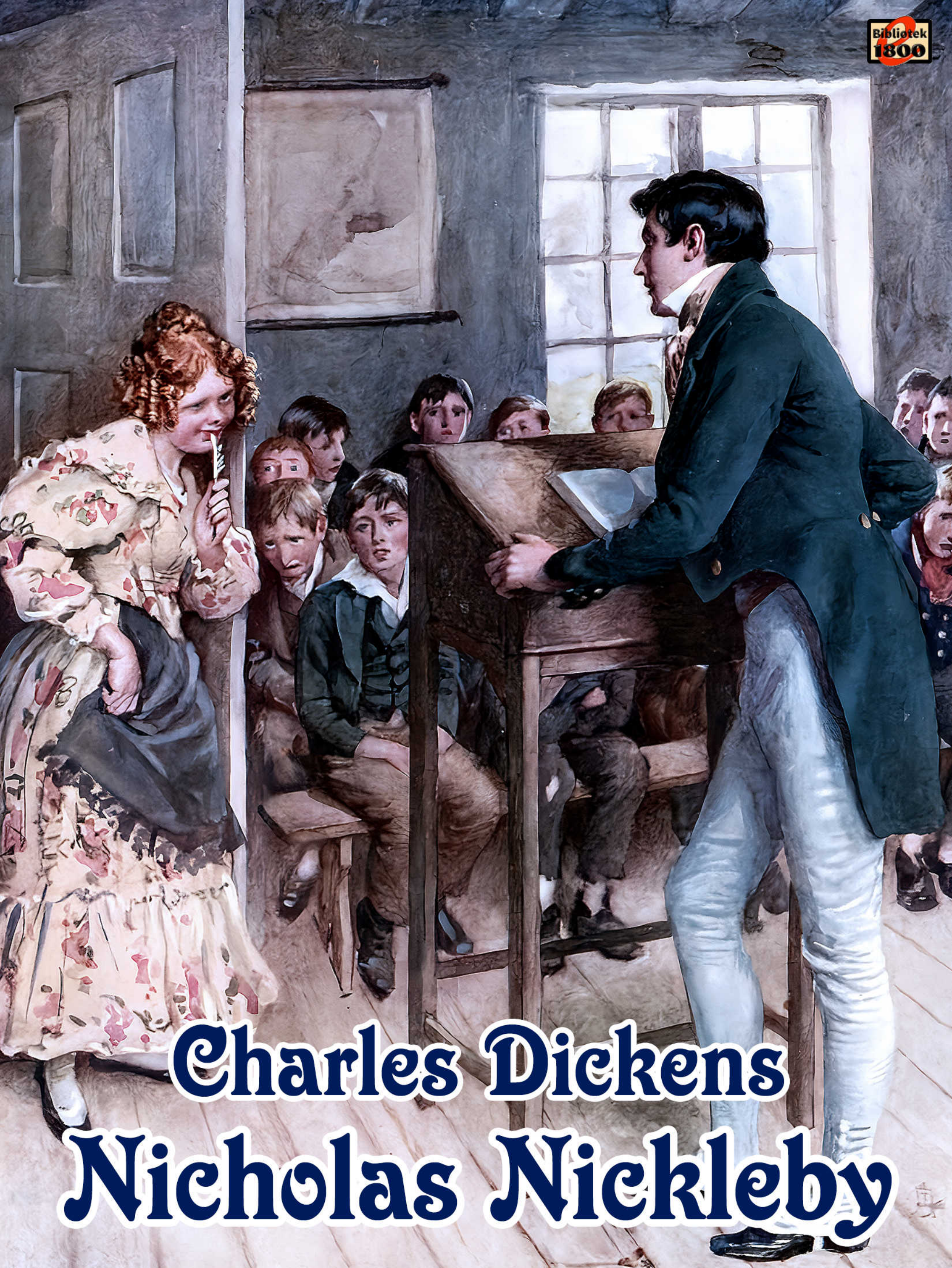

Charles Dickens

Nicholas Nickleby

Charles Dickens

Nicholas Nickleby

eBibliotek 1800

2024

Ophavsret og brugsbetingelser

Denne ebogsudgave af Charles Dickens: *Nicholas Nickleby* er baseret på originaler, som er public domain i hele verden.

Nærværende ortografisk opdaterede og redigerede udgave af teksten kan frit downloades og videreformidles under Creative Commons-licensen BY-NC-SA – Kreditering-IkkeKommerciel-DelPåSammeVilkår 4.0 International.

Generelt forbehold: *Vær opmærksom på, at denne ebog er baseret på en tekst, som stammer fra en længst svunden tid. Normer og udtryksmåder mm. var anderledes dengang, og der kan derfor forekomme indhold, som på nogle virker stødende. Bogen skal, ligesom alle andre kunstneriske værker fra andre tider, ses i sin kulturelle og tidsmæssige kontekst, og udgiveren kan og vil ikke påtage sig noget ansvar for forfatterens verdensbillede og udtryksmåder.*

Copyright and conditions of use

This ebook edition of Charles Dickens: *Nicholas Nickleby* is based upon sources in the public domain worldwide.

This orthographically updated and revised edition is free to download and reuse under Creative Commons BY-NC-SA Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International.

Disclaimer: *Please note that this book is based on an original text dating from another era. Norms and language were different then, and some readers might find offensive content. We believe that any work of art from previous times should be viewed in its cultural and temporal*

context and not in the light of latter-day prejudices, and we can and will not accept any responsibility for the author's views or language.

Indhold

Forside

Ophavsret og brugsbetingelser

1. Tjener til indledning for alle de andre.

2. Om mr. Ralph Nickleby, hans hus og hans foretagender og om et stort aktieselskab af uhyre stor vigtighed for nationen.

3. Mr. Ralph Nickleby modtager sørgelige efterretninger om sin broder, men bærer smukt det ham overbragte budskab. Læseren underrettes om, hvad han syntes om Nicholas, som her bliver forestillet, og hvor kærlig han straks foreslog at gøre hans lykke.

4. Nicholas og hans farbroder hilser (for uden tidsspilde at sikre sig lykken) på mr. Wackford Squeers – institutbestyreren fra Yorkshire.

5. Nicholas drager til Yorkshire. – Hans farvel og hans rejsekammerater, og hvad der hændtes dem undervejs.

6. Hvori den i det foregående kapitel omtalte tildragelse skaffer et par herrer lejlighed til at kappes med hinanden i at fortælle historier.

De fem søstre i York

Baron von Grogzwig

7. Mr. og mrs. Squeers i deres hjem.

8. Om husførelsen i Dotheboys Hall.

9. Om miss Squeers, mrs. Squeers, master Squeers og mr. Squeers, samt om forskellige ting og personer, der står i lige så meget forbindelse med Squeers'erne som Nicholas Nickleby.

10. Hvorledes mr. Ralph Nickleby sørgede for sin niece og svigerinde.

11. Newman Noggs fører mrs. og miss Nickleby ind i deres ny bolig i City.

12. Hvorledes læseren sættes i stand til at følge miss Squeers' kærlighed på dens bane og bedømme, om denne var jævn eller det modsatte.

13. Nicholas afbryder ensformigheden i Dotheboys Hall ved en såre kraftig og mærkelig fremgangsmåde, som har temmelig vigtige følger.

14. Som, da det er så uheldigt kun at handle om simple folk, nødvendigvis har et simpelt og plumpt indhold.

15. Gør læseren bekendt med årsagen og oprindelsen til den i det foregående kapitel beskrevne forvirring, og med nogle andre ting, som det er nødvendigt at vide besked om.

16. Nicholas søger at skaffe sig arbejde i en ny egenskab, og, da dette mislykkes, modtager han plads som huslærer.

17. Hvorledes det gik Kate Nickleby.

18. Efter i hele tre dage at have sværmet for Kate Nickleby, beslutter miss Knag at hade hende for altid. De årsager, som bragte miss Knag til at fatte denne beslutning.

19. Beskrivelse af et middagsselskab hos mr. Ralph Nickleby, og hvorledes gæsterne underholdt sig før bordet, ved bordet og efter bordet.

20. Hvori Nicholas omsider træffer sammen med sin onkel, for hvem han med største frimodighed udtaler sine meninger. Hans beslutning.

21. Madame Mantalini er i en temmelig ubehagelig stilling, og miss Nickleby er i slet ingen.

22. Ledsaget af Smike drager Nicholas ud for at søge sin lykke. Han træffer sammen med mr. Vincent Crummles, og hvem denne var, bliver her fortalt.

23. Handler om mr. Vincent Crummles' selskab og om hans huslige og kunstneriske forhold.

24. Om Snevelliccis store aften og Nicholas' første optræden på skuepladsen.

25. Om en ung dame fra London, som slutter sig til selskabet, og en aldrende beundrer, som følger hende i hælene, samt om en rørende ceremoni efter deres ankomst.

26. Handler om fare for miss Nickleby.

27. Mrs. Nickleby gør bekendtskab med d'hrr. Pyke & Pluck, hvis velvilje og interesse er grænseløs.

28. Fortvivlet over sir Mulberrys forfølgelse og de vanskeligheder og bekymringer, der omgiver hende, tyr miss Nickleby, som sidste udvej, til sin onkel for at søge beskyttelse.

29. Om hvorledes det går Nicholas og om visse indre uenigheder i mr. Vincent Crummles' selskab.

30. Festligheder til ære for Nicholas, som pludselig trækker sig tilbage fra mr. Vincent Crummles og hans skuespillerselskab.

31. Om Ralph Nickleby og Newman Noggs, samt om nogle kloge forholdsregler, hvis heldige eller uheldige følger tiden vil vise.

32. Indeholder en mærkelig samtale og nogle mærkelige tildragelser som følge deraf.

33. Ralph Nickleby fritages ved en meget rask fremgangsmåde for ethvert samkvem med sine slægtninge.

34. Ralph Nickleby får besøg af nogle personer, som læseren allerede har gjort bekendtskab med.

35. Smike gør bekendtskab med mrs. Nickleby og Kate. Nicholas gør ligeledes ny bekendtskaber, og lysere dage synes at dages for familien.

36. Privat og fortroligt, da det handler om familieanliggender og viser, hvorledes mr. Kenwigs blev voldsomt rystet, og mrs. Kenwigs befandt sig så vel, som man efter omstændighederne kunne vente.

37. Nicholas finder yderligere nåde for brødrene Cheerybles og Timothy Linkinwaters øjne. Brødrene giver et festmåltid i en vigtig anledning, og ved sin hjemkomst modtager Nicholas en gådefuld og vigtig meddelelse af mrs. Nickleby.

38. Indeholder nogle enkeltheder, der stamme fra en kondolencevisit, som senere måske vil vise sig at have været af vigtighed. Smike træffer uventet en meget gammel ven, der beder ham hjem til sig og ikke vil høre om noget afslag.

39. Hvori en anden gammel ven meget betimeligt tilfældigt møder Smike.

40. Nicholas forelsker sig. Han bruger en mellemmand, hvis bestræbelser krones med uventet held undtagen i en eneste henseende.

41. Indeholder nogle romantiske optrin mellem mrs. Nickleby og hendes nabo, den fremmede herre med knæbenklæderne.

42. Indeholder et eksempel på den gamle sandhed, at selv de bedste venner undertiden må skilles.

43. Fungerer som ceremonimester ved at bringe forskellige mennesker sammen.

44. Ralph Nickleby bryder med en gammel bekendt. Af indholdet vil man ligeledes erfare, at en spøg, selv mellem mand og kone, undertiden kan drives for vidt.

45. Indeholder noget højst overraskende.

46. Kaster noget lys over Nicholas' kærlighed, men om til gavn eller skade, må læseren selv afgøre.

47. Ralph Nickleby har en samtale med en anden gammel ven. De lægger en plan, som lover dem begge fordele.

48. Der er til fordel for mr. Vincent Crummles og ganske bestemt hans sidste optræden på denne skueplads.

49. Beretter, hvorledes det fremdeles går familien Nickleby, og hvad enden bliver på eventyret med den gamle herre med knæbenklæderne.

50. Indeholder en alvorlig katastrofe.

51. Ralph Nicklebys og hans vens plan bliver, lige da den nærmer sig en heldig løsning, uventet kendt for en i deres fortrolighed uindviet tredjemand.

52. Nicholas tvivler på at kunne redde Madeline, men fatter atter mod og beslutter at prøve det. Huslige efterretninger om Kenwigs'erne og Lillyvick'erne.

53. Indeholder den yderligere udvikling af Ralph Nicklebys og Arthur Grides onde planer.

54. Anslagets krise og udfald.

55. Om familiesager, bekymringer, forhåbninger, skuffelser og sorger.

56. Da Ralphs nevø har ødelagt hans sidste anslag, udklækker han en hævnplan, som tilfældet indgiver ham, og tager en prøvet forbundsfælle på råd.

57. Hvorledes Ralph Nicklebys medhjælper tog fat på sit arbejde, og hvordan det gik med det.

58. Hvori et afsnit af denne fortælling sluttes.

59. Planerne begynder at mislykkes, og ophavsmanden plages af tvivl og fare.

60. Faren forøges, og det værste kommer frem.

61. Hvori Nicholas og hans søster forspilder alle verdenskloge og forstandige menneskers gode mening.

62. Ralph træffer en sidste aftale – og holder den.

63. Brødrene Cheeryble giver på egne og andres vegne erklæringer. Tim Linkinwater giver en erklæring på egne vegne.

64. En gammel bekendt genfindes under bedrøvelige omstændigheder, og Dotheboys Hall opløses.

65. Slutning.

Om "Nicholas Nickleby"

I

Tjener til indledning for alle de andre.

I en afsides egn i grevskabet Devonshire levede engang mr. Godfrey Nickleby, en værdig herre, som, da han i en temmelig høj alder havde sat sig i hovedet, at han ville gifte sig, og hverken var ung eller rig nok til at kunne aspirere til en fornem dames hånd, af kærlighed havde ægtet en gammel flamme, der for sit vedkommende af samme grund havde taget ham. Således sætter jo undertiden to mennesker, der ikke har råd til at spille kort om penge, sig ned og spiller et fredeligt parti alene for fornøjelsens skyld.

Ondskabsfulde mennesker, der driver spot med ægtestanden, ville måske her sige, at man snarere burde sammenligne det gode par med to deltagere i en boksekamp, som, når der er ebbe i kassen, og kun få vil vædde, ridderligt falde an ene og alene for slagsmålets egen skyld. I en henseende ville denne sammenligning også være rigtig, for ligesom et sådant par vovehalse af nævekæmpere bagefter lader en hat gå rundt i tillid til, at tilskuernes gavmildhed skal forsyne dem med midler til at gøre sig til gode, således så mr. Nickleby og hans makker, da hvedebrødsdagene var forbi, længselsfuldt ud i verden, idet de temmelig sikkert stolede på, at tilfældet skulle hjælpe på deres midler. På den tid, da mr. Nickleby giftede sig, var hans indtægter mellem tres og firs pund om året.

Himlen skal vide, at der er mennesker nok i verden, og selv i London, hvor mr. Nickleby den gang opholdt sig, hører man nu kun få klager over, at befolkningen er for tynd. Det er mærkeligt, hvor længe en mand kan se sig om i vrimlen uden at opdage en vens ansigt, men det er ikke desto mindre sandt. Mr. Nickleby så og så sig om, indtil det værkede lige så meget i hans øjne som i hans hjerte, men ingen ven viste sig, og da han, træt af at søge, vendte blikket hjemefter, så han kun lidt der, som kunne lindre hans anstrengte syn. Når en maler har stirret for længe på en skrigende farve, kvæger han sit blændede øje ved at se på en dunklere og mattere schattering, men alt, hvad mr. Nickleby så, havde et så sort og skummelt skær, at han ville være blevet over al måde kvæget ved det mindste glimt af en modsætning.

Efter fem års forløb, da mrs. Nickleby havde skænket sin ægtefælle et par sønner, og denne hårdt hjemsøgte mand, overbevist om nødvendigheden af, at han på en eller anden måde måtte sørge for sin familie, i sit stille sind overvejede en lille handelsspekulation, der gik ud på, at han næste termin ville forsikre sit liv og derpå tilfældigvis falde ned fra toppen af The Monument, kom der omsider en formiddag med posten et brev med sort rand. Dette underrettede ham om, at hans onkel, mr. Ralph Nickleby, var død og havde efterladt ham hele sin formue, i alt fem tusinde pund sterling.

Den afdøde havde i sin levetid ikke taget anden notits af sin nevø, end at han havde sendt hans ældste dreng, der på fortvivlet spekulation var blevet opkaldt efter ham, en sølvske i et safians futteral. Da han ikke havde synderligt at spise med den, syntes den at være en slags spydig hentydning til, at han

ikke var blevet født med dette nyttige stykke sølvtøj i munden. Godfrey Nickleby ville derfor først næppe tro på budskabet. Men ved nærmere undersøgelse viste det sig at være fuldstændig rigtigt. Den elskværdige gamle herre havde haft i sinde at efterlade det hele til det "Kongelige Menneskekærlige Selskab" og virkelig også opsat et testamente. Men da dette selskab havde været så uheldigt nogle måneder i forvejen at frelse en fattig slægtning af ham, som han ydede en ugentlig understøttelse af tre shillings og seks pence, havde han i et anfald af såre naturlig forbitrelse i et kodicil tilbagekaldt legatet og efterladt det hele til Godfrey Nickleby, idet han udtrykkelig havde udtalt sin forbitrelse, ikke alene mod selskabet, fordi det havde frelst den fattige slægtnings liv, men også mod den fattige slægtning, fordi han havde ladet sig frelse.

For en del af denne formue købte mr. Nickleby en lille avlsgård i Devonshire, hvor han bosatte sig med sin kone og sine to børn for at leve af de bedste renter, han kunne få af resten af sine penge, og de ubetydelige frembringelser, han kunne avle på sin jord. Disse to ting lykkedes ham så godt, at han, da han en femten år efter denne tid og en fem år efter sin kones bortgang afgik ved døden, kunne efterlade sin ældste søn Ralph tre tusind pund i kontanter og sin yngste søn Nicholas et tusind pund og gården, der i øvrigt var så lille, som en gård på nogen måde kan være.

Disse to brødre havde gået i skole sammen i Exeter, og da de havde plejet at komme hjem en gang om ugen, havde de ofte af deres moder hørt lange fortællinger om deres faders lidelser i hans fattigdoms dage og om deres farbroders indflydelse i hans velstand. Disse fortællinger havde gjort et helt forskelligt

indtryk på dem. Mens den yngste, der havde en frygtsom og tilbageholden natur, ikke opfattede andet af dem, end advarsler om at sky den store verden og hengive sig til landlivets stille ensformighed, udledede den ældste, Ralph, af den ofte gentagne historie de to store lærdomme, at penge er den eneste sande kilde til rigdom og magt, og at det er lovligt og rigtigt at skaffe sig dem ved alle midler undtagen ved forbrydelser. "Og," ræsonnerede, Ralph ved sig selv, "selv om der ikke kom noget godt ud af onkels penge, mens han levede, er der dog kommet en hel del godt ud af dem efter hans død, eftersom min fader nu har fået dem og lægger dem op til mig, hvad der er et højst dydigt forsæt, og selv den gamle herre nød jo også godt af dem, da han havde den fornøjelse at tænke på dem hele sit liv igennem og desuden at blive misundt og smigret af alle sine slægtninge." Og Ralph endte altid disse enetaler med at komme til den slutning, at penge var det bedste af alt.

For ikke at indskrænke sig til teorien eller allerede i så ung en alder at lade sine evner ruste fast i rent abstrakte betragtninger, begyndte denne lovende yngling allerede i skolen at optræde som ågerkarl efter en indskrænket målestok. Han trak gode renter af en lille kapital i grifler og marmorkugler og udvidede efterhånden sine operationer, så at de endog strakte sig til kongerigets kobbermønter, hvori han spekulerede med stor fordel. Heller ikke besværede han sine låntagere med vidtløftige regnestykker eller talstørrelser, idet hele hans simple rentesregning var samlet i den ene gyldne sætning: "To pence for hver halfpence." Dette simplificerede i høj grad regnskabet, og som et husråd, der lettere lader sig tilegne og holdes fast i hukommelsen end nogen anden af regnekunstens regler, kan

det ikke noksom anbefales små og store kapitalister, især vekselerere og ågerkarle. Ja, for at vise disse retfærdighed være det sagt, at mange af dem den dag i dag tit bruger det med overordentligt held.

Ligeledes undgik den unge Ralph Nickleby alle disse omstændelige og forviklede beregninger af overskydende dage, som ingen, der har regnet simpel rentesregning, kan andet end finde højst besværlige. Han opstillede nemlig den ene almindelige regel, at samtlige summer, både hovedstol og renter, skulle betales tilbage lommepengedagen, det vil sige, om lørdagen, og hvad enten et lån var afsluttet om mandagen eller om lørdagen, skulle rentebeløbet i begge tilfælde være det samme. Ja, han beviste endog, og det tilsyneladende med god grund, at det egentlig burde være større for én dag end for fem, eftersom man med god føje kunne forudsætte, at låntageren i et sådant tilfælde havde været i stor forlegenhed, da han ellers ikke ville have lånt på så drøje vilkår. Denne omstændighed er interessant som et eksempel på den hemmelige forbindelse og sympati, der altid finder sted mellem store sjæle. Skønt Ralph den gang var uvidende om det, hylder de ovennævnte herrer netop det samme princip ved alle deres omsætninger.

Af hvad vi har sagt om denne unge mand og på grund af den naturlige beundring, læseren øjeblikkelig må have følt for hans karakter, vil man måske tro, at han er helten i det arbejde, vi lige straks skulle begynde. For én gang for alle at klare dette punkt, iler vi med at hjælpe vore læsere ud af deres vildfarelse og skrider til begyndelsen af vor fortælling.

Efter sin faders død hengav Ralph Nickleby, som nogen tid i forvejen havde fået plads på et handelskontor i London, sig

lidenskabeligt til sin gamle idræt at tjene penge, hvori han snart blev så fordybet og begravet, at han i mange år rent glemte sin broder. Om også mindet om hans gamle skolekammerat undertiden dukkede frem af den tåge, hvori han levede – for guld fremmaner en tågekreds om en mand, der er mere ødelæggende for alle hans gamle tilbøjeligheder og mere døvende for hans følelser end trækulos – medbragte det samtidig den tanke, at hvis de stod på en fortrolig fod med hinanden, ville broderen trænge til at låne penge hos ham. Derfor trak Ralph på skuldrene og sagde, at det var bedst, det blev, som det var.

Nicholas derimod levede som ungkarl på sin fædrenegård, indtil han blev ked af at leve i enlig stand. Så giftede han sig med en datter af en herre der på egnen, som bragte ham en medgift af tusinde pund. Denne gode dame fødte ham to børn, en søn og en datter, og da sønnen var omtrent nitten år og datteren fjorten, så vidt vi har kunnet gætte os til – for førend den ny lov blev vedtaget, fandtes der intet steds i landets kirkebøger upartiske optegnelser om unge damers alder – så mr. Nickleby sig om efter midler til at stoppe hullerne i sin kapital, der nu var blevet sørgeligt svækket ved denne forøgelse af hans familie og udgifterne til dens opdragelse.

"Spekulér med den," sagde mrs. Nickleby.

"Spekulere med den, kære kone?" sagde mr. Nickleby noget usikkert.

"Ja, hvorfor ikke?"

"Fordi vi, hvis vi mistede den," svarede mr. Nickleby, der var en langsom og sindig taler, "fordi vi, hvis vi mistede den, ikke længere ville kunne leve, min ven."

"Sniksnak," sagde mrs. Nickleby.

"Det er jeg dog ikke så ganske vis på, at det er, min ven," sagde mr. Nickleby.

"Der er nu Nicholas," fortsatte damen, "han er allerede en ung mand – det er på tide, at han sættes i stand til at sørge for sig selv, og Kate med, stakkels pige, hun er lige så fattig. Tænk på din broder! Ville han være, hvad han er, hvis han ikke havde spekuleret?"

"Det er sandt," svarede mr. Nickleby. "Ja, min ven, jeg vil spekulere."

Spekulation er et hasardspil. Gevinsten kan blive stor – men det kan også tabet. Lykken gik mr. Nickleby imod. Man spekulerede, som om man var gal, en sæbeboble brast, fire vekselmæglere lejede sig landsteder i nærheden af Firenze, fire hundrede nuller blev ruineret, og iblandt dem var mr. Nickleby.

"Endog det hus, jeg bor i, kan blive taget fra mig i morgen," sukkede den stakkels mand. "Hvert stykke af mit gamle bohave vil blive solgt til fremmede!"

Den sidste betragtning gik ham så nær, at han straks lagde sig i sin seng, som om han havde besluttet, at han i det mindste ville beholde den.

"Frisk mod, sir!" sagde apotekeren. – "De må ikke tabe modet, sir," sagde sygeplejersken. – "Sådan noget sker hver dag!" sagde prokuratoren. "– Og det er meget syndigt at knurre over det!" hviskede præsten. – "Det er noget, som ingen mand med familie burde gøre," tilføjede naboerne.

Mr. Nickleby rystede på hovedet, gav tegn til, at de alle skulle gå, omfavnede sin kone og sine børn, og efter at han havde trykket dem til sit svagt bankende hjerte, sank han udmattet

ned på puden. Kort efter mærkede de med sorg, at hans forstand var borte; han snakkede nemlig længe om sin broders ædelmodighed og godhed og om de glade, gamle dage, da de havde gået i skole med hinanden. Da dette anfald af vildelse var forbi, anbefalede han dem højtideligt til Ham, som aldrig forlader enken eller hendes faderløse børn, vendte med et venligt smil ansigtet om og tilføjede, at han nok troede, at han kunne falde i søvn.

2

Om mr. Ralph Nickleby, hans hus og hans foretagender og om et stort aktieselskab af uhyre stor vigtighed for nationen.

Mr. Ralph Nickleby var strengt taget ikke, hvad man kunne kalde købmand, og heller ikke var han bankier, sagfører eller notarius. Håndværker var han visselig ikke, og endnu mindre kunne han gøre krav på titel af fragtmand. Det ville være umuligt at nævne noget anerkendt fag, han tilhørte. Men da han beboede et rummeligt hus i Golden Square, hvis gadedør ikke alene var forsynet med en messingplade, men på hvis venstre dørstolpe man også så en messingplade, der rigtignok var to og en halv gang så lille, men bar indskriften "Kontor" og sad oven over en barnehånd af messing, som holdt på en pind, var det klart, at han havde eller gav sig skin af at have en eller anden forretning. Dette godtgjordes til fulde, hvis det for øvrigt krævede noget yderligere indiciebevis, af den omstændighed, at der hver dag mellem halv ti og fem fandtes en gusten mand hos ham, der i en luvslidt brun dragt sad på en ualmindelig hård stol i et slags fadebur for enden af gangen og altid mødte med en pen bag øret, når klokken ringede.

Selv om nogle få medlemmer af de alvorligere fag boede i nærheden af Golden Square, ligger det egentlig ikke på vejen til eller fra noget sted. Det er en af de pladser, der ikke længere er til, et kvarter af byen, som det er gået ned ad bakke med, og

som har givet sig til at tage mod logerende. Mange af dets første og anden etager udlejes møblerede til ugifte herrer, og det tager også imod kostgængere. Det er et almindeligt tilflugtssted for udlændinge. De sortsmudskede mænd, som går med store ringe, svære urkæder og busket kindskæg og i sæsonen mellem fire og fem færdes under Opera-kolonnaden og ved billetkontoret, når man uddeler fribilletter, bor alle i Golden Square eller kun en gade derfra. To eller tre violiner og et blæseinstrument fra Operaens orkester opholder sig på dets enemærker. Dets pensionater er musikalske, og piano- og harpetoner bølger ved aftenstid omkring hovedet på kong Georgs triste billedstøtte, der står midt på pladsen som en lille træplantnings skytsånd. Om sommeraftenerne står vinduerne åbne, og de forbigående ser da grupper af mænd med sort overskæg, som står og driver i karmene og ryger frygteligt. Lyden af barske stemmer, som øver sig i vokalmusik, forstyrrer aftenens stilhed, og dampen af udmærket tobak parfumerer luften. Dér kappes snus, cigarer og merskumspiber og fløjter, violiner og violonceller om herredømmet. Det er sangens og tobaksrøgens hjem. De omvandrende musikkorps gør sig umage i Golden Square, og gadesangerne vibrerer uvilkårligt, når de opløfter deres stemmer inden for dets grænser.

Man skulle ikke synes, at dette sted rigtig egnede sig til forretninger, men mr. Ralph Nickleby havde alligevel boet der i mange år uden at klage. Han kendte ingen af sine omgivelser, og ingen kendte ham, skønt han havde ry for at være umådeligt rig. Kræmmerne antog, at han var en slags prokurator, og de andre naboer mente, at han var en slags agent. Disse gisninger

var begge lige så rigtige og nøjagtige, som gisninger om andre folks sager i almindelighed er eller behøver at være.

En formiddag sad mr. Nickleby i sit private kontor, påklædt til at gå ud. Over en blå kjole bar han en flaskegrøn frakke og gik endvidere med hvid vest, gråmelerede benklæder og et par wellingtonstøvler, der var trukket op over dem. En flip af et fint kruset kalvekrøs stak, som om den med vold og magt ville vise sig, frem mellem hans hage og den øverste knap af hans frakke. Denne gik foran ikke langt nok ned til at skjule en lang, af en række glatte ringe sammensat guldurkæde, der begyndte med ringen i et guldrepeterur i hans lomme og endte med to små nøgler, hvoraf den ene hørte til uret og den anden til en patenthængelås. Han havde et stænk af pudder i sit hår, ligesom for at give sig et velvilligt udseende; men hvis dette virkelig var hans hensigt, ville han have gjort bedre i ligeledes at pudre sit ansigt, for i dets rynker og i hans kolde, urolige øje lå der noget, som syntes at vidne om en underfundighed, der trods alle hans bestræbelser ville frem. Men hvorledes dette end forholdt sig, så var han der, og da han var alene, gjorde hverken pudderet, rynkerne eller øjnene den gang det ringeste indtryk på nogen, det være sig godt eller slet, og vedkommer derfor heller ikke for øjeblikket os.

Mr. Nickleby lukkede en regnskabsbog, der lå på hans pult, lagde sig bagover i sin stol og stirrede med et udtryk af tankeløshed gennem det smudsige vindue. Bag visse londonske huse ligger der en lille tungsindig plet, der i almindelighed er omgivet af fire høje, kalkede vægge og af klynger af mørke skorstene, og på hvilken der år efter år hensygner et forkrøblet træ, der praler med nogle få blade om efteråret, når andre taber

deres, bukker under for anstrengelsen, slæber sig udtørret og tilrøget igennem til næste efterår, hvorpå det gentager den samme proces og, hvis vejret er særlig godt, endog frister en eller anden gigtsvag spurv til at kvidre i dets grene. Folk kalder undertiden disse mørke baggårde "haver". Man må dog ikke tro, at de er blevet anlagt og beplantet, men snarere, at de er herreløse jordstykker med den oprindelige teglmarks visnede plantevækst. Ingen tænker på at spadsere på dette øde sted eller på at have nogen gavn af det. Nogle pakkurve, en halv snes sprukne flasker og andet lignende skramleri kastes måske derhen, når lejeren flytter ind, og der bliver de liggende, indtil han igen flytter ud, idet den fugtige halm får så megen tid, den lyster, til at rådne og blande sig med den strippede buxbom, den forknytte vinca og de sønderslåede urtepotter, der ligger strøet sørgeligt omkring – et bytte for kulstøv og snavs.

Det var på sådan en plet, mr. Ralph Nickleby stirrede, mens han sad med hænderne i lommen og så ud ad vinduet. Han havde fæstet sine øjne på et vantrevent fyrretræ, som en lejer havde plantet i en balje, der tidligere havde været grøn og var blevet stående for at rådne bort stykke for stykke. Der var intet synderlig indbydende ved denne genstand, men mr. Nickleby var hensunket i mørke tanker og sad og betragtede den med langt større opmærksomhed, end han med klarere bevidsthed ville have nedladt sig til at skænke den sjældneste eksotiske plante. Omsider vandrede hans øjne hen til et lille smudsigt vindue til venstre, gennem hvilket skriverens ansigt dunkelt kunne skimtes, og da denne hædersmand tilfældigvis i det samme så op, vinkede han ad ham.

I henhold til denne opfordring rejste skriveren sig fra sin stol, som han havde poleret stærkt ved de utallige gange, han havde rejst sig og sat sig ned igen, og fremstillede sig i mr. Nicklebys værelse. Det var en høj, midaldrende mand med to gloøjne, hvoraf det ene var et nagelfast vedhæng, en rød næse, et gustent ansigt og et sæt klæder – hvis dette udtryk kan bruges om dem, da de slet ikke klædte ham – der var meget medtagne af slid, meget for små og sat på en så lille ration knapper, at det var et sandt vidunder, det kunne lykkes ham at holde dem på kroppen.

"Var det halv ét, Noggs?" spurgte mr. Nickleby i en skarp og skurrende tone.

"Kun fem og tyve minutter over tolv efter –" Noggs havde nær sagt uret i værtshuset, men fattede sig og satte "kirkeuret" i stedet.

"Mit ur er gået i stå," sagde mr. Nickleby, "jeg ved ikke hvorfor."

"Ikke trukket op," sagde Noggs.

"Jo det er," sagde mr. Nickleby.

"Så trukket for stærkt op."

"Det er muligt," sagde mr. Nickleby.

"Må være tilfældet," påstod Noggs.

"Nå," sagde mr. Nickleby, idet han igen stak repeteruret i lommen, "måske."

Noggs udstødte en ejendommelig grynten, således som han havde for skik ved slutningen af enhver strid med sin principal, for at tilkendegive, at han, Noggs, havde sejret. Han sank hen, da han sjældent talte til nogen, når man ikke talte til ham, i en barsk tavshed og gned langsomt hænderne, idet han lod sine

fingre knage i alle leddene og pressede dem i alle mulige vridninger. Den uophørlige gentagelse af denne vane ved enhver lejlighed og det stive, hårde blik, han lagde i det raske øje for at gøre det så ens med det andet, at det blev umuligt at sige, hvorhen eller hvad han så på, var de to af mr. Noggs' mangfoldige ejendommeligheder, som ved første øjekast slog en uerfaren iagttager.

"Jeg går hen i London Tavern i formiddag," sagde Mr. Nickleby.

"Møde?" spurgte Noggs.

Mr. Nickleby nikkede. "Jeg venter brev fra sagføreren om Ruddles panteobligation. Kommer det, vil det være her klokken to, og omtrent på samme tid forlader jeg City og går til Charing Cross på venstre side af gaden. Indløber der breve, går De mig i møde og tager dem med."

Noggs nikkede, og idet han nikkede, ringede det på kontorklokken. Principalen så op fra sine papirer, men skriveren blev roligt stående.

"Klokken," sagde Noggs ligesom forklarende, "hjemme?"

"Ja."

"For enhver?"

"Ja."

"For rodemesteren?"

"Nej, han kan komme igen."

Noggs gav sig luft i sin sædvanlige grynten, som om han ville sige: "Det tænkte jeg nok," og gik, da ringningen blev gentaget, hen til døren. Han vendte straks efter tilbage og meldte mr. Bonney, en bleg herre, der havde umådelig travlt, og som, med håret i den største uorden og med et meget smalt, hvidt

halstørklæde bundet løst om halsen, så ud, som om han var blevet ringet op midt om natten og ikke siden havde klædt sig om.

"Bedste Nickleby," sagde han og tog sin hvide hat af, der var så fuld af papirer, at den næppe kunne sidde på hans hoved, "der er intet øjeblik at spilde. Jeg har en droske holdende her ved døren. Sir Matthew Pupker er dirigent og tre parlamentsmedlemmer kommer ganske bestemt. Jeg har fået to af dem lykkelig og vel trukket op af sengen, og den tredje, som har været i klubben hele natten, er kun gået hjem for at tage en ren skjorte på og drikke et par flasker sodavand, men kommer i god tid for at tale til forsamlingen. Han er lidt medtaget af nattens anstrengelser, men det er lige meget, så taler han så meget mere kraftigt."

"Det synes at tegne ret godt," sagde mr. Nickleby, hvis sindige væsen dannede en stærk modsætning til den andens livlighed.

"Ret godt?" gentog mr. Bonney, "det er den skønneste plan, der nogen sinde er blevet udkastet. "*Hovedstadsforeningen for en forbedret bagning og punktlig udlevering af varme boller og tvebakker*. Kapital: Fem millioner i fem hundrede tusinde aktier, hver på ti pund." Navnet alene vil inden ti dage bringe aktierne over pari."

"Og når de er bragt op over pari?" sagde mr. Nickleby smilende.

"Når det er sket, så ved De så godt som noget levende menneske, hvad De skal gøre med dem, og hvorledes De til rette tid i al stilhed skal trække Dem ud af det," sagde mr. Bonney og slog kapitalisten fortroligt på skulderen. "Hør, sikken et mærkeligt menneske dog Deres skriver er!"

"Ja, stakkels fyr!" svarede Ralph, idet han trak sine handsker på. "Og der har dog været en tid, da Newman Noggs selv holdt både heste og hunde."

"Nej virkelig?" sagde den anden i en ligegyldig tone.

"Ja," fortsatte Ralph, "og det er ikke engang så mange år siden, men han ødte sine penge bort, satte dem i det første det bedste, lånte til høje renter og gjorde sig først til nar og så til tigger. Han forfaldt til drik og fik et anfald af apopleksi og kom derpå til mig for at låne et pund, da jeg i hans bedre dage havde – havde –"

"Havde gjort forretninger med ham," sagde mr. Bonney med et betydningsfuldt blik.

"Netop," svarede Ralph, "jeg kunne ikke låne ham noget, begriber De nok."

"Nej, naturligvis."

"Men da jeg den gang netop havde brug for en kontorbetjent til at lukke døren op osv., tog jeg ham af barmhjertighed i min tjeneste, og siden den tid har han stadig været hos mig. Han er lidt småtosset, tror jeg," sagde mr. Nickleby og påtog sig en menneskekærlig mine, "men ret nyttig, stakkels fyr, det er han."

Den godhjertede herre undlod at tilføje, at Newman Noggs, der var blottet for alt, tjente ham for en løn, som endog var mindre end den, en dreng på tretten år i almindelighed får, og tilføjede heller ikke i sin hastige skitsering, at hans excentriske ordknaphed gjorde ham til en særlig værdifuld person på et sted, hvor der blev gjort så mange forretninger, som helst ikke måtte omtales uden for huset. Men da den anden åbenbart længtes efter at komme af sted, og de straks efter skyndte sig

ned til drosken, glemte mr. Nickleby måske at omtale så lidet vigtige omstændigheder.

Der var stærk trængsel i Bishopsgate Street, da de kom kørende, og da det blæste stærkt, krydsede en fem-seks mennesker over gaden under et pres af papir med kæmpestore meddelelser om, at der på slaget ét ville blive holdt et offentligt møde for at undersøge hensigtsmæssigheden af at indgive en petition til Parlamentet til fordel for *Hovedstadsforeningen for en forbedret bagning og punktlig udlevering af varme boller og tvebakker*. Kapital: Fem millioner i fem hundrede tusinde aktier, hver på ti pund, hvilke summer var tilbørligt fremhævede med umådelig store, fede, sorte tal. Mr. Bonney puffede sig rask op ad trappen og modtog mange dybe buk af de tjenere, der var stillet op på afsatserne for at vise vej. Så forsvandt han, ledsaget af mr. Nickleby, i den række værelser, der lå bag ved den store gæstestue. I det andet af dem fandtes der et forretningsmæssigt bord og adskillige forretningsmæssige personer.

"Hør!" råbte en mand med dobbelt hage, idet mr. Bonney rejste sig. "Dirigenten, mine herrer! Dirigenten!"

De nys ankomne blev modtaget med almindelig jubel, og mr. Bonney skyndte sig hen til enden af bordet, tog sin hat af, fo'r med fingrene gennem sit hår og bankede rask i bordet med en lille hammer, i hvilken anledning flere råbte "Hør!" og nikkede til hinanden, ligesom for at tilkendegive deres bifald med hans raske adfærd. Netop i samme øjeblik kom en opvarter i febrilsk spænding farende ind i værelset, rev døren op med et brag og råbte: "Sir Matthew Pupker!"

Komiteen stod op og klappede i hænderne af glæde, og under disse håndklap trådte sir Matthew Pupker ind, ledsaget af to veritable parlamentsmedlemmer, det ene irsk og den andet skotsk. Alle tre smilede og bukkede og så så venlige ud, at det ville have været et sandt vidunder, om nogen kunne have haft hjerte til at stemme imod dem. Især fik sir Matthew, der havde et lille rundt hoved med hørparyk oppe på issen, et sådant anfald af bukken, at parykken hvert øjeblik truede med at falde af. Da disse symptomer havde lagt sig, flokkede de herrer, der kendte så meget til sir Matthew eller de to andre medlemmer, at de turde tale til dem, sig omkring dem i tre små grupper, I nærheden stod de, der ikke kendte så meget til sir Matthew og de to andre medlemmer, at de turde tale til dem, og ventede og smilede og gned sig i hænderne i det fortvivlede håb, at der skulle vise sig noget, som kunne henlede opmærksomheden på dem. Imidlertid fortalte sir Matthew og de to andre medlemmer hver sin gruppe, hvilke anskuelser regeringen havde om forslaget, samt meddelte en fuldstændig beretning om, hvad regeringen havde hvisket til dem, da de sidst havde spist til middag med den, og at det var blevet bemærket, at regeringen havde blinket, mens den hviskede til dem. Af disse præmisser tog de ikke i betænkning at uddrage den slutning, at var der nogen sag, som lå regeringen på sinde, da var det den, at *Hovedstadsforeningen for en forbedret bagning og punktlig udlevering af varme boller og tvebakker* altid måtte trives og blomstre.

Mens dette gik for sig, og mens man forberedte forhandlingerne og upartisk fordelte talerne, betragtede publikum i den store sal skiftevis den tomme forhøjning og

damerne på orkesterpladsen. Med disse adspredelser havde de fleste af dem allerede i forvejen tilbragt et par timers tid. Da selv den behageligste underholdning ved en alt for lang nydelse bliver trættende, begyndte de barskere gemytter nu at trampe i gulvet med deres støvlehæle og ytre deres misfornøjelse ved forskellige variationer af hujen og skrålen. Da disse vokale anstrengelser udgik fra dem, der havde været længst til stede, kom de naturligvis fra dem, der stod nærmest ved forhøjningen og længst borte fra de vagthavende politibetjente. Disse havde ikke nogen synderlig lyst til at bane sig vej gennem trængslen, men var på den anden side besjælet af en prisværdig iver for at dæmpe støjen, og begyndte derfor ufortøvet at trække alle de rolige folk nærmest ved døren ud ved kjoleskøderne og kraven. Sammen uddelte de en del raske og klirrende slag med deres stokke på samme vis som den sindrige skuespiller mr. Punch, hvis glimrende eksempel, såvel med hensyn til våben, som til brug af dem, undertiden efterlignes af denne gren af den udøvende magt.

Flere højst spændende skærmydsler var allerede i gang, da et lydeligt råb tiltrak sig endog stridsmændenes opmærksomhed. Derpå strømmede der fra en sidedør en lang række herrer med hatten i hånden op på forhøjningen, idet de alle så bagud og istemte et tordnende hurra. Anledningen hertil blev tilstrækkelig klar, da sir Matthew Pupker og de to andre parlamentsmedlemmer under en øredøvende råben trådte frem og med pantomimer forsikrede hinanden, at de på hele deres offentlige løbebane aldrig havde set mage til stolt syn.

Omsider og til sidst holdt forsamlingen op med at råbe, men fik dog, da sir Matthew var blevet valgt til dirigent, et

tilbagefald, som varede i fem minutter. Da det var forbi, begyndte sir Matthew at tale om, hvilke hans følelser måtte være på denne store dag, og hvilken stor dag det måtte være i verdens øjne, og hvor oplyste hans tilstedeværende landsmænd i salen var, og hvor formuende og agtbare hans hæderlige venner på tribunen måtte være, samt endelig om, af hvilken vigtighed en institution som *Hovedstadsforeningen for en forbedret bagning og punktlig udlevering af varme boller og tvebakker* måtte være for et frit og stort folks rigdom, lykke, velvære, frihed, ja for selve dets tilværelse.

Derpå trådte mr. Bonney frem for at foreslå den første resolution. Efter at have faret gennem sit hår med sin højre hånd og på en utvungen måde boret sin venstre ind imellem sine ribben, betroede han sin hat til den dobbelthagede herre, der fungerede som en slags sekundant for talerne, og sagde, at han ville oplæse den første resolution: "At denne forsamling med uro og bekymring betragter bollehandelens nærværende tilstand i denne hovedstad og dens omegn; at den anser bolledrengene, således som de for tiden er, for aldeles uværdige til almenhedens tillid, og at den holder for, at det hele bollesystem er lige så fordærveligt for folkets sundhed og sædelighed, som ødelæggende for et stort kommercielt og merkantilt samfunds bedste interesser." Den velbårne herre holdt derpå en tale, som fremlokkede tårer af damernes øjne og vakte den mest levende bevægelse hos alle tilstedeværende. Han havde besøgt de fattiges boliger i Londons forskellige kvarterer og fundet dem blottede for selv det svageste spor af boller, og der var kun alt for god grund til at tro, at nogle af disse trængende ikke fik sådanne at smage fra den ene ende af året til

den anden. Han havde set, at der blandt bollesælgerne herskede drikfældighed, usædelighed og letfærdighed, hvilket han tilskrev den nedværdigende natur af deres håndtering, således som den for tiden var indrettet. Han havde set de samme laster blandt de fattigere klasser af folket, som burde være bollespisere, hvilket han tilskrev den fortvivlelse, som opstod hos dem af, at de ikke havde evne til at skaffe sig dette nærende fødemiddel, og som forledede dem til at søge en falsk pirring i berusende drikke. Han ville påtage sig for et af Underhuset nedsat udvalg at godtgøre, at der fandtes et komplot med det formål at holde prisen på boller i vejret og gøre klokkemanden eneberettiget. Dette ville han ved klokkemænd godtgøre for Husets skranke, og han ville end videre godtgøre, at disse mænd gjorde sig forståelige for hinanden ved hemmelige ord og tegn, såsom "Snooks", "Walker", "Ferguson", "Er Murphy klar?" og mange flere. Det var denne sørgelige tingenes tilstand, som foreningen havde til hensigt at forbedre, først ved under svære bøder at forbyde al privat bollehandel af hvilken som helst slags, og dernæst ved selv at forsyne publikum i almindelighed og de fattige i deres egne huse med boller af bedste sort til nedsatte priser. Det var i dette øjemed, at deres fædrelandssindede formand, sir Matthew Pupker, havde indbragt et forslag i Parlamentet. Det var dette forslags understøttere, der under navn af *Hovedstadsforeningen for en forbedret bagning og punktlig udlevering af varme boller og tvebakker* – han ville tilføje, med en kapital af fem millioner i fem hundrede tusinde aktier hver på ti pund – ville sikre England udødelig ære og berømmelse.

Mr. Nickleby understøttede resolutionen, og efter at en anden havde foreslået, at den skulle ændres således, at ordene "og tvebakker" kom til at stå bag efter ordet "boller," over alt hvor dette fandtes, blev vedtaget så godt som enstemmigt, idet kun en mand i hoben råbte "Nej!" Han blev straks anholdt og ført bort.

Den anden resolution, der anerkendte hensigtsmæssigheden af ufortøvet at afskaffe "alle bolle- (eller tvebak-) sælgere, alle, som handlede med boller (eller tvebakker), af enhver slags og uden hensyn til køn, og hvad enten de var mænd eller drenge, ringede med håndklokker eller ikke," blev foreslået af en sørgmodig herre med halvt gejstligt ydre, der straks blev så rørende, at han i en håndevending aldeles fordunklede den første taler. Man kunne have hørt en knappenål – en knappenål! – nej, en fjer falde til jorden, mens han beskrev de grusomheder som deres herrer udøvede mod bolledrengene. Efter hans meget kloge påstand var dette i og for sig en tilstrækkelig grund til at oprette denne uvurderlige forening. Det havde vist sig, at de ulykkelige ynglinge hver aften blev jaget ud i de fugtige gader på de umildeste tider af året for at flakke om i mørke og regn – ja i hagl og sne – i flere samfulde timer, uden ly, føde eller varme. Især med hensyn til det sidste punkt burde man ikke glemme, at mens bollerne var beskyttet af varme klæder og tæpper, var drengene aldeles ubeskyttede og overladt til deres egne kummerlige hjælpemidler. (Fy!) Den ærede taler meddelte et tilfælde med en bolledreng, der efter ikke mindre end i fem år at have været genstand for denne umenneskelige og barbariske behandling, blev angrebet af en snue, som han mere og mere bukkede under for, indtil han faldt i sved og kom sig.

Dette kunne han som noget, han selv godt kendte, indestå for, men han havde hørt – og han havde ingen grund til at tvivle på rigtigheden af dette – en endnu mere hjerteskærende og skrækkelig historie. Han havde hørt, at en forældreløs bolledreng, der var blevet kørt over af en droske og bragt på hospitalet, havde fået sit ben sat af under knæet og nu måtte drive sin håndtering på krykker. O, al retfærdigheds kilde, skulle sådan noget vare ved?

Dette var det afsnit af emnet, som greb forsamlingen, dette var den foredragsmåde, som vandt dens deltagelse. Mandfolkene råbte, damerne græd i deres lommetørklæder, til de blev ganske våde, og viftede med dem, til de blev ganske tørre igen. Spændingen var umådelig, og mr. Nickleby hviskede til sin ven, at aktierne nu stod fem og tyve pct. over pari. Resolutionen blev naturligvis vedtaget med lydelige bifaldsråb, og alle rakte begge hænder i vejret for den, ligesom de også i deres begejstring gerne havde rakt begge ben i vejret, hvis de på nogen måde kunne være kommet til det. Herpå oplæstes udkastet til den påtænkte adresse i dens helhed, og denne udtalte, hvad alle adresser udtaler, at de ansøgende var meget ærbødige, adressens modtagere meget høje, og øjemedet meget dydigt, og derfor burde forslaget straks blive til lov, til evig hæder og ære for det høje og berømmelige i Parlamentet forsamlede Underhus.

Den herre, som havde tilbragt hele natten i klubben og som en følge deraf så noget svækket ud på øjnene, trådte derpå frem for at meddele sine landsmænd, hvilken tale han havde i sinde at holde til fordel for adressen, når den blev overrakt, og hvor frygteligt han skulle stikle på Parlamentet, hvis det forkastede

forslaget, samt for at underrette dem om, at han beklagede, at hans højtærede venner ikke havde vedtaget en paragraf, som gjorde købet af boller og tvebakker til en tvangssag for alle samfundsklasser. Han, der var en modstander af alle halve forholdsregler og helst satte alt på spidsen, forpligtede sig til at foreslå og bringe dette under afstemning i udvalget. Efter at have givet denne forsikring, blev taleren vittig, og da lakerede støvler, gule handsker og pelsværkskrave hjælper stærkt på vittigheden, blev der en umådelig latter og jubel og et så glimrende skue af damelommetørklæder, at den sørgmodige herre kom til at stå aldeles i skygge.

Og da adressen var læst op, og man var i færd med at vedtage den, trådte det irske medlem, en ung mand med fyrigt gemyt, frem med et af digtekunstens sande ånd besjælet foredrag af den slags, som kun et irsk medlem kan holde. Han strømmede over af en så glødende veltalenhed, at man blev ganske hed alene af at se på ham, mens han udbredte sig over, at han ville fordre denne store velgerning udstrakt til sit fødeland. På dettes vegne ville han kræve samme ret til bolleloven som til andre love, hvorfor han også håbede at skulle opleve den dag, da der blev ristet tvebakker i dets tarvelige hytter og ringet med bolleklokker i dets frodige, grønne dale. Og efter ham kom det skotske medlem med forskellige behagelige hentydninger til det sandsynlige beløb af udbyttet, hvad der forøgede den gode stemning, som digtekunsten havde vakt. Alle talerne tilsammen bevirkede, hvad de var bestemt til at bevirke, og overbeviste tilhørerne om, at der ikke fandtes nogen så lovende og desuden så prisværdig spekulation som *Hovedstadsforeningen for en forbedret bagning og punktlig udlevering af varme boller og tvebakker*.

Som følge heraf blev adressen vedtaget, og mødet blev hævet under bifaldsråb. Mr. Nickleby og de andre direktører gik tilbage til kontoret for at spise frokost, som de gjorde hver dag klokken halv to, og som løn for denne ulejlighed beregnede de sig, da foreningen endnu først var i sin barndom, kun tre guineas pr. mand for hvert sådant møde.

3

Mr. Ralph Nickleby modtager sørgelige efterretninger om sin broder, men bærer smukt det ham overbragte budskab. Læseren underrettes om, hvad han syntes om Nicholas, som her bliver forestillet, og hvor kærlig han straks foreslog at gøre hans lykke.

Efter ivrigt at have ydet sin bistand til at få frokosten til livs med al den raskhed og handlekraft, som hører til de vigtigste egenskaber, forretningsmennesker kan besidde, tog mr. Nickleby en hjertelig afsked med sine medspekulanter og vandrede vest på i ualmindelig godt humør. Da han kom forbi St. Paulskirken, gik han ind i en gadedør for at stille sit ur, og mens han, med hånden på nøglen og øjet fæstet på skiven af kirkeuret, havde hele sin opmærksomhed henvendt på dette forehavende, blev en mand pludselig stående foran ham. Det var Newman Noggs.

"Nå, er De der, Newman!" sagde mr. Nickleby og så op uden at afbryde sit arbejde. "Brevet om panteobligationen er altså kommet? Ja, det tænkte jeg nok."

"Galt," svarede Newman.

"Hvad? Og har der heller ingen været i den anledning?" spurgte mr. Nickleby tøvende.

Noggs rystede på hovedet.

"Hvad er der da?"

"Jeg," svarede Newman.

"Hvad mere?" spurgte principalen barsk.

"Dette," sagde Newman, idet han langsomt trak et forseglet brev op af sin lomme. "Postmærke Strand, sort lak, sorte kanter, en kvindehånd, C. N. i hjørnet."

"Sort lak," sagde mr. Nickleby og så på brevet. "Hånden forekommer mig bekendt. Det skulle ikke undre mig, Newman, om min broder var død."

"Det tror jeg heller ikke, at det ville," sagde Newman rolig.

"Hvorfor det?" spurgte mr. Nickleby.

"De bliver aldrig forundret," svarede Newman, "det er det hele."

Mr. Nickleby snappede brevet fra sin medhjælper, og idet han åbnede det, kastede han et koldt blik på ham, læste det, stak det i lommen, og da han nu havde stillet sit ur på sekunden, gav han sig til at trække det op.

"Det er, som jeg ventede, Newman," sagde mr. Nickleby. "Han er død. Ak Gud ja, det kom noget pludseligt. Jeg havde virkelig ikke troet det."

Med disse rørende ytringer af sorg stak mr. Nickleby sit ur i lommen, fortsatte, efter meget nøjagtigt at have trukket sine handsker på, sin vandring og gik langsomt mod vest med hænderne på ryggen.

"Børn i live?" spurgte Noggs og trådte hen til ham.

"Ja, det er netop sagen," svarede mr. Nickleby, som om hans tanker i dette øjeblik drejede sig om dem. "De er begge i live."

"Begge!" gentog Newman Noggs med dæmpet stemme.

"Og enken med," tilføjede mr. Nickleby, "og alle tre er her i London, gid pokker havde dem. Alle tre her!"

Newman blev lidt bagud for sin principal, og hans ansigt fortrak sig på en besynderlig måde, men om det var af apopleksi, sorg eller indvendig latter, kunne ingen anden end han selv have forklaret. Udtrykket i et menneskes ansigt er i almindelighed en ledetråd til hans tanker eller en ordbog til hans tale, men Newman Noggs' åsyn var i hans sædvanlige stemning en gåde, som ingen skarpsindighed kunne have løst.

"Gå hjem!" sagde mr. Nickleby, da de havde gået nogle skridt, og han så sig om efter sin skriver, som om han havde været en hund.

Næppe var ordene udtalt, førend Newman fo'r over gaden, blandede sig i vrimlen og forsvandt.

"Rimeligt –" mumlede mr. Nickleby ved sig selv, mens han gik, "meget rimeligt! Min broder gjorde aldrig noget for mig, og jeg forlangte det heller aldrig, men ikke så snart er ånden af ham, førend jeg skal betragtes som en støtte for en stor, kraftig kone med en voksen søn og datter. Hvad kommer de mig ved? Jeg har jo aldrig set dem."

Opfyldt af disse og andre lignende tanker, skyndte mr. Nickleby sig, det bedste han kunne, til Strand, hvor han, efter at have set i sit brev ligesom for at forvisse sig om nummeret på det hus, han søgte, standsede uden for en gadedør omtrent midtvejs i denne befærdede gade.

Her boede en miniaturmaler. På gadedøren hang der en stor forgyldt ramme, i hvilken man på sort fløjlsbaggrund så to portrætter af søofficersuniformer med ansigter i og tilhørende kikkerter; et portræt af en ung, sabelsvingende kavaler i gloende højrød uniform, og et tilsvarende af en litterat med høj pande, et skrivetøj, seks bøger og et gardin. End videre var der

en rørende afbildning af en ung dame, der i en uendelig stor skov læste i et håndskrift, og et fortryllende billede af en lille dreng på en skammel med et stort hoved og et par ben, der var forkortede til samme størrelse som saltskeer. Foruden disse kunstværker var der en mængde hoveder af gamle herrer og damer, der smiskede til hinanden fra blå og brune himle og en sirligt skrevet priskurant med presset bort.

Mr. Nickleby så med den højeste grad af foragt på disse lapperier og slog et dobbeltslag med dørhammeren. Da det var blevet gentaget tre gange, viste der sig endelig en tjenestepige med et ualmindelig smudsigt ansigt.

"Er mrs. Nickleby hjemme, min pige?" spurgte Ralph i en skarp tone.

"Hun hedder ikke Nickleby," sagde pigen, "De mener nok La Creevy."

Mr. Nickleby så meget fornærmet på pigen, fordi hun havde rettet ham, og spurgte med stor barskhed, hvad hun mente. Dette ville hun forklare, da i det samme en kvindelig stemme oppe fra en lodret trappe for enden af gangen spurgte, hvem han ville tale med.

"Mrs. Nickleby," sagde Ralph.

"Det er jo anden sal, Hanna," sagde stemmen, "hvor du dog er dum! Er anden sal hjemme?"

"For et øjeblik siden gik der nogen ud, men det var vist kvisten, som havde været hjemme for at pynte sig," svarede pigen.

"Se engang ad," sagde den usynlige kvindelige person, "og vis den fremmede herre, hvor klokken er, og sig ham, at han ikke må slå dobbeltslag til anden sal. Jeg kan ikke tillade noget slag,

undtagen når klokkestrengen er sprunget, og så må det være to enkelte."

"Hør," sagde Ralph og gik ind uden videre parlamenteren, "undskyld, men er det mrs. La... –, hvad var det nu, hun hed?"

"Creevy – La Creevy," svarede stemmen, idet et gult hovedtøj tittede frem over rækværket.

"Med Deres tilladelse ønsker jeg at tale et øjeblik med Dem, frue," sagde Ralph.

Stemmen svarede, at den fremmede herre kunne komme op, men han var allerede gået op, førend hun havde talt, og blev på første sal modtaget af bærersken af det gule hovedtøj, der var iført en tilsvarende kjole og selv havde omtrent samme farve. Miss La Creevy var en affekteret ung dame på halvhundrede år, og hendes lejlighed var den forgyldte ramme nedenunder i større målestok og noget smudsigere.

"Hm!" sagde miss La Creevy og hostede bag sin sorte silkehalvhandske. "De ønsker vel et miniaturportræt. Deres ansigt har meget markerede træk, sir. Har De siddet før?"

"De tager fejl af min hensigt, mærker jeg," svarede mr. Nickleby på sin sædvanlige plumpe måde. "Jeg har ingen penge til at kaste bort til miniaturportrætter og Gud ske lov ingen at give dem til, om jeg også havde råd til at lade dem male. Men da jeg så Dem på trappen, ønskede jeg at spørge Dem om nogle af Deres logerende."

Miss La Creevy hostede atter, denne gang for at skjule sin skuffelse – og sagde:

"Ja så!"

"Af hvad De sagde til Deres pige, antager jeg, at anden sal tilhører Dem?" sagde mr. Nickleby.

"Ja, det gjorde den," svarede damen. Den øverste del af huset tilhørte hende, og da hun for tiden ikke havde brug for værelserne på anden sal, plejede hun at leje dem ud, og for øjeblikket beboedes de af en dame fra landet med to børn.

"En enke?" sagde Ralph.

"Ja, hun er enke."

"En fattig enke?" sagde Ralph med stærkt eftertryk på dette lille tillægsord, der indeholder så meget.

"Ja, jeg er rigtignok bange for, hun er fattig," svarede miss La Creevy.

"Jeg ved tilfældigvis, at hun er det," sagde Ralph. "Men hvad skal en fattig enke i et hus som dette?"

"Meget sandt," svarede miss La Creevy, ingenlunde stødt over denne stiltiende kompliment til lejligheden. "Det har De fuldstændig ret i."

"Jeg kender nøje hendes omstændigheder," sagde Ralph. "Ja, egentlig talt, er jeg beslægtet med denne familie, og jeg vil råde Dem til ikke at beholde dem her."

"Jeg vil dog håbe, at hvis der skulle opstå vanskelighed ved at opfylde de pekuniære forpligtelser," sagde miss La Creevy med nok en hosten, "at familiens slægtninge da ville –"

"Nej, det ville de ikke," afbrød Ralph hende hastigt. "Tro bare ikke det."

"Under den forudsætning," sagde miss La Creevy, "får sagen et helt andet udseende."

"Forudsæt De det kun, og tag Deres forholdsregler derefter," sagde Ralph. "Jeg alene er slægtningene, i det mindste tror jeg, at jeg er den eneste slægtning, og jeg finder det rigtigst, at De

får at vide, at jeg ikke kan understøtte dem i deres ødselhed. På hvor lang tid har de lejet denne bolig?"

"Kun for en uge ad gangen," svarede miss La Creevy. "Mrs. Nickleby betalte forud for den første uge."

"Så gør de bedst i at lade dem flytte, når den er ude," sagde Ralph. "De må helst tage ud på landet igen. Her er de kun til besvær."

"Ja," sagde miss La Creevy og gned sig i hænderne. "Hvis mrs. Nickleby har lejet værelserne uden at se sig i stand til at betale lejen, er det meget upassende af en dame."

"Ja naturligvis."

"Og naturligvis," fortsatte miss La Creevy, "har jeg, der *for øjeblikket* – hm – er en ubeskyttet kvinde, ikke råd til at tabe ved værelserne."

"Det har De naturligvis ikke, frøken," sagde Ralph.

"Skønt jeg på den anden side," tilføjede miss La Creevy, der åbenbart vaklede imellem sin godmodighed og sin egennytte, "ikke har det mindste at sige på damen. Hun er overordentlig venlig og forekommende, skønt hun synes at være skrækkelig modfalden, den stakkel. Lige så lidt har jeg noget at sige på de unge mennesker, for pænere eller bedre opdragne unge mennesker kan der ikke findes."

"Meget vel, frøken," sagde Ralph og vendte sig, ærgerlig over disse lovtaler over fattige mennesker, om mod døren; "jeg har gjort min pligt og måske mere, end jeg burde, og ingen vil takke mig, fordi jeg har sagt, hvad jeg har sagt."

"Jeg i det mindste er Dem virkelig meget forbunden, sir," sagde miss La Creevy i en nådig tone. "Vil De ikke gøre mig den ære at se nogle af mine portrætter?"

"Mange tak," sagde mr. Nickleby og ville skynde sig bort, "men da jeg skal aflægge et besøg ovenpå, og min tid er kostbar, kan jeg virkelig ikke."

"Når De engang ved lejlighed kommer her forbi, skal det være mig en stor fornøjelse," sagde miss La Creevy. "Måske er De så god at tage en prisliste med? Mange tak – god morgen."

"God morgen, frøken," sagde Ralph og lukkede rask døren efter sig for at forebygge en forlængelse af samtalen. "Og nu op til min svigerinde. Puh!"

Efter at være steget op ad nok en lodret trappe, der med den største mekaniske sindrighed var sammensat af lutter hjørnetrin, standsede Ralph på afsatsen for at trække vejret. Han indhentedes her af stuepigen, som miss La Creevy havde været så artig at sende derop for at melde ham, og som siden deres sidste møde åbenbart havde gjort en mængde uheldige forsøg på at gnide sit smudsige ansigt rent med et endnu smudsigere forklæde.

"Hvad er herrens navn?" spurgte pigen.

"Nickleby," svarede Ralph.

"Mrs. Nickleby," sagde pigen, idet hun rev døren op, "her er mr. Nickleby."

Da Ralph trådte ind, rejste en dame i dyb sorg sig op. Hun syntes ikke at være i stand til at gå ham i møde og støttede sig på en spinkel, men meget smuk pige på omtrent sytten år, der havde siddet ved siden af hende. Et ungt menneske, der lod til at være et par år ældre, trådte frem og hilste på Ralph som sin onkel.

"Nå," brummede Ralph med ildevarslende rynker i panden, "du er vel Nicholas?"

"Ja, det er mit navn, sir," svarede det unge menneske.

"Skil mig ved min hat," sagde Ralph i en bydende tone. "Nå, frue, hvorledes har De det så?? De må bekæmpe sorgen; det gør jeg altid."

"Mit tab er ikke et almindeligt tab!" sagde mrs. Nickleby og holdt sit lommetørklæde for øjnene.

"Det er ikke noget ualmindeligt tab, frue," svarede Ralph og knappede koldblodig sin overfrakke op. "Ægtemænd dør hver dag, frue, og koner ligeså."

"Og brødre med, sir," tilføjede Nicholas med et harmfuldt blik.

"Ja, sir, og abekatte og hvalpe og mopper ligeledes," svarede hans onkel og satte sig ned. "Men De sagde mig ikke i Deres brev, frue, hvad det var, min broder fejlede."

"Lægerne kunne ikke give hans sygdom noget bestemt navn," sagde mrs. Nickleby, idet hun brast i gråd. "Vi har kun alt for megen grund til at tro, at han døde af hjertesorg."

"Å," sagde Ralph, "det er der ingen ting, der hedder. Jeg kan forstå, at et menneske kan dø, når han knækker halsen, og at han kan være syg, når han brækker armen, slår sit hoved i stykker, brækker benet eller knækker næsen, men dø af hjertesorg; – passiar, det er kun en talemåde. Når en mand ikke kan betale sin gæld, dør han af hjertesorg, og hans enke bliver en martyr."

"Visse folk, tror jeg, *kan* nok ikke få hjertesorg," bemærkede Nicholas roligt.

"Men for Guds skyld, hvor gammel er dog denne knægt?" spurgte Ralph, idet han skød sin stol tilbage og med dyb foragt målte sin nevø fra top til tå.

"Nicholas bliver meget snart nitten år," svarede enken.

"Nitten år!" sagde Ralph. "Og hvad agter du at tage dig for for at tjene dit brød?"

"Ikke falde min moder til byrde," svarede Nicholas, hvis hjerte svulmede, mens han talte.

"Det ville også kun indbringe dig grumme lidt," bemærkede onklen og målte ham med et hånligt blik.

"Hvordan det end går," sagde Nicholas, blussende af harme, "skal jeg ikke henvende mig til Dem for at få det bedre."

"Kære Nicholas, vær rolig!" formanede hans moder ham.

"Å ja, kære Nicholas!" bad den unge dame.

"Hold din mund," sagde Ralph. "Det er, på ære, en smuk begyndelse, mrs. Nickleby – en smuk begyndelse."

Mrs. Nickleby svarede kun ved med en bevægelse at bede Nicholas at tie stille, og onklen og nevøen så nogle sekunder på hinanden uden at tale. Den ældre mands ansigt var barsk, hårdt og frastødende, den yngres åbent, smukt og klogt. Den ældre mands øjne glimtede af gerrighed og snedighed; i den yngres skinnede forstandens og åndens lys. Hans skikkelse var noget spinkel, men mandig og godt bygget, og ved siden af al ungdommens og tækkelighedens tiltrækningskraft gav hans varme unge hjerte hans blik og hele holdning et udtryk, der imponerede den ældre mand.

Hvor slående en sådan modsætning som denne end kan være for dem, der iagttager den, mærker dog ingen den halvt så stærkt og skarpt som den, der føler sig som den underlegne. Den ærgrede Ralph i hans hjertes inderste lønkroge, og fra denne time af hadede han Nicholas. Den gensidige iagttagelse endte til sidst med, at Ralph med et stærkt udtryk af ringeagt

tog øjnene til sig og kaldte Nicholas "en dreng", en betegnelse, der af ældre mænd tit bruges som et skældsord mod dem, der er yngre end de, sandsynligvis for at narre samfundet til at tro, at selv om de kunne blive unge igen, så ville de på ingen måde være det.

"Nå, frue," sagde Ralph utålmodigt, "kreditorerne har altså, som De har sagt mig, taget boet og ikke ladet Dem beholde det mindste?"

"Nej, intet," svarede mrs. Nickleby.

"Og de få penge, De havde, har De brugt til rejsen hele den lange vej her til London for at se, hvad jeg kunne gøre for Dem?" fortsatte Ralph.

"Jeg håbede," stammede mrs. Nickleby, "at De måske havde lejlighed til at gøre noget for Deres broders børn. Det var hans sidste ønske, at jeg skulle henvende mig til Dem på deres vegne."

"Jeg ved ikke, hvorledes det er," mumlede Ralph, idet han gik op og ned ad gulvet, "men når en mand dør uden selv at efterlade sig formue, synes han altid at tro sig berettiget til at råde over andres. Hvad duer Deres datter til?"

"Kate har fået en god opdragelse," hulkede mrs. Nickleby. "Fortæl din onkel, barn, hvor vidt du er kommet i fransk og andre ting."

Den stakkels pige ville mumle noget, men hendes onkel standsede hende uden videre.

"Vi må se at få dig anbragt ved en skole," sagde Ralph. "Du er dog vel ikke blevet opdraget for kælent til det, vil jeg håbe?"

"Nej, det er jeg ikke, onkel," svarede den grædende pige. "Jeg vil med glæde prøve på, hvad det skal være, når jeg derved kan

skaffe mig et hjem og det daglige brød."

"Godt, godt," sagde Ralph, lidt formildet enten af sin broderdatters skønhed eller af hendes sorg – lad os sige det sidste – "du må prøve på det, og skulle det liv blive dig for surt, vil modepynt eller broderi måske falde dig lettere. – Har du taget dig noget for før?" tilføjede han og henvendte sig til sin brodersøn.

"Nej," svarede Nicholas kort.

"Nej, det tænkte jeg nok!" sagde Ralph. "Således opdrog min broder sine børn, frue!"

"Det er ikke længe, siden han blev færdig med den undervisning, han kunne få af sin stakkels fader," svarede mrs. Nickleby, "og denne tænkte også på –"

"På engang ved lejlighed at sætte ham til noget," sagde Ralph. "Den gamle vise: altid tænke, aldrig handle. Havde min broder været klog og virksom, kunne han have efterladt Dem som en rig kone, og havde han sendt sin søn ud i verden, ligesom min fader sendte mig ud i den, mens jeg endnu manglede halvandet år i denne knøs' alder, ville han der nu have været i stand til at understøtte Dem i stedet for at falde Dem til byrde og forøge Deres nød. Min broder var en ubesindig, tankeløs mand, mrs. Nickleby, og ingen kan have større grund til at erkende dette end De."

Denne tiltale bragte enken til at tænke på, at der måske kunne have været gjort en heldigere spekulation med hendes tusinde pund, og dernæst til at anstille betragtninger over, hvilken rar sum det ville have været at eje nu. Disse sørgelige tanker fik hendes tårer til at flyde raskere, og i sin fortvivlelse – selv om hun var en meget rettænkende kone, var hun dog

temmelig enfoldig – gav hun sig først til at beklage sin tunge skæbne og udtrykte derpå under en stærk hulken, at hun virkelig havde været en slavinde af salig Nicholas og ofte nok havde sagt ham, at hun kunne have gjort et bedre parti – hvad hun unægtelig meget ofte havde sagt ham. – Hun havde aldrig, mens han levede, fået at vide, hvor pengene var blevet af, men nu ville de have været langt bedre farne, hvis han ville have betroet sig til hende. Og hun kom med mange andre bitre erindringer, der er fælles for de fleste gifte damer, enten i deres ægtestand eller bagefter eller i begge tidsrum. Hun sluttede med at beklage, at den dyrebare hedengangne aldrig havde nedladt sig til at følge hendes råd, undtagen en eneste gang, hvilket også var en strengt sandfærdig erklæring, eftersom han kun en gang havde fulgt det og som følge deraf ruineret sig.

På alt dette hørte Ralph Nickleby med et halvt smil, og da enken havde talt ud, optog han ganske roligt tråden, hvor den var blevet sluppet før dette udbrud.

"Er du villig til at arbejde?" spurgte han med rynket pande sin brodersøn.

"Ja, naturligvis," svarede Nicholas i en stolt tone.

"Så se her," sagde onklen. "Jeg fik øje på det i morges, og du kan takke din gode stjerne for det."

Med denne indledning tog Ralph en avis op af lommen, hvorpå han, efter at have bredt den ud og søgt et øjeblik blandt kundgørelserne, læste, som følger:

"*Undervisning*. Mr. Wackford Squeers's Institut, Dotheboys Hall i den yndige landsby Dotheboys, i nærheden af Greta Bridge i Yorkshire. Elever får kost, klæder, bøger og lommepenge, forsynes med alle fornødenheder og får

undervisning i alle både levende og døde sprog, matematik, retskrivning, geometri, astronomi, trigonometri, brugen af globerne, algebra, hugning (om forlanges), skønskrivning, regning, fortifikation og enhver anden gren af den klassiske litteratur. Betaling: Tyve guineas om året. Ingen tillæg, ingen ferier, kosten fortrinlig. Mr. Squeers opholder sig for tiden her i staden og træffes daglig fra et til fire i *The Saracen's Head*, Snow Hill. NB. En dygtig medhjælper ønskes. Årlig løn 5 pd. St. En magister artium vil blive foretrukket."

"Så," sagde Ralph og lagde avisen sammen igen, "får han den plads, er hans lykke gjort."

"Men han er ikke magister," sagde mrs. Nickleby.

"Det," svarede Ralph, "det, tænker jeg, kommer vi nok ud over."

"Men lønnen er så lille, og det er så langt borte, onkel," stammede Kate.

"Stille, kære Kate," faldt mrs. Nickleby ind, "det forstår din onkel bedst."

"Jeg siger," gentog Ralph skarpt, "at får han den plads, er hans lykke gjort. Synes han ikke om den, så lad ham selv skaffe sig en anden. Kan han, uden venner, penge, anbefalinger eller forretningskundskab i nogen retning, her i London skaffe sig et anstændigt erhverv, hvorved han kan holde sig med skotøj, vil jeg forære ham tusinde pund. Eller," sagde Ralph og rettede sine ord, "jeg mener, jeg ville forære ham dem, hvis jeg havde dem."

"Den stakkel!" sagde den unge dame. "Å, onkel, skal vi så snart skilles ad?"

"Plag ikke din onkel med spørgsmål, mens han kun tænker på vort bedste, kære barn," sagde mrs. Nickleby. "Jeg ville ønske, at

du ville sige noget, Nicholas."

"Ja, moder, ja," sagde Nicholas, som hidtil havde stået tavs og fordybet i sine tanker. "Hvis jeg nu er så heldig at få denne plads, sir, til hvilken jeg kun er så ufuldkomment egnet, hvad bliver der så af dem, som jeg forlader?"

"Din moder og søster," svarede Ralph, "vil i så tilfælde – ellers ikke – blive forsørget af mig og sat i en livsstilling, hvori de kan være uafhængige. Det skal jeg drage omsorg for. Otte dage efter din afrejse skal de ikke mere være, hvad de nu er; det indestår jeg for."

"Så," sagde Nicholas, idet han glad fo'r hen og trykkede sin onkels hånd, "er jeg rede til at gøre alt, hvad De måtte ønske. Lad os straks prøve vor lykke hos mr. Squeers. Han kan kun sige nej."

"Det gør han ikke," sagde Ralph. "Han antager dig med fornøjelse på min anbefaling. Hvis han finder dig brugbar, bliver du snart hans kompagnon. Tænk bare! Hvis han så døde, var din lykke jo straks gjort."

"Ja, det hele står klart for mig!" sagde stakkels Nicholas, henrykt over tusinde drømmebilleder, som hans lette sind og mangel på erfaring fremmanede hos ham. "Eller sæt, at en ung adelsmand, som bliver undervist i skolen, fatter godhed for mig og får sin fader til at antage mig som hans rejseledsager, når han tager bort, og når vi så kommer tilbage fra fastlandet, skaffer mig en god ansættelse! Hvad, onkel?"

"Ja vist," snerrede Ralph.

"Og hvem ved, om han ikke, når han kom og besøgte mig, efter at jeg var blevet min egen mand – hvilket han naturligvis

ville – forelskede sig i Kate, som holdt hus for mig, og – og – giftede sig med hende – hvad, onkel? Hvem ved?"

"Ja, hvem ved det," svarede Ralph.

"Hvor vi ville være lykkelige!" udbrød Nicholas begejstret. "Smerten over skilsmissen er intet i sammenligning med glæden over gensynet. Kate bliver en smuk kone, og jeg så stolt af at høre folk sige det, og moder så lykkelig ved atter at være sammen med os, og alle disse sørgelige tider ville være glemt, og –"

Billedet var alt for lyst, til at han kunne udholde det, og aldeles overvældet af det smilte Nicholas mat og brast i gråd.

Disse ukunstlede mennesker, der var født og opdraget i ensomhed og aldeles ukendte med verden – et udtryk, der, når det fortolkes, ofte betyder: alle de slyngler, den indeholder – blandede deres tårer ved tanken om deres første adskillelse og begyndte allerede, da det første udbrud af deres følelser havde lagt sig, med det uprøvede håbs hele spændstighed at udbrede sig over de lyse udsigter, der havde åbnet sig for dem. Men Ralph afbrød dem med den ytring, at hvis de spildte tiden, kunne en heldigere kandidat berøve Nicholas det i kundgørelsen fremhævede trin på lykkens stige og således undergrave alle deres luftkasteller. Denne betimelige påmindelse gjorde straks ende på samtalen. Efter at Nicholas omhyggeligt havde skrevet mr. Squeers' adresse ned, gik onkel og nevø deres vej for at opsøge den talentfulde mand. Nicholas troede nu fuldt og fast, at han havde gjort sin slægtning højlig uret ved ikke straks at kunne lide ham. Mrs. Nickleby havde møje med at gøre sin datter begribeligt, at hun var overbevist om, at han var en langt mere velvillig mand, end han syntes at

være, hvortil Kate pligtskyldigst bemærkede, at det kunne han meget godt være.

Sandt at sige var den gode dames anskuelse ikke blevet lidet påvirket af hendes svogers appel til hendes bedre forstand og hans stiltiende anerkendelse af hendes store fortjenester. Skønt hun havde elsket sin afdøde mand inderlig og endnu hang ved sine børn, havde han så heldigt anslået en af de små, skurrende strenge i det menneskelige hjerte – Ralph var nøje kendt med dets værste svagheder, om han end intet kendte til dets bedste – at hun allerede havde begyndt for ramme alvor at betragte sig selv som det kærlige og lidende offer for sin afdøde mands letsind.

4

Nicholas og hans farbroder hilser (for uden tidsspilde at sikre sig lykken) på mr. Wackford Squeers – institutbestyreren fra Yorkshire.

Snow Hill – Snebjerget! Hvad slags sted kunne de adstadige købstadfolk, som ser disse ord, i den hele læselighed med forgyldte bogstaver på sort grund malede på de til og fra landets nordlige egne gående diligencer, vel anse Snow Hill for at være? Alle mennesker har en dunkel og ubestemt forestilling om et sted, når dets navn tit viser sig for deres øjne eller lyder i deres øren, og hvilken uhyre mængde forvirrede begreber må der ikke idelig være i bevægelse i anledning af dette Snow Hill? Det er sådan et godt navn. Snow Hill – oven i købet Snow Hill i forbindelse med et saracenerhoved – må bringe os til at tænke på noget barsk og alvorligt. En øde og ufrugtbar egn, der er udsat for gennemtrængende vindstød og voldsomt vinteruvejr – en mørk, kold og skummel hede, der er ensom om dagen og næppe til at tænke på for skikkelige folk om natten – et sted, som skys af den enlige vandringsmand, og hvor vilde røvere samler sig – denne eller en lignende forestilling må man sikkert nære om Snow Hill i disse afsides og landlige egne, gennem hvilke saracenerhovedet, som et bistert genfærd, dag og nat suser af sted med gådefuld og spøgelsesagtig punktlighed, idet det i ethvert vejrlig skyder sin raske fart og synes at byde selv elementerne trods.

Virkeligheden er noget helt andet, skønt ingenlunde at foragte. Der, i selve kernen af London, i hjertet af dets liv og bevægelse, i midtpunktet af en hvirvel af larm og tummel, ligesom stemmende for de kæmpestrømme af liv, der uophørlig kommer bølgende fra forskellige kanter og mødes under dets mure, ligger Newgate, og i den befærdede gade, på hvilken det skuer så truende ned, kun nogle få skridt fra de smudsige, faldefærdige huse – på det samme sted, hvor folk, som sælger suppe, fisk og fordærvet frugt, driver deres håndtering – *der* er snese af menneskelige væsener – fire, seks eller otte kraftige mænd ad gangen, under et bulder, mod hvilket selv en stor stads larm er intet, voldsomt og hurtigt blevet ekspederet ud af verden. Skuepladsen har da været frygtelig ved selve sin rigdom på menneskeliv; nysgerrige blikke har stirret fra vinduer og tagrygge, mure og piller, og den ulykkelige synder har blandt denne masse af blege og opmærksomme ansigter med sit alt omfattende, rædselsslagne blik ikke truffet ét – ikke ét, som bar præget af barmhjertighed og medlidenhed.

I nærheden af fængslet og selvfølgelig også i nærheden af Smithfield, gældsfængslet og hele travlheden i City, og netop på den særlige del af Snow Hill, hvor omnibusheste, der skulle øst på, for alvor tænker på med vilje at lade sig falde, og hvor droskeheste, der går vest på, ikke sjældent falder om af en hændelse, ligger den til gæstgiverstedet *The Saracen's Head* hørende gård. Dets indkørselsport bevogtes af to saraceneres hoveder og skuldre, som det fordum var denne hovedstads udkårne ånders stolthed og hæder at rive ned om natten, men som nu allerede i længere tid er blevet i uforstyrret ro, måske fordi denne slags overgivenhed nu indskrænker sig til St. James'

sogn, hvor man foretrækker dørhammere, da de lettere kan transporteres bort, og anser klokkestrenge for hensigtsmæssige tandstikkere. Enten dette nu er grunden eller ikke, så er de der og ser truende ned på en fra begge sider af porten. Selve gæstgiverstedet, der ligeledes er smykket med et saracenerhoved, ser truende ned på en fra den øverste ende af gården, mens der fra døren til den bageste kupé i alle de røde diligencer, som står der, stirrer et lille saracenerhoved med det selvsamme udtryk som de store længere nede, så at hele bygningen ser ud, som om den hørte til den saraceniske orden.

Går man ind i denne gård, ser man til venstre indskrivningskontoret, til højre St. Sepulchre-kirkens himmelstræbende spir, og på begge sider et galleri af sovekamre. Lige for bemærker man et langt vindue, på hvilket ordet "Gæstestue" er tydelig malet, og var man kommet i rette tid, ville man desuden kunne have set mr. Squeers med hænderne i lommen se ud ad dette vindue.

Mr. Squeers' ydre var ikke vindende. Han havde kun ét øje, og den almindelige fordom udtaler sig til fordel for to. Det øje, han havde, var vistnok nyttigt, men på ingen måde pynteligt, eftersom det var af en grønlig-grå farve og i skikkelse lignede den lille runde rude oven over en gadedør. Den tomme side af hans ansigt fik et udtryk, som grænsede til det nederdrægtige. Hans hår var meget glat og blankt, undtagen for enden, hvor det var børstet stift op fra en lav, fremstående pande, som ganske stod i samklang med hans barske stemme og plumpe væsen. Han kunne være en to- eller tre og halvtreds år og var lidt under middelstørrelse. Om halsen havde han et hvidt lommetørklæde med lange ender, og han var for øvrigt iført

skolemesteragtige sorte klæder. Da hans kjoleærmer dog var en hel del for lange, og hans benklæder en hel del for korte, så han ud, som om han ikke følte sig rigtig hjemme i denne dragt, men var i en tilstand af stadig forbavselse over at være så agtbart klædt.

Mr. Squeers stod i en krog ved en af kaminerne i gæstestuen. Her fandtes et bord af den slags, man i almindelighed ser i gæstestuer, samt to andre, der havde fået mere påfaldende former og forhold for at kunne passe til skillerummets vinkler. På enden af bænken stod en ganske lille fyrretræskasse med et tarveligt reb bundet omkring, og oven på kassen sad med sine snørestøvler og sine bomuldstøjsbukser dinglende i luften, et diminutiv af en dreng, som med skuldrene trukket op til ørene og hænderne plantet på knæene fra tid til anden med tydelig rædsel og forfærdelse skottede til institutbestyreren.

"Halv fire," mumlede Squeers, idet han vendte sig bort fra vinduet og så ærgerlig på uret i stuen. "Der kommer ingen i dag."

Højlig opbragt ved denne tanke, kastede mr. Squeers et blik på den lille dreng for at se, om han ikke foretog sig noget, han kunne prygle ham for, men da han tilfældigvis intet foretog sig, gav han ham kun en ørefigen og forbød ham at gøre det igen.

"I sommer," mumlede mr. Squeers og blev ved med sin klage, "fik jeg ti drenge med – ti gange tyve er to hundrede pund. I morgen tidlig klokken otte kører jeg tilbage og har kun tre – ikke mere end tre – tre gange to er seks – tresindstyve pund. Hvor bliver alle drengene af? Hvad tænker dog forældrene på? Hvad skal alt dette sige?"

Her begyndte den lille dreng på kufferten at nyse.

"Hvad!" brummede institutbestyreren, idet han vendte sig om. "Hvad var det, du?"

"Ingen ting, sir," svarede den lille dreng.

"Var det ingen ting, du?" udbrød mr. Squeers.

"Undskyld, jeg nøs," svarede drengen og skælvede, så den lille kasse rystede under ham.

"Nå, så du nøs?" sagde mr. Squeers. "Hvorfor sagde du da "ingen ting"?"

I mangel af et bedre svar på dette spørgsmål skruede den lille dreng et par knoer ind i hvert af sine øjne og begyndte at græde, hvorfor mr. Squeers slog ham ned af kassen med et slag på den ene side af ansigtet og op på den igen med et slag på den anden.

"Vent, til jeg får dig ned til Yorkshire, min unge herre," sagde mr. Squeers, "så skal du få resten. Kan du ikke holde op med det spektakel?"

"Jo-o-o," hulkede den lille dreng og gned sig stærkt i ansigtet med et trykket lommetørklæde.

"Så gør det straks, du," sagde Squeers. "Hører du?"

Da denne påmindelse var ledsaget af en truende bevægelse og blev udtalt med en glubsk mine, gned den lille dreng sig endnu stærkere i ansigtet, ligesom for at holde tårerne tilbage, og gav ikke sine følelser yderligere luft, når man undtager, at han afvekslende snøftede og var nær ved at kvæles.

"Mr. Squeers," sagde opvarteren, der i dette øjeblik kom ind til ham, "der er en herre, som spørger efter Dem."

"Vis den herre ind, Richard," sagde mr. Squeers med blid røst, "put lommetørklædet i lommen, din lille slyngel, eller jeg myrder dig, når den fremmede herre er gået."

Næppe havde institutbestyreren med en bister hvisken udtalt disse ord, førend den fremmede trådte ind. Mr. Squeers lod, som om han ikke så ham, og gav sig mine af at være ivrigt beskæftiget med at skære en pen og give sin unge discipel nogle kærlige råd. "Kære barn," sagde han, "alle mennesker har modgang her i livet. Din tidlige modgang, som er nær ved at få dit lille hjerte til at briste og dine øjne til at springe ud af hovedet på dig af gråd, hvad er den? Intet, mindre end intet. Du skal forlade dine venner, men vil få en fader i mig og en moder i mrs. Squeers. I den dejlige landsby Dotheboys i nærheden af Greta Bridge i Yorkshire, hvor du får kost, klæder, bøger og vask, forsynes med lommepenge og alle fornødenheder –"

"Det er den rigtige herre," sagde den fremmede og afbrød institutbestyreren i opremsningen af hans kundgørelse. "Er det ikke mr. Squeers?"

"Meget rigtigt," sagde mr. Squeers med påtaget overraskelse.

"Har De ikke indrykket en kundgørelse i *Times*?" fortsatte den fremmede.

"– *Morning Post*, *Chronicle*, *Herald* og *Advertiser* om instituttet Dotheboys Hall i den dejlige landsby Dotheboys i nærheden af Greta Bridge i Yorkshire," tilføjede mr. Squeers. "De kommer i forretninger, sir, kan jeg se på mine unge venner. God dag, min lille ven! God dag, du lille!" Med denne hilsen klappede mr. Squeers to huløjede, spinkle, små drenge, som manden havde bragt med, på hovedet og ventede på yderligere meddelelser.

"Jeg er i olie- og farvefaget, sir. Mit navn er Snawley," sagde den fremmede.

Squeers bøjede hovedet, som om han ville sige: "Et sjældent smukt navn."

Den fremmede fortsatte:

"Jeg har tænkt på at sætte mine to drenge i Deres institut, mr. Squeers."

"Det tilkommer ikke mig at sige det, sir," svarede mr. Squeers, "men jeg tror ikke, at De kunne gøre noget bedre."

"Hm!" sagde den anden, "det er nok tyve pund om året, ikke sandt, mr. Squeers?"

"Guineas," svarede institutbestyreren med et overtalende smil.

"Pund, når der er to, ikke sandt, mr. Squeers?" sagde mr. Snawley højtideligt.

"Jeg ved ikke, om det lader sig gøre, sir," svarede mr. Squeers, som om han aldrig før havde overvejet et sådant forslag. "Lad mig engang se. Fire gange fem er tyve, tag det to gange og fradrag – nå, et pund mere eller mindre skal ikke være en hindring. De må anbefale mig til Deres bekendte, sir, og gøre det godt på den måde."

"De spiser ikke meget," sagde mr. Snawley.

"Å, det gør aldeles intet til sagen," svarede Squeers. "Hjemme hos os tager vi ikke hensyn til drengenes appetit." – Dette var den strengeste sandhed. – "Enhver sund nydelse, som Yorkshire kan byde; enhver skøn lære, som mrs. Squeers kan bibringe; enhver – kort sagt, al hjemlig hygge, som en dreng kan ønske sig, vil falde i deres lod, mr. Snawley."

"Det er mig især om at gøre, at der våges over deres sædelighed," sagde mr. Snawley.

"Det glæder mig, sir," sagde institutbestyreren og rettede sig. "De er kommet til den rette butik, hvad sædelighed angår."

"De er selv en sædelig mand?" sagde mr. Snawley.

"Det skulle jeg mene, sir," svarede Squeers.

"Jeg har den tilfredsstillelse at vide, at De er det," sagde mr. Snawley. "Jeg har forhørt mig hos en af de mænd, som De har påberåbt Dem, og han sagde, at De var gudfrygtig, sir."

"Å ja såmænd – så nogenlunde, håber jeg," svarede Squeers.

"Jeg håber også, at jeg er det," sagde den anden. "Men kunne jeg ikke tale et par ord i enrum med Dem?"

"Med fornøjelse," svarede Squeers grinende. "Har I ikke lyst til at snakke et par minutter med jeres ny legekammerat, mine små venner? Det er en af mine drenge, sir. Hans navn er Belling – og han er fra Taunton."

"Er han virkelig?" udbrød mr. Snawley og så på den lille stakkels unge, som om han var en mærkelig naturhistorisk sjældenhed.

"Han rejser med mig i morgen, sir," sagde Squeers. "Det er hans tøj, han sidder på. Hver dreng må medbringe to sæt klæder, seks skjorter, seks par strømper, to nathuer, to lommetørklæder, to par sko, to hatte og en barberkniv."

"En barberkniv!" udbrød mr. Snawley, idet de gik ind ved siden af. "Til hvad?"

"Til at barbere med," svarede Squeers i en langsom, afmålt tone.

Der var ikke meget i disse fire ord, men der må have været noget i måden, de blev udtalt på, som kunne vække opmærksomhed, for institutbestyreren og hans ledsager så nogle sekunder vist på hinanden og vekslede derpå et højst betydningsfuldt smil. Snawley var en glat, braknæset mand, iført en mørk klædedragt og lange sorte gamacher, og havde et stærkt udtryk af sønderknuselse og hellighed i sit ansigt,

hvorfor det var så meget mere mærkeligt, at han kunne smile uden nogen tilsyneladende grund.

"Til hvilken alder beholder De drengene i Deres institut?" spurgte han omsider.

"Så længe som deres slægtninge nøjagtigt betaler hvert kvartal til min agent her i byen, eller indtil de løber deres vej. Lad os tale uden forbehold med hinanden. Jeg ser, vi kan gøre det. Hvad er det for drenge – uægte børn?"

"Nej," svarede Snawley og så ind i institutbestyrerens ene øje. "Det er de ikke."

"Det troede jeg," sagde Squeers koldblodig. "Vi har en hel del af den slags. Den dreng derinde er f.eks. sådan et."

"Han derinde ved siden af?"

Squeers nikkede bekræftende, og hans gæst så nok en gang efter den lille dreng på kassen og, da han atter vendte sig om, så han ud, som om han følte sig højlig skuffet ved at se ham ligne andre drenge så meget og sagde, at han næppe ville have troet det.

"Jo, han er et uægte barn," gentog Squeers. "Men det var jo Deres egne drenge, De ville tale om?"

"Ja," svarede Snawley. "Sagen er, at jeg ikke er deres virkelige fader, mr. Squeers, men kun deres stedfader."

"Nå, er det således fat?" sagde institutbestyreren. "Det forklarer øjeblikkelig sammenhængen. Jeg kunne ikke begribe, hvorfor i alverden De ville sende dem til Yorkshire. Nu forstår jeg Dem."

"Jeg har giftet mig med moderen, må De vide," fortsatte Snawley, "det er så dyrt at beholde drengene hjemme, og da hun selv ejer nogle penge, er jeg bange for – fruentimmerne er jo så

tossede, mr. Squeers – at hun kunne lade sig forlede til at øde dem bort på drengene, hvilket jo kun ville blive deres fordærvelse."

"Ja, naturligvis," svarede Squeers, idet han lagde sig bagover i sin stol og slog ud med hånden.

"Og på grund af det," tog Snawley atter til orde, "er det mig magtpåliggende, at de kommer i en skole et godt stykke herfra, hvor der ikke gives ferie – ingen af disse dumme besøg i hjemmet to gange om året, som kun gør børnene forstyrret i hovedet – og hvor de samtidig kan blive hærdet lidt – forstår De mig?"

"Nøjagtig betaling og ingen forespørgsler," sagde Squeers og nikkede.

"Javel," svarede den anden. "Men dog strengt opsyn med deres sædelighed."

"Strengt," sagde Squeers.

"Det er vel ikke tilladt at skrive alt for tit hjem?" sagde stedfaderen tøvende.

"Aldrig, undtagen en gang til julen for at sige, at de aldrig have haft det så godt og håbe, at de aldrig må blive hentet," svarede Squeers.

"Bedre kan det ikke være," sagde stedfaderen og gned sig i hænderne.

"Da vi altså nu forstår hinanden," sagde Squeers, "vil De måske tillade mig at spørge, om De anser mig for at være en dydig, mønsterværdig og ordentlig mand i det private liv, og om De, når De ser hen til, at jeg giver mig af med ungdommens opdragelse, har ubetinget tillid til min uplettede redelighed, humanitet, religiøsitet og dygtighed?"

"Javist har jeg det," sagde stedfaderen, idet han besvarede institutbestyrerens grin.

"De vil da måske ikke have noget imod at udtale det, hvis jeg måtte beråbe mig på Dem?"

"Ikke det mindste."

"Brillant," sagde Squeers og tog en pen, "det kalder jeg forretningsmæssigt, og det kan jeg lide."

Efter at have skrevet mr. Snawleys adresse op, skred institutbestyreren til at opfylde den endnu behageligere pligt at kvittere for betalingen for det første kvartal, og næppe var han færdig dermed, før man hørte nok en stemme spørge efter mr. Squeers.

"Her er jeg," svarede institutbestyreren, "hvad er der?"

"Kun en forretningssag, sir," sagde Ralph Nickleby, idet han fremstillede sig sammen med Nicholas. "Stod der ikke en bekendtgørelse fra Dem i bladene i morges?"

"Jo der gjorde, sir. Værs'go, denne vej," sagde Squeers, som imidlertid var gået tilbage til kaminen. "Vil De ikke tage plads?"

"Det er nok lige så godt," svarede Ralph, idet han satte sig og lagde sin hat på bordet foran sig. "Dette er min nevø, sir, mr. Nicholas Nickleby."

"God dag, sir!" sagde Squeers.

Nicholas besvarede hans hilsen med et buk og syntes at være meget forbavset over Dotheboys Halls ejermands ydre.

"De kan måske huske mig?" sagde Ralph og så vist på institutbestyreren.

"Tager jeg ikke fejl, betalte De mig i nogen tid en lille sum ved mine halvårlige besøg her i London, sir."

"Ganske rigtigt," sagde Ralph.

"For forældrene til en dreng ved navn Dorker, som desværre –"

"– desværre døde i Dotheboys Hall," afbrød Ralph ham.

"Jeg husker det meget godt, sir," fortsatte Squeers. "Å, mrs. Squeers holdt lige så meget af den dreng, som om han kunne have været hendes egen søn; – hvor hun var omhyggelig for denne dreng under hans sygdom! Hver aften og morgen fik han ristet brød uden smør og varm te, selv om han intet kunne synke – lys havde han i sit sovekammer endnu den nat, han døde – det bedste leksikon fik han op til at lægge sit hoved på. – Men jeg fortryder det ikke. Det er så behageligt at kunne sige sig selv, at man har gjort sin pligt."

Ralph smilede, som om han mente alt andet med det end et smil og så på de tilstedeværende fremmede.

"Det er kun nogle af mine elever," sagde Squeers og pegede på den lille dreng på kassen og de to små drenge på gulvet, der havde gloet på hinanden uden at sige et ord og vredet og vendt sig på den mærkeligste måde, således som små drenge har for skik, når de skal gøre bekendtskab med hinanden. "Denne herre, sir, er en fader, som har haft den godhed at tilkendegive mig sit bifald med den undervisningsmåde, som bruges i Dotheboys Hall, der, sir, ligger i den dejlige landsby Dotheboys i nærheden af Greta Bridge i Yorkshire, hvor man får kost, klæder –"

"Ja, ja, det kender vi alt sammen, sir," afbrød Ralph ham gnavent. "Det står jo i bekendtgørelsen."

"De har fuldstændig ret, sir; det står jo i bekendtgørelsen," svarede Squeers.

"Og forholder sig også i virkeligheden således," faldt mr. Snawley ham ind. "Jeg holder mig forpligtet til at forsikre Dem, sir, og er stolt af at have denne lejlighed til at forsikre Dem, at jeg anser mr. Squeers for at være en dydig, mønsterværdig, ordentlig mand, –"

"Det tvivler jeg ikke på, sir," afbrød Ralph ham, idet han standsede denne strøm af lovprisninger. "Det tvivler jeg slet ikke på. Men skulle vi nu ikke gå over til vor forretning?"

"Med største fornøjelse, sir," svarede Squeers. "Man skal aldrig udsætte sine forretninger; det er den allerførste lærdom, vi indskærper de af vore elever, der er bestemte til handelen. Husk altid vel på det, master Belling, hører du?"

"Ja, sir," svarede master Belling.

"Mon han virkelig husker det?" spurgte Ralph.

"Lad den fremmede herre høre," sagde Squeers.

"Man skal aldrig," gentog master Belling.

"Meget godt," sagde Squeers, "videre."

"Man skal aldrig," gentog master Belling.

"Virkelig meget godt," sagde Squeers.

"Ja."

"Ud – –" sufflerede Nicholas godmodigt.

"Udføre – sine forretninger," sagde master Belling. "Man skal aldrig – udføre sine forretninger."

"Meget vel, sir," sagde Squeers og sendte synderen et knusende blik. "Du og jeg vil ved lejlighed udføre en lille forretning for din private regning."

"Men nu," sagde Ralph, "var det måske bedst, at vi afgjorde vor egen."

"Som De behager," sagde Squeers.

"Nå," fortsatte Ralph, "den er ganske kort, kræver ikke mange omsvøb, og jeg håber, den let kan bringes i orden. De ønsker en dygtig medhjælper?"

"Meget rigtigt," sagde Squeers.

"Der står han," sagde Ralph, "min nevø Nicholas, der lige er kommet ud af skolen, mens endnu alt, hvad han har lært der, gærer i hans hoved, uden at der gærer noget i hans lomme, er netop den mand, De kan bruge."

"Jeg er bange for," sagde Squeers, forlegen over en sådan anvendelse af en ung mand med Nicholas' ydre, "jeg er bange for, at den unge mand ikke passer for mig."

"Jo han gør," sagde Ralph, "det ved jeg bedre. Op med hovedet, sir; før otte dage er omme, er du ved at undervise alle de unge herrer i Dotheboys Hall, med mindre denne herre skulle være mere påståelig, end jeg anser ham for."

"Jeg er bange for, sir," sagde Nicholas til mr. Squeers, "at hvad De har at udsætte på mig, er min ungdom, og at jeg ikke er magister."

"Manglen af en universitetsgrad er rigtignok en hindring," svarede mr. Squeers, der gav sig så alvorligt et udseende, som han kunne, og følte sig meget forlegen, ikke mindre på grund af modsætningen mellem nevøens enfold og onklens verdenskloge væsen, end på grund af den uforståelige hentydning til de unge "herrer", der skulle findes i hans institut.

"Hør engang, sir," sagde Ralph, "jeg skal på to sekunder vise sagen, som den er."

"Vær så venlig," sagde Squeers.

"Det er en dreng, en yngling, en knøs, en ung mand, en grønskolling, eller hvad De vil kalde ham, på atten eller nitten

år eller så omtrent," sagde Ralph.

"Det ser jeg," bemærkede institutbestyreren.

"Jeg med," sagde mr. Snawley, der fandt det rettest lejlighedsvis at komme sin ny ven til undsætning.

"Hans fader er død, han er aldeles ukendt med verden, har ingen hjælpekilder og ønsker at få noget at bestille," sagde Ralph. "Jeg har anbefalet ham til Deres glimrende undervisningsanstalt som en adgang til at gøre sin lykke, hvis han benytter sig rigtigt af den. Indser De det?"

"Det må enhver indse," svarede Squeers, idet han halvvejs efterlignede det spottende smil, den gamle mand betragtede den intetanende brodersøn med.

"Det gør jeg naturligvis også," sagde Nicholas ivrigt.

"Det gør han naturligvis, som De hører," sagde Ralph i den samme tørre, hårde tone. "Skulle et eller andet indfald bevæge ham til at kaste denne gyldne lejlighed bort, førend han til fulde har draget sig den til nytte, betragter jeg mig som fritaget for at yde hans moder og søster nogen yderligere understøttelse. Se på ham og betænk, om han ikke kan være til nytte for Dem på en mængde forskellige måder. Spørgsmålet er, om han, i det mindste i nogen tid, ikke vil være tjenligere for Dem end tyve af den slags mennesker, De under sædvanlige omstændigheder ville kunne få. Er dette ikke et spørgsmål, som fortjener at tages under overvejelse?"

"Jo det er," sagde 'Squeers, idet han med et nik besvarede et nik af Ralph.

"Godt," sagde Ralph. "Lad mig sige Dem to ord."

De to ord blev sagt afsides, og et par minutter efter tilkendegav mr. Wackford Squeers, at mr. Nicholas Nickleby fra

dette øjeblik af var udnævnt til og indsat i posten som første hjælpelærer i Dotheboys Hall.

"Det er Deres onkels anbefaling, der har udvirket det, mr. Nickleby," sagde Squeers.

Overmåde glad over sit held trykkede Nicholas varmt sin onkels hånd og kunne på stedet have tilbedt Squeers.

"Manden har et sært udseende," tænkte Nicholas, "men hvad gør det? Porson havde et sært udseende, og det samme havde dr. Johnson. Det har jo alle disse bogorme."

"Klokken otte i morgen tidlig kører diligencen, mr. Nickleby," sagde Squeers. "De må være her et kvarter tidligere, da vi skal have disse drenge med."

"Det skal jeg nok, sir," sagde Nicholas.

"Rejsen betaler jeg," brummede Ralph, "så du har ikke andet at sørge for end at holde dig varm."

Dette var endnu et bevis på hans onkels ædelmodighed. Nicholas påskønnede denne uventede godhed så dybt, at han næppe kunne finde ord for at takke ham, ja, han havde endnu ikke fundet halvt så mange, som han gerne ville, da de tog afsked med institutbestyreren og gik ud af *The Saracen's Head*s port.

"Jeg skal være her i morgen for at se, om du kommer af sted," sagde Ralph. "Ingen skulken."

"Tak, sir," svarede Nicholas, "jeg skal aldrig glemme denne godhed."

"Husk nu vel på det," svarede hans onkel. "Men nu gør du bedst i at gå hjem og pakke. Tror du, at du først kan finde vejen til Golden Square?"

"Ja," sagde Nicholas; "jeg kan jo spørge mig for."

"Så giv min kontorist disse papirer," sagde Ralph og tog en lille pakke frem, "og sig ham, at han skal vente, til jeg kommer hjem."

Med glæde påtog Nicholas sig dette ærinde, og efter at have sagt sin værdige onkel et kærligt farvel, som denne varmt følende gentleman besvarede med en brummen, skyndte han sig af sted for at udføre, hvad der var ham pålagt. Han fandt ganske rigtig hen til Golden Square, og da han nåede gadedøren, var mr. Noggs, der havde været et svipærinde inde i værtshuset, i færd med at åbne døren med en smæklåsnøgle.

"Hvad er det?" spurgte Noggs og pegede på pakken.

"Papirer fra min onkel," svarede Nicholas, "og De skulle have den godhed at vente, til han kommer hjem."

"Onkel!" udbrød Noggs.

"Mr. Nickleby!" udbrød Nicholas forklarende.

"Kom indenfor," sagde Newman.

Uden flere ord førte han Nicholas ind i gangen og derfra ind i kontorfadeburet for enden af den, hvor han trykkede ham ned i en lænestol og satte sig selv op på sin høje kontorstol. Med armene hængende lige ned ad kroppen, sad han og stirrede vist på ham ligesom fra et observatorium.

"Der skal ikke svar," sagde Nicholas, idet han lagde pakken på bordet ved siden af sig. Newman sagde intet, men idet han lagde armene over kors og stak hovedet frem for at kunne tage Nicholas nærmere i øjesyn, undersøgte han omhyggeligt hans træk.

"Ikke svar," sagde Nicholas meget højt i den tro, at Newman var døv.

Newman lagde sine hænder på sine knæ og fortsatte, uden at frembringe en stavelse, sin omhyggelige undersøgelse af sin gæsts ansigt. Dette var en så påfaldende fremgangsmåde af et vildfremmed menneske, og hans udseende var så ejendommeligt, at Nicholas, der havde en skarp sans for det latterlige, ikke kunne bare sig for at smile og spurgte, om mr. Noggs havde noget at befale. Noggs rystede på hovedet og sukkede, hvorpå Nicholas, med den bemærkning, at han ikke trængte til at hvile sig, stod op og sagde farvel.

Det var en stor anstrengelse for Newman Noggs, og endnu den dag i dag ved ingen, hvad der bragte ham til at gøre den, da hans gæst var ham ganske ukendt, men han trak vejret dybt og sagde ganske tydeligt og uden at standse en eneste gang, at hvis den unge herre ikke havde noget imod at sige ham det, ville han gerne vide, hvad hans onkel agtede at gøre for ham. Nicholas havde ikke det allermindste imod det, men var tværtimod ret glad ved at få lejlighed til at tale om det emne. Han satte sig derfor ned igen, og idet hans levende indbildningskraft gjorde ham ganske varm, mens han talte, udbredte han sig i en glødende og begejstret skildring af alle de udmærkelser og fordele, han kunne vente sig af sin ansættelse ved dette lærdommens sæde, Dotheboys Hall.

"Men hvad fejler De – er De syg?" sagde Nicholas og holdt pludselig inde, idet den anden, efter at have sat sig i en mængde kejtede stillinger, stak hænderne ind under stolen og lod sine fingerled knage, idet han hele tiden smilede rædsomt og på den mest spøgelsesagtige måde med det hvide i sine øjne stirrede på ingenting.

I begyndelsen troede Nicholas, at den gådefulde mand havde fået krampetilfælde, men efter nærmere eftertanke blev han enig med sig selv om, at han var fuld, hvorfor han fandt det klogest straks at gå sin vej. Da han havde lukket gadedøren op, så han sig om, men Noggs gjorde endnu stadig de samme underlige bevægelser, og hans fingres knagen lød endnu stærkere end før.

5

Nicholas drager til Yorkshire. – Hans farvel og hans rejsekammerater, og hvad der hændtes dem undervejs.

Hvis tårer, som fældes i en kuffert, var et tryllemiddel, hvorved dennes ejermand kunne skærmes mod sorg og ulykker, ville Nicholas Nickleby have tiltrådt sin rejse under de gunstigste varsler. Der var så meget at gøre, og så lidt tid til at gøre det, så mange kærlige ord at sige og en sådan bitter smerte i de hjerter, som så gerne ville have udtalt dem, men ikke kunne, at de små tilberedelser til hans rejse blev truffet i en meget sørgmodig stemning. Hundrede ting, som hans moders og søsters omsorgsfulde ømhed mente, var uundværlige for hans bekvemmelighed, påstod Nicholas skulle blive tilbage, da de måske kunne komme til nytte i fremtiden eller gøres i penge, hvis omstændighederne fordrede det. Hundrede kærlige tvistigheder i denne retning fandt sted den sørgelige aften før hans afrejse, og alt som resultatet af hver enkelt blid ordveksling bragte dem nærmere til slutningen af deres små forberedelser, fik Kate mere og mere travlt og græd stille.

Endelig var kufferten pakket, og derpå kom aftensmaden med nogle små lækkerbiskener, der var tilvejebragt i denne særlige anledning. For at dække udgiften til dem havde Kate og hendes moder ladet, som om de havde spist til middag, mens Nicholas var ude. Kun med den største anstrengelse kunne den

stakkels knøs få noget ned, og han havde nær kvalt sig ved at prøve på at være munter og fremtvinge en tungsindig latter. Således sneg timerne sig afsted, indtil tiden til at skilles ad for den aften for længe siden var forbi. Da mærkede de, at de lige så gerne før kunne have givet deres sande følelser luft, da de dog ikke kunne undertrykke dem, de måtte så gøre, hvad de ville. De lod dem derfor også få frit løb, og dette var en lettelse.

Nicholas sov godt til klokken seks om morgenen, drømte om hjemmet, eller hvad der havde været hans hjem – hvilket er et og det samme, da ting, der har forandret sig eller er forsvundet, Gud ske lov i søvne viser sig således, som de har været – og rejste sig frisk og muntert. Han skrev nogle få linjer med blyant for at sige det farvel, som han ikke selv havde mod til at udtale, og efter at have lagt dem sammen med halvdelen af sit lille pengeforråd uden for sin søsters dør, tog han sin kuffert på skulderen og listede sig sagte ned ad trappen.

"Er det dig, Hanna?" råbte en stemme inde fra miss La Creevys dagligstue, hvorfra der kom et skær af et svagt brændende lys.

"Det er mig, miss La Creevy," sagde Nicholas, idet han satte kufferten fra sig og så ind.

"Du min Gud!" udbrød miss La Creevy, idet hun for op og holdt hånden for sine papillotter. "De er meget tidligt oppe, mr. Nickleby."

"Det er De med," svarede Nicholas.

"Det er de skønne kunster, som driver mig ud af sengen," svarede damen. "Jeg venter på dagslyset for at udføre en idé." Hun var stået tidligt op for at anbringe en fantasinæse i et miniaturportræt af en grim lille dreng; det var bestemt til hans

bedstemoder ude på landet, som man antog ville testamentere ham noget, hvis han lignede familien. "For at udføre en idé," gentog damen, "er det en stor fordel at bo i en så befærdet gade som Strand. Når jeg mangler en næse eller et øje til et portræt, behøver jeg kun at vente og se ud ad vinduet, til jeg har fået, hvad jeg ønsker."

"Tager det lang tid at få en næse?" spurgte Nicholas smilende.

"Ja, det beror for en stor del på formen," svarede miss La Creevy. "Af opstopper- og romerske næser er der flere end nok, og de flade forekommer i alle mulige skikkelser, når der holdes møde i Exeter Hall, men ægte ørnenæser er desværre sjældne, og vi bruger dem i almindelighed til militære og offentlige personligheder."

"Ja så," sagde Nicholas. "Skulle jeg på mine rejser støde på nogle, skal jeg prøve på at tegne dem af til Dem."

"Det er dog vel aldrig Deres alvor at rejse hele vejen ned til Yorkshire i dette kolde vintervejr, mr. Nickleby?" sagde miss La Creevy. "Jeg hørte noget om det i aftes."

"Jo, det er det rigtignok," svarede Nicholas. "Der hjælper ingen kære moder, ved De nok, når en vis mand sidder på bukken. Nødvendigheden er min kusk, og det er kun et andet navn for den samme kavaler."

"Det gør mig virkelig meget ondt; det er alt, hvad jeg kan sige," sagde miss La Creevy, "og det er lige så meget for Deres moders og søsters som for Deres egen skyld. Deres søster er meget smuk, og det er en yderligere grund, hvorfor hun burde have nogen til at værne om sig. Jeg har overtalt hende til at sidde et par gange for mig til rammen ved gadedøren. Å, det bliver et yndigt miniaturportræt!"

Mens miss La Creevy talte, viste hun ham et elfenbensansigt med himmelblå årer og betragtede det med et sådant velbehag, at Nicholas ordentlig misundte hende.

"Skulle De få lejlighed til at vise Kate en eller anden lille venlighed," sagde Nicholas og rakte hende hånden, "er jeg vis på, at De gør det."

"Det kan De stole på," sagde den godmodige dame, "og Gud velsigne Dem, mr. Nickleby. Jeg ønsker Dem alt godt."

Det var kun lidt, Nicholas kendte til verden, men han havde dog gættet sig til nok af dens væsen til at tro, at hvis han gav miss La Creevy et lille kys, ville hun ikke være mindre venligt stemt imod dem, han forlod. Med en slags spøgende galanteri gav han hende derfor tre eller fire, uden at miss La Creevy ytrede større kendetegn på mishag, end at hun, idet hun rettede på den gule turban, erklærede, at hun aldrig havde kendt magen og ikke ville have troet det muligt.

Efter at have endt denne uventede samtale på så fornøjelig en måde, skyndte Nicholas sig ud af huset. Klokken var først syv, da han fik en mand til at bære sin kuffert, og han gik derfor langsomt videre lidt forud for drageren og højst sandsynligt ikke med halvt så let et hjerte i sit bryst som manden, selv om denne ingen vest havde til at dække det med og, efter hans øvrige klædningsstykker at dømme, åbenbart havde tilbragt natten i en stald og nydt sin frokost ved en gadepost. Med en ikke ringere grad af nysgerrighed og interesse så Nicholas på alle de travle forberedelser til den kommende dag, som viste sig i hver gade og så godt som i hvert hus. Han gik og tænkte på, at det var temmelig hårdt at så mange mennesker af alle stænder og stillinger kunne finde deres udkomme i London, mens han

var nødt til at rejse så langt bort, og kom snart til *The Saracen's Head* på Snow Hill. Efter at have afskediget sin ledsager og fået sin kuffert velbeholden ind i kontoret, gik han ind i gæstestuen for at opsøge mr. Squeers.

Han fandt denne lærde herre ved hans morgenmad med de tre små drenge og to andre, der, efter den foregående dags samtale, ved et heldigt slumpetræf var kommet til. De sad i en række på bænken lige over for ham. Foran sig havde mr. Squeers en lille kande med kaffe, en tallerken med varmt ristet brød og et stykke koldt oksekød, men han var for øjeblikket optaget af at lave morgenmad til de små drenge.

"Er det for to pence mælk, opvarter?" sagde Squeers, idet han så ned i et stort blåt krus og holdt det lidt på skrå for nøjagtigt at undersøge, hvor meget væske det indeholdt.

"Ja, det er for to pence, sir," svarede opvarteren.

"Hvor mælk dog må være en sjælden artikel i London!" sagde mr. Squeers med et suk. "Men fyld nu kruset med lunkent vand, William."

"Lige til randen, sir?" spurgte opvarteren. "Så drukner jo mælken."

"Det skal De ikke bryde Dem om," svarede Mr. Squeers, "det er kun løn som forskyldt, siden den er så dyr. Har De bestilt tykt smørrebrød til tre?"

"Det kommer straks."

"De behøver ikke at skynde Dem," sagde Squeers, "der er tid nok. Behersk jeres lidenskaber, drenge, og vær ikke så grådige efter mad."

Idet mr. Squeers udtalte denne moralske forskrift, tog han en dygtig mundfuld af det kolde oksekød, hvorpå han opdagede

Nicholas.

"Sid ned, mr. Nickleby," sagde Squeers, "vi er ved at spise morgenmad, som De ser."

Nicholas så ikke, at nogen spiste morgenmad undtagen mr. Squeers, men han bukkede med al sømmelig ærbødighed og så så glad ud, som han kunne.

"Nå, er det mælkevandet, William?" sagde Squeers. "Meget vel, glem nu ikke smørrebrødet."

Ved denne gentagne nævnelse af smørrebrødet satte de fem små drenge nogle højst begærlige ansigter op og fulgte opvarteren med øjnene, mens mr. Squeers smagte på mælkevandet.

"Ah," sagde han og smækkede med læberne, "det smager godt! Tænk på de mange tiggere og forældreløse børn i gaderne, der ville være glade ved dette, I små drenge. Hvor sult dog er en skrækkelig ting, mr. Nickleby!"

"Ja meget skrækkelig," svarede Nicholas.

"Når jeg siger nummer ét," fortsatte mr. Squeers og holdt kruset hen for børnene, "kan den dreng til venstre, som sidder nærmest ved vinduet, tage sig en slurk, og når jeg siger nummer to, langer den dreng, der sidder ved siden af ham, til, og så fremdeles, indtil vi kommer til nummer fem, som er den sidste. Er I parat?"

"Ja, sir," råbte alle de smådrenge, frygtelig ivrige.

"Det var ret," sagde mr. Squeers, der roligt blev ved at nyde sin morgenmad. "Hold jer rede, til jeg siger, at I kan begynde. Betving jeres lyster, mine små venner, da har I overvundet den menneskelige natur. Det er på denne måde, at vi bibringer dem

sjælsstyrke, mr. Nickleby," sagde institutbestyreren til Nicholas med munden helt fuld af oksekød og ristet brød.

Nicholas mumlede noget til svar – han vidste ikke hvad – og idet de små drenge delte deres blikke mellem kruset, smørrebrødet og hver eneste bid, som mr. Squeers stoppede i sin mund, sad de med opspilede øjne og i den mest pinefulde forventning.

"Gud ske lov for en god morgenmad," sagde Squeers, da han var færdig. "Nu kan nummer ét tage sig en slurk."

Grisk som en ravn greb nummer ét kruset, og han havde næppe fået nok til at ønske sig mere, før mr. Squeers gav signalet til nummer to, der i samme spændende øjeblik måtte vige for nummer tre, og således blev forestillingen gentaget, indtil den sluttede med nummer fem.

"Og nu," sagde institutbestyreren, idet han delte smørrebrødet til tre i fem portioner, "gør I bedst i at skynde jer med jeres morgenmad, for om et par minutter blæser hornet, og så må hver dreng holde op."

Efter således at have fået tilladelse til at falde an, begyndte drengene at spise grådigt og med en fortvivlet hast, mens institutbestyreren, der var i perlehumør oven på sit måltid, stangede sine tænder med en gaffel og så smilende til. Efter en ganske kort tids forløb hørte man hornet.

"Jeg tænkte nok, at det ikke ville vare længe," sagde Squeers, idet han sprang op og tog en lille kurv frem under bænken, "læg det, I ikke har fået tid til at spise, her i, drenge! I kommer til at trænge til det undervejs."

Nicholas blev meget overrasket af disse økonomiske anstalter, men fik ikke tid til at tænke videre over dem, for

drengene skulle hjælpes op på diligencen, deres kufferter bringes ud og pakkes på, og mr. Squeers' rejsegods omhyggeligt stuves ned i magasinet, og alt dette var forretninger, som han skulle varetage. Mens han var i fuld travlhed og virksomhed med at gøre alt dette, blev han tiltalt af sin onkel.

"Nå, er du der?" sagde Ralph. "Her er din moder og din søster."

"Hvor?" udbrød Nicholas og så sig hastigt om.

"Her!" svarede hans onkel. "Da de havde for mange penge og slet intet at bruge dem til, var de lige ved at betale en droske, da jeg kom."

"Vi var bange for at komme for sent til at få ham at se, før han tog bort fra os," sagde mrs. Nickleby, idet hun, uden at ænse de ligegyldige tilskuere, omfavnede sin søn.

"Meget vel, frue," svarede Ralph, "det må De naturligvis bedst selv kunne dømme om. Jeg sagde kun, at De betalte en droske. Jeg betaler aldrig en droske, frue, jeg tager aldrig nogen. Jeg har ikke kørt i droske for mine egne penge i de sidste tredive år, og jeg håber heller ikke at skulle det i tredive år til, hvis jeg lever så længe."

"Jeg kunne aldrig have tilgivet mig selv, hvis jeg ikke havde fået ham at se," sagde mrs. Nickleby. "Stakkels, kære dreng – at tage bort uden at få morgenmad, fordi han var bange for at bedrøve os."

"Ja, det var nydeligt," sagde Ralph spydig. "Da jeg begyndte som forretningsmand, købte jeg hver morgen, når jeg gik til City, et brød til en penny og for en halv penny mælk til min morgenmad. Hvad siger De til det, frue? Morgenmad! Puh!"

"Nå, mr. Nickleby," sagde Squeers, som i det samme kom til og knappede sin kavaj, "det er vist bedst, at De sætter Dem op bag på. Jeg er bange for, at en af drengene skal falde af, og det ville være det samme som et tab af tyve pund om året."

"Kære Nicholas," sagde Kate og rørte ved sin broders arm, "hvem er denne simple mand?"

"Hvad?" brummede Ralph, hvis hurtige øre havde opfanget spørgsmålet. "Ønsker du at blive forestillet for mr. Squeers, lille ven?"

"Er det institutbestyreren? Nej, onkel, å nej!" svarede Kate og gøs tilbage.

"Da er jeg dog vis på, at jeg hørte dig sige det," svarede Ralph i sin kolde, spydige tone. "Her er min søsterdatter, mr. Squeers, Nicholas' søster."

"Glæder mig meget at gøre Deres bekendtskab, miss," sagde Squeers og lettede sin hat et par tommer fra hovedet. "Jeg ville ønske, at mrs. Squeers tog imod pigebørn, og at vi havde Dem til lærerinde. Men jeg ved dog ikke, om hun ikke i så fald ville blive skinsyg, ha, ha, ha!"

Havde ejeren af Dotheboys Hall kunnet se, hvad der i dette øjeblik foregik i hans medhjælpers bryst, ville han med overraskelse have opdaget, at han var så nær ved at blive dygtigt børstet af, som han nogen sinde i sit liv havde været. Men Kate, som havde et skarpere blik for sin broders følelser, trak denne blidt til en side og hindrede derved mr. Squeers i på en særlig ubehagelig måde at blive overbevist om, hvorledes sagerne stod.

"Kære Nicholas," sagde den unge dame, "hvem er den mand? Og hvad kan det være for et sted, hvor du skal hen?"

"Jeg ved det næppe selv, Kate," svarede Nicholas, idet han trykkede sin søsters hånd. "Men jeg tænker, at alle folk fra Yorkshire er noget plumpe og udannede; det er det hele."

"Men denne person?" fortsatte Kate.

"Det er min principal, min herre eller hvad det rette navn nu er," svarede Nicholas hurtigt, "og det var dumt af mig at tage hans plumphed ilde op. De ser herhen, og det er på tiden, at jeg kommer på min plads. Gud velsigne dig, min elskede søster, og lev vel. Husk på, moder, at vi engang i tiden skal ses igen. Farvel, onkel. Hjertelig tak for alt, hvad De har gjort, og alt, hvad De agter at gøre. Nu er jeg færdig, sir."

Med disse hastige afskedsord steg Nicholas behændigt op på sin plads og slog ømt ud med sin hånd, som om hans hjerte fulgte med den.

Mens kusken og konduktøren i dette øjeblik for sidste gang gennemså passagerlisten, mens dragerne pressede for de sidste genstridige sixpencer, omvandrende avissælgere for sidste gang falbød deres morgenblade og hestene for sidste gang rystede utålmodigt med seletøjet, mærkede Nicholas, at der var nogen, som trak ham sagte i benet. Han så ned, og der stod Newman Noggs, som stak ham et smudsigt brev i hånden.

"Hvad er det?" spurgte Nicholas.

"Stille!" svarede Noggs og pegede på mr. Ralph, der et kort stykke derfra sagde nogle ord til Squeers. "Tag det. Læs det. Lad ingen se det. Det er det hele."

"Vent lidt!" råbte Nicholas.

"Nej!" svarede Noggs.

Atter råbte Nicholas "Vent lidt," men Noggs var borte.

En minuts travlhed, en smælden med diligencedørene, en hældning af køretøjet til den ene side, idet den tunge kusk og den endnu tungere konduktør klavrede op på deres pladser, et råb: alting klart, nogle få toner af hornet, et hastigt blik fra to sørgmodige ansigter nedenfor og mr. Ralph Nicklebys hårde træk – og diligencen var borte og rullede hen over stenbroen.

Da de små drenges ben var for korte, til at de kunne støtte deres fødder på noget, mens de sad, og de små drenges legemer af denne grund svævede i største fare for at blive skumplet ned af diligencen, havde Nicholas nok at gøre med at holde fast på dem. Under den legemlige anstrengelse og den sjælelige angst, der fulgte med denne opgave, følte han sig ikke så lidt lettet, da diligencen holdt ved *Påfuglen* i Islington. Han følte sig endnu mere lettet, da en herre af kraftigt udseende, med et meget godmodigt ansigt og en meget frisk farve klatrede op bag på og foreslog, at han ville sætte sig i det andet hjørne af sædet.

"Når vi tager nogle af disse unge fyre imellem os," sagde han, "vil De sidde mere sikkert, hvis De skulle falde i søvn, ikke sandt?"

"Hvis De vil være så god, sir," svarede Squeers, "vil det jo være fortræffeligt. Lad tre af drengene sætte sig imellem Dem og denne herre, mr. Nickleby. Belling og den yngste Snawley kan sidde imellem mig og konduktøren. Tre børn," sagde Squeers forklarende til den fremmede, "indskrives som to personer."

"Det har jeg ikke det mindste imod," sagde den fremmede med det friske ansigt. "Jeg har en broder, som ikke ville have noget imod at få sine seks børn indskrevet som to hos en hvilken som helst slagter eller bager i hele kongeriget. Nej langtfra."

"Seks børn, sir!" udbrød Squeers.

"Ja, og alle sammen drenge," svarede den fremmede.

"Mr. Nickleby," sagde Squeers med stort hastværk, "tag denne kurv. Lad mig give Dem et adressekort, fra et institut, hvor disse drenge kan få en højst oplyst, human og moralsk opdragelse for tyve guineas årligt for hver – tyve guineas, sir, eller, for ikke at være urimelig, vil jeg sætte en gennemsnitssum og modtage det hele parti for hundrede pund om året."

"Så?" sagde den fremmede, idet han kastede et blik på kortet, "De er vel den mr. Squeers, som omtales her?"

"Ja jeg er, sir," svarede den værdige pædagog, "mr. Wackford Squeers er mit navn, og det er meget langt fra, at jeg skammer mig ved det. Her ser De nogle af mine elever. Dette er en af mine medhjælpere, mr. Nickleby. Han er af god familie og en dygtig mand i de matematiske, klassiske og kommercielle fag. I vor butik gør vi intet halvt. Mine drenge får undervisning i alt, sir. Der tages ikke hensyn til, hvad det koster, og de nyder en faderlig behandling og får vask oven i købet."

"Det er på ære store ting," sagde den fremmede, idet han med et halvt smil og mere end halvt forundret skottede til Nicholas.

"Det må De nok sige, sir," svarede Squeers og stak sine hænder ned i kavajlommerne. "Der findes og fordres de mest ulastelige referencer. Jeg ville ikke indlade mig med nogen fader, som ikke kan skaffe en kautionist, der vil indestå for betalingen af fem pund og fem shillings hvert fjerdingår pr. dreng, nej, ikke om De så faldt på knæ og med grædende tårer bad mig om det."

"Højst betænksomt," sagde passageren.

"Betænksomhed er mit hovedformål, sir," svarede Squeers. "Snawley junior, hvis du ikke holder op med at klapre med tænderne og ryste af kulde, skal jeg, før du er blevet et halvt minut ældre, varme dig med et godt livfuld hug."

"Sid fast, mine herrer," sagde konduktøren, idet han klatrede op.

"Er alting klart der bag omme, Dick?" sagde kusken.

"Alting klart," var svaret. "Lad hende gå."

Og gå gjorde hun – hvis en diligence er af hunkønnet – under et kraftigt stød i konduktørens horn og et køligt bifald fra alle de i *Påfuglen* forsamlede diligence- og diligencehestekendere, men i særdeleshed fra staldkarlene, der blev stående med dækkenerne på armen og så efter diligencen, til den var forsvundet, og derpå drev beundrende ad stalden til, idet de brummede lovtaler over dens smukke udstyrelse.

Da konduktøren, en svær gammel yorkshirer, havde blæst sig ganske åndeløs, gemte han hornet i et lille futteral uden på diligencen og sagde, mens han overdængede sig med en mængde slag på brystet og skuldrene, at det var ualmindelig koldt. Derpå spurgte han hver person især, om han skulle med hele vejen, og hvis ikke, hvor han da skulle hen. Efter at have fået tilfredsstillende svar sagde han, at vejen var blevet noget tung efter snefoget natten i forvejen, og tog sig den frihed at spørge, om ingen af herrerne havde en snustobaksdåse. Tilfældigvis havde nu ingen en sådan, og han bemærkede derpå med en gådefuld mine, at han havde hørt en doktor, som i forrige uge var kørt med til Grantham, sige, at det var skadeligt for øjnene at bruge snus. Han for sin del havde aldrig mærket noget til noget sådant, og han ville bare sige, at enhver burde

tale, som han tænkte. Da ingen prøvede på at modsige denne sætning, tog han en lille karduspapirspakke ud af sin hat, satte et par briller på næsen og gennemlæste adressen en fem-seks gange, hvorpå han lagde pakken på dens forrige plads, atter gemte sine briller og gloede på hele selskabet, den ene efter den anden. Så blæste han for en forfrisknings skyld nok engang i hornet, og efter nu at have udtømt hele sit almindelige stof til samtale, lagde han, så godt han med sine mange overklæder var i stand til det, armene over kors og sank hen i en højtidelig tavshed. Mens diligencen rullede af sted, betragtede han ligegyldig de kendte genstande, der mødte hans øje på alle sider, og syntes ikke at bryde sig om andet end heste og kvægdrifter, som han mønstrede med en kritisk mine, mens han kørte forbi dem.

Det var bitterlig koldt; fra tid til anden sneede det stærkt, og blæsten var utålelig skarp. Mr. Squeers steg af på næsten hver station – for at rette sine ben, sagde han – og da han altid kom tilbage fra disse udflugter med en meget rød næse og straks satte sig til at sove, er der grund til at tro, at denne fremgangsmåde var meget gavnlig for ham. Efter at de små elever var blevet opmuntret med levningerne af deres morgenmad og yderligere styrket ved adskillige små slurke af en mærkelig hjertestyrkning, som mr. Squeers havde med, og som i smagen havde en påfaldende lighed med ristet brød og vand, der af en fejltagelse var kommet i en cognacsflaske, faldt de i søvn, vågnede, rystede og græd – hvad de nu i øjeblikket havde lyst til. Nicholas og den godmodige mand fandt så mange ting at tale om, hvad der sammen med deres anstrengelser for at opmuntre drengene bevirkede, at tiden gik

så hurtigt for dem, som den under disse ubehagelige omstændigheder kunne.

Således gik dagen. I Eton ventede et godt middagsmåltid, hvori bukken, de fire forreste udvendige og den ene indvendige passager, Nicholas, den godmodige mand og mr. Squeers deltog, hvorimod de fem små drenge blev sat hen ved kaminen for at optøs og trakteres med smørrebrød. Et par stationer længere henne, hvor lygterne blev tændt, opstod der et hurlumhej ved en kro, idet en meget stikken dame med en mængde kåber og pakkenelliker skulle tages op. Til opbyggelse for de udvendige passagerer beklagede hun sig over udeblivelsen af hendes egen vogn, som skulle have kørt hende videre, samt afnødte konduktøren et højtideligt løfte om at standse hver eneste grøn cabriolet, han så komme. Da det var bælgmørkt, og han sad med ansigtet den modsatte vej, lovede han med mange ivrige forsikringer at gøre det. Til sidst tændte den stikne dame, da hun så, at der kun sad en herre indvendig, en lille lygte, som hun havde i sin sypose, og efter at der med megen besvær var blevet lukket for hende, blev hestene sat i et rask trav, og diligencen rullede nu atter hurtigt af sted.

Natten faldt på, og det sneede stærkt, og begge dele var alt andet end behagelige. Der var ikke en lyd at høre, undtagen blæstens hylen; larmen af hjulene og hestenes hovslag dæmpedes af det tykke lag sne, som dækkede jorden og voksede med hvert øjeblik. Gaderne i Stamford var øde, da de kørte gennem byen, hvis gamle kirke hævede sig mørkt og truende op fra den hvide grund. Tyve mile længere frem benyttede to af de udvendige passagerer, som sad foran, sig klogeligt af deres ankomst til et af de bedste gæstgiversteder i England og tog ind

i *George* i Grantham for at blive der natten over. De øvrige svøbte sig tættere ind i deres kapper og kavajer, støttede, mens lyset og varmen fra byen forsvandt, hovederne til rejsegodset og beredte sig med mangt et halvt undertrykt suk til atter at møde den gennemtrængende blæst, som fo'r hen over det flade land.

Da de var kommet midtvejs imellem Grantham og Newark, blev Nicholas, der havde slumret lidt, pludselig vækket ved et voldsomt stød, som næsten kastede ham ned fra sædet. Han greb fat i rækværket og mærkede, at diligencen hældede stærkt til den ene side, skønt den endnu blev slæbt fremad af hestene. Mens han, forvirret af deres stampen og den indvendig siddende dames lydelige skrigen, et øjeblik tænkte på, om han skulle springe ned eller ikke, væltede vognen ganske langsomt og rev ham ud af hans uvished ved at slynge ham ud på vejen.

6

Hvori den i det foregående kapitel omtalte tildragelse skaffer et par herrer lejlighed til at kappes med hinanden i at fortælle historier.

"Halløj!" råbte konduktøren, der i en fart kom på benene og løb hen til hestene. "Er der ingen af de gode herrer, der vil give mig en håndsrækning? Stille For Fanden! Hoa, hoa!"

"Hvad er der i vejen?" spurgte Nicholas og så søvnig op.

"I vejen, mand? Der er nok i vejen for en nat," svarede konduktøren. "Pokker står i den glasøjede brune, jeg tror, den er blevet gal af glæde over, at vognen er væltet. Nå, kan De ikke give mig en håndsrækning? For Fanden, det ville jeg have gjort, om så alle benene i min krop var blevet knækkede."

"Nu kommer jeg!" råbte Nicholas, idet han vaklende rejste sig. "Her er jeg; jeg er kun lidt fortumlet i hovedet, det er det hele."

"Hold godt fast på dem," råbte konduktøren, "mens skaglerne bliver skåret over. Hold bare fast. Vel gjort, min dreng. Sådan skal det være. Slip dem nu. De løber nok hjem, de sataner."

Og dyrene var heller ikke så snart sluppet løs, førend de meget sindigt gav sig til at trave tilbage til den stald, de for kort tid siden havde forladt, og som kun lå et par kilometer borte.

"Kan De blæse på horn?" sagde konduktøren.

"Ja vel kan jeg det," svarede Nicholas.

"Så blæs i det, der ligger på jorden, så at de døde kunne vågne ved det," sagde manden, "mens jeg får gjort ende på al denne kvækken inde i vognen. Nu kommer jeg, nu kommer jeg; gør ikke sådan en støj, frue."

Med disse ord begyndte manden at rive den øverste diligencedør op, mens Nicholas greb hornet og vakte ekkoet fjernt og nær med en af de mærkeligste præstationer på dette instrument, som menneskelige øren nogen sinde have hørt. Den gjorde imidlertid sin virkning, idet den ikke alene bragte dem af passagererne, som begyndte at komme sig af den bedøvende indflydelse af deres fald, til sans og samling, men også kaldte hjælp til. Der glimtede lys i det fjerne, og folk begyndte at røre sig.

Førend passagererne var blevet samlet, kom nemlig mand galoperende, og efter en omhyggelig undersøgelse viste det sig, at damen inden i vognen havde fået sin lygte og herren sit hoved slået i stykker; at de to forreste udvendige passagerer var sluppet med et par blå øjne, bukken med en blodig næse, kusken, med et hul i panden, mr. Squeers med et stød af en kuffert i ryggen, og at de øvrige passagerer var kommet derfra uden nogen skade, takket være den bløde snedrive, de var væltet i. Ikke så snart var dette konstateret førend damen flere gange viste tegn på at ville falde i afmagt. Man efter at man havde ladet hende vide, at hvis hun gjorde det, måtte en af herrerne tage hende på ryggen og bære hende, betænkte hun sig klogeligt og gik tilbage med de andre til den nærmeste kro.

Da de kom derhen fandt de, at det var et ensomt sted uden synderlige bekvemmeligheder, hvad værelser angik, idet denne del af dets hjælpekilder omfattede en gæstestue med sand på

gulvet og et par stole. Men da der brændte en stor brændeknude og en dygtig hoben kul i kaminen, varede det ikke længe, førend sagens udseende blev bedre og da de havde fået alle udslettelige mærker af det sidste uheld vasket af, var stuen varm og lys, en højst behagelig forandring fra kulden og mørket uden for.

"Ja, mr. Nickleby," sagde Squeers, idet han borede sig ind i den varmeste krog. "De gjorde meget rigtigt i at gribe fat i hestene. Jeg ville selv have gjort det, hvis jeg var kommet tidsnok, men det glæder mig meget, at De gjorde det. De gjorde det ganske godt."

"Så godt," sagde den godmodige herre, der ikke syntes synderligt om den beskyttende tone, som Squeers brugte, "at hvis de ikke var blevet standset, ville De sandsynligvis ingen hjerne have beholdt til at undervise med."

Denne ytring fremkaldte en samtale om den raskhed, Nicholas havde lagt for dagen, og han blev overøst med taksigelser og lovprisninger.

"Jeg er naturligvis meget glad over at være sluppet fra det," sagde Squeers. "Ethvert menneske glæder sig ved at være undsluppet fra en fare. Men var nogen af mine myndlinge kommet til skade – var det blevet mig umuligt at give en af disse små drenge tilbage til hans forældre lige så sund og frisk, som jeg modtog ham – hvordan ville jeg da ikke have været til mode? Et hjul over mit hoved ville da have været langt at foretrække."

"Er de alle brødre, sir?" spurgte damen med lygten.

"På en måde er de det, frue," svarede Squeers og stak hånden ned i sin kavajlomme efter adressekort, "for de nyder alle den samme faderlige, kærlige behandling. Mrs. Squeers og jeg er

moder og fader for dem alle. Ræk damen kortene, mr. Nickleby, og byd dem om til herrerne. De kender måske nogen forældre, som kunne have lyst til at sende deres børn til anstalten?"

Med disse ord lagde mr. Squeers, der aldrig forsømte nogen lejlighed til at avertere gratis, sine hænder på sine knæ og betragtede eleverne med al den velvilje, som det var ham muligt at påtage sig, mens Nicholas, blussende af undseelse, delte adressekortene om, således som det var ham pålagt.

"Jeg håber, at De ikke føler nogen ulempe efter denne ulykke, frue?" spurgte den muntre gentleman den stikne dame, som om han i sin godmodighed ønskede at bringe et andet emne på bane.

"Ingen legemlig ulempe," svarede damen.

"Dog vel heller ingen åndelig, håber jeg?"

"Dette emne er højst pinligt for mine følelser, sir," svarede damen med stærk bevægelse, "og jeg beder Dem, så sandt De er en gentlemen, ikke oftere at berøre det."

"Gud bevares," sagde den rødkindede herre, hvis kinder blev endnu rødere, "jeg ville kun spørge –"

"Jeg håber at blive fritaget for ethvert spørgsmål," sagde damen, "da jeg ellers ser mig nødsaget til at stille mig under de andre herrers beskyttelse. Jeg må bede Dem, vært, at lade en karl holde vagt uden for døren, og hvis en grøn cabriolet kører forbi ad Grantham til, da øjeblikkelig at standse den."

Folkene i huset blev åbenbart overvældet af denne anmodning, og da damen pålagde karlen, at han, som et middel til at genkende den grønne cabriolet, måtte huske på, at der ville sidde en kusk med guldsnor om hatten på bukken, og en tjener, sandsynligvis i silkestrømper, bag på, fordoblede den

gode kroværtinde sine opmærksomheder. Endog den passager, der havde siddet på bukken på diligencen, blev smittet og blev så vidunderligt ærbødig, at han øjeblikkelig spurgte, om der ikke fandtes særdeles godt selskab der på egnen, hvortil damen svarede jo, og det i en tone, som tydeligt nok tilkendegav, at hun bevægede sig i dettes allerfineste kredse.

"Da konduktøren er redet til Grantham efter en ny vogn," sagde den godmodige herre, da de alle havde siddet nogen tid stiltiende omkring kaminen, "og da han må blive et par timer borte i det allermindste, foreslår jeg en bolle varm punch. Hvad siger De, sir?"

Dette spørgsmål blev sagt til den indvendige passager, der havde fået hovedet slået fordærvet. Han var en mand af et meget dannet ydre og klædt i sorg og ikke over sin bedste alder, men hans hår var gråt og syntes at være blevet det før tiden af sorg og anstrengelse. Han tiltrådte villigt forslaget og syntes ganske indtaget af den persons godmodighed, det kom fra. Da punchen var færdig, påtog den sidstnævnte sig at være dirigent og førte, efter at have skænket rundt, samtalen hen på Yorks oldsager, som både han og den gråhårede herre viste sig at kende godt. Da dette emne var udtømt, henvendte han sig med et smil til den gråhårede herre og spurgte, om han kunne synge.

"Nej, jeg kan ikke," svarede denne, ligeledes smilende.

"Det er skade," sagde den anden. "Er der ingen her, som kan synge en vise for at få tiden til at gå?"

Passagererne forsikrede alle som en, at de ikke kunne, at de ville ønske de kunne, at de ikke kunne ordene uden ad, og så fremdeles.

"Måske vil damen være så god," sagde dirigenten ærbødigt, men med en skælmsk blinken i sit øje. "Et lille italiensk nummer af den i London sidst opførte opera ville sikkert være højst velkomment."

Da damen ikke nedlod sig til at svare, men kun kastede hånligt med nakken og fremmumlede en ny ytring af forundring over den grønne cabriolets udeblivelse, forestillede et par stemmer dirigenten det hensigtsmæssige i, at han selv gjorde et forsøg til det almindelige bedste.

"Jeg skulle gerne, hvis jeg kunne," sagde han med det godmodige ansigt, "for såvel i dette, som i alle andre tilfælde, hvor folk, der ikke kender hinanden, uventet bringes i nærmere berøring, mener jeg, at de for det fælles lille samfunds skyld bør søge at vise sig så underholdende som muligt."

"Jeg ville ønske, at denne grundsætning blev almindeligere fulgt," sagde den gråhårede herre.

"Det glæder mig at høre," svarede den anden. "Måske De da, siden De ikke kan synge, vil fortælle os en historie?"

"Det samme ville jeg netop have spurgt Dem om."

"Efter Dem skal jeg med fornøjelse gøre det."

"Virkelig?" sagde den gråhårede herre. "Nå lad gå. Jeg er rigtignok bange for, at mine tankers retning ikke egner sig til at få den tid, De må tilbringer her, til at gå bedre, men De er selv skyld i det og må dømme. Vi talte netop om domkirken i York, og da min historie står i forbindelse med den, vil vi kalde den:

De fem søstre i York

Efter en bifaldsmumlen af de andre passagerer, under hvilken den stikne dame ubemærket drak et glas punch, begyndte den

gråhårede herre således:

"For mange, mange år siden – for det femtende århundrede var endnu næppe to år gammelt, og kong Henry den Fjerde sad den gang på Englands trone – boede der i den gamle stad York fem ugifte søstre, og det er dem, jeg vil fortælle om.

Disse fem søstre var alle overordentlig skønne. Den ældste var i sit tre og tyvende år, den anden et år yngre, den tredje et år yngre end den anden, og den fjerde et år yngre end den tredje. Det var høje, statelige skikkelser med sorte lynende øjne og kulsort hår. Der var værdighed og anstand i alle deres bevægelser, og rygtet om deres store skønhed havde bredt sig trindt omkring i egnen.

Dog, var de fire ældre søstre skønne, hvor dejlig var da ikke den yngste, en herlig skabning på seksten år! Det glødende skær i frugtens bløde dun eller blomstens fine farvespil er ikke skønnere end blandingen af roser og liljer i hendes blide ansigt eller det dybe blå i hendes øjne; vinranken i al dens lette yppighed er ikke yndefuldere end de fyldige, brune lokker, som legede om hendes pande.

Hvis vi alle havde hjerter som de, der banker i de unges og skønnes bryst, hvor ville da denne jord være et himmerige! Hvis vore hjerter, når vore legemer blive gamle og affældige, kunne beholde deres ungdom og friskhed, hvad ville vore sorger og lidelser da have at sige? Men det svage billede af Eden, som præges på dem i barndommen, gnides og skures i vore barske kampe med verden og slides snart af, kun alt for ofte for ikke at efterlade andet end en sørgelig tom plads. Denne skønne, unge piges hjerte hoppede af fryd og glæde. En inderlig kærlighed til søstrene og en levende beundring for alt smukt i naturen var

dets rene følelser. Hendes glade stemme og muntre latter var deres hjems sødeste musik. Hun var dets sande lys og liv. De skønneste blomster i haven opelskedes af hende, fuglene sang i deres bure, når de hørte hendes røst, og hang med vingerne, når de savnede dens velklang. Alice, den kære Alice, hvilken levende ting inden for hendes blide trylleris område kunne lade være at elske hende?

Forgæves søger man nu efter det sted, hvor disse søstre boede; endog deres navne er forsvundet, og støvede oldgranskere omtale dem som en fabel. Men de boede i et gammelt træhus – gammelt endog i de dage – med fremspringende gavle og altaner af plumpt udskåret egetræ. Det lå i en smuk af et ujævnt stendige omgivet have, hvorfra en kraftig bueskytte kunne have sendt en pil til St. Marys abbedi. Den gang blomstrede det gamle abbedi, og de fem søstre, som boede på dets skønne enemærker, betalte en årlig afgift til St. Benedikts sorte munke, hvilket broderskab det tilhørte.

En lys og solklar morgen i den herlige sommertid trådte en af disse sorte munke ud af abbediets port og vendte sine skridt mod de smukke søstres hus. Himlen var blå og jorden grøn; floden tindrede i solen som en sti af diamanter; fuglene kvidrede deres sange fra de skyggefulde træer; lærken svang sig højt op over det bølgende korn, og insekternes dybe summen fyldte luften. Alt så så livligt og smilende ud, men den hellige mand vandrede mørk frem med øjnene fæstede på jorden. Jordens skønhed er kun et vindpust og mennesket kun en skygge. Hvilken interesse kunne vel en hellig ordets forkynder nære for nogen af dem. Med øjnene fæstede på jorden eller kun løftet så meget i vejret, at han undgik at snuble over de

hindringer, der lå på hans vej, gik den fromme mand videre, indtil han kom til en lille bagport i søstrenes havemur; gennem denne gik han ind og lukkede den derpå efter sig. Lyden af bløde stemmer og munter latter nåede hans øre, førend han var gået ret mange skridt, og idet han løftede sine øjne noget højere i vejret, end han i sin ydmyghed plejede, opdagede han ikke ret langt fra de fem søstre, der med Alice i midten sad i græsset, ivrigt beskæftigede med deres sædvanlige arbejde, baldyring.

"Guds fred, skønne døtre," sagde munken, og skønne var de i sandhed. Endog en munk kunne have elsket dem som sjældne mesterstykker af hans skabers hånd.

Med sømmelig ærbødighed hilste søstrene på den hellige mand, og den ældste vinkede ham hen til en græsbænk ved siden af dem, men den gode munk rystede på hovedet og lod sig plumpe ned på en meget hård sten, hvilket venlige engle sikkert frydede sig over.

"I var muntre, mine døtre," sagde munken.

"Du ved, hvilket let hjerte vor kære Alice har," svarede den ældste søster, idet hun lod den smilende piges fletninger glide gennem sine fingre.

"Og hvilken fryd og glæde der vækkes hos os, når vi ser hele naturen stråle i klarhed og solskin, fader," tilføjede Alice og rødmede for eneboerens strenge blik.

Munken svarede kun med en alvorlig bøjning med hovedet, og søstrene fortsatte stiltiende deres arbejde.

"Aldrig spilder I de kostbare timer på sådanne forfængelige ting," sagde munken omsider til den ældste søster. "Ak, ak! At de få bobler på evighedens overflade – alt, hvad Himlen tillader os

at se af denne mørke, dybe strøm – så letsindigt skulle bortødsles!"

"Fader," sagde den unge pige, idet hun, ligesom alle de andre, lod sine flittige fingre hvile, "vi har bedet til fromesse, vore daglige almisser er blevet uddelt ved porten, de syge bønder er blevet plejet – hele vor morgengerning er gjort. Jeg tør dog vel håbe, at vort arbejde er uskyldigt?"

"Se her," sagde munken og tog rammen ud af hånden på hende, "en indviklet sammensætning af brogede farver uden formål eller øjemed; det skulle da være, at den en dag var bestemt til en forfængelig prydelse for at tjene eders skrøbelige og letsindige køns stolthed. Den ene dag efter den anden er blevet anvendt på dette uforstandige arbejde, og dog er det endnu ikke halvt færdigt. Skyggen af enhver svunden dag falder på vore grave, og ormen, som ser det, jubler ved at vide, at vi iler derhen. Døtre, gives der ingen bedre måde at tilbringe de flygtige timer på?"

Ligesom skamfulde over den hellige mands irettesættelse, slog de fire ældste søstre øjnene ned, men Alice løftede sine op og fæstede dem blidt på munken.

"Vor dyrebare moder," sagde den unge pige, "Himlen være hendes sjæl nådig."

"Amen!" udbrød munken med dyb røst.

"Vor dyrebare moder," stammede den skønne Alice, "levede, da vi begyndte på dette langvarige arbejde, og bad os fortsætte det ufortrødent og muntert i vore fritimer, når hun ikke længere var blandt os. Hun sagde, at når vi tilbragte disse timer sammen med uskyldige og jomfruelige sysler, ville det vise sig, at de var de lykkeligste og fredeligste i vort liv, og at hvis vi

længere frem i tiden kom ud i verden og lærte dens sorger og prøvelser at kende – hvis vi, lokket af dens fristelser og blændede af dens glimmer, nogen sinde glemte den kærlighed og pligtfølelse, som burde knytte børnene af en elsket moder til hinanden – ville et blik på vor fælles pigestands fordums gerning vække gode tanker om svundne dage og mildne vore hjerter til ømhed og kærlighed."

"Alice taler sandt, fader," sagde den ældste søster lidt stolt. Og dermed tog både hun og de andre atter fat på deres arbejde. Det var en slags navneklud af større omfang, som hver af søstrene havde foran sig. Tegningen var vanskelig og indviklet, og mønstret og farverne i dem alle fem var ens. Søstrene bøjede sig yndefuldt over deres arbejde, og munken støttede sin hage på sin hånd og så stiltiende fra den ene hen på den anden.

"Hvor meget bedre," sagde han omsider, "at sky alle sådanne tanker og muligheder og hellige Himlen eders liv i kirkens fredelige ly! Barndommen, livets vår og alderdommen visner lige så hurtigt, som de følger på hinanden, tænk på, hvorledes menneskestøvet ruller hen mod graven, og undgå, idet I stadig holde eders blik fæstet på hint mål, den sky, som opstår midt under verdens glæder og skuffer dens tilbederes sanser. Sløret, mine døtre, sløret!"

"Aldrig, søstre!" udbrød Alice. "Ombyt ikke himlens luft og lys og jordens friskhed, alle de skønne ting, som ånder her, med den kolde klostercelle. Naturens gaver er livets sande goder, og vi kan uden synd dele dem med hinanden. At dø er vort tunge lod, men lad os dø med liv omkring os; når vore kolde hjerter ophører at slå, lad da varme hjerter slå i nærheden af dem; lad vort sidste blik hvile på de grænser, som Gud har sat for sin

egen klare himmel, og ikke på stenmure og jernstænger. Kære søstre, lad os, hvis I så synes, leve og dø inden for denne grønne haves område. Sky klostrets sørgelige mørke, og vi skal være lykkelige." Tårerne randt i strømme fra den unge piges øjne, da hun sluttede sin lidenskabelige opfordring og skjulte sit ansigt ved søsterens barm.

"Vær rolig, Alice," sagde den ældste og kyssede hende på panden. "Aldrig skal sløret brede sin skygge over dit unge hoved. Hvad siger I, søstre? Tal for eder selv, og ikke for Alice og mig."

Enstemmigt udbrød søstrene, at deres lod var kastet i fællesskab, og at der også uden for klostrets mure gaves boliger for fred og dyd.

"Fader," sagde den ældste dame, idet hun med værdighed rejste sig, "du har hørt vor endelige beslutning. Den samme fromme omsorg, som berigede St. Marys abbedi og overlod os, de forældreløse, til dets hellige varetægt, bestemte, at der ikke måtte pålægges vore tilbøjeligheder nogen tvang, men at det skulle stå os frit for at leve, som vi selv ville. Lad os da ikke høre mere om dette, det beder vi dig om. Søstre, det er snart middag. Lad os gå ind til i aften." Med en hilsen til munken gik damen hen mod huset, hånd i hånd med Alice, og de andre fulgte bagefter.

Den hellige mand, som ofte før havde gjort dem de samme forestillinger, men aldrig fået et så bestemt afslag, gik et kort stykke bag ved dem med øjnene fæstet på jorden og bevægede sine læber, som om han bad. Da søstrene havde nået indgangen til huset, påskyndede han sine skridt og opfordrede dem til at standse.

"Bliv," sagde munken, idet han hævede sin højre hånd og kastede et forbitret blik skiftevis på Alice og den ældste søster. "Bliv og hør af mig, hvad det er for minder, som I foretrækker at bevare frem for evigheden og som I, hvis de af Guds barmhjertighed skulle slumre ind, ville vække ved hjælp af et forfængeligt legetøj. Mindet om jordiske ting er i den ældre alder frugtbart på bitter skuffelse, bedrøvelse og død, på skrækkelige forandringer og fortærende sorg. Den tid vil engang komme, da et blik på hint meningsløse flitterstads skal oprive dybe sår i hjertet på nogle af eder og ramme eder i eders inderste sjæl. Når den tid kommer – og, læg mærke til mine ord, komme vil den – da vend eder bort fra den verden, I klyngede eder så fast til, og ty til det tilflugtssted, I foragtede. Vis mig den celle, som er koldere, end ilden hos de dødelige bliver, når den fordunkles af ulykker og prøvelser, og de græder over deres ungdoms drømme. Disse ting er Himlens vilje, ikke min," sagde munken og dæmpede sin stemme, idet han så på de gysende piger. "Den hellige jomfrus velsignelse hvile over eder, mine døtre!"

Med disse ord forsvandt han gennem bagporten, og søstrene skyndte sig ind i huset og viste sig ikke mere den dag. Men naturen smiler, om præster end true, og den næste dag skinnede solen klart og således også den næste og den næste. Og i morgenens skær og aftenens blide stilhed vandrede eller arbejdede eller brugte de fem søstre tiden til muntre samtaler i deres rolige have.

Tiden gled ligesom en fortælling, der bliver fortalt, ja endog hurtigere, end mange fortællinger bliver fortalt, og jeg er bange for, at denne hører til de sidstnævnte. De fem søstres hus lå

endnu stadig på dets gamle plads, og de samme træer kastede endnu stadig deres venlige skygge på græsset i haven. Også søstrene var endnu stedse lige så skønne som feer, men med deres opholdssted var der foregået en forandring. Undertiden hørtes der en raslen af panserplader, og man så månen glimte på stålhuer, undertiden så man sporet af udmattede gangere, der førte hen til porten, og en kvindelig skikkelse smuttede da hurtigt ud, som om hun var ivrig efter at spørge det trætte sendebud om tidender. Et stateligt optog af riddere og damer tog en nat herberg inden for abbediets mure og red dagen efter bort med to af de smukke søstre imellem sig. Derpå begyndte der sjældnere at komme ryttere, og de syntes at bringe slette tidender, når de kom. Til sidst kom de slet ikke, og kun bønder med ømme fødder sneg sig efter solens nedgang ind ad porten og udførte i hemmelighed deres ærinde. Engang blev en tjener midt om natten i al hast sendt til abbediet, og da morgenen kom, lød der sukke og jammerklager fra søstrenes hus, og derpå hvilede der en sørgelig stilhed over det, og hverken ridder eller dame, hest eller rustning sås mere.

Himlen var grå og mørk, solen var gået ned i vrede og havde farvet de tunge skyer med de sidste spor af sin harme, og den samme sortebroder vandrede med korslagte arme i et stenkasts afstand fra abbediet. Træerne og buskene var visne, og blæsten, som omsider havde begyndt at afbryde den unaturlige stilhed, der havde hersket hele dagen, sukkede tungt fra tid til anden, som om den sørgmodigt forudsagde det kommende uvejrs ødelæggelser. Flagermusen svævede i fantastiske bugtninger i den tunge luft, og jorden vrimlede af kryb, som instinktivt kom frem for at svulme og mæskes af regnen.

Nu var munkens øjne ikke længere fæstet på jorden, men så ud for sig og strejfede omkring fra det ene sted til det andet, som om synet af skummelheden og ødelæggelsen fandt et hurtigt svar i hans eget bryst. Atter standsede han ved søstrenes hus, og atter trådte han ind ad bagporten; men ikke hørte hans øre atter lyden af latter, ikke hvilede hans øje atter på de fem søstres skønne skikkelser. Alt var øde og stille. Træernes grene var bøjede og brækkede, og græsset var vokset op i vild yppighed. I mange, mange dage havde ingen lette fødder betrådt det.

Med en ligegyldighed eller tankeløshed, som om han var vel kendt med forandringen, smuttede munken ind i huset og trådte ind i et lavt, mørkt værelse. Fire af søstrene sad derinde. Deres sorte dragter gjorde deres blege ansigter endnu blegere, og tiden og sorgen havde efterladt dybe spor. De var endnu statelige at skue, men skønhedens glans og stolthed var forsvundet.

Og Alice – hvor var hun? – I Himlen.

Munken – endog munken – kunne bære over med, at man sørgede her; for det var længe siden, at disse søstre havde set hinanden, og der var furer i deres blegnende ansigter, som tiden umuligt kunne have pløjet. Stiltiende satte han sig ned og gav dem tegn til, at de skulle fortsætte deres samtale.

"Her er de, søstre," sagde den ældste dame med dirrende stemme. "Jeg har ikke kunnet tåle at betragte dem en eneste gang siden, og nu skammer jeg mig over min svaghed. Hvad er der i mindet om hende, som vi har nødig at være bange for? At kalde vore fordums dage tilbage, vil endnu være en alvorsfuld adspredelse for os."

Mens hun talte, så hun på munken, og af et skrin, som hun åbnede, tog hun de fem for længe siden fuldendte navneklude frem. Hendes holdning var fast, men hendes hånd rystede, idet hun tog den sidste, og da de andre søstres følelser ved synet af den kom til udbrud, banede hendes tilbageholdte tårer sig vej, og hun hulkede:

"Gud velsigne hende!"

Munken rejste sig og nærmede sig hende.

"Det var så godt som den sidste genstand, hun berørte, da hun var rask," sagde han med dæmpet stemme.

"Ja!" udbrød den ældste dame og græd bittert.

Munken vendte sig om mod den næstældste søster.

"Den fagre yngling, som så dig i øjnene og vogtede på selve dit åndedræt, da han første gang så dig ved denne tidsfordriv, ligger begravet på en slette, hvor grønsværen er rødt af blod. Rustne brudstykker af en fordum blankt poleret rustning ligger og smuldrer på jorden, og man kan lige så lidt se, det er hans, som man kan genkende de ben, der opløses i graven!"

Damen sukkede og vred sine hænder.

"Hofkløgt," sagde han til de to andre søstre, "rev eder fra eders fredelige hjem ud blandt larmende og glimrende omgivelser. Den samme kløgt og stolte og lidenskabelige mænds ustadige ærgerrighed har sendt eder tilbage som jomfru-enker og ydmygede stakler. Taler jeg sandhed?"

De to søstres hulken var deres eneste svar.

"Det gøres kun lidt behov," sagde munken med et betydningsfuldt blik, "at spilde tiden på flitter, som fremmaner de blege genfærd af tidligere forhåbninger. Begrav dem, skjul

dem med bod og spægelse, underku dem og lad klostret blive deres grav!"

Søstrene krævede tre dages betænkningstid og var den nat til mode, som om sløret virkelig var det ligklæde, der passede sig for deres døde glæder. Men morgenen indfandt sig atter, og skønt grenene på træerne i haven hang vildt sammenslyngede ned på jorden, var det dog den samme have. Græsset var groft og højt, men endnu fandtes den plet, hvor de så ofte havde siddet med hinanden, mens forandring og sorg kun havde været navne. Endnu fandtes de gange og afkroge, som Alice havde fyldt med liv og glæde, og i domkirkens skib lå en flad sten, under hvilken hun slumrede i fred.

Og kunne de, når de mindedes, hvorledes hendes unge hjerte havde ængstet sig ved tanken om klostrets mure, se på hendes grav i en dragt, som ville få selve asken i den til at isne? Kunne de knæle i bøn, mens hele Himlen hørte dem bringe sorgens mørke skygge over en engels åsyn? Nej.

De lod nogle i disse tiders højt berømte kunstnere kalde fra udlandet og, efter at de havde fået kirkens samtykke til deres fromme værk, blev en nøjagtig genpart af deres gamle baldyringer udført i fem store afdelinger af kosteligt farvet glas. De blev sat ind i et stort vindue, som indtil da havde manglet enhver prydelse, og når solen skinnede klart, således som det havde været hendes glæde at se den, afspejlede de velkendte mønstre sig i deres oprindelige farver og faldt varmt på navnet Alice, idet de spredte en strøm af glimrende lys på flisegulvet. Hver dag skred søstrene mange timer frem og tilbage i kirkens skib eller knælede ved siden af den flade sten. Efter mange års forløb sås kun tre på det sædvanlige sted, derpå kun to og længe

derefter igen kun en af alderdom nedbøjet kvindelig skikkelse. Omsider indfandt hun sig ikke mere, og på stenen stod kun fem simple fornavne. Denne sten er blevet slidt op og afløst af andre, og mange slægtled er kommet og gået efter den tid. Tiden har bleget farverne, men den samme strøm af lys falder endnu på den glemte grav, som der intet spor er tilbage af, og endnu den dag i dag viser man i Yorks domkirke den fremmede et gammelt vindue, som kaldes *"De fem Søstre."*

"Det var en sørgelig fortælling," sagde den muntre herre, idet han tømte sit glas.

"Det var en fortælling, som er hentet fra livet, og livet består af sådanne sorger," svarede den anden høfligt, men i en alvorlig og sørgmodig tone.

"I alle gode malerier er der skygge, men der findes også lys, hvis vi ville gøre os den ulejlighed at se på dem," sagde den muntre herre. "Den yngste søster i Deres fortælling var altid let om hjertet."

"Og døde tidligt," bemærkede den anden blidt.

"Hun var måske død tidligere, hvis hun havde været mindre glad," sagde den, der først havde talt, med megen følelse. "Tror De, at De søstre, som elskede hende så højt, ville have sørget mindre, hvis hendes liv havde været mørkt og sorgfuldt? Hvis noget kan mildne den første bitre smerte ved et tungt tab, vil det – for mig – være den tanke, at de, hvis bortgang jeg sørger over, ved at have været uskyldigt glade her og elsket alle deres omgivelser, har forberedt sig til en renere og lykkeligere verden. Solen skinner ikke på denne skønne jord for at se mørke blikke, det kan De være overbevist om."

"De har ret, tror jeg," sagde den anden.

"Tror!" svarede den muntre herre. "Kan nogen tvivle? Vælg, hvad De vil af det, som savnes med sorg, og se, hvor megen glæde der knytter sig til det. Mindet om svundne glæder kan blive smerte –"

"Det bliver det," afbrød den anden ham.

"Å ja, det bliver det. At mindes en lykke, som ikke kan genoprettes, er smerte, men af en blidere slags. Vore minder er desværre blandet med så meget, som vi beklager, og med mange handlinger, som vi bittert fortryder. Men selv i det mest brogede liv tror jeg fuldt og fast, at der findes så mange små solglimt, man kan se tilbage på, at jeg ikke tror, at nogen dødelig, med mindre han havde opgivet ethvert håb, med velberåd hu ville tømme et bæger af Lethes vand, selv om det stod i hans magt."

"De har måske ret i denne tro," sagde den gråhårede herre efter en kort overvejelse. "Jeg er tilbøjelig til at tro det."

"Nå," svarede den anden, "så har jo det gode i vor tilværelse overvægten over det onde, lad så falske filosoffer fortælle os, hvad de vil. Om også vor kærlighed sættes på prøve, er vor kærlighed dog vor trøst og styrke, og hvor sørgelig erindringen end kan være, er den dog det bedste og reneste bånd imellem denne og en anden verden. – Men nu vil jeg fortælle Dem en historie af en anden slags."

Efter en meget kort pause lod den muntre herre punchen gå rundt, og med et listigt sideblik til den stikne dame, der syntes at svæve i en fortvivlet angst for, at han skulle fortælle noget upassende, begyndte han på historien om

Baron von Grogzwig

"Baron Koeldwethout von Grogzwig i Tyskland var så smuk en ung baron, som man kunne ønske at se for sine øjne. Jeg behøver ikke at sige, at han boede på en borg, da det følger af sig selv; og heller ikke behøver jeg at sige, at han boede på en gammel borg, for hvilken tysk baron har nogen sinde boet på en ny? Ved denne ærværdige bygning var der mange sælsomme omstændigheder, blandt hvilke den ikke mindst overraskende og gådefulde var den, at når det blæste, buldrede det i skorstenene, og når månen skinnede, banede den sig vej gennem små kighuller i muren og gjorde nogle dele af de store sale og brede gange ganske lyse, mens andre blev liggende i skummelt tusmørke. Så vidt jeg ved, havde en af baronens forfædre, der havde været i forlegenhed for penge, puttet en dolk i en herre, der var kommet en aften for at spørge om vej, og man troede, at det var en følge af dette, at disse vidunderlige begivenheder fandt sted. Og dog ved jeg ikke rigtig, hvorledes det skulle kunne have været tilfældet, for baronens stamfader, der var en elskværdig mand, fortrød bagefter meget, at han havde været så overilet. Han lagde derfor voldelig hånd på en bunke sten og tømmer, som tilhørte en svagere baron, og byggede af det et kapel til syndebod, så at han fik fuld kvittering af Himlen for ethvert krav fra dens side.

Ved at tale om baronens stamfader kommer jeg til at tænke på baronens vægtige adkomster til agtelse på grund af hans stamtræ. Vistnok tør jeg ikke sige, hvor mange forfædre baronen havde, men jeg ved, at han havde mange, mange flere end nogen anden mand på hans tid, og jeg ville kun ønske, at han havde levet i vore dage, for at han kunne have haft endnu

flere. Det er meget hårdt for de store mænd i de tidligere århundreder, at de skulle komme så tidligt til verden, at det ikke med føje kan forlanges af en mand, der blev født for tre-fire hundrede år siden, at han skal have lige så mange slægtninge i opstigende linje som den, der fødes nu til dags. Det sidste menneske, hvem han så er – og han kan for den sags skyld godt være skoflikker eller en anden simpel karl – vil have et længere stamtræ, end den største nulevende adelsmand, og jeg påstår, at dette ikke er rimeligt.

Nuvel, baron Koeldwethout von Grogzwig var en smuk, sortsmudsket karl med sort hår og et svært overskæg, og han red på jagt i lysegrønne klæder, med rødbrune støvler og et horn over skulderen, ligesom en diligencekonduktør. Når han blæste i dette horn trådte fire og tyve andre kavalerer af underordnet rang i lidt grovere lysegrønne klæder og rødbrune støvler med lidt tykkere såler øjeblikkelig frem, og af sted galoperede den hele skare med spyd i hænderne ligesom malede stænger i et kælderrækværk for at forfølge vildsvinene eller måske møde en bjørn. I dette tilfælde fældede baronen den først og smurte bagefter sit kindskæg ind med fedt af den.

Det var et lystigt liv for baron von Grogzwig og et endnu lystigere for baronens svende, som hver aften drak rhinskvin, til de faldt under bordet, og derpå fik flaskerne ned på gulvet og forlangte piber. Aldrig har der været mage til et så lystigt, støjende, overgivent mandskab som de muntre krabater på Grogzwig. Men glæderne ved eller under bordet kræver lidt afveksling, især når de samme fem og tyve mennesker hver dag sidder ved det samme bord for at drøfte de samme emner og fortælle de samme historier. Baronen begyndte at kede sig og

trænge til pirring. Han gav sig til at skændes med sine svende og sparkede hver dag efter måltidet til et par stykker af dem. Dette var i starten en ganske behagelig forandring, men den blev dog ensformig efter en uges tids forløb, så at baronen var nær ved at gå ud af sit gode skind og ganske fortvivlet så sig om efter ny adspredelser.

En aften efter en dags jagt, hvor han havde fordunklet Nimrod eller Gillingwater og fældet "nok en smuk bjørn" og ført den hjem i triumf, sad baronen forstemt for enden af sit bord og så med misfornøjede miner op på hallens tilrøgede loft. Han tømte det ene vældige bæger vin efter det andet, men jo flere bægre han tømte, des mere rynkede han panden. De herrer, som var blevet hædret med den farlige udmærkelse at sidde ved hans højre og venstre side, efterlignede ham på det vidunderligste i at drikke og så bistert til hinanden.

"Således skal det være!" råbte baronen pludselig, idet han slog i bordet med sin højre hånd og snoede sit overskæg med den venstre. "Skænk i til en skål for baronesse von Grogzwig."

De fire og tyve lysegrønne blev ganske blege, med undtagelse af deres fire og tyve næser, som var uforanderlige.

"Jeg sagde til en skål for baronesse von Grogzwig," gentog baronen og så sig om ved bordet.

"For baronesse von Grogzwig!" råbte de lysegrønne, og ned gennem deres fire og tyve struber løb fire og tyve pægle af en så sjælden gammel rhinskvin, at de smækkede med deres otte og fyrretyve læber og blinkede med deres otte og fyrretyve øjne.

"Baron von Swillenhausens skønne datter," sagde baronen, idet han nedlod sig til en forklaring. "Vi vil forlange hende til

ægte af hendes fader, før solen går ned i morgen. Afslår han vor bejlen, skærer vi næsen af ham."

En hæs mumlen lød iblandt selskabet, og med ildevarslende alvor berørte hver mand først fæstet af sit sværd og derpå tippen af sin næse.

Hvor barnlig fromhed dog er skøn at skue! Havde baron von Swillenhausens datter påberåbt sig, at hendes hjerte ikke længere var frit, eller var hun faldet på knæ for sin fader og havde hun saltet hans fødder med sine tårer, eller var hun endog bare dånet, idet hun tiltalte den gamle herre med vanvittige udbrud, så kunne man have holdt hundrede mod en på, at borgen Swillenhausen var blevet kastet ud ad vinduet, eller rettere sagt, at baronen ville være blevet kastet ud ad vinduet og borgen sløjfet. Men den unge dame tav bomstille, da et sendebud tidligt næste morgen overbragte Koeldwethouts andragende, og trak sig beskedent tilbage på sit værelse, fra hvis vindue hun iagttog bejleren og hans følge. Ikke så snart havde hun forvisset sig om, at rytteren med det svære skæg var den hende tiltænkte ægtefælle, førend hun skyndte sig ind til sin fader og tilkendegav, at hun var rede til at ofre sig for at sikre ham fred. Den ærværdige baron sluttede sit barn i sine arme og fældede glædestårer.

Den dag var der stort gilde på borgen. Von Grogzwigs fire og tyve lysegrønne vekslede løfter om evigt venskab med tolv lysegrønne i von Swillenhausens tjeneste og lovede den gamle baron, at de ville drikke hans vin, "til alt var blåt," hvormed de sandsynligvis mente, indtil deres ansigter overalt havde fået samme farve som deres næser. Alle dunkede de hinanden

gensidigt i ryggen, da afskedstimen kom, og baron von Grogzwig og hans svende red glade hjem.

I seks lange uger havde bjørnene og vildsvinene ferie. Husene Koeldwethout og Swillenhausen var forenede; jagtspyddene rustede, og baronens horn blev ganske hæst, fordi der ikke blev blæst i det. Det var en god tid for de fire og tyve, men ak, deres kronede dage havde taget støvler på og begyndte allerede at gå deres vej.

"Min ven," sagde baronessen.

"Min skat," sagde baronen.

"Disse plumpe, larmende mænd –"

"Hvilke, frue?" spurgte baronen studsende.

Fra det vindue, hvor de stod, pegede baronessen ned i borggården, hvor de intetanende lysegrønne tømte et bredfuldt bæger, førend de drog ud efter et vildsvin eller to.

"Mine jagtsvende, frue?" sagde baronen.

"Giv dem afsked, kære ven," mumlede baronessen.

"Give dem afsked?" udbrød baronen forbavset.

"For at føje mig, min ven," sagde baronessen.

"For at føje Fanden, frue," svarede baronen.

Og så udstødte baronessen et højt skrig og dånede ned ved baronens fødder.

Hvad skulle baronen gøre? Han kaldte på kammerjomfruen, brølede på doktoren og styrtede ned i gården, hvor han sparkede til de to af de lysegrønne, som var bedst vant til det, skældte de andre huden fuld og bad dem gå ad – dog lige meget hvortil. Jeg kender ikke det tyske ord for det, ellers ville jeg på en fin måde bruge det her.

Det tilkommer ikke mig at sige, hvorledes visse koner bærer sig ad med at underkue deres ægtemænd, således som det sker, selv om jeg kan have min egen mening om den ting og tro, at intet parlamentsmedlem burde være gift, såsom tre gifte parlamentsmedlemmer af fire må stemme efter deres koners overbevisning – hvis der findes noget, der hedder det – og ikke efter deres egen. Alt, hvad jeg behøver at sige her, er kun, at baronesse von Grogzwig, hvorledes det nu gik til eller ikke, vandt et stort herredømme over baron von Grogzwig, og at baronen lidt efter lidt og stykke for stykke, dag for dag og år for år kom til kort ved ethvert omtvistet spørgsmål og listeligt blev kastet ned af enhver gammel kæphest, og at han, da han var blevet en tyk, kraftig karl på de otte og fyrre eller ved det lag, hverken havde gilder, lystigheder, jagtsvende eller jagt, kort sagt, intet af hvad han gerne ville eller var vant til at have, og at han, skønt bister som en løve og fast som malm, åbenbart blev holdt i ave og kusket af sin egen baronesse på sin egen borg Grogzwig.

Men det var endnu ikke det hele omfang af baronens genvordigheder. Omtrent et år efter hans bryllup blev verden beriget med en munter ung baron, til hvis ære der blev afbrændt et stort fyrværkeri og tømt mangfoldige dusin flasker. Næste år kom en ung baronesse og året efter nok en ung baron og således fremdeles hvert år enten en baron eller en baronesse – og et år en af hver slags – indtil baronen så, at han var fader til en lille børneflok på tolv stykker. Ved enhver af disse årsfester var den gamle baronesse von Swillenhausen i højeste grad ængstelig for sit barn, baronesse von Grogzwigs velbefindende. Selv om den gode dame ikke i nogen væsentlig

henseende bidrog til sin datters helbredelse, holdt hun det dog for sin pligt at vise sig så ængstelig som muligt på borgen Grogzwig og at dele sin tid imellem at anstille moralske betragtninger over baronens husholdning og beklage sin ulykkelige datters hårde skæbne. Og når baron von Grogzwig, lidt stødt og ærgerlig over dette, tog mod til sig og vovede at ytre, at hans kone i det mindste ikke var værre faren end andre baroners koner, bad baronesse von Swillenhausen alle mennesker lægge mærke til, at ingen anden end hun havde medynk med hendes dyrebare datters lidelser. Hertil svarede hendes slægtninge og venner, at hun unægtelig græd langt mere end svigersønnen, og at hvis der fandtes noget hårdhjertet dyr her i verden, var det baron von Grogzwig.

I alt dette fandt den stakkels baron sig, så længe han kunne, og da han ikke længere kunne finde sig i det, tabte han sin madlyst og sit gode humør og satte sig mørk og forstemt på en stol. Men der ventede ham endnu større genvordigheder, og da de kom, tog hans tungsind og sørgmodighed til. Tiderne forandrede sig. Han kom i gæld, og der blev ebbe i de Grogzwig'ske pengekasser, selv om familien Swillenhausen havde anset dem for uudtømmelige, og netop som baronessen skulle til at føje et trettende tillæg til familiestamtræet, opdagede von Grogzwig, at han var ude af stand til at fylde dem igen.

"Jeg indser ikke, hvad der er at gøre," sagde baronen. "Jeg tror, jeg vil tage livet af mig."

Dette var et lyst indfald. Baronen tog en gammel jagtkniv i et hjørneskab, der stod tæt ved ham, hvæssede den på sin støvle og prøvede den på sin hals.

"Hm!" sagde baronen og standsede pludselig. "Den er måske ikke skarp nok."

Baronen hvæssede den atter og prøvede den på sin hals, men da blev hans hånd standset af en lydelig skrålen af de unge baroner og baronesser, der havde deres ammestue oppe i et tårn med jernstænger for vinduet, for at de ikke skulle tumle ned i borggraven.

"Havde jeg nu været ungkarl," sagde baronen sukkende, "kunne jeg have gjort det halvt hundrede gange uden at være blevet forstyrret. Halløj! Bring en flaske vin og min største pibe ind i det lille hvælvede kammer bag ved hallen."

I løbet af en halv times tid eller så udførte en af tjenerne på en højst forekommende måde baronens befaling, og da von Grogzwig var blevet underrettet om det, gik han ind i det hvælvede kammer, hvis vægge af sort poleret træ glimtede i skæret af de blussende brændeknuder, som lå stablet op på arnestedet. Flasken og piben var rede, og det hele tog sig meget hyggeligt ud.

"Lad lampen blive stående," sagde baronen.

"Ellers intet, herre?" spurgte tjeneren.

"Gå!" svarede baronen. Tjeneren adlød, og baronen lukkede døren i lås.

"Jeg vil ryge min sidste pibe," sagde baronen, "og så vil jeg af sted."

Dermed lagde baron von Grogzwig kniven på bordet, indtil han ville bruge den, tog sig en dygtig slurk af vinen, lagde sig i sin stol, strakte benene ud fra sig hen mod ilden og dampede væk. Han tænkte på en mængde ting, på sin nuværende nød og sine svundne ungkarledage og de lysegrønne, der havde spredt

sig rundt om i landet, uden at nogen vidste, hvor de var blevet af, med undtagelse af to, som uheldigvis var blevet halshugget, og fire, som havde taget sig af dage ved drik. Hans tanker dvælede ved bjørne og vildsvin; men da han, idet han tømte sit bæger til bunden, løftede sine øjne i vejret, så han for første gang og med grænseløs forbavselse, at han ikke var alene.

Nej, det var han ikke, for på den anden side af kaminen sad med korslagte arme en afskyelig, rynket skikkelse med dybt indfaldne, blodskudte øjne og et umådelig langt, ligblegt ansigt, som blev overskygget af uredte, sammenfiltrede lokker af stridt, sort hår. Den var iført en slags bluse af en mat, blå farve og som baronen, ved opmærksomt at se på den, opdagede var sammenfæstet eller prydet fortil med ligkistehåndtag. Dens ben var dækket med ligkisteplader ligesom en slags rustning, og på venstre skulder bar den en kort, mørk kappe, der syntes at være lavet af en stump af et ligklæde. Den lod ikke til at ænse baronen, men sad og så vist på ilden.

"Halløj!" sagde baronen og stampede med foden for at tiltrække sig opmærksomhed.

"Halløj!" svarede den fremmede. "Hvad godt?"

"Hvad godt?" gentog baronen uden at lade sig skræmme af skikkelsens hule stemme og glansløse øjne. "Det er mig, som det tilkommer at spørge om dét. Hvorledes er du kommet herind?"

"Gennem døren," svarede skikkelsen.

"Hvad er du?" spurgte baronen.

"Et menneske," svarede skikkelsen.

"Det tror jeg ikke," svarede baronen.

"Så lad være at tro det," sagde skikkelsen.

"Ja, det vil jeg," svarede baronen.

Skikkelsen så i nogen tid på den kække baron von Grogzwig og sagde derpå i en fortrolig tone:

"Der er intet udkomme med dig, mærker jeg. Jeg er intet menneske!"

"Hvad er du da?" spurgte baronen.

"En ånd," svarede skikkelsen.

"Det ser du mig just ikke ud til at være," svarede baronen hånligt.

"Jeg er fortvivlelsens og selvmordets ånd," sagde synet. "Nu ved du, hvem jeg er."

Med disse ord vendte synet sig om mod baronen, som om det satte sig i lave til en samtale, og, hvad der var endnu mærkeligere, da det slog sin kappe til side, viste der sig en pæl, som var drevet midt igennem dets krop, og som det trak ud med et sæt og lagde lige så rolig på bordet, som om det havde været en spadserestok.

"Nå!" sagde synet og skottede til jagtkniven, "er du færdig?"

"Ikke ganske," svarede baronen; "jeg må først ryge denne pibe færdig."

"Så skynd dig," sagde skikkelsen.

"Du lader til at have hastværk," sagde baronen.

"Det har jeg også," svarede skikkelsen, "der er for øjeblikket temmelig meget at gøre i mit fag ovre i England og Frankrig, og min tid er stærkt optaget."

"Drikker du?" spurgte baronen og bankede på flasken med pibehovedet.

"Ni gange af ti, og da meget stærkt," svarede skikkelsen tørt.

"Aldrig med måde?" spurgte baronen.

"Aldrig," svarede skikkelsen gysende, "det avler munterhed."

Baronen kastede nok et blik på sin ny ven, som han fandt var en højst underlig fyr, og spurgte omsider, om han selv tog virksom del i sådan en lille forretning som den, han tænkte på.

"Nej," svarede skikkelsen undvigende, "men jeg er altid til stede."

"Det er vel for at se, om alting går rigtigt til?" sagde baronen.

"Ja," svarede skikkelsen, idet han legede med sin pæl og undersøgte dupskoen. "Men skynd dig nu det bedste, du kan, for der er en ung herre, der lider af at have for mange penge og for lidt at bestille; han venter på mig."

"Vil han tage livet af sig, fordi han har for mange penge?" udbrød baronen ganske muntert. "Ha, ha, ha! Den er god!"

Det var den første gang i mange dage, at baronen havde leet.

"Hør," sagde skikkelsen og så højst forskrækket ud, "det må du ikke gøre igen."

"Hvorfor ikke?" spurgte baronen.

"Fordi det gør ondt i hele min krop," svarede skikkelsen. "Suk, så meget du lyster; det gør godt."

Baronen sukkede mekanisk, da ordet blev nævnet, og skikkelsen, som nu atter klarede op, rakte ham jagtkniven med den mest smigrende høflighed.

"Det er ingen dårlig idé," sagde baronen og følte på æggen af våbnet, "at en mand vil tage livet af sig, fordi han har for mange penge."

"Snak!" sagde synet brutalt, "det er lige så galt, at en mand vil tage livet af sig, fordi han har for få eller slet ingen penge."

Om ånden uden at vide det gjorde en dumhed ved at sige dette, eller om den troede, at baronens beslutning stod så fast,

at det kunne være det samme, hvad den sagde, ser jeg mig ikke i stand til at afgøre. Kun så meget ved jeg, at baronen pludselig standsede sin hånd, spilede øjnene op og så ud, som om et ganske nyt lys for første gang var gået op for ham.

"Ja vist så," sagde von Grogzwig, "intet er så galt, at det ikke kan blive bedre."

"Undtagen tomme pengekasser," udbrød ånden.

"Nå, de kan måske dog blive fyldt igen," sagde baronen.

"Arrige koner," snerrede ånden.

"Å, de kan måske bringes til tavshed," sagde baronen.

"Tretten børn," råbte ånden.

"Det kan umuligt gå dem alle sammen galt," sagde baronen.

Ånden begyndte åbenbart at blive forbitret på baronen, fordi han så pludselig havde fået dette syn på sagen, men søgte dog at gå let hen over det og sagde, at hvis han ville lade den vide, når han var færdig med at spøge, ville den være ham forbunden.

"Jeg spøger aldeles ikke," bemærkede baronen, "jeg har aldrig været længere fra at spøge."

"Nå, det er mig kært," sagde ånden med et meget barsk åsyn, "for en spøg er, bogstavelig talt, min død. Kom, skynd dig så og forlad denne bedrøvelige verden."

"Ja, jeg ved ikke rigtig," sagde baronen og legede med kniven, "vist nok er den bedrøvelig, men jeg ved dog ikke, om din er stort bedre, da du ikke ser mig ud til at være synderlig vel til mode. Det falder mig nu også ind – hvilken sikkerhed har jeg for, at jeg får det bedre, når jeg forlader verden?" udbrød han og sprang op. "Det havde jeg ikke tænkt på!"

"Skynd dig!" råbte skikkelsen og skar tænder.

"Væk med dig!" sagde baronen. "Jeg vil ikke længere gruble over mine genvordigheder, men gøre gode miner til slet spil og atter forsøge det med bjørnene og den friske luft. Hjælper det ikke, vil jeg sige et borgerligt ord til baronessen og blæse von Swillenhausen'erne et stykke."

Med disse ord smed baronen sig ned på sin stol og lo så højt og skraldende, at det rungede i værelset. Skikkelsen trådte et par skridt tilbage, idet den betragtede baronen med et udtryk af den inderligste rædsel, og da han havde let ud, tog den pælen, jog den voldsomt ind i kroppen på sig, udstødte et frygteligt hyl og forsvandt.

Koeldwethout von Grogzwig så den aldrig mere. Efter at han var blevet enig med sig selv om sin optræden, bragte han snart baronessen og von Swillenhausen'erne til fornuft og døde først mange år efter, vel ikke som en rig mand, så vidt jeg ved, men ganske vist som en lykkelig mand, og efterlod sig et talrigt afkom, der under hans egne øjne var blevet opdraget til bjørne- og vildsvinejagt. Mit råd til alle mennesker er nu, at hvis de nogen sinde af lignende årsager skulle blive mismodige og tungsindige – som så mange mennesker bliver – skulle de se spørgsmålet fra begge sider og bruge et forstørrelsesglas til den bedste. Og føler de sig endda fristet til at tage afsked uden orlov, skulle de først ryge en dygtig pibe tobak, tømme en fuld flaske og se sig i spejl på den berømmelige baron von Grogzwig.

"Værs'go', mine damer og herrer, den anden diligence er kommet," sagde en ny kusk, idet han så ind ad døren. Dette budskab bevirkede, at punchen blev drukket i største fart, og forebyggede enhver forhandling om den sidste fortælling. Mr.

Squeers tog den gråhårede herre til side og stillede ham et spørgsmål, åbenbart med stor interesse. Det angik de fem søstre i York og var egentlig talt en forespørgsel, om han ikke kunne sige ham, hvor meget klostrene i Yorkshire i de dage fik om året for deres kostgængere.

Derpå blev rejsen fortsat. Hen ad morgenstunden faldt Nicholas i søvn, og da han vågnede, så han med stor beklagelse, at både baron von Grogzwig og den gråhårede herre under hans søvn var steget af og borte. Dagen slæbte sig temmelig ubehagelig hen, og om aftenen klokken seks blev han og mr. Squeers, de små drenge og alt deres rejsegods sat af uden for gæstgivergården *George* i Greta Bridge.

7

Mr. og mrs. Squeers i deres hjem.

Efter at mr. Squeers lykkelig og vel var kommet ned, lod han Nicholas og drengene blive stående på landevejen med rejsegodset og more sig med at se på diligencen, mens den skiftede heste, hvorimod han selv løb ind i gæstgivergården og som sædvanlig rettede benene i skænkestuen. Efter nogle minutters forløb kom han tilbage med tilstrækkelig rettede ben, for så vidt som farven på hans næse og en kort hikken var et bevis derpå, og på samme tid kom en brøstfældig pony-chaise og en arbejdsvogn, kørt af to daglejere, ud fra gården.

"Læs drengene og kufferterne på arbejdsvognen," sagde Squeers og gned sig i hænderne, "denne unge mand og jeg sætter os i chaisen. Sid op, Nickleby!"

Nicholas adlød, og efter at mr. Squeers med nogen møje havde fået ponyen til ligeledes at adlyde, kørte de afsted og overlod det til den med barnlig elendighed belæssede arbejdsvogn i ro og mag at følge bagefter.

"Fryser De, Nickleby?" spurgte Squeers, da de havde kørt et stykke vej uden at tale.

"Ja, det kan jeg ikke nægte."

"Nå, det finder jeg rimeligt nok," svarede Squeers, "det er en lang rejse i sådant et vejr."

"Har vi endnu langt til Dotheboys Hall, sir?" spurgte Nicholas.

"Omtrent seks kilometer," svarede Squeers. "Men hernede behøver De ikke at kalde det Hall."

Nicholas hostede, som om han nok gad vide, hvorfor.

"Sagen er den, at det ikke er noget herresæde," bemærkede Squeers tørt.

"Ja så!" sagde Nicholas overrasket.

"Nej," svarede Squeers. "Oppe i London kalder vi det Hall, fordi det lyder bedre, men her på egnen er det ikke kendt under det navn. Man kan kalde sit hus en ø, hvis man har lyst. Det er der ingen lov, der forbyder, tror jeg."

"Det tror jeg ikke heller, sir," sagde Nicholas.

Ved slutningen af denne korte samtale skottede Squeers lønligt til sin rejsekammerat, og da han mærkede, at han var faldet i tanker og ingenlunde oplagt til af sig selv at komme med flere bemærkninger, nøjedes han med at piske på ponyen, indtil de nåede målet for deres rejse.

"Stig ud," sagde Squeers. "Halløj der! Kom og tag imod hesten. Skynd jer."

Mens institutbestyreren gav sig luft i disse og lignende utålmodige udråb, fik Nicholas tid til at lægge mærke til, at instituttet bestod af en lang, uhyggelig enetages bygning med nogle få spredte udhuse bagved og en stald og lade ved siderne. Efter et par minutters forløb hørte man en lyd, som om nogen åbnede gårdleddet, og kort efter viste der sig en lang, mager dreng med en lygte i hånden.

"Er det dig, Smike?" råbte Squeers.

"Ja, sir," svarede drengen.

"Hvorfor Fanden kommer du ikke straks?"

"Undskyld, sir, jeg var faldet i søvn ved ilden," svarede Smike ydmygt.

"Ilden! Hvilken ild? Hvor er der ild?" spurgte institutbestyreren i en skarp tone.

"Bare i køkkenet, sir," svarede drengen, "missus sagde, at da jeg dog skulle sidde oppe, kunne jeg lige så gerne gå derind og varme mig."

"Din missus er en tosse," sagde Squeers. "Du havde bestemt langt bedre holdt øjnene åbne i kulden."

Imidlertid var mr. Squeers steget af, og efter at have befalet drengen at sørge for ponyen og passe på, at den ikke fik mere havre den aften, bad han Nicholas vente et minut ved forstue døren, mens han gik bagom for at lukke op. Da Nicholas var blevet alene, trængte en mængde ubehagelige anelser, som hele tiden havde optaget hans tanker undervejs, med fordoblet styrke ind på ham. Den lange afstand fra hjemmet og umuligheden af at komme til det, undtagen til fods, om han også skulle længes aldrig så meget efter at komme tilbage, fremstillede sig for ham i de mest foruroligende farver, og idet han så op ad det uhyggelige hus og de mørke vinduer, følte han en forstemthed i sit hjerte og sit sind, som han aldrig før havde mærket.

"Nå!" råbte Squeers, idet han stak hovedet ud ad forstuedøren. "Hvor er De, Nickleby?"

"Her, sir," svarede Nicholas.

"Nå, så kom ind da," sagde Squeers, "der er sådan en blæst her i døren, at den godt kunne vælte én."

Nicholas sukkede og skyndte sig ind. Mr. Squeers låste døren for at holde den lukket og førte ham ind i en lille dagligstue,

hvis tarvelige bohave bestod af nogle få stole, et gult landkort på væggen og et par borde. På det ene stod nogle forberedelser til aftensmad, mens en regnebog, en engelsk grammatik, en halv snes priskuranter og et forkrøllet brev med udskrift til Wackford Squeers, Esquire, lå i malerisk uorden på det andet.

De havde kun opholdt sig et par minutter i dette værelse, da et fruentimmer kom farende ind, tog mr. Squeers om halsen og gav ham to smækkys, det ene lige efter det andet, som når et postbud banker med en dørhammer. Damen, der var knoklet af figur og omtrent et halvt hoved højere end mr. Squeers, havde nattrøje på og papillotter i håret, samt på hovedet en smudsig natkappe, der blev holdt sammen af et gult tørklæde.

"Hvorledes har min Squeery det?" spurgte denne dame i en skæmtende tone og med meget hæs røst.

"Godt, min engel!" svarede Squeers. "Hvorledes har køerne det?"

"Prægtigt alle sammen," sagde damen.

"Og svinene?" spurgte Squeers.

"Godt, ligesom da du rejste."

"Nå, det er jo herligt," sagde Squeers, idet han trak sin kavaj af. "Drengene har det vel sagtens også, ligesom da jeg rejste?"

"Å ja, de har det godt nok," svarede mrs. Squeers kort. "Den unge Pitcher har haft feber."

"Nej virkelig!" udbrød Squeers. "Gid Fanden havde den dreng; der er altid noget i vejen med ham."

"Der har aldrig været mage til dreng, tror jeg," sagde mrs. Squeers, "og når han fejler noget, er det oven i købet altid smitsomt. Jeg siger, at det er trodsighed, og intet skal

overbevise mig om, at det ikke er det. Jeg ville prygle det ud af ham, det har jeg allerede sagt dig for seks måneder siden."

"Ja du har, min engel," svarede Squeers. "Vi vil se, hvad der lader sig gøre."

Under udvekslingen af disse små venligheder havde Nicholas stået temmelig kejtet midt i stuen uden rigtig at vide, om han helst skulle gå ud på gangen eller blive, hvor han var. Mr. Squeers hjalp ham ud af denne forlegenhed.

"Det er den ny unge mand, min ven," sagde han.

"Ja så," svarede mrs. Squeers, idet hun nikkede til Nicholas og betragtede ham koldt fra øverst til nederst.

"Han spiser med os i aften," sagde Squeers, "og begynder i morgen med drengene. Du kan vel nok rede til ham her i nat, ikke?"

"Vi må se, hvordan vi hjælper os," svarede damen. "De bryder Dem vel sagtens ikke synderligt om, hvordan De ligger, sir?"

"Nej slet ikke," svarede Nicholas, "jeg er ikke forkælet."

"Det er heldigt," sagde mrs. Squeers, og da damen satte en ære i at give korte svar, lo mr. Squeers hjerteligt og lod til at vente, at Nicholas ville gøre ligeså.

Efter en yderligere samtale mellem herren og fruen om udfaldet af rejsen og hvem der havde betalt og hvem ikke, kom en ung tjenestepige ind med en postej og noget koldt oksekød, og da disse ting var blevet sat på bordet, indfandt drengen Smike sig med et krus ale.

Mr. Squeers var i færd med at lette sine kavajlommer for breve til drengene og andre små dokumenter, som han havde i dem. Drengen skottede med et begærligt og frygtsomt udtryk på papirerne, ligesom med et sygeligt håb om, at et af dem

angik ham. Dette blik var højst smerteligt og gik straks Nicholas til hjertet; det fortalte en lang og såre bedrøvelig historie.

Det bragte ham til at iagttage drengen mere opmærksomt, og han blev forbavset ved at se den påfaldende blanding af klædningsstykker, hans dragt var sammensat af. Skønt han ikke kunne være under atten eller nitten år og var høj for den alder, bar han dog en klædning af den slags, som bruges til ganske små drenge, og som, selv om den var latterlig kort på arme og ben, dog var mere end vid nok til hans udmagrede skikkelse. For at den nederste del af hans ben kunne stå i fuldkommen samklang med denne mærkværdige dragt, havde han et par meget store støvler på, som i sin tid havde tilhørt en eller anden kraftig landmand, men nu var alt for lappede og hullede, endog til en tigger. Gud ved, hvor længe han havde været der; men han gik endnu med det samme linned, han havde haft på ved sin ankomst, thi om hans hals hang en pjaltet børnekrave, som skjultes halvt af et groft mandfolketørklæde. Han var halt, og mens han lod, som om han var ivrigt beskæftiget med at rydde op på bordet, skottede han med et så skarpt, men dog samtidig så forknyt og håbløst blik til brevene, at Nicholas næppe kunne holde ud at se på ham.

"Hvad står du der og roder efter, Smike?" udbrød mrs. Squeers. "Kan du ikke lade de ting ligge?"

"Hvad?" sagde Squeers og så op. "Å, er det dig?"

"Ja, sir," svarede det unge menneske og trykkede sine hænder mod hinanden, ligesom for med magt at tvinge sine nervøse fingre til at være rolige. "Er der –"

"Hvad?" sagde Squeers.

"Har De – har ingen – er der intet hørt – om mig?"

"Ikke en smule," svarede Squeers fortrædelig.

Knøsen tog øjnene til sig og gik med hånden for ansigtet hen mod døren.

"Ikke et ord," fortsatte Squeers, "og det bliver der heller aldrig. Det er jo rart, ikke sandt, at du har været her i alle de år, uden at der er blevet betalt for dig, siden de seks var omme, og uden at der er blevet spurgt til dig eller givet mindste oplysning om, hvem du hører til? Det er rart, at jeg har måttet føde sådan en lang lømmel som dig, uden at kunne håbe nogen sinde at få så meget som en penny for det, ikke sandt?"

Det unge menneske holdt hånden til hovedet, som om han anstrengte sig for at huske noget, og idet han derpå så dumt på sin herre, begyndte han lidt efter lidt at smile og hinkede bort.

"Jeg vil sige dig noget, Squeers," sagde hans kone, idet døren blev lukket, "jeg tror, at fyren begynder at blive småtosset."

"Det vil jeg ikke håbe," sagde institutbestyreren; "han er meget brugelig uden døre og altid sin føde værd. Men selv om han var tosset, ville han sagtens have forstand nok til det, vi bruger ham til. Men lad os nu få aftensmad, for jeg er både sulten og tørstig og længes efter at komme i seng."

Efter denne påmindelse kom der en udelukkende for mr. Squeers' egen mund bestemt kotelet, og han gav sig ufortøvet til at vise den al mulig retfærdighed. Nicholas flyttede sin stol hen til bordet, men al hans madlyst var borte.

"Hvorledes er koteletten, Squeers?" spurgte mrs. Squeers.

"Mør som smør," svarede Squeers. "Smag!"

"Jeg kan ikke få en bid ned," svarede hans kone. "Hvad skal den unge mand have, min ven?"

"Hvad han vil af det, der står på bordet," sagde Squeers med et højst usædvanligt anfald af ædelmodighed.

"Hvad skal det så være, mr. Knuckleboy?" spurgte mrs. Squeers.

"Må jeg bede Dem om lidt af postejen," svarede Nicholas, "men kun ganske lidt. Jeg er ikke sulten."

"Men det er jo synd at tage hul på postejen, når De ikke er sulten," sagde mrs. Squeers. "Vil De ikke prøve et stykke af oksekødet?"

"Hvad De vil," svarede Nicholas åndsfraværende, "det er mig ganske ligegyldigt."

Ved dette svar så mrs. Squeers uhyre nådig ud, og idet hun nikkede til Squeers, som om hun ville sige, at det glædede hende at mærke, at den unge mand kendte sin stilling, gav hun med sine egne smukke hænder Nicholas et stykke kød.

"Ale, Squeers?" spurgte damen, idet hun blinkede og rynkede panden for at lade ham forstå, at meningen med spørgsmålet var, om Nicholas skulle have ale, og ikke, om Squeers ville have noget.

"Ja," sagde Squeers og telegraferede på samme måde "et glas".

Nicholas fik altså et glas, hvilket han, fordybet som han var i sine betragtninger, tømte i lykkelig uvidenhed om de foregående forhandlinger.

"En ualmindelig saftig kotelet," sagde Squeers og lagde kniv og gaffel, efter i nogen tid stiltiende at have arbejdet med dem.

"Det er kød af bedste slags," svarede fruen. "Jeg købte selv et stort stykke af det til –"

"Til hvem?" udbrød Squeers hastigt. "Dog vel ikke til –"

"Nej, nej, ikke til dem," svarede mrs. Squeers, "til dig, når du kom hjem. Gud, du tror da vel ikke, at jeg kunne begå sådan en fejltagelse?"

"Jeg vidste min sandten ikke, hvad du ville sige, min ven," sagde Squeers, som var blevet ganske bleg.

"Du kan være ganske rolig," bemærkede hans kone med en hjertelig latter. "At tro, at jeg kunne være så dum! Nå!"

Denne samtale var noget uforståelig, men rygtet der på egnen påstod, at mr. Squeers i sin kærlige afsky for grusomhed mod dyr, ikke sjældent købte stude, som var døde en naturlig død for at bruge kødet til drengeføde. Han var måske nu bange for, at han uden at vide af det, selv havde fortæret en lækkerbisken, der var bestemt for de unge herrer.

Da de havde spist, og maden var blevet taget af bordet af den lille tjenestepige med et forsultent blik, gik mrs. Squeers ud for at lukke af for den og for at tage de nys ankomne drenges klæder i sikker forvaring. Drengene selv, der som en følge af, at de havde været udsat for kulden, allerede var midtvejs på den besværlige trappe, der fører til dødens port, blev nu trakteret med let aftensmad, der bestod af havresuppe. Derpå blev de stuvet væk side om side i en lille seng for at varme hinanden og drømme om et kraftigere måltid med noget varmt ovenpå, ifald deres indbildningskraft tog den retning, hvad der slet ikke er usandsynligt, at den gjorde.

Mr. Squeers gjorde sig til gode med en dygtig pokal toddy, der var lavet efter den frisindede grundsætning: lige meget vand og cognac, og med tilbørligt hensyn til sukkerets opløsning, og hans elskværdige ægtemage bryggede et genfærd af et lille glas fuldt af den samme blanding til Nicholas. Da det

var gjort, flyttede mr. og mrs. Squeers sig tæt hen til ilden, hvor de sad med fødderne på kamingitteret og fortroligt hviskede sammen, mens Nicholas, der havde taget regnebogen, gennemlæste de interessante opgaver og alle talstørrelserne oven i købet med samme eftertanke og bevidsthed om, hvad han gjorde, som om han havde befundet sig i en magnetisk søvn. Omsider gabede mr. Squeers frygteligt og sagde, at det var på høje tid at gå i seng. På dette signal slæbte mrs. Squeers og pigen en lille halmmadras og et par tæpper ind i stuen og lagde dem til rette til et leje for Nicholas.

"I morgen skal vi føre Dem ind i Deres rigtige sovekammer, Nickleby," sagde Squeers. "Lad mig engang se, hvem sover i Brooks' seng, min ven?"

"I Brooks'?" sagde mrs. Squeers og tænkte efter. "Der sover Jennings, lille Bolder, Graymarsh og hvad er det nu, han hedder."

"Det er rigtigt," svarede Squeers. "Ja, Brooks' seng er fuld."

"Fuld," tænkte Nicholas. "Det skulle jeg mene."

"Der er plads et sted, ved jeg," sagde Squeers, "men jeg kan i dette øjeblik ikke huske, hvor det er. Men det skal vi nok bringe i orden i morgen. God nat, Nickleby. Husk på, klokken syv i morgen."

"Jeg skal være rede, sir," svarede Nicholas. "God nat."

"Jeg skal selv komme og vise Dem, hvor posten er," sagde Squeers. "I køkkenvinduet vil De altid finde et lille stykke sæbe, det er Deres."

Nicholas åbnede sine øjne, men ikke sin mund, og Squeers var allerede ved at gå, men vendte endnu en gang tilbage.

"Jeg ved virkelig ikke," sagde han, "hvis håndklæde jeg skal anvise Dem, men hvis De vil hjælpe Dem, så godt De kan i morgen tidlig, bringer min kone det nok i orden i løbet af dagen. Glem det ikke, min ven."

"Det skal jeg nok sørge for," svarede mrs. Squeers, "og sørg De selv for, unge mand, at komme først til at vaske Dem. Læreren burde altid have forrangen, men de narrer ham, hvor de kan komme til det."

Derpå gav mr. Squeers mrs. Squeers et puf til tegn på, at hun skulle gemme cognacsflasken, for at Nicholas ikke skulle forgribe sig på den om natten, og da damen med stor hast havde taget den, gik de deres vej.

Da Nicholas var blevet alene, gik han i en stærk spænding og uro en halv snes gange op ned ad gulvet, men satte sig, da han lidt efter lidt var blevet roligere, og besluttede, at han, der måtte så komme, hvad der ville, i nogen tid ville prøve at udholde alle de lidelser, der ventede ham, og, idet han tænkte på sin moders og søsters hjælpeløshed, ikke ville give sin onkel noget påskud til at forlade dem i deres nød. En god beslutning undlader sjældent at gøre en god virkning på det sind, den opstår i. Han blev mindre nedslået og begyndte – så sangvinsk og spændstig er ungdommen – endog at håbe, at forholdene i Dotheboys Hall endnu kunne vise sig at være bedre, end de tegnede til.

Da han med en slags fornyet frejdighed gjorde sig klar til at gå i seng, faldt et brev ud af hans frakkelomme. Det var undgået hans opmærksomhed i det hastværk, han havde forladt London med, og han havde ikke siden tænkt på det, men nu mindede det ham øjeblikkelig om Newman Noggs' gådefulde adfærd.

"Hvor det er en underlig hånd!" sagde Nicholas.

Det var adresseret til ham og skrevet på meget smudsigt papir og med en så stiv og uregelmæssig hånd, at det næsten var ulæseligt. Med møje og besvær lykkedes det ham at læse følgende:

"Kære unge mand!
Jeg kender verden. Deres fader kendte den ikke, ellers ville han ikke have vist mig en tjeneste, selv om der ikke var håb om gengæld. De kender den heller ikke, ellers ville De ikke være på en sådan rejse.

Skulle De nogen sinde trænge til et tilflugtssted i London – bliv ikke vred over det; engang troede jeg, at jeg aldrig skulle trænge til det – så kender folkene i "Kronen" i Silver Street ved Golden Square min bolig. Det er på hjørnet af Silver Street og James Street med en gæstestue på begge sider. De kan komme om aftenen. Engang undså ingen – lige meget. Det er alt sammen forbi.

Undskyld fejl. Jeg ville nu ikke kunne huske, hvorledes det er at gå med en hel frakke. Jeg har glemt alle mine gamle vaner. Min stavning er måske gået samme vej.

Newman Noggs.

P.S. Skulle De komme i nærheden af Barnard Castle, er der godt ale i *The King's Head*. Sig, at De kender mig, så er jeg vis på, at de ikke tager noget af Dem for det. Der kan De gerne sige mr. Noggs, for den gang var jeg en gentleman. Det var jeg sandelig."

Det er måske en alt for ubetydelig omstændighed at omtale, men da Nicholas Nickleby havde lagt dette brev sammen igen og gemt det i sin tegnebog, blev hans øjne formørket af noget, som man kunne tro var tårer.

8

Om husførelsen i Dotheboys Hall.

Selv den mest opfindsomme kan ikke tænke sig noget bedre til at gøre en hård seng blød med end en rejse på et hundrede mil i strengt vejr. Måske gør den endog drømme søde, for de, som svævede over Nicholas' plumpe leje og hviskede ham deres luftige ord i øret, var af en behagelig og glædelig natur. Han nærmede sig virkelig allerede lykken meget stærkt, da det svage skær af en tællepràs skinnede for hans øjne, og en stemme, som det ikke faldt ham vanskeligt at genkende som mr. Squeers', mindede ham om, at det var på tide at stå op.

"Over syv, Nickleby," sagde mr. Squeers.

"Er det allerede morgen?" spurgte Nicholas og satte sig op i sengen.

"Ja, det er det rigtignok," svarede Squeers, "og dygtig koldt oven i købet. Men skynd Dem at stå op, Nickleby."

Nicholas behøvede ingen flere påmindelser, men stod straks op og begyndte at klæde sig på ved skinnet af det lys, som mr. Squeers havde i hånden.

"Det er en rar historie," sagde denne herre, "posten er frossen."

"Så?" sagde Nicholas, som dette budskab ikke gjorde synderligt indtryk på.

"Ja," svarede Squeers. "I dag kan De ikke vaske Dem."

"Ikke vaske mig!" udbrød Nicholas.

"Nej, såmænd kan De ej," svarede Squeers arrig. "De må derfor nøjes med at give Dem en tør polering, til vi kan få hul på isen i brønden og en spand vand op til drengene. Stå ikke der og glo på mig, men skynd Dem!"

Uden flere bemærkninger kastede Nicholas sig i klæderne, mens Squeers åbnede skodderne og blæste lyset ud, hvorpå man hørte hans elskværdige ægtemages stemme ude i gangen. Hun spurgte, om hun kunne komme ind.

"Ja, kom kun, min ven," sagde Squeers.

Mrs. Squeers kom altså ind, stadig iført den ukunstlede nattrøje, som den foregående aften havde fremvist hendes symmetriske figur, samt endvidere smykket med en temmelig ærværdig kastorhat, som hun med megen anstand og lethed bar oven på den tidligere omtalte natkappe.

"Pokker står i det," sagde damen, idet hun åbnede skabet, "jeg kan ikke finde skoleskeen noget steds."

"Bryd dig ikke om det, min ven," sagde Squeers i en beroligende tone, "det er jo ligegyldigt."

"Ligegyldigt? Hvor du snakker!" svarede mrs. Squeers skarpt. "Er det måske ikke svovldag i dag?"

"Det havde jeg rent glemt, min ven," sagde Squeers. "Jo vist, det er ganske rigtigt. En gang imellem renser vi drengenes blod, Nickleby."

"Å pyt, rens mig hid og rens mig did!" sagde damen. "Tro ikke, unge mand, at vi køber svovlblomme og sirup i dyre domme bare for at rense dem. Hvis De tror, at vi driver forretningen på den måde, tager De fejl, det siger jeg Dem rent ud."

"Kære ven," sagde Squeers og rynkede panden. "Hm!"

"Å sliddersladder," svarede mrs. Squeers. "Hvis den unge mand er kommet for at være lærer her, bør han også straks underrettes om, at vi ikke vil vide af narrestreger med drengene at sige. De får svovl og sirup, dels fordi de, hvis de ikke fik en eller anden medicin, stadig ville skrante og volde os bryderi, og dels fordi det ødelægger deres appetit og koster mindre end morgenmad og middagsmad. På den måde har både de og vi fordel af det, og det mener jeg, er fuldstændig i sin orden."

Da mrs. Squeers havde givet denne forklaring, stak hun hovedet ind i skabet og anstillede en nøjere undersøgelse, som mr. Squeers hjalp hende med. Under denne talte de et par ord med hinanden, men da deres stemmer til dels dæmpedes af skabet, var det eneste, Nicholas kunne skelne, at mr. Squeers sagde, at det, mrs. Squeers havde sagt, var uforsigtigt, og at mrs. Squeers sagde, at det, mr. Squeers havde sagt, var noget "vrøvl". Efter en hel del frugtesløs søgen og rumsteren, blev Smike kaldt ind og puffet af mrs. Squeers og dunket af Mr. Squeers. Denne behandlingsmåde klarede hans åndsevner og satte ham i stand til at antyde, at mrs. Squeers muligvis kunne have skeen i sin lomme, hvad der også viste sig at være tilfældet. Da mrs. Squeers imidlertid i forvejen havde forsikret, at hun var ganske vis på ikke at have fået den, fik Smike igen en ørefigen, fordi han havde vovet at modsige sit herskab, samt løfte om en dygtig dragt prygl, hvis han ikke viste sig ærbødigere i fremtiden, så at han ikke havde nogen synderlig fordel af sin opdagelse.

"Min kone er en uvurderlig skat, Nickleby," sagde Squeers, da hans ægtemage havde skyndt sig bort, idet hun puffede det stakkels trældyr foran sig.

"Nej virkelig?" bemærkede Nicholas.

"Jeg kender ikke hendes lige. Den kone, Nickleby, er altid det samme travle, livlige, virksomme, fornuftige væsen, som De for et øjeblik siden har set."

Nicholas sukkede uvilkårligt ved tanken om den behagelige huslige udsigt, der således var blevet åbnet for ham, men Squeers var heldigvis alt for optaget af sine egne tanker til at lægge mærke til det.

"Når jeg er i London, siger jeg altid," fortsatte Squeers, "at hun er en moder for disse drenge. Men hun er mere end en moder for dem, ti gange mere. Hun gør ting for disse drenge, Nickleby, som jeg ikke tror, nogen moder ville gøre halvdelen af for sin egen søn."

"Det tror jeg ikke heller, sir," svarede Nicholas.

Sagen var, at både mr. og mrs. Squeers betragtede drengene som deres sande og naturlige fjender, eller med andre ord, stod i den tro, at det var deres opgave at bringe så meget ud af hver dreng, som der på nogen mulig måde lod sig klemme ud af ham. På dette punkt var de begge enige og indrettede følgelig deres adfærd i overensstemmelse med det. Den eneste forskel imellem dem var, at mrs. Squeers åbenlyst og uden frygt førte krig med fjenden, og at Squeers endog hjemme gav sin nederdrægtighed et anstrøg af hykleri, som om han virkelig troede, at han engang i tiden skulle blive i stand til at føre sig selv bag lyset og bilde sig ind, at han var et godt menneske.

"Men kom nu," sagde Squeers og afbrød udviklingen af nogle betragtninger i den retning hos sin medhjælper. "Lad os gå ned i skolestuen; men først hjælper De mig nok min skolefrakke på, hvad?"

Nicholas hjalp sin herre med at iføre sig en gammel hvergarnsjakke, som hang på en knage ude i gangen, og efter at have væbnet sig med sit spanskrør gik Squeers foran over en gård hen til en dør på bagsiden af huset.

"Så," sagde institutbestyreren, idet de trådte ind sammen, "det er vor butik, Nickleby."

Skuepladsen var så pakket, og der var så mange sager, som tiltrak sig opmærksomheden, at Nicholas i starten spilede øjnene op, uden i virkeligheden at kunne se noget. Lidt efter lidt blev det imidlertid til et kummerligt, smudsigt værelse med et par vinduer, hvori måske tiendedelen af ruderne var hele og de øvrige stoppet til med gamle skrivebøger og papir. Der var et par lange, gamle, skrøbelige borde, forskårne og forkradsede, blækkede og ødelagte på enhver optænkelig måde, to-tre bænke, en pult til Squeers og en ditto til hans medhjælper. Loftet blev ligesom i en lade båret af tværbjælker og rafter, og væggene var så fulde af pletter og snavs, at det var umuligt at sige, om de nogen sinde var blevet malet eller hvidtet.

Men eleverne – de unge herrer! Hvor svandt ikke det sidste svage spor af håb, det fjerneste glimt af noget som helst godt, han kunne have ventet af sine bestræbelser i denne hule, af Nicholas' sjæl, da han forfærdet så sig om! Blege og udtærede ansigter, afmagrede og knoklede skikkelser, børn med træk som gamle mænd, vanskabninger med jern på deres lemmer, drenge, der var forknytte i væksten, og andre, hvis lange, tynde ben næppe kunne bære deres krumbøjede legemer – alt dette så han på en gang. Der var det rindende øje, hareskåret, klumpfoden, alt muligt uskønt og fordrejet, som vidnede om forældres unaturlige afsky for deres afkom eller om unge liv,

der fra barndommens tidligste daggry uafbrudt var blevet tilbragte under grusomhed og forsømmelse. Der var små ansigter, som kunne have været smukke, men som blev formørkede af den genstridige, halsstarrige lidens skulende blik. Der var en barndom, i hvis øje lyset var slukket, hvis skønhed var borte, og hvis hjælpeløshed alene var blevet tilbage. Der var drenge med lastefulde ansigter og blyfarvede øjne, der pønsede på ondt ligesom forbryderen i fængslet, og der var unge skabninger, der var blevet hjemsøgt af deres skrøbelige forældres synder, og som endnu græd efter de egennyttige ammer, de havde kendt, og følte sig forladt i deres ensomhed. Hvilket begyndende Helvede udklækkedes ikke her, hvor enhver kærlig medfølelse og deltagelse blev kvalt i sin fødsel, hvor enhver ung og sund følelse blev kuet med pisk og sult, hvor enhver hævngerrig lidenskab, som kan nage i et såret hjerte, i al stilhed trængte ind i dets inderste.

Og dog havde dette optrin, hvor pinligt det end var, også sine pudsige træk, der kunne have fremkaldt et smil hos en mindre interesseret iagttager end Nicholas. Ved den ene af pultene stod mrs. Squeers med et stort fad, fuldt af svovl og sirup. Af denne lækre blanding tildelte hun den ene dreng efter den anden en dygtig portion, og hertil brugte hun en almindelig træske, som oprindelig kunne være blevet lavet til en eller anden kæmpestor karl og betydeligt udvidede munden på de unge herrer, idet de alle under svære legemsstraffe var forpligtede til at tage hele bladet i munden på en gang. I et andet hjørne så man de små drenge, som var kommet den foregående aften, krybe sammen for selskabs skyld. De tre var iført meget vide skindbukser. De to havde gamle lange benklæder, der var lidt snævrere, end

underbenklæder i almindelighed plejer at være. Ikke langt fra dem sad mr. Squeers' unge søn og arving – faderens udtrykte billede – og sparkede af al kraft til Smikes hænder, mens denne hjalp ham med at prøve et par ny støvler. De havde en mistænkelig lighed med dem, som den mindste af de små drenge havde haft på undervejs, hvilket den lille dreng også selv syntes at mene, da han betragtede tilegnelsen med et udtryk af den vemodigste forbavselse. Desuden var der en lang række drenge, som med ansigter, der ingenlunde udtrykte glad forventning, ventede på sirupstraktementet, og en anden række, der nylig havde overstået hjemsøgelsen og skar ansigter, som vidnede om alt andet end tilfredsstillelse. Alle var iført så uensartede og påfaldende klædningsstykker, at de ville have været latterlige, hvis de ikke samtidig havde haft et så modbydeligt præg af snavs, uorden og sygelighed.

"Nå," sagde Squeers og gav pulten et sådant rap med sit spanskrør, at halvdelen af de små drenge nær var sprunget ud af deres støvler.

"Er den medicineren ikke snart forbi?"

"Jo, nu er den færdig," sagde mrs. Squeers, som i sit hastværk nær havde kvalt den sidste dreng og dunkede ham i hovedet med træskeen for at bringe ham til live igen. "Kom herhen, Smike, og tag det ud. Skynd dig."

Smike sjokkede af med fadet, og efter at mrs. Squeers havde kaldt på en lille dreng med krøllet hår og tørret sine hænder af i det, ilede hun ud efter ham i en slags vaskehus, hvor der fandtes en svag ild og en stor kedel samt en mængde små træskåle, som stod opstillet på et bord.

I disse skåle hældte mrs. Squeers, understøttet af den sultne tjenestepige, en brun blanding, som lignede opløste nålepuder uden betræk og kaldtes suppe. I hver skål blev lagt en lille skive brød, og når drengene havde spist deres suppe ved hjælp af brødet, fortærede de brødet og var færdige med deres morgenmad, hvorpå mr. Squeers i en højtidelig tone sagde: "For hvad vi har modtaget, gøre Herren os oprigtig taknemmelige!" – og gik sin vej for selv at spise morgenmad.

Nicholas udvidede sin mave med en skål suppe, omtrent af samme grund, som nogle vilde folkeslag synker jord, nemlig for ikke i urette tid at plages af sult, når der intet er at få at spise. Efter endvidere at have gjort ende på et stykke smørrebrød, der tilkom ham i kraft af hans stilling, satte han sig ned og ventede på, at skolen skulle begynde. Det kunne ikke undgå hans opmærksomhed, at alle drengene syntes så tavse og nedslåede. Her var intet af en skolestues larm og tummel, intet af dens støjende lege eller hjertelige lystighed. Børnene sad og krøb gysende sammen og syntes at mangle lyst til at røre sig. Den eneste elev, som viste en smule tilbøjelighed til bevægelighed eller skæmtefuldhed, var unge Squeers, og da hans hovedadspredelse bestod i at træde de andre drenge på tæerne med de ny støvler, var hans munterhed snarest det modsatte af behagelig.

Da mr. Squeers havde været en halv times tid borte, kom han ind igen, hvorpå drengene satte sig på deres pladser og tog deres bøger, af hvilken sidste artikel der i gennemsnit kunne være et eksemplar for hver otte elever. Efter nogle få minutters forløb, under hvilke mr. Squeers havde set så dybsindig ud, som om han til fuldkommenhed vidste, hvad der stod i alle bøgerne,

og kunne sige hvert ord af deres indhold udenad, når han bare gad gøre sig den ulejlighed, råbte han første klasse op.

Efter denne opfordring stillede et halv dusin fugleskræmsler med huller på knæene og albuerne sig i orden foran institutbestyrerens pult, og en af dem lagde en pjaltet og smudsig bog frem for hans lærde øje.

"Dette er den første klasse i engelsk stavning og filosofi, Nickleby," sagde Squeers, idet han vinkede Nicholas hen til sig. "Vi vil oprette en latinsk og overdrage den til Dem. Nå, hvor er nummer ét?"

"Undskyld, sir, han polerer vinduer i bagstuen," sagde den midlertidige duks i den filosofiske klasse.

"Det er sandt, det gør han," svarede Squeers. "Vi følger den praktiske undervisningsmetode, det eneste rigtige opdragelsessystem. P-o, po, l-e, le, r-e, re, polere, verbum activum, at gøre blankt, at skure. V-i-n, vin, n-e, ne, v-æ-r, vær, vinnevær, et hul i en væg. Når drengen har lært dette af bogen, går han hen og gør det. Det er det samme princip som ved brugen af globusserne. Hvor er nummer to?"

"Han luger ude i haven," svarede en spæd stemme.

"Ganske rigtigt," sagde Squeers uden at lade sig bringe ud af fatning, "det gør han, b-o-t, bot, t-e, te, n-i-k, nik, bottenik, nomen substantivum, plantelære. Når han har lært, at bottenik betyder plantelære, går han ud og lærer planterne at kende. Det er vort system; hvad synes De om det, Nickleby?"

"Det er i ethvert tilfælde meget nyttigt," svarede Nicholas.

"Det skulle jeg mene," sagde Squeers, der ikke havde lagt mærke til sin lærers betoning. "Nummer tre, hvad er en hest?"

"Et dyr, sir," svarede drengen.

"Rigtigt," sagde Squeers. "Er det ikke, Nickleby?"

"Jeg tror næppe, at der kan være nogen tvivl," svarede Nicholas.

"Nej naturligvis," sagde Squeers. "En hest er et kvadruped, og kvadruped er det latinske ord for dyr, hvilket jo enhver, der har gennemgået grammatikken, ved. For hvad skulle det vel ellers nytte til at have grammatikker?"

"Nej!" sagde Nicholas åndsfraværende.

"Da du nu kan det," blev Squeers ved til drengen, "skal du gå ud og se til min hest og strigle den ordentligt, eller jeg skal strigle dig. Resten af klassen går ud og bærer vand ind, indtil det bliver sagt til jer, at I skal holde op. Det er vaskedag i morgen, og kedlerne skal fyldes."

Med disse ord lod han første klasse gå for at øve sig i praktisk filosofi og betragtede Nicholas med et halvt snedigt og halvt tvivlende blik, som om han ikke var så ganske vis på, hvad denne nu tænkte om ham.

"På den måde bærer vi os ad, Nickleby," sagde han efter en lang pause. Nicholas trak næppe umærkeligt på skuldrene og sagde, at det så han. "Og det er en meget god måde," sagde Squeers. "Men tag nu disse fjorten små drenge og hør dem i læsning. De må begynde at gøre gavn. Driveri tåles ikke her."

Mr. Squeers sagde dette, som om det pludselig faldt ham ind, enten at han ikke måtte tale for meget med sin medhjælper, eller at hans medhjælper ikke havde talt nok til ham til ros for instituttet. Børnene blev stillet op i en halvkreds omkring den ny lærer, og kort efter hørte han på deres sløve, drævende, stammende oplæsning af de interessante fortællinger, som findes i mere forældede læsebøger.

Med dette spændende arbejde gik formiddagen langsomt hen. Klokken ét satte drengene, hvis appetit i forvejen var blevet fuldstændig ødelagt med vælling og kartofler, sig i køkkenet, hvor de fik noget hårdt, salt kød, af hvilket det nådigst blev tilladt Nicholas at tage sin portion hen til sin ensomme pult og spise den der i ro. Derpå fulgte endnu en times kryben sammen og gysen af kulde i skolestuen, og så begyndte undervisningen igen.

Efter ethvert af sine halvårlige besøg i hovedstaden havde mr. Squeers for skik at kalde drengene sammen og meddele en slags beretning om de venner og slægtninge, han havde set, de nyheder, han havde hørt, de regninger, der var blevet betalt, de fordringer, som ikke var blevet honoreret, og så fremdeles. Denne højtidelige ceremoni fandt altid sted om eftermiddagen dagen efter hans tilbagekomst, enten fordi drengene fik mere åndsstyrke af at vente formiddagen over, eller måske fordi mr. Squeers blev barskere og ubøjeligere af nogle varme drikkevarer, han plejede at gøre sig til gode med efter at have spist tidligt til middag. Dette være nu, som det vil, så blev drengene kaldt ind fra vinduespoleren, lugning, striglen og vandbæren, og skolen samlede sig fuldtalligt, hvorpå mr. Squeers med en lille bunke papirer og mrs. S. med to spanskrør trådte ind og påbød stilhed.

"Siger en dreng et eneste ord uden tilladelse," sagde mr. Squeers blidt, "flår jeg skindet af ryggen på ham."

Denne tydelige kundgørelse gjorde den ønskede virkning, og der opstod øjeblikkelig en dødsstilhed, under hvilken mr. Squeers fortsatte:

"Drenge, jeg har været i London og er vendt tilbage til min familie og jer, frisk og rask som altid."

Ifølge halvårlig skik råbte drengene ved denne oplivende efterretning tre svage hurraer. Men hvilke hurraråb! Mere end almindeligt stærke suk med rimfrost på!

"Jeg har talt med nogle drenges forældre," fortsatte Squeers og bladede i sine papirer, "og de blev så glade ved at høre, hvilken fremgang I gjorde her, at der ingen udsigt er til, at I kommer bort herfra, hvilket naturligvis er en højst behagelig tanke for alle parter."

Ved disse ord førtes to eller tre hænder op til to eller tre øjne, men da de fleste af de unge herrer ingen forældre havde, efter hvad de vidste, var de i enhver henseende ganske ligegyldige ved denne meddelelse.

"Jeg har haft skuffelser at kæmpe imod," sagde Squeers og så meget bister ud. "Bolders fader blev stående til restance med halvtredje pund. Hvor er Bolder?"

"Her er han, sir," svarede tyve tjenstvillige stemmer. Drenge ligner virkelig overmåde meget voksne mennesker.

"Kom herhen, Bolder," sagde Squeers.

Én sygelig dreng med hænderne fulde af vorter trådte fra sin plads hen til institutbestyrerens pult og så bønfaldende op til Squeers' ansigt, mens hans eget var ganske blegt af hans voldsomme hjertebanken.

"Bolder," sagde Squeers og talte meget langsomt, eftersom han tænkte på, hvorledes han, som man siger, bedst skulle fange ham. "Bolder, tror din fader, at fordi – men hvad er dette, sir?"

Ved disse ord greb Squeers drengens hånd ved trøjeopslaget og betragtede den med et opbyggeligt udtryk af rædsel og væmmelse.

"Hvad kalder du dette," spurgte institutbestyreren og gav drengen et slag med spanskrøret for at fremskynde svaret.

"Jeg kan ikke gøre for det, sir," svarede drengen grædende. "De kommer af sig selv. Det er af det smudsige arbejde, tror jeg – i det mindste ved jeg ikke, hvad det kommer af, men min skyld er det ikke."

"Bolder," sagde Squeers, idet han smøgede sine håndlinninger op og vædede den indvendige flade af sin højre hånd for at kunne holde så meget fastere på spanskrøret. "Du er en uforbederlig ung slyngel, og da de sidste prygl ikke har hjulpet, vil vi se, om ikke nok en portion kan banke det ud af dig."

Med disse ord og uden at ænse en ynkelig bøn om nåde tog mr. Squeers fat på drengen og gennempryglede ham, ja holdt ikke op, førend han var blevet træt i armen.

"Så," sagde han, da han var færdig, "gnid det af, så stærkt du vil, du gnider det dog ikke af i en hast. Nå, så du vil ikke holde op med den støj? Sæt ham udenfor, Smike."

Trældyret, der havde en alt for lang erfaring til at betænke sig på at adlyde, skubbede offeret ud ad en sidedør, og mr. Squeers kravlede derpå atter op på sin stol, understøttet af mrs. Squeers, der sad på en anden ved siden af ham.

"Lad os nu engang se," sagde Squeers. "Et brev til Cobbey. Rejs dig, Cobbey."

En dreng rejste sig og så meget vist på brevet, mens Squeers i tankerne gjorde et uddrag af det.

"Åh," sagde Squeers. "Cobbeys bedstemoder er død, og hans onkel John har slået sig på flasken. Det er alle de nyheder, hans søster sender ham, med undtagelse af atten pence, som netop kan betale den ituslåede rude. Tag mod pengene, kære kone."

Den værdige dame stak med forretningsmæssig mine de atten pence i lommen, og Squeers gik så koldblodigt som muligt over til den næste dreng.

"Graymarsh," sagde Squeers, "er den næste. Rejs dig, Graymarsh."

En anden dreng stod op, og institutbestyreren gennemløb brevet ligesom før.

"Graymarsh's moster," sagde Squeers, da han havde gjort sig bekendt med indholdet, "er meget glad ved at høre, at han har det så godt, og sender mrs. Squeers sin ærbødige hilsen og tror, at hun må blive en engel. Ligeledes tror hun, at mr. Squeers er for god for denne verden, men håber, at han endnu længe må blive skånet, for at han kan varetage forretningen. Havde gerne sendt de forlangte to par strømper, men mangler penge og sender derfor en gudelig bog i stedet i håb om, at Graymarsh vil sætte sin lid til forsynet. Håber især, at han vil beflitte sig på i enhver henseende at være mr. og mrs. Squeers til behag og betragte dem som sine eneste venner, og at han vil holde af master Squeers og ikke gøre indvendinger imod at sove fem i en seng, således som det sømmer sig en kristen."

"Det er et smukt brev," sagde mr. Squeers, idet han lagde det sammen, "det er virkelig rørende!"

I én henseende kunne det være rørende nok, for Graymarsh's moster blev af sine fortrolige venner stærkt mistænkt for ikke at være nogen anden end hans moder. Uden at berøre denne del af

historien – som ville have klinget umoralsk i drengenes påhør – gik Squeers videre i teksten ved at kalde på "Mobbs," hvorpå en tredje dreng rejste sig, og Graymarsh satte sig.

"Mobbs' stedmoder," sagde Squeers, "måtte gå i seng, da hun hørte, at han ikke ville spise fedt, og har siden den tid været meget syg. Hun ønsker med omgående post at få at vide, hvor han vel tror, at han kommer hen, når han er kræsen, og med hvilke følelser han kunne rynke næse ad leversuppen, efter at hans gode lærer havde læst en bøn over den. Dette har hun læst i de londonske blade – mr. Squeers har ikke fortalt det, for han er for god og kærlig til at sætte ondt imellem folk – og det har bedrøvet hende så meget, at Mobbs ikke kan forestille sig det. Det gør hende ondt at høre, at han er utilfreds, hvilket er syndigt og afskyeligt, og hun håber, at mr. Squeers vil banke ham, til han kommer i en bedre stemning, i hvilket øjemed hun ligeledes har tilbageholdt hans halve penny i ugepenge og givet en tobladet kniv med proptrækker, som hun havde købt til ham, til missionærerne."

"Surmuleri," sagde Squeers efter en skrækkelig pause, under hvilken han atter havde vædet den indvendige flade af sin højre hånd, "tåles ikke. Munterhed og tilfredshed må holdes ved lige. Kom herhen, Mobbs."

Mobbs gik langsomt hen til pulten, idet han gned sig i øjnene i forventning om at få grund til at gøre det. Kort efter gik han ud ad sidedøren med så god føje til det, som en dreng kunne ønske sig.

Mr. Squeers skred derpå til at åbne forskellige andre breve, af hvilke nogle indeholdt penge, som mrs. Squeers "tog i forvaring," og andre nævnede små klædningsstykker, såsom

huer og deslige. Alle disse ting var efter samme dames mening enten for store eller for små, og de kunne kun bruges af unge Squeers. Han syntes rigtignok at måtte have de mest føjelige lemmer, da alt, hvad der kom til instituttet, passede ham, som om det var lavet til ham. Især måtte hans hoved være elastisk, da hatte og huer af enhver størrelse var lige gode til ham.

Da denne forretning var besørget, blev nogle lektier jasket igennem, hvorpå Squeers gik ind til sig selv, idet han overlod til Nicholas at passe på drengene i skolestuen. Her var der meget koldt, og her blev et måltid, som bestod af ost og brød, anrettet, efter at det var blevet mørkt.

I det hjørne af værelset, som var nærmest ved bestyrerens pult, stod en lille kakkelovn, og ved den satte Nicholas sig, så nedtrykt og fornedret ved bevidstheden om sin stilling, at han, hvis døden nu havde overrasket ham, næsten med glæde ville være gået den i møde. Den grusomhed, han mod sin vilje havde været vidne til, Squeers' rå og nedrige opførsel, selv når han var i bedst humør, stedets urenlighed, de optrin og lyde, der omgav ham, bidrog i forening til at fremkalde denne stemning, men da han huskede på, at han var der som medhjælper, forekom det ham – uden hensyn til den række uheldige omstændigheder, som havde bragt ham til at gøre dette skridt – at han ligesom var medskyldig i et uvæsen, der opfyldte ham med oprigtig harme og afsky. Han væmmedes ved sig selv og var for øjeblikket til mode, som om alene bevidstheden om hans nærværende stilling forhindrede ham i at løfte hovedet igen.

Men for tiden var han blevet enig med sig selv, og den beslutning, han den foregående aften var kommet til, stod urokket. Han havde skrevet til sin moder og søster og

underrettet dem om, at han var ankommet lykkelig og vel, men sagde så lidt som muligt om Dotheboys Hall og sagde dette så muntert, som han kunne. Han håbede, at han ved at blive, hvor han var, dog måske kunne udrette noget godt endog der, og i alle tilfælde var de andre alt for afhængige af hans farbroders velvilje, til at han turde vække hans forbitrelse.

Der var en tanke, som foruroligede ham langt mere, end et egenkærligt hensyn til hans egen stilling, og det var, hvad der skulle blive af hans søster Kate. Hans onkel havde ført ham bag lyset, og kunne han måske ikke også skaffe hende hen til et eller andet afskyeligt sted, hvor hendes ungdom og skønhed ville være en langt større forbandelse end affældighed og styghed? For et menneske, der var fængslet med lænker på hænder og fødder, var dette en rædsom forestilling. Dog nej, tænkte han, hans moder var jo til stede, og der var jo også portrætmalersken, som, om hun end var temmelig enfoldig, dog levede i og af verden. Han ville gerne tro, at Ralph havde fattet et personligt nag til ham, og da han nu havde fået ganske god føje til at gengælde det, faldt det ham ikke vanskeligt at komme til denne slutning, og han bestræbte sig for at overtale sig selv til at tro, at onklens had kun gjaldt ham.

Mens han sad fordybet i disse betragtninger, så han pludselig Smikes ansigt, idet denne lå på knæ foran kakkelovnen og pillede nogle nedfaldne kul op, som han lagde på ilden. Han havde holdt inde med det for at liste sig til at skotte til Nicholas, men da han så, at han blev bemærket, fo'r han tilbage, som om han ventede et slag.

"Du skal ikke være bange for mig," sagde Nicholas venligt. "Fryser du?"

"Ne-e-ej."

"Men du ryster jo."

"Jeg fryser ikke," sagde Smike hurtigt. "Jeg er vant til det."

Af hans væsen var det så tydeligt, at han var bange for at støde og var en så frygtsom, forkuet skabning, at Nicholas ikke kunne bare sig for at udbryde:

"Stakkels fyr!"

Havde han slået trællen, ville han have lusket af uden at sige et ord; men nu brast han i tårer.

"Å Gud, å Gud!" udbrød han og dækkede sit ansigt med sine sprukne og barkede hænder. "Mit hjerte brister. Det brister, det brister!"

"Stille!" sagde Nicholas og lagde sin hånd på hans skulder. "Vær en mand. Du er jo næsten en mand af år, Gud hjælpe dig."

"Af år!" hulkede Smike. "Å Gud, Gud, hvor mange af dem! Hvor mange af dem, siden jeg var et lille barn, yngre end nogen af dem, der nu er her! Hvor er de alle blevet af?"

"Hvem taler du om?" spurgte Nicholas, som ønskede at bringe den stakkels halvfjantede skabning til sig selv. "Sig mig det?"

"Mine venner," svarede han, "mig selv – jeg – å, hvad har jeg ikke lidt!"

"Der er altid håb," udbrød Nicholas, som ikke vidste, hvad han skulle sige.

"Nej," svarede den anden, "nej, ikke for mig. Husker De den dreng, som døde her?"

"Jeg var her jo ikke, ved du nok," sagde Nicholas blidt, "men hvad han?"

"Jo," svarede det unge menneske, idet han gik tættere hen til Nickleby, "jeg var hos ham om natten, og da det var blevet ganske stille, kaldte han ikke mere på de venner, som han havde ønsket skulle komme og sidde hos ham, men begyndte at se ansigter, der kom fra hans hjem. Han sagde, at de smilede og talte til ham, og til sidst døde han, idet han løftede hovedet op for at kysse dem. Hører De?"

"Ja, ja," svarede Nicholas.

"Hvilke ansigter vil smile til mig, når jeg dør?" sagde Smike gysende. "Hvem vil tale til mig i de lange nætter? De kan ikke komme fra hjemmet. De ville forskrække mig, hvis de gjorde det, for jeg ved ikke, hvad det er, og ville ikke kende dem. For mig er der kun smerte og frygt, enten jeg lever eller dør. Intet håb, intet håb!"

Klokken ringede til sengs, og knøsen, som ved denne lyd faldt tilbage i sin sædvanlige, ligegyldige tilstand, sneg sig bort, som om han nødig ville vække opmærksomhed. Det var med et tungt hjerte, at Nicholas kort efter trak sig tilbage – nej, ikke trak sig tilbage, for her var ingen ensomhed at trække sig tilbage til – men gik ind i sit smudsige og tæt pakkede sovekammer.

9

Om miss Squeers, mrs. Squeers, master Squeers og mr. Squeers, samt om forskellige ting og personer, der står i lige så meget forbindelse med Squeers'erne som Nicholas Nickleby.

Da mr. Squeers forlod skolestuen for den aften, gik han ind til sig selv, ikke det værelse, hvor Nicholas havde spist om aftenen efter sin ankomst, men en mindre stue ud til baggården, hvor hans gemalinde, hans elskværdige søn og talentfulde datter i fuldeste mål nød godt af hinandens selskab. Mrs. Squeers var optaget af den husmoderlige idræt at stoppe strømper, og den unge dame sammen med den unge herre afgjorde nogle ungdommelige tvistigheder ved hjælp af en nævekamp tværs over bordet, som ved deres ærede faders komme gik over til en lydløs udveksling af spark under det. Her er det lige så godt at underrette læseren om, at miss Fanny Squeers var i sit tre og tyvende år. Hvis nogen ynde eller elskværdighed nødvendigvis hører med til denne specielle alder, må man antage, at miss Squeers har besiddet den, da der ingen grund er til at forudsætte, at hun skulle være den eneste undtagelse fra en almindelig regel. Hun var ikke høj som moderen, men lav af vækst som faderen; den første havde hun arvet en skarp stemme efter og af den sidste et mærkeligt udtryk i det højre øje, som så noget nær var i slægt med slet intet øje at have.

Miss Squeers havde tilbragt nogle dage hos en veninde i nabolaget og var lige nu vendt tilbage til det fædrene tag. Denne omstændighed var skyld i, at hun intet havde hørt om Nicholas, førend mr. Squeers selv nu begyndte at tale om ham.

"Nå, min ven," sagde Squeers, idet han nyttede sin stol hen til bordet, "hvad synes du så om ham?"

"Om hvad?" spurgte mrs. Squeers, der – som hun ofte bemærkede – Gud ske lov ikke var nogen grammatiker.

"Om den unge mand – den ny lærer – hvem skulle jeg vel ellers mene?"

"Å, denne Knuckleboy," sagde mrs. Squeers utålmodig, "jeg hader ham."

"Hvorfor hader du ham, min ven?" spurgte Squeers.

"Hvad kommer det dig ved?" svarede mrs. Squeers. "Jeg hader ham, det er vel nok, skulle jeg mene?"

"Mere end nok for ham og ganske sikkert en hel del for meget, hvis han vidste det," sagde Squeers i en fredelig tone. "Jeg spurgte bare af nysgerrighed, min ven."

"Nå, siden du vil vide det," sagde mrs. Squeers, "så skal jeg sige dig det. Fordi han er en stolt, hoven, vigtig, braknæset påfugl."

Når mrs. Squeers blev hidsig, plejede hun at bruge stærke udtryk og samtidig betjene sig af en mængde tillægsord, hvoraf nogle hørte til den billedlige tale, såsom ordet påfugl samt den til Nicholas' næse gjorte hentydning. Den var ikke bestemt til at blive taget i bogstavelig forstand, men snarere til at kunne fortolkes i overensstemmelse med tilhørernes indbildningskraft. Heller ikke var det meningen, at de skulle stå i så nøje en forbindelse med hinanden som med den genstand,

de blev brugt om. Dette kan man se i nærværende tilfælde, eftersom en braknæset påfugl ville være en ornitologisk nyhed og en ting, man ikke ofte får at se.

"Hm!" sagde Squeers, som om han mildt bebrejdede hende hendes udbrud. "Han er ikke dyr, min ven. Den unge mand er slet ikke dyr."

"Jo vist er han," svarede mrs. Squeers.

"Fem pund om året," sagde Squeers.

"Og hvad så? Er det måske ikke dyrt, når vi ikke behøver ham?" svarede hans kone.

"Men vi behøver ham netop," indvendte Squeers.

"Jeg indser ikke, at du behøver ham mere end de døde," sagde mrs. Squeers. "Kom ikke og fortæl mig noget. Kan du måske ikke sætte "Undervisning af mr. Wackford Squeers og dygtige medhjælpere" på adressekortene og i kundgørelserne, uden at du har medhjælpere? Gør måske ikke alle institutbestyrere her på egnen det samme? Du er ikke til at holde ud."

"Ikke det?" sagde Squeers barsk. "Nu vil jeg sige dig noget, mrs. Squeers. Om vi skal have en lærer eller ikke, det bliver min sag med din tilladelse. En slavefoged i Vestindien har en mand under sig, der sørger for, at hans negre ikke løber bort eller gøre oprør; og jeg vil have en mand under mig, der kan holde øje med vore negre, indtil den tid, da lille Wackford er blevet stor nok til at kunne overtage skolen."

"Skal jeg overtage skolen, når jeg bliver voksen, fader?" spurgte Wackford jun., idet han i overmålet af sin glæde standsede i et ondskabsfuldt spark, som han netop ville til at give sin søster.

"Ja du skal, min søn," svarede mr. Squeers i en følsom tone.

"Nåda, hvor det skal komme til at svie til drengene!" udbrød det interessante barn, idet han greb sin faders spanskrør. "Hvor jeg skal få dem til at kvække, fader!"

Det var et stolt øjeblik i mr. Squeers' liv, da han blev vidne til dette udbrud af begejstring hos sin unge søn og deri så et varsel om hans fremtidige storhed. Han stak ham en penny i hånden og gav, ligesom hans mønsterværdige hustru, sine følelser luft i en glad skoggerlatter. Den barnlige appel til deres fælles sympatier bragte straks liv igen i samtalen og enighed mellem ægteparret.

"Han er en ækel, stikken abekat; det er det, jeg anser ham for," sagde mrs. Squeers og vendte tilbage til Nicholas.

"Sæt også, at han er det," sagde Squeers, "er han så ikke lige så godt gemt i vor skolestue, som på ethvert andet sted, især da han ikke synes om den?"

"Å jo," bemærkede mrs. Squeers, "det er der noget i. Jeg vil håbe, at det kuer hans stolthed, og det skal ikke være min skyld, hvis det ikke gør det."

En stolt lærer i et institut i Yorkshire var nu noget så overordentligt og uforklarligt at høre tale om – idet en lærer allerede i og for sig var noget ganske nyt, men en stolt lærer er et væsen, om hvis tilværelse selv den vildeste indbildningskraft ikke ville have drømt – at miss Squeers, som sjælden besværede sig med skolesager, nysgerrig spurgte, hvad det var for en Knuckleboy, der gjorde sig så vigtig.

"Nickleby," sagde Squeers og stavede navnet i overensstemmelse med et eller andet, i hans egen hjerne spøgende excentrisk system, "din moder kalder altid ting og mennesker med gale navne."

"Det kan være det samme," sagde mrs. Squeers, "jeg ser Dem med de rigtige øjne, og det er mere end nok for mig. Jeg lagde mærke til ham, da du i eftermiddags smurte lille Bolder. Han så hele tiden så sort ud som en tordensky, og en gang sprang han op, som om han var mere end halvvejs enig med sig selv om at fare løs på dig. Jeg så det godt, men han lagde ikke mærke til det."

"Bryd dig aldrig om det, fader," sagde miss Squeers, idet familiens overhoved ville til at svare. "Hvem er han da?"

"Å, din fader har sat sig noget vrøvl i hovedet om, at han er søn af en fattig gentleman, som er død for kort tid siden," sagde mrs. Squeers.

"En søn af en gentleman!"

"Ja, men jeg tror ikke et ord af det. Hvis han overhovedet er en søn af en gentleman, så er han et hyttebarn. Det er nu min mening."

Mrs. Squeers ville have sagt "hittebarn", men, som hun tit bemærkede, når hun gjorde en sådan fejl, om hundrede år kunne det jo være det samme. Med denne filosofiske leveregel trøstede hun stadig drengene, når de blev mere end almindeligt mishandlede.

"Nej, det er han slet ikke," sagde Squeers, "for hans fader giftede sig med hans moder flere år, førend han blev født, og hun lever endnu. Men selv om han var det, ville det jo ikke komme os ved, da vi skaffer os en meget god ven ved at beholde ham her, og har han lyst til at lære drengene noget, mens han passer på dem, har jeg sandelig intet imod det."

"Jeg siger nok en gang, at jeg hader ham værre end forgift," sagde mrs. Squeers heftig.

"Hader du ham, min ven," svarede Squeers, "så kender jeg ingen, der bedre forstår at vise sit had end du, og for hans skyld behøver du jo naturligvis ikke at skjule det."

"Det har jeg virkelig heller ikke i sinde, kan jeg fortælle dig," svarede mrs. Squeers.

"Det var ret," sagde Squeers, "og har han en gnist af stolthed i sig, hvilket jeg antager han har, tror jeg ikke, at der findes en kone i hele England, der kan tage modet fra alle så hurtigt som du, min engel."

Mrs. Squeers lo, så det klukkede i hende, da hun hørte disse smigrende komplimenter, og sagde, at hun allerede havde taget modet fra et par stykker, og det er kun simpel retfærdighed mod hendes karakter at sige, at hun i forening med sin værdige gemal havde knækket mangfoldige.

Disse og mange flere ytringer om samme emne gemte miss Squeers omhyggelig, indtil hun var kommet ind i sit sovekammer, hvor hun omstændeligt udfrittede den forsultne tjenestepige om Nicholas' ydre og væsen. På disse spørgsmål gav pigen så begejstrede svar, og hun udtalte sig i så høje toner om hans dejlige sorte øjne, yndige stemme og lige ben – på disse sidstnævnte genstande lagde hun især vægt, da den almindelige facon på ben i Dotheboys Hall var krum – at miss Squeers ikke var længe om at komme til den slutning, at den ny lærer måtte være en højst mærkelig person, eller, som hun betydningsfuldt udtrykte sig, "noget helt ualmindeligt". Og derpå bestemte miss Squeers, at hun straks den næste dag personligt ville se på Nicholas. For at udføre denne plan passede den unge dame sit snit, da hendes moder var beskæftiget og hendes fader fraværende, og gik ligesom

tilfældigt ind i skolestuen for at få en pen skåret. Da hun så, at der ingen andre var til stede end Nicholas, som passede på drengene, blev hun blussende rød og tilsyneladende meget forvirret.

"Undskyld," sagde miss Squeers, "jeg troede, at fader var – eller måske – å, hvor det er kedeligt!"

"Mr. Squeers er ude," sagde Nicholas, ingenlunde overvældet ved synet, hvor uventet det end var.

"Tror De, han bliver længe borte, sir," spurgte miss Squeers med undselig tøven.

"Han sagde en times tid," svarede Nicholas, naturligvis høflig, men uden noget tegn på at være blevet ramt i hjertet af miss Squeers' yndigheder.

"Det er dog også rigtig kedeligt!" udbrød den unge dame. "Mange tak, det gør mig meget ondt, at jeg har forstyrret Dem. Havde jeg ikke troet, at fader var her, var jeg ikke for alt i verden – det er så upassende – må synes så underligt," mumlede miss Squeers, idet hun rødmede nok en gang og fra pennen i sin hånd skottede hen til Nicholas ved hans pult og tilbage igen.

"Er det ikke andet, De ønsker?" sagde Nicholas, idet han pegede på pennen og mod sin vilje smilede ad den unge dames påtagne forlegenhed, "så kan jeg måske træde i hans sted."

Miss Squeers skottede til døren, som om hun var uvis om, hvor vidt det passede sig at gå endnu nærmere hen til en aldeles fremmed, lod derpå sit blik løbe rundt i skolestuen, som om de fyrretyve drenges nærværelse delvis gav hende mod, og listede til sidst hen til Nicholas og rakte ham pennen med en indtagende blanding af tilbageholdenhed og nedladenhed.

"Skal den være hård eller blød?" spurgte Nicholas smilende for at undgå at le højt.

"Han har virkelig et dejligt smil," tænkte miss Squeers.

"Hvad behager?" spurgte Nicholas.

"Å Gud, undskyld, jeg tænkte på noget ganske andet," svarede miss Squeers. "Åh, så blød som mulig, hvis jeg må gøre Dem ulejlighed," og miss Squeers sukkede, måske for at lade Nicholas forstå, at hendes hjerte var blødt, og at hun ønskede, at pennen skulle svare til det.

Nicholas skar pennen efter ønske, hvorpå han rakte miss Squeers den. Miss Squeers tabte den, og da han bukkede sig for at tage den op, bukkede miss Squeers sig også, så at de stødte hovederne mod hinanden, hvilket fem og tyve små drenge lo ganske højt over, aldeles bestemt for første og eneste gang i det skoleår.

"Det var meget kejtet af mig," sagde Nicholas, idet han åbnede døren for den unge dame.

"Nej, slet ikke," svarede miss Squeers, "det var min skyld. Det var kun min dumme – min – god morgen!"

"Farvel," sagde Nicholas. "Den næste pen, jeg skærer for Dem, håber jeg at skille mig mindre klodset ved. Tag Dem i agt, nu bider De spidsen af den."

"Åh," sagde miss Squeers, "jeg er så forlegen, at jeg næppe ved, hvad jeg – det gør mig meget ondt, at jeg har gjort Dem så megen ulejlighed."

"Det er slet ingen ulejlighed," sagde Nicholas og lukkede døren efter hende.

"Aldrig i mine dage har jeg set mage til ben!" sagde miss Squeers til sig selv, idet hun gik.

Rent ud sagt, miss Squeers var forelsket i Nicholas Nickleby.

For at forklare den hurtighed, den unge dame havde fattet lidenskab for Nicholas med, er det nødvendigt at fortælle, at den veninde, hun nylig var kommet tilbage fra, var en møllerdatter på kun atten år, der havde forlovet sig med en søn af en lille kornhandler i den nærmeste købstad. Eftersom miss Squeers og møllerdatteren var gode veninder, havde de for et par år siden ifølge en mellem unge damer almindelig skik lovet hinanden, at den af dem, som først blev forlovet, straks skulle betro den betydningsfulde hemmelighed til venindens barm, førend hun meddelte nogen anden levende sjæl den, og ufortøvet lægge beslag på hende som brudepige. For at opfylde dette løfte, gik møllerdatteren, så snart hendes forlovelse var kommet i stand, hjemmefra klokken elleve om aftenen, efter at kornhandlerens søn havde tilbudt hende sin hånd og sit hjerte, da klokken var fem og tyve minutter over ti på nürnbergeruret ude i køkkenet, og styrtede ind i miss Squeers' sovekammer med det glædelige budskab. Da nu miss Squeers var fem år ældre, hvilket ligeledes er en vigtig omstændighed, havde det siden været hende mere end almindelig magtpåliggende at gengælde opmærksomheden og sætte sin veninde i besiddelse af en lignende hemmelighed. Hvad enten det nu var, fordi hun havde fundet det vanskeligt at træffe et valg, eller fordi det måske var endnu vanskeligere at blive valgt, så havde hun hidtil ikke fået lejlighed til at gøre det, eftersom hun ingen sådan hemmelighed havde haft at meddele. Men ikke så snart havde den lille sammenkomst med Nicholas fundet sted, førend miss Squeers tog sin hat på og i største hast skyndte sig til sin venindes hjem. Efter en højtidelig gentagelse af forskellige

gamle tavshedsløfter, betroede hun hende, at hun var – ikke egentlig forlovet, men nær ved at blive forlovet – med en søn af en gentleman – ikke sådan en kornhandler, men en søn af en gentleman af høj stand – der var kommet som lærer til Dotheboys Hall under de mest gådefulde og mærkværdige omstændigheder, ja – som miss Squeers lod falde mere end et vink om, at hun havde god grund til at tro – han var af rygtet om hendes mange yndigheder bragt til at opsøge hende, bejle til hende og få hendes ja.

"Er det ikke mærkeligt?" sagde miss Squeers.

"Jo det er," svarede veninden. "Men hvad sagde han til dig?"

"Spørg mig ikke om, hvad han sagde, kære veninde," svarede miss Squeers. "Gid du bare havde set hans øjekast og hans smil! Jeg er aldrig i mine dage blevet så overvældet."

"Så han omtrent således på dig?" spurgte møllerdatteren, idet hun, så godt hun kunne, efterlignede kornhandlerens yndlingsskelen.

"Ja, så noget nær – kun endnu venligere," svarede miss Squeers.

"Nå," sagde veninden, "så mener han også noget med det; det kan du være vis på."

Miss Squeers, der havde næret en vis tvivl i denne henseende, følte sig ingenlunde utilfreds med at blive opmuntret af en sagkyndig autoritet. Da hun ved en længere samtale og sammenligning af omstændighederne opdagede en mængde ligheder mellem Nicholas' og kornhandlerens adfærd, blev hun så meddelsom, at hun betroede sin veninde mangfoldige ting, som Nicholas *ikke* havde sagt, men som alle var så smigrende, at de blev aldeles overbevisende. Herpå udbredte hun sig over,

hvor frygtelig tungt det var at have en fader og moder, der havde så meget imod hendes tilkommende mand, og hun dvælede længe ved denne uheldige omstændighed, for venindens fader og moder så meget gerne dennes giftermål, og hele hendes forlovelseshistorie var derfor en så simpel og ligefrem sag, som man vel kunne tænke sig.

"Hvor jeg længes efter at få ham at se!" udbrød veninden.

"Det skal du nok, Tilda," svarede miss Squeers. "Jeg ville anse mig for den utaknemmeligste skabning, hvis jeg nægtede dig det. Så vidt jeg ved, tager moder bort om et par dage for at hente nogle drenge. Når hun er rejst, indbyder jeg dig og John til te og får ham sammen med jer."

Det var et ypperligt indfald, og efter at have drøftet det tilstrækkeligt, skiltes veninderne ad.

Det viste sig nu, at mrs. Squeers' rejse til et sted et stykke vej derfra for at hente tre ny drenge og rykke slægtninge til et par gamle for en lille restfordring blev bestemt til to dage senere. Denne dag satte mrs. Squeers sig altså op uden på diligencen, mens den holdt i Greta Bridge for at skifte heste, idet hun medtog en lille bylt, hvori der var noget i en flaske og lidt smørrebrød, desuden et stort, hvidt slag til at tage på om natten, og med denne oppakning begav hun sig på rejsen.

Når en lejlighed som denne viste sig, plejede Squeers om aftenen at køre over til købstaden under påskud af vigtige forretninger og opholde sig til klokken ti eller elleve i et værtshus, som han særlig yndede. Da selskabet derfor ikke var ham til ulejlighed, men snarere frembød et middel til en overenskomst med miss Squeers, gav han villigt sit samtykke til det og underrettede med fornøjelse Nicholas om, at man

ventede, at han ville drikke te i dagligstuen om eftermiddagen klokken fem.

Da tiden nærmede sig, var miss Squeers unægtelig i en fortvivlet befippelse, ligesom hun unægtelig også havde pyntet sig på det bedste. Hendes hår, der havde mere end et skær af rødt, og som hun bar rundt afskåret, var krøllet i fem særskilte rader lige op til hendes isse og snildt anbragt over det tvivlsomme øje, ikke at tale om det blå livbånd, der bølgede ned ad hendes ryg, det broderede forklæde, de lange handsker, det grønne florsskærf, som hun bar over den ene skulder og neden under den anden, eller nogen af de talrige opfindelser, der skulle være lige så mange pile mod Nicholas' hjerte. Næppe havde hun truffet disse forberedelser til sin fuldstændige tilfredshed, førend veninden indfandt sig med en flad og lysebrun trekantet pakke, der indeholdt forskellige små prydelser, som først nu skulle tages på, og som veninden tog på, mens hun uophørligt lod munden løbe. Da miss Squeers havde sat venindens hår, satte veninden miss Squeers', og hun anbragte nogle forbavsende forbedringer i skikkelse af lokker ned ad nakken. Da de derpå begge var blevet fikset op til deres fuldstændige tilfredshed, gik de ned i fuld galla med de lange handsker på, færdige til at tage imod fremmede.

"Hvor er John, Tilda?" spurgte miss Squeers.

"Han er bare gået hjem for at pynte sig," svarede veninden. "Når teen har trukket, er han her."

"Mit hjerte banker så voldsomt," bemærkede miss Squeers.

"Det kender jeg nok," svarede veninden.

"Jeg har ikke været vant til det, ved du nok, Tilda," sagde miss Squeers og lagde hånden på den venstre side af sit livbånd.

"Det giver sig nok," svarede veninden.

Mens de talte, kom den forsultne tjenestepige ind med tetøjet, og kort efter blev der banket på døren.

"Det er ham!" udbrød miss Squeers. "Å, Tilda!"

"Stille!" sagde Tilda. "Hm! Sig: Kom ind!"

"Kom ind," sagde miss Squeers sagte, og ind trådte Nicholas.

"God aften," sagde denne unge herre, aldeles uvidende om sin erobring. "Mr. Squeers sagde mig, at –"

"Ja, det er meget rigtigt," afbrød miss Squeers ham. "Fader drikker ikke te med os, men det har De vel intet imod?" tilføjede hun i en skælmsk tone.

Nicholas gjorde store øjne ved disse ord, men tog dog sagen ganske koldblodigt – han brød sig for øjeblikket ikke synderligt om nogen ting – og underkastede sig med så megen anstand den ceremoni at blive forestillet for møllerdatteren, at denne unge dame var ude af sig selv af beundring.

"Vi venter kun på en anden herre," sagde miss Squeers, idet hun tog låget af tepotten for at se, hvorledes teen havde trukket.

Da det kom Nicholas aldeles ud på ét, enten de ventede på én herre eller på tyve, modtog han denne efterretning med den største ligegyldighed, og da han var forstemt og ikke indså, at der var nogen særlig grund for ham til at gøre sig behagelig, så han ud ad vinduet og sukkede uvilkårligt.

Skæbnen ville, at miss Squeers' veninde skulle være skæmtefuld, og da hun hørte Nicholas sukke, satte hun sig i hovedet at drille de forelskede med deres forsagthed.

"Men hvis min nærværelse er skyld i det," sagde den unge dame, "må De ikke bryde Dem det mindste om mig. Lad bare, som om De var ganske alene."

"Tilda," sagde miss Squeers og rødmede lige op til den øverste række af sine krøller, "jeg skammer mig over dig," og her brast de to veninder i en fnisen og skottede fra tid til anden over deres lommetørklæder til Nicholas. Han var først kun forbavset, men kunne til sidst ikke styre sin latter, dels ved tanken om, at han skulle være forelsket i miss Squeers, dels på grund af de to pigers naragtige udseende og opførsel. Disse to årsager til lystighed i forening forekom ham så pudsige, at han trods sin sørgmodige stemning måtte le, til han blev fuldstændig udmattet.

"Nå," tænkte Nicholas, "da jeg nu engang er her, og man af en eller anden grund synes at vente, at jeg skal vise mig elskværdig, nytter det ikke at stå og måbe. Jeg kan lige så gerne føje mig efter selskabet."

Vi undser os ved at fortælle det, men da hans ungdommelige sind og livlighed for en tid overvandt hans mørke tanker, havde han ikke så snart taget denne beslutning, førend han meget galant hilste på miss Squeers og veninden, og efter at han havde flyttet en stol hen til tebordet, begyndte han at vise sig mere som hjemme, end en underlærer efter al sandsynlighed nogen sinde har gjort i sin principals hus, lige siden underlærere blev opfundet. Damerne var helt optaget af deres henrykkelse over mr. Nicklebys forandrede adfærd, da den ventede ungersvend indfandt sig med håret endnu ganske vådt af en nylig foretagen vaskning, samt en ren skjorte, hvis linning kunne have tilhørt en eller anden kæmpestor stamfader, og som i forening med en hvid vest af lignende omfang udgjorde hans persons væsentligste prydelse.

"Nå, John," sagde miss Matilda Price, hvilket i forbigående sagt var møllerdatterens navn.

"Nå," sagde John med et grin, som ikke engang skjortelinningen kunne skjule.

"Undskyld," tog miss Squeers til orde og skyndte sig at gøre honnørs, "mr. Nickleby – mr. John Browdie."

"Tjener, sir," sagde John, der var noget over seks fod høj og havde et ansigt og en krop, der snarere var større end mindre i forhold til dette.

"Deres tjener igen, sir," svarede Nicholas, idet han gjorde et frygteligt indhug på smørrebrødet.

Mr. Browdie var ikke nogen herre med store talegaver, hvorfor han grinede to gange til, og efter således at have givet enhver af de tilstedeværende sit sædvanlige tegn på genkendelse, grinede han ad ingenting og tog for sig af retterne.

"Madamen borte, ikke sandt?" sagde mr. Browdie med munden fuld.

Miss Squeers nikkede bekræftende. Mr. Browdie præsterede et særlig bredt grin, som om han troede, at der virkelig var noget at le ad, og gav sig med forøget kraft i færd med smørrebrødet. Det var en sand fornøjelse at se, hvorledes han og Nicholas tømte fadet, der stod imellem dem.

"De får nok ikke smørrebrød hver aften, mand?" sagde mr. Browdie efter i lang tid at have siddet og gloet på Nicholas over fadet. Nicholas bed sig i læben og rødmede, men lod, som om han ikke havde hørt bemærkningen.

"De putter min tro ikke for meget i folk her," sagde mr. Browdie med en skraldende latter. "De vil ikke være andet end

skind og ben, hvis De bliver her længe nok. Ho, ho, ho!"

"De er vittig, sir," sagde Nicholas i en hånlig tone.

"Nej, det ved jeg ikke noget af," sagde mr. Browdie, "men den anden lærer, han var min tro tynd, var han."

Erindringen om den forrige lærers tyndhed syntes at more mr. Browdie overordentligt. Han lo, så han fandt det nødvendigt at gnide øjnene med sine ærmer.

"Jeg ved ikke, mr. Browdie, om Deres fatteevne er skarp nok til at De kan indse, at Deres bemærkninger er fornærmelige," sagde Nicholas med stigende heftighed, "men hvis den er det, vil De have den godhed at –"

"Hvis du siger et ord til, John," sagde miss Price og holdt sin beundrer for munden, da han ville til at bryde løs, "eller bare et halvt ord, tilgiver jeg dig aldrig og taler aldrig til dig mere."

"Nå, nå, min tøs, jeg skal nok lade være," sagde kornhandleren og gav miss Matilda et hjerteligt kys. "Lad ham bare, lad ham bare –"

Nu kom turen til miss Squeers at lægge et godt ord ind hos Nicholas, hvilket hun gjorde med mange tegn på uro og rædsel. Følgen af denne dobbelte mægling blev den, at han og John Browdie med megen alvor rakte hinanden hånden over bordet, og så imponerende var denne ceremoni, at miss Squeers blev overvældet af rørelse og fældede tårer.

"Hvad er der i vejen, Fanny?" spurgte miss Price.

"Intet, Tilda," svarede miss Squeers hulkende.

"Der var jo slet ingen fare på færde," sagde miss Price, "var der vel, mr. Nickleby?"

"Ikke spor," svarede Nicholas. "Det ville jo være latterligt."

"Det var ret," hviskede miss Price. "Sig noget venligt til hende, så kommer hun sig nok. Hør, skal John og jeg gå ud i det lille køkken og straks efter komme ind igen?"

"Nej for Guds skyld!" svarede Nicholas aldeles forfærdet over forslaget. "Hvorfor i alverden skulle De det?"

"Nå," sagde miss Price, idet hun tog ham til side og talte lidt hånligt til ham, "De er mig også den rette fyr til at vise en ung pige opmærksomhed."

"Hvad mener De?" sagde Nicholas. "Jeg duer ikke til at vise opmærksomheder – i alt fald ikke her. Jeg ved ikke, hvad De mener."

"Det ved jeg heller ikke," svarede miss Price, "men at mandfolkene altid er og altid har været og altid vil være ustadige, det kan jeg meget let blive klog på."

"Ustadige!" udbrød Nicholas, "hvad er Deres mening? De vil dog vel ikke sige, at De tror –"

"Åh, jeg tror ingenting," svarede miss Price knibsk. "Se på hende, så pænt som hun er klædt på og så godt hun ser ud – virkelig *næsten* smuk. Jeg skammer mig på Deres vegne."

"Men, kære, hvad vedkommer det mig, at hun er pænt påklædt eller ser godt ud?" spurgte Nicholas.

"Kom ikke og kald mig kære," sagde miss Price, men smilede dog lidt, for hun var smuk og desuden koket, og Nicholas så godt ud, og hun troede, at han tilhørte en anden, hvilket var grund nok for hende til at føle sig smigret ved tanken om at have gjort indtryk på ham – "ellers siger Fanny, at det er min skyld. Ved De hvad, lad os få et slag kort."

Hun sagde disse ord højt, trippede bort og satte sig hos yorkshiremanden. Dette var aldeles uforståeligt for Nicholas,

der for øjeblikket ikke havde nogen bestemt forestilling om andet, end at miss Squeers så temmelig simpel ud, og at hendes veninde, miss Price, var en smuk pige, men han fik ikke tid til at tænke videre over det, for da kaminen imens var blevet fejet og lyset pudset, satte de sig til at spille "Spekulation."

"Da vi kun er fire, Tilda," sagde miss Squeers med et listigt blik på Nicholas, "gør vi bedst i at gå i kompagni og spille to imod to."

"Hvad siger De, mr. Nickleby?" spurgte miss Price.

"Med største fornøjelse," svarede Nicholas, som med disse ord, uden at tænke på den afskyelige forbrydelse, han gjorde sig skyldig i, blandede de stumper af et af Dotheboys Halls adressekort, som forestillede hans jetons, sammen med miss Prices i en fælles bunke.

"Skal vi holde bank imod dem, mr. Browdie?" sagde miss Squeers hysterisk.

Yorkshireren samtykkede – åbenbart aldeles overvældet af den ny lærers uforskammethed – og miss Squeers sendte sin veninde et hånligt øjekast og fniste krampagtigt. Nicholas skulle give og fik gode kort.

"Vi skal nok vinde alt," sagde han.

"Tilda har nok vundet noget, som hun ikke ventede at vinde, ikke sandt, kære veninde?" sagde miss Squeers ondskabsfuldt.

"Kun tyve points, min søde," svarede miss Price, idet hun lod, som om hun tog spørgsmålet i bogstavelig forstand.

"Hvor du er tvær i aften!" snerrede miss Squeers.

"På ingen måde," svarede miss Price, "jeg er tværtimod i ypperligt humør, men det forekommer mig, som om det er dig, der ikke er rigtig fornøjet."

"Mig!" udbrød miss Squeers, idet hun bed sig i læberne og dirrede af skinsyge. "Å nej!"

"Så er det godt," ytrede miss Price. "Men du ryster jo dine lokker ud, kære veninde."

"Bryd dig bare aldrig om mig," sagde miss Squeers. "Du gjorde bedre i at passe på din makkers kort."

"Tak skal De have, fordi De minder hende om det," sagde Nicholas. "Det var rigtignok godt, om hun gjorde det."

Yorkshireren trykkede et par gange sin næse flad med sin knyttede næve, som om han ville holde sin hånd i øvelse, indtil han kunne få lejlighed til at anbringe den i en andens ansigt, og miss Squeers kastede så forbitret med nakken, at det vindstød, som opstod af de mange krøllers bevægelse, nær havde blæst lyset ud.

"Jeg har aldrig haft mage til held," sagde miss Price efter et par omgange. "Det er alt sammen Deres skyld, mr. Nickleby, tror jeg. Jeg ville ønske, De altid var min makker."

"Det ville jeg også."

"Men De får en slem kone, hvis De altid vinder i spil."

"Ikke, hvis Deres ønske går i opfyldelse," svarede Nicholas. "I så fald er jeg vis på, at jeg også får en god kone."

Hvor miss Squeers kastede med nakken og kornhandleren trykkede sin næse flad, mens denne samtale stod på! Det ville have været en lille livrente værd at have været vidne til det, ikke at tale om miss Prices øjensynlige glæde over at gøre dem skinsyge, og Nicholas Nicklebys lykkelige uvidenhed om, at han vakte forargelse.

"Det lader til, at vi skal føre ordet alene," sagde Nicholas og så sig godmodigt om ved bordet, idet han tog kortene for at give

på ny.

"De gør det så godt," sagde miss Squeers fnisende, "at det ville være synd at afbryde Dem. Vil det ikke, mr. Browdie? Hi, hi, hi!"

"Nej," sagde Nicholas, "vi taler kun med hinanden, fordi ingen andre vil tale med os."

"Vi vil gerne tale til jer, når I bare vil svare," sagde miss Price.

"Tak, søde Tilda," svarede miss Squeers majestætisk.

"Eller også kan I jo tale med hinanden, hvis I ikke vil tale med os," sagde miss Price for at drille sin kære veninde. "Hvorfor siger du ikke noget, John?"

"Siger noget?" gentog yorkshireren.

"Ja, i stedet for at sidde her og surmule."

"Nå ja da!" sagde yorkshireren og slog i bordet med sin næve. "Hvad jeg vil sige, er: Fanden tage min krop og sjæl, hvis jeg længere tåler dette hersens. Gå du hjem med mig, og lad denne opløbne unge lømmel tage sig vel i agt for, at han ikke får en skalle, næste gang jeg får fat i ham."

"Du store Gud, hvad skal alt dette betyde?" udbrød miss Price med påtaget forbavselse.

"Kom med hjem, siger jeg, kom med hjem," svarede yorkshireren barsk. Miss Squeers brast i en strøm af tårer, som hidrørte dels fra en fortvivlet arrighed, dels fra et afmægtigt ønske om at kradse nogen i ansigtet med neglene.

Denne tingenes tilstand var opstået af forskellige grunde og årsager. Miss Squeers havde fremkaldt den ved uden ret at gøre fordring på en forlovet piges ophøjede stilling. Miss Price havde fremkaldt den ved at give efter for tre bevæggrunde: for det første, lysten til at straffe veninden, fordi denne uden gyldig

adkomst havde villet optræde som hendes rivalinde i værdighed, for det andet, hendes egen forfængelighed ved at modtage en smuk ung mands artigheder, og for det tredje ønsket om at overbevise kornhandleren om den store fare, han udsatte sig for ved at forhale deres bryllupsfest. Nicholas havde fremkaldt den ved en halv times munterhed og tankeløshed og det oprigtige ønske om at undgå beskyldningen for at nære nogen som helst tilbøjelighed for miss Squeers. Og såvel de anvendte midler som det frembragte resultat var de naturligste ting af verden, for unge damer vil altid længes efter at blive gift og vil altid kappes med hinanden under væddeløbet til alteret og ville altid benytte enhver lejlighed til at stille deres yndigheder til skue på den fordelagtigste måde lige til tidernes ende, således som de har gjort fra deres begyndelse.

"Men nu græder Fanny jo!" udbrød miss Price, som om hun på ny blev forbavset. "Hvad kan der dog være i vejen?"

"Åh, det ved De ikke, det ved De naturligvis ikke. De må endelig ikke ulejlige Dem med at spørge om det," sagde miss Squeers med den forandring i sit ansigt, som børn kalder at vrænge mund.

"Nå, det må jeg sige!" udbrød miss Price.

"Hvem bryder sig vel om, hvad De siger, frøken?" svarede miss Squeers og vrængede atter mund.

"De er uhyre artig, frøken," sagde miss Price.

"Jeg skal sandelig ikke komme til Dem for at tage timer i artighed, frøken," svarede miss Squeers.

"De behøver for resten ikke at gøre Dem umage for at være mere simpel, end De er, frøken," sagde miss Price, "det er aldeles unødvendigt."

Miss Squeers blev ganske rød og svarede, at hun takkede Gud, fordi hun ikke havde visse folks frække ansigt, og til gengæld ønskede miss Price sig til lykke med, at hun ikke var i besiddelse af andre folks misundelige følelser, hvorpå miss Squeers gjorde en bemærkning om det farlige ved at omgås uopdragne personer, hvad miss Price var aldeles enig med hende i, idet hun bemærkede, at det var fuldstændig sandt, det havde længe været hendes mening.

"Tilda," udbrød miss Squeers med værdighed, "jeg hader dig!"

"Nå, der er ingen kærlighed gået tabt imellem os, forsikrer jeg dig," sagde miss Price og bandt sine hattebånd med et ryk. "Du vil græde dine øjne ud, når jeg er gået; det ved du meget godt."

"Jeg foragter Deres ord, De næsvise tøs," sagde miss Squeers.

"De siger mig en stor kompliment," svarede møllerdatteren og nejede meget dybt. "God rolig nat, frøken; gid De må drømme behageligt."

Med denne afskedsvelsignelse gik miss Price fejende ud af stuen, fulgt af den vældige yorkshirer, som, idet han gik, vekslede hin udtryksfulde skulen med Nicholas, som de storpralende grever i melodramerne benytter til at underrette hinanden om, at de vil mødes igen. Ikke så snart var de borte, førend miss Squeers opfyldte sin forhenværende venindes forudsigelse ved at skaffe sig luft i en rigelig tåreflod og frembringe forskellige ynkelige klagelyde og usammenhængende ord. Nicholas blev stående nogle sekunder og så til, tvivlrådig om, hvad der var at gøre, men da han ikke var sikker på, om anfaldet ville ende med en omfavnelse eller

med en kradsning i ansigtet, og fandt begge disse hjemsøgelser lige ubehagelige, gik han ganske roligt sin vej.

"Dette er en af følgerne," tænkte Nicholas, da han havde famlet sig frem til sit mørke sovekammer, "af min fordømte beredvillighed til at lempe mig efter ethvert selskab, som tilfældet fører mig ind i. Var jeg blevet siddende stum og ubevægelig, hvilket jeg kunne have gjort, ville dette ikke være hændt."

Han lyttede nogle minutter, men alt var stille.

"Med glæde greb jeg lejligheden," mumlede han, "til et øjeblik at blive fri for synet af dette skrækkelige sted eller dets nedrige herre. Nu har jeg gjort disse mennesker uenige med hinanden og skaffet mig to ny fjender, skønt Himlen må vide, at jeg ikke behøvede flere her. Nå, det er kun en retfærdig straf, fordi jeg, om også kun en time glemte mine nuværende omgivelser."

Med disse ord følte han sig frem mellem de tungsindige sovendes skare og listede sig i sin usle seng.

10

Hvorledes mr. Ralph Nickleby sørgede for sin niece og svigerinde.

To dage efter at Nicholas var rejst til Yorkshire, sad Kate Nickleby i en meget falmet lænestol på en meget støvet forhøjning i miss La Creevys værelse, for at denne dame kunne bruge hende til det portræt, hvorpå hun arbejdede. Hun havde ladet rammen, der hang uden for gadedøren, bringe ovenpå, for at hun så meget des bedre kunne anbringe en lys laksefarve på ansigtet i miss Nicklebys portræt. Denne farve havde hun oprindelig opfundet, mens hun udførte det miniaturportræt af en ung officer, der sad i kassen, og miss La Creevys venner og velyndere anså den for noget ganske nyt i kunstens rige, hvilket den også var.

"Nu tror jeg, jeg har den," sagde miss La Creevy. "Ja, det er den rigtige schattering. Det bliver bestemt det yndigste portræt, jeg nogen sinde har malet."

"Så må det være Deres talent, som gør det til det," svarede Kate smilende.

"Nej, nej, det kan jeg ikke indrømme, min bedste," sagde miss La Creevy. "Det er en meget smuk original – en overmåde smuk original – skønt det jo naturligvis kommer noget an på behandlingsmåden."

"Og det ikke så lidt," bemærkede Kate.

"Ja, min bedste, det har De ret i," sagde miss La Creevy, "i det væsentlige har De ret, skønt jeg ikke kan indrømme, at det er så overordentlig rigtigt i det nærværende tilfælde. Ak, kunstens vej er trang, min bedste."

"Det er den sikkert," sagde Kate, idet hun snakkede sin lille godmodige veninde efter munden.

"Den er meget trangere end De kan gøre Dem den svageste forestilling om," svarede miss La Creevy. "De kan ikke tænke Dem, hvilken plage et eneste lille miniaturportræt kan være, når man således snart skal anvende al sin flid på øjnene, snart af alle kræfter skal holde en næse nede, så skal lægge noget til et hoved og så tage tænder helt bort."

"Vederlaget svarer næppe til ulejligheden," sagde Kate.

"Nej, det gør det rigtignok ikke, det er en sandhed," svarede miss La Creevy, "og så er folk så vanskelige og urimelige, at der ni gange af ti ingen fornøjelse er ved at male dem. Snart siger de: "Hvor De dog har givet mig et alvorligt udseende, miss La Creevy!" og snart: "Gud, miss La Creevy, hvor muntert!" selv om det egentlige særkende for et godt portræt er, at det enten er alvorligt eller muntert. Ellers er det slet intet portræt."

"Nej virkelig?" sagde Kate smilende.

"Ja, min bedste, for de, der lader sig male, er altid enten det ene eller det andet," svarede miss La Creevy. "Betragt en gang den kongelige malerisamling. Alle disse smukke, blanke portrætter af herrer med sorte fløjlsveste og med hænder, som ligger knyttet på borde eller marmorplader, er alvorlige, ser De, og alle disse damer, der leger med små parasoller eller små hunde, er muntre. – Det er den samme kunstregel, kun genstandene veksler. Mellem os sagt," fortsatte miss La Creevy

og dæmpede sin stemme til en fortrolig hvisken, "findes der kun to slags stil i portrætmaleriet, den alvorlige og den muntre, og vi benytter altid den alvorlige til folk af et eller andet bestemt fag (med undtagelse undertiden af skuespillere) og den muntre til andre herrer og damer, som ikke bryder sig så meget om at se begavede ud."

Kate morede sig kosteligt over denne meddelelse, og miss La Creevy fortsatte med uforstyrret velbehag at male og snakke.

"Hvilken mængde officerer De dog maler!" sagde Kate, idet hun benyttede en pause i foredraget til at se sig om i værelset.

"Hvad, barn?" spurgte miss La Creevy og så op fra sit arbejde. "Karakterportrætter? Å ja – men det er ikke virkelige officerer, må De vide."

"Ikke?"

"Gud velsigne Dem, nej naturligvis. Det er kun kontorister og den slags folk, som lejer en uniform for at lade sig male i den og sende den herhen i en vadsæk. – Nogle kunstnere," sagde miss La Creevy, "holder selv en rød kjole og regner syv shillings og seks pence i leje og for karmin, men det gør jeg ikke, da jeg ikke anser det for rigtigt."

Miss La Creevy knejsede, som om hun var stolt af, at hun ikke brugte sådanne kunstgreb for at fange kunder, og gav sig endnu ivrigere i færd med sit arbejde. Hun så en gang imellem op for med ubeskrivelig tilfredshed at betragte et eller andet træk, hun netop havde anbragt, og underrettede nu og da miss Nickleby om, hvilken del af ansigtet hun for øjeblikket var beskæftiget med, "ikke," som hun udtrykkelig bemærkede, "for at De skal sætte den i lave, men fordi vi undertiden plejer at sige dem, der sidder for os, hvor langt vi er kommet, for at de, hvis der måtte

være et eller andet udtryk, som de ønsker gengivet, i tide kan tage det på, ser De."

"Men," sagde miss La Creevy efter en lang pause, der havde varet fulde halvandet minut, "hvornår venter De at se Deres onkel igen?"

"Jeg ved ikke; jeg havde ventet at se ham tidligere," svarede Kate. "Snart, vil jeg håbe, for denne uvishedstilstand er det værste af alt."

"Han har vist penge, ikke sandt?" spurgte miss La Creevy.

"Jeg har hørt, at han er meget rig," svarede Kate. "Jeg ved ikke, om han er det, men jeg tror det."

"Å, De kan være vis på, at han er det, ellers ville han ikke være så tvær," bemærkede miss La Creevy, der var en snurrig lille blanding af kløgt og enfold. "Når en mand er en "bjørn," er han i almindelighed temmelig uafhængig."

"Hans væsen er barsk," sagde Kate.

"Barsk!" udbrød miss La Creevy, "et pindsvin er en fjerdyne i sammenligning med ham. Jeg har aldrig kendt mage til gnaven gammel vildmand."

"Det er kun hans væsen, antager jeg," sagde Kate frygtsomt, "det forekommer mig, som om jeg har hørt, at han har haft sorg i sin ungdom, eller at en eller anden ulykke har gjort ham gnaven. Jeg vil nødig tænke ondt om ham, førend jeg ved, at han fortjener det."

"Nå, det er, som det skal være," bemærkede miniaturmalersken, "og Himlen forbyde, at jeg skulle få Dem på andre tanker. Men kunne han nu ikke, uden afsavn for sig selv, tilstå Dem og Deres moder så meget, at det kunne skaffe Dem begge et sorgfrit udkomme, indtil De blev godt gift, og hun

kunne have lidt bagefter? Hvad ville f.eks. hundrede pund om året være for ham?"

"Hvad det ville være for ham, ved jeg ikke," sagde Kate meget bestemt, "men for mig ville det være så meget, at jeg hellere ville dø end tage imod det."

"Hvad for noget?" udbrød miss La Creevy.

"Afhængighed af ham," sagde Kate, "ville forbitre hele mit liv. Jeg ville føle det langt mindre nedværdigende at tigge."

"Nå!" udbrød miss La Creevy, "at De kan tale således om en slægtning, som De ikke vil høre en uvedkommende person tale ondt om, min bedste, det klinger noget snurrigt, må jeg sige."

"Måske," svarede Kate i en blidere tone, "eller rettere sagt, ja, De har ret. Jeg – jeg – mener kun, at jeg med mine følelser og med mindet om bedre dage ikke ville kunne udholde at leve af nogens godhed – ikke specielt hans, men enhvers."

Miss La Creevy skottede listigt til Kate, som om hun næsten var sikker på, at hun ikke kunne døje Ralph, men da hun så, at hendes unge veninde var bedrøvet, tav hun.

"Jeg forlanger kun af ham," fortsatte Kate, hvis tårer flød, mens hun talte, "at han ikke gør sig anden ulejlighed for min skyld, end at han ved sin anbefaling sætter mig i stand til, bogstavelig talt, at tjene mit brød og blive hos min moder. Om vi nogen sinde igen skal se bedre dage, beror på min kære broders skæbne. Når han kun vil gøre så meget, og Nicholas kun siger os, at han er rask og har det godt, vil jeg være fornøjet."

Da hun tav, hørte man en raslende lyd bag skærmbrættet, som stod imellem hende og døren, og en person bankede på panelet.

"Kom ind, hvem det så er," råbte miss La Creevy.

Den fremmede adlød og, da han straks trådte frem, så de, at skikkelsen og trækkene ikke tilhørte nogen ringere personlighed end mr. Ralph Nickleby selv.

"Deres tjener, mine damer," sagde Ralph og så vist på den ene efter den anden. "De talte så højt, at det ikke var mig muligt at få Dem til at høre mig."

Når der lurede en mere end almindelig ondskabsfuld spot i forretningsmandens hjerte, havde han for skik næsten at skjule sine øjne et sekund under de tykke, fremstående bryn og derpå vise dem i hele deres skarphed. Idet han nu bar sig således ad og søgte at undertrykke det smil, der skilte hans tynde, sammenpressede læber, og snerpede de stygge linjer om munden sammen, følte de sig overbevist om, at han i det mindste til dels havde hørt, hvad de netop talte om.

"Jeg ville se herind, førend jeg gik ovenpå, da jeg var temmelig vis på at træffe dig her," sagde Ralph til sin niece og kastede et hånligt blik på portrættet. "Er det min nieces portræt, frøken?"

"Ja det er, mr. Nickleby," sagde miss La Creevy i en livlig tone, "og mellem os sagt, sir, bliver det et meget nydeligt portræt, hvis jeg, uden at rose mig selv, må sige det."

"De må ikke ulejlige Dem med at vise mig det, frøken," sagde Ralph og flyttede sig, "jeg har ikke øje for ligheder. Er det snart færdigt?"

"Å ja," svarede miss La Creevy, idet hun betænkte sig og bed på penselskaftet. "Når hun har siddet to gange til –"

"Lad det ske straks, frøken," sagde Ralph. "Efter i morgen får hun ikke tid til den slags dårligheder. Arbejd, frøken, arbejd. Vi

må alle arbejde. Har De lejet Deres værelser bort, frøken?"

"Jeg har endnu ikke hængt en besked ud, sir."

"Hæng det ud straks. Når denne uge er omme, vil De ikke behøve værelserne eller ikke kunne betale lejen, hvis De behøver dem. Nå, min ven, hvis du er færdig, vil vi ikke opholde os her længere."

Med en påtaget venlighed, der klædte ham endnu værre end hans sædvanlige væsen, tilkendegav Ralph den unge dame, at hun skulle gå foran, hvorpå han, efter at have bukket alvorligt for miss La Creevy, lukkede døren og gik ovenpå, hvor mrs. Nickleby modtog ham med mange venskabsudbrud. Ralph afbrød dem temmelig kort, slog utålmodigt ud med hånden og gik over til genstanden for sit komme.

"Jeg har fundet en plads til Deres datter, frue."

"Der kan man se!" svarede mrs. Nickleby. "Men jeg siger rent ud, at det ikke er mere, end hvad jeg ventede mig af Dem. "Du kan være vis på," sagde jeg endnu i går morges ved frokosten til Kate, "at din onkel, som har sørget så venligt for Nicholas, ikke svigter os, men i det mindste gør lige så meget for dig." Det var de selvsamme ord, jeg brugte, så vidt jeg husker. Men, kære Kate, hvorfor takker du ikke din –"

"Lad mig dog først tale ud, frue," sagde Ralph, idet han afbrød sin svigerindes talestrøm.

"Bedste Kate, lad din onkel tale ud," sagde mrs. Nickleby.

"Det længes jeg efter, at han skal, moder," svarede Kate.

"Ja, min ven, når du længes efter det, burde du også lade ham sige, hvad han har at sige, uden at afbryde ham," bemærkede mrs. Nickleby med mange små nik og rynker i panden. "Din onkels tid er meget kostbar, og hvor meget du end kunne ønske

det – og for kærlige slægtninge, der har set så lidt til din onkel, som vi, er det unægtelig et meget naturligt ønske – bør vi dog ikke være egenkærlige, og forlænge fornøjelsen af at have ham iblandt os, men tænke på, hvor vigtigt hans arbejde i City er."

"Jeg er Dem meget forbunden, frue," sagde Ralph med et næppe synligt hånsmil. "Mangel på forretningskendskab bringer åbenbart denne familie til at spilde mange ord, førend den tænker på sine forretninger, hvis den i det hele tænker på dem."

"Jeg er virkelig bange for det," svarede mrs. Nickleby med et suk. "Deres salig broder –"

"Min salig broder," afbrød Ralph hende bittert, "havde intet begreb om forretninger – han var, tror jeg fuldt og fast, endog ukendt med ordets betydning."

"Ja desværre," sagde mrs. Nickleby med lommetørklædet for øjnene. "Havde jeg ikke været, ved jeg ikke, hvad der skulle være blevet af ham."

Hvor vi dog er nogle forunderlige skabninger! Den lille madding, som Ralph så behændigt havde kastet ud under deres første samtale, hang endnu stadig på krogen. Ved ethvert lille savn, der i løbet af døgnet mindede mrs. Nickleby om hendes knappe og forandrede kår, var der opstået så mange bedrøvelige erindringer hos hende om hendes medgift af tusinde pund, at hun til sidst bildte sig ind, at hun af alle sin afdøde mands kreditorer var den, der var blevet værst behandlet og var mest at beklage. Og dog havde hun i mange år elsket ham højt og var ikke mere egenkærlig, end mennesker sædvanligvis er. Så pirrelig bliver den, der pludselig er fattig. En tålelig livrente ville straks have bragt hendes tanker i deres gamle spor.

"Det nytter ikke at klage, frue," sagde Ralph, "af alle frugtesløse ærinder er det at sende en tåre efter en svunden dag det mest frugtesløse."

"Det må De nok sige," hulkede mrs. Nickleby.

"Da De nu føler følgerne af ligegyldighed for forretninger så bittert på Deres egen pungs og persons bekostning," sagde Ralph, "er jeg vis på, at De vil indskærpe Deres børn nødvendigheden af tilbørligt at lægge vind på, hvad de skal varetage, mens de er unge."

"Det skal jeg naturligvis sørge for," svarede mrs. Nickleby. "Sørgelige erfaringer, svoger, ved De nok. – Skriv dette i det næste brev til Nicholas, kære Kate, eller husk mig på, at jeg gør det, hvis jeg skriver."

Ralph tav nogle øjeblikke, og da han så, at han nu så noget nær havde fået moderen på sin side, hvis datteren ville gøre indvendinger mod hans forslag, fortsatte han:

"Den plads, jeg har bestræbt mig for at skaffe Kate, er hos – hos, kort sagt, en modehandlerinde og dameskrædderske."

"En modehandlerinde!" udbrød mrs. Nickleby.

"En modehandlerinde og dameskrædderske, frue," svarede Ralph. "Dameskrædderskerne i London samler sig, hvad jeg ikke behøver at sige Dem, frue, der er så kendt med, hvorledes det går til i det daglige liv, betydelige formuer, holder ekvipage og bliver rige og ansete."

Nu havde de første forestillinger, som ordene modehandlerinde og dameskrædderske havde vakt hos mrs. Nickleby, knyttet sig til erindringen om visse med sort voksdug forede kurve, som hun havde set blive båret omkring i gaderne. Men da Ralph havde talt ud, var disse forsvundet og blevet

afløst af syner af store huse i den vestlige ende af byen, pyntelige selvejerkøretøjer og bankbøger. Disse billeder fulgte så hurtigt på hinanden, at hun i samme øjeblik, som hun tav, nikkede og med tilsyneladende stor tilfredshed sagde:

"Det er meget rigtigt! – Det er meget rigtigt, hvad din onkel siger, kære Kate. Jeg husker nok, at da din salig fader og jeg var kommet til byen efter vort bryllup, bragte en ung dame mig en spånhat med hvid og grøn besætning og grønt persisk fo'r, og hun kom i sin egen karet, som i fuld galop kørte op for døren – jeg ved for resten ikke bestemt, om det var hendes egen karet eller kun en hyrevogn, men jeg husker meget godt, at hesten faldt død om, da den skulle vende, og at din fader sagde, at den ikke havde fået havre i fjorten dage."

Denne anekdote, der var så slående et eksempel på modehandlerinde-velstand, blev ikke modtaget med nogen synderlig interesse, for Kate hang med hovedet, mens den blev fortalt, og Ralph viste nogle meget forståelige kendetegn på en høj grad af utålmodighed.

"Damens navn," sagde Ralph og tog ordet, "er Mantalini – madame Mantalini. Jeg kender hende. Hun bor i nærheden af Cavendish Square. Har Deres datter lyst til at høre nærmere om pladsen, vil jeg gå derhen med hende."

"Har du intet at sige din onkel, mit barn?" spurgte mrs. Nickleby.

"Jo meget," svarede Kate, "men ikke nu. Jeg vil hellere tale med ham, når vi er blevet alene. Det vil spare ham tid, at jeg først undervejs takker ham og siger, hvad jeg ønsker at sige ham."

Med disse ord skyndte Kate sig bort for at skjule de tegn på bevægelse, som sneg sig ned ad hendes kinder, og klæde sig på til vandringen, mens mrs. Nickleby underholdt sin svoger med at meddele ham en udførlig beretning om størrelsen af et piano af rosentræ, som de havde ejet i deres velstandsdage, sammen med en omstændelig beskrivelse af otte stole med drejede ben og grønt sirtsesbetræk af samme slags som gardinerne. Stolene havde kostet to pund og femten shillings stykket, men var blevet solgt for spotpris på auktionen.

Disse erindringer blev afbrudt ved, at Kate trådte ind, påklædt til at gå ud, hvorpå Ralph, der under hendes fraværelse hele tiden havde vist sig meget ilter og utålmodig, ufortøvet og uden mange omstændigheder gik ned på gaden.

"Gå nu så rask, du kan," sagde han, idet han tog hendes arm, "så vænner du dig til at skridte ud således, som du hver morgen må, når du går til dine forretninger. "

Med disse ord førte han i strygende fart Kate ad Cavendish Square til.

"Jeg er Dem meget taknemmelig, onkel," sagde den unge dame, da de i nogen tid havde skyndt sig af sted.

"Det glæder mig," sagde Ralph. "Jeg håber, at du vil gøre din pligt."

"Jeg skal prøve på at gøre mit bedste, onkel. Jeg er –"

"Begynd nu ikke at græde," brummede Ralph, "jeg hader gråd!"

"Jeg ved godt, at det er meget tåbeligt, onkel," begyndte stakkels Kate.

"Ja," sagde Ralph, idet han afbrød hende, "og det er også så affektert. Lad mig være fri for mere af det."

Dette var måske ikke det bedste middel til at standse en ung og følsom kvindes tårer, første gang hun skulle tiltræde en livsstilling mellem kolde og udeltagende fremmede, men det gjorde alligevel sin virkning. Kate rødmede stærkt, trak nogle øjeblikke vejret hurtigt og gik derpå videre med faste og bestemte skridt. Der var en mærkelig modsætning mellem de to. Den frygtsomme pige fra landet blev bange i trængslen, veg tilbage for trykket og klyngede sig fast til Ralph, som om hun frygtede for, at han skulle blive borte for hende i mængden. Den barske forretningsmand med de hårde træk gik halsstarrig sin gang, puffede folk til side og vekslede nu og da brummende en hilsen med en bekendt, som vendte sig om for med den største forbavselse at se sig om efter hans smukke ledsagerinde og syntes at undre sig over det umage par. Men det ville have været en endnu sælsommere modsætning, hvis man kunne have læst i de hjerter, som bankede ved siden af hinanden, blottet den enes blide uskyld og den andens forhærdede nederdrægtighed, fulgt den kærlige piges brødefri tanker og undret sig over, at der i alle den gamle mands underfundige planer og beregninger ikke fandtes et eneste ord eller tal, som tydede på en tanke om døden eller graven. Men således forholdt det sig, og, hvad der var endnu sælsommere – skønt det er noget, som sker hver dag – det varme, unge hjerte bankede af tusinde ængstelser og bekymringer, mens den gamle, vindesyge mands lå og rustede i sin celle og kun bevægede sig som en snedig mekanisme, uden at have et eneste slag af håb, frygt, kærlighed eller omsorg til overs for noget levende væsen.

"Onkel," sagde Kate, da hun troede, at de nærmede sig deres bestemmelsessted, "jeg må stille Dem et spørgsmål. Skal jeg bo

hjemme?"

"Hjemme?" svarede Ralph, "hvor er det?"

"Jeg mener hos min moder – *enken*," sagde Kate med eftertryk.

"Dit egentlige hjem skal være her," svarede Ralph. "Her får du dine måltider, og her skal du være fra morgen til aften, og undertiden måske også om natten."

"Men om natten, mener jeg," sagde Kate. "Jeg kan ikke forlade hende, onkel. Jeg må have et sted, som jeg kan kalde mit hjem. Det er der, hvor hun er, og kan måske blive beskedent nok."

"Kan blive?" sagde Ralph og gik i sin utålmodighed over denne ytring endnu raskere til. "Må blive, mener du. Kan måske blive beskedent nok! Er pigen gal?"

"Det ord slap mig kun ud af munden, det var ikke ment, som det blev sagt," sagde Kate indtrængende.

"Det vil jeg håbe," sagde Ralph.

"Men De har endnu ikke besvaret mit spørgsmål, onkel."

"Ja, jeg ventede noget af den slags," sagde Ralph, " og har – skønt jeg er meget imod det – også taget hensyn til det. Jeg sagde, at du skulle arbejde der om dagen, og du kan derfor hver aften gå til dette hjem, som måske kan blive beskedent nok."

Det var dog altid en trøst. Kate udbredte sig i mange taksigelser for sin onkels godhed, og Ralph modtog dem, som om han havde fortjent dem alle sammen, og uden at veksle flere ord kom de til dameskrædderskens dør, på hvilken der prangede en stor plade med madame Mantalinis navn og næringsvej. En smuk trappe førte op til den. Der hørte en butik til huset, men den var lejet ud til en parfumehandler. Madame Mantalinis udstillingsværelser var på første sal, og de højere

klassers opmærksomhed blev henledt på dem ved to eller tre elegante hatte af den nyeste facon og nogle kostbare klædningsstykker, der ligesom tilfældigt var udstillede nær ved de smukke gardiner i vinduerne.

En tjener i liberi lukkede op og førte dem efter Ralphs spørgsmål, om madame Mantalini var hjemme, gennem en smuk forstue og op ad en bred trappe ind i udstillingslokalet. Dette bestod af to rummelige værelser med en uendelig mængde pragtfulde kjoler og kjoletøjer, hvoraf nogle hang på stativer, andre lå skødesløst henkastet på sofaer og atter andre på gulvtæpperne, over toiletspejlene eller på det øvrige bohave, som var meget rigt og elegant. De ventede her meget længere end behageligt var for mr. Ralph Nickleby, der betragtede al den ham omgivende brogede stads med den største ligegyldighed og allerede ville til at trække i klokkestrengen, da en herre pludselig stak hovedet ind i værelset, men idet han så nogen derinde, lige så hurtigt trak det til sig igen.

"Hov! Halløj!" råbte Ralph. "Hvem er det?"

Ved lyden af Ralphs stemme kom hovedet igen, og idet munden viste en meget lang række meget hvide tænder, udtalte den i en affektert tone følgende ord:

"For pokker! Er det Nickleby? For pokker!"

Med dette udråb nærmede herren sig og trykkede Ralphs hånd meget varmt. Han var iført en strålende slåbrok samt vest og tyrkiske benklæder af samme mønster, et rødt silkehalstørklæde og lysegrønne tøfler og havde en meget tyk og lang urkæde om livet. Desuden havde han både bakkenbarter og overskæg, som var sværtet og nydelig krøllet.

"For pokker, De vil da vel ikke mig noget, for pokker, hvad?"

"Endnu ikke," sagde Ralph spydig.

"Ha, ha, ha, for pokker!" udbrød den anden, og da han snurrede sig rundt for at le med større anstand, fik han øje på Kate Nickleby, som stod tæt ved.

"Det er min niece," sagde Ralph.

"Nu husker jeg det," sagde den pyntede herre og slog sig på næsen med knoen af sin pegefinger, ligesom for at straffe sig selv for sin glemsomhed. "For pokker, nu husker jeg, hvorfor De er kommet. Denne vej, Nickleby. Følg med, lille frøken! Ha, ha, ha! De følger mig alle i hælene, Nickleby. Det har De altid gjort, for pokker, altid."

Idet han således gav sin skæmtefulde fantasi luft, førte han dem op til en dagligstue på anden sal, som næsten var lige så elegant møbleret som lejligheden nedenunder, og hvor en sølvkaffekande, en æggeskal og en kuvert til én person syntes at vise, at han nylig havde fået sin morgenmad.

"Sæt Dem, lille ven," sagde han, idet han først bragte miss Nickleby aldeles ud af fatning ved sin stirren og derpå grinede af henrykkelse over denne bedrift. "Man mister rent sit vejr på disse fordømte høje trapper. Disse infame kvistkamre – jeg er bange for, at jeg kommer til at flytte, Nickleby."

"Det ville jeg gøre i Deres sted," sagde Ralph og så sig med bitterhed om i stuen.

"De er dog en Fandens grinagtig fyr, Nickleby, den mest pokkers underfundige og snurrige gamle guld- og sølvlaver, der nogen sinde har været til – for pokker!"

Efter at have sagt Ralph disse artigheder, ringede han på klokken og stirrede på miss Nickleby, indtil der kom en tjener, som han befalede at bede fruen om at komme straks. Herpå

begyndte han igen at stirre og holdt ikke op med det, førend madame Mantalini indfandt sig.

Dameskræddersken, en kraftig person, var smukt klædt og så ret godt ud, men var meget ældre end den pyntede herre i de tyrkiske benklæder, som hun havde giftet sig med for omtrent et halvt år siden. Hans navn var oprindelig Muntle, men var ved en let overgang blevet forvandlet til Mantalini, da damen med føje havde troet, at et engelsk navn ville være til skade for forretningen. Han havde giftet sig på sine bakkenbarter. Af denne formue havde han tidligere levet adskillige år på en pæn måde, og han havde i den senere tid ved omhyggelig pleje forøget den, idet han havde anskaffet sig en knebelsbart, som gav ham udsigt til at sikre ham et mageligt udkomme. Hans andel af forretningens besværligheder bestod nemlig i at bruge pengene og undertiden, når de var knappe, at køre til mr. Ralph Nickleby for – mod gode procenter – at skaffe forskud på kundernes regninger.

"Mit liv," sagde mr. Mantalini, "hvor du dog er blevet pokkers længe borte."

"Jeg vidste slet ikke af, at mr. Nickleby var her," svarede madame Mantalini.

"Så er den tjener også en dobbelt infam slyngel, min elskede," bemærkede mr. Mantalini.

"Det er alt sammen din skyld, min ven," sagde madame.

"Min skyld, mit hjertes glæde?"

"Ja," svarede damen, "hvad kan du vente andet, min elskede ven, når du ikke vil sætte skik på karlen?"

"Sætte skik på karlen, min sjæls fryd?"

"Ja, han trænger sandelig hårdt til en irettesættelse," sagde madame surmulende.

"Bare ikke ærgre sig," sagde mr. Mantalini, "jeg skal lade ham smage min ridepisk, til han skråler som bare pokker."

Med dette løfte kyssede mr. Mantalini madame Mantalini, og efter denne idræt rykkede mr. Mantalini madame Mantalini i øret, hvorpå man gik til sagen.

"Nå, frue," sagde Ralph, som havde iagttaget alt dette med en foragt, som kun få mennesker kunne lægge i deres blik, "der står min niece."

"Ja så, mr. Nickleby," svarede madame Mantalini og mønstrede Kate fra øverst til nederst og tilbage igen. "Taler De fransk, barn?"

"Ja," svarede Kate uden at vove at se op, da hun mærkede, at den afskyelige mand i slåbrokken holdt sine øjne fæstede på hende.

"Som en pokkers indfødt?" spurgte ægtemanden.

På dette spørgsmål gav miss Nickleby intet svar, men vendte den spørgende ryggen, ligesom for at holde sig færdig til at svare på, hvad hans kone ville spørge hende om.

"Vi har til stadighed tyve unge piger i arbejde her i etablissementet," sagde madame.

"Så?" svarede Kate frygtsomt.

"Ja, og nogle af dem er pokkers smukke oven i købet," sagde herren.

"Mantalini!" udbrød hans hustru med truende røst.

"Mine sansers afgud!" sagde Mantalini.

"Vil du knuse mit hjerte?"

"Ikke for tyve tusinde hemisfærer befolket med – med – med små balletdanserinder!" svarede han i en poetisk tone.

"Men du gør det, hvis du bliver ved med at tale således," sagde hans kone, "hvad må mr. Nickleby tro, når han hører dig."

"Intet, frue, intet," svarede Ralph. "Jeg kender hans og Deres kærlige natur – det er kun nogle små bemærkninger, som sætter krydderi på Deres daglige samliv, kæresteskænderier, som forsøder disse huslige nydelser, der lover at vare så længe – det er det hele."

Hvis man kunne tænke sig, at en jerndør var uenig med sine hængsler og tog den faste beslutning kun at lade sig åbne med langsom genstridighed for derved at knuse dem til støv, så ville den, når den gjorde dette, frembringe en behageligere lyd end Ralphs barske og bitre stemme, da han udtalte disse ord. Endog mr. Mantalini følte sig trykket af dem; for, idet han vendte sig forskrækket om, udbrød han:

"Sikken pokkers fæl skrigen!"

"De må ikke lægge vægt på, hvad mr. Mantalini siger," sagde hans kone til miss Nickleby.

"Det gør jeg heller ikke, madame," svarede Kate med rolig foragt.

"Mr. Mantalini kender ikke det mindste til nogen af de unge damer," fortsatte madame, idet hun så på sin mand og talte til Kate. "Har han set nogen af dem, må det have været på gaden, når hun er gået til eller fra sit arbejde, og ikke her. Han har ikke engang været inde i skræddersalen. Det tillader jeg ikke. Hvilken arbejdstid er De vant til?"

"Jeg har hidtil slet ikke været vant til at arbejde, madame," svarede Kate med dæmpet stemme.

"Og derfor vil hun arbejde så meget des bedre nu," sagde Ralph, som tog ordet, for at Kates tilståelse ikke skulle skade underhandlingen.

"Det vil jeg håbe," svarede madame Mantalini, "vor arbejdstid er fra ni til ni, men når der er overordentlig meget at bestille, arbejdes der over den tid mod ekstrabetaling."

Kate bøjede hovedet for at vise, at hun var tilfreds.

"Deres måltider," fortsatte madame Mantalini, "det vil sige, middagsmad og te, får De her. Deres betaling vil vel blive fra fem til syv shillings om ugen, men jeg kan ikke sige Dem noget bestemt i så henseende, førend jeg har set, hvad De duer til."

Kate bøjede atter sit hoved.

"Hvis De vil have plads her," sagde madame Mantalini, "gør De bedst i at begynde på mandag morgen klokken ni præcis, og tilskærersken miss Knag skal da have besked om først at prøve Dem med noget let arbejde. Er der mere, mr. Nickleby?"

"Nej, frue," svarede Ralph og stod op.

"Så er det altså det hele," sagde damen. Efter at være kommet til denne naturlige slutning, så hun på døren, som om hun kunne have lyst til at gå, men tøvede ikke des mindre, som om hun nødig ville overlade mr. Mantalini æren af alene at følge dem ned. Ud af denne forlegenhed friede Ralph hende ved hurtigt at tage afsked, mens madame Mantalini gjorde mange nådige spørgsmål om, hvorfor han aldrig kom og besøgte dem, og mr. Mantalini med stor tungefærdighed bandede trapperne, mens han fulgte dem ned, i håb om at få Kate til at se tilbage – et håb, som imidlertid ikke gik i opfyldelse.

"Så," sagde Ralph, da de var kommet ud på gaden, "nu er du forsørget,"

Kate ville atter til at takke ham, men han standsede hende i det.

"Jeg havde tænkt på," sagde han, "at anbringe din moder på et behageligt sted ude på landet" – han havde belæggelsesret til et par senge i et fattighospital på grænsen af Cornwall, hvad der mere end en gang var faldet ham ind – "men da I ønsker at blive sammen, må jeg sørge for hende på anden måde. Har hun slet ingen penge?"

"Meget få," svarede Kate.

"Få penge kan vare længe, når de bruges med sparsommelighed," sagde Ralph. "Hun må se, hvor langt hun kan få dem til at række, når hun bor frit. I flytter jo på lørdag?"

"Det pålagde De os, onkel."

"Ja, jeg har et hus, som står ledigt, og som jeg kan overlade jer, til det bliver lejet bort, og så får jeg måske et andet, hvis der ellers ikke skulle vise sig noget. Der må I bo."

"Er det langt herfra?" spurgte Kate.

"Så temmelig," svarede Ralph, "i en anden kant af byen – i den østlige ende. Men jeg skal sende jer min skriver klokken fem på lørdag, for at han kan følge jer derhen. Farvel. Du ved jo vejen? Lige ud!"

Efter koldt at have trykket sin nieces hånd forlod Ralph hende ved Regent Street og drejede ned ad en sidegade, fordybet i pengespekulationer. Kate gik, noget modfalden, tilbage til deres logi i Strand.

11

Newman Noggs fører mrs. og miss Nickleby ind i deres ny bolig i City.

Miss Nickleby gik hjem, optaget af de nedslående betragtninger, som formiddagens begivenheder måtte vække. Hendes onkels væsen havde ikke været af en sådan natur, at det havde kunnet forjage de tvivl og bekymringer, hun havde næret straks fra begyndelsen af, og heller ikke havde det glimt, hun havde set af madame Mantalinis etablissement, været på nogen måde opmuntrende. Det var derfor med mange mørke anelser og formodninger og med et tungt hjerte, at hun gik begyndelsen af sin ny løbebane i møde.

Hvis hendes moders trøstegrunde kunne have bragt hende i en glædeligere og mere misundelsesværdig stilling, så var det ikke af mangel på talrighed, at de undlod at gøre denne virkning. Da Kate kom hjem, var den gode dame kommet i tanker om to eksempler på modehandlerinder, som havde ejet en betydelig formue, men om de helt og holdent havde erhvervet sig den ved deres bedrift eller haft en kapital at begynde med eller været så heldige at blive rigt gift, det kunne hun ikke huske så nøje. Imidlertid måtte der, som hun meget logisk bemærkede, have været en eller anden ung person i den næringsvej, som havde samlet sig formue, uden at have haft noget at begynde med, og når dette havde sin rigtighed, hvorfor skulle det da ikke kunne gå Kate lige sådan? Miss La Creevy, der

var medlem af den lille rådsforsamling, vovede at udtrykke en vis tvivl om sandsynligheden af, at miss Nickleby ville nå dette glædelige mål i et menneskes sædvanlige levealder, men den gode dame afgjorde dette spørgsmål på det bestemteste ved at underrette dem om, at hun havde en forudfølelse i så henseende – en slags fremsynethed, hun havde plejet at afgøre enhver disput med den afdøde mr. Nickleby med og i ni trekvart tilfælde af ti afgjort den i den forkerte retning.

"Jeg er bange for, at det er et usundt arbejde," sagde miss La Creevy. "Jeg husker, at jeg fik tre unge syjomfruer til at sidde for mig, da jeg begyndte at male, og jeg husker også, at de alle tre så blege og sygelige ud."

"Åh, det er på ingen måde nogen almindelig regel," bemærkede mrs. Nickleby, "for jeg husker så godt, som om det først var i går, at jeg henvendte mig til én, der var mig specielt anbefalet, for at få en rød kåbe syet på den tid, da røde kåber var i mode, og hun havde et meget rødt ansigt."

"Måske drak hun," mente miss La Creevy.

"Det ved jeg ikke, men jeg ved, at hun havde et meget rødt ansigt," svarede mrs. Nickleby, "og Deres bemærkning har derfor ikke noget at sige."

På denne måde og med lignende vægtige grunde imødegik den værdige matrone enhver lille indvending mod den lagte plan. Lykkelige mrs. Nickleby! En plan behøvede kun at være ny for at stå strålende og forgyldt som et glimrende legetøj for hendes tanker. Da dette spørgsmål var afhandlet, meddelte Kate sin onkels hensigt med det ledige hus, hvorpå mrs. Nickleby lige så beredvilligt gik ind, idet hun betegnende nok bemærkede, at det ville være en behagelig adspredelse for

hende om aftenen, når vejret var smukt, at gå til Westend og hente sin datter, og ikke mindre betegnende glemte, at man næsten hver uge i året kunne gøre regning på at have regnfulde aftener og dårligt vejr.

"Det vil gøre mig ondt – meget ondt at forlade Dem, min kære veninde," sagde Kate, som den fattige miniaturmalerskes godmodighed havde gjort et dybt indtryk på.

"Derfor bliver De alligevel ikke fri for mig," sagde miss La Creevy med al den livlighed, hun kunne påtage sig. "Jeg skal ofte besøge Dem og komme og høre, hvorledes det går Dem. Selv om der også i hele London og hele den vide verden ikke er noget andet hjerte, der har interesse for Deres velfærd, vil der dog være et lille enligt fruentimmer, som beder for Dem dag og nat."

Og så skar den stakkels sjæl, som havde et hjerte, stort nok til Gog, Londons skytsånd, og nok af det til overs til Magog oven i købet, en mængde underlige ansigter, der ville have sikret hende en stor formue, hvis hun havde kunnet overføre dem på elfenben eller lærred. Hun satte sig derpå hen i en krog og græd sig "rigtig mæt", som hun kaldte det.

Men ingen græden, talen, håben eller frygten kunne holde hverken den fæle lørdag eftermiddag eller Newman Noggs borte. Som punktligheden selv hinkede han op til døren og sendte et pust af kraftig genever ind gennem nøglehullet, netop da de kirkeklokker i nabolaget, der var enige om tiden, slog fem. Newman afventede det sidste slag og bankede så på.

"Fra mr. Ralph Nickleby," sagde Newman og meddelte kort sit ærinde, da han var kommet ovenpå.

"Vi skal straks være færdige," sagde Kate. "Vi har ikke meget at flytte, men jeg er bange for, at vi kommer til at tage en vogn."

"Jeg skal hente en," svarede Newman.

"De må virkelig ingen ulejlighed gøre Dem," sagde mrs. Nickleby.

"Jo jeg vil," svarede Newman.

"Jeg kan ikke tillade, at De tænker på sådant."

"Det kan De ikke undgå," sagde Newman.

"Ikke undgå?"

"Nej. Jeg tænkte på det, da jeg gik herhen, men tog ingen, da jeg mente, at De måske ikke var færdige. Jeg tænker på mange ting; det kan ingen forhindre."

"Nå ja, jeg forstår Dem, mr. Noggs," sagde mrs. Nickleby. "Tanker er naturligvis toldfri. Enhver er herre over sine tanker."

"Det ville ikke være tilfældet, hvis visse folk måtte råde," mumlede Noggs.

"Nej, det er meget rigtigt, mr. Noggs," svarede mrs. Nickleby. "Visse folk er så – hvorledes har Deres principal det?"

Newman sendte Kate et betydningsfuldt blik og svarede med et stærkt eftertryk på det sidste ord, at mr. Ralph Nickleby havde det godt og sendte dem sin – *hilsen*.

"Vi er ham meget forbundet," sagde mrs. Nickleby.

"Det skal jeg sige ham," svarede Newman.

Det var ingen let sag at tage fejl af Newman Noggs, når man først en gang havde set ham, og da Kate, tiltrukket af det besynderlige i hans væsen – der dog ved denne lejlighed, trods hans korte udtryksmåde lå noget ærbødigt over, ja endog fintfølende – tog ham nærmere i øjesyn, huskede hun, at hun

tidligere i forbigående havde set et glimt af denne sælsomme skikkelse.

"Undskyld min nysgerrighed," sagde hun, "men så jeg dem ikke i diligencegården den morgen, da min broder rejste?"

Newman så alvorligt på mrs. Nickleby og svarede med den største uforskammethed:

"Nej."

"Ikke det?" udbrød Kate. "Da turde jeg dog have påstået det, hvor det skulle være."

"Det ville have været galt," svarede Newman. "Det er første gang i tre uger, jeg er ude. Jeg har haft podagra."

Newman var overmåde langt fra at se ud til at være podagrist, og det kunne Kate heller ikke lade være med at tænke; men samtalen blev afbrudt ved, at mrs. Nickleby påstod, at døren skulle lukkes, for at mr. Noggs ikke skulle forkøle sig, og endvidere absolut ville lade tjenestepigen gå efter en vogn af frygt for, at han skulle pådrage sig et nyt anfald af sit onde, og for begge disse betragtninger måtte Newman give efter. Straks efter kom vognen, og efter mangt et vemodigt farvel, og efter at miss La Creevy var løbet en hel del frem og tilbage på fortovet, ved hvilken lejlighed den gule turban kom i voldsom berøring med adskillige fodgængere, begav den – det vil sige vognen, ikke turbanen – sig bort igen med de to damer og deres tøj indeni og Newman – trods alle mrs. Nicklebys forsikringer om, at det ville blive hans død – på bukken ved siden af kusken.

De kørte til City langs med floden, og efter en lang og meget langsom kørsel – gaderne vrimlede nemlig på den tid af alle slags køretøjer – holdt de uden for et stort, smudsigt, gammelt hus i Thames Street, hvis dør og vinduer var så overstænkede

med gadeskarn, at det så ud, som om det ikke havde været beboet i flere år. Døren til denne øde bolig åbnede Newman med en nøgle, som han tog ud af sin hat – som han, i forbigående sagt, på grund af sine lommers brøstfældige tilstand gemte alting i og sandsynligvis også ville have gemt sine penge, hvis han havde haft nogle. Da vognen var betalt, gik han foran dem ind i huset. Gammelt og skummelt og sort var det, og øde og mørke var værelserne, hvor der fordum havde hersket liv og virksomhed. Bagtil lå en losseplads, som vendte ud til Themsen. Et tomt hundehus, nogle ben, stumper af jernbånd og nogle gamle tøndestaver lå strøet omkring, men intet liv rørte sig der. Det var et billede af kold, stille opløsning.

"Man bliver så kold og forstemt i dette hus," sagde Kate, "og det ser ud, som om det var blevet ramt af en forbandelse. Var jeg overtroisk, kunne jeg næsten være tilbøjelig til at tro, at der var blevet begået en eller anden rædsom forbrydelse inden for disse gamle mure, og at stedet aldrig siden havde kunnet trives. Hvor det dog ser mørkt og truende ud!"

"Gud, barn," svarede mrs. Nickleby, "tal ikke således; du skræmmer jo livet af mig."

"Det er kun nogle latterlige forestillinger af mig, moder," sagde Kate og tvang sig til at smile.

"Så vil jeg sandelig ønske, kære barn, at du vil beholde dine latterlige forestillinger hos dig selv og ikke vække latterlige forestillinger hos mig til at holde dine med selskab," svarede mrs. Nickleby. "Hvorfor har du ikke tænkt på alt dette før? Du er så tankeløs – vi kunne have anmodet miss La Creevy om at gøre os selskab eller lånt en hund eller tusinde ting – men således er

det altid, og således var det også med din salig fader. Når jeg ikke tænkte på alt –"

Dette var mrs. Nicklebys sædvanlige indledning til en almindelig beklagelse, der indeholdt en halv snes indviklede sætninger, som ikke var henvendt til nogen bestemt, og som hun nu skaffede sig luft i, indtil hun blev ganske åndeløs.

Newman syntes ikke at høre disse bemærkninger, men førte damerne ind i et par værelser på første sal, som man havde gjort en slags forsøg på at sætte i beboelig stand. I det ene var der nogle få stole, et bord, et gammelt kamintæppe og et stykke falmet uldtøj, og der var lagt brændsel til rette i kaminen. I det andet fandtes en gammel himmelseng og andet tarveligt sovekammerbohave.

"Nå, barn," sagde mrs. Nickleby, idet hun bestræbte sig for at være tilfreds, "er dette nu ikke betænksomt og opmærksomt af din onkel? Vi ville jo ikke have haft andet end den seng, vi købte i går, hvis han ikke havde vist sådan en omtanke."

"Det er virkelig meget venligt," svarede Kate.

Newman Noggs sagde ikke, at han havde opstøvet det gamle bohave på et kvistkammer og i en kælder, og at han havde købt den slat mælk til te, som stod på en hylde, kommet vand på den rustne kedel på kaminpladen, sanket huggespånerne på lossepladsen og tigget kullene sammen, men tanken om, at Ralph Nickleby skulle have ladet dette besørge, kildrede i den grad hans indbildningskraft, at han ikke kunne bare sig for at lade alle sine ti fingre knage den ene efter den anden. Over denne idræt blev mrs. Nickleby vel først noget overrasket, men da hun troede, at den stod i en eller anden fjern forbindelse med podagraen, lagde hun ikke videre vægt på den.

"Nu tror jeg ikke, at vi behøver at opholde Dem længere," sagde Kate.

"Er der ingen ting, jeg kan gøre for Dem?" spurgte Newman.

"Nej tak," svarede Kate.

"Mr. Noggs vil måske ikke have noget imod at drikke vor skål, barn," sagde mrs. Nickleby, mens hun ragede i sin sypose efter et lille pengestykke.

"Moder," sagde Kate tvivlrådig, idet hun lagde mærke til, at Newman vendte ansigtet bort, "jeg tror du vil krænke hans følelse ved at byde ham noget."

Newman Noggs bukkede for den unge dame snarere som en herre, end som den usle stakkel, han syntes at være, og lagde hånden på brystet, og efter at have tøvet et øjeblik med en mine, som om han gerne ville have sagt noget, hvis han havde vidst, hvad det skulle være, forlod han værelset. Da den skurrende genlyd af den tunge gadedør, som faldt i efter ham, rungede gennem huset, følte Kate sig halvvejs fristet til at kalde på ham og bede ham blive lidt, men hun skammede sig over sin frygt, og Newman Noggs var allerede på hjemvejen.

12

Hvorledes læseren sættes i stand til at følge miss Squeers' kærlighed på dens bane og bedømme, om denne var jævn eller det modsatte.

Det var en heldig omstændighed for miss Squeers, at hendes værdige fader, da han kom hjem om aftenen efter det lille teselskab, var, hvad de indviede kalder, "for stærkt tilrøget" til at kunne lægge mærke til de mangfoldige tegn på ærgrelse, der var synlige i hendes åsyn. Men da han var i en ophidset og kivagtig stemning, når han havde en rus, er det alligevel ikke umuligt, at han kunne have gjort klammeri med hende, enten af denne eller en indbildt årsag, hvis den unge dame ikke med såre rosværdig eftertanke og klogskab havde holdt en dreng rede, som kunne modtage det første stød af den gode herres forbitrelse. Efter at den havde skaffet sig luft i forskellige puf og spark, lagde den sig så meget, at han lod sig overtale til at gå til sengs, hvad han gjorde med støvler på og paraply under armen.

Den forsultne tjenestepige fulgte som sædvanligt miss Squeers ind i hendes eget værelse for at krølle hendes hår, varetage de øvrige småbestillinger ved hendes toilette og anbringe al den smiger, hun kunne finde på; for miss Squeers var mere end magelig nok og tilstrækkelig forfængelig og overfladisk til at kunne være en fin dame, og det var kun tilfældigheder som rang og stand, der hindrede hende i at være det.

"Hvor Deres hår krøller sig yndigt i aften, miss!" sagde kammerpigen. "Det er min tro både synd og skam at rede det ud!"

"Hold mund," svarede miss Squeers forbitret.

På grund af lang erfaring kunne pigen i det hele ikke blive overrasket over, at miss Squeers lod sit dårlige lune komme til udbrud, og da hun havde en formodning om, hvad der var foregået i løbet af aftenen, forandrede hun taktik og valgte en indirekte fremgangsmåde for at gøre sig behagelig.

"Hør, miss," sagde kammerpigen, "om De så slår mig ihjel for det, kan jeg ikke lade være at sige, at jeg aldrig har set nogen se så simpel ud, som miss Price gjorde i aften."

Miss Squeers sukkede og tog sig sammen, så hun kunne høre efter.

"Jeg ved, at det er meget urigtigt af mig at tale således," fortsatte pigen, henrykt over at se, hvilket indtryk hun begyndte at gøre, "siden miss Price er Deres veninde, men hun majer sig så rædsomt ud og gør sig sådan en umage for at blive bemærket, at – å – ja, det var godt, om folk kunne se sig selv."

"Hvad mener du, Phib?" spurgte miss Squeers og kiggede i sit lille spejl, hvor hun, ligesom de fleste af os, så, ikke sig selv, men afbildningen af et eller andet behageligt billede i hendes egen hjerne. "Hvor du snakker!"

"Snakker, miss? Det er nok til at få en hankat til at snakke fransk grammatik, at se hende kaste med nakken," svarede pigen.

"Ja, hun kaster rigtignok med nakken," bemærkede miss Squeers med et åndsfraværende blik.

"Hun er så forfængelig og så grumme, grumme simpel," sagde pigen.

"Stakkels Tilda!" sukkede miss Squeers medlidende.

"Og så majer hun sig altid så forskrækkeligt ud for at blive beundret," fortsatte ternen. "Det er jo formelig uanstændigt."

"Jeg kan ikke tillade, at du taler således, Phib," sagde miss Squeers. "Tildas forældre er folk af ringe stand, og når hun ikke har fået en bedre opdragelse, så er skylden deres og ikke hendes."

"Ja, men miss," sagde Phoebe, hvis navn blev forkortet til "Phib", når frøkenen nedlod sig til at tale fortroligt med hende. "Hvis hun bare ville danne sig efter sin veninde, hvis hun bare vidste, hvor galt hun bærer sig ad, og ville rette sig efter dem, kunne hun endnu med tiden blive en pæn ung pige."

"Phib," svarede miss Squeers med en majestætisk mine, "det passer sig ikke for mig at høre på disse sammenligninger. Tilda kommer derved til at stå i et alt for ugunstigt lys, og det er ikke venskabeligt af mig at låne øre til dem. Jeg så helst, at du holdt op med at tale om dette, skønt jeg jo ikke kan nægte, at hvis Tilda Price ville tage sig en eller anden til mønster – vel ikke netop mig –"

"Jo, miss, netop Dem," afbrød Phib hende.

"Nu vel da, mig, Phib, siden du endelig vil have det," sagde miss Squeers. "Jeg tilstår, at hvis hun ville gøre det, ville hun ingen skade have af det."

"Det er der flere, der tror, hvis jeg ikke tager meget fejl," sagde pigen i en gådefuld tone.

"Hvad mener du?" spurgte miss Squeers.

"Det kan være det samme," svarede pigen, "jeg ved nok, hvad jeg ved, miss."

"Phib," sagde Squeers dramatisk, "jeg fordrer, at du skal forklare dig. Hvad er dette for mørke hemmeligheder? Tal."

"Ja, når De endelig vil have det, miss, er det dette," sagde tjenestepigen. "Mr. John Browdie er af samme mening som De, og hvis han ikke var gået for vidt til at gøre det om igen, ville han være hjertelig glad ved at blive miss Price kvit og få miss Squeers."

"Store Gud!" udbrød miss Squeers og slog med værdighed hænderne sammen. "Hvad er det, jeg hører?"

"Sandhed, frøken, ikke andet end sandhed," svarede den snedige Phib.

"Hvilken stilling!" udbrød miss Squeers. "Uden at vide af det er jeg i færd med at tilintetgøre min egen Tildas fred og lykke! Hvorfor forelsker mændene sig i mig, enten jeg vil eller ikke, og forlader for min skyld deres tidligere udkårne?"

"Fordi de ikke kan andet," svarede pigen; "grunden er simpel nok."

Hvis miss Squeers var grunden, var den meget simpel.

"Lad mig aldrig høre mere om det," befalede miss Squeers. "Aldrig, hører du? Tilda Price har fejl – mange fejl, men jeg ønsker hende alt godt, for jeg anser det for ønskeligt – ønskeligt netop på grund af hendes fejls natur – at hun bliver gift så snart som muligt. Nej, Phib! Lad hende kun få mr. Browdie. Ham beklager jeg, den stakkels fyr, men jeg har meget til overs for Tilda, og jeg håber, at hun vil blive en bedre kone, end jeg venter af hende."

Med denne hjerteudgydelse gik miss Squeers i seng. Nag er et kort ord, men det udtrykker en lige så sælsom blanding af følelser og modsætninger, som noget som helst flerstavelsesord i sproget. I sit hjerte vidste miss Squeers lige så godt som den usle tjenestepige, at det, denne havde sagt, ikke var andet end en plump, løgnagtig smiger, og dog var alene lejligheden til at give en smule harme mod den uartige miss Price luft og til at lade, som om hun havde medlidenhed med hendes fejl og skrøbeligheder, selv om det kun var i et enkelt tyendes påhør, så stor en lettelse for hendes mismod, som om det hele havde været så sandt som evangeliet. Ja, hvad mere er, vi besidder en sådan gave til at føre os selv bag lyset, at miss Squeers følte sig ganske højsindet og stor, efter så ædelt at have givet afkald på John Browdies hånd, og så ned på sin rivalinde med en slags hellig ro, der bidrog voldsomt til at dulme hendes krænkede følelser.

Denne heldige stemning hjalp med til en forsoning, for da det dagen efter bankede på døren og møllerdatteren blev meldt, gik miss Squeers ind i dagligstuen i en kristelig sindstilstand, der i sandhed var skøn at skue.

"Nå, Fanny," sagde møllerdatteren, "som du ser, er jeg kommet for at besøge dig, selv om vi var oppe at skændes i aftes."

"Jeg beklager dine onde lidenskaber, Tilda," svarede miss Squeers, "men jeg bærer ikke nag. Det holder jeg mig for god til."

"Vær nu ikke tvær, Fanny," sagde miss Price. "Jeg er kommet for at fortælle dig noget, som jeg ved vil glæde dig."

"Hvad kan det være, Tilda?" spurgte miss Squeers, idet hun snerpede munden sammen og så ud, som om intet på jorden, i luften, ilden eller vandet kunne volde hende det mindste glimt af glæde.

"Nu skal du høre," svarede miss Price. "Da vi var gået herfra i aftes, kom John og jeg i et rædsomt klammeri."

"Det glæder mig ikke," sagde miss Squeers, om hun end trak lidt på smilebåndet.

"Gud, så slet kunne jeg heller ikke tro om dig, at jeg kunne tænke det," svarede hendes gæst. "Det er ikke det."

"Åh!" sagde miss Squeers med et tilbagefald af tungsindighed. "Bliv ved."

"Efter at vi havde kivedes en hel del og sagt, at vi aldrig ville se hinanden mere," fortsatte miss Price, "blev vi gode venner igen, og i morges gik John hen og skrev vore navne op, for at der kunne blive lyst første gang for os på søndag. Vi skal altså have bryllup om tre uger, og det siger jeg dig nu i tide, for at du kan få den ny kjole syet."

I dette budskab var der en blanding af galde og honning. Udsigten til, at veninden så snart skulle have bryllup, var galden, og visheden om, at hun ikke havde alvorlige hensigter med Nicholas, var honningen. I det hele taget havde det søde overvægt over det bitre. Miss Squeers sagde derfor, at hun ville lade kjolen sy, og håbede, at Tilda måtte blive lykkelig, skønt hun ikke var overbevist om det, og bad hende ikke at stole alt for trygt på det, for mandfolkene var nogle forunderlige skabninger, og mangfoldige gifte koner var højst ulykkelige, og ønskede af ganske hjerte, at de igen var piger. Til disse beklagelser føjede miss Squeers nogle flere, der egnede sig lige

så meget til at hæve hendes venindes mod og fremme hendes tilfredshed.

"Men hør nu, Fanny," sagde miss Price, "jeg må tale et par ord med dig om den unge mr. Nickleby."

"Han er mig aldeles ligegyldig," afbrød Fanny hende med hysteriske symptomer. "Jeg foragter ham alt for dybt."

"Det er da vel aldrig dit alvor?" svarede hendes veninde. "Tilstå, Fanny, du holder af ham."

Uden at give noget umiddelbart svar, brast miss Squeers pludselig i en forbitret gråd og udbrød, at hun var et elendigt, tilsidesat, ynkeligt skumpelskud. "Jeg hader alle," sagde hun, "og jeg ville ønske, at alle var døde – det ville jeg."

"Gud, Gud!" sagde miss Price, ganske rørt over denne tilståelse af misantropiske følelser. "Det er ikke dit alvor."

"Jo det er," svarede miss Squeers, idet hun slog hårde knuder på sit lommetørklæde og bed tænderne sammen, "og jeg ville ønske, at jeg selv var død, ja!"

"Å, om fem minutter vil du være af en ganske anden mening," sagde Matilda. "Ville det ikke være langt bedre at tage ham til nåde igen, end at plage dig selv med at tage således på vej? Ville det ikke være langt bedre, om du havde ham ganske for dig selv på en selskabelig, omgængelig måde og som din frier?"

"Jeg ved ikke, hvad det ville," hulkede miss Squeers. "O Tilda, hvor kunne du handle så lavt og uværdigt? Jeg ville ikke have troet det om dig, hvem der så havde sagt det."

"Nej, se dog!" sagde miss Price fnisende. "Man skulle jo tro, at jeg i det mindste havde myrdet nogen."

"Det er omtrent lige så slemt," bemærkede miss Squeers med heftighed.

"Og det alt sammen, fordi jeg ser godt nok ud til at få folk til at være høflige imod mig!" udbrød miss Price. "Man skaber dog ikke selv sit ansigt, og det er ikke mere min skyld, om mit ansigt er smukt, end det er andre folks, om deres er grimt."

"Ti stille," skreg miss Squeers i sin mest skingrende tone, "eller du får mig til at slå dig, Tilda, og det ville jeg dog fortryde bagefter."

Det er overflødigt at bemærke, at begge de unge damers sind imidlertid var blevet i en vis grad påvirket af tonen i samtalen, og at ordvekslingen som en følge deraf havde fået et anstrøg af personlighed. Ja, fra en ringe begyndelse havde uenigheden allerede nået en betydelig højde og var i færd med at antage et heftigt præg, indtil de begge brast i en voldsom tåreflod og samtidig udbrød, at de aldrig havde troet, at de skulle blive således behandlet. Dette udbrud fremkaldte først indsigelser og førte omsider til en forklaring, på hvilken enden blev, at de sank i hinandens arme og svor hinanden evigt venskab og for to og halvtredsindstyvende gang i løbet af et år gentog den samme rørende ceremoni. Da det venskabelige forhold således var blevet fuldstændig genoprettet, påfulgte helt naturligt en dialog om antallet og beskaffenheden af de klædningsstykker, som miss Price behøvede ved sin indtrædelse i den hellige ægtestand. Miss Squeers beviste klart, at mange flere, end mølleren både ville og kunne anskaffe, var uundgåeligt nødvendige og ikke med anstændighed kunne undværes. Ved en let overgang bragte den unge dame derpå talen over på sin egen garderobe og førte, efter temmelig omstændeligt at have opregnet dens pragtstykker, sin veninde ovenpå, for at hun kunne tage den i øjesyn. Efter at to skuffer og et skab, som

indeholdt disse skatte, var blevet forevist og alle de mindre genstande prøvet, var det på tiden, at miss Price vendte hjem. Da hun havde været henrykt over alle kjolerne og var blevet aldeles målløs af beundring over et nyt, rosenrødt skærf, sagde miss Squeers i det ypperligste humør af verden, at hun ville følge hende et stykke på vej for hendes behagelige selskabs skyld, og af sted gik de, idet miss Squeers undervejs udbredte sig over sin faders talenter og multiplicerede hans indtægter med ti for at give sin veninde en svag forestilling om sin families uhyre vigtighed og anseelse.

Tilfældigvis var dette tidspunkt, der indbefattede det korte mellemrum mellem, hvad der med et smukt udtryk kaldtes mr. Squeers elevers middag og deres tilbagevenden til deres stræben efter nyttige kundskaber, netop den time, i hvilken Nicholas plejede at gå en tungsindig spadseretur, og mens han drev ligegyldig gennem landsbyen, grublede han over sin ynkelige lod. Dette vidste miss Squeers meget godt, men hun havde måske glemt det, for da hun opdagede, at denne unge herre nærmede sig dem, ytrede hun mange symptomer på overraskelse og forskrækkelse og forsikrede sin veninde, at hun var til mode, "som om hun skulle synke i jorden."

"Skal vi vende om eller løbe ind i et hus?" spurgte miss Price. "Endnu har han ikke set os."

"Nej, Tilda," sagde miss Squeers, "det er min pligt at føre det igennem, og det vil jeg."

Da miss Squeers sagde dette i en tone, som om hun havde fattet en ophøjet moralsk beslutning, og desuden fik et par anfald af hoste og snappen efter vejret, der vidnede om, at hendes følelser var i stærk spænding, tillod hendes veninde sig

ingen flere bemærkninger, men styrtede sammen med hende lige løs på Nicholas. Da han gik med øjnene fæstede på jorden, mærkede han ikke deres komme, førend de var ganske tæt ved ham; ellers var han måske selv krøbet i skjul.

"God morgen," sagde Nicholas, idet han bukkede og gik forbi.

"Han går," mumlede miss Squeers. "Jeg kvæles, Tilda."

"Å hør, mr. Nickleby, skynd Dem!" råbte miss Price, der lod, som om hun blev forskrækket over sin venindes trussel, men i virkeligheden var drevet af en ondskabsfuld lyst til at høre, hvad Nicholas ville sige. "Å hør, mr. Nickleby!"

Mr. Nickleby vendte om og så så forvirret ud som muligt, da han spurgte, om damerne havde noget at befale.

"Spørg ikke," sagde miss Price hastigt, "men støt hende på den anden side. Hvorledes har du det nu, Fanny?"

"Bedre," sukkede miss Squeers, idet hun lagde en rødbrun kastorhat med tilhørende grønt slør på mr. Nicklebys skulder. "Denne tossede svaghed!"

"Kald den ikke tosset, bedste veninde," sagde miss Price, hvis klare øjne spillede af overgivenhed, da hun mærkede Nicholas' befippelse, "du behøver ikke at skamme dig over den. Det er dem, der er for stolte til at falde til føje, som burde skamme sig."

"Jeg mærker nok," sagde Nicholas smilende, "at De stikler til mig, selv om jeg sagde Dem i aftes, at skylden ikke var min."

"Nå, han siger, at skylden ikke var hans, søde Fanny," sagde den ondskabsfulde miss Price. "Var du måske for skinsyg eller for hastig imod ham? Han siger, at skylden ikke var hans. Det synes mig at være undskyldning nok."

"De vil ikke forstå mig," sagde Nicholas. "Hold op med den spøg; jeg har ikke tid og sandelig heller ikke lyst til at være genstand for eller indlade mig på nogen lystighed."

"Hvad mener De?" spurgte miss Price med forstilt forbavselse.

"Spørg ham ikke, Tilda," udbrød miss Squeers, "jeg tilgiver ham."

"Min Gud," sagde Nicholas, idet den brune hat atter sank ned på hans skulder, "det er alvorligere, end jeg troede. Undskyld, men vil De ikke have den godhed at høre mig?"

Med disse ord løftede han den brune hat op, og, idet han besvarede et blidt bebrejdende blik af miss Squeers med den mest uforstilte forbavselse, veg han et skridt tilbage for at unddrage sig den skønne byrde og fortsatte:

"Det gør mig meget ondt – ærligt og oprigtigt ondt – at jeg i aftes har været årsag til en uenighed imellem Dem. Jeg bebrejder mig bittert, at jeg har været så uheldig at være skyld i den strid, der opstod, skønt det var meget mod min vilje, forsikrer jeg Dem."

"Nå ja, men det er dog vist ikke alt, hvad De har at sige?" udbrød miss Price, da Nicholas tav.

"Jeg er desværre bange for, at der er noget mere endnu," stammede Nicholas med et halvt smil og et blik på miss Squeers. "Det er så vanskeligt at få det frem – men – alene ved antydningen af en sådan formodning bliver man så flov – og dog – tør jeg spørge, om denne dame antager, at jeg nærer – kort sagt, tror hun, at jeg er forelsket i hende?"

"Fortryllende forlegenhed!" tænkte miss Squeers. "Omsider har jeg fået ham til at bryde isen. – Svar for mig, kære Tilda,"

hviskede hun til sin veninde.

"Om hun tror det?" sagde miss Price, "ja naturligvis tror hun det."

"Hun tror det!" udbrød Nicholas med så kraftig en betoning, at den et øjeblik kunne være blevet anset for henrykkelse.

"Ja," svarede miss Price.

"Hvis mr. Nickleby har tvivlet, Tilda," sagde den blussende miss Squeers med den blideste røst, "kan han berolige sig. Hans følelser bliver gengæ..."

"Holdt!" udbrød Nicholas hurtig. "Hør på mig. Dette er den groveste og mest fantastiske forblindelse, den mest fuldstændige og mest indlysende fejltagelse, som et menneskeligt væsen nogen sinde har gjort sig skyldig i. Jeg har knap set den unge dame en halv snes gange, men selv om jeg havde set hende halvtreds gange endnu, ville det dog hverken gøre fra eller til. Jeg har ikke nogen tanke, noget ønske eller håb med hensyn til hende, undtagen – og jeg siger dette, ikke for at såre hendes følelser, men for at overbevise hende om, hvorledes det forholder sig med mine – undtagen det ene formål, der er mit hjerte lige så dyrebart som livet selv, nemlig engang at kunne vende dette fordømte sted ryggen for aldrig mere at betræde eller tænke på det – endog kun tænke på det – undtagen med væmmelse og afsky."

Med denne særdeles tydelige og ligefremme erklæring, som han afgav med al den heftighed, som hans harmfulde og ophidsede følelser kunne lægge i den, gjorde Nicholas et let buk og gik uden at ville høre mere.

Men den stakkels miss Squeers! Hendes harme, forbitrelse og ærgrelse, den hurtige rækkefølge af bitre og lidenskabelige

følelser, som hvirvlede gennem hendes sjæl, er ikke til at beskrive. En kurv! Og det af en lærer, som havde meldt sig efter et avertissement, med en årlig løn af fem pund i ubestemte terminer, og som fik kost og logi ligesom drengene, og det oven i købet i nærværelse af en lille mide af en møllerdatter på atten år, der om en tre ugers tid skulle giftes med en mand, som havde bejlet til hende på sine knæ. Hun kunne for ramme alvor være blevet kvalt ved tanken om at være blevet så ydmyget.

Men en ting stod midt i al hendes krænkelse klart for hende, og det var, at hun hadede og afskyede Nicholas med al den smålighed og snæverhjertethed, der var en ætling af huset Squeers værdig. Og der var samtidig en trøst, og det var den, at hun hver time på dagen kunne såre hans stolthed og tirre ham ved en eller anden forhånelse, eller ved at lade ham føle savn, som ikke kunne andet end gøre indtryk på selv den sløveste person og måtte føles dobbelt af en, der var så kilden som Nicholas. Disse to betragtninger fik overvægten hos hende, og hun lod lige over for sin veninde, som om hun tog sig sagen temmelig let, idet hun bemærkede, at mr. Nickleby var så sær og så hidsig, at hun var bange for, hun måtte lade ham fare, hvorpå hun sagde farvel til hende.

Og her kan det bemærkes, at da miss Squeers skænkede Nicholas sin kærlighed – eller hvad der i mangel af noget bedre forestillede denne – havde hun ikke en eneste gang for alvor tænkt sig muligheden af, at han kunne være af en anden mening end hun i den sag. Hun gik ud fra, at hun var indtagende og smuk, at hendes fader var herre og Nicholas tjener, og at hendes fader havde penge, Nicholas derimod ikke. Alt dette forekom hende at være afgørende grunde for, at den

unge mand kun måtte føle sig så meget des mere æret ved hendes valg. Heller ikke havde hun undladt at betænke, hvor langt behageligere hun kunne gøre hans stilling, når hun var hans ven, og hvor langt ubehageligere, når hun var hans fjende, og vist nok ville mange unge mænd med mindre samvittighedsfuldhed end Nicholas have bestyrket hende i hendes sværmeri, om ikke af nogen anden, så dog af denne såre tydelige og forståelige grund. Han havde imidlertid fundet for godt at handle anderledes, og miss Squeers var rasende.

"Han skal tage sig i agt for," sagde den forbitrede unge dame, da hun igen var kommet op på sit værelse og havde lettet sit sind ved et angreb på Phib, "at jeg ikke ophidser moder endnu mere imod ham, når hun kommer hjem."

Dette var næppe nødvendigt; men miss Squeers holdt ord, og den stakkels Nicholas, som måtte finde sig i den slette kost og det smudsige logi og være et nødtvungent vidne til uafbrudt skidenfærdig elendighed, blev nu desuden behandlet med al den udspekulerede nederdrægtighed, som ondskaben og den mest griske gerrighed kunne finde på.

Men dette var endnu ikke alt. Der var et andet og snedigere plageri, som pinte hans hjerte og næsten gjorde ham vanvittig ved dets uretfærdighed og grusomhed. Siden den aften, da Nicholas havde talt så mildt til Smike i skolestuen, havde dette ulykkelige væsen stadig holdt sig i nærheden af ham for at være ham til nytte, idet han forekom ethvert lille ønske, som hans beskedne evner kunne opfylde, og var glad ved bare at være om ham. I flere timer kunne han sidde ved siden af ham og se ham tålmodigt ind i ansigtet, og et ord var da nok til at opklare hans sorgfurede åsyn og endog fremkalde et glimt af tilfredshed i

det. Han var blevet et andet væsen og havde nu et formål, og dette formål bestod i at vise hengivenhed for den eneste person – der endda kun var en fremmed – som havde behandlet ham, for ikke at sige med kærlighed, så dog som en menneskelig skabning.

Dette ulykkelige væsen måtte nu uophørligt døje al den arrighed og uvilje, som ikke kunne give sig luft mod Nicholas. Slid og slæb ville have været for intet at regne. Det var han alt for vel vant til. Uforskyldte prygl ville have været noget lige så dagligdags, for også i den henseende havde han udstået en lang og besværlig læretid. Men aldrig så snart så man, at han havde fattet hengivenhed for Nicholas, førend hug og slag blev hans eneste kost morgen, middag og aften. Squeers var misundelig over den indflydelse, hans tjener så hurtigt havde vundet. Familien hadede ham, og Smike måtte undgælde for begge dele. Nicholas så det og skar tænder, hver gang disse grusomme og feje angreb blev gentaget.

Han havde indrettet nogle få regelmæssige forberedelsestimer for drengene. Mens han nu en aften gik frem og tilbage i den uhyggelige skolestue, og hans hjerte var bristefærdigt ved tanken om, at hans hjælp og beskyttelse havde forøget det ulykkelige væsens elendighed, hvis ejendommelige forladte stilling havde vakt hans medlidenhed, blev han mekanisk stående i en mørk krog, hvor genstanden for hans tanker havde taget plads. Med friske spor af tårer på sine kinder sad den stakkels sjæl fordybet i en pjaltet bog og søgte forgæves at lære en lektie, som et ni-års barn med almindelige evner med lethed ville have fattet, men som var en forseglet, håbløs gåde for den nittenårige, forkuede drengs forstyrrede hjerne. Ikke

des mindre sad han der og gennemlæste atter og atter tålmodigt siden, ikke af ungdommelig ærgerrighed, for han var en fælles skive for hån og spot af de rå knægte, som sad omkring ham, men kun fordi han var besjælet af en levende attrå efter at gøre sin eneste ven til behag.

Nicholas lagde sin hånd på hans skulder.

"Jeg kan ikke komme ud af det," sagde den modfaldne skabning og så op med bittert mismod i alle sine træk. "Nej, nej."

"Så skal du ikke plage dig," svarede Nicholas.

Knøsen rystede på hovedet, og idet han sukkende lukkede bogen, stirrede han ud for sig og lagde sit hoved på sine arme og græd.

"Du må for Guds skyld ikke græde," sagde Nicholas med bevæget røst, "jeg kan ikke holde ud at se det."

"De er hårdere imod mig, end de før har været," hulkede knøsen.

"Ja desværre, det ved jeg," svarede Nicholas.

"Hvis De ikke var her," sagde skumpelskuddet, "måtte jeg dø. De vil tage livet af mig. Det ved jeg, de vil."

"Du vil få det bedre, når jeg er borte, stakkels fyr," svarede Nicholas og rystede sørgmodigt på hovedet.

"Borte!" udbrød den anden og så ham vist i ansigtet.

"Tys!" svarede Nicholas. "Ja."

"Vil De bort?" spurgte knøsen med en ivrig hvisken.

"Det kan jeg ikke sige dig," svarede Nicholas, "jeg talte mere til mig selv end til dig."

"Sig mig," sagde knøsen bønfaldende, "å sig mig, vil De bort – vil De?"

"Til sidst nødes jeg til det," sagde Nicholas, "hvorledes det så går, står verden mig åben."

"Sig mig," bad Smike, "er verden lige så slem og sørgelig som dette sted?"

"Det forbyde Gud," svarede Nicholas, idet han fulgte sine egne tanker. "Dens hårdeste, tungeste genvordigheder vil være lyksalighed i sammenligning med dette."

"Vil jeg nogen sinde træffe Dem der?" spurgte knøsen med usædvanlig ivrighed og hurtighed.

"Ja," svarede Nicholas for at berolige ham.

"Nej, nej!" sagde Smike og greb hans hånd. "Vil jeg – vil jeg – sig det igen. Sig, at jeg ganske sikkert vil finde Dem."

"Det vil du," svarede Nicholas i den samme menneskekærlige hensigt, "og jeg vil hjælpe og understøtte dig, og ikke på ny volde dig sorger, således som jeg har her gjort."

Knøsen greb lidenskabeligt begge den unge mands hænder, trykkede dem mod sit bryst og udstødte nogle afbrudte, uforståelige lyde. I samme øjeblik trådte Squeers ind, og han flygtede tilbage til sin krog.

13

Nicholas afbryder ensformigheden i Dotheboys Hall ved en såre kraftig og mærkelig fremgangsmåde, som har temmelig vigtige følger.

En januarmorgens kolde, svage daggry listede sig ind gennem vinduerne i det fælles soveværelse. Nicholas, der støttede sig på sin arm, så sig om blandt de liggende skikkelser rundt omkring, som om han søgte efter en bestemt genstand.

Der krævedes et skarpt øje til blandt den tætte masse af sovende at opdage et bestemt individ. Således som de lå sammenpakket og for varmens skyld tildækket med deres lappede og pjaltede klæder, kunne der ikke skelnes stort andet end de skarpe omrids af blege ansigter, som den skumle belysning udbredte en og samme matte, tunge farve over, og hist og her en udstrakt, mager arm, hvis tyndhed ikke blev skjult af noget klæde, men lå blottet i hele dens indskrumpne hæslighed.

Der var nogle, som lå på ryggen med opadvendte ansigter og knyttede hænder og kun lige kunne skimtes i den blyfarvede belysning og snarere så ud som lig end som levende skabninger. Andre lå sammenrullet i sælsomme og fantastiske stillinger, som kunne være blevet anset for smertens besværlige anstrengelser for at finde en flygtig lindring, i stedet for at være et lune af søvnen. Nogle få – og disse hørte til de yngste børn – sov fredeligt med smil på deres ansigter og drømte måske om

hjemmet. Men hvert øjeblik afbrød et dybt og tungt suk stilheden i værelset og tilkendegav, at en sovende igen var vågnet til nok en dags elendighed, og da morgenen trådte i nattens sted, forsvandt smilene lidt efter lidt med det venlige mørke, som havde været deres ophav.

Drømme er digtningens og sagnets lyse skabninger, som færdes på Jorden ved nattetid og smelter for den første stråle af solen, der lyser for den bitre sorg og den barske virkelighed på deres daglige pilgrimsgang verden rundt.

Nicholas betragtede de sovende, først med en mine som den, der stirrer på en skueplads, som, selv om den er ham velkendt, dog ikke af den grund har tabt noget af sin sørgelige virkning, og dernæst med en nøjere og mere spændt forsken som den, der savner noget, hans øje er vant til at møde, og som det havde ventet at skulle hvile på. Mens han endnu var beskæftiget med denne søgen og i sin ivrighed var stået halvt ud af sengen, hørte man Squeers' stemme fra den nederste ende af trappen.

"Nå," råbte han, "vil I sove hele dagen deroppe –"

"I dovne hunde!" tilføjede mrs. Squeers, idet hun sluttede sætningen, og man hørte en skrattende lyd som den, der frembringes, når man snører et snøreliv.

"Nu kommer vi straks ned," svarede Nicholas.

"Kommer vi straks ned!" sagde Squeers. "Ja, I gør også bedst i at komme ned straks, for at jeg ikke skal komme op til jer. Hvor er Smike?"

Nicholas så sig atter hurtigt om, men svarede ikke.

"Smike!" brølede Squeers.

"Har du lyst til at få nok et hul i hovedet, Smike?" spurgte hans elskværdige ægtemage i samme tone.

Stadig kom der intet svar og Nicholas vedblev at se sig om, hvilket også de fleste af drengene, der nu alle var vågne, gjorde.

"Pokker stå i hans uforskammethed," mumlede Squeers og slog utålmodigt på rækværket med spanskrøret. "Nickleby!"

"Ja, sir."

"Send den genstridige slyngel ned; hører De ikke, at jeg kalder?"

"Han er her ikke," svarede Nicholas.

"Kom ikke og fortæl mig noget," indvendte institutbestyreren. "Jo vist er han."

"Nej, han er ikke," svarede Nicholas forbitret. "Kom *De* ikke og fortæl *mig* noget."

"Det skal vi snart få at se," sagde Squeers og fo'r op ad trappen. "Jeg skal nok finde ham, kan jeg forsikre Dem."

Med denne forsikring stormede mr. Squeers ind i sovesalen og fløj, med sit spanskrør hævet til slag, ind i den krog, hvor trældyrets magre krop plejede at ligge henstrakt om natten. Spanskrøret ramte gulvet uden at gøre fortræd. Der var ingen der.

"Hvad skal dette sige?" spurgte Squeers, idet han vendte sig om og var ganske bleg i ansigtet. "Hvor har De skjult ham?"

"Jeg har ikke set noget til ham siden i aftes," svarede Nicholas.

"Hør nu," sagde Squeers, åbenbart forskrækket, skønt han gjorde sig umage for at skjule det, "på den måde redder De ham ikke. Hvor er han?"

"For den sags skyld kunne han godt ligge på bunden af den nærmeste dam," svarede Nicholas med dæmpet stemme og fæstede sine øjne stift på sin principals ansigt.

"Hvad Fanden mener De med det?" spurgte Squeers i største befippelse, hvorpå han, uden at afvente svar, spurgte drengene, om de ikke vidste noget om deres fordums kammerat. Mens de næsten alle ivrigt nægtede det, hørte man en skingrende stemme sige – hvad der egentlig var alles mening:

"Jeg tror, at Smike er løbet sin vej."

"Ha!" udbrød Squeers og snurrede sig rundt, "hvem var det, som sagde det?"

"Det var Tomkins," svarede et kor af stemmer. Mr. Squeers kastede sig ind i hoben og snappede med ét tag en ganske lille dreng, som endnu var i natdragt, og hvis forskrækkede udseende, da han blev trukket frem, syntes at tilkendegive, at han ikke rigtig vidste, om han skulle straffes eller belønnes for, hvad han havde sagt. Hans uvished varede ikke længe.

"Du tror altså, at han er løbet sin vej, du?" spurgte Squeers.

"Ja jeg gør," svarede den lille dreng.

"Og hvilken grund," sagde Squeers, idet han pludselig tog den lille dreng ved armen og såre behændigt smøgede hans lette kostume op, "hvilken grund har du til at tro, at en dreng kunne have lyst til at løbe bort fra dette institut, hvad?"

Til svar udstødte drengen et ynkeligt skrig. Mr. Squeers satte sig i den fordelagtigste stilling for at kunne bruge hele sin kraft og pryglede ham, indtil den lille dreng under sin sprællen formelig trillede ud af hænderne på ham, hvorpå han nådigst tillod ham at trille, hvorhen han bedst kunne.

"Så," sagde Squeers, "er der endnu flere drenge, som tror, at Smike er løbet bort, så skal det være mig en fornøjelse at snakke med dem."

Der herskede naturligvis en dyb tavshed, under hvilken Nicholas røbede sin afsky så tydeligt, som blikke kunne vise den.

"Nå, Nickleby," sagde Squeers og skottede ondskabsfuldt til ham. "De tror vel også, at han er løbet sin vej?"

"Det forekommer mig højst sandsynligt," svarede Nicholas ganske roligt.

"Nå det gør det?" snerrede Squeers. "Måske ved De det ligefrem?"

"Jeg ved intet om det."

"Han betroede Dem altså ikke sit forsæt, førend han udførte det?" snerrede Squeers.

"Nej," svarede Nicholas, "og det glæder mig meget, at han ikke gjorde det, da det i så fald ville have været min pligt at underrette Dem om det i rette tid."

"Hvilket rimeligvis ville have været Dem højst ubehageligt," sagde Squeers drillende.

"Ja det ville," svarede Nicholas. "De tolker mine følelser med den største nøjagtighed."

Mrs. Squeers, der fra det nederste af trappen havde lyttet til samtalen, tabte nu ganske tålmodigheden, tog i en fart sin nattrøje på og ilede op på valpladsen.

"Hvad er dette for en støj?" sagde damen, idet drengene veg tilbage til højre og venstre for at spare hende ulejligheden af at bane sig vej med sine senefulde arme. "Hvorfor i al verden taler du med ham, Squeers?"

"Ja, min ven," sagde Squeers, "sagen er, at Smike ikke er til at finde."

"Det ved jeg nok," sagde damen, "men er det da så forunderligt, når du antager sådanne opblæste lærere, der gør de unge hvalpe rebelske? Hør nu, unge mand, De har den godhed straks og med det samme at forføje Dem ind i skolestuen og tage drengene med Dem, og der viger De ikke fra, førend De får lov, eller vi to skal snakkes ved på en måde, som skal spolere Deres skønhed, hvor smuk De end tror, at De er. Det kan De stole på."

"Nej virkelig!" sagde Nicholas.

"Ja virkelig og virkelig igen, hr. abekat," sagde den irriterede dame, "og hvis jeg bare måtte bestemme, beholdt jeg ikke Dem og Deres lige én time i mit hus."

"Det skulle De heller ikke, hvis jeg måtte råde," svarede Nicholas. "Nå, drenge!"

"Ja, nå drenge!" sagde mrs. Squeers, idet hun, så godt hun kunne, efterabede lærerens stemme og tone. "Følg jeres fører, drenge, og forestil jer i Smikes situation. Læg mærke til, hvad han får for sin ulejlighed, når han bliver bragt tilbage, og det siger jeg jer, I får det lige så slemt og dobbelt så slemt, hvis I bare så meget som lukker munden op om ham."

"Hvis jeg får fat på ham," sagde Squeers, "skal jeg så godt som flå ham levende; husk vel på det, drenge."

"*Hvis* du får fat på ham!" gentog mrs. Squeers hånligt. "Vær du kun rolig; det kan aldrig slå fejl, når du bare bærer dig rigtig ad. Nå, af sted med jer!"

Med disse ord jog mrs. Squeers drengene ned, og efter en kort skærmydsel med de bageste, som trængte på for at slippe bort, men blev standset af de forreste, lykkedes det hende at rydde værelset, så at hun blev alene med sin mand.

"Han er væk," sagde mr. Squeers. "Dørene til ko- og hestestalden er aflåst, så han kan ikke have skjult sig der, og nede er han heller ikke, for pigen har set efter. Han må være gået til York ad landevejen."

"Hvorfor det?" spurgte Squeers,

"Tossehoved!" sagde mrs. Squeers forbitret. "Havde han måske penge?"

"Han har aldrig i sit liv ejet så meget som en penny, det jeg ved," svarede Squeers.

"Meget rigtigt," sagde mrs. Squeers, "og mad har han heller ikke taget med, det indestår jeg for, ha, ha, ha!"

"Ha, ha, ha!" udbrød Squeers.

"Følgelig," sagde mrs. Squeers, "må han tigge sig frem, og det kan han kun på hovedlandevejen."

"Det er sandt," indrømmede Squeers og klappede i hænderne.

"Sandt? Ja men det var dog ikke faldet dig ind, hvis jeg ikke havde sagt det," svarede hans kone. "Men når du nu tager vognen og kører den ene vej, og jeg låner Swallows og kører den anden, er det temmelig sikkert, at en af os må få fat på ham, når vi lukker øjnene op og spørger os for."

Den værdige dames plan blev vedtaget og iværksat uden et øjebliks ophold. Efter en meget hastig morgenmad og nogle forespørgsler i landsbyen, som syntes at vise, at man var på det rigtige spor, tog Squeers, opfyldt af tanken om at få fat i ham og hævne sig, af sted med sin ponyvogn. Iført det hvide slag og pakket ind i forskellige sjaler og tørklæder drog mrs. Squeers ud i en anden vogn og ad en anden kant, efter at have forsynet sig med en dygtig knippel, adskillige stykker stærkt reb og en

kraftig arbejdsmand. Således mente hun, at hun kunne være sikker på at få fat i Smike og holde på ham, når hun havde ham.

Nicholas blev tilbage i stærk sindsbevægelse, idet han indså, at hvorledes end knægtens flugt faldt ud, ville der sandsynligvis kun opstå sørgelige og beklagelige følger af den. Død af mangel og kulde var det bedste, der kunne ventes, når en så fattig og hjælpeløs skabning i længere tid flakkede ene og forladt om i en egn, han var aldeles ukendt med. Der var måske ikke nogen stor forskel på en sådan skæbne og overgivelse på nåde og unåde til Yorkshirer-instituttets barmhjertighed. Men det ulykkelige væsen havde i den grad vakt hans deltagelse og medlidenhed, at hans hjerte våndede sig ved tanken om de lidelser, der ventede ham. Med sådanne urolige bekymringer, og idet han udmalede sig tusinde muligheder, forløb tiden til den næste dags aften, da Squeers kom hjem, alene og uden at have udrettet noget.

"Ingen efterretninger om slynglen," sagde institutbestyreren, der åbenbart ikke så få gange havde rettet sine ben, som han kaldte det, på rejsen. "Men får mrs. Squeers ham ikke støvet op, vil jeg søge trøst hos nogen for det, Nickleby, det kan jeg sige Dem."

"Det står ikke i min magt at trøste Dem, sir," sagde Nicholas. "Sagen kommer ikke mig ved."

"Ikke det?" sagde Squeers i en truende tone. "Det skal vi få at se."

"Det skal vi," svarede Nicholas.

"Klepperten er blevet lam, og jeg har været nødt til at køre hjem med en lejet hest, hvilket kommer til at koste mig femten shillings foruden andre udgifter," sagde Squeers. "Hvem skal erstatte mig dem, hvad?"

Nicholas trak på skuldrene og tav.

"Jeg vil have erstatning af nogen, kan jeg fortælle Dem," sagde Squeers, hvis sædvanlige plumpe, men snedige væsen gik over til åben brutalitet. "Kom ikke her med Deres væmmelige klynken, men skrup af til Deres hul; det er over sengetid. Af sted. Skynd Dem!"

Nicholas bed sig i læben og knyttede uvilkårlig sine hænder, for hans fingre kløede efter at hævne fornærmelsen, men da han så, at manden var halvfuld, og at det kun kunne blive et højrøstet klammeri, nøjedes han med at sende tyrannen et hånligt blik og gik, så majestætisk han kunne, ovenpå, skønt ikke så lidt ærgerlig over at se, at miss og master Squeers samt tjenestepigen i en sikker krog morede sig over optrinnet. De to første tillod sig mange opbyggelige bemærkninger om fattige lykkeridderes storagtighed, hvilket fremkaldte en lydelig skoggerlatter, som endog istemtes af den usseligste af alle usselige tjenestepiger. Nicholas, der var rasende, gik i seng, trak tæppet over sit hoved og tog den faste beslutning, at den uafgjorte regning mellem ham og mr. Squeers skulle blive hurtigere berigtiget, end denne ventede.

Den næste dag kom, og Nicholas var endnu ikke rigtig vågen, da han hørte en vogn nærme sig huset. Den holdt. Mrs. Squeers' røst lod sig høre, og det i en hoverende tone, idet hun forlangte et glas brændevin til nogen, hvilket i og for sig var et tilstrækkeligt bevis på, at der var hændet noget mærkeligt. Nicholas vovede næppe at se ud ad vinduet, men gjorde det dog, og den første genstand, der mødte hans øjne, var den ulykkelige Smike, så tilsølet af dynd og regn, så forkommen, medtagen og forvirret, at han ville have tvivlet på, at det virkelig

var ham, hvis ikke hans klæder havde været af en sådan art, at man aldrig havde set mage til dem på et fugleskræmsel.

"Løft ham ned," sagde Squeers, efter at hans øjne bogstavelig havde fået sig en svir ved synet af synderen. "Bring ham ind, bring ham ind!"

"Så sagte!" råbte mrs. Squeers, da hendes ægtefælle ville hjælpe. "Vi bandt hans ben under forlæderet og surrede dem fast til vognen for at hindre ham fra at stikke af igen."

Med hænder, der skælvede af henrykkelse, løste Squeers rebet, hvorpå Smike, der tilsyneladende var mere død end levende, blev båret ind i huset og indespærret i en kælder, indtil mr. Squeers måtte finde for godt at revse ham i overværelse af den samlede skoleungdom.

Ved en flygtig betragtning af omstændighederne kunne man måske undre sig over, at mr. og mrs. Squeers ville gøre sig så meget ulejlighed for atter at få fat i en byrde, som de plejede at beklage sig så lydeligt over. Denne forundring vil dog ophøre, når man erfarer, at hvis en anden skulle besørge de mangfoldige arbejder, som det var pålagt trældyret at udføre, ville det have kostet anstalten ti til tolv shillings om ugen i dagløn, for ikke at tale om, at der af klogskabshensyn blev statueret et strengt eksempel. På enhver desertør i Dotheboys Hall. Thi denne anstalts tillokkelser var så få, at der med undtagelse af frygtens mægtige drift ikke var nogen synderlig anledning for en elev, der var forsynet med det sædvanlige antal ben og evne til at bruge dem, til at blive der.

Efterretningen om, at Smike var blevet grebet og ført tilbage i triumf, fo'r som en løbeild gennem det forsultne samfund, som hele formiddagen var i den mest spændte forventning.

Men i spændt forventning skulle det blive til om eftermiddagen, da Squeers, efter at have forfrisket sig med sit middagsmåltid og styrket sig med et ekstra drikoffer, viste sig samtidig med sin elskværdige ægtemage med et umådelig strengt åsyn og et frygteligt tugteredskab, stærkt, bøjeligt, indgnedet med voks og nyt – kort sagt, købt samme morgen i den specielle anledning.

"Er samtlige drenge til stede?" spurgte Squeers med frygtelig røst.

Samtlige drenge var til stede, men samtlige drenge var bange for at tale, hvorfor Squeers så ned ad rækkerne for at forvisse sig om det, mens samtlige øjne sænkede sig, og samtlige hoveder bøjede sig.

"Enhver dreng bliver på sin plads," sagde Squeers, idet han slog sit yndlingsslag i pulten og med skummelt velbehag lagde mærke til den almindelige faren sammen, som det aldrig undlod at frembringe. "Nickleby, hen til Deres pult!"

Mere end én lille iagttager så, at der var et påfaldende og usædvanligt udtryk i underlærerens ansigt, men han satte sig på sin plads uden at åbne sine læber til svar. Efter at Squeers triumferende havde skelet til sin medhjælper og kastet et knusende despotisk blik på drengene, forlod han værelset, men kom kort efter ind igen, idet han slæbte Smike efter sig ved kraven – eller rettere sagt ved det brudstykke af hans trøje, som var nærmest ved det sted, hvor hans krave ville have været, hvis han havde kunnet gøre sig til af en sådan prydelse. På ethvert andet sted ville synet af det elendige, afmægtige, modløse væsen have fremkaldt en medlidende og misbilligende mumlen, og det gjorde endog her til en vis grad en sådan virkning, idet tilskuerne bevægede sig uroligt på deres pladser

og nogle få af de modigste vovede at liste sig til at se på hinanden med blikke, der tydede på harme og medynk. Dette bemærkedes imidlertid ikke af Squeers, hvis øje hvilede på den ulyksalige Smike, idet han efter skik og brug ved sådanne lejligheder spurgte, om han havde noget at sige til sit forsvar.

"Det har du vist ikke?" sagde Squeers med et djævelsk grin.

Smike så sig om, og hans øje dvælede et øjeblik ved Nicholas, som om han havde ventet, at denne ville gå i forbøn for ham, men Nicholas' blik veg ikke fra pulten.

"Har du noget at sige?" spurgte Squeers atter og gjorde et par sving med sin højre arm, ligesom for at prøve dens styrke og bøjelighed. "Gå lidt til side, kære kone; jeg har ikke plads nok."

"Skån mig, sir!" udbrød Smike.

"Nå, er det det hele?" sagde Squeers. "Ja pisk får du rigtignok, til der kun er et par blodsdråber tilbage i dig, men så meget skal du få lov til at beholde."

"Ha, ha, ha!" lo mrs. Squeers. "Den var god."

"Jeg var nødt til det!" sagde Smike med mat stemme og så sig endnu engang bønfaldende om.

"Nå, så du var nødt til det?" sagde Squeers. "Det var altså ikke din skyld, men min, kan jeg tænke, hvad?"

"Den uartige, utaknemmelige, genstridige, lumske hund," udbrød mrs. Squeers, idet hun tog Smikes hoved under armen og ved hvert tillægsord gav det et dunk, "hvad vil han sige med det?"

"Gå til side, min ven," svarede Squeers. "Det skal vi nok komme efter."

Ganske åndeløs af sine anstrengelser adlød mrs. Squeers. Squeers slog klo i knægten; ét fortvivlet slag havde allerede ramt

hans krop. Han krympede sig endnu efter svøben og våndede sig af smerte. Atter blev den løftet i vejret, og atter skulle den til at falde, da Nicholas Nickleby pludselig fo'r op og råbte: "Holdt!" med en stemme, så det rungede i stuen.

"Hvem var det, som råbte holdt?" spurgte Squeers og vendte sig rasende om.

"Det var mig," svarede Nicholas, idet han trådte frem. "Dette må ikke gå videre."

"Må ikke gå videre?" udbrød Squeers næsten skrigende.

"Nej!" tordnede Nicholas.

Forfærdet og bedøvet af denne dumdristige indblanding, slap Squeers Smike og, idet han trådte et par skridt tilbage, stirrede han med ligefrem rædsomme blikke på Nicholas.

"Det må, det skal ikke gå videre," gentog Nicholas uforfærdet. "Jeg skal vide at hindre det."

Squeers blev ved at stirre på ham, indtil hans øjne var nær ved at springe ud af hovedet, men forbavselsen havde virkelig et øjeblik gjort ham målløs.

"De har ikke ænset min beskedne forbøn for dette ulykkelige unge menneske," sagde Nicholas, "ikke svaret på det brev, hvori jeg bad Dem om tilgivelse for ham og tilbød at indestå for, at han blev her. De må derfor ikke bebrejde mig, at jeg nu blander mig i det. De er selv skyld i det, ikke jeg."

"Sæt sig, tigger," skreg Squeers næsten ude af sig selv af raseri og greb fat i Smike, mens han talte.

"Usling," svarede Nicholas heftigt, "rør barnet, om De tør! Jeg vil ikke blive stående og se på det. Mit blod er i kog, og jeg har ti sådanne mænds styrke som De. Vogt Dem, for ved Gud i Himlen, jeg skåner Dem ikke, hvis De driver mig til raseri."

"Tilbage!" råbte Squeers og svingede sit våben.

"Jeg har en lang række fornærmelser at hævne," sagde Nicholas, dirrende af hidsighed, "og min harme forøges ved synet af de feje grusomheder, som udøves mod den hjælpeløse barndom i denne elendige hule. Vogt Dem, for hvis De vækker djævelen i mig, vil følgerne falde tungt på Deres eget hoved."

Næppe havde han talt ud, førend Squeers i et voldsomt udbrud af forbitrelse og med et skrig, som lignede et vildt dyrs hylen, spyttede på ham og med sit torturredskab gav ham et sådant slag tværs over ansigtet, at det efterlod en blå stribe, hvor det havde ramt. Nicholas, der var ophidset af smerten og sammentrængte alle sine følelser af harme, foragt og forbitrelse i dette ene øjeblik, fo'r ind på ham, vristede svøben ud af hans hånd, greb skurken i struben og pryglede løs på ham, indtil han brølende bad om nåde.

Med undtagelse af master Squeers, der kom sin fader til hjælp og faldt fjenden i ryggen, rørte drengene hverken hånd eller fod, men med mange nødskrig hængte mrs. Squeers sig fast i sin ægtemages frakkeskøder og søgte at rive ham løs fra hans rasende modstander. Miss Squeers, der i forventning om et helt andet optrin havde set ind ad nøglehullet, kom farende ind og, efter at have overøst lærerens hoved med en hagl af blækhuse, slog hun løs på ham af hjertens lyst, idet hun ved hvert slag opildnede sig ved erindringen om, at han havde forsmået hendes kærlighed, og således lagde ny styrke i sin arm, som, da hun slægtede sin moder på, aldrig havde hørt til de svageste.

I sin opbragte stemning mærkede Nicholas ikke mere til slagene, end om de var blevet uddelt med en fjer, men da han

nu begyndte at blive ked af larmen og tumlen og samtidig følte, at hans arm blev svagere, brugte han alle de kræfter, han havde tilbage, til en fem-seks afsluttende slag og slyngede derpå Squeers fra sig med al den styrke, han kunne samle. Det voldsomme fald kastede mr. Squeers helt over en bænk, der stod i nærheden, og Squeers, som i faldet stødte sit hoved imod den, blev liggende bedøvet og ubevægelig på gulvet.

Efter at have bragt sagen til denne heldige udgang og forvisset sig om, at Squeers kun var bedøvet og ikke død – i hvilken henseende han havde haft en vis ubehagelig tvivl – overlod Nicholas det til hans familie at bringe ham til live igen og trak sig tilbage for at overveje, hvad han nu helst skulle gøre. Idet han gik ud af stuen, så han sig ængstelig om efter Smike, men denne var intet steds at opdage.

Efter et kort overlæg pakkede han nogle få klædningsstykker i en lædervadsæk, og da han så, at ingen modsatte sig hans bortgang, gik han rask ud af hoveddøren og slog kort efter ind på den vej, som førte til Greta Bridge.

Da han var blevet så afkølet, at han kunne skænke sine nuværende omstændigheder en smule eftertanke, viste de sig ikke i noget opmuntrende lys for ham. Han havde kun fire shillings og nogle få pence i lommen og var over tre mil fra London, som han havde besluttet sig til at tage ind til for blandt andet at komme til kundskab om, hvilken beretning om formiddagens tildragelser mr. Squeers ville sende hans kærlige onkel.

Da han, efter at være kommet til den slutning, at der ikke gaves noget middel mod disse uheldige omstændigheder, så op, bemærkede han en rytter, der nærmede sig og i hvem han, da

han var kommet nærmere, til sin store ærgrelse genkendte mr. John Browdie. Denne havde corduroys benklæder og lædergamacher på og drev sit dyr frem ved hjælp af en tyk asketræsstok, der syntes nylig at være skåret af en kraftig ung stamme.

"Nu er jeg ikke oplagt til mere larm og bryderi," tænkte Nicholas, "og hvad jeg end gør, så kommer jeg i klammeri med denne ærlige dumrian og får måske et par rap af hans stok."

Det lod virkelig også til, at han havde en vis ret til at vente et sådant udfald af dette møde, for ikke så snart så John Browdie Nicholas nærme sig, førend han holdt sin hest an ved stien og ventede på ham, mens han hele tiden så meget barsk mellem hestens øren hen på Nicholas, som kom gående ganske langsomt.

"Tjener, unge herre," sagde John.

"Tjener igen," sagde Nicholas.

"Nå, endelig mødes vi da," bemærkede John og fik ved en rask berøring med stokken stigbøjlen til at klirre.

"Ja," svarede Nicholas tøvende. "Hør," sagde han frimodigt efter et øjebliks ophold, "da vi sidst så hinanden, skiltes vi ikke ad som de bedste venner. Skylden var min, tror jeg, men jeg havde ikke til hensigt at fornærme Dem og ingen forestilling om, at jeg gjorde det. Bagefter gjorde det mig ondt. Vil De give mig Deres hånd?"

"Give Dem min hånd?" udbrød den godmodige yorkshirer. "Ja, det vil jeg!" og dermed bukkede han sig ned fra hesten og gav Nicholas hånd et vældigt tryk, "men hvad der sket med Deres ansigt, mand? Det ser så forslået ud."

"Det er et rap," sagde Nicholas, der blev ildrød, mens han talte, "et slag, men jeg gav giveren tilbage, og det med gode renter."

"Nej, gjorde De virkelig?" udbrød John Browdie. "Godt gjort, det kan jeg lide Dem for."

"Sagen er den," sagde Nicholas, der ikke rigtig vidste, hvorledes han skulle komme frem med tilståelsen, "sagen er den, at jeg er blevet mishandlet."

"Hvad for noget?" udbrød John Browdie i en medlidende tone, for han var en kæmpe af kræfter og bygning, og i hans øjne tog Nicholas sig sandsynligvis kun ud som en dværg. "Det er da vel aldrig muligt?"

"Jo," svarede Nicholas, "jeg blev mishandlet af denne Squeers og bankede ham dygtigt af og forlader nu som en følge af det hans hus."

"Hvad!" råbte John Browdie med så henrykt et brøl, at hesten blev ganske sky derover. "Banket skolemesteren! Ho, ho, ho! Banket skolemesteren! Har man nogen sinde hørt mage? Giv mig Deres hånd igen, unge mand. Banket en skolemester? Det kan jeg min salighed lide Dem for."

Under disse glædesudråb lo og lo John Browdie så højt, at luften på alle sider rungede af genlyden af hans lystige latter – og trykkede imens ikke mindre hjerteligt Nicholas' hånd. Da hans lystighed havde lagt sig, spurgte han, hvad Nicholas havde i sinde, og da denne havde underrettet ham om, at han agtede sig til London, spurgte han, om han vidste, hvad diligencerne tog for at befordre rejsende dertil.

"Nej, jeg ved ikke," svarede Nicholas, "men det kan også være mig temmelig ligegyldigt, for jeg har i sinde at gå."

"Gå den hele vej til London til fods?" udbrød John forbavset.

"Hvert skridt," svarede Nicholas. "Jeg kunne allerede nu have været mange skridt herfra, og derfor far vel."

"Nej stop," sagde den ærlige landmand, idet han holdt sin utålmodige hest an; "tøv lidt, siger jeg. Hvor mange penge har De?"

"Ikke ret mange," svarede Nicholas rødmende, "men jeg skal nok få dem til at slå til. God vilje trækker et svært læs, ved De."

På denne bemærkning svarede John Browdie ikke med ord, men stak sin hånd i lommen, trak en gammel, smudsig skindpung frem og påstod, at Nicholas skulle låne, hvad han behøvede til sine nuværende fornødenheder af ham.

"Gener Dem ikke, unge mand," sagde han, "tag kun så meget, som De bruger for at komme hjem. De betaler mig det nok igen, det er jeg vis på."

Nicholas lod sig ikke bevæge til at tage mere end en sovereign. Mr. Browdie kom med mange indstændige anmodninger om, at han skulle tage mere, men bemærkede samtidig med et anstrøg af yorkshirer-forsigtighed, at hvis han ikke brugte det hele, kunne han jo gemme resten, til han fik lejlighed til at sende det portofrit tilbage. Han måtte imidlertid lade sig nøje med at yde ham dette lån.

"Tag denne stump træ til at støtte Dem på, mand," tilføjede han, idet han pånødte Nicholas sin stok og gav hans hånd endnu et tryk. "Frisk mod og Gud være med Dem! Banket en skolemester. Det er min tro det bedste, jeg har hørt i de sidste tyve år."

Med disse ord og idet han med mere finfølelse, end man skulle have tiltroet ham, slog nok en skoggerlatter op for at

undgå de taksigelser, Nicholas udtømte sig i, gav han sin hest af sporerne og red bort i rask trav, idet han fra tid til anden så tilbage, mens Nicholas stod og stirrede efter ham, og slog muntert ud med hånden, ligesom for at opmuntre ham til hans rejse. Nicholas fulgte hesten og rytteren med øjnene, indtil de var forsvundet bag åsen af en fjern bakke, og tiltrådte derpå sin vandring.

Han gik ikke langt den eftermiddag, da det allerede næsten var mørkt, og der var faldet et tykt lag sne, som ikke alene gjorde det besværligere at gå, men samtidig vanskeligt og usikkert at finde sporet i skumringen. Natten tilbragte han i et bondehus, hvor der for en billig betaling blev udlejet senge til rejsende af den beskednere klasse, og da han den næste morgen stod tidligt op, nåede han før aften Boroughbridge. Mens han gik igennem denne by for at søge sig et billigt nattekvarter, stødte han på en tom lade et par hundrede skridt fra landevejen, og i en varm krog af denne strakte han sine trætte lemmer og faldt snart i søvn.

Da han vågnede næste morgen og søgte at mindes sine drømme, der alle havde drejet sig om hans ophold i Dotheboys Hall, satte han sig over ende, gned sine øjne og stirrede – just ikke med den roligste mine – på en ubevægelig genstand, der lå nogle få skridt foran ham.

"Det var mærkeligt," udbrød Nicholas, "kan dette være en eller anden levning af de syner, som endnu næppe har forladt mig? Det kan ikke være virkeligt – og dog er jeg – er jeg vågen. Smike!"

Skikkelsen rørte sig, stod op, kom nærmere og sank på knæ for hans fødder. Det var virkelig Smike.

"Hvorfor knæler du for mig?" spurgte Nicholas og fik ham hurtigt til at rejse sig.

"For at turde følge med Dem – hvorhen det skal være – over alt – til verdens ende – til graven på kirkegården," svarede Smike og klyngede sig fast til hans hånd. "Lad – å lad mig gøre det! De er mit hjem, min kærlige ven – tag mig med Dem, å tag mig med Dem!"

"Jeg er en ven, som kun kan gøre lidt for dig," sagde Nicholas venligt. "Hvorledes er du kommet her?"

Han var fulgt efter ham, som det lod, havde ikke tabt ham af syne hele vejen, havde våget, mens han havde sovet eller hvilet sig, og havde været bange for at vise sig tidligere for ikke at blive sendt tilbage. Han havde heller ikke haft i sinde at vise sig nu, men Nicholas var vågnet pludseligere, end han havde ventet, og han havde ikke fået tid til at skjule sig.

"Du stakkel," sagde Nicholas, "din hårde skæbne har kun givet dig en ven, og han er næsten lige så fattig og hjælpeløs som du selv!"

"Må jeg – må jeg følge med Dem?" spurgte Smike frygtsomt. "Jeg skal være Dem en tro, stræbsom tjener, det skal jeg. Jeg behøver ingen andre klæder," sagde den stakkels skabning, idet han samlede sine pjalter sammen om sig, "disse kan meget godt gå an. Jeg ønsker kun at være i nærheden af Dem."

"Og det skal du," udbrød Nicholas. "Og verden skal behandle dig, ligesom den behandler mig, indtil en af os eller vi begge ombytter den med en bedre. Kom!"

Med disse ord kastede han sin vadsæk på nakken, tog sin stok i den ene hånd og rakte sin henrykte ven den anden, og således fulgtes de ad ud af laden.

14

Som, da det er så uheldigt kun at handle om simple folk, nødvendigvis har et simpelt og plumpt indhold.

I det kvarter af London, hvor Golden Square ligger, er der en gammel, afbleget, faldefærdig gade med to uregelmæssige rækker høje, magre huse, der ser ud, som om de allerede for mange år siden havde bragt hinanden ud af fatning ved deres gensidige gloen. Selv skorstenene synes at være blevet sørgmodige og tungsindige, fordi de ikke har haft andet at se på end skorstenene lige overfor. Deres piber er medtagne, sprukne og sværtede af røg, og hist og her synes en, der er højere end de andre, idet den hælder tungt til den ene side og bøjer sig ud over taget, at pønse på hævn for et halvt århundredes forsømmelse ved at knuse beboerne af kvistkamrene under den.

Hønsene, som pikker rundt omkring i rendestene og skubber sig frem med en gang, som kun londonske høns bruger, og som ingen landsbyhane eller høne ville kunne blive klog på, er i fuldstændig overensstemmelse, med deres ejermænds forfaldne boliger. Smudsige, forpjuskede og søvnige sendes de, ligesom mange af børnene der i nabolaget, ud for at bjærge føden på gaden og hoppe fra sten til sten under en fortvivlet søgen efter et eller andet spiseligt i skarnet, mens næppe en eneste af dem formår at kagle. Den eneste, som har noget, der

ligner en stemme, er en bedaget hane omme hos bagerens, og selv den er hæs på grund af slet kost i dens forrige kondition.

Efter husenes størrelse at dømme, har de tidligere været beboet af folk i bedre kår end deres nuværende besiddere, men de udlejes nu ugevis i etager eller i enkelte værelser, og hver gadedør er forsynet med næsten lige så mange dørplader og klokkegreb, som der er værelser. Af samme grund ser vinduerne tilstrækkeligt forskellige ud, idet de er prydet med alle optænkelige slags simple jalousier og gardiner, mens næsten hver eneste dørkarm spærres og omtrent gøres utilgængelig af en broget blanding af børn og porterkrus af alle størrelser, fra pattebarn og pæglemålskruset til den fuldvoksne pige og kandemålet.

I dagligstuen i et sådant hus, der var om muligt endnu smudsigere end noget af dets naboer og havde endnu flere klokkestrenge, børn og porterkrus og fra første hånd indsugede den tykke, sorte røg, som dag og nat strømmede ud fra et stort bryggeri tæt ved, hang en plakat, som meddelte, at der endnu var et værelse til leje inden for dets mure. I betragtning af de mange udvortes tegn på logerende, som hele forsiden indeholdt, fra rullen i køkkenvinduet til urtepotterne oppe på kvisten, skulle man have troet, at selv en dreng, der var dygtig i regning ikke kunne finde, hvor i huset det ledige værelse var.

Den fælles trappe i dette hus var tom og uden tæppe, men en nysgerrig besøgende, som var kommet helt op ad den, ville dog have bemærket, at der ikke manglede tegn på beboernes stigende fattigdom, selv om deres døre var lukket. Således havde de, der boede på første sal, og som besad overflødighed af bohave, et gammelt mahognibord – ægte mahogni – stående

på afsatsen udenfor, som kun blev flyttet ind, når der var brug for det. På anden sal svandt det overflødige bohave ind til et par gamle fyrretræsstole, af hvilke den ene, som hørte til bagsalen, kun havde tre ben og intet sæde. Tredje sal kunne ikke rose sig af nogen større luksus end en ormstukken vaskebalje, og kvistens samtlige kostbarheder bestod kun af et par krøblinge til spande og nogle knækkede blanksværteflasker.

Det var på kvistafsatsen, at en aldrende og lurvet klædt mand med et firkantet ansigt og hårde træk standsede for at åbne døren til kvistkammeret til gaden. Efter at have løst den opgave at dreje den rustne nøgle om i den endnu mere rustne nøglegang, trådte han derind med en mine, som om han var dets lovlige ejermand.

Denne person bar en paryk af korte, grove, røde hår, som han tog af samtidig med sin hat og hængte på et søm. Efter i stedet for den at have taget en smudsig bomuldsnathue på og følt sig for i mørket, indtil han fandt en stump lys, bankede han på skillerumsvæggen mellem de to kvistværelser og spurgte med lydelig stemme, om mr. Noggs havde lys. De lyde, som kom tilbage, blev dæmpet af skillerumsbrædderne og gipsen, og det lod end yderligere til, at den talende havde frembragt dem i det indre af et krus eller andet drikkekar, men de var en genklang af Newmans røst og bragte et bekræftende svar.

"En afskyelig aften, mr. Noggs," sagde manden med nathuen, idet han trådte ind for at tænde lys.

"Regner det?" spurgte Newman.

"Om det regner?" sagde den anden tvært. "Jeg er helt gennemblødt."

"Der behøves ikke meget til at gennembløde Dem og mig, mr. Crowl," sagde Newman, idet han lagde hånden på sin luvslidte prakke.

"Nej, og det gør det kun så meget mere ubehageligt," bemærkede den anden i samme gnavne tone. Hans hårde træk var en type på selve egenkærligheden, og med en dæmpet, knurrende brummen ragede han den tarvelige ild næsten helt ud af kaminen, tømte det glas, som Newman havde skubbet hen til ham, og spurgte, hvor han gemte sine kul.

Newman pegede hen på et skab. Mr. Crowl lagde derpå næsten det halve forråd ind i kaminen, men Noggs tog det ganske roligt ud igen uden at sige et ord.

"De er da vel ikke blevet sparsommelig på denne tid af dagen, vil jeg håbe?" sagde Crowl.

Newman pegede på det tomme glas, som om det var en tilstrækkelig gendrivelse af beskyldningen, og sagde kort og godt, at han skulle spise til aften nede.

"Hos Kenwigs'?" spurgte Crowl.

Newman nikkede.

"Tænk bare!" sagde Crowl. "Jeg troede, at De ikke gik derned, fordi De har sagt, at De ikke ville, og sagde til Kenwigs, at jeg ikke kunne komme, og besluttede at tilbringe aftenen hos Dem."

"Jeg er nødt til at gå," sagde Newman. "De ville absolut have mig til at komme."

"Nå, men hvad skal der så blive af mig?" indvendte den egenkærlige mand, som aldrig tænkte på andre end sig selv. "Det er alt sammen Deres skyld. Ved De hvad – jeg bliver siddende ved Deres ild, til De kommer tilbage."

Newman kastede et fortvivlet blik på sit lille forråd af brændsel, men da han ikke havde mod til at sige nej, et ord, som han aldrig havde kunnet sige i rette tid hverken til sig selv eller til andre, samtykkede han i arrangementet, hvorpå mr. Crowl gav sig til at gøre sig det så hyggeligt med Newman Noggs' hjælpemidler, som omstændighederne tillod.

Den familie, som Crowl havde hentydet til med benævnelsen "Kenwigs", var mr. Kenwigs med hustru og oliegrene. Denne mand var af profession kunstdrejer og nød en vis anseelse der i huset, eftersom han beboede hele første sal, som indeholdt en række af to værelser. Mrs. Kenwigs var desuden en komplet dame i væsen og af meget pæn familie, da hun havde en onkel, som var opkræver ved vandvæsenet. Desuden besøgte de to ældste af hendes små piger to gange om ugen en danseskole der i nabolaget, deres hørgule hår hang i tykke piske med blå bånd ned ad ryggen, og de gik med små hvide mamelukker med strimler om anklerne. Af alle disse og mange andre lige så gyldige, men alt for talrige grunde, til at vi kan nævne dem, ansås mrs. Kenwigs for en person, hvis bekendtskab det var højst ønskeligt at gøre, og hun var det stående emne for hele sladderen i gaden, ja endog i tre-fire huse omkring hjørnet ved begge ender.

Det var årsdagen for den lykkelige dag, på hvilken den lovligt bestående engelske kirke havde forenet mrs. Kenwigs med mr. Kenwigs, og i taknemmelig ihukommelse af den havde hun indbudt nogle få udvalgte venner til kort og aftensmad på første sal og taget en ny kjole på. Denne kjole, der havde luende farver og var syet efter et ungdommeligt princip, var så klædelig, at manden sagde, at de otte års ægtestand og fem børn kun syntes

at være en drøm og hans kone yngre og mere blomstrende end den allerførste søndag, da han havde været ude at spadsere med hende.

Men hvor smuk mrs. Kenwigs end så ud, når hun var i fuldt toilette, og skønt hun førte sin person, så man skulle have troet, at hun i det mindste havde en kokkepige og en stuepige i sin tjeneste og intet andet at bestille end at køre i ring med dem, havde hun dog en mængde bryderier at gennemgå med forberedelserne, ja flere, end hun med sin skrøbelige og gentile helbredstilstand ville kunne have tålt, hvis den husmoderlige stolthed ikke havde holdt hende oppe. Omsider var imidlertid alle de ting, som skulle skaffes til veje, blevet skaffet til veje, og alle de ting, som skulle skaffes af vejen, blevet skaffet af vejen, og da nu alt var færdigt, og selv opkræveren havde lovet at komme, smilede lykken til festdagen.

Selskabet var valgt med beundringsværdig smag. Først og fremmest var der nu mr. Kenwigs og mrs. Kenwigs og fire Kenwigs'ske oliegrene, der skulle blive oppe til aftensmaden, for det første, fordi det ikke var mere end rimeligt, at de blev trakteret på en sådan dag, og dernæst, fordi det ville have været ubelejligt, for ikke at sige upassende, ifald de var gået i seng i gæsternes nærværelse. Dernæst var der den unge dame, som havde syet mrs. Kenwigs' kjole, og som – hvad der var meget bekvemt – boede oppe på anden bagsal og havde overladt pattebarnet sin seng og skaffet en lille pige til at passe på den. Som denne unge dames makker var der endvidere en ung mand, som havde kendt mr. Kenwigs som ugift og var meget afholdt af damerne, da han havde det ry på sig at være en galning. Hertil kom et nygift par, der som forlovede havde

besøgt mr. og mrs. Kenwigs, og en søster til mrs. Kenwigs, som var en sand skønhed. Foruden dem var der en ung mand, som man troede havde alvorlige hensigter med fruens søster, og mr. Noggs, som det var gentilt at indbyde, da han i sin tid havde været en fin herre. Ligeledes var der en aldrende dame nede fra bagstuen og endnu en ung dame, som næst efter opkræveren måske var den største løve i selskabet. Hun var nemlig datter af en teaterbrandmand, optrådte i pantomimen og havde det største talent for skuepladsen, man kunne tænke sig, da hun kunne synge og deklamere således, at mrs. Kenwigs fik tårer i øjnene ved det. Glæden over synet af sådanne venner havde kun en ubehagelighed, og det var, at damen nede fra bagstuen, der var meget tyk og over de tre snese, mødte i nedringet musselinskjole og med korte glacéhandsker, hvilket ærgrede mrs. Kenwigs i den grad, at hun under fire øjne forsikrede sin søster, at hvis aftensmaden ikke netop havde stået på ilden nede i bagstuen, ville hun have opfordret beboersken til at trække sig tilbage.

"Kære kone," sagde mr. Kenwigs, "er det ikke lige så godt, at vi begynder med at spille kort?"

"Bedste Kenwigs," svarede hans kone, "jeg forbavses over dig. Vil du begynde uden onkel?"

"Jeg glemte opkræveren," sagde Kenwigs. "Nej, nej, det kan ikke gå an."

"Han er så sær," sagde mr. Kenwigs til den anden gifte dame, "at hvis vi begyndte uden ham, ville jeg for altid være udelukket af hans testamente."

"Gud!" udbrød den gifte dame.

"De gør Dem ingen forestilling om, hvorledes han er," svarede mrs. Kenwigs, "og dog er han den bedste skabning, der nogen sinde har trukket vejret."

"Det skærer ham såmænd i hjertet at måtte stoppe for vandet, når folk ikke kan betale," bemærkede den ugifte ven for at sige en vittighed.

"George," sagde mr. Kenwigs højtideligt, "ikke noget af den slags, om jeg må bede."

"Det er jo bare spøg," sagde vennen skamfuld.

"George," svarede mr. Kenwigs, "en spøg er en god ting – en rigtig god ting, men når en sådan spøg sårer mrs. Kenwigs' følelser, må jeg protestere imod den. En mand i det offentlige liv er udsat for spot. Det er hans ophøjede stillings og ikke hans egen skyld. Min hustrus slægtning er en offentlig mand, og han ved det og kan tåle det, men rent bortset fra mrs. Kenwigs – hvis jeg ved en lejlighed som denne *kunne* se bort fra mrs. Kenwigs – har jeg den ære at være besvogret med opkræveren, og jeg kan ikke tilstede sådanne bemærkninger i – " – "Mit hus," havde han nær sagt, men afrundede sætningen med "min lejlighed."

Ved slutningen af disse bemærkninger, som afpressede mrs. Kenwigs beviser på smertelige følelser og gjorde den tilsigtede virkning at bibringe selskabet høje begreber om opkræverens værdighed, hørte man klokken ringe.

"Det er ham," hviskede mr. Kenwigs i stærk spænding; "løb ned, min egen Morlina, og luk op for din onkel og kys ham, så snart du har åbnet døren. Hm! Lad os få samtalen i gang."

Ifølge dette forslag talte selskabet meget højt for at lade frit og utvungent og var næppe begyndt på dette, før en lille,

gammel herre i drapfarvede knæbenklæder og gamacher og med et ansigt, som for den sags skyld godt kunne have været udskåret i pokkenholt, førtes spøgende ind af miss Morlina Kenwigs, om hvis ualmindelige fornavn det her kan bemærkes, at det var blevet opfundet og forfattet af mrs. Kenwigs før hendes nedkomst, til særlig udmærkelse for hendes ældste barn for det tilfælde, at det skulle blive en datter.

"Hvor det glæder mig at se Dem, onkel!" sagde mrs. Kenwigs og kyssede onklen kærligt på begge kinder. "Hvor det glæder mig!"

"Til lykke, kære niece," svarede opkræveren til gengæld for komplimenten.

Dette var højst interessant. Her så man en opkræver af vandafgifter uden sin bog, uden sit skrivetøj, uden sit dobbeltslag på døren, uden sin truen, kysse – ja ligefrem kysse en elskværdig kvinde, uden i mindste måde at tænke på inkassationer, stævninger, optegnelser om at have krævet eller forsikringer om, at han ikke ville kræve oftere for to forfaldne kvartaler. Det var smukt at skue, hvorledes selskabet så til, aldeles fordybet i dette syn, og at lægge mærke til de nik og øjekast, hvormed man udtrykte sit velbehag ved at finde så megen menneskekærlighed hos en opkræver.

"Hvor vil De sidde, onkel?" sagde mrs. Kenwigs, opfyldt af familiestolthed over sin ophøjede frændes komme.

"Hvor du vil, min ven," svarede opkræveren, "jeg gør ingen omstændigheder." Han gjorde ingen omstændigheder! Hvilken from opkræver! Havde han været en forfatter, der kendte sin plads, kunne han ikke have været mere beskeden.

"Mr. Lillyvick," sagde Kenwigs til ham, "nogle herværende venner længes meget efter den ære at – mange tak – mr. og mrs. Cutler, mr. Lillyvick."

"Stolt af at gøre Deres bekendtskab, sir," sagde mr. Cutler, "jeg har meget ofte hørt tale om Dem."

Disse ord var ingen tom høflighed, for da mr. Cutler havde boet i mr. Lillyvicks sogn, havde han virkelig meget ofte hørt tale om ham. Han havde været overordentlig punktlig til at aflægge sine besøg.

"George, De kender jo mr. Lillyvick," sagde Kenwigs. "Damen nede fra stuen – mr. Lillyvick. Mr. Snewkes – mr. Lillyvick. Miss Green – mr. Lillyvick. Mr. Lillyvick – miss Petowker fra Det Kongelige Drury Lane Teater. Glæder mig meget at gøre to offentlige personligheder bekendte med hinanden. Kære kone, vil du ikke sortere jetonerne."

Understøttet af Newman Noggs, der, da han stadig viste børnene små villigheder, fik sin vilje med hensyn til ikke at blive ænset og kun hviskende blev omtalt som den herre, det var gået tilbage for, opfyldte mrs. Kenwigs sin mands ønske, hvorpå de fleste af gæsterne satte sig til at spille kort, mens Newman, mrs. Kenwigs og miss Petowker fra Det Kongelige Drury Lane Teater sørgede for at få aftensbordet dækket.

Mens damerne var således beskæftiget, fordybede mr. Lillyvick sig i spillet, og som om alt var fisk, hvad en opkræver af vandafgifter får i sit garn, gjorde den kære gamle herre sig ingenlunde skrupler ved at tilegne sig sine naboers ejendom. Han berøvede dem den tværtimod, hver gang der tilbød sig en lejlighed, mens han hele tiden smilte så godmodigt og holdt så mange nedladende taler til ejermændene, at de blev ganske

henrykte over hans elskværdighed og i deres hjerter fandt, at han fortjente at blive i det mindste finansminister.

Efter en hel del ulejlighed og mange dunk i hovederne på de små Kenwigs'er, af hvilke de to mest rebelske på stående fod blev viste ud, blev dugen bredt ud med den største sirlighed, og et par kogte høns, et stort stykke skinke med kartofler og grøntsager og en æblekage sattes frem. Ved synet af disse ting rev mr. Lillyvick en mængde vittigheder af sig til umådelig fryd og tilfredsstillelse for den hele forsamling af beundrere. Aftensmåltidet gik meget godt og meget rask fra hånden uden nogen alvorligere ubehagelighed end den, der hidrørte fra den idelige beden om rene knive og gafler, hvorved stakkels mrs. Kenwigs mere end en gang kom til at ønske, at det private selskabsliv ville antage den i kostskolerne gældende regel, at hver gæst medbragte sin egen kniv, gaffel og ske. Dette ville unægtelig i mange tilfælde være en stor bekvemmelighed, især for vært og værtinde, hvis skolereglen gennemførtes i sit fulde omfang således, at man af delikatessehensyn undlod at tage de nævnte genstande med igen.

Efter at alle havde spist af alt, blev der med den mest foruroligende hurtighed og megen larm taget af bordet, og da romflaskerne, ved synet af hvilke Newman Noggs øjne tindrede, var blevet stillet frem, sammen med både varmt og koldt vand, lavede selskabet sig til at gøre sig en glad aften. Mr. Lillyvick fik plads i en stor lænestol ved kaminen, og de fire små Kenwigs'er blev anbragt på en lille bænk foran gæsterne med deres hørgule piske vendt imod disse og deres ansigter mod kaminen. Ikke så snart var denne foranstaltning blevet iværksat, førend mrs.

Kenwigs overvældedes af sine moderlige følelser og, badet i tårer, sank ned på mr. Kenwigs' venstre skulder.

"De er så smukke," sagde hun hulkende.

"Ak Gud ja," sagde alle damerne, "det er de, og det er naturligt, at De føler Dem stolt af dem, men derfor må De ikke blive vemodig."

"Jeg kan – ikke gøre for det, og det har intet at betyde," hulkede mrs. Kenwigs. "Åh, de er for smukke til at kunne leve, alt for smukke."

Ved at høre denne foruroligende anelse om, at de var dømt til en tidlig død i deres ungdoms vår, opløftede alle fire småpiger et afskyeligt skrig og fortsatte, idet de samtidig begravede deres hoveder i moderens skød, at skråle, indtil de otte hørgule piske dirrede på ny, mens mrs. Kenwigs i vanvittige stillinger, som selv miss Petowker kunne have taget til mønster, trykkede dem den ene efter den anden til sin barm.

Omsider lod den bekymrede moder sig dog nogenlunde trøste, og efter at de små pigebørn ligeledes var blevet beroliget, fordeltes de mellem gæsterne for at forebygge muligheden af, at moderen atter blev overvældet af glansen af deres forenede skønhed. Da dette var gjort, var damerne og herrerne enige om at forudsige, at de ville leve mange, mange år, og at der aldeles ingen grund var for mrs. Kenwigs til at være bekymret, hvilket der, oprigtig talt, heller ikke syntes at være, eftersom børnenes yndighed ingenlunde retfærdiggjorde hendes frygt.

"I dag for otte år siden," sagde mr. Kenwigs efter en pause. "Å Gud – ja!"

Denne betragtning blev gentaget af alle de tilstedeværende, som dog først sagde "Ja!" og bagefter "Å Gud."

"Da var jeg yngre," sagde mrs. Kenwigs fnisende.

"Nej," sagde opkræveren.

"På ingen måde," tilføjede alle.

"Jeg husker min niece," sagde Mr. Lillyvick, idet han med en gravitetisk mine betragtede sine tilhørere, "jeg husker hende fra den selvsamme eftermiddag, da hun første gang betroede sin moder sine følelser for Kenwigs.

"Moder," sagde hun, "jeg elsker ham."

"Jeg sagde "tilbeder ham," onkel," indvendte mrs. Kenwigs.

"Elsker ham," tror jeg, min ven," sagde opkræveren i en bestemt tone.

"De har måske ret, onkel," svarede mrs. Kenwigs underdanigt. "Jeg troede, det var tilbeder."

"Elsker," min ven," gentog mr. Lillyvick. "Moder," sagde hun, "jeg elsker ham." – "Hvad hører jeg?" udbrød hendes moder og fik øjeblikkelig heftig krampe."

Et almindeligt udbrud af forbavselse undslap selskabet.

"Heftig krampe," gentog mr. Lillyvick, og betragtede selskabet med et strengt blik. "Kenwigs vil undskylde, at jeg i venners overværelse siger, at man havde meget imod ham, fordi han stod under familien og man troede, at han kunne gøre den skam. Husker De det, Kenwigs?"

"Ja," svarede denne, ingenlunde fornærmet over påmindelsen, eftersom den uomtvistelig godtgjorde, til hvilken ophøjet slægt mrs. Kenwigs hørte.

"Jeg delte denne følelse," sagde mr. Lillyvick, "måske var den naturlig, måske ikke."

En dæmpet mumlen syntes at sige, at for en mand i mr. Lillyvicks stilling var denne betænkelighed ikke alene naturlig,

men højst prisværdig.

"I tidens løb nærmede jeg mig ham," sagde mr. Lillyvick. "Da de var blevet gift, og det ikke kunne blive anderledes, var jeg en af de første, der sagde, at der måtte vises Kenwigs opmærksomhed. Som følge heraf og på min forestilling viste familien ham virkelig også opmærksomhed, og jeg er forpligtet til at sige – og stolt af at sige, at jeg i ham altid har fundet en brav, velopdragen, retskaffen, agtværdig mand. Kenwigs, ræk mig Deres hånd."

"Det er jeg stolt af," sagde mr. Kenwigs.

"Jeg med, Kenwigs," svarede mr. Lillyvick.

"Jeg har tilbragt et højst lykkeligt liv med Deres niece," sagde Kenwigs.

"Det ville være Deres egen skyld, om det modsatte havde været tilfældet," bemærkede mr. Lillyvick.

"Morlina Kenwigs," udbrød hendes moder i dette øjeblik dybt rørt, "kys din dyrebare onkel."

Den unge dame adlød, og de andre tre småpiger blev den ene efter den anden blev hejset op til opkræverens ansigt og underkastede den samme behandling, som bagefter gentoges af de fleste af de tilstedeværende.

"Å, bedste mrs. Kenwigs," sagde miss Petowker, "mens mr. Noggs laver punchen, vi skal drikke dagens skål i, må De endelig lade Morlina danse den attitudedans, De ved nok, for mr. Lillyvick."

"Nej, nej, min bedste," svarede mrs. Kenwigs, "det vil kun plage min onkel."

"Det kan bestemt ikke plage ham," sagde miss Petowker. "Vil det ikke tværtimod være Dem en stor fornøjelse, sir?"

"Det vil det helt sikkert," svarede opkræveren og skottede til punchebryggeren.

"Nå ja da," sagde mrs. Kenwigs, "Morlina skal gøre sine trin, hvis onkel kan overtale miss Petowker til bagefter at deklamere "Bloddrikkerens begravelse" for os."

Dette forslag fremkaldte en stærk applauderen med hænder og fødder, og genstanden for den bøjede blidt flere gange hovedet til tegn på påskønnelse.

"De ved jo," sagde miss Petowker i en bebrejdende tone, "hvor nødig jeg giver forestillinger i private kredse."

"Men dog ikke her?" sagde mrs. Kenwigs. "Vi er jo alle sammen lutter gode venner, så at De ikke behøver at genere Dem mere, end om De var hjemme hos Dem selv, og desuden, dagen –"

"Det kan jeg ikke modstå," afbrød miss Petowker. "Alt, hvad mine ringe evner formår, skal være til tjeneste."

Mrs. Kenwigs og miss Petowker havde i stilhed aftalt et lille program over festnumrene, af hvilke dette var et, men de havde desuden aftalt, at der skulle nødes lidt på begge sider, da det så ville tage sig naturligere ud. Da selskabet var færdigt, nynnede miss Petowker en melodi, og Morlina dansede nu en dans, efter i forvejen at have fået sine skosåler lige så omhyggeligt kridtede, som om hun skulle have danset på line. Det var en meget smuk dans med en hel del armbevægelser, og den blev modtaget med grænseløst bifald.

"Var jeg lyksaliggjort med et – et barn," sagde miss Petowker rødmende, "med et sådant geni, satte jeg hende øjeblikkelig til operaen."

Mrs. Kenwigs sukkede og så på Kenwigs, der rystede på hovedet og bemærkede, at han nærede en vis tvivl.

"Kenwigs er bange," sagde mrs. K.

"Hvorfor?" spurgte miss Petowker. "Dog ikke for, at hun ikke skulle gøre lykke?"

"Å nej," svarede mrs. Kenwigs, "men hvis hun voksede op, som hun tegner til – tænk på de unge hertuger og markier."

"Meget rigtigt," sagde opkræveren.

"Alligevel," mente miss Petowker, "når hun kun har den tilbørlige følelse af sin værdighed, ser De –"

"Der er en hel del i, hvad De siger," bemærkede mrs. Kenwigs og så på sin mand.

"Jeg ved kun –" stammede miss Petowker – "det er meget muligt, at det ikke er nogen regel – men jeg har aldrig oplevet ulemper af den slags."

Med passende galanteri sagde mr. Kenwigs, at dette ganske afgjorde spørgsmålet, og at han ville tage sagen under alvorlig overvejelse. Da dette således var besluttet, blev miss Petowker opfordret til at begynde på "Bloddrikkerens begravelse," til hvilken ende den unge dame løste sit nakkehår og, efter at have stillet sig i den anden ende af værelset med den ugifte ven posteret i en krog, for på stikordet "i døden går" at styrte frem og gribe hende i sine arme, idet hun som vanvittig opgav ånden, foredrog hun deklamationsnummeret med overordentlig kraft og til stor forfærdelse for de små Kenwigs'er, der var nær ved at få krampe af angst.

Henrykkelsen over denne kunstnydelse havde endnu ikke lagt sig, og Newman, der i lang tid ikke havde været helt ædru så sent på aftenen, havde endnu ikke fået tid til at få et ord

indført om, at punchen var færdig, da man hørte en hastig banken på stuedøren. Dette aflokkede mrs. Kenwigs et skrig, idet hun øjeblikkelig gættede, at pattebarnet var faldet ud af sengen.

"Hvem er det?" spurgte mr. Kenwigs skarpt.

"Bliv ikke forskrækket, det er bare mig," sagde Crowl, idet han stak hovedet med nathue på ind ad døren. "Barnet har det fint, for jeg så indenfor, da jeg gik ned, og det sover trygt, og det gør pigen med, og jeg tror ikke, at lyset kan stikke ild i sengeomhænget, hvis der ikke kommer trækvind ind i stuen. Det er mr. Noggs, der spørges efter."

"Efter mig?" udbrød Newman forbavset.

"Ja, er det ikke på en sær tid?" svarede Crowl, som slet ikke var glad over udsigten til at miste sin varme plads ved kaminen. "Og nogle sære folk er det rigtignok også, fulde af regn og dynd fra øverst til nederst. Skal jeg bede dem gå igen?"

"Nej," sagde Newman, idet han stod op. "Folk? Hvor mange?"

"To," svarede Crowl.

"Spurgt efter mig? Nævnt mit navn?" spurgte Newman.

"Ja, Deres navn," svarede Crowl. "Mr. Newman Noggs, klart og tydeligt."

Newman betænkte sig nogle sekunder og skyndte sig derpå bort, idet han mumlede noget om, at han straks ville komme igen. Han holdt også ganske rigtigt ord, for efter en overordentlig kort tids forløb styrtede han atter ind i værelset, snappede uden at sige et ord til forklaring eller undskyldning et tændt lys og et stort glas varm punch fra bordet og fo'r af sted igen som en afsindig.

"Hvad pokker er der i vejen med ham?" udbrød Crowl og åbnede døren. "Tys! Lad os høre, om der er støj ovenpå."

Gæsterne rejste sig i stor forvirring, så på hinanden med megen befippelse og en vis frygt, strakte hals og lyttede opmærksomt.

15

Gør læseren bekendt med årsagen og oprindelsen til den i det foregående kapitel beskrevne forvirring, og med nogle andre ting, som det er nødvendigt at vide besked om.

Med voldsomt hastværk klatrede Newman Noggs op ad trappen med den dampende drik, som han så ugenert havde snappet fra mr. Kenwigs' bord, ja lige ud af hænderne på opkræveren, der med levende kendetegn på velbehag i sit ansigt havde betragtet indholdet af glasset i samme øjeblik, som det så uventet blev taget fra ham. Han bragte byttet lige op på kvistkammeret til gården, hvor Nicholas og Smike sad med ømme fødder og næsten uden sko, gennemvåde, tilsølede og præget med alle slags mærker af en besværlig rejse, begge aldeles udmattede af deres uvante og langvarige anstrengelse. Det første, Newman gjorde, var med blid tvang at nøde Nicholas til i ét drag at sluge halvdelen af den næsten koghede punch, hvorpå han hældte resten i halsen på Smike. Denne, som aldrig i sit liv havde smagt noget stærkere end afførende medicin, kom med forskellige snurrige udbrud af overraskelse og velbehag, mens drikken gled ned i ham, og vendte øjnene udtryksfuldt i vejret, da den var forsvundet.

"De er gennemblødt," sagde Newman, idet han med hånden fo'r hen over den frakke, som Nicholas havde trukket af, "og jeg – jeg – kan ikke engang byde Dem noget at skifte med," tilføjede han med et sørgmodigt blik på de lurvede klæder, han selv havde på.

"Jeg har tørre klæder i min bylt eller i alt fald det nødvendige," svarede Nicholas, "men når De ser så modfalden ud ved at se mig, forøger De den smerte, jeg allerede føler ved at bede Dem, der selv har det så knapt, om hjælp og husly for en nat."

Newman så ikke mindre modfalden ud ved at høre Nicholas tale således, men da hans unge ven hjerteligt greb hans hånd og forsikrede ham, at kun ubetinget tillid til oprigtigheden af hans forsikringer om velvilje imod ham kunne have bevæget ham til endog blot at underrette ham om sin ankomst til London, klarede mr. Noggs op igen og begyndte med overordentlig ivrighed at træffe de anstalter, han evnede, til sine gæsters velbefindende. Disse var tarvelige nok, da stakkels Noggs' evner stod et langt stykke tilbage for hans gode vilje, men hvor ringe de end var, udførtes de dog ikke uden megen travlhed og vimsen. Da Nicholas havde holdt så godt hus med sit lille pengeforråd, at det endnu ikke var aldeles udtømt, blev et aftensmåltid af brød, ost og noget koldt kød fra et spisehus sat på bordet, og da der til disse levnedsmidler kom en flaske rom og et krus porter, var der i ethvert tilfælde ingen grund til frygt, hvad sult og tørst angik. Der behøvedes ikke lang tid til at tilendebringe de forberedelser, som det stod i Newmans magt at træffe til sine gæsters natteleje, og da han som en udtrykkelig foreløbig betingelse havde påstået, at Nicholas skulle skifte klæder og Smike iføre sig hans eneste frakke, som ingen overtalelser kunne afholde ham fra at trække af, nød de rejsende deres tarvelige kost med større velbehag, end i det mindste den ene af dem havde følt ved mangt et bedre måltid.

Derpå flyttede de sig hen til ilden, som Newman Noggs havde fået til at blusse så godt, det havde været ham muligt efter Crowls angreb på hans brændsel, og Nicholas, som hans vens omhu for,

at han skulle styrke sig efter sin rejse, hidtil havde hindret i at tale, bestormede ham nu med ivrige spørgsmål om moderen og søsteren.

"Godt," svarede Newman med sin vante ordknaphed, "begge godt."

"Bor de endnu i City?" spurgte Nicholas.

"Ja," svarede Newman,

"Og min søster, har hun endnu plads i den forretning, som hun skrev til mig, hun troede, at hun ville komme til at synes så godt om?"

Newman spilede øjnene højere op end sædvanlig, men svarede kun med en gispen, der i overensstemmelse med den hovedbevægelse, som ledsagede den, af hans venner tolkedes som benægtende eller bekræftende. I nærværende tilfælde bestod pantomimen i et nik og ikke i en rysten, hvorfor Nicholas anså svaret for gunstigt.

"Hør nu efter," sagde Nicholas og lagde sin hånd på Newmans skulder. "Førend jeg søgte at få dem at se, fandt jeg det hensigtsmæssigst at henvende mig til Dem, for ikke ved at tilfredsstille min egenkærlige lyst at tilføje dem en skade, som det ikke ville stå i min magt at gøre god igen. Hvad har min onkel hørt fra Yorkshire?"

Newman åbnede og lukkede flere gange sin mund, som om han af yderste evne anstrengte sig for at tale, men ikke kunne komme ud af det, og fæstede til sidst sine øjne på Nicholas med en bister og fæl stirren.

"Hvad har han hørt?" spurgte Nicholas rødmende. "De ser, at jeg er forberedt på at høre det værste, som ondskab kan have udtænkt. Hvorfor vil De skjule det for mig? Før eller senere får jeg det dog at vide, og hvad kan det nytte at udsætte det nogle få

minutter, når jeg på den halve tid kan komme til kendskab om, hvad der er sket? Sig mig det derfor straks."

"I morgen tidlig," sagde Newman, "i morgen skal De få det at vide."

"Hvorfor først i morgen?" indvendte Nicholas.

"Fordi De da vil sove bedre," svarede Newman.

"Jeg vil kun sove så meget slettere," sagde Nicholas utålmodigt. "Sove! Hvor udmattet jeg end er, og hvor meget jeg end trænger til hvile, kan jeg dog ikke håbe at få et øje lukket hele natten, hvis De ikke siger mig alt."

"Og om jeg sagde Dem alt?" sagde Newman tøvende.

"Ja, så vil De måske vække min harme eller såre min stolthed," svarede Nicholas, "men De vil ikke ødelægge min nattero. Selv om optrinnet også blev opført endnu en gang, ville jeg dog ikke kunne spille nogen anden rolle i det, og hvilke følger der end opstår for mig selv af det, vil jeg dog aldrig fortryde at have opført mig, som jeg har – aldrig, selv om jeg på grund af det skulle blive nødt til at sulte eller tigge. Hvad er en smule nød og fattigdom i sammenligning med den skændsel at finde sig i den laveste og umenneskeligste fejhed? Jeg siger Dem, havde jeg stået stille og ligegyldig set til, ville jeg have hadet mig selv og fortjent hvert levende menneskes foragt. Den sorte, nederdrægtige skurk!"

Med denne blide hentydning til den fraværende mr. Squeers, undertrykte Nicholas sin voksende harme og besvor Newman, efter at have fortalt ham alt, hvad der var sket i Dotheboys Hall, at tale uforbeholdent og uden tøven. På denne opfordring gik mr. Noggs hen til en gammel kuffert og tog et stykke papir, som syntes at være blevet skrevet i største hast, og udtalte sig, efter diverse påfaldende udtalelser af ulyst, i følgende ord:

"Min kære, unge mand, således må De ikke bære Dem ad – det går ikke an, ser De. Vil man frem i verden, må man ikke tage sig af enhver, der bliver mishandlet – for Fanden, jeg er stolt af at høre det og ville have gjort det samme!"

Newman ledsagede dette højst usædvanlige udbrud med et slag i bordet, som om han i øjeblikkets hede antog det for mr. Wackford Squeers' bryst eller ribben, og efter at han ved den åbne tilståelse af sine følelser havde gjort det umuligt at give Nicholas noget forsigtigt, verdensklogt råd, hvad der først havde været hans hensigt, gik han ufortøvet til sagen.

"I forgårs," sagde Newman, "fik Deres onkel dette brev. Jeg tog i en hast en afskrift af det, mens han var ude. Skal jeg læse den for Dem?"

"Ja tak," svarede Nicholas. Newman læste altså:

"Dotheboys Hall,
Torsdag morgen.

Sir,

Fader beder mig skrive til Dem. Da dogterne anser det for tvivlsomt, om han nogen sinde får brugen af sine ben igen, hvilket forhindrer ham fra at holde på en pend.

Vi er i en sindstilstand over al beskrivelse, og fader er én maske af både blå og brune strimer og to bænke er farvede med hans blod. Vi blev nødt til at lade ham bære ned i kykkenet, og der ligger han endnu, og Dig kan deraf se, hvor meget det er gået tilbage med ham.

Da Deres nevø, som Dig havde anbefalet til lære, havde gjort dette ved fader og trampet på ham med sine fødder og skældt ham ud, som jeg ikke ville besmitte min pend med at beskrive, overfaldt han moder så forskrækkelig voldsomt,

kylede hinner i gulvet og drev hendes nakkekam flere tommer ind i hovedet på hinner. Lidt mere så var den trængt ind i hjerneskalden. Vi har dogterattest for, at så ville den skælpades have gjort hjernen skade.

Jeg og min bror blev derpå ofrene for hans rasenhed hvoraf vi har lidt overmådig meget hvilket leder os til den sørgelige tro at vi må have fået en eller anden skade ingvendig, især da der ingenting er at se udvendig. Jeg skriger hele tiden ganske højt mens jeg skriver og det samme gør også min bror, så jeg er rent forstyrret og håber Dig vil unskylle fejl.

Da uhyret havde stillet sin tørst efter blod, løb han sin vej og tog en fortvivlet dreng med sig, som han havde ophidset til rebellijon, og en granatring, som var min moder tilhørendes, og da han ikke er blevet grebet af poletiet er han formodentlig blevet taget op af en dilisjangse. Hvis han kommer til Dem, beder fader om at ringen må blive sendt tilbage og at Dig vil lade tyven og morderen gå, for hvis vi søgte ham for retten, ville han kun blive deporteret, men når han får lov til at gå fri, bliver han bestemt snart hængt, hvilket vil spare os ulejlighed og være langt behageligere. Håbendes at høre fra Dem når det er Dem belejligt

Forbliver jeg

Deres og excetera

Fanny Squeers.

"*P.S.* Jeg ynker hans dumhed og foragter ham."

På oplæsningen af dette sirlige brev fulgte en dyb stilhed, under hvilken Newman Noggs, mens han lagde papiret sammen,

stirrede med en slags pudsig medlidenhed på den deri omtalte fortvivlede dreng. Da Smike ikke havde nogen klarere forestilling om sagen, end at han havde været den ulykkelige anledning til, at der var bragt sorg og løgn over Nicholas' hoved, sad han stum og modløs med et højst ynkeligt og hjertegrebent udtryk i ansigtet.

"Mr. Noggs," sagde Nicholas, efter at have betænkt sig nogle øjeblikke, "jeg må straks ud."

"Ud?" udbrød Newman.

"Ja," sagde Nicholas, "til Golden Square. Ingen, som kender mig, vil tro historien om ringen, men det kan måske fremme mr. Ralph Nicklebys planer eller tilfredsstille hans had tilsyneladende at fæste lid til den. Jeg skylder ikke ham, men mig selv at forklare ham sagens sande sammenhæng, og desuden har jeg er par ord at sige ham, som ikke må blive gamle."

"Det må de," sagde Newman.

"Nej, det må de ikke," sagde Nicholas, idet han gjorde sig klar til at gå.

"Hør mig," sagde Newman og stillede sig foran sin heftige unge ven. "Han er her ikke. Han er rejst fra byen. Han kommer ikke igen før om tre dage, og jeg ved, at brevet ikke vil blive besvaret før hans tilbagekomst."

"Er De vis på det?" spurgte Nicholas, idet han i voldsom sindsbevægelse gik op og ned ad gulvet i det lille værelse med hurtige skridt.

"Fuldstændig," svarede Newman. "Han havde knap læst det, da han blev kaldt bort. Indholdet kendes kun af ham og os."

"Er det sikkert?" spurgte Nicholas hurtigt. "Ikke engang af min moder eller søster? Kan jeg tro, at de – jeg vil derhen – jeg må se dem. Hvilken vej skal jeg gå? Hvor er det?"

"Lad Dem nu råde," sagde Newman og talte i sin øjeblikkelige ivrighed ligesom et andet menneske. "Gør intet skridt for at få selv dem at se, førend han er kommet hjem. Jeg kender manden. Det må ikke se ud, som om De har stukket hovedet sammen med nogen. Når han er kommet hjem, kan De gå lige til ham og tale så dristigt, som De har lyst til. Den rette sammenhæng kender han lige så godt som De og jeg. Det kan De stole på."

"De mener mig det godt og må kende ham bedre end jeg," svarede Nicholas efter at have betænkt sig lidt. "Nå, lad gå da."

Newman, der under den foregående samtale havde stået med ryggen op mod døren for i nødsfald med magt at modsætte sig, at han forlod værelset, satte sig nu med stor tilfredshed på sin plads igen, og da vandet i kedlen imidlertid var kommet i kog, fyldte han et glas med toddy til Nicholas og et sprukkent krus med den samme drik til sig og Smike, hvormed de to samdrægtigt gjorde sig til gode, mens Nicholas støttede sit hoved på sin hånd og sad fordybet i mørke tanker.

Imidlertid var gæsterne nedenunder, efter at have lyttet opmærksomt uden at have hørt nogen larm, som kunne have givet dem ret til at blande sig i det for at tilfredsstille deres nysgerrighed, vendt tilbage til Kenwigs' værelse, hvor de opstillede en mængde gisninger om grunden til mr. Noggs' forsvinden og udeblivelse.

"Gud," sagde mrs. Kenwigs, "hvis det nu var et bud, der var kommet for at sige, at han havde fået hele sin formue tilbage."

"Såmænd," sagde mr. Kenwigs, "det er ikke umuligt. Måske gjorde vi i så fald bedst i at lade ham spørge, om han ikke vil have lidt mere punch."

"Kenwigs," sagde mr. Lillyvick med hej røst, "jeg forbavses over Dem."

"Hvad er der på færde, sir?" spurgte mr. Kenwigs med sømmelig underdanighed.

"Over at De kan gøre sådan en bemærkning, sir," svarede mr. Lillyvick i en arrig tone. "Han har jo allerede fået punch, ikke sandt? Jeg anser den måde, dette glas punch blev snappet bort på, hvis jeg tør betjene mig af dette udtryk, for at være højst fornærmelig mod dette selskab, for at være forargelig, komplet forargelig. Det er måske skik og brug at tillade sådanne ting her i huset, men det er ikke den slags opførsel, jeg er vant til at se, og derfor betænker jeg mig heller ikke på at sige Dem det rent ud, Kenwigs. En herre har et glas punch stående foran sig og vil lige til at føre det til sine læber. En anden herre kommer så i det samme og bemægtiger sig dette glas punch, uden at sige så meget som "med forlov" eller "med Deres tilladelse", og tager glasset med sig. Det er måske et bevis på god opdragelse – ja det er det ganske sikkert – men jeg forstår mig ikke på det og, hvad mere er, bryder mig heller ikke om at blive klog på det. Det er min vane altid at sige min mening, Kenwigs, og dette er min mening, og synes De ikke om den, så er det over min sædvanlige sengetid, og jeg kan finde hjem uden at lade det blive senere."

Hvilken uheldig begivenhed! Opkræveren havde siddet nogle minutter og svulmet og dampet i fornærmet værdighed og var nu for alvor brudt løs. Den store mand – den rige slægtning – den ugifte onkel – i hvis magt det stod at gøre Morlina til en rig arving og give pattebarnet et legat – var fortørnet. Himmelske magter, hvor skulle dette ende?

"Det gør mig meget ondt, sir," sagde mr. Kenwigs ydmygt.

"Kom ikke og fortæl mig, at det gør Dem ondt," svarede mr. Lillyvick meget skrapt. "I så fald ville De have hindret det."

Selskabet var som lamslået af denne huslige tvist. Bagstuen sad med munden på vid gab og stirrede, bedøvet af forfærdelse, på opkræveren, og de øvrige gæster var næppe mindre overvældede af den store mands forbitrelse. Mr. Kenwigs, som ikke forstod sig på sådanne sager, pustede kun til ilden ved at prøve på at slukke den.

"Jeg tænkte virkelig ikke på det, sir," sagde han. "Jeg kunne ikke tro, at en sådan ubetydelighed kunne bringe Dem i dårligt humør."

"Dårligt humør? Hvad Fanden mener De med denne uforskammethed, mr. Kenwigs?" sagde opkræveren. "Morlina, barn, giv mig min hat!"

"Å, mr. Lillyvick, De vil da vel ikke gå?" tog miss Petowker med sit mest fortryllende smil til orde.

Men uden at ænse sirenen, fortsatte mr. Lillyvick stadig halsstarrig at råbe: "Morlina, min hat!" indtil mrs. Kenwigs ved den fjerde gentagelse af denne opfordring sank tilbage i sin lænestol med en hulken, der kunne have formildet en vandtønde, for ikke at tale om en opkræver af vandafgifter, mens de fire små piger, ifølge en hemmelig ordre, omklamrede deres onkels benklæder og på dårligt engelsk bad ham blive.

"Hvorfor skulle jeg blive, mine små venner?" sagde mr. Lillyvick. "Jeg er jo kun til overs her."

"Å, tal ikke så grusomt, onkel," hulkede mrs. Kenwigs, "med mindre De vil berøve mig livet."

"Det skulle ikke undre mig, om visse folk sagde, at jeg ville det," sagde mr. Lillyvick med et opbragt blik på Kenwigs. "Dårligt humør!"

"Jeg kan ikke udholde, at han ser således på min mand!" udbrød mrs. Kenwigs. "Det er så rædsomt i en familie. Å!"

"Mr. Lillyvick," sagde Kenwigs, "jeg håber, at De for Deres nieces skyld ikke vil have noget imod at lade Dem forsone."

Opkræverens blik blev mildere, da gæsterne føjede deres bønner til hans halvnevøs. Han slap hatten og udstrakte sin hånd.

"Der, Kenwigs," sagde mr. Lillyvick, "og for at vise Dem, i hvor dårligt humør jeg var, vil jeg kun sige Dem, at om jeg også var gået uden flere ord, ville det dog ingen forskel have gjort med hensyn til det par pund, som jeg efterlader Deres børn, når jeg dør."

"Morlina Kenwigs," udbrød hendes moder med overstrømmende kærlighed, "fald på knæ for din dyrebare onkel og bed ham elske dig hele sit liv igennem, for han er mere en engel end et menneske, og det har jeg altid sagt."

Da miss Morlina nærmede sig for overensstemmende med dette pålæg at yde sin hyldest, blev hun i en fart løftet op og kysset af mr. Lillyvick, og da mrs. Kenwigs derpå sprang frem og kyssede opkræveren, udbrød selskabet, der havde været vidne til hans højmodighed, i en ubetvingelig bifaldsmumlen.

Den værdige gentleman blev derpå atter selskabets liv og sjæl, efter at han atter havde indtaget sin post som løve, fra hvilken høje plads den almindelige tankeforvirring et øjeblik havde afsat ham. Firbenede løver, siger man, er kun glubende, når de er sultne, og tobenede løver er sjældent længere tvære, end så længe deres tørst efter udmærkelse ikke er tilfredsstillet. Mr. Lillyvick stod højere end før, for han havde vist sin magt, hentydet til sin formue og sine testamentariske hensigter, vundet stor anseelse for uegennyttighed og dyd, og han blev, foruden alt dette, til sidst forsynet med et langt større glas punch end det, Newman Noggs så skændigt havde absenteret sig med.

"Jeg beder Dem alle sammen om forladelse, fordi jeg endnu en gang falder Dem til besvær," sagde Crowl, der i dette heldige øjeblik trådte ind ad døren, "men det er dog en underlig historie, ikke sandt? Noggs har nu boet fem år her i huset, uden at selv den ældste beboer kan huske, at nogen er kommet for at besøge ham."

"Det er unægtelig en underlig tid på aftenen at blive kaldt bort på," sagde opkræveren, "og mr. Noggs' egen optræden er, mildest talt, gådefuld."

"Ja, det er den," svarede Crowl, "og hvad mere er, jeg tror, at disse to genier, hvem de så er, er løbet bort et sted fra."

"Hvorfor tror De det?" spurgte opkræveren, der syntes ved en stiltiende overenskomst at være blevet valgt og kåret til selskabets ordfører. "De har dog vel ikke grund til at antage, at de er løbet bort uden at have betalt forfaldne skatter og afgifter, vil jeg håbe?"

Mr. Crowl, som med et hånligt blik allerede ville til at nedlægge en almindelig indsigelse mod betalingen af skatter og afgifter under hvilke som helst omstændigheder, blev til alt held standset af en betimelig hvisken af Kenwigs og diverse panderynkninger og blinkninger af mrs. Kenwigs.

"Ja, sagen er," sagde Crowl, der af yderste evne havde luret ved Newmans dør, "sagen er, at de talte så højt, at de rent forstyrrede mig i min stue, så jeg ikke kunne undgå at høre et ord hist og et ord her, og alt, hvad jeg hørte, syntes ganske sikkert at tyde på, at de var undveget fra et eller andet sted. Jeg vil nødig gøre mrs. Kenwigs forskrækket, men jeg håber, at de ikke kommer fra et fængsel eller hospital og medbringer feber eller andre ubehageligheder, som kan være smittende for børnene."

Mrs. Kenwigs blev så overvældet af denne mulighed, at miss Petowker havde hele sin ømme omsorg behov for at bringe hende

tilbage til en slags ro, for ikke at tale om mr. Kenwigs, der så standhaftigt holdt sin kone en tyk lugteflaske under næsen, at det blev en genstand for tvivl, om de tårer, der randt ned ad hendes kinder, var følger af følsomhed eller salmiakspiritus.

Efter at damerne hver for sig havde tilkendegivet deres deltagelse, istemte de ifølge skik og brug et lille kor af trøstende lyde, blandt hvilke beklagelser som: "Den stakkel!" – "Jeg ville være lige sådan til mode, hvis jeg var i hendes sted." – "Det er unægtelig meget tungt" og "Kun en moder kender en moders følelser", hørte til de mest fremragende og oftest gentagne. Gæsterne havde, kort sagt, lagt deres mening så tydeligt for dagen, at mr. Kenwigs allerede var i færd med at begive sig til mr. Noggs' værelse for at forlange en forklaring og med stor ubøjelighed og bestemthed foreløbig havde slugt et glas punch, da samtlige tilstedeværendes opmærksomhed blev bortledet af en ny og frygtelig overraskelse.

Dette var intet mindre end en pludselig udstrømning af en hurtig række af de mest skingrende og gennemtrængende skrig fra en højere etage og efter al sandsynlighed fra anden bagsal, hvor den spæde Kenwigs for øjeblikket hvilede i søvnens arme. Ikke så snart hørte man disse skrig, førend mrs. Kenwigs i den tro, at en kat var kommet ind og kvalte barnet, mens pigen sov, til stor forfærdelse og forvirring for gæsterne vred sine hænder og ilede hvinende hen til døren.

"Se, hvad det er, mr. Kenwigs, skynd Dem!" udbrød søsteren, idet hun lagde hånd på mrs. Kenwigs og med magt holdt hende tilbage.

"Mit barn, mit velsignede, velsignede, velsignede, velsignede barn!" skrålede mrs. Kenwigs, idet hun råbte det ene "velsignede"

højere end det andet. "Min egen øjesten, min egen uskyldige Lillyvick! Lad mig komme til ham! Sl-i-i-i-p mig!"

Under disse vanvittige skrig og de fire småpigers hylen og jamren fo'r mr. Kenwigs op ad trappen til det værelse, hvorfra lyden kom. Uden for døren mødte han Nicholas, der med barnet på armen kom farende så voldsomt ud, at den bekymrede fader tumlede seks trappetrin ned og blev stående på den nærmeste afsats, førend han havde fået tid til at lukke munden op for at spørge om, hvad der var på færde.

"Bliv ikke forskrækket," råbte Nicholas, idet han løb ned. "Her er det. Ilden er slukket, og det er alt sammen forbi. Vær bare rolig, der er ingen skade sket," og med disse og tusinde andre forsikringer overleverede han barnet, som han i hastværket havde båret med benene i vejret og hovedet nedad, til mrs. Kenwigs og løb tilbage for at hjælpe mr. Kenwigs, der gned sig i hovedet og så højst forvirret ud efter sit fald.

Beroliget ved dette glædelige budskab, forvandt selskabet til dels sin frygt, som havde fremkaldt adskillige eksempler på den fuldstændigste mangel på åndsnærværelse. Den ugifte ven havde således i lang tid holdt mr. Kenwigs' søster i sine arme i stedet for mrs. Kenwigs, og man havde endog set, at den værdige mr. Lillyvick i sindsforvirring kyssede miss Petowker flere gange bag døren, som om der slet intet sørgeligt havde været på færde.

"Det er så godt som intet," sagde Nicholas, idet han vendte tilbage til mrs. Kenwigs. "Den lille pige, som passede på barnet, var sagtens blevet træt og faldet i søvn og havde stukket ild i sit hår."

"Dit lille ondskabsfulde dyr!" udbrød mrs. Kenwigs, idet hun truede udtryksfuldt med sin pegefinger ad den lille ulykkelige,

der kunne være en tretten år og så til med svedent hår og et forskrækket ansigt.

"Jeg hørte hende skrige," fortsatte Nicholas, "og kom tidsnok til at hindre hende i at stikke ild i mere. De kan være rolig for, at barnet ikke er kommet til skade. Jeg tog det selv ud af sengen og bar det herned for at overbevise Dem om det."

Da denne korte forklaring var forbi, var barnet, der, da det var opkaldt efter opkræveren, glædede sig ved navnene Lillyvick Kenwigs, nær ved at blive kvalt under tilhørernes kærtegn og blev trykket så fast til sin moders barm, at det igen begyndte at brøle. Ved en naturlig overgang blev selskabets opmærksomhed derefter henledet på den lille pige, som havde haft den frækhed at brænde hårene af sit hoved. Med adskillige småpuf og stød af de mest energiske af damerne, blev hun i nåde sendt hjem, idet de ni pence, hun skulle have været belønnet med, erklæredes for at være forbrudt til familien Kenwigs.

"Men hvad vi skal sige til Dem, sir," sagde mrs. Kenwigs til den unge Lillyvicks redningsmand, "ved jeg virkelig ikke."

"De skal slet ingenting sige," svarede Nicholas. "Jeg har virkelig ikke gjort noget, som kunne have synderligt krav på Deres veltalenhed."

"Han kunne være brændt op, hvis De ikke havde været der," sagde miss Petowker i en affekteret tone.

"Det tror jeg næppe," svarede Nicholas, "der var jo hjælp nok her, som ville være kommet til stede, førend han havde været i fare."

"I alt fald tillader De dog vel, at vi drikker Deres skål?" sagde mr. Kenwigs og nærmede sig bordet.

"Med største fornøjelse, når jeg er gået," svarede Nicholas med et smil. "Jeg har haft en meget trættende rejse og ville være en

meget mådelig selskabsbroder – snarere dæmpe Deres munterhed end befordre den, selv om jeg kunne holde mig vågen, hvilket jeg anser for højst tvivlsomt. Med Deres tilladelse vil jeg vende tilbage til min ven mr. Noggs, som gik ovenpå igen, da han så, at der ingen ulykke var sket. God nat."

Idet Nicholas således bad sig undskyldt for at deltage i festlighederne, tog han på den mest indtagende måde afsked med mrs. Kenwigs og de andre damer og trak sig tilbage, efter at have gjort et overordentlig godt indtryk på selskabet.

"Det er en smuk ung mand!" udbrød mrs. Kenwigs.

"Ualmindelig gentil," sagde mr. Kenwigs. "Synes De ikke, mr. Lillyvick?"

"Jo," sagde opkræveren med et tvivlende skuldertræk. "Han er gentil, meget gentil – at se til."

"Jeg vil dog håbe, at De ikke har noget imod ham, onkel?" sagde mrs. Kenwigs.

"Nej, min ven," sagde opkræveren. "Jeg vil antage, at han ikke vil vise sig at være – men – lige meget – dit velgående, min ven, og på et langt liv for barnet."

"Deres navne," sagde mrs. Kenwigs med et sødt smil.

"Og, som jeg håber, en værdig navne," tilføjede Kenwigs, der gerne ville formilde opkræveren. "Et barn, der, som jeg håber, aldrig vil gøre sin gudfader skam, og længere hen i tiden vil blive betragtet som hørende til de Lillyvick'er, hvis navn han bærer. Jeg forsikrer – og mrs. Kenwigs er af samme mening og erkender det lige så levende som jeg – at jeg anser det for en af de største glæder og udmærkelser i min tilværelse, at han er blevet kaldt Lillyvick."

"For *den* største glæde, Kenwigs," mumlede moderen.

"*Den* største glæde," sagde Kenwigs, idet han rettede sig. "En glæde, jeg håber at skulle vise mig værdig til."

Dette var en snild vending af Kenwigs, da mr. Lillyvick derved gjordes til udspringet og hovedkilden til barnets betydning. Den gode herre følte også det fine og behændige i antydningen og foreslog straks en skål for den ukendte herre, som den aften havde udmærket sig ved sin koldblodighed og hurtighed.

"Der, som jeg ikke betænker mig på at sige," bemærkede mr. Lillyvick med stornåde, "virkelig er en ganske smuk ung mand med et væsen, hans karakter forhåbentlig svarer til."

"Han har virkelig et meget net ansigt og væsen," sagde mrs. Kenwigs.

"Det har han unægtelig," tilføjede miss Petowker. "Der er i hans ydre noget så – Gud, Gud, hvad er det nu, det hedder?"

"Hvad mener De?" spurgte mr. Lillyvick.

"Å Gud, hvor jeg er dum," svarede miss Petowker tøvende. "Hvad er det, man kalder det, når lorder brækker dørhammere af og prygler politibetjente og kører omkring for andre folks penge og alt sådant noget?"

"Aristokratisk," foreslog opkræveren.

"Ja, aristokratisk," svarede miss Petowker, "der er noget så aristokratisk ved ham, ikke sandt?"

Herrerne tav og smilede til hinanden, som om de ville have sagt: "Nå, smag og behag er forskellig", men damerne erklærede enstemmigt, at Nicholas havde et aristokratisk væsen, og da ingen gjorde sig den ulejlighed at modsige denne sætning, gik den triumferende igennem.

Da punchen nu var drukket og de små Kenwigs'er, der efterhånden i nogen tid havde holdt deres små øjne åbne med deres små pegefingre, begyndte at blive uartige og temmelig

bestemt forlangte at komme i seng, gjorde opkræveren det første skridt ved at tage sit ur op af lommen og underrette selskabet om, at klokken næsten var to. Nogle af gæsterne blev forundret og andre forskrækket, og da man derpå havde søgt og efterhånden fundet de respektive hatte under bordene, gik deres ejere efter mange håndtryk og mange bemærkninger om, at de aldrig havde tilbragt en så behagelig aften. De undrede sig over, at det var blevet så sent, da de havde troet, at klokken i det højeste havde været halv elleve, og sagde, at de ønskede, at mr. og mrs. Kenwigs ville holde bryllupsdag en gang om ugen, og at de ikke kunne begribe, ved hvilke hemmelige midler mrs. Kenwigs havde kunnet komme så godt ud af det, og en hel del mere af samme slags. Disse smigrende ytringer besvarede mr. og mrs. Kenwigs med at takke samtlige damer og herrer for æren af deres selskab og ønske, at de kun havde moret sig halvt så godt, som de sagde, at de havde.

Nicholas var, uden at ane, hvilket indtryk han havde gjort, for længe siden faldet i søvn, idet han overlod det til Newman og Smike at tømme romflasken, en opgave, som de løste med så god en vilje, at Newman havde ondt ved at afgøre, om han selv var ganske ædru, og om han nogen sinde havde set nogen være så dvask, søvnig og fuldstændig opkørt som hans ny ven.

16

Nicholas søger at skaffe sig arbejde i en ny egenskab, og, da dette mislykkes, modtager han plads som huslærer.

Det første, som Nicholas foretog sig den følgende morgen, var at se sig om efter et værelse, hvor han, til bedre tider kom, kunne opholde sig uden at ulejlige den gæstfri mr. Noggs, som med fornøjelse ville have sovet på trappen, hvis kun hans unge ven havde nattely. Den ledige lejlighed, som opslaget i dagligstuevinduet hentydede til, viste sig ved nærmere undersøgelse at være et lille værelse på anden sal, der var indvundet fra taget og havde en sodplettet udsigt af tagsten og skorstenspiber. Til at underhandle om udlejningen af denne del af huset for en uge ad gangen på rimelige betingelser var den logerende i stuen bemyndiget. Han havde fået fuldmagt af husejeren til at bortleje værelserne, når de blev ledige, og holde skarpt udkig med, at de logerende ikke løb bort, og som et middel til at sikre den punktlige opfyldelse af dette hverv boede han gratis, for at han ikke skulle føle sig fristet til selv at løbe bort.

Nicholas kom nu i besiddelse af dette værelse. Han lejede det nødvendigste bohave af en marskandiser i nabolaget og betalte den første uges leje forud af en lille sum, som var blevet tilvejebragt ved at forvandle nogle overflødige klædningsstykker til klingende mønt. Derpå satte han sig ned

for at gruble over sine udsigter. Disse var, ligesom den uden for hans vinduer, indskrænkede og mørke nok, og da de ingenlunde blev bedre ved nærmere bekendtskab, og da fortrolighed avler foragt, besluttede han at bandlyse dem af sine tanker ved en dygtig spadseretur. Han tog derfor sin hat, overlod det til stakkels Smike at sætte alting i orden i værelset med den samme henrykkelse, som om det havde været det kosteligste palæ, og gik ned på gaden og blandede sig i den trængsel, som opfyldte den.

Selv om et menneske også kan tabe noget af bevidstheden om sin egen vigtighed, når han ikke er andet end en ener i en travl vrimmel, som ikke bryder sig det ringeste om ham, følger heraf dog ingenlunde, at han med samme lethed kan frigøre sig for en levende bevidsthed om sine sorgers vigtighed og størrelse. Sagernes uheldige tilstand var den eneste tanke, der beskæftigede Nicholas' hjerne, selv om han gik nok så rask, og når han så søgte at fjerne den ved at anstille betragtninger over andre menneskers stilling og udsigter, greb han sig efter nogle få sekunders forløb i at sammenligne deres forfatning med sin egen og næsten umærkeligt at falde tilbage til sine tidligere tanker. Mens han, optaget af disse, banede sig vej gennem en af Londons hovedgader, faldt hans øjne tilfældigvis på et blåt bræt, hvorpå der med forgyldte bogstaver stod skrevet: "Generalagentur for alle slags pladser og stillinger. Nærmere oplysninger meddeles indenfor." Brættet sad over et butiksvindue med florjalousi og en dør bagved, og i vinduet hang en lang række skrevne plakater med anmeldelser om ledige pladser af enhver grad fra en sekretær til en bydreng. Nicholas standsede instinktmæssig uden for dette forjættelsens

tempel og lod sine øjne løbe hen over denne plakat med store bogstaver, der gav glimrende udsigter til at komme frem i livet. Da han var færdig med sin mønstring, gik han et lille stykke videre og så tilbage og derpå videre igen. Efter flere gange at være blevet tvivlrådig stående uden for døren til generalagenturet, tog han omsider en beslutning og gik ind.

Han stod i et lille værelse med tæppe på gulvet og en høj pult bag et gitter i det ene hjørne, og ved pulten sad en mager ung knøs med snedige øjne og en fremstikkende hage, hvis skrivepræstationer formørkede vinduet. Han havde en tyk hovedbog liggende opslået foran sig, og idet han holdt fingrene på sin højre hånd mellem bladene og sine øjne på en meget tyk gammel dame med natkappe på – åbenbart ejerinden af etablissementet, der dampede sig af foran kaminen – syntes han kun at afvente hendes vink for at slå op på en eller anden af de optegnelser, der fandtes inden for bogens rustne spænder.

Da der var et bræt udenfor, som underrettede almenheden om, at der fra ti til fire altid fandtes enepiger til stede, som ønskede kondition, fattede Nicholas straks, at en halv snes kraftige unge fruentimmer, der alle var forsynet med trætøfler og paraplyer og sad på en bænk i en krog, havde indfundet sig i den anledning, især da de stakler så så trætte og modfaldne ud. Derimod kom han ikke så ganske på det rene med sig selv om, hvad det var for to fejende unge damer, der talte med den tykke dame foran kaminen, førend den tykke dame – efter at han havde sat sig i en krog og sagt, at han ville vente, til de andre kunder var blevet betjent – igen optog samtalen, som han havde afbrudt.

"Kokkepige, Tom," sagde den tykke dame.

"Kokkepige," sagde Tom og vendte nogle blade i hovedbogen. "Ja vel!"

"Læs et par gode pladser op," sagde damen.

"Nogle rigtig magelige, unge mand," sagde et fint klædt fruentimmer med ternede støvler, som syntes at søge plads.

"Mrs. Marker," sagde Tom og læste op, "Russell Square, tilbyder atten guineas, te og sukker. To i familien og ser meget få folk hos sig. Fem tjenestefolk holdes. Ingen mand. Ingen kærester."

"Gud," sagde den søgende grinende, "det duer ikke. Vil De ikke læse en anden op, unge mand?"

"Mrs. Wrymug," sagde Tom. "Behageligt sted, Finsbury. Lønnen, tolv guineas. Hverken te eller sukker. Alvorlig familie –"

"Å, De behøver ikke at læse videre," afbrød hun ham.

"Tre alvorlige tjenere," sagde Tom med eftertryk.

"Sagde De tre?" spurgte hun i en forandret tone.

"Tre alvorlige tjenere," svarede Tom. "Kokkepige, stuepige og barnepige. Det forlanges, at hvert kvindeligt tyende besøger den gudelige forsamling i Little Betlehem tre gange hver søndag – med en alvorlig tjener. Er kokkepigen alvorligere end tjeneren, vil hun kunne forbedre tjeneren. Er tjeneren alvorligere end kokkepigen, vil han kunne forbedre hende."

"Den adresse vil jeg mærke mig, det kan dog være, at konditionen passede for mig."

"Her er endnu en," bemærkede Tom og vendte bladene. "Mr. Gallanbile, M.P. Femten guineas, te og sukker. Tjenestepigerne kan modtage besøg af deres fætre. NB. Kold middagsmad i køkkenet på sabbatten, da mr. Gallanbile ser strengt på, at

denne helligholdes. På Herrens dag laves slet ikke mad, undtagen middagsmad til herren og fruen, da dette betragtes som et fromhedens og nødvendighedens værk. På hviledagen spiser herren sent til middag for at forebygge den syndighed, at kokkepigen pynter sig."

"Jeg tror næppe, at den kondition vil passe så godt for mig som den anden," sagde den søgende, efter at have hvisket noget til sin veninde. "Må jeg bede Dem om den anden adresse, unge mand. Jeg kan jo komme igen, hvis jeg ikke synes om konditionen."

Efter hendes ønske skrev Tom adressen op, og da hun havde tilfredsstillet den tykke dame med en lille erkendtlighed, gik hun sin vej sammen med veninden.

Da Nicholas ville til at lukke munden op for at bede den unge mand om at slå op på bogstavet S. og underrette ham om, hvilke sekretærpladser der endnu var ledige, indfandt der sig en anden søgende. Nicholas trak sig tilbage, da hendes ydre både overraskede og interesserede ham. Det var en ung dame på næppe atten år, der, skønt meget fin og spinkel, dog var udmærket smukt bygget. Efter at have nærmet sig pulten, gjorde hun med meget dæmpet stemme en forespørgsel om en plads som guvernante eller selskabsdame. Mens hun talte, slog hun et øjeblik sit slør til side og fremviste et ualmindelig smukt ansigt, om det end var formørket af en sky af sørgmodighed, der hos så ungt et væsen var dobbelt påfaldende. Efter at have modtaget et adressekort til en person, hvis navn stod indført i bogen, betalte hun og smuttede bort.

Hun var pyntelig, men simpelt klædt, ja så simpelt, at hvis hendes kjole var blevet båret af nogen, som ikke selv havde

kunnet give den så mange tillokkelser, ville den måske have syntes fattig og slidt. Hendes ledsagerinde – for en sådan havde hun – var en rødkindet, rundøjet, sjusket pige. At dømme efter en vis ruhed på de bare arme, som stak frem under hendes sjal, og de halvt afvaskede spor af sod og kakkelovnssværte, hvormed hendes ansigt var tatoveret, hørte hun åbenbart til den samme slags som enepigerne på bænken. Der blev også mellem disse og hende vekslet forskellige grin og øjekast, som vidnede om lavets ejendommelige frimureri.

Pigen fulgte bag efter sit herskab, og førend Nicholas havde overvundet det første indtryk af sin overraskelse og beundring, var den unge dame borte. Heller ikke er det så helt usandsynligt, som visse besindige folk måske ville tro, at han ville være gået ud bag efter dem, hvis han ikke var blevet holdt tilbage af det, der forefaldt mellem den tykke dame og hendes bogholder.

"Hvornår kommer hun igen, Tom?" spurgte den tykke dame.

"I morgen formiddag," svarede Tom, der skar sin pen.

"Hvor viste du hende hen, Tom?" spurgte damen.

"Til mrs. Clark," svarede Tom.

"Det bliver et dejligt liv for hende, hvis hun kommer der," bemærkede damen og tog sig en pris.

Tom svarede kun med at stikke tungen mod kinden og pege med sin pen hen på Nicholas, en påmindelse, som aflokkede den tykke dame det spørgsmål: "Nå, herre, hvad er til tjeneste?"

Nicholas svarede i korthed, at han ønskede at vide, om der var en plads som sekretær eller amanuensis at få.

"Én plads?" svarede madamen, "en halv snes. Ikke sandt, Tom?"

"Det skulle jeg mene," sagde den unge mand og blinkede i det samme ad Nicholas med en fortrolighed, som han utvivlsomt selv anså for en meget smigrende kompliment, men som Nicholas højst utaknemmelig ærgrede sig over. Da han slog efter i bogen viste det sig, at den halve snes sekretærposter var svundet ind til én. Mr. Gregsbury, det store parlamentsmedlem i Manchester Buildings, Westminster, ønskede en ung mand, der kunne holde hans papirer og brevveksling i orden, og Nicholas var netop en sådan ung mand, som mr. Gregsbury ønskede.

"Jeg kender ikke vilkårene, da han selv vil afgøre dem med vedkommende," bemærkede den tykke dame, "men de er vistnok gode, da han er parlamentsmedlem."

Hvor uerfaren end Nicholas var, følte han sig dog ikke så ganske vis på rigtigheden af dette ræsonnement, men uden at gøre sig den ulejlighed at drøfte det nærmere, skrev han adressen op og besluttede straks at gøre mr. Gregsbury sin opvartning.

"Jeg ved ikke nummeret," sagde Tom, "men Manchester Buildings er ikke synderlig vidtløftig, og i værste fald kan De ikke være længe om at banke på alle gadedørene på begge sider, indtil De har fundet ham. Hør, var det ikke en smuk pige?"

"Hvad for en pige, sir?" spurgte Nicholas alvorligt.

"Ja vist, jeg forstår det nok – hvad for en pige?" hviskede Tom, idet han lukkede det ene øje og stak hagen til vejrs. "De så hende naturligvis ikke. Hør, vil De ikke nok være i mit sted, når hun kommer igen i morgen, hvad?"

Nicholas så på den stygge skriver, som om han kunne have haft lyst til at belønne ham for hans beundring for den unge

dame med at slå ham om ørene med hovedbogen, men han lod det dog være og skred stolt ud af kontoret, idet han i sin harme bød hine ridderskabets gamle love trods, som ikke alene gjorde det tilladeligt og lovligt for alle gode riddere at høre de damer, som de var forelskede i, lovprist, men endog pålagde dem at strejfe om i verden og give alle de kolde, upoetiske personer på hovedet, der vægrede sig ved at ophøje damer over alt i verden, selv om de tilfældigvis aldrig havde hørt tale om dem – som om dette var en undskyldning!

Nicholas tænkte ikke længere på sine egne genvordigheder, men spekulerede på, hvad der kunne være gået den smukke pige imod, mens han ad mange omveje og med mange forespørgsler og næsten lige så mange urigtige anvisninger vandrede hen imod det sted, som var blevet ham opgivet. På den gamle stad Westminsters enemærker og næppe en halv fjerdingvej fra dens gamle fristed findes et indskrænket og smudsigt område, der i vore dage afgiver et fristed for de mindre medlemmer af Parlamentet. Det optages helt og holdent af en eneste gade af skumle lejehuse, i hvis vinduer der i ferietiden hænger lange, tungsindige rækker af plakater, der siger lige så tydeligt som beboernes ansigter sagde det, mens de havde plads på bænkene i den session, som nu slumrer hos sine fædre: "Til leje" – "Til leje." På travlere tider af året forsvinder plakaterne, og husene vrimler da af lovgivere. Der er lovgivere i stueetagerne, på første, på anden sal og på kvisten. De små beboelseslejligheder damper af deputationers og afsendinges ånde. I vådt vejr bliver stedet beklumret af uddunstningerne af fugtige love og skimlede andragender. Almindelige postbude får ondt, når de træder inden for dets

forpestede grænser, og lurvede skikkelser, der tigger om frimærker, flagrer rastløst frem og tilbage, ligesom forstyrrede genfærd af hedengangne "Fuldstændige Brevbøger." Således er Manchester Buildings, og her kan man i alle nattens timer høre hovednøgler klirre i nøglehullerne, og nu og da, når et vindstød farer hen over det vand, som beskyller bygningens fod, og bærer lyden hen mod indgangen – den svage, skingrende stemme af et ungt medlem, som øver sig i sin tale til den følgende dag. Hele den lange dag lyder der lirekasser og små spilledåser, for Manchester Buildings er en åleruse, der ikke har noget andet udløb end sin egen klodsede mund – en kurveflaske uden gennemgang og med en kort og smal hals. Gaden kan i så henseende tjene som et forbillede på den skæbne, der venter nogle få af dets forvovnere beboere, som, efter at de med voldsomme anstrengelser og vridninger har skubbet sig ind i Parlamentet, mærke, at det heller ikke er nogen alfarvej for dem, at det, ligesom Manchester Buildings, ikke fører til andet end til sig selv, og at de til sidst nødes til at gå ud igen, uden at være blevet klogere, rigere eller i mindste måde mere berømte, end da de kom derind.

Nicholas gik ind i Manchester Buildings med den store mr. Gregsburys adresse i sin hånd, og da en flok mennesker strømmede ind i et lurvet hus tæt ved indgangen, ventede han, til de var kommet ind, og henvendte sig derpå til tjeneren, som han tillod sig at spørge, om han vidste, hvor mr. Gregsbury boede. Tjeneren var en meget bleg, lurvet ung knøs, der så ud, som om han lige fra sin spædeste barndom havde ligget under jorden, hvilket han sandsynligvis også havde.

"Mr. Gregsbury?" sagde han, "mr. Gregsbury bor her. Det er meget rigtigt. Værs'go'."

Nicholas fandt, at han lige så godt kunne benytte lejligheden, og gik altså ind, og ikke så snart havde han gjort det, førend knøsen lukkede døren og skyndte sig bort. Dette var allerede sært nok, men endnu særere var det, at hele den smalle gang og hele den smalle trappe var propfulde af mennesker, der, idet de med vigtige miner spærrede vinduet og formørkede den mørke indgang endnu mere, syntes i tavs forventning at afvente en eller anden kommende begivenhed. Fra tid til anden hviskede en mand til sin nabo, eller hviskede en lille klynge indbyrdes, og derpå nikkede de hviskende ivrigt til hinanden eller rystede ubarmhjertigt på hovedet, som om de havde et eller andet fortvivlet forsæt og var fast besluttede på ikke at lade sig vise af, der måtte så komme, hvad der ville.

Da der forløb nogle minutter, uden at der indtraf noget, som kunne forklare dette mærkværdige syn, og da Nicholas følte sig i en uhyggelig stilling, var han allerede i færd med at søge oplysning hos den person, der stod nærmest, da der i det samme opstod et røre på trappen, og man hørte en stemme råbe:

"Nå, mine herrer, værs'go' at gå op."

Så langt fra at gå op, begyndte de herrer, der stod på trappen, med megen hurtighed at gå ned og med overordentlig artighed at opfordre de herrer, der var nærmest ved gadedøren, til at gå først op, hvortil de herrer, der var nærmest ved gadedøren, med lige så stor høflighed svarede, at de på ingen måde kunne tænke på at gøre noget sådant. Men de gjorde det dog uden at tænke på det, for de andre herrer trykkede en fem-seks stykker

(hvoriblandt Nicholas) fremad og sluttede sig til dem. Så skubbede de dem ikke alene op ad trappen, men også lige ind i mr. Gregsburys dagligstue, som de således blev nødt til at betræde med upassende voldsomhed og uden udsigt til at kunne trække sig tilbage, eftersom trængslen bag ved dem mere end opfyldte værelset.

"Mine herrer," sagde mr. Gregsbury. "De er velkomne. Det glæder mig at se Dem."

Af en mand at være, der glædede sig ved at se en hob gæster, så mr. Gregsbury så lidt glad ud som muligt, men dette havde måske sin grund i hans senatormæssige alvor og statsmandsmæssige vane at beherske sine følelser. Det var en svær, firskåren, tykhovedet mand med en stærk stemme, et vigtigt væsen, et tåleligt forråd af meningsløse sætninger og, kort sagt, enhver egenskab, som et rigtig godt parlamentsmedlem nødvendigvis må have.

"Nå, mine herrer," sagde han, idet han kastede en stor bunke papirer i en kurv og lagde sig tilbage i sin lænestol, "af bladene ser jeg, at De er misfornøjede med min opførsel."

"Ja, mr. Gregsbury, det er vi," sagde en buttet gammel herre med voldsom hidsighed, idet han arbejdede sig ud af trængslen og stillede sig i forreste række.

"Bedrager mine øjne mig," sagde mr. Gregsbury, idet han så på taleren, "eller er dette min gamle ven Pugstyles?"

"Det er mig og ingen anden," svarede den gamle.

"Ræk mig Deres hånd, min værdige ven," sagde mr. Gregsbury. "Bedste Pugstyles, det gør mig meget ondt at se Dem her."

"Det gør også mig meget ondt at skulle være her, sir," sagde mr. Pugstyles, "men Deres adfærd, mr. Gregsbury, har gjort denne deputation fra Deres vælgere uundgåelig nødvendig."

"Min adfærd, Pugstyles," sagde mr. Gregsbury og betragtede deputationen med nådig højsindethed, "min adfærd er blevet og vil altid blive ledet af et oprigtigt hensyn til dette store og lykkelige lands sande og virkelige interesser. Hvad enten jeg vender blikket mod det indre eller det ydre, hvad enten jeg beskuer dette vort øhjems fredelige, vindskibelige samfund, dets med dampbåde dækkede floder, dets med lokomotiver besåede jernveje, dets af drosker myldrende gader, dets med balloner af en i aeronautikkens annaler både her og hos andre nationer hidtil ukendt kraft og størrelse opfyldte luft – hvad enten jeg, siger jeg, vender mit blik mod det indre eller udstrækker det videre og betragter den for mig liggende grænseløse udsigt af de ved britisk udholdenhed og britisk tapperhed erhvervede erobringer og besiddelser, folder jeg mine hænder og udbryder, idet jeg vender mine øjne mod den høje hvælving over mit hoved: "Himlen være lovet, jeg er brite!"

Der havde været en tid, da dette udbrud af begejstring ville have vakt det mest jublende bifald, men nu modtog deputationen det med isnende kulde. Den almindelige mening syntes at være, at det som en forklaring af mr. Gregsburys politiske adfærd ikke gik tilstrækkelig nok i det enkelte, og en mand i den bageste række tog ikke i betænkning lydeligt at bemærke, at han for sit vedkommende fandt, at der var for meget "vindigt" ved det.

"Betydningen af det udtryk – vindigt," sagde mr. Gregsbury, "er mig ukendt. Menes der dermed, at jeg bliver lidt vel varm

eller måske endog overdriver, når jeg lovpriser mit fødeland, indrømmer jeg i alle måder bemærkningens rigtighed. Jeg er stolt af dette fri og lykkelige land. Mit legeme udvides, mine øjne tindrer, mit bryst hæver sig, mit hjerte svulmer, min barm brænder, når jeg tænker på dets storhed og herlighed."

"Vi ønske, sir," sagde mr. Pugstyles rolig, "at stille Dem nogle få spørgsmål."

"Med fornøjelse, gentlemen, min tid er Deres – og mit fædrelands – og mit fædrelands –"

Da denne tilladelse var blevet givet, satte mr. Pugstyles sine briller på og så i et beskrevet papir, som han tog op af sin lomme, hvorpå næsten ethvert af deputationens øvrige medlemmer ligeledes tog et beskrevet papir op af sin lomme for at kontrollere mr. Pugstyles, mens han læste spørgsmålene op. Nu gik mr. Pugstyles til sagen.

"Første spørgsmål. – Om De, sir, ikke før Deres valg frivilligt forpligtede Dem til, såfremt De måtte blive valgt, straks at få den i Underhuset stedfindende uskik med hosten og knurren afskaffet? Og om De ikke i den allerførste debat i sessionen lod Dem hoste og knurre til tavshed uden siden at have gjort et eneste forsøg på at tilvejebringe en reform i denne henseende? Om De ikke ligeledes forpligtede Dem til at forbavse regeringen og få den til at ryste i knæene? Og om De har forbavset den og fået den til at ryste i knæene eller ikke?"

"Gå over til det næste, bedste mr. Pugstyles," sagde mr. Gregsbury.

"Har De ingen forklaring at give med hensyn til dette spørgsmål, sir?" spurgte mr. Pugstyles.

"Nej, aldeles ingen."

Deputationens medlemmer så bistert på hinanden og bagefter på underhusmedlemmet, og efter at "bedste Pugstyles" havde stirret meget længe på mr. Gregsbury over sine briller, tog han atter fat på sin fortegnelse.

"Andet spørgsmål. – Om De, sir, ikke ligeledes forpligtede Dem til ved enhver lejlighed at understøtte Deres kollega, og om De ikke i forgårs aftes svigtede ham og stemte med modpartiet, fordi mrs. Gregsbury var blevet indbudt til et aftenselskab hos en af det andet partis føreres frue?"

"Videre," sagde mr. Gregsbury.

"Heller ikke noget at svare på dette, sir?" spurgte ordføreren.

"Ikke det mindste," sagde mr. Gregsbury.

Deputationen, som kun havde set ham ved stemmehvervningen eller på valgdagen, blev målløs over hans koldblodighed. Han syntes ikke at være den samme mand. Den gang havde han været lutter stivelse og eddike. Men folk er jo så forskellige til forskellige tider!

"Tredje – og sidste – spørgsmål," sagde mr. Pugstyles med eftertryk. "Om De, sir, ikke på valgtribunen erklærede, at det var Deres faste og bestemte hensigt at modsætte Dem alt, hvad der måtte blive foreslået; at forlange afstemning over ethvert spørgsmål, kræve oplysninger om enhver genstand, stille et andragende hver dag og, kort sagt, for at bruge Deres egne mindeværdige ord gøre kål på alt og alle?"

Med denne omfattende forespørgsel lagde mr. Pugstyles sin fortegnelse sammen, og det samme gjorde alle hans tilhængere.

Mr. Gregsbury betænkte sig, pudsede sin næse, lagde sig længere tilbage i lænestolen, bøjede sig atter forover og støttede sine albuer på bordet, dannede en triangel med sine tommel-

og pegefingre, og idet han med toppen af den pikkede sig på næsen, svarede han smilende:

"Jeg benægter alt."

Ved dette uventede svar opstod der en hæs mumlen blandt deputationen, og den samme mand, der havde udtrykt en anskuelse om indledningsforedragets vindige natur, udtalte sig atter med fyndighed, idet han brummede: "Nedlæg Deres mandat," hvilken brummen, da den blev istemt af hans staldbrødre, svulmede op til en alvorlig og almindelig indsigelse.

"Jeg er blevet anmodet om, sir, at udtale det håb," sagde mr. Pugstyles med et koldt buk, "at De, efter at et stort flertal af Deres vælgere har stillet en opfordring i denne retning, ikke vil have noget imod at vige Deres sæde til fordel for en kandidat, man tror at kunne have større tillid til."

Herpå oplæste mr. Gregsbury følgende svar, som han i forventning af opfordringen havde opsat i form af et brev, hvoraf der var blevet taget genparter, som skulle tilstilles alle bladene.

> "Kære hr. Pugstyles.
>
> Næst efter vor elskede øs velvære – dette store, fri og lykkelige land, hvis kræfter og hjælpemidler, som jeg tror, er ubegrænsede – sætter jeg størst pris på den ædle selvstændighed, der er englændernes højeste stolthed, og som det er mit sødeste håb at efterlade mine børn uplettet og ubesmittet som arvelod. Uden nogen som helst personlig bevæggrund, men kun ledet af ophøjede og store forfatningsmæssige hensyn, som jeg ikke vil søge at forklare, da de i sandhed langt overgår *deres* fatteevne, der

ikke, som jeg, har gjort sig til herre over statskunstens indviklede og besværlige studium, ville jeg foretrække at beholde mit sæde i Parlamentet, hvilket jeg også agter at gøre.

Vil De vise mig den godhed at bringe vælgerne min hilsen og underrette dem om denne omstændighed!

Med største højagtelse,
kære hr. Pugstyles,
etc. etc."

"De vil altså under ingen omstændigheder opgive Deres sæde?" spurgte ordføreren.

Mr. Gregsbury smilede og rystede på hovedet.

"Så god morgen, sir," sagde Pugstyles arrigt.

"Vorherre være med Dem," sagde mr. Gregsbury, og knurrende og skulende luskede deputationen så hurtigt af, som den smalle trappe tillod det. Da den sidste mand var kommet ud, gned mr. Gregsbury sig i hænderne og kluklo, som det er lystige folks vane, når de tror at have sagt eller gjort noget ualmindelig godt. Så fordybet var han i denne selvtilfredshed, at han ikke lagde mærke til, at Nicholas var blevet tilbage i skyggen af vinduesgardinet, førend denne, af frygt for at kunne komme til at blive vidne til en tale, som ikke var bestemt for andre, havde hostet to eller tre gange for at tiltrække sig parlamentsmedlemmets opmærksomhed.

"Hvad er det?" sagde mr. Gregsbury i en skarp tone.

Nicholas trådte frem og bukkede.

"Hvad bestiller De her, sir?" spurgte mr. Gregsbury. "En spejder i mine enlige øjeblikke! En skjult vælger! De har hørt mit svar. Behag at gå samme vej som deputationen."

"Det havde jeg gjort, hvis jeg havde hørt til den, men det er ikke tilfældet," sagde Nicholas.

"Hvorledes er De da kommet her?" lød Mr. Gregsburys naturlige spørgsmål. "Og hvor Fanden er De kommet fra?" lød det spørgsmål, som fulgte efter.

"Jeg fik dette kort i generalagenturet, sir," sagde Nicholas, "da jeg ville tilbyde Dem min tjeneste som sekretær og havde hørt, at De ønskede en."

"Er det alt, hvad De er kommet for?" spurgte mr. Gregsbury ham med et tvivlende øjekast.

Nicholas svarede ja.

"De står ikke i forbindelse med nogle af disse skændige blade, hvad?" fortsatte mr. Gregsbury. "De trængte Dem ikke herind for at høre, hvad der foregik, og overgive det til pressen, hvad?"

"Jeg står for tiden desværre ikke i forbindelse med nogen," svarede Nicholas høflig, men ugenert.

"Hvorledes har De da fundet herop?" spurgte mr. Gregsbury.

Nicholas fortalte, hvorledes han var blevet puffet derop af deputationen.

"Nå, således gik det altså til," sagde mr. Gregsbury. "Sæt Dem."

Nicholas tog en stol, og mr. Gregsbury stirrede længe på ham, som om han, førend han stillede ham flere spørgsmål, ville forvisse sig om, at der intet var at sige på hans ydre menneske.

"De ønsker altså at blive min sekretær?"

"Jeg ønsker at få arbejde i denne egenskab," svarede Nicholas.

"Nå," sagde mr. Gregsbury, "hvad kan De da?"

"Jeg antager," svarede Nicholas smilende, "at jeg kan det samme, som falder i andre sekretærers lod."

"Hvad er det?" spurgte mr. Gregsbury.

"Hvad det er?" sagde Nicholas.

"Ja, hvad er det?" gentog parlamentsmedlemmet, idet han med hovedet på siden så listigt på ham.

"Det er måske noget vanskeligt at betegne en sekretærs forretninger," sagde Nicholas, idet han betænkte sig. "De indbefatter, antager jeg, brevveksling."

"Godt," sagde mr. Gregsbury.

"Ordningen af papirer og dokumenter."

"Rigtig godt."

"Stundom måske at skrive efter Deres diktat og muligvis," tilføjede Nicholas med et halvt smil, "at afskrive Deres tale til et eller andet blad, når De har holdt en af mere end almindelig vigtighed."

"Meget rigtigt," svarede mr. Gregsbury. "Hvad mere?"

"Ja," sagde Nicholas efter kort betænkning, "jeg er i dette øjeblik ikke i stand til at nævne flere af en sekretærs pligter med undtagelse af, at det påhviler ham at gøre sig så behagelig og nyttig for sin principal, som det lader sig forene med hans egen ære, og uden at han overskrider grænsen for de forretninger, som han påtager sig, og som hans stillings navn antages at medføre."

Mr. Gregsbury stirrede en kort tid vist på Nicholas og sagde, efter at have set sig forsigtigt om, med dæmpet stemme:

"Det er alt sammen meget godt, mr. – hvad hedder De?"

"Nickleby."

"Det er alt sammen for så vidt meget godt og rigtigt, mr. Nickleby – for så vidt, men det er ikke nok. Der gives forretninger, mr. Nickleby, som en sekretær hos et parlamentsmedlem aldrig bør tabe af syne. Jeg måtte således forlange at blive madet, sir."

"Undskyld," afbrød Nicholas ham, usikker på, om han havde hørt rigtigt.

"– at blive madet, sir," gentog mr. Gregsbury.

"Jeg må atter bede Dem undskylde og spørge, hvad De mener," sagde Nicholas.

"Min mening er fuldstændig tydelig," svarede mr. Gregsbury med en højtidelig mine. "Min sekretær må gøre sig bekendt med den udenlandske verdenspolitik, således som den afspejles i aviserne – gennemløbe alle beretninger om offentlige møder, alle ledende artikler og meddelelser om offentlige institutioner og optegne alt, hvad han mener kan bruges i en tale angående spørgsmålet om et eller andet fremlagt andragende eller lignende. Forstår De?"

"Jeg tænker det, sir," svarede Nicholas.

"Dernæst," sagde mr. Gregsbury, "er det nødvendigt, at han daglig gør sig bekendt med bladartiklerne om aktuelle begivenheder, såsom: "En køldersvends gådefulde forsvinden og formentlige selvmord", eller andet deslige, som jeg kunne støtte en interpellation til indenrigsministeren på. Dernæst må han afskrive interpellationen og det, jeg har husket af svaret – med tilføjelse af en lille lovtale over min uafhængighed og sunde fornuft – og sende manuskriptet frankeret til det lokale blad med måske en fem-seks indledende linjer af det indhold, at jeg altid findes på min plads i Parlamentet og aldrig tager i

betænkning at opfylde mine ansvarsfulde og besværlige pligter og så fremdeles. Forstår De?"

Nicholas bukkede.

"Foruden dette måtte han nu og da gennemgå et par beregninger i de trykte tabeller og samle nogle resultater, for at jeg kunne give mit ord med i laget om toldspørgsmål og finansspørgsmål og så fremdeles, ligesom jeg også måtte ønske, at han tilegnede sig nogle små argumenter med hensyn til de fordærvelige virkninger af at vende tilbage til klingende mønt som tvungent betalingsmiddel, samt lejlighedsvis et vink om udførslen af ægte metaller, kejseren af Rusland, banknoter og alt sådant noget, som man kun behøver at tale flydende om, da ingen forstår sig på det. Er De med?"

"Det tænker jeg," sagde Nicholas.

"Med hensyn til de spørgsmål, der ikke er politiske," fortsatte mr. Gregsbury, der kom mere og mere i affekt, "og som ingen kan forlange at man skal bryde sig videre om, undtagen for så vidt, at man ganske naturligt sørger for, at simplere folk ikke har det så godt som man selv, for hvad bliver der ellers af ens privilegier? – måtte min sekretær skrive nogle små velklingende taler i patriotisk retning. Hvis der f.eks. fremlagdes et uforskammet lovforslag om at sikre nogle stakkels djævle af forfattere ret til deres egen ejendom, kunne jeg have lyst til at sige, at jeg for mit vedkommende aldrig ville samtykke i at sætte uoverstigelige grænser for litteraturens udbredelse blandt *folket* – forstår De? At egennyttens frembringelser, som udgående fra mennesket, gerne kunne tilhøre et enkelt menneske eller en enkelt familie, men at hjernens frembringelser, som udgående fra Gud, selvfølgelig

burde tilhøre folket i dets helhed – og hvis jeg var i godt humør, kunne jeg have lyst til at komme med en vittighed om efterslægten og sige, at de, som skrev for efterslægten, også måtte søge deres løn i efterslægtens bifald. Dette kunne måske gøre et godt indtryk på Huset og aldrig skade mig selv, da det ikke kan forudsættes, at efterslægten skulle kende noget til mig eller mine vittiglieder – fatter De det?"

"Ja jeg gør, sir," svarede Nicholas.

"I sådanne tilfælde, hvor det ikke gælder vore egne interesser," sagde mr. Gregsbury, "må De aldrig glemme at smøre dygtig tykt på med folket, da det tager sig så godt ud ved valgene, og De må gerne gøre Dem så lystig, som De vil, over forfatterne, da de fleste af dem, så vidt jeg ved, bor til leje for en måned ad gangen og ikke er vælgere. Dette er i en hast et omrids af det vigtigste, som De har at gøre, med undtagelse af, at De hver aften må opholde Dem i forhallen for det tilfælde, at jeg skulle glemme noget og trænge til at blive madet på en frisk. Nu og da, under levende debatter, må De tage plads i den forreste række af tilhørerne og sige til Deres omgivelser: "Ser De den herre med hånden for ansigtet og armen omkring pillen? Det er mr. Gregsbury, den berømte mr. Gregsbury –" foruden andre små lovtaler, som falder Dem ind. Og hvad nu lønnen angår," sagde mr. Gregsbury og sluttede med megen ilfærdighed, for han var ganske åndeløs – "og hvad nu lønnen angår, vil jeg for at forebygge enhver misforståelse straks med et rundt tal – skønt det er mere, end jeg har været vant til at give – ansætte den til femten shillings om ugen på egen kost. Så!"

Efter dette anstændige tilbud lagde mr. Gregsbury sig tilbage i sin stol og så ud, som om han havde været gavmild indtil

ødselhed, men alligevel var fast besluttet på ikke at angre det.

"Femten shillings om ugen er ikke meget," sagde Nicholas blidt.

"Ikke meget? Femten shillings om ugen er ikke meget, unge mand?" udbrød mr. Gregsbury. "Femten shillings –"

"Tro endelig ikke, at jeg gør indvendinger mod summen," svarede Nicholas, "jeg undser mig ikke ved at tilstås, at hvor ringe den end kan være, er den dog betydelig for mig. Men pligterne og ansvaret gør vederlaget lille og er så svære, at jeg er bange for at påtage mig dem."

"De nægter altså at påtage Dem dem, sir?" spurgte mr. Gregsbury med hånden på klokkestrengen.

"Jeg frygter for, at de er for store for mine evner, hvor god min vilje end måtte være," svarede Nicholas.

"Det vil sige, at De ikke vil modtage pladsen og finder, at femten shillings om ugen er for lidt," sagde mr. Gregsbury og ringede. "De afslår det, sir?"

"Jeg har intet andet valg," svarede Nicholas.

"Vis den herre døren, Matthews," sagde mr. Gregsbury, da knøsen kom ind.

"Det gør mig ondt at have ulejliget Dem til ingen nytte, sir," sagde Nicholas.

"Det gør også mig ondt," sagde mr. Gregsbury og vendte ham ryggen. "Døren, Matthews."

"God morgen," sagde Nicholas.

"Døren, Matthews!" sagde mr. Gregsbury.

Knøsen vinkede ad Nicholas, og efter at have trasket dovent ned ad trappen foran ham, lukkede han døren op og viste ham

ud på gaden. Med en mørk og tankefuld mine begav Nicholas sig på hjemvejen.

Af levningerne fra den foregående aften havde Smike skrabet et måltid sammen, og han ventede længselsfuldt på hans tilbagekomst. Formiddagens begivenheder havde ikke forøget Nicholas' madlyst, og han rørte ikke måltidet. Mens han sad i en grublende stilling med tallerkenen, som den stakkels fyr havde fyldt med de bedste mundfulde, uænset ved siden af sig, så Newman pludselig ind i værelset.

"Kommet tilbage?" spurgte han.

"Ja," svarede Nicholas, "dødtræt og, hvad værre er, jeg kunne lige så gerne være blevet hjemme, for jeg har ikke udrettet noget."

"Kunne ikke vente at udrette meget på en formiddag," sagde Newman.

"Måske, men jeg er sangvinsk og ventede det," sagde Nicholas, "og føler mig følgelig skuffet."

Derpå underrettede han Newman om, hvad han havde foretaget sig.

"Hvis jeg kunne få et eller andet arbejde, hvor ubetydeligt det end måtte være, førend Ralph Nickleby kommer tilbage," sagde Nicholas, "og få mit sind lettet ved en samtale med ham, ville jeg føle mig bedre til mode. Gud skal vide, at jeg ikke anser det for en skam at arbejde, men at ligge og dovne her, som et halvt tæmmet, genstridigt dyr, gør mig vanvittig."

"Jeg ved ikke," sagde Newman, "ubetydeligheder tilbyder sig – de kunne være til huslejen og mere – men De ville ikke synes om dem. Nej, det kunne næppe forlanges af Dem, at De skulle finde Dem i dem – nej, nej."

"Hvad kunne der næppe forlanges af mig, at jeg skulle finde mig i?" spurgte Nicholas og så op. "Vis mig i denne store londonske ørken noget som helst middel, hvorved jeg på en ærlig måde kunne fortjene den ugentlige leje af dette usle værelse, og se, om jeg skulle betænke mig på at benytte det! Finde mig i? Jeg har fundet mig i for meget, min ven, til nu at føle stolthed eller væmmelse, undtagen," tilføjede Nicholas hastigt efter en kort pause, "undtagen den væmmelse, som kun er simpel retskaffenhed og så megen stolthed, som der hører til selvagtelse. Jeg ser ingen synderlig forskel på at være hjælpelærer hos en rå skolemester og spytslikker hos en lav, uvidende lykkeridder, han være parlamentsmedlem eller ikke."

"Jeg ved ikke rigtig, om jeg skal fortælle Dem, hvad jeg hørte i morges," sagde Newman.

"Vedrører det det, De sagde lige nu?" spurgte Nicholas.

"Ja!"

"Så sig mig det i Himlens navn, min kære ven," sagde Nicholas. "Tænk på min beklagelige stilling, og når jeg lover ikke at gøre noget skridt uden at rådføre mig med Dem, så lad mig da i det mindste have en stemme med i mine egne sager."

Efter denne opfordring fremstammede Newman en mængde uforklarlige og indviklede sætninger, hvoraf indholdet var, at mrs. Kenwigs samme morgen udførlig havde udspurgt ham om oprindelsen til hans bekendtskab med Nicholas, samt om dennes hele liv, hændelser og stamtræ. Disse forespørgsler havde Newman afværget så længe som muligt, men til sidst, da hun gik ham stærkt på klingen og bragte ham i den yderste knibe, havde han tilladt sig at indrømme, at Nicholas var en meget talentfuld lærer, der var indviklet i nogle genvordigheder,

som han ikke turde forklare nærmere, og at han hed Johnson. Hvad enten det var taknemmelighed, ærgerrighed, moderlig stolthed eller moderlig kærlighed eller også alle disse fire kraftige bevæggrunde i forening, der drev mrs. Kenwigs til det, så havde hun holdt en hemmelig rådslagning med sin mand og var omsider kommet tilbage for at foreslå, at mr. Johnson skulle undervise de fire miss' Kenwigs i fransk, således som det taltes af de indfødte, mod en ugentlig godtgørelse af fem shillings, eller en shilling om ugen for hver miss Kenwigs og én derover, indtil pattebarnet kunne tage vederlag for det i læsning.

"Hvilket, hvis jeg ikke tager meget fejl," havde mrs. Kenwigs bemærket, da hun gjorde forslaget, "ikke vil vare ret længe, for så fremmelige børn, mr. Noggs, tror jeg ikke, at der er blevet født her i verden."

"Så!" sagde Newman, "det er det hele. Jeg ved nok, at det er under Deres værdighed, men jeg troede, at De måske kunne –"

"Kunne?" sagde Nicholas ivrigt, "jeg vil naturligvis. Jeg modtager ubetinget tilbuddet. Sig det straks til den værdige moder, min kære ven, og at jeg er færdig til at begynde, når det skal være."

Newman skyndte sig med glade skridt ned for at underrette mrs. Kenwigs om sin vens samtykke og kom kort efter tilbage med den besked, at det ville være hende kært at se ham på første sal, så snart det var ham belejligt, da mrs. Kenwigs øjeblikkelig havde sendt bud efter en brugt fransk grammatik og parlør, der længe havde ligget og drevet i sixpence-bogladen omme på hjørnet, og familien, højst længselsfuld efter denne forøgelse af dens genialitet, ønskede, at den første time skulle gives lige straks.

Og her kan det bemærkes, at Nicholas ikke i ordets almindelige betydning var en adelig natur. Han kunne lige så kækt og uforsagt som nogen ridder, der har fældet en lanse, hævne en ham selv tilføjet fornærmelse eller lægge sig imellem for at forsvare en anden mod fornærmelser. Men han manglede det ejendommelige overmål af koldblodighed og hovmodig egenkærlighed, der altid udmærker herrer af en adelig natur. Vi for vort vedkommende er, oprigtig talt, temmelig tilbøjelige til snarere at anse sådanne herrer for en byrde for en voksende familie end for det modsatte. Vi kender nemlig adskillige, hvis sind hindrer dem fra at nedlade sig til noget uværdigt arbejde og kun viser sig i en vis lyst til at lægge sig efter knebelsbarter og glubske miner. Selv om nu knebelsbarter og glubskhed begge på deres vis er meget smukke ting, tilstår vi dog, at vi hellere ser dem dyrket på ejerens, end på simple menneskers bekostning.

Da Nicholas altså ikke var en adelig natur og anså det for en større skam at låne af Newman Noggs for at kunne tilfredsstille sine fornødenheder, end at undervise de små Kenwigs'er i fransk for fem shillings om ugen, modtog han tilbuddet med den omtalte iver og gik med al sømmelig hurtighed ned på første sal. Mrs. Kenwigs modtog ham her med en gentil mine, der havde den velvillige bestemmelse at forsikre ham om hendes gunst og beskyttelse, og han fandt her ligeledes mr. Lillyvick og miss Petowker, foruden de fire miss'er Kenwigs på deres skuebænk og pattebarnet i en lille lænestol med en bakke foran sig og legende med en hest uden hoved. Hesten bestod af en lille trærulle på fire krogede pinde og var malet som en sindrig efterligning af røde oblater i sort indfatning.

"God dag, mr. Johnson," sagde mrs. Kenwigs. "Onkel – mr. Johnson."

"God dag, sir," sagde mr. Lillyvick – noget skarpt, for den foregående aften havde han ikke vidst, hvad Nicholas var, og det ville have været en temmelig ubehagelig omstændighed, hvis en opkræver havde vist sig for høflig mod en lærer.

"Mr. Johnson er antaget til privat lærer for børnene, onkel," sagde mrs. Kenwigs.

"Det sagde du før, lille ven," svarede mr. Lillyvick.

"Men jeg håber," sagde mrs. Kenwigs og knejsede, "at det ikke vil gøre dem stolte, men at de ville prise sig lykkelige ved at være blevet stillet så højt over simple folks børn. Hører du, Morlina?"

"Ja, moder," svarede miss Kenwigs.

"Og når I kommer ud på gaden eller på andre steder, må I ikke prale af det for de andre børn," sagde mrs. Kenwigs, "og hvis I endelig skal tale om det, ikke sige andet end: "Vi har fået en privat lærer, som kommer hjem og læser med os, men vi er ikke stolte, da moder siger, at det er syndigt." Hører du, Morlina?"

"Ja, moder," svarede denne atter.

"Så glem det ikke, men gør, som jeg har sagt dig," sagde mrs. Kenwigs. "Skal mr. Johnson begynde, onkel?"

"Jeg er rede til at høre, hvis mr. Johnson er rede til at begynde, min ven," sagde opkræveren, idet han antog en dybsindig kritikers mine. "Hvad for en slags sprog anser De fransk for?"

"Hvorledes mener De?" spurgte Nicholas.

"Anser De det for et godt sprog?" sagde opkræveren, "et smukt sprog, et fornuftigt sprog?"

"Granske vist for et smukt sprog," svarede Nicholas, "og da det har en benævnelse for enhver ting og tilsteder dannet samtale om alt, mener jeg også, at det er et fornuftigt sprog."

"Det ved jeg dog ikke," sagde mr. Lillyvick i en tvivlende tone. "Kalder De det da også et muntert sprog?"

"Ja," svarede Nicholas, "det påstår jeg ubetinget."

"Så har det også forandret sig meget siden min tid," sagde opkræveren, "særdeles meget."

"Var det sørgeligt i Deres tid?" spurgte Nicholas, næppe i stand til at undertrykke et smil.

"Meget sørgeligt," svarede mr. Lillyvick med en vis heftighed. "Det er krigens tid, jeg taler om; den sidste krig. Det er måske et muntert sprog, jeg vil nødig modsige nogen, men så meget kan jeg sige, at jeg har hørt de franske krigsfanger, der var indfødte, tale det på en så sørgelig måde, at man blev ganske bedrøvet ved at høre dem. Ja, det har jeg, hundrede gange, sir – hundrede gange."

Mr. Lillyvick begyndte at blive så vred, at mrs. Kenwigs fandt det hensigtsmæssigt at betyde Nicholas, at han ikke skulle sige noget, og først efter at miss Petowker havde anvendt forskellige smigrerier for at formilde den fortræffelige gamle herre, nedlod han sig til at bryde tavsheden ved at spørge: "Hvad hedder vand på fransk?"

"*L'eau,*" svarede Nicholas.

"Ja," sagde Lillyvick og rystede sørgmodig på hovedet, "det tænkte jeg nok! Lo, hvad? Jeg synes slet ikke om det sprog – slet ikke."

"Børnene kan vel begynde, onkel?" sagde mrs. Kenwigs.

"Ja, for mig gerne," sagde opkræveren misfornøjet. "Jeg skal ikke hindre dem."

Efter denne tilladelse satte de fire miss' Kenwigs med alle deres piske én vej sig i en række med Morlina øverst, hvorpå Nicholas tog bogen og begyndte sine indledende forklaringer. Miss Petowker og mrs. Kenwigs så til med tavs beundring, som kun blev afbrudt af moderens hviskende forsikring om, at Morlina snart ville kunne det alt sammen udenad. Mr. Lillyvick betragtede gruppen med truende og opmærksomme blikke, idet han lurede på et eller andet, som kunne give ham anledning til atter at drøfte det franske sprog.

17

Hvorledes det gik Kate Nickleby.

Med tungt hjerte og mange mørke anelser, som ingen anstrengelse kunne bortjage, forlod Kate Nickleby mandag morgen City, da dens ure endnu manglede et kvarter i otte, og gik alene og til fods gennem de travle og larmende gader til Londons Westend. I denne tidlige time drager mange sygelige piger, hvis hverv det er, ligesom den stakkels orm, ved tålmodigt slid at frembringe den stads, som de tankeløse og overdådige hænger på sig, gennem vore gader til skuepladsen for deres dagværk og opsnapper, ligesom stjålent, det eneste drag af sund luft og det eneste glimt af solskin, som opliver deres ensformige tilværelse gennem den lange række timer, som udgør en arbejdsdag. Da Kate nærmede sig det finere kvarter af byen, lagde hun mærke til mange af denne klasse, der, ligesom hun selv, skyndte sig til deres anstrengende arbejde, og hun så i deres usunde ansigter og matte gang kun alt for tydelige vidnesbyrd om, at hendes mørke anelser ikke var aldeles ugrundede.

Hun nåede madame Mantalinis hus nogle minutter før den bestemte tid. Efter at være gået et par gange frem og tilbage i håb om, at en anden ung pige skulle komme og spare hende den forlegenhed at sige tjeneren sit ærinde, bankede hun frygtsomt på døren. Efter et kort ophold blev den åbnet af

tjeneren, der havde trukket sin stribede trøje på, mens han gik op ad trappen, og nu var i færd med at binde sit forklæde.

"Er mrs. Mantalini hjemme?" stammede Kate.

"Hun er sjældent ude på denne tid, miss," svarede manden i en tone, som gjorde ordet "miss" endnu fornærmeligere end "lille ven."

"Kan jeg få hende i tale?" spurgte Kate.

"Hvad behager?" svarede karlen, idet han holdt på døren og beærede hende med en stirren og et bredt grin. "Gud, nej!"

"Jeg kommer her efter aftale med hende selv," sagde Kate, "jeg skal – jeg skal – have arbejde her."

"Så skulle De have ringet på arbejderklokken," sagde tjeneren og rørte ved en klokke på dørstolpen, "men lad mig se, jeg glemte – er det ikke miss Nickleby?"

"Jo," svarede Kate.

"Vil De så være så god at gå ovenpå," sagde fyren. "Madame Mantalini ønsker at tale med Dem – denne vej – tag Dem i agt for alle disse ting der på gulvet."

Efter med disse ord at have advaret hende mod at træde på en forskelligartet blanding af konditorbakker, lamper, stumtjenere fulde af glas, og bunker af taburetter, der var strøet omkring i forstuen og tydeligt røbede, at der havde været fremmede til langt ud på natten, gik karlen foran op på anden sal og viste Kate ind i en bagstue, som ved et par fløjdøre stod i forbindelse med det værelse, hvor hun første gang havde set ejerinden af etablissementet.

"Hvis De vil vente her et minut," sagde karlen, "skal jeg straks melde Dem."

Efter høfligt at have givet dette løfte, gik han og lod Kate alene.

Dette værelse var ikke meget interessant. Den mest iøjnefaldende ting var et oliemalet brystbillede af mr. Mantalini, som kunstneren havde fremstillet således, at han kløede sig i hovedet og på det fordelagtigste fremviste en diamantring, en gave fra mrs. Mantalini før deres bryllup. Inde i værelset ved siden af lød der imidlertid stemmer, og da samtalen var højrøstet og skillevæggen tynd, kunne Kate ikke undgå at opdage, at de tilhørte mr. og mrs. Mantalini.

"Når du vil være så afskyelig, nedrig, fornærmelig skinsyg, min sjæl," sagde herren, "vil du blive meget ulykkelig – rædsomt ulykkelig – pokkers ulykkelig."

Og derpå kom der en lyd, som om mr. Mantalini nippede til sin kaffe.

"Jeg er ulykkelig," svarede fruen surmulende.

"Så er du også en ufornuftig, uværdig, pokkers utaknemmelig lille fe," sagde mr. Mantalini.

"Nej jeg er ikke," svarede madame.

"Nu må den ikke være i dårligt humør," sagde mr. Mantalini og slog hul på et æg. "Den har et nydeligt, fortryllende, lille pokkers ansigt, og den må ikke være forstemt, for det ødelægger dens yndighed og gør den gnaven og mørk som en frygtelig, fæl, pokkers lille trold."

"På den måde kan man ikke altid tage mig," svarede madame tvært.

"Den skal blive taget på hvilken måde den helst vil, eller også slet ikke blive taget, hvis den hellere vil det," sagde mr. Mantalini med æggeskeen i munden.

"Det er let nok at snakke," sagde mrs. Mantalini.

"Nej, det er ikke, og især ikke, når man spiser et pokkers æg," svarede Mantalini, "for blommen løber en ned ad vesten, og æggeblomme harmonerer ikke med nogen vest, undtagen en gul, for pokker."

"Du kurede til hende hele aftenen," sagde madame Mantalini, der åbenbart ønskede at føre samtalen tilbage til det punkt, hvorfra den var udgået.

"Nej, nej, mit liv!"

"Jo, du gjorde," sagde madame, "jeg holdt hele tiden øje med dig."

"Gud velsigne det lille blinkende, tindrende øje! Fulgte det mig hele tiden?" udbrød mr. Mantalini med et slags sløv henrykkelse. "Å for pokker!"

"Og jeg siger endnu en gang," tog madame atter til orde, "at du ikke burde valse med andre end din kone, og jeg tåler det ikke; hellere tager jeg gift."

"Hun vil vel da ikke tage gift og lide de rædsomste smerter?" sagde Mantalini, der, efter den forandrede lyd af hans stemme at dømme, syntes at have flyttet sin stol og sat sig nærmere hen til sin kone. "Hun tager ikke gift, da hun har en pokkers smuk mand, der kunne have giftet sig med to komtesser og en enkegrevinde –"

"To komtesser?" afbrød madame ham. "Før har du kun sagt én."

"To!" råbte Mantalini. "To pokkers smukke fruentimmer, virkelige komtesser med glimrende formuer, for pokker!"

"Hvorfor tog du dem da ikke?" spurgte madame koket.

"Hvorfor?" svarede hendes mand. "Havde jeg måske ikke ved en formiddagskoncert set den mest pokkers lille tryllerinde i hele verden, og når denne lille tryllerinde er min kone, kunne så ikke alle komtesser og enkegrevinder i England gå –"

Mr. Mantalini sluttede ikke sætningen, men gav fruen et lydeligt kys, som hun besvarede, hvorpå endnu lidt mere kyssen syntes at blande sig i nydelsen af morgenmåltidet.

"Men hvorledes står det sig med mønten, min tilværelses klenodie?" sagde Mantalini, da disse kærtegn ophørte. "Hvor meget har vi i kassen?"

"Kun ganske lidt," svarede madame.

"Så må vi have noget mere," sagde Mantalini, "vi må se at få noget diskonteret ud af gamle Nickleby til at føre krigen for, for pokker."

"Du kan umuligt allerede trænge til mere," sagde madame kælent.

"Mit liv og min sjæl," svarede hendes mand, "der står en hest til salg hos Scrubbs, som det ville være en synd og skam at lade gå fra sig. Den er til at få for ingenting, du mine sansers fryd."

"For ingen ting?" udbrød madame, "det glæder mig."

"Formelig for ingen ting," svarede Mantalini. "For hundrede guineas kan den købes. Manke, hoved, ben, hale, alt sammen af den mest pokkers skønhed. Jeg skal ride den i parken foran de forsmåede komtessers vogn. Den pokkers gamle enkegrevinde vil dåne af sorg og ærgrelse. De to andre ville sige: "Han er gift, han har bundet sig, pokker stå i det, det er alt sammen forbi!" De vil hade hinanden rent forbandet og ønske dig død og begravet. Ha, ha, ha! For pokker!"

Madame Mantalinis klogskab kunne, hvis hun virkelig besad nogen, ikke modstå disse triumferende skildringer. Efter at have klingret lidt med sine nøgler, sagde hun, at hun ville se, hvad hendes pult indeholdt. Hun rejste sig derfor op, åbnede fløjdørene og gik ind i det værelse, hvor Kate sad.

"Gud, barn!" udbrød madame Mantalini og fo'r forundret tilbage. "Hvorledes kommer De herind?"

"Barn?" råbte Mantalini og skyndte sig ind. "Hvorledes – ah! – o! – for pokker! God dag."

"Jeg har ventet her nogen tid, madame," sagde Kate til madame Mantalini. "Tjeneren må have glemt at fortælle Dem, at jeg var her."

"Du må virkelig tale med den karl," sagde madame og vendte sig om mod sin mand. "Han glemmer alting."

"Jeg skal vride hans pokkers næse af ansigtet på ham, fordi han har ladet en så smuk skabning være alene," sagde hendes mand.

"Mantalini," udbrød madame, "du glemmer dig selv."

"Jeg glemmer ikke dig, min sjæl, det hverken vil eller kan jeg," sagde Mantalini, idet han kyssede sin kones hånd og hemmeligt gjorde tegn til Kate, som vendte sig bort med foragt.

Beroliget ved hans artighed, tog etablissementets forstanderinde nogle papirer, som hun rakte Mantalini, der modtog dem med stor henrykkelse. Derpå bad hun Kate følge med, og efter forskellige forsøg fra Mantalinis side på at tiltrække sig den unge dames opmærksomhed, gik de, mens denne herre blev liggende, så lang han var, på sofaen med hælene i luften og en avis i hånden.

Madame Mantalini gik foran ned ad en trappe og gennem en gang til en stor sal, hvor en del unge fruentimmer var beskæftigede med at sy, klippe til, passe sammen, forandre og forskellige andre arbejder, som kendes af dem, der er indviet i skræddersyningens og modepyntens mysterier. Det var en beklumret sal med et loftsvindue og så kedelig og stille, som en sal kunne være. Da fruen kaldte på miss Knag, fremstillede der sig et lavstammet, ivrigt, udmajet og vigtigt fruentimmer, og alle de unge damer standsede et øjeblik deres virksomhed og meddelte hinanden forskellige bemærkninger om tøjet i miss Nicklebys kjole og dens facon, hendes hudfarve, ansigtstræk og hele udseende, og det på en lige så velopdragen måde, som det allerbedste selskab i en tæt pakket balsal kunne have lagt for dagen.

"Miss Knag," sagde madame Mantalini, "her er den unge person, jeg har talt med Dem om."

Miss Knag undte madame Mantalini et ærbødigt smil, som hun behændigt forvandlede til et nådigt mod Kate, og sagde, at skønt det jo vistnok voldte en hel del bryderi at have unge mennesker, som var aldeles uvante med faget, var hun dog overbevist om, at den unge person ville stræbe efter at gøre sit bedste – og da hun var gennemtrængt af denne overbevisning, følte hun allerede interesse for hende.

"For det første er det vist bedst, at miss Nickleby følger med Dem ind i udstillingssalen, for at hun kan hjælpe folk med at prøve," sagde madame Mantalini. "For øjeblikket vil hun ikke kunne være til nogen synderlig nytte på anden måde, og hendes ydre vil –"

"Passe særdeles godt til mit, madame Mantalini," afbrød miss Knag hende. "Det vil det, og jeg kan da også være vis på, at De ikke ville være længe om at komme efter det, for De har så megen smag i alt sådant, at jeg, som jeg så tit siger til de unge damer, ikke kan begribe, hvorfra De har alt det. De ved – hm – miss Nickleby og jeg er et rigtigt par, madame Mantalini, kun er jeg lidt mørkere end miss Nickleby, og – hm – min fod, tror jeg, er lidt mindre. Miss Nickleby tager mig vist ikke ilde op, at jeg siger det, når hun hører, at vor familie altid har udmærket sig ved små fødder – lige siden – hm – lige siden – vor familie overhovedet har haft fødder, tror jeg. Jeg havde engang en onkel, madame Mantalini, som boede i Cheltenham og havde en glimrende forretning som tobakshandler, og han – hm – havde så små fødder, at de ikke var større, end de, der i almindelighed sættes på træben – de mest veldannede fødder, madame Mantalini, som selv De kan forestille Dem."

"De må have haft en vis lighed med klumpfødder, miss Knag," sagde madame.

"Nej, hvor det ligner Dem," svarede miss Knag. "Ha, ha, ha! Klumpfødder! Det er godt! Som jeg så tit siger til de unge damer: "Det må jeg sige, og alle må gerne høre det, af alle de svar – hm – jeg nogen sinde har hørt, – og jeg har hørt en hel del. Mens min salig broder levede – jeg holdt hus for ham, miss Nickleby – kom der en gang om ugen to-tre unge mænd, som på den tid var berømte for deres vittighed, hos os til aften. – "Hvad det var, jeg ville sige, af alle de svar," siger jeg til de unge damer, "som jeg nogen sinde har hørt, er madame Mantalinis de mest udmærkede – hm. De er så dannede, så spydige, og dog

så godmodige – som jeg endnu i morges sagde til miss Simmonds – at det er mig en sand gåde, hvor hun får dem fra."

Her standsede miss Knag for at trække vejret, og mens hun standser, kan vi bemærke – ikke at hun var vidunderligt snaksom og vidunderligt ærbødig imod fru Mantalini, for det er kendsgerninger, som ikke trænger til forklaring, men at hun plejede nu og da i sin tales strøm at indskyde et højt skingrende, skarpt "hm!" Hensigten og betydningen af dette fortolkede hendes bekendte forskelligt. Nogle antog, at hun gav sig af med overdrivelser og brugte dette enstavelsesord, mens en eller anden ny opfindelse var i færd med at danne sig i hendes hjerne, og andre, at hun, når hun manglede et ord, anvendte det for at vinde tid og hindre enhver anden i at blande sig i samtalen. Endvidere bemærker vi, at hun stadig ønskede at være ung, selv om hun dog for flere år siden var kommet ud over det, og hun var så svag og forfængelig, og et af de mennesker, som man bedst kan betegne ved at sige, at man kan tro dem, så langt man kan se dem, men ikke længere.

"De sørger for, at miss Nickleby får besked om sin arbejdstid," sagde madame Mantalini, "og dermed overlader jeg hende til Dem. De glemmer jo ikke mine ordrer, miss Knag?"

Miss Knag svarede naturligvis, at det var en moralsk umulighed at glemme noget, som madame Mantalini havde befalet, hvorpå denne dame, efter at have uddelt et almindeligt godmorgen til sine medhjælpere, sejlede af sted.

"Det er et fortryllende væsen, ikke sandt, miss Nickleby?" sagde miss Knag og gned sig i hænderne.

"Jeg har set så lidt til hende," sagde Kate. "Jeg tør endnu ikke sige noget om det."

"Har De set mr. Mantalini?" spurgte miss Knag.

"Ja, jeg har set ham to gange."

"Er *han* ikke bedårende?"

"Nej, det finder jeg slet ikke," svarede Kate.

"Ikke det?" udbrød miss Knag og løftede hænderne i vejret. "Men du store Himlens Gud og fader, sikken en smag De har! Sådan en smuk, høj, rask, kavalermæssig mand med sådanne tænder og sådan et hår og skæg og – hm – De forbavser mig virkelig."

"Jeg er vist meget enfoldig," sagde Kate, idet hun lagde sin hat fra sig, "men da min mening har såre ringe vigtighed for ham eller nogen anden, fortryder jeg ikke at have den, og vil sikkert være langsom til at forandre den."

"Han er en meget smuk mand, synes De ikke?" spurgte en af de unge damer.

"Det er meget muligt, efter hvad jeg kender til ham."

"Og kører med nogle dejlige heste, ikke sandt?" spurgte en anden.

"Det gør han vist, men jeg har aldrig set dem," svarede Kate.

"Aldrig set dem!" tog miss Knag til orde. "Ja, der har vi det! Hvorledes er det muligt at udtale en mening om en herre – hm! – når man ikke har set ham i hans fulde glans?"

Der lå så meget af verden – selv af landsbypigens lille verden – i den gamle syjomfrus anskuelse, at Kate, der hellere end gerne forlod dette emne, ikke gjorde flere bemærkninger, men lod miss Knag beholde valpladsen. Efter en kort pause, under hvilken de fleste af de unge piger tog Kate nærmere i øjesyn og anstillede betragtninger over hende, tilbød en af dem at skille

hende af med hendes sjal og spurgte, om hun ikke fandt det meget ubehageligt at gå med sort?

"Jo jeg gør," svarede Kate med et bittert suk.

"Det er så hedt og så slemt til at tage mod støv," bemærkede den unge pige, idet hun rettede på hendes kjole for hende.

Kate kunne have sagt, at af alle dragter er sørgedragten undertiden den koldeste, som mennesker kunne bære. Den ikke alene gennemisner dem, der bærer den, men har endog indflydelse på venner fra den gode tid – bringer deres velviljes og kærlighedskilder til at stivne af kulde og tilintetgør alle de forjættelsens knopper, der engang spirede frem, så at kun kolde og visne hjerter bliver tilbage. Der er kun få, som i en ven eller slægtning har mistet deres eneste støtte, og som da ikke levende har følt denne isnende virkning af deres mørke dragt. Hun havde følt den smerteligt, og idet hun følte den i dette øjeblik, kunne hun ikke tilbageholde sine tårer.

"Det gør mig meget ondt, at jeg har såret Dem med min tankeløse tale," sagde pigen. "Jeg tænkte ikke på det. De bærer sorg for en nær slægtning?"

"For min fader," svarede Kate grædende.

"For hvilken slægtning, miss Simmonds?" spurgte miss Knag med lydelig stemme.

"Hendes fader," svarede den anden sagte.

"Hendes fader, hvad?" sagde miss Knag uden i mindste måde at dæmpe sin stemme. "Så? Var det efter en langvarig sygdom, miss Simmonds?"

"Å, ti stille," svarede pigen, "jeg ved det ikke."

"Vor ulykke kom meget pludseligt," sagde Kate og vendte sig bort, "ellers ville jeg nu være bedre i stand til at bære den."

Som sædvanlig, når der kom en ny "ung person", havde der i salen hersket en almindelig lyst til at få at vide, hvem og hvad Kate var, og alt andet hende vedrørende, men skønt den helt naturligt kunne være steget ved hendes udseende og bevægelse, var dog bevidstheden om, at det plagede hende at blive udspurgt, tilstrækkeligt til at undertrykke denne nysgerrighed. Da miss Knag således så, at ethvert forsøg på at få flere oplysninger i øjeblikket ville være frugtesløst, påbød hun meget imod sin vilje tavshed og satte atter arbejdet i gang. I stilhed blev altså arbejdet fortsat til klokken halv to, da en stegt lammefjerding med kartofler blev anrettet i køkkenet. Efter måltidet og efter at de unge damer havde nydt den forfriskning at vaske deres hænder, begyndte arbejdet igen og blev fortsat i stilhed, indtil larmen af vognraslen i gaderne og af lydelige dobbeltslag på dørene tilkendegav, at de heldigere stillede samfundsmedlemmers dagsgerning tog sin begyndelse.

Et af disse dobbeltslag på madame Mantalinis dør meldte en ekvipage, som tilhørte en fornem eller måske rig dame – for undertiden er der stor forskel på rigdom og fornemhed – der kom med sin datter for at prøve nogle selskabskjoler, som længe havde været under arbejde. Kate blev sendt ind for at betjene dem, ledsaget af miss Knag og naturligvis ført af madame Mantalini.

Kates rolle ved denne pragtudfoldelse var beskeden nok, idet hendes hverv indskrænkede sig til at holde de forskellige klædningsstykker, indtil miss Knag var færdig til at prøve dem på kunderne, og nu og da at binde et bånd eller hægte et par hægter. Ikke uden grund kunne hun i sin underordnede stilling have troet sig sikker mod ethvert udbrud af hovmod eller

gnavenhed, men tilfældigvis var damen og hendes datter begge i slet humør den dag, og den stakkels pige fik sin rigelige part af deres uforskammethed. Hun var kejtet – hendes hænder var kolde – smudsige – grove – hun kunne ikke gøre noget til pas. De kunne ikke begribe, at madame Mantalini kunne have sådanne mennesker om sig, forlangte at blive betjent af et andet ungt fruentimmer, når de kom næste gang, og så fremdeles.

En så almindelig begivenhed var næppe værd at tale om, hvis det ikke var for følgernes skyld. Kate fældede mange bitre tårer, da disse mennesker var gået, og følte sig for første gang ydmyget i sin stilling. Vistnok var hun blevet ilde til mode ved udsigten til slid og streng tjeneste, men havde ikke anset det for en skam at arbejde for sit brød, førend hun så sig udsat for uforskammethed og hovmod. Filosofien kunne have lært hende, at skammen er på deres side, som er sunket så dybt, at de uden grund giver sådanne lidenskaber tøjlen, men hun var for ung til en sådan trøst, og hendes naturlige følelse var såret. Mon ikke den klage, at simple folk føler sig for gode for deres stilling, hidrører fra, at *ikke*-simple folk ikke er gode nok til deres?

Med sådanne optrin og arbejder gik tiden, til klokken blev ni. Kate var mismodig og forknyt over dagens begivenheder og skyndte sig at forlade den indelukkede skræddersal for at møde sin moder på gadehjørnet og gå hjem. Hun var så meget mere forstemt, fordi hun skulle lægge skjul på sine følelser og lade, som om hun delte alle sin ledsagerindes sangvinske forventninger.

"Herre Gud, Kate," sagde mrs. Nickleby, "jeg har hele dagen tænkt på, hvor rart det ville være for madame Mantalini at tage

dig i kompagni med sig – noget, som så godt kunne lade sig gøre. Din kære salig faders fætters svigerinde, miss Browndock, blev taget i kompagni af en dame, som holdt skole i Hammersmith, og samlede sig i kort tid en formue. Jeg husker ikke, om denne miss Browndock var den samme dame, som vandt gevinsten på de ti tusinde pund i lotteriet, men jeg tror det næsten, ja nu, da jeg tænker mig om, er jeg vis på, at det var hende. "Mantalini & Nickleby". Det ville klinge godt! – Og har Nicholas lykken med sig, kan du måske se doktor Nickleby, rektor ved Westminster-skolen, bo i samme gade som du."

"Den kære Nicholas!" udbrød Kate og tog sin broders brev fra Dotheboys Hall op af sin sypose. "Hvor glæder det mig ikke i al vor modgang, moder, at det går ham godt, og se ham skrive så livligt. Trods alt, hvad der måske forestår os, trøster jeg mig ved tanken om, at han er glad og tilfreds."

Stakkels Kate! Hun anede kun lidt, hvor svag denne trøst var, og hvor snart hun skulle komme ud af sin vildfarelse.

18

Efter i hele tre dage at have sværmet for Kate Nickleby, beslutter miss Knag at hade hende for altid. De årsager, som bragte miss Knag til at fatte denne beslutning.

Der findes mange menneskeliv, som er fulde af sorger, genvordigheder og lidelser, men som ikke har nogen særlig interesse for andre end dem, der må døje dem, og derfor ikke ænses af folk, der ellers hverken mangler eftertanke eller følelse, men hvis medlidenhed er blevet sløv af overmættelse, så at den behøver stærke pirringsmidler for at vågne. Blandt kærlighedens disciple findes der ikke få, som trænger lige så meget til at anspores som glædens dyrkere. Heraf kommer det, at der hver dag skænkes fjernt liggende genstande en sygelig deltagelse og medlidenhed, mens kun alt for mange rimelige krav til de samme dyder stadig finder blinde øjne og døve øren. Kærligheden må kort sagt have sin romantik, ligesom roman- eller skuespilforfatteren må have sin. En tyv i hvergarn er en simpel karakter, som dannede mennesker næppe kan tænke på, men klæd ham i grønt fløjl og med en høj hat på hovedet og henlæg skuepladsen for hans virksomhed fra en tæt befolket hovedstad til en vej oppe mellem bjergene, så skal man nok i ham finde poesiens og det eventyrliges egentlige sjæl. Således går det med den ene store kardinaldyd, og når den bliver tilbørligt næret og udøvet, fører den til alle de andre, om den

end ikke nødvendigvis indbefatter dem. Den må have sin romantik, og jo mindre af hverdagslivets trængsler og møjsommeligheder der findes i denne romantik, des bedre.

Det liv, den stakkels Kate således var bestemt til, var strengt, men for at ikke netop den kedsommelighed, usunde indespærring og legemlige anstrengelse, som udgjorde dets sum og væsen, skulle berøve det noget af dets interesse for de mange kærlige og deltagende læsere, vil jeg hellere her holde dem miss Nickleby selv for øje, end straks fra begyndelsen af afkøle dem ved en omhyggelig og vidtløftig beskrivelse af det etablissement, som madame Mantalini stod i spidsen for.

"Ja, det må jeg sige, madame Mantalini," sagde miss Knag, mens den trætte Kate den første aften var på vejen til sit hjem, "denne miss Nickleby er en særdeles rosværdig ung person – virkelig en særdeles rosværdig ung person – hm – det gør endog Deres dømmekraft overordentlig stor ære, at De har kunnet finde et så særdeles fortræffeligt, særdeles velopdragent, særdeles – hm særdeles fordringsfrit ungt fruentimmer til medhjælperske ved prøvningen. Jeg har set adskillige unge fruentimmer, som, når de har haft lejlighed til at vise sig for deres overmænd, har opført sig på en så – ak Gud – nå – men De træffer altid det rigtige, madame Mantalini, altid, og, som jeg så tit siger til de unge damer, hvorledes De bærer Dem ad med altid at træffe det rigtige, hvor så mange mennesker så ofte tager fejl, er mig en gåde."

"Med undtagelse af, at miss Nickleby har sat en særdeles god kunde i ondt humør, har hun ikke udrettet noget så særdeles mærkeligt i dag, så vidt jeg ved," svarede madame Mantalini.

"Ak Gud ja," sagde miss Knag, "men man må skrive en hel del på uerfarenhedens regning, ved De nok."

"Og på ungdommens?" spurgte madame.

"Å, det vil jeg ikke tale om," svarede miss Knag rødmende, "for var ungdom en undskyldning, vil De ikke have –"

"Fuldt så god en tilskærerske, som jeg har, antager jeg," tilføjede madame.

"Nej, jeg har aldrig kendt Deres mage, madame Mantalini," svarede miss Knag meget fornøjet, "det er en sandhed. De ved, hvad man vil sige, førend det har fået tid til at komme en på læberne. Meget godt! Ha, ha, ha!"

"Hvad mig selv angår," bemærkede madame Mantalini, idet hun med påtaget ligegyldighed skottede til sin medhjælperske, men lo hemmeligt, "anser jeg miss Nickleby for den mest kejtede pige, jeg nogen sinde har set."

"Den lille stakkel," sagde miss Knag, "det er ikke hendes skyld. Hvis så var, kunne vi håbe at råde bod på det, men da det er hendes uheldige skæbne, så ved De nok, som manden sagde om den blinde hest, at vi bør bære over med den."

"Hendes onkel sagde, at man holdt hende for smuk," bemærkede madame Mantalini. "Jeg finder derimod, at hun er en af de simpleste unge piger, jeg nogen sinde har truffet."

"Simpel!" udbrød miss Knag med et strålende ansigt. "Og kejtet! Nå, jeg kan kun sige, at jeg holder af den stakkels pige, og at jeg, om hun også var dobbelt så simpel og dobbelt så kejtet, kun ville tage mig så meget mere af hende. Det er både vist og sandt."

Sagen var, at miss Knag, da hun var vidne til Kates uheld om formiddagen, var begyndt at fatte godhed for hende, og at

denne korte samtale med hendes foresatte havde forøget den gunstige stemning i en overraskende grad. Dette var så meget mærkeligere, som hun, da hun først havde undersøgt den unge dames ansigt og skikkelse, havde fået en hemmelig anelse om, at de aldrig ville komme ud af det med hinanden.

"Men nu," sagde miss Knag med et blik på sit billede i et spejl i ikke lang afstand, "nu elsker jeg hende – elsker hende formelig, det erklærer jeg højtideligt."

Så uegennyttigt var dette inderlige venskab og så ophøjet var det over smigerens eller ondskabens små svagheder, at den godmodige miss Knag næste dag oprigtig underrettede Kate om, at hun indså, at hun aldrig ville bringe det til noget i faget, men at hun ikke skulle bryde sig det mindste om det. Ved forøgede anstrengelser fra sin side skulle miss Knag holde hende så meget som muligt i baggrunden, så at Kate kun behøvede at være ganske rolig i fremmedes nærværelse og ved ethvert middel, der stod til hendes rådighed, stræbe at undgå at vække opmærksomhed. Dette sidste råd stemte så ganske overens med den frygtsomme piges egne følelser og ønsker, at hun beredvilligt lovede at rette sig efter den fortræffelige pebermøs forslag uden at spørge om eller så meget som et øjeblik at tænke på, hvad bevæggrunden kunne være.

"Jeg nærer en levende deltagelse for Dem, kære sjæl, forsikrer jeg," sagde miss Knag, "en sand søsterlig deltagelse. Det er det mærkeligste tilfælde, jeg nogen sinde har oplevet."

Det var vistnok mærkeligt, at den levende deltagelse, som miss Knag følte for Kate Nickleby, ikke snarere var en tantes eller bedstemoders deltagelse, eftersom forskellen mellem deres alder helt naturligt ville have vakt en sådan formodning,

men miss Knags klæder havde et meget ungdommeligt snit, og hendes følelser antog måske den samme facon.

"Du gode Gud," sagde miss Knag, idet hun ved slutningen af den anden dags arbejde gav Kate et kys, "hvor De dog har været kejtet den hele dag!"

"Jeg er bange for, at Deres venlige og åbenhjertige meddelelse, som har ladet mig se mine mangler i et endnu skarpere lys, ikke har forbedret mig."

"Nej, nej, det har den rigtignok ikke," svarede miss Knag, der var ualmindelig velvilligt stemt. "Men det er dog bedre, at De straks ved besked og således kan rette Dem efter forholdene. Hvilken vej går De, kære barn?"

"Til City," svarede Kate.

"Til City!" udbrød miss Knag, idet hun spejlede sig med stort velbehag, mens hun bandt sin hat, "ih du store Himlens Gud og fader! Bor De virkelig i City?"

"Er det så usædvanligt, at folk bor der?" spurgte Kate halvt smilende.

"Jeg ville ikke have troet det muligt, at noget ungt fruentimmer under nogen omstændighed kunne have boet der tre dage til ende," svarede miss Knag.

"Uformuende – jeg burde sige fattige folk," bemærkede Kate, idet hun hastigt rettede sig af frygt for at synes stolt, "må bo, hvor de kan."

"Ja, det er meget sandt, det må de, meget rigtigt," svarede miss Knag med den slags halve suk, som, ledsaget af to eller tre lette nik, under almindelige forhold udgør medlidenhedens småpenge. "Netop hvad jeg så tit siger til min broder, fordi vore tjenestefolk bliver syge den ene efter den anden, og han tror, at

der er for fugtigt for dem i bagkøkkenet til at sove i. Den slags mennesker, siger jeg til ham, er glade ved at sove, hvor det skal være! Himlen indretter ryggen efter byrden. Hvilken smuk tanke, at det forholder sig således, ikke, sandt?"

"Jo, det er en smuk tanke," svarede Kate og vendte sig bort.

"Jeg vil følges med Dem et stykke af vejen, min bedste," sagde miss Knag, "for De må tæt forbi vort hus, og da vor sidste tjenestepige for otte dage siden kom på hospitalet af rosen i ansigtet, og det er ganske mørkt, vil Deres selskab være mig meget behageligt."

Kate havde gerne bedt sig fritaget for denne smigrende ledsagelse, men efter at miss Knag havde sat sin hat til sin fuldkomne tilfredshed, tog hun hendes arm med en mine, som tydelig viste, hvor dybt hun følte betydningen af sin artighed, og førend Kate kunne få et ord indført, var de ude på gaden.

"Jeg er bange for," svarede Kate tøvende, "at mama – min moder, mener jeg – venter på mig."

"De skal ingen undskyldninger gøre, min bedste," sagde miss Knag med et sødt smil. "Det er sikkert en meget agtværdig gammel person, og det vil være mig en sand – hm – sand fornøjelse at gøre hendes bekendtskab."

Da stakkels mrs. Nickleby ikke alene forkølede sine hæle, men alle sine lemmer på gadehjørnet, havde Kate intet andet valg, end at forestille hende for miss Knag, der, idet hun gav den sidste ny kunde med selvejervogn, hilste på mrs. Nickleby med nedladende høflighed. De fulgtes derpå alle tre arm i arm. Miss Knag gik i midten og var ualmindelig elskværdig.

"Jeg synes så udmærket godt om Deres datter, mrs. Nickleby, at De ikke kan forestille Dem det," sagde miss Knag, da hun

havde gået et lille stykke i værdig tavshed.

"Det glæder mig inderligt at høre," sagde mrs. Nickleby, "skønt det ikke er noget nyt for mig, at endog fremmede synes godt om Kate."

"Hm!" udbrød miss Knag.

"De vil synes endnu bedre om hende, når De får at vide, hvor god hun er," sagde mrs. Nickleby. "Det er en stor velsignelse for mig i mine genvordigheder, at jeg har et barn, som hverken kender til stolthed eller forfængelighed, skønt hendes opdragelse gerne kunne undskylde lidt af begge dele. De ved ikke, hvad det vil sige at miste en mand, miss Knag."

Da miss Knag endnu ikke havde erfaret, hvad det ville sige at *få* en mand, var det noget nær en selvfølge, at hun heller ikke vidste, hvad det ville sige at miste ham, hvorfor hun temmelig hastigt sagde:

"Nej, det ved jeg rigtignok ikke," og sagde det med et udtryk, som skulle tilkendegive, at hun nok gad gribe sig i den bedrift at gifte sig – nej, nej, hun havde bedre forstand end som så.

"Jeg tvivler ikke på, at Kate allerede i denne korte tid har gjort fremskridt," sagde mrs. Nickleby med et stolt blik på sin datter.

"Ja, naturligvis," sagde miss Knag.

"Og vil stadig gøre flere," tilføjede mrs. Nickleby.

"Det kan De være rolig for, hun vil," svarede miss Knag og trykkede Kates arm for at gøre hende opmærksom på spøgen.

"Hun har altid været flink," sagde stakkels mrs. Nickleby oplivet, "lige fra lille barn. Jeg husker, at da hun ikke var mere end trekvart år gammel, sagde en herre, der kom meget i vort hus – mr. Watkins, ved du nok, kære Kate, som din salig fader gik i kaution for, og som bagefter løb bort til Amerika og sendte

os et par snesko med et så rørende brev, at din stakkels fader græd over det i hele otte dage. Du husker nok det brev, hvor han skrev, at det gjorde ham meget ondt, at han ikke for øjeblikket kunne betale de halvtreds pund tilbage, fordi hans kapital var sat på rente og han havde så travlt med at gøre sin lykke, men at han aldrig skulle glemme, at du var hans guddatter, og at han ville tage os det meget ilde op, hvis vi ikke købte dig et koralhalsbånd og satte det på hans gamle regning – ak Gud ja, barn, hvor du er dum! – og talte så venligt om den gamle portvin, han plejede at drikke halvanden flaske af, hver gang han kom. Du må bestemt huske ham, Kate?"

"Ja, ja, moder, hvad han?"

"Ih, denne mr. Watkins, barn," sagde mrs. Nickleby, som om hun gjorde en frygtelig anstrengelse for at huske noget meget vigtigt, "denne mr. Watkins – han var ikke i slægt, må miss Knag vide, med den Watkins, som var vært i "Vildsvinet" i landsbyen. Det er sandt, jeg husker ikke, om det var "Vildsvinet" eller "George den Fjerde", men et af dem var det, ved jeg, og det er omtrent et og det samme – denne mr. Watkins sagde, da du kun var trekvart år gammel, at du var et af de mest forbavsende børn, han nogen sinde havde set. Det sagde han virkelig, miss Knag, og han var dog slet ikke nogen børneven og kunne ikke have mindste grund til at sige det. Jeg ved, at det var ham, som sagde det, fordi jeg husker så godt, som om det først var i går, at han straks bagefter lånte tyve pund af din salig fader."

Efter at moderen havde anført dette overordentlige og højst uegennyttige vidnesbyrd om sin datters fortræffelighed, tav hun for at trække vejret, og miss Knag, som mærkede, at

samtalen begyndte at dreje sig om familieforhold, gav sig til at tilføje lidt af sine egne erindringer.

"Tal ikke om at låne penge ud, mrs. Nickleby," sagde miss Knag, "hvis De ikke vil gøre mig vanvittig, aldeles vanvittig. Min moder – hm – var den yndigste og skønneste skabning, med den mest påfaldende og udmærkede næse, der har siddet i et menneskeligt ansigt, tror jeg," – her gned hun sig selv sympatisk på næsen – "den mest fortryllende og dannede kvinde, der måske har været til, men hun havde den ene skrøbelighed at låne penge ud og drev den så vidt, at hun udlånte – hm – åh, flere tusinde pund, hele vor lille formue, og hvad mere er, mrs. Nickleby, jeg tror ikke, at vi, om vi så levede til – til – hm – lige til dommedag, nogen sinde vil få dem tilbage. Nej, jeg tror virkelig ikke."

Efter uforstyrret at have sluttet dette fantasiprodukt fremkom miss Knag med mange flere, ikke mindre interessante end sande erindringer, hvis fulde strøm mrs. Nickleby forgæves søgte at standse, så at hun omsider lod sig glide jævnt af sted med dem ved at tilføje en understrøm af sine egne erindringer. Begge damerne blev ved at snakke af hjertens lyst, idet der kun var den forskel imellem dem, at mens miss Knag henvendte sig til Kate og talte meget højt, blev mrs. Nickleby i en og samme ensformige tone, velfornøjet ved med at snakke, uden at bryde sig synderlig om, hvorvidt nogen hørte på hende.

På denne måde gik de i al venskabelighed, indtil de kom til det hus, hvor miss Knags broder boede. Han havde en ornamenthandel og et lille lejebibliotek i en sidegade ved Tottenham Court Road og udlejede i dag-, uge-, måneds- eller

årsvis de nyeste gamle romaner, hvis titler var opskrevet med pen og blæk på et ark pappapir, der hang på hans dørstolpe. Da miss Knag tilfældigvis i dette øjeblik var midt i en fortælling om det to og tyvende tilbud, hun havde fået af en formuende herre, påstod hun, at de alle skulle gå ind og spise til aften, og ind gik de da.

"Du behøver ikke at gå, Mortimer," sagde miss Knag, da de trådte ind i butikken. "Det er bare en af de unge damer og hendes moder, mrs. og miss Nickleby."

"Ja så," sagde mr. Mortimer Knag. "Ah!" Efter med en højst dybsindig og tankefuld mine at have givet sig luft i disse udråb, pudsede han langsomt to spedelys, der stod på disken, og to andre, som stod i vinduet, og tog sig derpå en pris af en dåse, som han havde i vestelommen. Der var noget særdeles imponerende i det spøgelsesagtige udtryk, alt dette skete med, og da han var en høj, mager mand med højtidelige træk, bar briller og var prydet med langt færre hår, end folk på grænsen af de fyrretyve eller så ved lag i reglen gør sig til af, hviskede mrs. Nickleby til sin datter, at hun troede, han måtte være videnskabsmand.

"Over ti," sagde mr. Knag, idet han så på sit ur. "Luk lageret, Thomas."

Thomas var en dreng omtrent halv så høj som et vinduesskab, og lageret en butik omtrent af samme størrelse som tre drosker tilsammen.

"Åh!" sagde mr. Knag endnu en gang og drog et dybt suk, idet han satte den bog, han havde læst i, hen på dens hylde. "Nå – ja – aftensmaden er vist færdig, søster."

Med endnu et suk tog han spedelysene på disken og gik med sørgmodige spedelysskridt foran damerne ind i en bagstue, hvor en kone, der var antaget i den syge tjenestepiges sted og blev betalt med adskillige attenpence, der skulle trækkes fra pigens løn, var i færd med at sætte aftensmaden frem.

"Mrs. Blockson," sagde miss Knag, "hvor ofte skal jeg bede Dem om ikke at gå ind i stuen med hatten på?"

"Jeg kan ikke lade være, miss Knag," sagde konen og rejste øjeblikkelig børster. "Der har været en hel del at gøre rent, og synes De ikke om det, må jeg bede Dem ulejlige Dem med at se Dem om efter en anden, for det betaler sig kun dårligt for mig. Det er den rene sandhed, om jeg så skulle hænges lige på minutten."

"Jeg ønsker ingen bemærkninger af *Dem*," sagde miss Knag med stærkt eftertryk på det personlige pronomen. "Er der ild på til varmt vand?"

"Nej der er såmænd ikke, miss Knag," svarede stedfortrædersken, "og derfor vil jeg heller ikke lyve for Dem."

"Men hvorfor ikke?" spurgte miss Knag.

"Fordi der ingen kul er tilbage. Kunne jeg gøre kul, skulle jeg, men da jeg ikke kan det, vil jeg ikke heller, skal jeg tage mig den dristighed at sige Dem, frøken," svarede mrs. Blockson.

"Vil De tie – De kvindemenneske!" sagde mr. Mortimer Knag, idet han med heftighed blandede sig i samtalen.

"Med forlov, mr. Knag," sagde konen og vendte sig pludselig om, "jeg lader alt for gerne være at tale her i huset, undtagen når der bliver talt til mig, og hvad det angår, at De kalder mig et kvindemenneske, så gad jeg vide, hvad De anser Dem selv for?"

"En elendig pjalt," sagde mr. Knag og slog sig for panden. "En elendig pjalt."

"Det glæder mig at høre, at De kalder Dem selv med Deres rette navn, sir," sagde mrs. Blockson, "og da jeg fik tvillinger som i forgårs for syv uger siden, og min lille Charley i mandags faldt ned fra en fuglerede og fik sin albue af led, vil De bevise mig en tjeneste ved at sende mig ni shillings som en uges løn hjem i mit hus, førend klokken slår ti i morgen."

Med disse afskedsord forlod den gode kone uden videre værelset og lod døren stå åben efter sig, mens mr. Knag i samme øjeblik styrtede ind i "lageret" og hulkede højt.

"Hvad er der i vejen med mr. Knag?" spurgte mrs. Nickleby, forskrækket over lyden.

"Er han syg?" spurgte Kate, virkelig urolig.

"Stille," svarede miss Knag, "det er en såre bedrøvelig historie. Han nærede engang den inderligste hengivenhed for – hm – for madame Mantalini."

"Gode Gud!" udbrød mrs. Nickleby.

"Ja," fortsatte miss Knag, "og fik også mange opmuntringer, så at han fuldt og fast troede, at hun ville have ham. Han har et højst romantisk hjertelag, mrs. Nickleby, som, ærlig talt – hm – som, ærlig talt, hele vor familie har, og denne skuffelse var derfor et skrækkeligt stød for ham. Han er en overordentlig talentfuld mand – overordentlig talentfuld – læser – hm – læser alle de romaner, som kommer ud, alle de romaner, mener jeg, som – hem – som der er noget fint ved, forstår sig. Sagen er, at han i de bøger, han læste, fandt så meget, der kunne passe til hans egen modgang, og fandt, at han i enhver henseende lignede heltene så meget – fordi han naturligvis er sig sin egen

overlegenhed bevidst, hvilket vi jo, begribeligt nok, alle er – at han begyndte at foragte alt og blive et geni. Og jeg er aldeles vis på, at han i dette øjeblik skriver på endnu en bog."

"Endnu en bog!" gentog Kate, som mærkede, at der blev gjort et ophold, for at en eller anden skulle sige noget.

"Ja," sagde miss Knag og nikkede triumferende, "endnu en bog, i tre bind i stort oktav. Naturligvis er det en stor fordel for ham at kunne ved sine små beskrivelser af den fine verden benytte sig af min – hm – min erfaring, da naturligvis kun få forfattere, der skriver om sådanne ting, kan have så god lejlighed til at lære dem at kende, som jeg. Han er så fordybet i det fornemme liv, at den mindste hentydning til forretninger eller dagligdags ting – som f.eks. den kone, der nylig gik herfra – gør ham rent forstyrret. Men, som jeg så tit siger, jeg tror nu, at hans sorg er en stor fordel for ham, da han, hvis han ikke havde haft den, ikke kunne have skrevet om tilintetgjorte forhåbninger og alt sådan noget. Sagen er, at hvis det ikke var gået, som det gik, tror jeg ikke, at hans geni nogen sinde ville være kommet for dagen."

Hvor meget mere meddelsom miss Knag ville være blevet under gunstigere omstændigheder, er umuligt at gætte, men da den sorgfulde var inden for hørevidde og der skulle gøres ild på, standsede hendes afsløringer her. Efter hvad det hele så ud til og at dømme efter vanskeligheden ved at få vandet varmt, kunne den forrige tjenestepige ikke have været synderlig vant til nogen anden ild, end ilden af rosen i hendes ansigt. Til sidst blev der dog lavet lidt toddy, og efter at være blevet trakteret med koldt lammekød, ost og brød, gik gæsterne hjem, idet Kate morede sig hele vejen med erindringen om det sidste glimt,

hun havde set af den ude i butikken i dybe tanker siddende mr. Knag, og mrs. Nickleby overvejede, om modehandlerfirmaet engang i tiden ville komme til at hedde "Mantalini, Knag & Nickleby," eller "Mantalini, Nickleby & Knag."

På dette høje punkt blev miss Knags venskab stående i tre hele dage til stor forundring for madame Mantalinis unge damer, der aldrig før havde set en sådan standhaftighed fra den kant, men den fjerde dag fik det et ikke mindre voldsomt end pludseligt stød. Det gik således til:

Tilfældigvis indfandt en gammel lord af fornem familie, der var i færd med at gifte sig med en ung dame af ingen familie, sig med den unge dame og hendes søster for at overvære den ceremoni, at to bryllupshatte, der var bestilt dagen i forvejen, skulle prøves. Efter at madame Mantalini havde tilkendegivet dette i en skingrende diskant gennem det talerør, som gik ned til skræddersalen, ilede miss Knag hastigt ovenpå med en hat i hver hånd og viste sig i udstillingsværelset i en fortryllende tilstand af hjertebanken, som skulle betegne hendes begejstring for sagen. Ikke så snart var hattene sat rigtigt på, førend miss Knag og madame Mantalini fik krampetrækninger af beundring.

"Meget elegant!" sagde madame Mantalini.

"Aldrig i mit liv har jeg set noget så udmærket!" sagde miss Knag.

Nu sagde den gamle lord, der var en meget gammel lord, ikke noget, men mimrede og fniste umådelig henrykt såvel over bryllupshattene og dem, der havde dem på, som over sin egen behændighed i at få en så smuk dame til kone. Og da den unge dame, der var en meget livlig ung dame, så den gamle lord så

henrykt, forfulgte hun den gamle lord hen bag et påklædningsspejl, hvor hun kyssede ham, mens madame Mantalini og den anden unge dame forsigtigt så til den anden side. Men under omfavnelsen trådte miss Knag, der ikke kunne styre sin nysgerrighed, tilfældigvis hen bag spejlet og mødte den unge dames blik, ligesom hun kyssede den gamle lord. Så mumlede den unge dame surmulende noget om "gamle skabilkenhoved" og "stor uforskammethed" og sluttede med at sende miss Knag et fortørnet blik og et hånligt smil.

"Madame Mantalini," sagde den unge dame.

"Frøken," svarede madame Mantalini.

"Å, kald på den smukke unge pige, vi så i går."

"Å ja, gør det," tilføjede søsteren.

"Af alt i verden, madame Mantalini," sagde lordens tilkommende og kastede sig smægtende på en sofa, "er der ingen ting, jeg hader så meget som at blive opvartet af fugleskræmsler og aldrende personer. Jeg udbeder mig, at jeg altid bliver betjent af den omtalte unge pige, når jeg kommer her."

"Ja vist, ja vist," sagde den gamle lord, "lad os få det yndige unge væsen herop."

"Alle taler om hende," sagde den unge dame i den samme skødesløse tone, "og da mylord er en stor beundrer af skønhed, må han absolut se hende."

"Hun bliver virkelig også almindelig beundret," svarede madame Mantalini. "Lad miss Nickleby komme herop, miss Knag. De behøver ikke at komme igen."

"Undskyld, madame Mantalini, hvad var det, De sagde sidst?" spurgte miss Knag skælvende.

"De behøver ikke at komme igen," svarede hendes foresatte i en skarp tone. Miss Knag forsvandt uden flere ord og blev kort efter afløst af Kate, der tog de ny hatte af og satte de gamle på, idet hun rødmede meget stærkt ved at bemærke, at den gamle lord og de to unge damer hele tiden stirrede på hende.

"Gud, hvor De bliver rød, barn," sagde lordens brud.

"Hun er endnu ikke så vant til faget, som hun vil være om et par ugers tid," sagde madame Mantalini smilende.

"Jeg er bange for, at De har sendt hende nogle af Deres uforskammede øjekast, mylord," sagde den tilkommende.

"Nej," svarede den gamle lord, "nu skal jeg jo giftes og føre et nyt liv. Ha, ha! Et nyt liv. Ha, ha!"

Det var glædeligt at høre, at den gamle herre skulle føre et nyt liv, eftersom det var temmelig klart, at hans gamle ikke ville kunne vare ret meget længere. Den blotte anstrengelse ved at grine så længe bragte ham i en betænkelig tilstand af hosten og gispen, og det varede nogle minutter, førend han kunne få vejret så meget, at han kunne gøre den bemærkning, at pigen var for smuk til at være modehandlerinde.

"Da vil jeg dog håbe, at De ikke anser et smukt ydre for at være uforeneligt med faget, mylord," sagde madame Mantalini med et snerpet smil.

"På ingen måde," svarede den gamle lord, "ellers havde De jo for længe siden været ude af det."

"De uartige menneske!" sagde den livlige unge dame og puffede til lorden med sin parasol. "Jeg tillader ikke, at De taler således; hvor tør De?"

Dette skæmtefulde spørgsmål blev ledsaget af flere puf, men derpå snappede den gamle lord parasollen og ville ikke slippe

den igen. Dette bragte den anden unge dame til at komme søsteren til undsætning, og de gjorde mange morsomme løjer.

"De sørger altså for, at disse små forandringer bliver gjort, madame Mantalini," sagde damen. "Nej, mylord, De skal gå først. Jeg lader Dem ikke blive så meget som et halvt sekund tilbage med den smukke pige, det kender jeg Dem alt for godt til. Lad ham gå foran, bedste Jane, så er vi sikre på ham."

Åbenlyst smigret ved denne mistanke skottede den gamle lord pludselig til Kate, idet han gik forbi hende, og vaklede, efter at have fået endnu et puf med parasollen for sin uartighed, ned til døren, hvor hans elastiske legeme blev løftet ind i vognen af to kraftige tjenere.

"Uh!" sagde madame Mantalini, "at han kan sætte sig ind i en karet uden at tænke på en ligvogn, det kan jeg ikke forstå! Men bring nu disse ting ned, lille ven!"

Kate, der hele tiden havde holdt sine øjne beskedent fæstede på gulvet, var kun alt for glad ved denne tilladelse til at gå og skyndte sig glad ned til miss Knags enemærker.

Forholdene i det lille kongerige havde imidlertid forandret sig betydeligt under hendes korte fraværelse. I stedet for at trone på sin vante plads med hele den madame Mantalinis repræsentant tilhørende storhed og værdighed, hvilede den stakkels sjæl nu, badet i tårer, på en stor kasse, mens tre eller fire unge damer, i forbindelse med hjortetaksspiritus, eddike og andre oplivelsesmidler, vidnede tilstrækkeligt om, at hun havde et ordentligt anfald af besvimelse, hvis man ikke allerede havde set det af hendes hovedpynts og pandekrøllers uordentlige tilstand.

"Men Gud bevares," sagde Kate, idet hun trådte hurtigt til, "hvad er her på færde?"

Dette spørgsmål fremkaldte heftige tegn på et tilbagefald hos miss Knag, og flere unge damer sendte Kate forbitrede blikke, idet de atter tog deres tilflugt til eddike og hjortetaksspiritus og sagde, at det var "en skam".

"Hvad er en skam?" spurgte Kate. "Hvad er der på færde? Hvad er der hændt? Sig mig det."

"På færde?" udbrød miss Knag, idet hun til de forsamlede ungmøers store forfærdelse rejste sig op og stod så stiv som en pind. "På færde? Fy, De må skamme Dem, De afskyelige skabning!"

"Men Gud dog!" udbrød Kate, næsten lammet af den voldsomhed, adjektivet var blevet stødt frem med mellem miss Knags sammenbidte tænder, "har jeg fornærmet Dem?"

"De fornærmet mig!" svarede miss Knag, "De, en orm, et barn, et nul! Å ja vist! Ha, ha, ha!"

Eftersom miss Knag lo, var det klart, at der var noget, som forekom hende uhyre morsomt, og da de unge damer rettede sig efter miss Knag som deres foresatte, istemte de alle en latter og nikkede lidt med hovederne og smilede spydigt til hinanden, som om de ville sige, at det var rigtig godt sagt.

"Der står," fortsatte miss Knag og rejste sig op fra kassen og forestillede Kate med mange ceremonier og dybe kniks for den henrykte skare, "der står hun – alle taler om hende – den skønne, mine damer – den dejlige, den – å, De uforskammede tingest!"

På dette vendepunkt var miss Knag ude af stand til at undertrykke en dydig gysen, der øjeblikkelig meddelte sig til

alle de unge damer. Så lo hun, og derefter gav hun sig til at græde.

"I femten år," udbrød hun med rørende hulken, "i femten år har jeg været en ære og pryd for denne sal og den ovenpå. Gud ske lov," fortsatte hun, idet hun med bemærkelsesværdig kraft stampede i gulvet, først med den højre og derpå med den venstre fod, "i al den tid har jeg ikke før nu været udsat for rænker, nedrige rænker af en skabning, der gør os skam ved alt, hvad hun gør, og får anstændige folk til at rødme. Men jeg føler det, hvor meget jeg end væmmes over det."

Her fik miss Knag et anfald af blidhed. De unge damer fornyede nu deres opmærksomhed og mumlede, at hun burde hæve sig over sligt, og at de for deres vedkommende foragtede det som noget, man ikke skulle bryde sig om. Til bevis på dette råbte de endnu højere, at det var en skam, og at de var så opbragte, var de, at de næppe vidste, hvor de skulle gøre af sig selv.

"Har jeg levet så længe for at blive kaldt et fugleskræmsel?" udbrød miss Knag, der pludselig fik krampe og søgte at rive sine pandekrøller af.

"Nej, nej!" svarede koret, "tal dog ikke således; vær rolig."

"Har jeg fortjent at blive kaldt en aldrende person?" skreg miss Knag, mens hun brødes med sine undergivne.

"Tænk dog ikke på sådan noget," svarede koret.

"Jeg hader hende," skreg miss Knag, "jeg hader og afskyr hende. Lad hende ikke understå sig til nogen sinde oftere at tale til mig. Ingen, som holder af mig, må nogen sinde oftere tale til hende, den sjuske, den tøjte, den uforskammede, lumske tøjte!"

Efter således at have skældt genstanden for sin harme ud, skreg miss Knag endnu en gang, hikkede tre gange og rømmede sig flere gange, dånede, gøs, vågnede, rettede på sit hovedtøj og erklærede, at nu var hun fuldstændig rask.

Først havde den stakkels Kate betragtet dette optrin med den største forbavselse, var derpå skiftevis blevet rød og bleg og havde et par gange søgt at komme til orde, men da den sande bevæggrund til denne forandrede adfærd var kommet for dagen, havde hun trukket sig tilbage og set roligt til, uden at nedlade sig til at svare. Men selv om hun var gået stolt hen til sin plads og havde vendt ryggen til den klynge af små drabanter, som i en afsides krog af salen havde flokket sig om deres ledende planet, gav hun dog hemmeligt efter for nogle så bitre tårer, at det ville have glædet miss Knags inderste sjæl, hvis hun kunne have set dem falde.

19

Beskrivelse af et middagsselskab hos mr. Ralph Nickleby, og hvorledes gæsterne underholdt sig før bordet, ved bordet og efter bordet.

Da den værdige miss Knags nag og forbitrelse ikke blev mindre i den øvrige del af ugen, men snarere tiltog med hver time, og da alle de unge damers vrede steg eller syntes at stige i samme forhold som den gode pebermøs harme, og det blev værre og værre, hver gang miss Nickleby blev kaldt ovenpå, kan man let forestille sig, at denne unge dames liv ikke var af den muntreste eller mest misundelsesværdige slags. Hun hilste lørdag aften, ligesom en fange hilser nogle få kostelige timers frihed for langsomme og tærende pinsler, og følte, at den kummerlige ubetydelighed for hendes første uges arbejde ville være dyrt og surt fortjent, selv om beløbet havde været tre gange så stort.

Da hun kom hen til sin moder på gadehjørnet, blev hun ikke lidt forundret ved at se hende tale med mr. Ralph Nickleby, men hendes forundring blev snart dobbelt så stor både på grund af genstanden for deres samtale og på grund af mr. Nicklebys mildere og forandrede væsen.

"Nå, er du der, lille ven?" sagde Ralph. "Vi talte netop i dette øjeblik om dig."

"Så," svarede Kate og gøs, næsten uden at vide hvorfor, tilbage for sin onkels koldt funklende øje.

"Ja," sagde Ralph. "Jeg kom for at få fat i dig og var sikker på at træffe dig, førend du gik, men din moder og jeg har talt om familieanliggender, og tiden er gået så hurtigt –"

"Ja, ikke sandt?" afbrød mrs. Nickleby ham uden i mindste måde at lægge mærke til den spydige tone i Ralphs sidste bemærkning. "Jeg havde virkelig ikke troet det muligt, at en sådan – kære Kate, du skal spise hos din onkel klokken halv syv i morgen."

I sin triumf over at være den første, som meddelte dette overraskende budskab, nikkede og smilede hun mange gange for at indskærpe den forundrede Kate, hvor storartet det var, og gik så lige pludselig over til at drøfte midler og udveje.

"Lad mig engang se," sagde den gode dame, "din sorte silkekjole er mere en pæn nok, barn, med det smukke lille skærf og et simpelt bånd i håret og et par sorte silkestrømp... – Gud, Gud," udbrød hun og fo'r af sted i en anden retning, "havde jeg nu bare haft mine ulykkelige ametyster – du husker dem jo nok, søde Kate – hvor de tindrede, ikke sandt? – men din fader, din stakkels, kære fader – ak; aldrig er noget blevet så grusomt ofret som dette smykke, aldrig."

Overvældet af denne kvalfulde tanke, rystede hun sørgmodigt på hovedet og holdt lommetørklædet for øjnene.

"Jeg behøver det ikke, moder," sagde Kate. "Glem, at du nogen sinde har ejet det."

"Hvor du dog taler som et barn, kære Kate," svarede moderen vrippent. "Fire og tyve sølvteskeer, svoger, to sauceskeer, fire saltskeer, alle ametysterne – halsbånd, brystnål og ørenringe – alt sammen fejet ud på en gang, selv om jeg på mine knæ sagde til den salig sjæl: "Hvorfor tager du ikke fat på noget, Nicholas?

Hvorfor finder du ikke på et eller andet arrangement?" Jeg er vis på, at enhver, som havde noget at gøre med os på den tid, vil vise mig den retfærdighed at tilstå, at jeg lige så vist sagde det halvhundrede gange, som jeg sagde det en gang om dagen. Gjorde jeg ikke, søde Kate? Forsømte jeg nogen lejlighed til at foreholde din salig fader det?"

"Nej, nej, moder, aldrig," svarede Kate. Og til ære for mrs. Nickleby være det sagt, at hun aldrig havde forsømt – og til ære for alle gifte damer være det sagt, at de sjældent forsømmer en lejlighed til at indskærpe lignende gyldne læreregler, hvis eneste fejl er den smule ubestemthed og usikkerhed, de som oftest fremsættes med.

"Ak ja," sagde mrs. Nickleby med megen varme, "hvis mine råd straks fra begyndelsen af var blevet fulgt – nå, jeg har altid gjort min pligt. Det er dog altid en trøst."

Efter at være kommet til denne slutning, sukkede hun, gned sig i hænderne, vendte øjnene i vejret og lagde til sidst sit ansigt i fromme folder for at tilkendegive, at hun var en forfulgt helgen, men at hun ikke ville besvære sine tilhørere med at omtale en omstændighed, der var så iøjnefaldende.

"Nå," sagde Ralph med et smil; der, ligesom alle andre tegn på bevægelse, snarere syntes at lure under hans ansigt, end at spille åbent på det, "for at vende tilbage til det punkt, vi gik ud fra: I morgen skal jeg have et lille selskab af – af herrer, som jeg netop står i forretningsforbindelse med, og din moder har lovet, at du skal fungere som værtinde hos mig. Jeg er ikke synderlig vant til selskaber, men dette vedkommer forretningerne, som sådanne narrestreger undertiden udgør en vigtig del af. Har du noget imod at vise mig den tjeneste?"

"Noget imod det?" udbrød moderen. "Søde Kate, det –"

"Undskyld," afbrød Ralph hende bydende. "Jeg talte til min niece."

"Det vil naturligvis være mig en stor fornøjelse, onkel," svarede Kate, "men jeg er bange for, at De vil finde, at jeg er meget kejtet og forlegen."

"Nej, vist ikke," sagde Ralph. "Kom, når du vil, og tag en droske, jeg skal betale den. God nat og – og – Gud være med dig."

Dette ønske syntes at blive siddende i halsen på Ralph, som om det var ukendt med den vej og ikke kunne finde ud, men ud kom det dog, og efter at have udtalt det, gav han sine slægtninge hånden og forlod dem med det samme.

"Hvor din onkel har et stærkt markeret ansigt," sagde mrs. Nickleby, ganske overrasket over hans afskedsblik. "Jeg kan ikke se den mindste lighed med hans salig broder."

"Moder," sagde Kate i en bebrejdende tone, "hvor kan du nu tænke på sådant?"

"Nej," sagde mrs. Nickleby grublende. "Der er ikke den mindste lighed, men det er et meget ærligt ansigt."

Denne bemærkning gjorde den værdige matrone med stærkt eftertryk og velbehag, som om den havde krævet en ikke ringe grad af skarpsindighed og forskning, og den var heller ikke uværdig til at henregnes til århundredets påfaldende opdagelser. Kate så hastigt op og slog lige så hastigt øjnene ned.

"Hvad i Himlens navn går der af dig, barn?" sagde mrs. Nickleby, efter at de stiltiende var gået et stykke.

"Jeg tænkte kun, moder," svarede Kate.

"Tænkte?" gentog mrs. Nickleby. "Ja, der er såmænd også nok at tænke på. Din onkel har fattet stor forkærlighed for dig, det er tydeligt nok, og det skulle slet ikke undre mig, om der opstod en eller anden stor lykke for dig af det, det er det hele."

Derpå begyndte hun at fortælle anekdoter om unge damer, som havde fået sedler på tusinde pund i deres syposer af sære onkler, og om unge damer, som i deres onklers huse havde truffet elskværdige og uhyre rige herrer og var blevet gift med dem efter en kortvarig, men ivrig bejlen. Kate, der først havde hørt efter med ligegyldighed og dernæst med en slags fornøjelse, følte noget af moderens sangvinske natur opstå i sit eget bryst og begyndte at tro, at hendes udsigter måske kunne blive gode, og bedre dage endnu oprinde for dem. Således er håbet, Himlens egen gave til de kæmpende dødelige. Ligesom et fint stof fra Himlen gennemtrænger det alt, både godt og ondt, og er lige så almindeligt som døden og mere smitsomt end en farsot.

Den svage vintersol – og vintersolen i City er virkelig meget svag – kunne have klaret op, da den skinnede ind ad vinduerne i det store gamle hus og blev vidne til det usædvanlige syn, som det halvt møblerede værelse præsterede. Der var en mørk krog, hvor der i flere år havde ligget en bunke støvede varer, som havde skjult sin koloni af mus og dannet en tung og livløs klump i det panelerede værelse, undtagen når den med en halsstarrig dirren havde rystet i takt med de tunge vognes rullen ude på gaden og bragt sine små beboeres klare øjne til at blive endnu klarere og gjort dem ubevægelige med opmærksomme øren og bankende hjerter, indtil larmen havde tabt sig. I denne mørke krog lå al Kates stads i anledning af

dagen ordnet med samvittighedsfuld omhu. Hvert enkelt klædningsstykke havde det ubeskrivelige udtryk af sirlighed og ejendommelighed, som klæder – enten ved en tankeforbindelse, eller fordi de ligesom former sig efter dens skikkelse, som plejer at gå med dem – får i øjne, som er vant til at se eller tænke sig deres ejers pyntelighed. I stedet for en balle muggent købmandsgods lå den sorte silkekjole der, i og for sig den letteste form, man kunne tænke sig. De små sko, med de lidt udadvendte næser, stod lige på mærket af et gammelt jernlod, og en rulle groft, afbleget lærred havde uden eget vidende veget pladsen for det selvsamme lille par sorte silkestrømper, der havde været genstand for mrs. Nicklebys særlige omtanke. Rotter og mus og deslige utøj var for længst sultet ihjel eller vandret ud til bedre steder, og i stedet for dem så man handsker, bånd, skærf, hårnåle og mange andre små opfindelser, som på deres vis er næsten lige så sindrige som rotter og mus til at pine menneskeslægten. Omkring og iblandt alt dette gik Kate selv, ikke den mindst skønne eller sjældne modsætning til den gamle barske og skumle bygning.

I rette eller urette tid, ligesom læseren vil tage det – for mrs. Nicklebys utålmodighed gik en hel del hurtigere end urene i den del af byen, og Kate var klædt på lige til den sidste hårnål godt halvanden time, førend det egentlig havde været nødvendigt at tænke på det – i rette eller urette tid var påklædningen tilendebragt, og da den til afrejsen bestemte time omsider kom, hentede mælkemanden en droske. Med mangt et farvel til sin moder og mange venlige ord til miss La Creevy, der var kommet for at drikke te, satte Kate sig op i den og tog bort i højtideligt optog, hvis man i øvrigt kan tage bort i

højtideligt optog i en droske. Og vognen og kusken og hestene rumlede og klirrede og smældede og bandede og svor og skumpledes mod hinanden, indtil de kom til Golden Square.

Kusken slog et frygteligt dobbeltslag på døren, som, længe førend kan endnu var færdig, blev lukket så hurtigt op, som om der havde stået en mand bag den med hånden bundet til låsen. Kate, der kun havde ventet det noget usædvanlige syn at se Newman Noggs i ren skjorte, blev ikke lidt forbavset ved at se, at den, der havde lukket op, var en mand i smukt liberi, og at der stod to eller tre tjenere til i forstuen. Da der imidlertid ingen tvivl kunne være om, at det var det rigtige hus, eftersom navnet jo stod på døren, modtog hun det galonerede kjoleærme, der blev budt hende, og da hun var kommet indenfor, blev hun vist op på en sal til gården, hvor hun blev ladt alene.

Var hun blevet overrasket ved synet af tjeneren, tabte hun sig aldeles i forbavselse over det prægtige og kostbare bohave. De blødeste og sirligste tæpper, de mest udsøgte malerier, de kosteligste spejle, de rigeste prydelser, som formelig blændede ved deres skønhed og gjorde én ganske fortumlet ved den ødselhed, de var anbragt med, mødte på alle kanter hendes blik. Endog trappen var lige ned til forstuedøren fyldt med smukke luksusgenstande, som om huset var propfuldt af rigdomme, der, hvis de havde fået et ubetydeligt tillæg, kunne være strømmet over og løbet ud på gaden.

Straks efter hørte hun en række dobbeltslag på gadedøren, og efter hvert slag en ny stemme i værelset ved siden af. Mr. Ralph Nicklebys røst havde først været let at skelne, men lidt efter lidt tabte den sig i den almindelige samtales summen, og alt hvad hun kunne blive klog på, var, at der var flere herrer med ikke

synderlig velklingende stemmer, som talte meget højt, lo hjerteligt og bandede mere, end hun fandt nødvendigt. Men det var jo en smagssag.

Endelig gik døren op, og Ralph selv, festligt pyntet med silkestrømper og sko, viste sit snedige ansigt.

"Jeg kunne ikke komme før, lille ven," sagde han med dæmpet stemme og pegede, mens han talte, på værelset ved siden af. "Jeg har været optaget af at tage imod dem. Nå, skal jeg så føre dig ind?"

"Undskyld, onkel," sagde Kate lidt forlegen, således som folk, der er langt fortroligere med selskabslivet, ofte bliver, når de skal træde ind i et værelse, der er fuldt af fremmede, og i forvejen har haft tid til at tænke på det, "men er der ingen damer derinde?"

"Nej," svarede Ralph kort, "jeg kender ingen."

"Skal jeg straks gå ind?" spurgte Kate og holdt sig tilbage.

"Som du vil," svarede Ralph og trak på skulderen. "De er alle kommet, og maden er om et øjeblik på bordet."

Kate ville gerne have udbedt sig et par minutters udsættelse, men da hun tænkte, at hendes onkel måske betragtede fragten for vognen som en slags betaling for hendes punktlighed, fandt hun sig i, at han lagde hendes arm i sin og førte hende ud. Da de trådte ind, stod syv-otte herrer omkring kaminen, og da de talte meget højt, mærkede de ikke deres komme, førend mr. Ralph Nickleby tog en af dem ved armen og i en barsk, eftertrykkelig tone, ligesom for at tiltrække sig almindelig opmærksomhed, sagde:

"Lord Frederick Verisopht, min niece, miss Nickleby."

Klyngen spredte sig aldeles overrasket, og idet lorden vendte sig om, fremviste han et sæt klæder af det mest superlative snit, bakkenbarter af samme art, knebelsbarter, hår og et ungt ansigt.

"Ah!" sagde han. "Hvad – Fan – den!"

Med disse afbrudte udråb stak han sit glas i øjet og stirrede forundret på miss Nickleby.

"Min niece, mylord," sagde Ralph.

"Altså har mine øren ikke bedraget mig, og det er intet voksbillede," sagde Hans Herlighed. "God dag, frøken! Det glæder mig overordentlig."

Og derpå vendte Hans Herlighed sig om til en anden superlativ herre, der var noget ældre, noget kraftigere, noget rødere i ansigtet og noget bedre kendt med byen, og sagde med en lydelig hvisken, at pigen var "forbandet smuk".

"Forestil mig, Nickleby," sagde denne herre, der stod med ryggen op til kaminen og albuerne på gesimsen af den.

"Sir Mulberry Hawk," sagde Ralph.

"Ellers den bedste stikker i hele stammen, miss Nickleby," sagde lord Frederick.

"Glem ikke mig, Nickleby," udbrød en herre med skarpe træk, der sad på en lav, højrygget stol og læste avisen.

"Mr. Pyke," sagde Ralph.

"Og heller ikke mig, Nickleby," råbte en anden med blussende ansigt og fejende mine.

"Mr. Pluck," sagde Ralph, hvorpå han drejede sig om mod en herre med en hals som en stork og med ben som intet specielt dyr. Ham forestillede Ralph som den højvelbårne mr. Snobb og en hvidhåret person ved bordet som oberst Chowser. Obersten

talte med en, der syntes at være en slags tilgift og slet ikke blev forestillet.

Der var to omstændigheder, som allerede nu sårede Kate og bragte blodet op i hendes kinder. Den ene var den næsvise foragt, som gæsterne viste hendes onkel, og den anden den utvungne uforskammethed i deres væsen mod hende selv. At det første sandsynligvis ville føre til en forværrelse af det sidste, behøvedes der ingen stor skarpsindighed til at indse. Her havde nu mr. Ralph Nickleby gjort regning uden vært, for hvor uerfaren og ukendt med selskabsformen en ung dame fra landet end kan være af naturen, er der dog rimelighed for, at hun har en lige så stærk medfødt sans for det passende og sømmelige, som om hun havde gennemgået skærsilden af en halv snes londonske sæsoner – ja måske endog en endnu stærkere, da man har set denne sans blive sløret ved en sådan erfaring.

Da Ralph var færdig med præsentationen, førte han sin rødmende niece hen til en stol og kiggede imens forsigtigt til alle sider, ligesom for at forvisse sig om, hvilket indtryk hendes uventede komme havde gjort.

"En uventet fornøjelse, Nickleby," sagde lord Frederick, idet han tog glasset ud af sit højre øje, hvorfra det hidtil havde haft udkig med Kate, og stak det i det venstre for at vende det mod Ralph.

"For at overraske Dem, lord Frederick," sagde mr. Pluck.

"Intet dårligt indfald," sagde Hans Herlighed, "det giver næsten ret til at lægge to en halv procent ekstra til."

"Nickleby," sagde mr. Mulberry Hawk med et tykt, groft mæle, "følg vinket og læg dem til de andre fem og tyve, eller

hvad det nu er, og giv mig halvparten for det gode råd."

Sir Mulberry prydede denne tale med en hæs latter og sluttede den med en skæmtefuld ed om mr. Nicklebys ben, som d'hrr. Pyke og Pluck lo ganske umådeligt af.

Disse herrer havde endnu ikke ganske forvundet spøgen, da tjeneren meldte, at der var rettet an. Derpå kom de på ny i henrykkelse over en ny vittighed, for med et overmål af kådhed fo'r sir Mulberry Hawk behændig forbi lord Frederick Verisopht, da denne ville føre Kate til bords, og stak hendes arm ind under sin lige op til albuen.

"Nej, Fanden heller, Verisopht," sagde sir Mulberry, "ærligt spil varer længst, og miss Nickleby og jeg har allerede for ti minutter siden afgjort den sag med øjnene."

"Ha, ha, ha!" lo mr. Snobb, "meget godt."

Sir Mulberry Hawk, der blev endnu vittigere i anledning af dette bifald, skelede skælmsk til sine venner og førte Kate ned ad trappen med et udtryk af fortrolighed, der vakte en så glødende harme i hendes blide sjæl, at hun næsten fandt det umuligt at undertrykke den. Heller ikke formindskedes styrken af denne følelse, da hun havde fået plads for enden af bordet imellem sir Mulberry og lord Verisopht.

"Nå, så De har dog fundet vej hen til os?" sagde sir Mulberry, idet Hans Herlighed satte sig.

"Naturligvis," svarede lord Frederick, idet han fikserede miss Nickleby, "hvor kan De spørge om det?"

"Pas De bare Deres mad," sagde sir Mulberry, "og bryd Dem ikke om miss Nickleby og mig. Vi bliver sikkert kun dårligt selskab for Dem."

"Gid De ville komme mig til hjælp, Nickleby," sagde lord Verisopht.

"Hvad er der, mylord?" spurgte Ralph, som sad ved den nederste ende af bordet imellem d'hrr. Pyke og Pluck.

"Denne karl, denne Hawk, vil udelukkende lægge beslag på Deres niece," sagde lord Frederick.

"Han har en temmelig stærk part i alt, hvad De anser for Deres, mylord," sagde Ralph spottende.

"Ja ved Gud, det har han," svarede den unge mand, "Fanden skal tage mig, om jeg ved, hvem der er herre i mit hus, han eller jeg."

"Da ved jeg det," mumlede Ralph.

"Jeg tror, jeg vil spise ham af med en shilling," svarede den unge adelsmand spøgende.

"Nej, nej, således leger vi ikke," sagde sir Mulberry.

"Når De er kommet til shillingen – den sidste shilling – skal jeg snarest anbefale mig, men før den tid forlader jeg Dem ikke – det kan De gøre Deres salighedsed på."

Dette indfald, der strengt støttede sig på kendsgerninger, blev modtaget med almindelig jubel. Ingen var mere højrøstet end d'hrr. Pyke og Pluck, som åbenbart var spytslikkere for sir Mulberry, og det var ikke vanskeligt at se, at de fleste af gæsterne udplyndrede den ulykkelige unge lord, der, hvor svag og indskrænket han end var, syntes at være langt mindre fordærvet end de andre. Sir Mulberry Hawk udmærkede sig ved sin færdighed i at ødelægge eller lade sine kreaturer ødelægge unge herrer med formue – en gentil og elegant levevej, som han unægtelig var mester i. Med et genis hele dristighed var han slået ind på en aldeles ny behandlingsmåde, der stod i den

fuldstændigste modsætning til den sædvanlige metode. Når han havde fået bugt med dem, han tog sig af, havde han for skik snarere at kue dem, end at lade dem råde sig selv, og gjorde sig uforbeholdent og åbenlyst lystig over dem. Derved gjorde han dem i dobbelt betydning til tønder og fik dem, mens han tømte dem med den største behændighed, til at runge af forskellige vel anbragte slag til adspredelse for selskabet.

Måltidet udmærkede sig lige så meget som huset selv ved pragt og fuldstændighed, og selskabet udmærkede sig ved i fuldeste måde at vise det retfærdighed. I denne henseende indlagde d'hrr. Pyke og Pluck sig især fortjeneste, idet disse to med en forbavsende dygtighed og udholdenhed spiste af enhver ret og drak af enhver sort vin. Samtidig var de trods deres store anstrengelser i en sjælden grad ufortrødne, for da desserten kom, tog de fat igen, som om intet alvorligt var sket siden morgenmaden.

"Nå," sagde lord Frederick, idet han nippede til sit første glas portvin, "hvis dette er et diskonterings-måltid, så kan jeg kun sige, at Fanden skal tage mig, om det ikke ville være en god ide at diskontere hver eneste dag."

"De får nok af det med tiden," svarede sir Mulberry Hawk, "det kan Nickleby sige Dem."

"Hvad mener De, Nickleby?" spurgte den unge mand. "Bliver jeg en god kunde?"

"Det beror ganske på omstændighederne," svarede Ralph.

"På Deres Herligheds omstændigheder," bemærkede oberst Chowser, "og væddeløbene."

Den tapre oberst skelede til d'hrr. Pyke og Pluck, som om han fandt, at de burde le ad denne vittighed, men da disse herrer

kun var engageret til at le ad sir Mulberry Hawk, var de til hans store ærgrelse så alvorlige som et par bedemænd. For at gøre hans nederlag fuldstændigt, stirrede sir Mulberry, der anså en sådan bestræbelse for et indgreb i hans privilegium, på synderen gennem sit øjeglas, som om han var forbavset over hans anmasselse, og udtalte tydeligt, at det var en "nederdrægtig frihed". Dette skulle være et vink til lord Frederick, hvorfor denne stak sit glas i øjet og så på genstanden for irettesættelsen, som om han havde været et sjældent vildt dyr, der forevistes for første gang. Som noget, der faldt af sig selv, stirrede d'hrr. Pyke og Pluck på det individ, som sir Mulberry Hawk stirrede på, og for at skjule sin forvirring blev den stakkels oberst nødt til at holde sin portvin op for sit højre øje og undersøge farven af den med den mest levende interesse.

I al denne tid havde Kate siddet så tavs, hun kunne, og næppe vovet at løfte øjnene op for ikke at møde lord Frederick Verisophts beundrende blikke, eller, hvad der var endnu værre, hans ven sir Mulberrys frække øjekast. Denne herre var så forekommende at henlede den almindelige opmærksomhed på hende.

"Her sidder miss Nickleby," bemærkede han, "og undrer sig over, hvorfor i al verden ingen gør kur til hende."

"Nej," sagde Kate og så hastig op, "jeg –" og derpå tav hun, idet hun følte, at det havde været bedre, om hun slet intet havde sagt.

"Jeg vil holde et halvt hundrede pund med hvem det skal være," sagde sir Mulberry, "på at miss Nickleby ikke tør se mig i ansigtet og sige, at det ikke var hendes tanker."

"Top!" udbrød den adelige tosse. "Inden ti minutter."

"Top!" svarede sir Mulberry.

Pengene blev lagt på bordet, og den højvelbårne mr. Snobb blev valgt til den dobbelte bestilling at passe på indsatserne og iagttage tiden.

"Å nej," sagde Kate forvirret, mens disse indledende forberedelser blev truffet, "gør ikke mig til genstand for væddemål. Onkel, jeg kan virkelig ikke –"

"Hvorfor ikke, barn?" svarede Ralph, hvis skurrende stemme dog var usædvanlig hæs, som om han talte mod sin vilje og hellere havde set, at det forslag ikke var blevet stillet. "Det er gjort på et øjeblik. Der er intet ondt i det. Hvis disse herrer forlanger det –"

"Jeg forlanger det ikke," sagde sir Mulberry med høj latter, "det vil sige, jeg forlanger på ingen måde, at miss Nickleby nægter det, for hvis hun ger det, taber jeg, men det vil glæde mig at se hendes klare øjne, især da hun beærer bordet så meget ved at stirre på det med dem."

"Ja det gør hun, og det er meget slemt af Dem, miss Nickleby," sagde den adelige yngling.

"Ligefrem grusomt," sagde mr. Pyke.

"Afskyelig grusomt," sagde mr. Pluck.

"Jeg bryder mig ikke om at tabe," sagde sir Mulberry, "for et ordentligt blik af miss Nickleby er dobbelt så mange penge værd."

"Mere," sagde mr. Pyke.

"Langt mere," sagde mr. Pluck.

"Hvorledes står det til, Snobb?" spurgte sir Mulberry.

"Der er gået fire minutter."

"Bravo!"

"Vil De ikke gøre en eneste anstrengelse for min skyld, miss Nickleby?" spurgte lord Frederick efter en kort pause.

"De behøver ikke at ulejlige Dem med at spørge om det, min dreng," sagde sir Mulberry. "Miss Nickleby og jeg forstår hinanden. Hun holder med mig og beviser derved sin gode smag. De har ingen chance, min gamle ven. Hvordan er det nu med tiden, Snobb?"

"Nu er der gået otte minutter."

"Hold pengene klar," sagde sir Mulberry. "De kommer snart til at aflevere dem."

"Ha, ha, ha!" lo mr. Pyke.

Mr. Pluck, der stadig sekunderede og om muligt overbød sin staldbroder, skoggerlo.

Den stakkels pige, der var så forvirret, at hun næppe vidste, hvad hun gjorde, havde besluttet at være fuldstændig passiv, men af frygt for, at hun derved kunne synes at ville støtte sir Mulberrys praleri, der var blevet udtalt i en plump og simpel tone, løftede hun øjnene op og så ham i ansigtet. Der lå noget så modbydeligt, så uforskammet og så frastødende i det blik, der mødte hende, at hun, ude af stand til at få en stavelse frem, rejste sig og skyndte sig ud af stuen. Med stor anstrengelse holdt hun sine tårer tilbage, indtil hun var kommet ovenpå. Her gav hun dem frit løb.

"Det er brillant!" sagde sir Mulberry Hawk og puttede pengene i lommen. "Det er en fornuftig pige, og vi vil drikke hendes skål."

Det er overflødigt at bemærke, at Pyke og co. besvarede dette forslag meget varmt, og at skålen blev drukket med mange små antydninger fra dette firma om sir Mulberrys store sejr. Ralph,

der mens de øvrige gæsters opmærksomhed havde været henvendt på hovedpersonerne i det foregående optrin, havde set på dem som en ulv, syntes at trække vejret friere nu, da hans niece var gået. Mens karaflerne flittigt gik rundt, lagde han sig tilbage i sin stol og stirrede på den ene efter den anden, mens vinen gjorde dem varme. Det var blikke, der syntes at ransage deres hjerter og at blotte hver eneste tanke til gavn for hans uhyggelige idræt.

Imidlertid var Kate overladt til sig selv og havde til dels genvundet sin fatning. Af en tjenestepige havde hun erfaret, at hendes onkel ønskede at se hende, førend hun tog bort, og desuden fået den velkomne efterretning, at herrerne ville drikke kaffe ved bordet. Udsigten til ikke at få dem mere at se bidrog meget til at dæmpe hendes uro. Hun tog en bog og satte sig til at læse. Nu og da fo'r hun op, når der lød et vildt råb fra de støjende svirebrødre, når døren til spisesalen pludselig gik op, og mere end en gang rejste hun sig meget forskrækket, når fodtrin ude på trappen vakte den frygt hos hende, at et eller andet forvildet medlem af selskabet skulle komme ind til hende. Da der dog ikke indtraf noget, som stadfæstede hendes ængstelse, bestræbte hun sig for at fæste sin opmærksomhed endnu nøjere på sin bog. Hun fik efterhånden en sådan interesse for den, at hun gennemlæste flere kapitler, uden at tænke på tid og sted, indtil hun blev forfærdet ved pludselig at høre sit navn blive nævnt af en mandfolkestemme tæt ved hendes øre. Bogen faldt ud af hånden på hende, for på en ottoman tæt ved siden af hende lå sir Mulberry Hawk, øjensynlig halvfuld, noget, som aldrig gør et menneske bedre, når han i hjertet er en skurk.

"Hvilken fortryllende ivrighed!" sagde denne fuldendte kavaler. "Men var den ægte eller kun for at vise øjenhårene?"

Kate bed sig i læberne, men så ængstelig hen til døren og svarede ikke.

"Jeg har betragtet dem i fem minutter," sagde sir Mulberry, "og de er på ære fuldkommen. Hvorfor talte jeg dog og tilintetgjorde et sådant nydeligt lille genremaleri!"

"Gør mig den tjeneste at tie, sir," svarede Kate.

"Nej, nej," sagde sir Mulberry, idet han slog sin klaphat sammen for at støtte sin albue på den og flyttede sig endnu nærmere hen til den unge dame, "det må De virkelig ikke bede mig om. En så ydmyg slave, miss Nickleby – det er syndigt at behandle ham så hårdt; det er det på ære."

"Jeg må sige Dem, sir," svarede Kate, idet hun skælvede mod sin vilje, men talte med megen harme, "at Deres opførsel fornærmer og oprører mig. Har De en eneste gnist af en gentlemans æresfølelse tilbage, så forlader De mig øjeblikkelig."

"Men hvorfor," sagde sir Mulberry, "hvorfor vil De vedligeholde dette skin af overdreven strenghed, De søde væsen? Vær mere naturlig – kære miss Nickleby, vær mere naturlig – hører De?"

Kate rejste sig hastigt, men i samme øjeblik greb sir Mulberry fat i hendes kjole og holdt hende med magt tilbage.

"Slip mig, sir!" udbrød hun, og hendes hjerte svulmede af forbitrelse. "Hører De? Øjeblikkelig – på stedet!"

"Sæt Dem, sæt Dem," sagde sir Mulberry, "jeg ønsker at tale med Dem."

"Slip mig øjeblikkelig, sir," udbrød Kate.

"Ikke for alt i verden," svarede sir Mulberry, og med disse ord bøjede han sig forover ligesom for at trykke hende ned på stolen igen, men da den unge dame på samme tid gjorde en voldsom anstrengelse for at rive sig løs, tabte han ligevægten og faldt, så lang han var, på gulvet. Idet Kate nu sprang frem for at gå, viste mr. Ralph Nickleby sig i døren og stillede sig i vejen for hende.

"Hvad er dette?" spurgte han.

"Det er det, sir," svarede Kate i en voldsom bevægelse, "at under det tag, som jeg, en hjælpeløs pige, Deres afdøde broders datter, allersnarest burde have fundet beskyttelse under, er jeg blevet udsat for en fornærmelse, som burde bringe Dem til at gyse tilbage for at se på mig. Lad mig komme forbi."

Ralph gøs virkelig tilbage, idet den harmfulde pige fæstede sine luende øjne på ham, men han adlød alligevel ikke hendes opfordring. Han førte hende til en stol længere inde i stuen, hvorpå han vendte om og, efter at have nærmet sig sir Mulberry Hawk, pegede på døren.

"Der går Deres vej, sir," sagde Ralph i en dæmpet tone, som en djævel med stolthed ville have vedkendt sig.

"Hvad mener De med det?" spurgte hans ven hidsigt.

De opsvulmede årer trådte ligesom sener frem på Ralphs rynkede pande, og nerverne omkring hans mund arbejdede, som om de sattes i bevægelse af en utrolig smerte, men han smilede hånligt og pegede atter på døren.

"Kender De mig, dårekistelem?" spurgte sir Mulberry.

"Kun alt for godt," svarede Ralph. Den fornemme døgenigt krympede sig under den gamle synders ufravendte blik og gik hen mod døren, idet han mumlede:

"Det skulle nok være lorden, ikke sandt?" sagde han, idet han pludselig standsede ved døren, som om der var gået et lys op for ham. Han vendte sig atter om mod Ralph. "For Satan, jeg var nok i vejen?"

Ralph smilede atter, men svarede ikke.

"Hvem førte ham først til Dem?" fortsatte sir Mulberry. "Og hvorledes ville De uden mig have fået ham således i Deres garn, som De har?"

"Garnet er stort og temmelig fuldt," sagde Ralph. "Pas på, at ingen kvæles i maskerne."

"De ville sælge Deres eget kød og blod for penge og Dem selv med, hvis De ikke allerede har sluttet en handel med Djævelen," svarede den anden. "Vil De fortælle mig, at Deres smukke niece ikke er blevet bragt herhen for at bruges til lokkemad for den drukne dreng derinde?"

Endskønt denne hurtige samtale fra begge sider blev ført i en dæmpet tone, så Ralph sig dog uvilkårligt om for at erfare, om Kate ikke havde forandret sin stilling således, at hun kunne høre dem. Hans modstander bemærkede den fordel, han havde vundet, og benyttede den.

"Vil De fortælle mig," spurgte han atter, "at det ikke forholder sig således? Vil De bilde mig ind, at hvis han havde fundet herop i stedet for mig, at De så ikke ville have været lidt mere blind, lidt mere døv og lidt mindre ilter, end De har været? Nå, Nickleby, svar mig nu på det!"

"Jeg vil sige Dem så meget," svarede Ralph, "at om jeg også havde fået hende her hen for forretningernes skyld –"

"Ja, det er ordet," afbrød sir Mulberry ham leende. "Nu kommer De til Dem selv igen."

"– for forretningernes skyld," fortsatte Ralph og talte langsomt og bestemt, som en mand, der har besluttet ikke at sige mere, "fordi jeg troede, at hun kunne gøre indtryk på det enfoldige unge menneske, De har taget Dem af og hjælper så godt til at ødelægge, så vidste jeg – for jeg kender ham – at det ville vare længe, førend *han* stødte hendes jomfruelige følelse, og at han, med mindre han skulle fornærme af lutter dumhed og enfoldighed, med en smule ledelse ville vise respekt selv over for en niece af sin ågerkarl. Men om jeg også havde tænkt at bruge denne list som et finere lokkemiddel, så havde jeg dog aldrig troet at skulle udsætte pigen for frækhed og råhed af en så gammel karl som De. Og nu forstår vi hinanden."

"Især da der intet var at tjene ved det, hvad?" sagde sir Mulberry spottende.

"Meget rigtigt," sagde Ralph, der havde vendt sig om og så over skuldrene for at give det sidst anførte svar. De to hædersmænds øjne mødtes med et udtryk, som om begge kæltringene indså, at det ikke kunne nytte, de ville forstille sig for hinanden, og sir Mulberry Hawk trak på skuldrene og gik langsomt sin vej. Hans ven lukkede døren og så uroligt hen mod det sted, hvor hans niece endnu sad i den samme stilling, han havde forladt hende i. Hun havde kastet sig på en sofa, og idet hun lod sit hoved hænge ud over puden og skjulte sit ansigt i sine hænder, syntes hun endnu at græde i en sjælekval af sorg og undseelse.

Ralph kunne roligt være gået ind i en forarmet debitors hus og, selv om denne havde siddet ved sit barns dødsleje, have ladet gøre eksekution hos ham, da sligt ville have været en almindelig, simpel forretning og manden en synder mod hans

eneste moralske lov. Men her var en ung pige, som ingen anden uret havde begået, end at hun var kommet levende til verden, som tålmodigt havde føjet ham i alle hans ønsker, som havde bestræbt sig for i enhver henseende at gøre ham til behag, og som frem for alt ikke skyldte ham penge – og han følte sig forlegen og urolig til mode. Han satte sig på en stol et stykke fra hende, derefter på en anden stol lidt nærmere ved, rykkede så lidt nærmere endnu og så endnu lidt nærmere og satte sig til sidst på den samme sofa og lagde sin hånd på Kates arm.

"Stille, barn," sagde han, da hun trak armen til sig og på ny brast i gråd. "Stille, stille! Bryd dig ikke om det, tænk ikke på det!"

"Lad mig for Guds skyld komme hjem!" bad Kate. "Lad mig forlade dette hus og komme hjem!"

"Ja, ja," sagde Ralph, "det skal du. Men først må du tørre dine øjne og fatte dig. Lad mig løfte dit hoved op. Så – så!"

"Å, onkel," udbrød Kate og slog hænderne sammen, "hvad har jeg dog gjort, at De kunne udsætte mig for dette? Selv om jeg havde fornærmet Dem i tanker, ord eller gerning, ville det have været grusomt imod mig og mindet om en, som De må have elsket i tidligere dage, men –"

"Hør mig et øjeblik," afbrød Ralph hende, alvorlig urolig over hendes voldsomme bevægelse. "Jeg vidste ikke, at det ville gå således. Det var mig umuligt at forudse. Jeg gjorde alt, hvad der stod i min magt. – Kom, lad os gå lidt omkring. Du er mat af den beklumrede luft her i værelset og af heden af disse lamper. Du bliver snart bedre, hvis du tager dig lidt sammen."

"Jeg vil gøre, hvad det skal være," svarede Kate, "hvis De bare vil sende mig hjem."

"Godt, godt, det vil jeg," sagde Ralph, "men først må du have dit gamle udseende. Således som du nu ser ud, vil du gøre dem bange, og ingen andre end du og jeg må vide af dette. Lad os nu gå den anden vej. Så, nu ser du allerede bedre ud."

Med sådanne opmuntringer gik Ralph Nickleby frem og tilbage med sin niece under armen, kuet af hendes blik og ligefrem skælvende, når han rørte ved hende. På samme måde fulgte han hende, da han troede, at han kunne lade hende gå ned ad trappen, efter, sandsynligvis første gang i sit liv, at have givet hende hendes sjal på og vist hende lignende småtjenester. Endog gennem forstuen og ned ad gadedørstrappen førte Ralph hende, og han tog heller ikke sin hånd til sig, førend hun sad i vognen.

Idet vogndøren blev slået i, faldt en kam af Kates hår ned for hendes onkels fod, og da han tog den op og rakte hende den, skinnede lyset fra en lygte der i nærheden på hendes ansigt. Den hårlok, der var gået løs og krøllede sig let over hendes pande, sporene af endnu næppe tørrede tårer, den blussende kind, det sorgfulde blik, alt dette vakte en mængde minder, der slumrede i den gamle mands bryst. Hans afdøde broders ansigt syntes pludselig at vise sig for ham med det selvsamme udtryk, det havde haft i anledning af en eller anden barnlig sorg, der nu i alle enkeltheder stod for hans erindring med en tydelighed, som om det var noget, der var sket den foregående dag.

Ralph Nickleby, der var døv for alle blodets og slægtskabets fordringer – der var stålsat mod enhver fortælling om nød og sorg, vaklede ved dette syn og ravede ind i sit hus som en mand, der havde set en ånd fra en verden hinsides graven.

20

Hvori Nicholas omsider træffer sammen med sin onkel, for hvem han med største frimodighed udtaler sine meninger. Hans beslutning.

Tidligt mandag morgen – dagen efter selskabet – travede den lille miss La Creevy rask gennem forskellige gader i Westend for at besørge det vigtige ærinde at underrette madame Mantalini om, at miss Nickleby var for syg til at kunne komme den dag, men håbede at blive i stand til dagen efter at varetage sine forretninger. Og mens miss La Creevy grublede over forskellige fine talemåder og gentile vendinger for at vælge de bedste til at indklæde sin meddelelse i, tænkte hun en hel del over de sandsynlige årsager til sin unge venindes ildebefindende.

"Jeg ved ikke, hvad jeg skal sige til det," mumlede hun. "Hendes øjne var røde i aftes. Hun sagde, at hun havde haft hovedpine, men man får ikke røde øjne af hovedpine. Hun må have grædt."

Efter at være kommet til denne slutning, som hun rigtignok allerede den foregående aften var blevet fuldstændig enig med sig selv om, gik miss La Creevy over til – ligesom hun næsten hele natten havde gjort – at tænke på, hvilken ny årsag til sorg hendes unge veninde måske kunne have haft.

"Jeg kan ikke tænke mig nogen," sagde hun, "slet ingen, med mindre det skulle være den gamle bjørns opførsel. Han har vel været gnaven imod hende! Det fæle dyr!"

Miss La Creevy følte sig lettet efter denne udtalelse, skønt den kun blev hørt af luften, og skyndte sig hen til madame Mantalinis etablissement. Efter at have fået at vide, at den styrende magt ikke var kommet op af sengen, udbad hun sig en samtale med den næstkommanderende, hvorpå miss Knag viste sig.

"For mit eget vedkommende," sagde miss Knag, da budskabet var blevet overbragt med mange sirlige talemåder, "kunne jeg gerne for bestandig undvære miss Nickleby."

"Ja så," svarede miss La Creevy fortørnet, "men da det ikke er Dem, der forestår forretningen, har det ikke stort at sige."

"Meget vel, frøken," sagde miss Knag, "har De mere at befale?"

"Nej jeg har ikke, frøken."

"Så god morgen, frøken."

"God morgen igen, frøken, og mange tak for Deres overordentlige artighed og velopdragenhed."

Efter denne samtale, under hvilken begge damer havde rystet særdeles stærkt og været overmåde høflige – sikre kendetegn på, at de ikke havde været en tomme fra et desperat klammeri – forlod miss La Creevy værelset og hoppede ud på gaden.

"Hvad mon det var for en?" sagde den sære lille sjæl. "En nydelig person, må jeg sige! Gid jeg måtte male hende. Jeg skulle vise hende retfærdighed!" og idet miss La Creevy var overbevist om, at hun havde sagt noget rigtig bidende på miss Knags bekostning, gav hun sig hjerteligt til at le og gik i rigtig godt humør hjem for at spise morgenmad.

Her så man en af fordelene af at have levet så længe alene. Den lille ivrige, travle, muntre skabning levede kun i sig selv,

talte kun med sig selv, havde ingen andre fortrolige end sig selv, var ved sig selv så spydig, hun kunne være, imod folk, der fornærmede hende, fandt behag i sig selv og gjorde ingen fortræd. Om hun også var lidt sladderagtig, led dog ingens gode navn og rygte ved det, og tillod hun sig end undertiden en lille hævn, havde ingen mindste skade af det. Der er mange, hvis indskrænkede kår og deraf følgende mangel på evne til at stifte de bekendtskaber, de ønsker, og ulyst til at færdes blandt det selskab, de kunne få adgang til, bevirker, at London er lige så øde for dem som Syriens sletter. Ligesom disse var den beskedne kunstnerinde i mange år gået sin ensomme, nøjsomme gang, og indtil den tid, da den Nickleby'ske families genvordigheder havde tiltrukket sig hendes opmærksomhed, havde hun ingen venner skaffet sig, selv om hun var fuld af de venligste følelser mod hele menneskeslægten. Der findes mange varme hjerter i samme eneboerdragt som den stakkels lille miss La Creevys.

Men det kommer ikke sagen ved for øjeblikket. Hun kom hjem til sin morgenmad og havde næppe indåndet den fulde duft af sin første mundfuld te, førend tjenestepigen meldte en herre. Miss La Creevy, der straks tænkte sig, at det var en ny kunde, der var opfyldt af beundring for rammen uden for gadedøren, kom i en ubeskrivelig forlegenhed på grund af tetøjet.

"Her, tag det bort, løb ind i sovekammeret med det; hvorhen du vil," sagde hun. "Gud, Gud, at tænke sig, at jeg netop i dag skulle være så sent på færde, efter at jeg nu i tre uger har været færdig klokken halv ni, uden at her har været en sjæl!"

"De må ikke lade Dem forstyrre af mig," sagde en stemme, som miss La Creevy kendte. "Jeg bad pigen ikke at sige mit navn, fordi jeg ville overraske Dem."

"Mr. Nicholas!" udbrød den lille dame forbavset.

"De har altså ikke glemt mig, ser jeg," svarede Nicholas og gav hende hånden.

"Jeg tror, at jeg endog ville have kendt Dem igen på gaden, hvis jeg havde mødt Dem der," sagde miss La Creevy med et smil. "Et par kopper til, Hanna. Men én ting må jeg sige Dem, unge mand; jeg må bede Dem ikke at gentage den næsvished, som De gjorde Dem skyldig i den morgen, De tog bort."

"Å, De ville vist ikke blive meget vred over det, vel?"

"Ikke det?" sagde miss La Creevy. "De kan jo prøve på det, så skal De se!"

Med tilbørlig galanteri tog Nicholas øjeblikkelig miss La Creevy på ordet, hvorpå hun udstødte et svagt skrig og slog ham i ansigtet, men det var ikke noget synderlig stærkt slag.

"Jeg har aldrig set mage til uforskammethed!" udbrød hun.

"De bad mig jo selv prøve på det," sagde Nicholas.

"Ja, men jeg talte ironisk," svarede miss La Creevy.

"Å, det er en anden sag," sagde Nicholas, "men så skulle De også have sagt mig det."

"For De vidste det naturligvis ikke!" svarede miss La Creevy. "Men nu, da jeg ser på Dem igen, forekommer De mig mere mager, end da jeg så Dem sidst. Deres ansigt er blegt og udtæret. Men hvorledes går det til, at De har forladt Yorkshire?"

Her standsede hun, og der var noget så hjerteligt i hendes forandrede tone og væsen, at Nicholas blev ganske bevæget.

"Jeg må sagtens se noget forandret ud," sagde han efter et kort ophold, "for jeg har døjet adskilligt på sjæl og legeme, siden jeg forlod London. Jeg har samtidig været meget fattig og endog lidt nød."

"Gode Gud, mr. Nicholas," udbrød miss La Creevy, "hvad er det, De siger?"

"Det er ikke noget, som De behøver at tage Dem nær," svarede Nicholas med en livligere mine, "og jeg er heller ikke kommet her for at beklage mig over min skæbne, men i et vigtigere øjemed. Jeg ønsker at møde min onkel ansigt til ansigt. Det må jeg først sige Dem."

"Dertil kan jeg svare," tog miss La Creevy til orde, "at jeg ikke misunder Dem Deres lyst, og at jeg ville være i dårligt humør i hele fjorten dage, hvis jeg bare havde været sammen med hans støvler."

"I det væsentlige," sagde Nicholas, "er der ingen stor meningsforskel imellem os, men De må vide, at jeg ønsker at træffe ham for at retfærdiggøre mig og få ham til at tage sin tvetvungethed og ondskab i sig igen."

"Det er en ganske anden sag," svarede miss La Creevy. "Gud forlade mig, men jeg ville ikke græde mig øjnene ud af hovedet, hvis han blev kvalt af det. Nå og så!"

"Derfor gik jeg til ham i morges," sagde Nicholas. "Han kom først tilbage til byen i lørdags, og jeg erfarede ikke hans ankomst før sent i aftes."

"Traf De ham da?" spurgte miss La Creevy.

"Nej," sagde Nicholas, "han var gået ud."

"Aha," sagde miss La Creevy, "sikkert i et eller andet velvilligt, menneskekærligt ærinde!"

"Efter hvad en ven af mig, der ved besked, har sagt mig, har jeg," fortsatte Nicholas, "grund til at tro, at han agter at besøge min moder og søster i dag og meddele dem sin skildring af, hvad der er hændt mig. Der vil jeg træffe ham."

"Det er rigtigt," sagde miss La Creevy og gned sig i hænderne. "Og dog, jeg ved ikke –" tilføjede hun, "der er meget at overveje – andre at tage hensyn til."

"Jeg har taget hensyn til andre," svarede Nicholas. "Men da både retskaffenhed og ære står på spil, skal intet afskrække mig."

"Det må De selv bedst vide," sagde miss La Creevy.

"I dette tilfælde håber jeg det," svarede Nicholas, "og det eneste, jeg vil bede Dem om, er at forberede dem på mit komme. De tror mig langt borte, og hvis jeg kom ganske uventet, ville jeg forskrække dem. Hvis De har tid til at sige dem, at De har set mig, og at jeg skal være hos dem om et kvarter, vil De gøre mig en stor tjeneste."

"Gid jeg kunne gøre Dem eller nogen af Deres en større," sagde miss La Creevy, "men evnen til at tjene andre svarer lige så sjældent til viljen, som viljen svarer til evnen."

Miss La Creevy talte både hurtigt og meget og var snart færdig med sin morgenmad, hvorpå hun satte tedåsen bort og gemte nøglen under kaminristen, tog sin hat på, støttede sig til Nicholas' arm og gik atter til City. Nicholas forlod hende i nærheden af døren til moderens hus og lovede at komme tilbage om et kvarter i det seneste.

Tilfældigvis traf det sig, at Ralph Nickleby, der omsider havde fundet det hensigtsmæssigt at åbenbare de afskyeligheder, Nicholas havde gjort sig skyldig i – i stedet for først at gå et

andet sted i byen i forretninger, som Newman Noggs havde troet – var gået lige hen til sin svigerinde. Da miss La Creevy, der var blevet lukket ind af en pige, kom ind i dagligstuen, fandt hun derfor mrs. Nickleby og Kate grædende og Ralph i færd med at slutte sin beretning om sin nevøs misgerninger. Kate bad hende blive, og miss La Creevy satte sig stiltiende ned.

"Så, De er her allerede, min elskværdige herre?" tænkte den lille dame. "Så skal han også selv melde sig og se, hvilket indtryk det vil gøre på Dem."

"Det er smukt," sagde Ralph, idet han lagde miss Squeers' brev sammen, "meget smukt. Jeg anbefalede ham – trods al min tidligere overbevisning, for jeg vidste, at han aldrig ville gøre gavn – til en mand, hos hvem han, hvis han opførte sig ordentligt, kunne have tilbragt flere år meget behageligt. Hvad er nu resultatet? En adfærd, han kunne komme til at bøde for i Old Bailey."

"Jeg vil aldrig tro det," sagde Kate harmfuldt, "aldrig. Det må være et eller andet nedrigt komplot."

"Du gør den værdige mand uret, barn," sagde Ralph. "Det er ingen opdigtelser. Manden blev overfaldet, din broder er ikke til at finde; den knøs, De taler om, følger med ham – husk vel på det, husk vel på det!"

"Det er umuligt," sagde Kate. "Nicholas! – Og en tyv oven i købet! Moder, hvor kan du sidde og høre på sådanne historier?"

Den stakkels mrs. Nickleby, der aldrig havde udmærket sig ved nogen synderlig klar forstand, og som ved de forandringer i hendes stilling, der var sket i den senere tid, var blevet meget forvirret, gav intet andet svar på denne bebrejdelse, end at hun bag en masse lommetørklæde udbrød, at hun aldrig havde troet

det – og lod derved på den mildeste måde sine tilhørere forstå, at hun virkelig troede det.

"Hvis jeg traf ham," sagde Ralph, "ville det være min pligt, min ufravigelige pligt at overgive ham til retfærdigheden. Som mand af verden og som forretningsmand ville jeg ikke have noget andet valg. Og dog," tilføjede Ralph i en udtryksfuld tone, idet han så hemmeligt, men vist på Kate. "Og dog ville jeg ikke gøre det, jeg ville skåne hans søsters følelser – og naturligvis også hans moders," tilføjede han, ligesom efter nøjere overlæg og med langt mindre eftertryk. Kate fattede godt, at dette blev foreholdt hende som en yderligere bevæggrund til at iagttage den strengeste tavshed om begivenhederne fra den foregående aften. Hun så uvilkårligt på Ralph, da han hørte op med at tale, men han havde vendt sine øjne en anden vej og syntes for øjeblikket at være aldeles uvidende om hendes nærværelse.

"Alt," sagde Ralph efter en lang pause, som kun blev afbrudt af mrs. Nicklebys hulken, "alt forener sig om at bevise sandfærdigheden af dette brev, hvis der overhovedet var nogen mulighed for at tvivle om den. Lister uskyldige mennesker sig bort fra ærlige folk og gemmer sig i smuthuller ligesom forbrydere? Forlokker uskyldige mennesker landstrygere og lusker om i landet med dem ligesom ørkesløse tyve? Overfald, oprør, tyveri, hvad kalder De alt det?"

"Løgn!" råbte en stemme, idet døren blev stødt op, og Nicholas stod midt i værelset.

Overrasket og måske forskrækket sprang Ralph op fra sin stol og trådte nogle skridt tilbage, aldeles overrumplet af dette uventede syn, men straks efter stod han fast og ubevægelig med korslagte arme og betragtede sin nevø skulende og mørk, mens

Kate og miss La Creevy trådte imellem dem for at forebygge de voldsomheder, Nicholas i sin heftige ophidselse syntes at true med.

"Kære Nicholas," udbrød hans søster og klyngede sig til ham, "vær rolig – betænk –"

"Betænke, Kate!" råbte Nicholas og trykkede i sin forbitrelse hendes hånd så stærkt, at hun næppe kunne udholde smerten. "Når jeg tænker på alt og husker på, hvad der er sket, kunne jeg behøve at være af jern for at stå stille overfor ham."

"Eller af bronze," sagde Ralph roligt, "kød og blod har ikke frækhed nok til at trodse sligt."

"Ak Gud, Gud," udbrød mrs. Nickleby, "at det skulle gå så vidt!"

"Hvem taler i en tone, som om jeg havde gjort uret og bragt vanære over nogen?" sagde Nicholas og så sig om,

"Din moder," svarede Ralph og pegede på hende.

"Hvis øren De har forgiftet," sagde Nicholas. "De – De, som under påskud af at fortjene de taksigelser, hun overøste Dem med, dyngede enhver forhånelse, forurettelse og uværdighed på mit hoved. De, som sendte mig til en hule, hvor en smudsig grusomhed, der er Dem værdig, trives, og ungdommelig elendighed vokser frodig; hvor barndommens lethed skrumper sammen til alderdommens tyngde, og alle dens forjættelser tilintetgøres og visner under dens opvækst. Jeg kalder Himlen til vidne på," sagde Nicholas og så sig om, "at jeg har set alt dette, og at *denne* mand kender det."

"Gendriv deres bagvaskelser," sagde Kate, "og vær roligere, så du ikke giver dem nogen fordel over dig. Sig os, hvad du virkelig gjorde, og bevis, at de taler usandt."

"Hvad beskylder de mig for – eller hvad beskylder *han* mig for?" sagde Nicholas.

"For det første for at have overfaldet din principal og været meget nær ved at udsætte dig for at blive tiltalt for drab," tog Ralph til orde. "Jeg taler åbent og ærligt, unge menneske, hvor meget du end støjer."

"Jeg trådte til," sagde Nicholas, "for at frelse en ynkværdig, ulykkelig skabning fra den nedrigste og skammeligste grusomhed, og idet jeg gjorde dette, gav jeg en usling en tugtelse, som han ikke vil glemme så snart, om den end ikke var nær så stor, som han havde fortjent den. Skulle det samme optrin atter foregå i mit påsyn, ville jeg bære mig ad på samme måde. Kun ville jeg slå hårdere og tungere og mærke ham således, at han skulle beholde spor af det lige til sin grav, når han så kom i den."

"Hører De," sagde Ralph, idet han vendte sig om mod mrs. Nickleby. "En køn anger."

"Å Gud," udbrød mrs. Nickleby, "jeg ved ikke, hvad jeg skal tænke, nej jeg ved sandelig ikke."

"Moder, tal ikke endnu," sagde Kate. "Kære Nicholas, jeg vil kun sige dig det, for at du kan vide, hvad ondskaben kan finde på. De beskylder dig for – en ring er blevet borte, og de siger, at –"

"Konen," sagde Nicholas stolt, "den karls kone, som disse beskyldninger kommer fra, tabte – antager jeg – en værdiløs ring blandt nogle af mine klæder den samme morgen, da jeg forlod huset. Hun var inde i sovekammeret, hvor de lå, for at tugte et ulykkeligt barn, og jeg fandt den, da jeg undervejs

åbnede min bylt. Jeg sendte den straks tilbage med posten, og nu har de den."

"Det vidste jeg, det vidste jeg!" sagde Kate og så hen på sin onkel. "Men nu denne dreng, kære broder, i hvis selskab man siger, at du er taget bort?"

"Denne dreng, som ved råhed og hård behandling er blevet en enfoldig, hjælpeløs skabning, er nu hos mig," svarede Nicholas.

"Hører De?" sagde Ralph, idet han atter henvendte sig til moderen. "Alting er bevist, og det endog ved hans egen tilståelse. Vil du udlevere denne dreng, sir?"

"Nej, jeg vil ikke," svarede Nicholas.

"Du vil ikke?"

"Nej," gentog Nicholas, "ikke til den mand, jeg traf ham hos. Gid jeg vidste, hvem han skylder sin fødsel, jeg kunne måske da tvinge faderen til at skamme sig, selv om han var død for ethvert af naturens bånd."

"Så?" sagde Ralph, "nå, sir, vil du nu høre et ord af mig?"

"De kan tale når, og sige, hvad De vil," svarede Nicholas, idet han omfavnede sin søster. "Jeg bryder mig kun lidt om Deres ord eller trusler."

"Meget vel, sir," sagde Ralph, "men måske angår det andre, som kunne finde det umagen værd at høre efter og overveje, hvad jeg siger Dem. Jeg vil henvende mig til din moder, som kender verden."

"Ak ja, men som jeg så inderligt ønsker, at jeg ikke gjorde," sagde mrs. Nickleby sukkende.

Den gode dame behøvede virkelig ikke at være synderlig bekymret i denne særlige henseende, da omfanget af hendes

verdenskundskab mildest talt var meget tvivlsomt. Dette syntes Ralph også at mene. Han smilede, mens hun talte, hvorpå han skiftevis så vist på hende og Nicholas, idet han gav sig luft i følgende ord:

"Om hvad jeg har gjort eller agtede at gøre for Dem, frue, og min niece, vil jeg ikke sige en eneste stavelse. Jeg lovede intet og lader Dem selv dømme. Jeg truer ikke nu, men jeg vil kun sige, at denne egensindige, halsstarrige og vilde dreng ikke skal få en penny af mine penge, en krumme af mit brød eller et tryk af min hånd, om jeg så kan frelse ham fra den højeste galge i Europa. Jeg vil ikke møde ham, komme, hvor han kommer, eller høre hans navn. Jeg vil ikke hjælpe ham eller dem, der hjælper ham. Med den fulde bevidsthed om, hvad han har pådraget Dem ved at handle således, er han kommet tilbage i sin egenkærlige dovenskab for at falde Dem til byrde i Deres armod og tære på sin søsters tarvelige ugeløn. Det smerter mig at opgive Dem og endnu mere at opgive hende, men jeg vil ikke opmuntre denne blanding af lavhed og grusomhed, og da jeg ikke vil opfordre Dem til at forskyde ham, ser jeg Dem ikke mere."

Havde Ralph ikke kendt og følt sin evne til at såre dem, han hadede, ville hans blikke på Nicholas have vist ham den i hele dens kraft under denne tale. Hvor uskyldig den unge mand end var i enhver brøde, pinte enhver snedig hentydning, tirrede enhver vel udtænkt spydighed ham på det blodigste, og da Ralph bemærkede, hvorledes han blegnede og hans læbe dirrede, skuttede han sig for at tilkendegive, hvor godt han havde af de stiklerier, der bedst egnede sig til at trænge ind i et ungt og ildfuldt sind.

"Jeg kan ikke gøre for det," udbrød mrs. Nickleby. "Jeg ved, at De har været meget god imod os og havde i sinde at gøre en hel del for min elskede datter. Det er jeg ganske vis på. Jeg ved, at det var Deres hensigt, og det var meget smukt af Dem, at De tog hende hjem i Deres hus osv. – og det ville naturligvis have været en stor ting for hende og for mig med. Men jeg kan ikke, det indser De nok, svoger, jeg kan ikke forskyde min egen søn, selv om han har gjort alt det, De siger. Det er ikke muligt. Jeg kan ikke gøre det, og vi må derfor gå undergangen i møde, kære Kate. Jeg tror nok, jeg kan bære det."

Idet mrs. Nickleby udtalte disse og en vidunderlig kæde af andre usammenhængende udbrud af sorg, som ingen anden dødelig end hun selv ville have kunnet sammenføje, vred hun hænderne og hendes tårer randt hurtigere.

"Hvorfor siger du, selv om Nicholas havde gjort alt det, De siger, moder?" spurgte Kate med ædel harme. "Du ved jo, at han ikke har gjort det."

"Jeg ved ikke, hvad jeg skal tro, barn," sagde mrs. Nickleby. "Nicholas er så hidsig, og din farbroder er så rolig, at jeg kun kan høre, hvad han, men ikke hvad Nicholas siger. Men det er det samme, lad os ikke tale mere om det. Vi kan gå til arbejdshuset eller til asylet for trængende eller til Magdalenestiftelsen, og det jo før jo bedre."

Med denne mærkværdige sammenblanding af velgørende anstalter gav hun atter sine tårer frit løb.

"Bliv," sagde Nicholas, da Ralph vendte sig om for at gå. "De behøver ikke at forlade dette sted, sir, for om et minut skal jeg fritage det for min nærværelse, og det vil vare længe, meget længe, førend jeg atter formørker disse døre."

"Nicholas," udbrød Kate og kastede sig om sin broders hals og omslyngede ham med sine arme, "tal ikke således, min elskede broder, du får mit hjerte til at briste. Tal til ham, moder. Bryd dig ikke om hende, Nicholas; hun mener det ikke, du må jo kende hende bedre. Onkel, tal dog for Guds skyld til ham."

"Det var ikke min hensigt, Kate," sagde Nicholas i en øm tone, "det var ikke min hensigt at blive hos jer. Tænk bedre om mig end at tro det muligt, jeg vender måske denne by ryggen nogle få timer tidligere, end jeg havde tænkt, men hvad gør det? Vi vil ikke glemme hinanden, fordi vi er adskilte, og bedre dage vil komme, da vi ikke mere skal skilles. Vær en kvinde, Kate," hviskede han stolt, "men gør ikke mig til det, mens *han* er til stede."

"Nej, nej, det vil jeg ikke," sagde Kate ivrigt, "men du må ikke forlade os. Tænk på alle de glade dage, vi har oplevet med hinanden, førend disse skrækkelige ulykker ramte os, på hjemmets lykke og hygge og de prøvelser, vi nu har at bære, og på, at vi ingen beskytter har under alle de fornærmelser og forurettelser, fattigdommen så højlig indbyder til, og du kan ikke ville lade os bære dem alene, uden nogen hånd til at hjælpe os."

"I vil blive hjulpet, når jeg er borte," svarede Nicholas hastig. "Jeg er ingen bistand, ingen beskytter for jer. Jeg vil kun bringe jer sorg og nød og lidelser. Min egen moder indser det, og hendes kærlighed og frygt for dig viser mig, hvilken fremgangsmåde jeg bør vælge. Og gid nu alle gode engle velsigner dig, Kate, indtil jeg kan føre dig til mit eget hjem, hvor vi kan skabe den lykke, der nu nægtes os, og tale om disse

prøvelser som om ting, der er overstået. Hold mig nu ikke tilbage her, men lad mig gå straks. Så! Kære, kære søster!"

Den hånd, der havde holdt på ham, slappedes, og Kate besvimede i hans arme. Nicholas bøjede sig over hende og overgav hende, efter blidt at have sat hende på en stol, til deres skikkelige veninde.

"Jeg behøver ikke at bønfalde Dem om Deres deltagelse," sagde han, idet han trykkede hendes hånd, "for jeg kender Deres natur. De vil ikke glemme dem."

Han trådte nu hen til Ralph, der var blevet stående i den samme stilling, han havde bevaret under hele samtalen, uden at røre en finger.

"Hvilke skridt De end gør, sir," sagde han med en røst, der ikke kunne høres af andre, "skal jeg holde vågent øje med Dem, efter Deres ønske overlader jeg dem til Dem, men før eller senere kommer der en regnskabsdag, og den vil blive streng for Dem, hvis de bliver forurettede."

Ralph lod ikke en muskel i sit ansigt røbe, at han hørte et eneste ord af denne afskedstale. Han mærkede næppe, at den var ude, og mrs. Nickleby havde næppe besluttet sig til at holde sin søn tilbage med magt, hvis det behøvedes, før Nicholas var borte.

Imens han ilede gennem gaderne til sit usle logis og ligesom søgte at holde skridt med de tanker, der myldrede frem i hans hjerne, steg mange tvivl og betænkeligheder op hos ham og fristede ham til at vende tilbage. Men hvad kunne de vinde ved det? Sæt, at han bød Ralph Nickleby trods og endog var så heldig at få noget arbejde, han ville jo dog kun forværre deres nuværende stilling ved at opholde sig hos dem og kunne måske

i høj grad skade deres fremtidsudsigter, for hans moder havde jo talt om nogle ny opmærksomheder mod Kate, som denne ikke havde benægtet.

"Nej," tænkte han, "jeg har gjort bedst i at handle, som jeg har."

Men førend han havde gået fem hundrede skridt, blev han grebet af en helt anden følelse. Han standsede, trak hatten ned over øjnene og gav efter for de tungsindige betragtninger, som trængte ind på ham. Ingen brøde at have begået, og dog at være så aldeles alene i verden, at være adskilt fra de eneste personer, han elskede, og være bandlyst som en forbryder, mens han for et halvt år siden havde været omgivet af alle bekvemmeligheder og var blevet set op til som sin families håb – dette var hårdt at bære. Og han havde heller ikke fortjent det; det var dog altid en trøst, og stakkels Nicholas klarede atter op, for atter at føle sig nedtrykt, alt som hans hurtig skiftende tanker viste ham forskellige schatteringer af lys og skygge.

Under denne skiften af håb og mørke anelser, som enhver må have følt, der har kendt almindelige prøvelser, nåede Nicholas omsider sit fattige værelse. Han blev nu ikke længere holdt oppe af den spænding, som hidtil havde ægget ham, men var medtaget af den slaphed, den efterlod. Derfor kastede han sig på sengen, vendte sit ansigt ind mod væggen og gav de følelser, han længe havde lagt bånd på, frit løb.

Han havde ikke hørt nogen træde ind og var uvidende om Smikes nærværelse, indtil han, idet han tilfældigvis løftede hovedet op, så ham stå i den anden ende af værelset og se vist hen på ham. Han tog øjnene til sig, da han så, at han blev

bemærket, og lod, som om han var optaget med de tarvelige tilberedelser til middagsmaden.

"Nå, Smike," sagde Nicholas så muntert, han kunne, "lad mig nu høre, hvilke ny bekendtskaber du har gjort i dag, eller hvilke ny vidundere du har opdaget inden for denne og den næste gades grænser."

"Nej," sagde Smike og rystede sørgmodig på hovedet, "i dag må jeg tale om noget andet."

"Om hvad du vil," sagde Nicholas godmodigt.

"Om det," sagde Smike. "Jeg ved, at De er ulykkelig og kommet i stor forlegenhed, fordi De har taget mig med. Jeg burde have vidst det og være blevet tilbage – og det havde jeg også gjort, hvis jeg havde tænkt på det den gang. De – De – er ikke rig; De har ikke nok til Dem selv, og jeg burde ikke være her. De bliver," sagde knøsen og lagde frygtsomt sin hånd på Nicholas' – "De bliver magrere dag for dag; deres kinder er blegere, og Deres øjne mere indfaldne. Jeg kan ikke udholde at se Dem således og tænke på, hvilken byrde jeg er for Dem. Jeg prøvede på at gå min vej i dag, men tanken om Deres venlige ansigt holdt mig tilbage. Jeg kunne ikke forlade Dem uden at have talt et ord med Dem."

Den stakkels fyr kunne ikke komme længere; hans øjne fyldtes med tårer, og mælet svigtede ham.

"Det ord, som kan adskille os," sagde Nicholas og tog ham hjerteligt om skulderen, "skal aldrig blive udtalt af mig, for du er min eneste trøst og støtte. Jeg vil ikke miste dig nu for alt i verden. Tanken om dig har holdt mig oppe under alt, hvad jeg har lidt i dag, og skal fremdeles holde mig oppe under hundrede gange så mange af den slags genvordigheder. Giv mig

din hånd. Mit hjerte er knyttet til dit; vi vil rejse herfra, førend ugen er omme. Hvad gør det, at jeg er fattig? Du letter mig fattigdommen, og vi vil være fattige med hinanden."

21

Madame Mantalini er i en temmelig ubehagelig stilling, og miss Nickleby er i slet ingen.

Kate Nicklebys sindsbevægelse havde gjort hende det umuligt at varetage sine forretninger hos modehandlerinden i tre dage, men efter denne tids forløb gik hun på det sædvanlige klokkeslæt og med langsomme skridt til det modens tempel, hvor madame Mantalini regerede som eneherskerinde. Miss Knags uvilje havde i denne mellemtid ikke mistet noget af sin bitterhed. De unge damer vogtede sig samvittighedsfuldt for ethvert samkvem med deres mistænkelige fælle, og da den mønsterværdige kvinde nogle minutter efter indfandt sig, lagde hun ikke skjul på det mishag, hun betragtede Kates tilbagekomst med.

"Jeg havde virkelig troet," sagde miss Knag, idet drabanterne flokkedes om hende for at skille hende ved hendes hat og sjal, "at visse folk ville have æresfølelse nok til at blive borte, når de vidste, hvor ubehagelig deres nærværelse må være for rettænkende personer. Men det er en underlig verden!"

Efter at have gjort denne bemærkning om verden i samme tone, som de fleste mennesker gør bemærkninger om verden i, når de er i dårligt humør, det vil sige, som om de slet ikke hørte til den, drog miss Knag et dybt suk, der skulle udtrykke hendes milde medlidenhed med menneskeslægtens slethed. De andre var ikke sene til at gentage sukket, og miss Knag ville åbenbart

til at glæde dem med nogle flere moralske betragtninger, da madame Mantalinis bydende stemme gennem talerøret befalede miss Nickleby at komme ovenpå for at hjælpe til med at rydde op i udstillingssalen, en udmærkelse, som fik miss Knag til at slå med nakken og bide sig så hårdt i læberne, at hendes talegaver en tid lang var lig nul.

"Nå, lille miss Nickleby," sagde madame Mantalini, da Kate trådte ind, "er De nu rigtig frisk igen?"

"Jo mange tak, nu har jeg det bedre," svarede Kate.

"Gid jeg kunne sige det samme," bemærkede madame Mantalini, idet hun satte sig ned med et udtryk af træthed.

"Er De syg?" spurgte Kate. "Det gør mig ondt at høre."

"Just ikke syg, men forpint, barn, forpint," svarede fruen.

"Det gør mig endnu mere ondt at høre," sagde Kate blidt. "Et legemligt ildebefindende er lettere at bære end et sjæleligt."

"Ja! Og det er meget lettere at tale om det end at finde sig i nogen af delene," sagde madame Mantalini, idet hun meget pirrelig gned sig på næsen. "Så, gå nu til Deres arbejde, barn, og bring tingene i orden."

Mens Kate i sit stille sind grublede over, hvad disse tegn på ærgrelse skulle sige, stak mr. Mantalini spidserne af sine bakkenbarter og lidt efter lidt hele hovedet ind ad den halvt åbne dør og sagde med dæmpet stemme:

"Er mit liv der?"

"Nej," svarede hans kone.

"Hvor kan den tale således, når den blomstrer i salen som en rose i en pokkers urtepotte?" sagde Mantalini. "Tør dens dukke komme ind og tale med den?"

"Nej, på ingen måde," svarede fruen, "du ved jo, at jeg ikke tillader, at du kommer her. Gå din vej."

Dukken, der måske blev opmuntret af den mildere tone i dette svar, vovede imidlertid at være ulydig og listede på tåspidserne ind i værelset hen mod madame Mantalini og kyssede på fingeren ad hende, idet den nærmede sig.

"Hvorfor vil den ærgre sig og fordreje sit lille ansigt til en fortryllende nøddeknækker?" sagde Mantalini, idet han lagde sin arm om sit livs liv og trak hende ind til sig.

"Jeg kan ikke udstå dig," svarede hans kone.

"Ikke – hvad, ikke udstå mig?" udbrød Mantalini. "Sniksnak. Det er umuligt. Der findes ikke et fruentimmer i verden, som kunne sige mig sådan noget lige op i ansigtet – lige op i mit eget ansigt!"

Med disse ord strøg Mantalini sig om hagen og så sig velbehagelig i et spejl.

"En sådan vanvittig ødselhed," sagde hans kone.

"Af lutter glæde over at have vundet så yndig en skabning, sådan en lille Venus, sådan en pokkers fortryllende, henrivende, indtagende, fængslende lille Venus," sagde Mantalini.

"Betænk, hvilken stilling du har bragt mig i," indvendte madame Mantalini.

"Intet ondt vil, intet ondt skal vederfares min egen skat," svarede Mantalini. "Det er alt sammen forbi, det vil ingen følger have. Der vil komme penge ind, og kommer de ikke hurtigt nok ind, skal gamle Nickleby punge ud igen eller også få pulsåren skåret over, hvis han vover at plage og fortrædige den lille –"

"Tys!" afbrød fruen ham. "Ser du ikke?"

Mr. Mantalini, der i sin ivrighed for at formilde sin kone ikke havde set – eller stillet sig an, som om han ikke havde set miss Nickleby, lystrede og dæmpede sin stemme. Derpå fulgte en hel del hvisken, under hvilken madame Mantalini mere end en gang syntes at hentyde til en gæld, som Mantalini havde pådraget sig før deres giftermål, samt til et uventet pengeudlæg for at betale denne gæld, og end videre til forskellige elskværdige svagheder hos denne herre, såsom spil, ødselhed, dovenskab og hestegalskab. Mantalini affærdigede den ene efter den anden af disse beskyldninger med et eller flere kys i forhold til deres vigtighed, og enden på det hele blev, at madame Mantalini blev henrykt over ham, og at de gik ovenpå for at spise morgenmad.

Kate var i færd med at ordne de forskellige dekorationsgenstande så smagfuldt, hun formåede, da hun studsede ved at høre en mandfolkestemme inde i værelset, og atter studsede hun, da hun så sig om og bemærkede, at en hvid hat, et rødt halstørklæde, et bredt, rundt ansigt, et stort hoved og en grøn frakke ligeledes var derinde.

"De skal ikke blive bange, miss," sagde ejeren af alle disse ting, "men med forlov, er dette hersens ikke modehandelanstalten?"

"Jo," svarede Kate meget forbavset. "Hvad ønsker De?"

Den ukendte svarede ikke, men gik, efter først at have set sig tilbage, ligesom for at vinke ad en usynlig person udenfor, ganske sindigt ind i værelset. Tæt i hælene på ham fulgte en lille mand, der var iført en brun, meget slidt dragt og medbragte en blandet luft af gammel tobaksrøg og friske løg. Hans klæder var stærkt dunede, og hans sko, strømper og underklæder, lige fra

hælene til vesteknapperne inklusive, til overflod tilstænkede med gadesnavs, som han havde fået på sig fjorten dage, førend det var blevet godt vejr. Kate troede helt naturligt, at disse indtagende individer var kommet i den hensigt at sætte sig i ulovlig besiddelse af alle de rørlige genstande, de kunne have lyst til. Hun søgte ikke at skjule sin frygt og gik hen mod døren.

"Vent et minut," sagde manden i den grønne frakke, idet han sagte lukkede døren og stillede sig med ryggen imod den. "Det er et ubehageligt ærinde. Hvor er Deres gamle?"

"Min – hvad var det, De sagde?" spurgte Kate og skælvede, for hun troede, at "gamle" i tyvesproget muligvis kunne betyde ur eller penge.

"Mister Muntlehiney," sagde manden. "Hvor er han blevet af? Er han hjemme?"

"Han er ovenpå, tror jeg," svarede Kate, lidt beroliget ved denne forespørgsel, "ønsker De at tale med ham?"

"Nej," svarede den fremmede, "det just ikke, hvis det skal betragtes som en gunstbevisning. De kan bare levere ham dette hersens kort og sige ham, at hvis han ønsker at tale med mig og spare sig ulejlighed, så er jeg her."

Med disse ord rakte den fremmede Kate et tykt, firkantet kort og bemærkede til sin ven med rolig mine, "at værelserne havde en dygtig højde," hvilket denne indrømmede, idet han eksempelvis tilføjede, "at der var plads i mængde for en lille dreng til at vokse op i, uden at han behøvede at være bange for at støde panden imod loftet."

Efter at Kate havde ringet på den klokke, som skulle kalde på madame Mantalini, kastede hun et blik på kortet og så, at der stod navnet "Scaley" tilligemed nogle oplysninger, som hun ikke

fik tid til at undersøge, eftersom hendes opmærksomhed blev henledt på mr. Scaley selv. Han gik hen til et af toilettespejlene og gav det et stærkt puf på midten med sin stok, og det lige så koldblodigt, som om det havde været af støbejern.

"En god plade dette hersens, Tix," sagde mr. Scaley.

"Ja," svarede mr. Tix og lod mærkerne af sine fire fingre og et dobbelt aftryk af sin tommelfinger blive siddende på et stykke himmelblåt silketøj, "og dette hersens er heller ikke blevet gjort for ingenting, kan De være støt på."

Fra silketøjet overførte mr. Tix sin beundring på nogle fine klædningsstykker, mens mr. Scaley i al magelighed rettede på sit halstørklæde foran spejlet og så ved dettes hjælp skred til en omhyggelig undersøgelse af en filipens på sin hage. Han var endnu ikke færdig med denne vigtige forretning, da madame Mantalini trådte ind og udstødte et udråb af overraskelse, som vakte hans opmærksomhed.

"Å, er det missis?" spurgte Scaley.

"Det er madame Mantalini," svarede Kate.

"Så," sagde mr. Scaley; idet han tog et lille dokument op af sin lomme og foldede det ganske langsomt ud, "er her en eksekutionsordre, og hvis det ikke er belejligt at betale, vil vi straks gå huset igennem og foretage registreringen."

Stakkels madame Mantalini vred sine hænder af sorg og ringede på sin mand, hvorpå hun sank om på en stol og dånede. Forretningsmændene lod sig imidlertid slet ikke forstyrre af denne begivenhed. Mr. Scaley støttede sig til et stativ, som en smuk kjole var hængt op på, så at hans skuldre kom til syne oven for den omtrent således, som skuldrene af den dame, for hvem den var bestemt, ville have vist sig. Han skubbede sin hat

til den ene side og kløede sig ganske ubekymret i hovedet. Hans ven mr. Tix benyttede sig af lejligheden til at få et overblik over hele værelset, førend han begyndte på sin forretning, og stod med sin protokol under armen og sin hat i hånden og vurderede i tankerne hver enkelt genstand.

Således stod sagerne, da Mantalini styrtede ind, og da dette udmærkede eksemplar i sine ungkarledage havde haft en omfattende omgang med folk af mr. Scaleys lav og desuden slet ikke blev overrasket over denne spændende historie, trak han kun på skuldrene, stak hænderne i lommerne, trak øjenbrynene i vejret, fløjtede et par takter, svor et par eder, satte sig skrævs over en stol og gjorde med den største ro og fatning gode miner til slet spil.

"Hvor stort er det pokkers beløb?" spurgte han straks.

"Femten hundrede og syv og tyve pund, fire shillings og ni og en halv pence," svarede mr. Scaley uden at røre sig.

"Pokker i vold med den halve penny," sagde Mantalini utålmodigt.

"For mig gerne, hvis De ønsker det," svarede mr. Scaley, "og med de ni pence også."

"Det rager ikke os, om de femten hundrede og syv og tyve pund gå samme vej," sagde mr. Tix.

"Ikke en døjt," sagde Scaley.

"Nå," sagde samme herre efter et ophold, "hvad skal der så ske – skal der ske noget? Er det kun en lille rift, eller går det hele i smadder? Det er altså rent forbi med det samme – meget vel! Så må De, mr. Tom Tix Esquire, lade Deres engel af kone og Deres elskværdige familie vide, at De ikke kommer til at sove hjemme i de tre første nætter, da De skal blive her og passe på. Hvad kan

det nytte fruen at sørge?" fortsatte mr. Scaley, da madame Mantalini begyndte at hulke. "Over halvdelen af, hvad der er her, er sagtens ikke betalt. Hvilken trøst må det ikke være for hendes følelser!"

Med disse bemærkninger, der forenede behagelig spøg med sund moralsk trøst i ulykken, skred mr. Scaley til at foretage registreringen, og ved dette kildne hverv gavnede betjenten mr. Tix' sjældne takt og erfaring ham meget.

"Du min lyksaligheds bægers forsøder," sagde Mantalini, idet han med bodfærdig mine nærmede sig sin kone, "vil du høre mig to minutter?"

"Å, tal ikke til mig," svarede hun hulkende. "Du har ødelagt mig, og det er nok."

Mantalini, der utvivlsomt omhyggeligt havde studeret sin rolle, hørte ikke så snart disse ord blive udtalte i en sørgmodig og streng tone, førend han veg flere skridt tilbage, antog et udtryk af den dybeste sjælekval og styrtede hovedkulds ud af stuen. Kort efter hørte man, at han med stor heftighed slog døren i til et påklædningsværelse ovenpå.

"Miss Nickleby," råbte fruen, da denne lyd nåede hendes øre, "skynd Dem for himlens skyld, han tager livet af sig! Jeg talte uvenligt til ham, og det kan han ikke tåle. Alfred, min elskede Alfred!"

Med sådanne udråb ilede hun ovenpå, fulgt af Kate, der, om hun end ikke ganske delte den ømme hustrus frygt, ikke des mindre var lidt ængstelig. Da døren til påklædningsværelset i en fart var blevet revet op, så de Mantalini, med skjortelinningen slået symmetrisk tilbage, hvæsse en barberkniv på en strygerem.

"Ah," udbrød han, "forstyrret!" og vupti gik kniven ned i lommen på hans slåbrok, mens han rullede vildt med øjnene, og hans hår bølgede i vild uorden og blandede sig med hans bakkenbarter.

"Alfred," sagde hans kone og slyngede sine arme om ham, "jeg mente ikke noget med det, jeg mente ikke noget med det!"

"Ødelagt!" råbte Mantalini. "Har jeg bragt ødelæggelse over den bedste og reneste skabning, der nogen sinde har gjort en nedrig landstryger lykkelig? For pokker, slip mig!"

På dette vendepunkt af sin rasen greb han efter kniven, men blev holdt tilbage af sin kone, hvorpå han forsøgte at knuse sit hoved mod væggen, idet han dog sørgede for at være mindst seks fod fra den.

"Fat dig, min egen engel," sagde madame Mantalini. "Det er ingens skyld. Skylden er lige såvel min som din, og det går os nok godt. Stille, Alfred, stille!"

Mr. Mantalini fandt det ikke hensigtsmæssigt straks at slå sig til tåls, men efter at han flere gange havde råbt på gift og opfordret en eller anden dame eller herre til at skyde ham en kugle for panden, blev han betaget af blidere følelser, og han græd meget rørende. I denne mildere sindstilstand lod han dem tage kniven – han var, sandt at sige, ret glad ved at blive af med den, da den var en ubekvem og farlig genstand i en slåbroklomme – og han fandt sig i, at hans kærlige hustru førte ham bort.

Efter to eller tre timers forløb blev de unge damer underrettede om, at man ikke havde brug for dem for det første, og to dage senere stod Mantalinis navn på fallentlisten. Samme formiddag modtog miss Nickleby med fodposten en

meddelelse om, at forretningen fremtidig ville blive ført i miss Knags navn, og at hendes bistand ikke længere behøvedes. Så snart mrs. Nickleby hørte dette, erklærede denne gode dame, at hun hele tiden havde ventet det, og påberåbte sig, at hun mangfoldige, skønt ukendte gange havde spået, at det ville gå således.

"Og jeg siger atter," sagde mrs. Nickleby – der, som det næppe er nødvendigt at bemærke, aldrig havde sagt det før – "jeg siger atter, at modepynt- og skræddersyningsfaget er det allerdårligste af alle dem, som du, Kate, skulle have tænkt på at lægge dig efter. Jeg bebrejder dig det ikke, kære barn, men jeg vil bare sige, at havde du rådført dig med din moder –"

"Ja, ja, moder," sagde Kate blidt, "men hvad vil du nu råde mig til?"

"Råde dig til?" udbrød mrs. Nickleby. "Er det ikke klart, at en ung pige i din stilling ikke kan være andet end selskabsdame hos en eller anden elskværdig dame. Dertil gør din opdragelse, dit væsen og ydre, kort sagt, alt gør dig fortrinlig egnet? Har du aldrig hørt din kære salig fader tale om den unge dame, der var datter af den gamle dame, som boede i det samme hus, hvori han boede som ungkarl – hvad var det nu, hun hed? Jeg ved, at hendes navn begyndte med B og endte med g, men om det var Waters – nej det var det dog ikke, men hvad hun nu også hed, husker du ikke, at denne unge dame blev selskabsdame hos en gift dame, som døde kort efter, og at hun ægtede hendes mand og fik en af de smukkeste små drenge, som doktoren nogen sinde havde set – alt sammen før der var gået atten måneder?"

Kate vidste godt, at denne strøm af behagelige erindringer hidrørte fra en eller anden virkelig eller indbildt chance, som

hendes moder havde opdaget på selskabsdamens livsbane. Hun ventede derfor meget tålmodigt, indtil alle sagen vedkommende og uvedkommende minder og anekdoter var blevet udtømt, og dristede sig til sidst til at spørge, hvilken opdagelse der var blevet gjort. Sandheden kom da for en dag. Mrs. Nickleby havde samme formiddag fra det værtshus, hvor de hentede porter, fået en meget anset avis fra den foregående dag. I denne avis stod et på det reneste engelsk affattet avertissement om, at en gift dame ønskede sig en dannet ung person til selskabsdame, og at den gifte dames navn og adresse kunne erfares, når man ville henvende sig til en nærmere betegnet boglade i Westend.

"Og jeg siger," udbrød mrs. Nickleby, idet hun hoverende lagde avisen fra sig, "at hvis din onkel ikke har noget imod det, er det nok umagen værd at gøre et forsøg."

Efter alle de slemme sammenstød, Kate allerede havde haft med verden, var hun nedslået og brød sig alt for lidt om, hvilken skæbne der ventede hende, til at hun skulle gøre indvendinger. Mr. Ralph Nickleby gjorde heller ingen, men bifaldt tværtimod forslaget, ligesom han heller ikke viste nogen synderlig forundring over madame Mantalinis pludselige fallit. Det ville også have været sært af ham, da det var ham specielt, der havde fremkaldt den. De indhentede derfor straks oplysninger om navnet og adressen, og endnu samme formiddag gik Kate og hendes moder ud for at opsøge mrs. Wititterly på Cadogan Place.

Cadogan Place er det eneste svage bånd, som forener to store yderligheder. Den er forbindelsesleddet mellem Belgrave Squares aristokratiske stenbro og Chelseas barbari. Den ligger

ved Sloane Street, men hører ikke til den. Beboerne af Cadogan Place ser ned på Sloane Street og finder Brompton simpel. De fingerer finhed og lader, som om de ikke ved, hvor New Road er, ikke fordi de gør krav på at stå aldeles på samme fod som de fornemme folk fra Belgrave Square og Grosvenor Place, men de optræder omtrent som fornemme folks uægte børn, der finder fornøjelse i at prale af deres slægtninge, selv om deres slægtninge ikke vil vide noget af dem at sige. Skønt altså beboerne af Cadogan Place påtager sig de fornemste og stolteste miner, hører de i virkeligheden dog til middelstanden. Cadogan Place er den elektriske leder, som giver folk uden for dens grænser stød af en fødsels- og rangstolthed, som den ikke selv indeholder, men henter fra en kilde udenfor. Man kan også sige, at den ligesom det bånd, der forener de siamesiske tvillinger, indeholder noget af to forskellige legemers liv og væsen uden at høre til hverken det ene eller det andet. På dette tvivlsomme terræn boede mrs. Wititterly, og på hendes dør bankede Kate Nickleby med skælvende hånd. Døren blev åbnet af en svær tjener med melet eller kridtet eller på anden måde malet hår – det så ikke ud til at være ægte pudder – og efter at han havde modtaget visitkortet, gav han det til en lille page, der var så lille, at hans krop ikke kunne rumme det antal små knapper, der nødvendigvis hører til en pagedragt, på de steder, hvor de skulle sidde, hvorfor de var anbragte fire ved siden af hinanden. Denne unge person bragte kortet op på en præsenterbakke, og under hans fraværelse blev Kate og hendes moder vist ind i en temmelig smudsig og lurvet spisestue, der var så bekvemt indrettet, at den kunne bruges næsten til alt andet end til at spise og drikke i.

Ifølge sagernes sædvanlige gang og i overensstemmelse med alle pålidelige beskrivelser af det fornemme liv, som det skildres i bøger, burde mrs. Wititterly have været i sit boudoir, men om nu mr. Wititterly i dette øjeblik barberede sig i dette boudoir, eller hvorfor det nu var, så er det vist, at mrs. Wititterly tog imod i salen. Her var alle passende og nødvendige ting, blandt andet rosenfarvede gardiner og betræk, som bredte et fint skær over mrs. Wititterlys hudfarve, en lille hund, der snappede fremmede i benene for at more mrs. Wititterly, og omtalte page, der bød chokolade for at forfriske mrs. Wititterly. Damen havde et udtryk af blid flovhed og et ansigt af indtagende bleghed. Bohavet og huset havde et vissent præg. Hun hvilede på en sofa i en så ukunstlet stilling, at man kunne have antaget hende for en danserinde, der var fiks og færdig til første scene i en ballet og kun ventede på, at tæppet skulle gå op.

"Sæt stole frem!"

Pagen satte dem frem.

"Gå din vej, Alphonse."

Pagen gik, men hvis der nogen sinde har været en page, som har haft navnet Bill tydeligt skrevet i sit ansigt, så var det denne.

"Jeg har tilladt mig at komme, frue," sagde Kate efter nogle sekunders forlegen pause, "da jeg har set Deres avertissement."

"Ja," sagde mrs. Wititterly, "en af folkene har sat det i bladet. – Ja."

"Jeg tænkte," sagde Kate beskedent, "at hvis De ikke allerede havde truffet et endeligt valg, ville De måske undskylde, at jeg henvendte mig til Dem."

"Ja," drævede mrs. Wititterly atter.

"Hvis De allerede har truffet et valg –"

"Ak Gud nej," afbrød damen hende, "jeg er ikke så let at tilfredsstille. Jeg ved virkelig ikke, hvad jeg skal sige. Har De ikke før været selskabsdame?"

Mrs. Nickleby, der ivrig havde ventet på en lejlighed til at få sin besyv indført, tog behændigt ordet, førend Kate kunne svare.

"Ikke hos nogen fremmed, frue," sagde hun, "men hun har i flere år været mig til selskab. Jeg er hendes moder."

"Ja så?" sagde mrs. Wititterly, "jeg forstår Dem."

"Jeg forsikrer Dem," sagde mrs. Nickleby, "at jeg i sin tid mindst tænkte på, at min datter skulle behøve at tage ud i verden, for hendes kære salig fader var en formuende mand og ville endnu i dette øjeblik have været det, hvis han i tide havde lånt øre til mine idelige bønner og –"

"Kære moder," sagde Kate med dæmpet stemme.

"Kære Kate, hvis du vil tillade mig at tale," sagde moderen, "vil jeg tage mig den frihed at forklare –"

"Det behøves vist ikke, moder."

Og trods alle de panderynkninger og øjekast, hvormed mrs. Nickleby viste, at hun ville sige noget, som straks ville gøre sagen klappet og klar, satte Kate med et udtryksfuldt blik sin vilje igennem, så at moderen for denne gang blev stoppet i farten.

"Hvad kan De?" spurgte mrs. Wititterly med lukkede øjne.

Kate rødmede, idet hun nævnte sine væsentligste kundskaber, og mrs. Nickleby talte dem én for én efter på sine fingre, da hun, førend hun gik ud, havde gjort et overslag over

dem. Heldigvis stemte de to beregninger med hinanden, så at mrs. Nickleby ikke fik noget påskud til at tale.

"Er De blid?" spurgte mrs. Wititterly, idet hun et øjeblik åbnede sine øjne og lukkede dem igen.

"Det håber jeg," svarede Kate.

"Og har De gode referencer i alle henseender."

Kate svarede ja og lagde sin onkels kort på bordet.

"Vær så god at flytte Deres stol lidt nærmere hen til mig og lad mig se på Dem," sagde mrs. Wititterly. "Jeg er så nærsynet, at jeg næppe kan skelne Deres træk."

Kate gjorde det, skønt ikke uden forlegenhed, hvorpå mrs. Wititterly sløvt betragtede hendes ansigt.

"Jeg synes godt om Deres ydre," sagde damen og ringede med en lille klokke. "Alphonse, bed din herre komme herind."

Pagen forsvandt, og efter en pause, i hvilken der ikke blev talt et ord på nogen af siderne, blev døren åbnet for en vigtig herre på omtrent otte og tredive år. Han bøjede sig et øjeblik over mrs. Wititterly og talte hviskende med hende.

"Ja," sagde han og vendte sig om, "ja, det er en meget vigtig sag. Mrs. Wititterly er meget nervøs, meget fin og skrøbelig. En drivhusplante, en eksotisk vækst."

"Å, kære Henry!" afbrød mrs. Wititterly ham.

"Jo, du er, min elskede, jo du er. Et åndepust" sagde mr. Wititterly, og lod, som om han blæste en fjer bort. "Puh! og du er væk."

Damen sukkede.

"Din sjæl er for stor for dit legeme," sagde mr. Wititterly. "Din åndrighed fortærer dig, det siger alle lægerne, og du ved, at enhver læge er stolt af at blive kaldt til dig. Hvorledes lyder

deres enstemmige erklæring? "Kære doktor," sagde jeg i dette selvsamme værelse til sir Tumley Snuffim sidste gang, han var her. "Kære doktor, hvad fejler min kone? Sig mig det rent ud, jeg kan bære det. Er det nerverne?" – "Min ven," sagde han, "vær stolt af denne kone. Sæt rigtig pris på hende. Hun er en prydelse for den fine verden og for Dem selv med. Hendes onde er hendes sjæl. Den svulmer, udspændes, udvides – der går ild i blodet, pulsen slår raskere, spændingen tiltager – uh!"

Her tog mr. Wititterly, som i beskrivelsens hede havde svunget sin højre hånd næppe en tomme forbi mrs. Nicklebys hat, den hastigt til sig og pudsede sin næse så heftigt, som om det skete ved hjælp af et eller andet voldsomt maskineri.

"Du gør mig svagere, end jeg er, Henry," sagde mrs. Wititterly med et mat smil.

"Nej jeg gør ikke, Julia," sagde mr. Wititterly. "Det selskab, hvori du bevæger dig – hvori du på grund af din stilling, dine forbindelser, dine talenter nødvendigvis må bevæge dig – er en eneste hvirvel og en malstrøm i det frygteligste oprør. Kan jeg nogen sinde glemme den nat, da du havde danset med baronettens brodersøn på valgballet i Exeter? Den var frygtelig."

"Jeg må altid bagefter lide for disse triumfer," sagde mrs. Wititterly.

"Og netop af den grund," bemærkede hendes mand, "må du have en person om dig, der besidder en høj grad af blidhed, megen fromhed, overordentlig deltagelse og fuldkommen ro."

Her tav både mr. og mrs. Wititterly, som snarere havde talt til Nickleby'erne end med hinanden indbyrdes, og betragtede deres tilhørerinder med et udtryk, der syntes at sige: "Hvad mener De om alt det?"

"Mrs. Wititterly," sagde hendes mand, idet han henvendte sig til mrs. Nickleby, "bliver søgt i glimrende kredse. Hun bliver ødelagt af operaen, af dramaet, af de skønne kunster, af – af – af –"

"Adelen, min ven," tilføjede fruen.

"Adelen, naturligvis," sagde mr. Wititterly. "Og militæretaten. Hun danner sig og udtaler en umådelig mængde anskuelser om en umådelig mængde emner. Hvis offentlige personer kendte mrs. Wititterlys sande mening om dem, ville de måske ikke holde hovedet slet så højt, som de gør."

"Stille, Henry," sagde damen, "dette er næppe passende."

"Jeg nævner ingen, Julia," svarede mr. Wititterly, "og fornærmer altså ingen. Jeg anfører kun denne omstændighed for at vise, at du ikke er nogen almindelig person, at der stadig er strid imellem din ånd og dit legeme, og at du må plejes og passes. Lad mig nu rolig og lidenskabsløs høre, hvad det er for egenskaber, som kunne gøre denne unge dame egnet til pladsen."

Ifølge denne opfordring blev egenskaberne atter gennemgået med mange afbrydelser og spørgsmål fra mr. Wititterlys side. Endelig blev det aftalt, at man inden to dage ville forhøre sig nærmere og tilstille miss Nickleby et afgørende svar under hendes onkels adresse. Da disse betingelser var vedtaget, fulgte pagen dem ned til vinduet på trappegangen, hvorfra den svære tjener, som løste af der, lodsede dem i god behold ud ad gadedøren.

"Det er åbenbart meget fornemme folk," sagde mrs. Nickleby, idet hun tog sin datters arm. "Hvor hun er fin, den mrs. Wititterly!"

"Synes du, moder?" var Kates hele svar.

"Hvem kan andet, kære Kate?" sagde moderen. "Men hun er bleg og ser så mat ud. Jeg vil ikke håbe, at det snart er forbi med hende, men jeg er meget bange for det."

Disse betragtninger fik den dybsindige dame til at anstille en beregning over den sandsynlige varighed af mrs. Wititterlys liv og muligheden af, at den utrøstelige enkemand kunne tilbyde hendes datter sin hånd. Førend de kom hjem, havde hun befriet mrs. Wititterlys sjæl fra ethvert legemligt bånd, viet Kate med stor pragt i St. Georgekirken og kun ladet det underordnede spørgsmål uafgjort, om en smuk poleret mahogniseng til hende selv skulle sættes op i tofagsstuen til gården på Cadogan Place, eller i trefagssalen til gaden. Hun kunne ikke rigtig blive enig med sig selv om dette, hvorfor hun til sidst lod spørgsmålet stå hen ved at overlade afgørelsen af det til sin svigersøn.

Forespørgslerne blev gjort, svaret lød – just ikke til Kates glæde – gunstigt, og otte dage efter begav hun sig med alle sine sager til mrs. Wititterlys bolig, hvor vi for tiden vil forlade hende.

22

Ledsaget af Smike drager Nicholas ud for at søge sin lykke. Han træffer sammen med mr. Vincent Crummles, og hvem denne var, bliver her fortalt.

Den hele kapital, som Nicholas kunne gøre fordring på som eje, tilgodehavende, restbeholdning eller forventet arv, var, efter at han havde betalt sin husleje og marskandiseren, han havde lejet sit tarvelige bohave af, kun tyve shillings og nogle få halvpence. Og dog bød han med let hjerte den morgen velkommen, hvor han havde besluttet at forlade London, og sprang ud af sin seng med den elasticitet, som lykkeligvis er faldet i unge menneskers lod, da verden ellers aldrig ville være forsynet med gamle. Det var en kold, rå, tåget morgen tidlig på foråret. Et par magre skyer flimrede frem og tilbage i de tågede gader, og undertiden så man gennem den tunge kreds af em et glimt af en eller anden klodset droske, der, efter langsomt at have nærmet sig, rumlede skumplende forbi, rystede den tynde skorpe rimfrost af sit hvide tag, og derpå snart igen forsvandt. Af og til hørtes slæbende fodtrin og det forfrosne råb af den stakkels skorstensfejer, der listede sig rystende til sit tidlige arbejde. Vægterens tunge trin, mens han langsomt skred frem og tilbage og forbandede de sendrægtige timer, der endnu lå imellem ham og søvnen, svære kærrers og fragtvognes drøn, den lette rullen af hurtigere køretøjer, som befordrede købere og sælgere til de forskellige torvepladser, unyttige slag på forhærdede soveres

gadedøre – alle disse lyde hørtes fra tid til anden, men syntes at blive dæmpet af tågen og næsten lige så utydelige at høre som at se. Det dorske mørke blev tættere, da dagen nærmede sig, og de, som havde mod til at stå op og bag rullegardinet titte ud på den mørke gade, listede sig atter i seng og lagde sig på ny til at sove.

Endog førend disse kendetegn på den kommende morgen til fulde havde vist sig i det travle London, havde Nicholas begivet sig til City og stod nu uden for sin moders hus. Det var øde og tomt at se til, men for ham havde det liv og lys, for inden for dets gamle mure var der mindst ét hjerte, i hvilket forhånelse eller skam ville bringe det samme blod til at koge, som rullede i hans årer. Han gik over gaden og så op til vinduet i det værelse, hvor han vidste, at hans søster sov. Det var lukket og mørkt.

"Stakkels pige," sagde Nicholas, "hun aner ikke, hvem der står her!"

Han så atter derop og blev næsten vred over, at Kate ikke var til stede, så hun kunne veksle et afskedsord med ham.

"Gode Gud," tænkte han, idet han pludselig irettesatte sig selv, "hvor jeg dog er et barn!"

"Det er bedst, som det er," sagde Nicholas, da han var gået nogle skridt og atter var vendt tilbage til den samme plet. "Da jeg forrige gang forlod dem og kunne have sagt tusinde gange farvel, hvis jeg havde villet, sparede jeg dem smerten ved at tage afsked, og hvorfor skal jeg så ikke også gøre det nu?"

Mens han talte, bragte en indbildt bevægelse af gardinet ham et øjeblik næsten til at tro, at Kate stod ved vinduet, og drevet af disse sælsomme modsigelser i følelsen, der er fælles for os alle, smuttede han uvilkårligt ind i en gadedør, for at hun ikke skulle

se ham. Han smilede over sin egen svaghed, sagde: "Gud velsigne dem!" og gik bort med lettere trin.

Smike ventede længselsfuldt på ham, da han kom tilbage til sit gamle logis, og det samme gjorde Newman, der havde anvendt en hel dags indtægt på et krus mælketoddy, som skulle styrke dem til rejsen. De havde bundet bagagen sammen, Smike tog den på skulderen, og af sted gik de i selskab med Newman Noggs, der aftenen i forvejen havde påstået, at han ville gå så langt med dem, han kunne.

"Hvilken vej?" spurgte Newman ivrigt.

"Først til Kingston," svarede Nicholas.

"Og hvorhen så?" spurgte Newman. "Hvorfor vil De ikke sige mig det?"

"Fordi jeg næppe selv ved det, kære ven," svarede Nicholas, idet han lagde sin hånd på hans skulder, "og selv om jeg vidste det, så har jeg endnu ingen planer eller udsigter og kunne hundrede gange have skiftet opholdssted, førend De havde sat Dem i forbindelse med mig."

"Jeg er bange for, at De har en eller anden stor plan i hovedet," sagde Newman.

"Så stor," svarede hans unge ven, "at ikke engang jeg kan forstå den. Men hvad jeg end beslutter, kan De være vis på, at jeg snart skal underrette Dem om det."

"Vil De virkelig ikke glemme det?" sagde Newman.

"Det er ikke rimeligt. Jeg har ikke så mange venner, at jeg kan tage fejl af Dem og glemme den bedste."

Under sådanne samtaler gik de et par timer og kunne være gået således et par dage, hvis Nicholas ikke havde sat sig på en sten ved vejen og med bestemthed erklæret, at han ikke gik et

skridt videre, førend Newman Noggs var vendt om. Efter uden nytte at have tigget først om en halv mil endnu og derpå om en kvart, måtte Newman falde til føje og vandre ad Golden Square til, efter at have vekslet mange hjertelige og kærlige afskedshilsener og vendt sig mange gange om for at vinke med hatten ad de to vejfarende, indtil de kun tog sig ud som pletter i det fjerne.

"Hør nu, Smike," sagde Nicholas, mens de med frejdigt mod vandrede fremad, "vi skal til Portsmouth."

Smike nikkede og smilede, men røbede ingen anden sindsbevægelse, for det var ham ligegyldigt, om de skulle til Portsmouth eller til Port Royal på Jamaica, når de bare blev sammen.

"Jeg forstår mig ikke synderlig på sådanne ting," fortsatte Nicholas, "men Portsmouth er en søstad, og hvis vi ikke kan få andet arbejde, antager jeg, at vi kan komme om bord i et skib. Jeg er ung og rask og kan gøre nytte på mange måder, og det kan du med."

"Det håber jeg," svarede Smike. "Mens jeg var i – De ved nok, hvad jeg mener?"

"Ja," sagde Nicholas, "du behøver ikke at nævne stedet."

"Nå, mens jeg var der," fortsatte Smike, hvis øjne tindrede ved udsigten til, at han skulle komme til at vise sin dygtighed, "kunne jeg malke en ko og passe en hest så godt som nogen."

"Ja!" sagde Nicholas alvorligt, "jeg er bange for, at de ikke plejer at holde mange af den slags dyr om bord, og, selv når de har heste, ikke lægger synderlig vind på at strigle dem. Men du kan jo altid lære andre ting. Hvor der er vilje, er der også evne."

"Og jeg har en god vilje," sagde Smike og klarede op igen.

"Det skal Gud vide," svarede Nicholas, "og mislykkes det for dig, skulle det gå hårdt til, om ikke jeg skulle kunne arbejde for os begge."

"Skal vi gå den hele vej i dag?" spurgte Smike.

"Det ville være en alt for stærk anstrengelse, endog for dine villige ben," sagde Nicholas med et godmodigt smil. "Nej. Af et kort jeg lånte, så jeg, at Godalming ligger 7-8 mil fra London, og der vil vi overnatte, men i morgen må vi af sted igen, da vi ikke er rige nok til at opholde os undervejs. Lad mig nu få bylten."

"Nej, nej," svarede Smike og trådte et skridt tilbage, "det må De ikke bede mig om."

"Hvorfor ikke?" spurgte Nicholas.

"Lad mig dog gøre noget for Dem," sagde Smike. "De tillader aldrig, at jeg varter Dem op, som jeg burde. De vil aldrig kunne forestille Dem, hvor ofte jeg dag og nat tænker på, hvorledes jeg bedst skal gøre Dem til behag."

"Det er tåbeligt af dig at tale således; jeg ved og ser det meget godt, ellers måtte jeg jo være et blindt, ufornuftigt dyr," svarede Nicholas. "Men lad mig spørge dig om en ting, mens jeg husker det og der ingen er til stede. Har du en god hukommelse?"

"Det ved jeg ikke," sagde Smike og rystede sørgmodig på hovedet. "Tidligere var den god nok, tror jeg, men nu er den borte, rent borte."

"Hvorfor tror du, at din hukommelse tidligere var god nok?" spurgte Nicholas og vendte sig hurtigt om imod ham, som om hans svar på en måde ville skaffe ham oplysning med hensyn til det, der lå til grund for spørgsmålet.

"Fordi jeg kunne huske, da jeg var barn," sagde Smike, "men det er meget, meget længe siden, eller i det mindste

forekommer det mig således. Jeg var altid forvirret og ør i hovedet på det sted, De tog mig med fra, og kunne aldrig huske og sommetider ikke engang forstå, hvad de sagde til mig. Ja – lad mig se – lad mig se."

"Nu er du forstyrret i det," sagde Nicholas og greb ham ved armen.

"Nej," svarede hans ledsager, idet han stirrede ud for sig, "jeg tænkte kun på, hvorledes –"

Han gøs uvilkårligt.

"Tænk ikke mere på det sted. Nu er det jo overstået," sagde Nicholas og så sin ledsager stift ind i øjnene, som mere og mere fik det intetsigende dumme udtryk, de tidligere altid havde haft og endnu ofte havde. "Hvorledes var den første dag, da du kom til Yorkshire?"

"Hvad?" spurgte knægten.

"Det var, førend du begyndte at miste din hukommelse, ved du nok," sagde Nicholas rolig. "Var det varmt eller koldt den dag?"

"Det var regnvejr," svarede Smike, "stærkt regnvejr. Jeg har altid sagt, når det regnede stærkt, at det var ligesom den aften, da jeg kom, og de plejede at flokke sig om mig og le, når de så mig græde over regnen. Det var så barnagtigt, sagde de, og derved kom jeg til at tænke endnu mere på det. Undertiden blev jeg ganske kold over hele kroppen, fordi jeg kunne se mig selv, således som jeg den gang havde været, da jeg kom ind ad den selvsamme dør."

"Således som du den gang havde været," gentog Nicholas med påtaget ligegyldighed. "Hvorledes var det da?"

"Sådan en lille en," sagde Smike, "at de burde have haft medynk og barmhjertighed med mig, alene når de tænkte på det."

"Du kom vel ikke derhen alene?" bemærkede Nicholas.

"Nej," svarede Smike, "å nej."

"Hvem fulgte med dig?"

"En mand – en mørk, mager mand. Jeg har hørt dem sige det i skolen og kan også selv huske det. Jeg var glad ved at forlade ham, da jeg var bange for ham, men de gjorde mig endnu mere bange for dem og behandlede mig endnu hårdere."

"Se engang på mig," sagde Nicholas, der ønskede at optage hele hans opmærksomhed. "Så! Vend dig ikke om! Husker du ikke nogen kvinde, som plejede at bøje sig over dig og kysse dig og kalde dig sit barn?"

"Nej," sagde den stakkels skabning, "nej."

"Og heller intet andet hus end huset i Yorkshire?"

"Nej," svarede Smike med et tungsindigt blik, "et værelse – jeg kan huske, at jeg sov i et værelse, et stort, ensomt værelse øverst oppe i et hus, hvor der var en lem i loftet. Jeg har ofte trukket tæppet over hovedet for ikke at se den. Den gjorde mig bange, mig stakkels lille barn, som lå alene om natten, og ofte spurgte jeg mig selv, hvad der kunne være på den anden side. Det kan jeg huske. Jeg har aldrig glemt det værelse, for når jeg har fæle drømme, vender det tilbage, ganske som det var. Jeg ser ting og mennesker i det, som jeg aldrig så den gang, men værelset er altid således, som det var den gang; det forandrer sig aldrig."

"Vil du nu ikke lade mig få bylten?" spurgte Nicholas og skiftede emne.

"Nej," sagde Smike. "Lad os gå videre."

Med disse ord satte han tempoet op, åbenbart i den tro, at de havde stået stille under hele den foregående samtale. Nicholas iagttog ham nøje, og hvert enkelt af hans ord var uudsletteligt indprentet i hans hukommelse.

Det var nu en time før middag, og skønt en tæt tåge endnu stadig indhyllede den by, de havde forladt, som om selv dens travle indbyggeres åndedræt hang over deres vindesyge planer og fandt noget mere tiltrækkende der end i de stille regioner højere oppe, var luften dog ren og klar der ude på landet. Hist og her stødte de vel i de lavere egne på tågepletter, som solen endnu ikke havde fordrevet fra deres smuthuller, men dem kom de snart forbi, og når de arbejdede sig op ad bakkerne på den anden side af dem, var det smukt at se, hvorledes den dorske masse der nede rullede langsomt bort for dagens oplivende påvirkning. Et klart, muntert solskin lyste på de grønne enge og gav vandet et anstrøg af sommer, mens det lod vandringsmændene føle denne årstids styrkende friskhed. Jorden var elastisk under deres fødder, fåreklokkerne var musik i deres øren, og oplivede af bevægelsen og ansporede af håbet, ilede de frem så stærke som løver. Dagen gik, og alle disse lyse farver tabte sig og antog et roligere skær, ligesom unge forhåbninger dæmpes af tiden og ungdommelige træk efterhånden opløse sig i alderdommens fred og hvile. Men de var næppe mindre smukke i deres langsomme dalen, end de havde været i deres begyndelse, for naturen giver enhver tid af dagen eller året en eller anden ejendommelig skønhed, og fra morgen til aften, ligesom fra vuggen til graven, er der en række overgange, der er så stille og jævne, at man ikke kan mærke noget til dem. Til sidst kom de til Godalming, hvor de fik to

beskedne senge og sov trygt. Om morgenen rejste de sig atter, skønt ikke fuldt så tidligt som solen og om end ikke med gårsdagens hele friskhed, så dog med tilstrækkeligt mod og håb, til at de frejdigt kunne vandre videre.

Det var en strengere dagsrejse end den forrige; der var lange og trættende bakker at bestige, og på rejser som i livet er det en hel del lettere at gå ned end op ad bakke.

Bevidstheden om, at de nærmede sig deres bestemmelsessted, gav dem nyt mod til at drage af sted, men vejen havde været besværlig; de havde været længe undervejs, og Smike var træt. Således var det allerede blevet skumring, da de bøjede af fra stien og gik hen til en landevejskro, der lå endnu tre mil fra Portsmouth.

"Tre mil," sagde Nicholas, idet han støttede sig med begge hænder på sin stok og så tvivlende på Smike.

"Tre mil," gentog værten.

"Er vejen god?" spurgte Nicholas.

"Meget dårlig," svarede værten, hvad han som vært naturligvis måtte sige.

"Jeg vil gerne videre," sagde Nicholas tøvende. "Jeg ved næppe, hvad jeg skal gøre."

"Det er ikke for at overtale Dem," sagde værten, "men *jeg* ville ikke gå videre, hvis jeg var i Deres sted."

"Ville De ikke?" spurgte Nicholas med samme uvished.

"Ikke, når jeg vidste, at jeg var vel faren der, hvor jeg var," sagde værten. Med disse ord trak han op i sit forklæde, stak hænderne i lommen, idet han gjorde et par skridt uden for døren, og så med påtaget ligegyldighed ned ad den mørke landevej. Et blik på Smikes medtagne ansigt bestemte Nicholas,

så at han uden videre betænkning besluttede sig til at blive, hvor han var. Værten førte dem ind i køkkenet, og da der brændte en god ild der, bemærkede han, at det var meget koldt. Havde ilden tilfældigvis været dårlig, ville han have bemærket, at det var meget varmt.

"Hvad kan De give os til aften?" var Nicholas' naturlige spørgsmål.

"Hvad vil De have?" var værtens ikke mindre naturlige svar. Nicholas mente koldt kød – men der var intet koldt kød – spejlæg, men der var ingen æg – lammekoteletter, men der var ikke en lammekotelet at få i en mils omkreds, skønt de ugen i forvejen havde haft så mange, at de ikke havde vidst, hvad de skulle gøre med dem, og i overmorgen ville få masser af dem.

"Så," sagde Nicholas, "må jeg ganske overlade det til Dem, hvilket jeg også straks ville have gjort, hvis De havde tilladt det."

"Ja, så skal jeg sige Dem noget," svarede værten. "Inde i dagligstuen er der en herre, som har bestilt en varm beefsteakbudding med kartofler til klokken ni. Der er mere af det, end han kan få bugt med, og jeg tvivler ikke på, at De kan spise med ham, når jeg beder ham om det. Det skal jeg gøre lige på minuttet."

"Nej, nej," sagde Nicholas, idet han holdt ham tilbage. "Det må De hellere lade være med. Jeg – i det mindste – nå ja! Hvorfor skulle jeg ikke tale rent ud af posen? Nå, De ser, jeg rejser på en beskeden måde til fods. Det er derfor mere end sandsynligt, at den fremmede ikke vil synes om mit selskab, og hvor støvet jeg end ser ud, er jeg dog for stolt til at trænge mig på."

"Gud velsigne Dem," sagde værten, "det er kun mr. Crummles, og han er ikke så nøjeregnende."

"Ikke det?" spurgte Nicholas, som udsigten til den kraftige budding sandt at sige havde gjort indtryk på.

"På ingen måde," svarede værten. "Han vil synes godt om Deres måde at tale på, det ved jeg. Men det skal vi snart få i orden. Vent bare et minut."

Uden at afvente nogen yderligere tilladelse skyndte værten sig ind i dagligstuen, og Nicholas søgte ikke at holde ham tilbage, da han klogeligt betænkte, at aftensmaden på grund af omstændighederne var en alt for alvorlig sag at spøge med. Det varede ikke længe, førend værten kom tilbage, meget altereret.

"Alting er i orden," sagde han hviskende. "Jeg vidste nok, at han gjorde det. De vil få noget at se derinde, som det nok er umagen værd at se. Gud, hvor de tager på vej!"

Der var ikke tid til at spørge om, hvad dette udråb, som udtaltes i en meget henrykt tone, skulle sige, for han havde allerede åbnet døren til værelset, i hvilket Nicholas straks trådte ind, fulgt af Smike med bylten på skulderen – han passede lige så omhyggeligt på den, som om den havde været en pung med guld. Nicholas var forberedt på noget mærkeligt, skønt ikke på noget fuldt så mærkeligt som det syn, der mødte hans øjne. I den øverste ende af værelset stod to drenge, af hvilke den ene var meget høj og den anden meget lille, begge klædt som matroser – eller i det mindste som teatermatroser, med bælter, spænder, hårpiske, pistoler osv. – og kæmpede, hvad der på komedieplakaterne kaldes en frygtelig kamp, med en slags korte huggerter med kurvefæste. Den mindste dreng havde vundet en stor fordel over den større, der var i slem knibe, og en

svær mand, der sad på et bordhjørne og så på dem, opfordrede dem indtrængende til at slå lidt ild af deres huggerter, for så kunne det ikke fejle, at de den allerførste aften ville få bragende bifald.

"Mr. Vincent Crummles," sagde værten med en meget ærbødig mine, "her er den unge herre."

Mr. Vincent Crummles modtog Nicholas med en hovedbøjning, en slags mellemting mellem en romersk kejsers nedladenhed og en drikkefælles nik, og bad værten lukke døren og gå.

"Det er et tableau," sagde mr. Crummles, idet han gav Nicholas tegn til ikke at nærme sig og forstyrre det. "Den lille har ham. Giver den store ikke tabt inden tre sekunder, er han dødens bytte. Om igen, drenge!"

De to krigere tog fat igen og huggede løs, så der fløj gnister af klingerne, til stor glæde for mr. Crummles, der syntes at anse dette for hovedsagen. Fægtningen begyndte med, at den lille og den store matros skiftevis uddelte omtrent to hundrede hug, uden dog at frembringe noget synderligt resultat, indtil den lille matros blev tvunget i knæ, men det brød han sig ikke om, da han ved hjælp af sin venstre hånd humpede om på det ene knæ og kæmpede endnu mere fortvivlet, indtil den høje matros slog ham huggerten af hånden. Nu skulle man have troet, at den lille matros i denne forlegenhed straks ville have givet tabt og bedt om pardon, men i stedet for trak han pludselig en stor pistol ud af sit bælte og holdt den op under næsen på den store matros. Denne blev så forfærdet, at han lod den lille matros tage sin huggert op igen og begynde på en frisk. Derefter gik det atter løs, og der vankede en mængde kunstige hug fra begge

sider, med den venstre hånd og under benet og over den højre og venstre skulder. Da den lille matros gjorde et kraftigt hug efter den høje matros' ben, som ville have barberet dem rent af, hvis det havde truffet, hoppede den høje matros over den lille matros' huggert, hvorfor den høje matros for ligevægtens og upartiskhedens skyld anbragte det samme hug og lod den lille matros springe over *hans* huggert. Derpå kom der en hel del finter og halen op i de seleløse unævnelige, og så gjorde den lille matros – der åbenbart gav den dydiges rolle, da han altid havde fordelen på sin side – et voldsomt udfald og gik tæt ind på livet af den høje matros, som efter en kort og unyttig modstand faldt om og opgav ånden under frygtelige lidelser, idet den lille matros satte sin fod på hans bryst og borede et hul helt tværs igennem ham.

"Det giver et dobbelt dacapo, når I passer på, drenge," sagde mr. Crummles. "Men nu er det bedst, at I trækker vejret og skifter klæder."

Efter disse ord til stridsmændene hilste han på Nicholas, som da bemærkede, at mr. Crummles' ansigt ganske svarede til hans krop, og at han havde en meget tyk underlæbe, en hæs stemme, som om han havde den vane stadig at råbe, og meget kort sort hår, som var klippet af næsten lige til issen, for – som han siden erfarede – at han så meget des lettere kunne bære karakterparykker af alle faconer og størrelser.

"Hvad synes De om det, sir?" spurgte mr. Crummles.

"Rigtig godt – fortræffeligt," svarede Nicholas.

"Jeg tror ikke, at De ret ofte vil få sådanne drenge at se," sagde mr. Crummles.

Nicholas indrømmede det, idet han dog sagde, at hvis de havde passet lidt bedre til hinanden –

"Passet lidt bedre til hinanden?" udbrød mr. Crummles.

"Jeg mener, at hvis de var lidt mere lige store."

"Lige store!" gentog mr. Crummles, "men det er jo hovedsagen ved kampen, at der er et par fods forskel imellem dem. Hvorledes kan man rigtig vinde tilskuernes deltagelse, når ikke en lille mand kæmper med en stor – med mindre der er i det mindste fem mod én, og det har vi ikke personer nok til i vort selskab."

"Nu fatter jeg det," svarede Nicholas. "Jeg beder Dem undskylde; det faldt mig ikke straks ind, tilstår jeg."

"Det er det vigtigste," sagde mr. Crummles. "I overmorgen giver jeg min første forestilling i Portsmouth, og hvis De rejser dertil og vil gå i teatret, skal De få at se, hvilket indtryk det vil gøre."

Nicholas lovede at gøre det, hvis han kunne, og kom straks i samtale med teaterdirektøren. Han var meget veltalende og meddelsom, måske ikke alene af naturlig tilbøjelighed, men også under indflydelse af den grog, som han nippede meget flittigt til, eller snustobakken, som han tog store priser af fra et kræmmerhus, som han havde i vestelommen. Han skildrede uforbeholdent sine forhold og udbredte sig vidtløftigt over sit personales dygtighed og sin talentfulde familie, hvoraf de to drenge med huggerterne udgjorde en hæderlig del. Som det lod til, skulle de forskellige damer og herrer næste dag mødes i Portsmouth, som faderen og sønnerne agtede sig til, efter at de med bifald var færdige med et engagement i Guildford.

"Skal De også til Portsmouth?" spurgte direktøren.

"Ja-a," sagde Nicholas. "Ja jeg skal."

"Kender De noget til byen?" spurgte direktøren, der syntes at anse sig for berettiget til at kræve den samme fortrolighed, som han selv havde udvist.

"Nej," svarede Nicholas.

"Ikke været der før?"

"Aldrig."

Mr. Crummles hostede kort og tørt, som om han ville sige: "Vil De ikke være åbenhjertig, så lad kun være," og tog så mange priser af kræmmerhuset, at Nicholas ikke kunne begribe, hvor de blev af. Imidlertid havde mr. Crummles af og til med stor deltagelse set på Smike, som lige fra begyndelsen af syntes at have tiltrukket sig hans opmærksomhed. Han var nu faldet i søvn og sad og nikkede på sin stol.

"Undskyld, at jeg siger det," sagde direktøren, idet han bøjede sig over mod Nicholas og dæmpede sin stemme, "men det er dog et ypperligt ansigt, Deres ven har."

"Den stakkel!" sagde Nicholas. "Jeg ville ønske, at det var lidt fyldigere og mindre udtæret."

"Fyldigere!" udbrød direktøren ganske forskrækket. "Det ville ødelægge ham i bund og grund."

"Tror De?"

"Om jeg tror det? Således som han nu er," sagde direktøren og slog sig eftertrykkelig på knæet, "vil han uden nogen udstopning og alene med et ganske svagt anstrøg af sminke i ansigtet være en sådan skuespiller i det forsultne fag, at man aldrig ville have set mage til ham her i landet. Kostumeret som apotekeren i Romeo og Julia og med en ganske lille smule sminke på tippen af sin næse, ville han være vis på tredobbelt

fremkaldelse i samme øjeblik, han stak hovedet ud af døren mellem de forreste kulisser lige over for suffløren."

"De ser på ham med et sagkyndigt øje," sagde Nicholas.

"Og det kan jeg også," bemærkede direktøren, "jeg har ikke set et ungt menneske, der var så fuldstændig skabt for dette fag, så længe jeg har været ved teatret, og jeg spillede dog allerede tykke børn, da jeg kun var atten måneder gammel."

Synet af buddingen, der kom ind samtidig med de yngre Vincent Crummles'er, henledte samtalen på andre genstande, ja standsede den en tid lang. De to unge herrer svang deres knive og gafler med lige så megen færdighed som deres huggerter, og da hele selskabet var fuldkommen så hvast som noget af disse våben, var der ikke tid til at tale, førend aftensmaden var spist.

Ikke så snart havde de yngre Crummles'er sunket den sidste bid, førend de ved forskellige gab og strækninger af deres lemmer røbede en synlig lyst til at gå til hvile. Dette havde Smike røbet endnu tydeligere, idet han flere gange under måltidet var faldet i søvn, ligesom han havde været i begreb med at spise. Nicholas foreslog derfor, at de straks skulle rejse sig, men det ville direktøren ikke vide noget af, idet han foregav, at han havde lovet sig selv den fornøjelse at indbyde sin ny bekendt til at deltage i nydelsen af en bolle punch, og at han, hvis han afslog det, ville finde det meget uhøfligt af ham.

"Lad dem gå, så vil vi to have os en hyggelig passiar ved kaminen."

Nicholas var ikke oplagt til at sove, da han var alt for bekymret, og tog efter en kort betænkning mod tilbuddet. Efter at han havde vekslet et håndtryk med de unge Crummles'er, og direktøren havde givet Smike en kærlig velsignelse, satte han

sig lige over for denne herre ved kaminen for at hjælpe ham med at tømme bollen, som nu kom ind og dampede på en måde, der var såre lystelig at skue, og udsendte en højst behagelig og indbydende duft.

Men trods punchen og direktøren, der fortalte en mængde historier og med forbavsende kraft røg tobak af en pibe og indåndede tobak i skikkelse af snus, var Nicholas åndsfraværende og nedslået. Hans tanker var i hans fordums hjem, og når de vendte tilbage til hans nuværende stilling, kastede den uvisse fremtid en skygge over ham, som han ikke med sin bedste vilje var i stand til at jage bort. Hans opmærksomhed var henvendt på andre ting. Selv om han hørte teaterdirektørens stemme, var han dog døv for, hvad han sagde, og da mr. Crummles sluttede en historie om et langt eventyr med en lydelig latter og spurgte, hvad Nicholas ville have gjort under lignende omstændigheder, blev han nødt til at undskylde sig, så godt han kunne, og tilstå, at han var aldeles uvidende om alt, hvad han havde talt om.

"Ja, jeg så det nok," sagde mr. Crummles. "De er bekymret. Hvad er der i vejen?"

Nicholas kunne ikke bare sig for at smile over det pludselige i spørgsmålet, men da han knap fandt det umagen værd at undvige det, tilstod han, at han var bange for, at det ikke ville lykkes ham at nå det mål, der havde ført ham til denne egn af landet.

"Og hvad er det?" spurgte direktøren.

"At få noget at bestille, som jeg kan skaffe mig og min stakkels rejsekammerat livets første fornødenheder ved," svarede Nicholas. "Det er den hele sandhed, og da De sikkert

har gættet den for længe siden, kan jeg lige så gerne fortælle Dem det frivilligt."

"Hvad er der da at få at bestille i Portsmouth mere end andre steder?" spurgte mr. Crummles, idet han smeltede lakket på sin pibespids i lyset og atter rullede det rundt på sin lillefinger.

"Mange skibe løber ud derfra, antager jeg," svarede Nicholas, "og jeg vil søge at få en plads om bord i et af dem. Så får man dog altid mad og drikke."

"Salt kød og ung rom, ærtebudding og hårde beskøjter," sagde direktøren og tog et drag af sin pibe for at holde ild i den, hvorpå han igen vendte tilbage til sit forskønnelsesarbejde.

"Det er ikke det værste, der kan hænde en," sagde Nicholas. "Jeg kan tåle det, tænker jeg, lige så godt som de fleste på min alder og med mine tidligere vaner."

"Desuden må De have øvelse," sagde direktøren, "hvis De vil til søs, men det går ikke."

"Hvorfor ikke?"

"Fordi der ikke er en skipper eller styrmand, der ville anse Dem for at være det salt værd, De spiser, når han kan få en helbefaren matros," svarede direktøren, "og dem er der lige så mange af som østers på gaderne."

"Hvad mener De med det?" spurgte Nicholas, urolig over denne spådom og den tillidsfulde tone, den blev udtalt i. "Mennesker fødes ikke som helbefarne matroser. De må dog vel oplæres til det?"

Mr. Crummles nikkede.

"Det må de, men ikke i Deres alder eller blandt unge herrer som De."

Der opstod en pause. Nicholas blev lang i ansigtet og stirrede vemodig på ilden.

"Kan De ikke tænke Dem et andet fag, som en ung mand med dannelse og udseende let kan træde ind i og med fordel se sig om i verden?"

"Nej," sagde Nicholas og rystede på hovedet.

"Så vil jeg nævne Dem et," sagde mr. Crummles, idet han kastede sin pibe og hævede sin stemme, "skuepladsen."

"Skuepladsen!" udbrød Nicholas med en næsten lige så høj røst.

"Teatret!" sagde mr. Crummles. "Jeg er selv ved teatret, min kone er ved teatret, mine børn er ved teatret. Jeg havde en hund, som levede og døde ved det lige fra hvalp af, og min kleppert optræder i *Tataren Timur*. Jeg vil lade Dem debutere og Deres ven med. Sig kun et ord. Jeg behøver noget nyt."

"Jeg forstår mig ikke det mindste på det," svarede Nicholas, der næsten havde mistet vejret over dette pludselige forslag. "Jeg har aldrig spillet nogen rolle undtagen i skolen."

"Der er højere komedie i Deres gang og væsen, ungdommelig tragedie i Deres øjne og burlesk farce i Deres latter," sagde mr. Crummles. "Det vil lykkes Dem så godt, som om De ikke havde tænkt på andet end lamperne, siden De blev født."

Nicholas tænkte på, hvor få småpenge han ville have tilbage i sin lomme, når han havde betalt kromandens regning, og tøvede med at svare.

"De kan blive os nyttig på hundrede måder," sagde mr. Crummles. "Tænk hvilke ypperlige plakater en mand med Deres opdragelse vil kunne skrive til butiksvinduerne."

"Ja, det fag tror jeg nok jeg kunne påtage mig," sagde Nicholas.

"Det kunne De rigtignok," svarede mr. Crummles. "Det nærmere erfares af programmet! – og deri kunne vi jo sætte et halvt bind. Og nu stykker. De kunne jo skrive os et nyt stykke med roller til hele personalet, hver gang vi behøvede et."

"Det er jeg nu ikke så ganske vis på," svarede Nicholas, "men jeg kunne vel nok en gang imellem sætte noget sammen, som De kunne bruge."

"Vi må snart have os et nyt pragtstykke," sagde direktøren. "Lad mig engang se – dette selskabs særlige hjælpemidler – ny og glimrende dekorationer – De må sørge for at anbringe en virkelig vandpost og to vaskebaljer."

"I stykket?" sagde Nicholas.

"Ja," svarede direktøren. "Jeg fik dem billigt forleden dag på en auktion, og de ville gøre brillant virkning. Således bærer de sig ad i London. De opsnuser nogle dragter og effekter og lader skrive et stykke, som passer til dem. De fleste teatre holder deres egen forfatter."

"Nej virkelig?" udbrød Nicholas.

"Ja vel," sagde direktøren, "det er noget ganske almindeligt. Det vil tage sig godt ud på plakaten i linjer for sig – virkelig vandpost! – Glimrende vaskebaljer! – Storartet syn! De skulle vel ikke være kunstner?"

"Det hører ikke med til mine talenter," svarede Nicholas.

"Nå! Så er der ikke noget at gøre ved det," sagde direktøren. "Havde De været det, kunne vi have sat et stort træsnit af den sidste scene på plakaten med skuepladsen i dens hele dybde og

posten og baljerne i midten, men da De nu ikke er det, er der intet at gøre ved det."

"Hvad skulle jeg have for alt det?" spurgte Nicholas, efter at have betænkt sig nogle øjeblikke. "Kan jeg leve af det?"

"Leve af det?" sagde direktøren. "Leve som en prins. Med Deres eget og Deres vens honorar og Deres arbejde som forfatter vil De tjene – ja, vil De tjene et pund om ugen!"

"Er det Deres alvor?"

"Ja det er sandelig, og hvis vi får fuldt hus, næsten dobbelt så meget."

Nicholas trak på skulderen, men han så kun den bitre nød, og om han også selv kunne samle styrke til at finde sig i al slags mangel og savn, hvad kunne det så nytte, at han havde frelst sin hjælpeløse myndling, når denne skulle lide den samme hårde skæbne som den, han havde revet ham ud af? Det var en let sag at rejse en snes mil for intet, så længe han var i den samme by som den mand, der havde behandlet ham så slet og vakt hans bitreste tanker, men nu syntes vejen at være så lang. Hvad om han forlod landet, og hans moder og Kate døde imens!

Uden længere betænkning erklærede han, at aftalen var indgået, og gav mr. Crummles sin hånd på det.

23

Handler om mr. Vincent Crummles' selskab og om hans huslige og kunstneriske forhold.

Da mr. Crummles havde et besynderligt firføddet dyr, som han kaldte en kleppert, stående i kostalden, og et køretøj af ukendt art, som han kaldte en firhjulet phaëton, fortsatte Nicholas næste morgen sin rejse på en mageligere måde, end han havde ventet. Han selv og teaterdirektøren tog plads på det forreste sæde, og de to unge Crummles'er og Smike blev pakket bagpå sammen med en kurv med et stykke voksdug over, hvori de unge herrers huggerter, pistoler, parykker, sømandsdragter og andre til faget hørende fornødenheder blev opbevaret.

Klepperten gav sig god tid undervejs og røbede – muligvis som følge af dens teateropdragelse – nu og da stor lyst til at lægge sig ned, men mr. Crummles holdt den dog ganske godt i ånde ved at rykke i tømmen og bruge pisken, og når disse midler slog fejl, og dyret stod stille, steg den ældste master Crummles af og sparkede det. Ved hjælp af disse opmuntringer lykkedes det at få den til at flytte sig skridt for skridt, og de sneglede – som mr. Crummles med rette bemærkede – ret hyggeligt for alle parter hen ad vejen.

"Det er i grunden en god kleppert," sagde mr. Crummles, idet han henvendte sig til Nicholas.

I grunden var den det måske, men i sit ydre ganske vist ikke, da dens hårlag var af den mest lodne og styggeste slags, hvorfor

Nicholas sagde, at det ville han gerne tro.

"Mange er de rejser, denne kleppert har gjort," sagde mr. Crummles, idet han for gammelt bekendtskabs skyld behændigt gav den et rap på øjenlåget. "Den hører med til familien. Dens moder optrådte også."

"Så?" svarede Nicholas.

"Hun åd æblekage i en cirkus i mere end fjorten år," sagde teaterdirektøren, "skød pistoler af og gik i seng med nathue på, kort sagt, ganske inde i den lavere komedie. Vor klepperts fader var danser."

"Var der noget udmærket ved ham?"

"Ikke synderligt," sagde direktøren. "Det var en temmelig klodset kleppert. Sagen var, at den oprindelig var blevet lejet ud for en dag ad gangen, og den kunne aldrig ganske glemme sine gamle vaner. I melodramaet var den ret god, men for plump. Da moderen døde, overtog den portvinsfaget."

"Portvinsfaget?" udbrød Nicholas.

"Drak portvin med bajadsen," sagde direktøren, "men den var for grådig og bed en aften glasset i stykker og blev kvalt, så at dens tølperagtighed blev dens død."

Da dette ulykkelige dyrs efterkommer krævede større og større opmærksomhed, alt som den skred frem i sin dagsgerning, fik mr. Crummles kun grumme lidt tid til samtale, og Nicholas kunne derfor i ro og mag underholde sig med sine tanker, indtil de kom til vindebroen uden for Portsmouth, hvor mr. Crummles gjorde holdt.

"Her vil vi stige af," sagde teaterdirektøren, "og drengene kan trække klepperten hen i stalden og bringe mit tøj op i mit logis. De gør bedst i også at lade Deres bringe derop foreløbig."

Efter at have takket mr. Crummles for hans forekommende tilbud, sprang Nicholas ned og ledsagede, med Smike under armen, direktøren op ad High Street til teatret, noget ængstelig og uhyggelig til mode ved udsigten til straks at blive ført ind blandt de ny omgivelser. De kom forbi en mængde mure og vinduer med plakater, hvorpå navnene mr. Vincent Crummles, mrs. Vincent Crummles, master Crummles, master P. Crummles og miss Crummles var trykt med meget store bogstaver og alt det andet med ganske små. Efter at være kommet ind ad en indgang, hvor der lugtede stærkt af appelsinskaller og lampeolie med en tilsætning af savspåner, famlede de sig frem gennem en mørk gang, gik ned ad et par trin, banede sig vej gennem en lille labyrint af lærredsskærmbrætter og malerpotter og trådte ind på teatret i Portsmouth.

"Her er vi så," sagde Crummles.

Det var ikke synderlig lyst, men Nicholas kunne dog se, at han befandt sig tæt ved den første indgang på sufflørens side imellem nøgne vægge, støvede kulisser, afblegede skyer, klodset malede draperier og smudsige gulve. Han så sig om. Loft, parterre, loger, galleri, orkester, sætstykker og dekorationer af enhver slags – alt tog sig så plumpt, koldt, skummelt og kummerligt ud.

"Er det et teater?" hviskede Smike forbavset. "Jeg troede, at det var fuldt af lys og stads."

"Det er det også," svarede Nicholas, næppe mindre overrasket, "men ikke om dagen, Smike, ikke om dagen."

Teaterdirektøren hindrede ham i en nøjere undersøgelse af bygningen og kaldte ham over på den modsatte side af

prosceniet, hvor der ved et lille aflangt mahognibord med brøstfældige ben sad et svært, anseligt fruentimmer imellem fyrre og halvtreds i en falmet silkekåbe, med hatten dinglende ved båndene i hånden og håret, som hun havde en stor masse af, sat op i en vældig sløjfe under tindingerne.

"Mr. Johnson," sagde direktøren – for Nicholas havde kaldt sig ved det navn, som Newman Noggs havde givet ham under sin samtale med mrs. Kenwigs – "tillad, at jeg forestiller mrs. Vincent Crummles for Dem."

"Det glæder mig at se Dem, sir," sagde mrs. Crummles med hul gravstemme, "og endnu mere at byde Dem velkommen, som et lovende medlem af vort selskab."

Mens damen tiltalte Nicholas med disse ord, trykkede hun hans hånd, men skønt han nok så, at hendes hånd var meget svær, havde han dog ikke ventet sig et sådant jerntag som det, hun beærede ham med.

"Og dette," sagde damen, idet hun skred hen til Smike, således som tragiske skuespillerinder ifølge deres rolles forskrift skrider hen over brædderne med, "og dette er den anden. Også De er velkommen."

"Han er god, ikke sandt, min ven?" sagde teaterdirektøren, idet han tog sig en dygtig pris tobak.

"Han er udmærket," sagde damen. "En ligefrem akkvisition!"

Mens mrs. Crummles skred tilbage til bordet, hoppede en lille pige i en smudsig, hvid blusekjole med læg helt op til knæene, mamelukker og tyndsålede sko, hvid spencer, rød hat, grønt slør og papillotter ind på skuepladsen fra en hemmelighedsfuld indgang. Hun gjorde en pirouette, og idet hun derpå så over til den modsatte side, gav hun sig til at

skrige, nærmede sig hoppende lamperækken i en afstand af seks tommer og indtog en skøn stilling af forskrækkelse over, at en lurvet herre i et par gamle brune tøfler kom ind med et vældigt sæt og skar tænder og svang en spadserestok vildt i luften.

"De holder prøve på den vilde indianer og jomfruen," sagde mrs. Crummles.

"Nå, det lille divertissement," sagde direktøren. "Meget godt, bliv kun ved. Værs'god at komme nærmere herhen, mr. Johnson. Så nu."

Direktøren klappede i hænderne som signal til at de skulle gå videre. Vildmanden, der begyndte at blive glubsk, gjorde derpå et skridt hen mod jomfruen, men jomfruen undgik ham med seks svingninger og sank ved slutningen af den sidste ned på tåspidserne. Dette syntes at gøre et vist indtryk på vildmanden, for efter lidt mere glubskhed og faren omkring efter jomfruen i alle kroge, begyndte han at formildes og strøg sig flere gange over ansigtet med alle fem fingre på sin højre hånd for derved at tilkendegive, at jomfruens skønhed havde opfyldt ham med beundring. Drevet af denne lidenskab, gav han sig nogle alvorlige puf for brystet og søgte på andre måder at lægge for dagen, at han var dødelig forelsket. Da dette var temmelig kedeligt, var det sandsynligvis årsagen til, at jomfruen faldt i søvn. Hvorledes det end forholdt sig, i søvn faldt hun og slumrede trygt på en skråning, og da vildmanden så dette, lagde han sit venstre øre på sin venstre hånd og virrede med hovedet for at antyde, at hun sov for ramme alvor og ikke alene for et syns skyld. Nu udførte vildmanden ganske alene en dans, og, ligesom han var færdig, vågnede jomfruen, gned sig i

øjnene, rejste sig op og udførte, ligeledes ganske alene, en dans – sådan en dans, at vildmanden hele tiden så henrykt til. Da den var færdig, plukkede han af et træ i nærheden en eller anden botanisk mærkværdighed, der lignede et lille syltet kålhoved, og bød den til jomfruen, der først ikke ville tage imod det, men da vildmanden begyndte at græde, til sidst gav efter. Derpå sprang vildmanden højt op i luften af glæde, og så sprang jomfruen højt op i luften af henrykkelse over det syltede kålhoveds yndige lugt, og så dansede vildmanden og jomfruen voldsomt med hinanden, og til sidst sank vildmanden ned på sit ene knæ, og dermed sluttede de divertissementet og lod tilskuerne i en tilstand af spændende uvished om, hvorvidt hun til sidst ville holde bryllup med vildmanden eller vende tilbage til sine slægtninge.

"Det er meget godt," sagde mr. Crummles, "bravo!"

"Bravo!" råbte Nicholas, der havde besluttet at finde alt såre godt. "Det er udmærket!"

"Dette, sir," sagde mr. Crummles, idet han førte jomfruen frem, "dette er Barnefænomenet, miss Ninetta Crummles."

"Deres datter?" spurgte Nicholas.

"Ja – min datter," svarede mr. Crummles, "alles yndling, hvor vi end spiller. Vi har modtaget smigrende skrivelser om dette barn fra adelen og borgerskabet i næsten hver by i England."

"Det undrer mig ikke," sagde Nicholas. "Hun må være et født geni."

"En sand –!" Mr. Crummles holdt inde. Sproget havde ikke ord til at beskrive Barnefænomenet med. "Jeg vil sige Dem noget," sagde han, "man gør sig intet begreb om dette barns

talent. Hun må ses, sir – ses – for at kunne fuldt ud påskønnes. Så, gå nu hen til din moder, lille ven."

"Tør jeg spørge, hvor gammel hun er?" spurgte Nicholas.

"Det tør De," svarede mr. Crummles og så spørgeren vist i ansigtet, således som nogle folk plejer, når de tvivler på, at man ubetinget vil tro, hvad de siger, "hun er ti år."

"Ikke ældre!"

"Ikke en dag."

"Min Gud," sagde Nicholas, "det var da mærkeligt!"

Det var det også, for skønt Barnefænomenet var lille, havde det et forholdsvis gammelt ansigt, og det havde desuden haft den selvsamme alder – måske ikke fuldt så langt tilbage i tiden, som den ældste indbygger kunne huske, men ganske vist i hele fem år. Men hun var blevet holdt længe oppe om aftenen og fra sin spædeste barndom sat på en ubegrænset ration af genever og vand for at hindre hende i at vokse, en behandlingsmåde, som måske havde frembragt disse yderligere fænomener hos Barnefænomenet. Under denne korte dialog nærmede den herre, der havde spillet vildmand, sig med sko på fødderne og tøfler i hånden på nogle få skridts afstand, som om han ønskede at deltage i samtalen, og da han fandt lejligheden gunstig, gav han nu sit besyv med i selskabet.

"Talent der, sir," sagde vildmanden og nikkede ad miss Crummles.

Nicholas indrømmede det.

"Ja," sagde skuespilleren, idet han pressede tænderne sammen og med en hvislende lyd trak vejret, "hun burde ikke være i provinserne."

"Hvad mener De?" spurgte direktøren.

"Jeg mener," sagde den anden med varme, "at hun er for god til provinsbrædderne og burde være ansat ved et af de store teatre i London eller slet ikke optræde. Og jeg vil sige Dem endnu mere og uden omsvøb, at når der ikke var misundelse og skinsyge på en vis kant, som De selv bedst ved, ville hun også være det. Måske De vil forestille mig, mr. Crummles?"

"Mr. Folair," sagde direktøren, idet han forestillede ham for Nicholas.

"Glæder mig at gøre Deres bekendtskab, sir." Mr. Folair berørte skyggen af sin hat med sin pegefinger og bød derpå hånden. "En rekrut, sir, antager jeg?"

"En højst uværdig," svarede Nicholas.

"Har De nogen sinde set mage til skabilkenhoved?" hviskede skuespilleren, idet han trak ham til side, da Crummles forlod dem for at tale med sin kone.

"Som hvad?"

Mr. Folair satte et af sine pudsige ansigter op fra pantomimen og pegede over sin skulder.

"Mener De Barnefænomenet?"

"Barnevindbøjtleriet, sir," svarede mr. Folair. "Der er ikke et pigebarn med almindelig menneskeforstand i nogen som helst fattigskole, som ikke kunne spille bedre. Hun kan takke sin stjerne for, at hun har en teaterdirektør til fader."

"De synes at tage Dem det nær," bemærkede Nicholas.

"Ja, det ved Gud, og det har jeg også god grund til," sagde mr. Folair, idet han tog Nicholas under armen og gik op og ned ad skuepladsen med ham. "Er det ikke harmeligt at se dette lille kræ hver aften optræde i de bedste roller og formelig jage pengene fra huset ved at skulle prakkes folk på, mens andre

bliver forbigået? Er det ikke mærkværdigt at se en mands fordømte familiestolthed gøre ham blind endog for hans egen fordel? Jeg ved, at der i forrige måned i Southampton blev givet halvsekstende shillings for at se mig danse bjergskottedansen, og hvad er følgen? Jeg har ikke danset den siden – ikke en eneste gang – mens hun hver aften har grinet gennem kunstige blomster ad fem personer og et barn i parkettet og to drenge på galleriet."

"Hvis jeg skal dømme efter, hvad jeg har set af Dem," sagde Nicholas, "må De være et meget værdifuldt medlem af selskabet."

"Å," svarede mr. Folair, idet han slog sine tøfler mod hinanden for at banke støvet af dem, "jeg går an – måske lige så godt som enhver anden i mit fag – men at spille i sådanne roller som dem, man får her, er det samme som at have bly under fødderne i stedet for kridt, og at danse med lænker på uden at få tak for det. Halløj! gamle dreng, hvordan har De det?"

Den med disse ord tiltalte herre var en mørkladen, noget sortsmudsket person med langt, tykt og sort hår og meget tydelige spor – skønt han var glatraget – af stive knebels- og bakkenbarter af samme mørke farve. Hans alder syntes ikke at overstige de tredive år, skønt mange ved første øjekast ville have anset ham for meget ældre, da hans lange ansigt var ganske blegt på grund af den stadige brug af sminke. Han gik med en ternet skjorte, en gammel grøn kjole med ny blanke knapper, et halstørklæde med brede, røde og grønne striber og vide blå benklæder, og havde desuden en simpel asketræs-spadserestok, åbenbart mere for et syns end for nyttens skyld, da han stadig legede med den og holdt den krogede ende nederst, undtagen

når han løftede den nogle øjeblikke op, satte sig i fægterstilling og gjorde et par udfald efter kulisserne eller en anden levende eller livløs genstand, som tilfældigvis forekom ham en brugelig skive.

"Nå Tommy," sagde denne herre og gjorde et stød efter sin ven, som behændigt afbødede det med sin tøffel, "hvad nyt?"

"En ny kunstbroder," sagde mr. Folair, idet han så på Nicholas.

"Forestil mig, Tommy," sagde den anden og stødte bebrejdende mod hans hattepuld med stokken.

"Det er mr. Lenville, vor første tragiker, mr. Johnson," sagde mimikeren.

"Undtagen når "Gamle Grundmur" sætter sig i hovedet at tage mine roller, burde De tilføje, Tommy," bemærkede mr. Lenville. "De ved vel nok, hvem "Gamle Grundmur" er, sir?"

"Nej, jeg ved ikke," svarede Nicholas.

"Det kalder vi Crummles, fordi han spiller i den tunge, svære stil," sagde mr. Lenville. "Men jeg kan ikke gøre løjer, for jeg har fået en rolle her på tolv sider, som jeg skal spille i morgen aften, og som jeg endnu ikke har haft tid til at se på, men jeg har en pokkers god hukommelse, det er altid en trøst."

Idet han trøstede sig med denne tanke, tog han et fedtet og krøllet manuskript op af lommen, gjorde igen et udfald mod sin ven og gik så frem og tilbage, idet han læste på rollen og nu og da agerede, ligesom hans fantasi og teksten indgav ham.

Imidlertid havde på noget nær hele selskabet samlet sig. Foruden Lenville og hans ven Tommy var der endvidere en spinkel, nærsynet ung herre, som spillede melankolske elskerroller og sang tenor. Han var kommet ind arm i arm med

den komiske landmand – en mand med braknæse, stor mund, bredt ansigt og stirrende øjne. En beruset, aldrende herre, der var så lurvet, som man omtrent kunne være og spillede dydige oldinge, gjorde sig behagelig for Barnefænomenet, og mrs. Crummles blev stærkt kurtiseret af en anden herre, der var lidt finere og spillede de hidsige oldinge, disse morsomme fyre, der har nevøer i landetaten og idelig løber om med tykke stokke for at tvinge dem til at gifte sig med rige arvinger. Foruden disse var der en friskfyr i lodden kavaj, som gik frem og tilbage bag lamperækken, idet han svingede med en fin spadserestok og livligt nynnede noget i en dæmpet tone til gavn for en ideel tilskuerforsamling. Han var ikke helt så ung, som han havde været, og hans figur ikke langt fra at gå i frø, men han havde en overdreven fornem mine, som røbede helten i lapsefaget. Fremdeles var der en lille gruppe af tre-fire unge mænd med indfaldne kinder og tykke øjenbryn, som stod i en krog og talte med hinanden, men de syntes kun at være af underordnet betydning og snakkede sammen uden at tiltrække sig nogen videre opmærksomhed.

Damerne var samlet i en lille gruppe for sig selv omkring det tidligere omtalte skrøbelige bord. Der var miss Snevellicci, der kunne udføre alt lige fra en bondedans til lady Macbeth og med sine ydre fordele altid spillede en eller anden rolle i blå silkeknæbenklæder. Fra sin bredskyggede stråhat kiggede hun på Nicholas, mens hun lod, som om hun var aldeles optaget af at fortælle en morsom historie til sin veninde miss Ledrook, der havde taget sit sytøj med og på den naturligste måde af verden stoppede en halslinning. Der var miss Belvawney, der sjældent gjorde krav på at spille hovedroller, men i reglen optrådte som

page i hvidt silketrikot og stod med det ene ben bøjet og så på tilskuerne eller fulgte i hælene på mr. Crummles, når han spillede i en tragedie; men som lige nu krøllede hårlokkerne på den skønne miss Bravassa, der engang havde ladet en kobberstikkerlærling portrættere hende "i kostume", af hvilket der hang et aftryk i konditorens og urtekræmmerens vinduer, i lejebiblioteket og i billetkontoret, når hendes årlige aften anmeldtes på plakaterne. Der var mrs. Lenville med en meget sjusket hat med slør og åbenbart i den forfatning, hvori hun kunne ønske at være, hvis hun virkelig elskede mr. Lenville; der var miss Gazingi, som med en uægte hermelinsboa løst om halsen for spøg bankede mr. Crummles jun. med den, og endelig var der mrs. Grudden i en brun klædespels og kastorhat, som hjalp mrs. Crummles med husholdningen, tog imod penge ved indgangen, klædte damerne på, gjorde rent på teatret, havde sufflørbogen, når alle de andre var inde i sidste scene, i nødsfald spillede hvilken rolle det skulle være, uden nogen sinde at kunne den, og stod på plakaterne under alle de navne, som efter mr. Crummles mening tog sig godt ud på tryk.

Efter at mr. Folair havde været så forekommende at fortælle Nicholas disse enkeltheder, forlod han ham for at gå hen til sine kammerater, hvorpå den personlige præsentation fuldendtes af mr. Crummles, der erklærede den unge skuespiller for et vidunder af lærdom og genialitet.

"Om forladelse," sagde miss Snevellicci, idet hun svævede hen mod Nicholas, "har De ikke spillet i Canterbury?"

"Nej, aldrig," svarede Nicholas.

"Jeg husker," sagde hun, "at jeg i Canterbury så en herre, skønt kun ganske flygtigt, da jeg forlod selskabet, ligesom han

trådte ind i det. Han lignede Dem så meget, at jeg næsten var vis på, at det måtte være Dem."

"Jeg ser Dem for første gang her," svarede Nicholas med alt tilbørligt galanteri. "Jeg er ganske vis på, at jeg ikke har set Dem før, da jeg ikke ville kunne have glemt det."

"Å, De smigrer," sagde miss Snevellicci med en let bøjning med hovedet, "men nu da jeg ser nærmere på Dem, bemærker jeg, at herren i Canterbury ikke havde sådanne øjne som De – De finder det vist tåbeligt af mig at lægge mærke til sådan noget, ikke sandt?"

"På ingen måde," sagde Nicholas. "Hvor kan jeg andet end føle mig smigret ved, at De i det hele lægger mærke til mig?"

"Å, de mænd, de mænd, hvor de dog er nogle forfængelige skabninger!" afbrød miss Snevellicci, hvorpå hun blev fortryllende forlegen og, idet hun tog sit lommetørklæde op af en falmet, rød silkesypose med forgyldt lås, kaldte på miss Ledrook.

"Bedste Led," sagde miss Snevellicci.

"Ja, hvad vil De?" spurgte miss Ledrook.

"Det er ikke ham."

"Hvilken ham?"

"Canterbury – De ved nok, hvem jeg mener. Kom herhen, jeg vil tale med Dem."

Men miss Ledrook ville ikke komme hen til miss Snevellicci, hvorfor miss Snevellicci blev nødt til at gå hen til miss Ledrook, hvilket hun gjorde med nogle indtagende hop, og miss Ledrook drillede åbenbart miss Snevellicci med, at hun var skudt i Nicholas, for efter en spøgefuld hvisken slog miss Snevellicci

miss Ledrook meget hårdt på hånden og trak sig tilbage i yndig forvirring.

"Mine damer og herrer," sagde mr. Crummles, der havde læst i et stykke papir, "i morgen formiddag holder vi prøve på "Dødskampen". Alle deltager i processionen. I "Intrigerne" og "Pengenes almagt" har De alle før spillet, hvorfor vi kun behøver at holde én prøve på dem. De vil altså behage at møde klokken ti."

"De vil altså behage at møde klokken ti," gentog mrs. Grudden, idet hun så sig om.

"På mandag formiddag holder vi læseprøve på et nyt stykke," sagde mr. Crummles. "Titlen er endnu ikke kendt, men De får alle gode roller. Det sørger mr. Johnson for."

"Hvad for noget?" sagde Nicholas studsende. "Jeg –"

"På mandag formiddag," gentog mr. Crummles og hævede sin stemme for at overdøve den ulykkelige mr. Johnsons indvendinger. "Så er vi færdige, mine damer og herrer."

Damerne og herrerne behøvede ikke flere påmindelser om at gå, og få minutter efter var der ingen andre tilbage end familien Crummles, Nicholas og Smike.

"Jeg tror virkelig ikke," sagde Nicholas, idet han tog direktøren til side, "at jeg kan blive færdig til på mandag."

"Sniksnak," svarede mr. Crummles.

"Men jeg kan virkelig ikke," sagde Nicholas. "Min opfindelsesevne er ikke vant til sådanne fordringer, ellers kunne jeg måske producere –"

"Opfindelsesevne! Hvad Fanden har den med det at bestille?" udbrød direktøren hastigt.

"Alt, bedste sir."

"Intet, bedste sir," svarede direktøren med øjensynlig utålmodighed. "Kan De fransk?"

"Ja."

"Meget vel," sagde direktøren, idet han åbnede bordskuffen og tog en rulle papir, som han gav Nicholas. "Der, oversæt dette her til engelsk og sæt Deres navn på titelbladet. For pokker," fortsatte han i en arrig tone, "jeg har tit nok sagt, at jeg ikke vil have noget mandfolk eller fruentimmer i mit selskab, som ikke var herre over sproget, så de kunne lære deres roller efter originalen og spille dem på engelsk og således spare mig alle disse bryderier og udgifter."

Nicholas smilede og stak stykket i lommen.

"Hvorledes agter De at forholde Dem med logis?" spurgte mr. Crummles.

Nicholas kunne ikke bare sig for den tanke, at det ville være særdeles belejligt, om han i de første otte dage kunne have haft en slagbænk stående i parkettet, men han sagde, at han endnu ikke havde tænkt på det.

"Så følg hjem med mig," sagde mr. Crummles, "og når vi har spist, skal mine drenge gå ud med Dem og vise Dem til rette."

Dette tilbud var ikke til at afslå. Nicholas og mr. Crummles gav mrs. Crummles hver sin arm og gik i højtideligt optog op ad gaden. Smike, drengene og Fænomenet gik hjem ad en kortere vej, og mrs. Grudden blev tilbage for i billetkontoret at gøre sig til gode med noget kold frikassé og et krus porter.

Mrs. Crummles skred hen ad brostenene, som om hun gik lige til retterstedet med en oplivende bevidsthed om uskyldighed og den heltemodige kraft, som kun dyden kan give. Mr. Crummles derimod antog en hårdhjertet despots gang og

holdning, men begge tiltrak sig mange af de forbigåendes opmærksomhed, og når de hørte nogen hviske "mr. og mrs. Crummles," eller så en lille dreng løbe tilbage for at glo på dem, slappedes det strenge udtryk i deres ansigter, idet de følte, at de var populære. Mr. Crummles boede i St. Thomas Street i et hus, som tilhørte en mr. Bulph, en lods, det gjorde stads med en lysegrøn dør og vindueskarme af samme farve og havde en druknet mands lillefinger liggende på sin kamingesims sammen med andre maritime og naturhistoriske mærkværdigheder. Han satte desuden sin stolthed i en messingdørhammer, en messingdørplade og et messingklokkegreb, der alle var særdeles blanke og skinnende, og han havde en mast med fløj i toppen i sin baggård.

"Velkommen," sagde mr. Crummles til Nicholas, idet de trådte ind på første sal.

Nicholas bukkede og takkede og var åbenlyst glad ved at se bordet dækket.

"Vi har kun en lammebov med løgsauce," sagde mr. Crummles, "og beder Dem tage til takke."

"De er alt for god," svarede Nicholas. "Jeg skal nok tage for mig af retterne."

"Vincent," sagde mrs. Crummles, "hvad er klokken?"

"Fem minutter over spisetid," svarede mr. Crummles.

Mrs. Crummles ringede på klokken.

"Lad lammeboven og løgsaucen komme ind."

Den slavinde, som opvartede mr. Bulphs logerende, forsvandt og kom kort efter tilbage med det festlige måltid. Nicholas og Fænomenet sad lige over for hinanden ved

slagbordet, og Smike og de to yngre Crummles'er spiste på sovesofaen.

"Er folk her flittige teatergængere?" spurgte Nicholas.

"Nej," svarede mr. Crummles og rystede på hovedet, "langtfra, langtfra."

"Jeg beklager dem," bemærkede mrs. Crummles.

"Det gør jeg med," sagde Nicholas, "hvis de virkelig ikke har sans for gode og godt givne skuespil."

"Så beklag dem, sir," svarede mr. Crummles. "Ved barnets fortjeneste i fjor, da hun gav tre af sine mest yndede roller og desuden trådte op i "Fe-pindsvinet", hvori hun spillede for første gang, beløb indtægten sig kun til fire pund og tolv shillings."

"Er det muligt?" udbrød Nicholas.

"Og deraf var endda de to pund på kredit," sagde Fænomenet.

"Og deraf var endda de to pund på kredit," gentog mr. Crummles. "Mrs. Crummles selv har spillet for en halv snes mennesker."

"Men de er dog altid taknemmelige tilskuere," sagde hun.

"Det er de fleste tilskuere, når de får godt spil – af den ægte slags," svarede mr. Crummles med eftertryk.

"Giver De timer, madame?" spurgte Nicholas.

"Ja, jeg gør," svarede mrs. Crummles.

"Men måske er der ingen at undervise?"

"Tidligere var der," sagde mrs. Crummles. "Jeg har haft elever her. Jeg underviste en datter af en skibsproviantérer, men bagefter viste det sig, at hun ikke havde været rigtig klog, da hun kom til mig. Det var højst påfaldende, at hun under sådanne omstændigheder kom til mig."

Da Nicholas ikke var så ganske vis på dette, fandt han det klogest at tie.

"Lad mig engang se," sagde direktøren grublende efter måltidet, "kunne De ikke have lyst til en pæn lille rolle med barnet?"

"De er alt for god," svarede Nicholas hastigt, "men jeg tror dog, at det ville være bedre, om jeg først spillede med nogen af min egen størrelse. Jeg ville føle mig mere som hjemme."

"Sandt nok," sagde direktøren, "det ville De måske, og med tiden kunne De så spille med barnet."

"Ja," svarede Nicholas i det fromme håb, at det ville vare længe, førend man beærede ham med denne udmærkelse.

"Så skal jeg sige Dem, hvad vi vil gøre," sagde mr. Crummles. "De skal indstudere Romeo, når De er færdig med det andet stykke – det er sandt, glem ikke at få vandposten og vaskebaljerne ind i det – miss Snevellicci Julie og gamle Grudden ammen. – Ja, det er brillant, og røveren med – De kan øve Dem på røveren, mens De er ved det, og på Cassio og Jeremy Diddler. De kan let magte dem. Den ene rolle hjælper så meget på den anden. Her har De dem med stikord og det hele."

Med disse hastige, almindelige anvisninger stak mr. Crummles nogle små bøger i Nicholas' skælvende hænder og befalede sin ældste søn at følge med ham og vise ham, hvor han kunne få logis, hvorpå han gav ham hånden og sagde godnat.

Der er ingen mangel på godt møblerede værelser i Portsmouth, og heller ikke er det vanskeligt at finde nogle, som står i forhold til meget tarvelige finanser, men de første var for gode og de sidste for dårlige. De kom ind i så mange huse uden at finde sig tilfredsstillede, at Nicholas for alvor begyndte at tro,

at han dog til sidst ville blive nødt til at bede om tilladelse til at tilbringe natten i teatret. Endelig snublede de dog over to små værelser på tredje sal eller rettere sagt på kvisten hos en tobakshandler i Common Yard, en smudsig gade, som fører ned til værftet. Disse lejede Nicholas, kun alt for glad ved at undgå forlangendet om forudbetaling af en uges leje.

"Så, læg vort tøj fra dig, Smike," sagde han efter at have fulgt den unge Crummles ned. "Det er nogle underlige tider, vi lever i, og kun Gud ved, hvad enden på dem vil blive, men jeg er træt af disse tre dages begivenheder og vil udsætte mine betragtninger til i morgen, hvis jeg kan."

24

Om Snevelliccis store aften og Nicholas' første optræden på skuepladsen.

Om morgenen stod Nicholas tidligt op, men havde dog næppe begyndt at klæde sig på, førend han hørte fodtrin på trappen og straks efter mimikerens og tragikerens stemmer.

"Halløj, halløj!" råbte mr. Folair.

"Hejda!" sagde mr. Lenville med dyb bas.

Gid pokker havde de karle! tænkte Nicholas. De kommer vist for at spise morgenmad.

"Nu skal jeg straks lukke op, hvis De vil vente et øjeblik."

Herrerne bad ham ikke forhaste sig og opførte imidlertid til tidsfordriv en fægtescene med deres spadserestokke på den lille trappeafsats til ubeskrivelig ærgrelse for de andre logerende.

"Så, kom nu kun ind," sagde Nicholas, da han var færdig med sin påklædning. "I Djævelens skind og ben, gør dog ikke sådan en støj her udenfor!"

"Det er en ualmindelig hyggelig kasse," sagde mr. Lenville, idet han trådte ind i det forreste værelse og tog hatten af for at kunne komme ind. "Fordømt hyggelig."

"For den, der er kræsen i så henseende, vil den måske dog være lidt vel hyggelig," sagde Nicholas, "for selv om det unægtelig er en stor bekvemmelighed at kunne nå alt, hvad man vil tage under loftet, på gulvet eller på væggene, uden at

behøve at flytte sig fra sin stol, kan disse fordele dog kun haves i et meget lille værelse."

"Det er ikke en smule for lille for en ugift person," svarede Lenville. "Derved kommer jeg til at tænke på – min kone. Mr. Johnson, jeg håber, at hun får en god rolle i Deres stykke?"

"Jeg kiggede lidt i den franske original," sagde Nicholas. "Den lader til at være meget god, synes jeg."

"Hvad agter De at gøre for mig, gamle ven?" spurgte mr. Lenville, idet han ragede op i den matbrændende ild med sin spadserestok og bagefter tørrede denne af på sit kjoleskøde. "Noget i brumbassefaget?"

"De kaster kone og barn på døren," sagde Nicholas, "og myrder i et anfald af raseri og skinsyge Deres ældste søn i studerekammeret."

"Gør jeg?" udbrød Lenville. "Det kan jeg lide!"

"Hvorpå De," sagde Nicholas, "plages af samvittighedsnag lige til sidste akt, og da beslutter De at tage livet af Dem, men ligesom De sætter pistolen for panden, slår et ur ti."

"Jeg fatter det," udbrød mr. Lenville. "Rigtig godt."

"De tøver," sagde Nicholas. "De mindes at have hørt et ur slå ti i Deres barndom. Pistolen falder ud af hånden på Dem – De overvældes – De brister i tårer og bliver fra nu af et dydigt og eksemplarisk menneske."

"Brillant!" sagde mr. Lenville. "Det er en træffer! Falder tæppet i det samme, er jeg sikker på en glimrende triumf."

"Er der noget godt til mig?" spurgte mr. Folair ivrigt.

"Lad mig engang se," sagde Nicholas. "De spiller den tro, hengivne tjener. De bliver kastet på døren med kone og barn."

"Altid i spænd med det afskyelige Fænomen," sukkede mr. Folair, "og vi lejer os sagtens et fattigt logi, mens jeg ikke vil tage mod løn og snakker følsomt?"

"Nå – ja," svarede Nicholas, "det er stykkets gang."

"Men jeg må have en eller anden dans, begriber De nok," sagde mr. Folair. "De kommer dog til at lægge den ind til Fænomenet, og det er derfor lige så godt at gøre den til en *pas de deux* for at spare tid."

"Det er jo let gjort," sagde mr. Lenville, da han bemærkede den unge dramatikers forlegne miner.

"Da indser jeg på ære ikke, hvorledes det skulle lade sig gøre," indvendte Nicholas.

"Hvad? Det er da tydeligt nok!" mente mr. Lenville. "For pokker, enhver kan se, at det let kan indrettes! – De forbavser mig! De lader jo den sørgende dame, det lille barn og den tro tjener flytte ind i et fattigt logi, ikke sandt? – Nå, hør så efter. Damen synker ned på en stol og skjuler sit ansigt med sit lommetørklæde. – "Hvorfor græder du, moder?" siger barnet. "Græd ikke, moder, ellers kommer jeg også til at græde." – "Og jeg med!" siger den hengivne tjener, idet han gnider øjnene med sit ærme. "Hvad skal vi gøre for at opmuntre dig, søde moder?" siger det lille barn. "Ja, hvad skal vi gøre?" siger den tro tjener. "Å, Pierre," siger den bedrøvede dame, "gid jeg kunne forjage disse sørgelige tanker." – "Prøv på det, frue, prøv på det," siger den tro tjener. "Fat mod, adspred Dem." – ""Det vil jeg," siger damen, "jeg vil lære at bære mine lidelser med styrke. Husker du endnu den dans, min gode ven, som du i lykkeligere dage plejede at danse med denne søde engel? Den gang opmuntrede den mig altid. Å, lad mig se den endnu en gang, før jeg dør!" –

Der har De det – stikordet til orkestret – *før jeg dør* – og så går det løs. Det er, som det skal være, ikke sandt, Tommy?"

"Jo," svarede mr. Folair. "Overvældet af gamle minder besvimer den stakkels dame ved slutningen af dansen, og scenen ender med et tableau."

Nicholas benyttede sig af disse og andre vink, der var udbyttet af de to skuespilleres personlige erfaring, og gav dem med fornøjelse den bedste morgenmad, han formåede. Da han omsider var blevet dem kvit, tog han fat på sit arbejde, som han var glad ved at finde langt lettere, end han først havde troet. Han arbejdede ufortrødent hele dagen og forlod ikke sit værelse før om aftenen, da han gik ned til teatret, hvortil Smike tidligere havde begivet sig for i forening med en anden skuespiller at forestille et almindeligt oprør. Her var alle mennesker så forandrede, at han næppe kunne kende dem. Ved hjælp af forlorent hår, sminke, forlorne lægge og forlorne muskler var de blevet til helt andre mennesker. Mr. Lenville var en blomstrende kriger med de mest fuldendte proportioner, mr. Crummles, hvis store ansigt var overskygget af en masse sort hår, var en fredløs højlænder med den mest majestætiske holdning, den ene af de gamle herrer var slutter, og den anden en ærværdig patriark, den komiske landmand en vældig stridskæmpe med et anstrøg af vittighed, begge de unge Crummles'er fødte og bårne prinser og den melankolske elsker en elendig fange. Et glimrende måltid var anrettet til tredje akt og bestod af to pap-papirs vaser, et fad med tvebakker, en sort flaske og en eddikekrukke. Alt var, kort sagt, ordnet med umådelig pragt og omhu.

Mens Nicholas stod med ryggen mod tæppet og snart betragtede den første scene, hvori der forekom en gotisk hvælving, der var omtrent to fod lavere end mr. Crummles, og gennem hvilken denne første gang skulle træde ind, og snart lyttede efter et par mennesker, som knækkede nødder oppe i galleriet og spurgte sig selv, om de udgjorde hele tilskuerforsamlingen, nærmede direktøren sig fortroligt til ham og hilste på ham.

"Været inde på tilskuerpladsen?" spurgte Crummles.

"Nej," svarede Nicholas, "endnu ikke, men jeg vil gå derind for at se stykket."

"Vi har ganske godt hus," sagde Crummles. "Fire pladser besat i første parket og hele midterlogen."

"Ja så! Formodentlig en familie?"

"Ja," svarede mr. Crummles, "ja. Det er rørende. Der er seks børn, og de kommer aldrig, undtagen når Fænomenet spiller."

Det ville have været meget vanskeligt for nogen familie eller ikke familie at gå i teatret en aften, når Fænomenet ikke spillede, eftersom hun hver aften optrådte i en og ikke sjældent i to eller tre roller, men Nicholas, der sympatiserede med de faderlige følelser, afholdt sig fra enhver hentydning til denne ubetydelige omstændighed, og Crummles blev ved at tale uden at blive afbrudt.

"Seks," sagde han, "fader og moder otte, tante ni, guvernanten ti. Bedstefader og bedstemoder tolv. Desuden er der tjeneren, som står udenfor med en kurv appelsiner og en krukke med vand og ser stykket gratis gennem det lille kighul på logedøren – det er billigt for en guinea: de vinder ved at tage en loge."

"Det undrer mig, at De lader så mange gå ind for den pris," bemærkede Nicholas.

"Der er ikke andet for," svarede mr. Crummles, "det er skik i købstæderne. Når der er seks børn, går seks voksne mennesker ind og tager dem på skødet. En familieloge rummer det dobbelte antal. Ring i orkestret, Grudden!"

Denne nyttige dame adlød, og straks efter hørte man tre violiner blive stemt. Efter at denne anstrengelse var blevet fortsat så længe, som man antog tilhørernes tålmodighed ville finde sig i, blev den afbrudt af nok en ringen med klokken. Da det var signalet til at begynde for alvor, gav orkestret sig til at spille en mængde yndede melodier med ufrivillige variationer.

Hvis Nicholas var blevet forbavset over den forandring til det bedre, som var foregået med herrerne, så var damernes forvandling endnu mere påfaldende. Mens han fra en hyggelig krog i direktørens loge betragtede miss Snevellicci i hele hendes pragt med hvidt musselin med guldsøm og mrs. Crummles i hele hendes værdighed som den fredløses hustru og miss Bravassa i hele hendes ynde som miss Snevelliccis fortrolige veninde og miss Belvawney, der i en pages hvide silkebenklæder opvartede alle og svor på at ville leve og dø i alles tjeneste, kunne han næppe styre sin beundring, som gav sig udtryk i et lydeligt bifald og den størst mulige opmærksomhed for alt, hvad der foregik på skuepladsen. Stykket selv var højst interessant. Det hørte ikke til noget bestemt tidsrum, folk eller land og var måske netop derfor så meget mere underholdende, som ingen tidligere kundskab kunne give det mindste vink om, hvad det ville blive til. En fredløs havde været særdeles heldig med at udrette et eller andet på et eller andet sted og kom hjem

i triumf under hurraråb og violintoner for at omfavne sin hustru, en dame af mandigt sind. Hun talte en hel del om sin faders ben, der lod til at være ubegravede, men om dette var på grund af en ejendommelig smag hos den gamle herre eller ved en dadelværdig forsømmelighed fra hans slægtninges side, så man ikke. Den fredløses hustru stod på en eller anden måde i forbindelse med en patriark, der boede på en borg et langt stykke vej derfra, og denne patriark var fader til flere af personerne, uden at han dog rigtig vidste hvilke, ligesom han heller ikke var sikker på, om han havde opfostret de rigtige eller de urigtige på sin borg. Han syntes dog at være tilbøjelig til at antage det sidste, og i sin uro over dette adspredte han sine tanker ved et gilde, under hvilket nogen i en kappe sagde: "Vogt dig!" hvilken nogen ikke nogen (undtagen tilskuerne) vidste var den fredløse selv, der havde indfundet sig af uforklarlige grunde, men muligvis af hensyn til sølvskeerne. Der var en lille net episode i skikkelse af nogle kærlighedsscener mellem den fortvivlede fange og miss Snevellicci og den komiske stridskæmpe og miss Bravassa. Desuden havde mr. Lenville flere højst tragiske scener i mørke, når han var ude på røvertog. Disse var alle frugtesløse på grund af den komiske stridskæmpes snildhed og tapperhed (han hørte nemlig alt, hvad der blev sagt i stykket) og miss Snevelliccis uforfærdethed, idet hun iførte sig knæbenklæder og i denne forklædning indfandt sig i fængslet hos den fortvivlede elsker med en lille kurv forfriskninger og en blændlygte. Til sidst kom det for dagen, at patriarken var den, som havde behandlet den fredløses svigerfaders ben så hånligt, og af denne grund og årsag begav den fredløses hustru sig til hans borg for at dræbe

ham. Hun kom da ind i et mørkt værelse, hvor alle efter en hel del famlen omkring i mørke tog fat på alle og anså dem for andre, hvilket foranledigede stor forvirring sammen med pistolskud, død og fakkelskin. Herpå trådte patriarken frem, og efter med en kløgtig mine at have sagt, at han nu vidste besked om sine børn og skulle forklare dem alt, når de kom indenfor, sagde han, at der ikke kunne være nogen mere passende lejlighed til at forene de unge mennesker. Han lagde derfor deres hænder i hinanden med fuldt samtykke af den utrættelige page, der som den eneste overlevende person med sin hue pegede op mod skyerne og med sin højre hånd ned mod jorden, idet han således bad om Himlens velsignelse og betegnede, at tæppet skulle falde, hvilket det også gjorde under levende bifald.

"Hvad synes De om det?" spurgte Crummles Nicholas, da denne kom ind på skuepladsen. Mr. Crummles var meget rød og varm, for disse fredløse er nogle fortvivlede karle til at råbe.

"Jeg fandt det udmærket," svarede Nicholas. "Især var miss Snevellicci ualmindelig god."

"Det er et geni," sagde Crummles, "et sandt geni, det pigebarn. Det er sandt; jeg har tænkt på at give Deres stykke på hendes rekommendationsaften."

"Hvornår?" spurgte Nicholas.

"På hendes rekommendationsaften, til hendes fordel, da hendes venner og velyndere anbefaler forestillingen."

"Nå, nu forstår jeg Dem," svarede Nicholas.

"De indser," sagde Crummles, "at det må gå ved sådan en lejlighed, og selv om det ikke gør så megen lykke, som vi venter, så er jo risikoen hendes og ikke vor."

"Deres, mener De," sagde Nicholas.

"Sagde jeg ikke min?" svarede Crummles. "På mandag otte dage. Hvad siger De nu? De gør det færdigt og lærer elskerens rolle længe før den tid."

"Jeg ved ikke, om det bliver før," svarede Nicholas, "men til den tid tror jeg nok at turde love, at jeg skal være færdig."

"Meget vel," fortsatte mr. Crummles. "Så vil vi altså anse den sag for afgjort. Men der er endnu en ting, jeg kunne ønske at bede Dem om. Ved sådanne lejligheder foretages der altid en slags – hvad skal jeg kalde det? – en slags stemmehvervning."

"Formodentlig imellem velyndere?" sagde Nicholas.

"Ja, og sagen er, at Snevellicci har haft så mange beneficeforestillinger her, at hun trænger til noget, der kan trække. Hun havde en benefice, da hendes stedmoder døde, og en benefice, da hendes onkel døde, og mrs. Crummles og jeg har haft beneficer på Fænomenets fødselsdag og på vor egen bryllupsdag og ved flere lignende lejligheder, så at det vil falde noget vanskeligt at få en god beneficeaften i stand. Vil De nu ikke hjælpe på det stakkels pigebarn, mr. Johnson?" sagde Crummles, idet han satte sig på en tromme og tog sig en stor pris tobak og så ham stift ind i ansigtet.

"Hvad mener De?" spurgte Nicholas.

"Tror De ikke, at De kunne afse en halv times tid i morgen formiddag til at gøre visit med hende hos et par af de vigtigste personer?" mumlede direktøren i en overtalende tone.

"Det vil jeg grumme nødig," sagde Nicholas med en meget misfornøjet mine.

"Barnet skal ledsage hende," sagde Crummles. "Så snart man foreslog mig det, tillod jeg, at barnet fulgte med. Der kan ikke

være det mindste i det – miss Snevellicci er hæderligheden selv. Det ville være hende til væsentlig nytte. Herren fra London – det ny stykkes forfatter – skuespilleren i det ny stykke – hans første optræden på skuepladsen – det ville give ypperligt hus, mr. Johnson."

"Jog vil nødig formørke udsigterne for nogen og allermindst for en dame," svarede Nicholas, "men jeg må dog bede mig undskyldt for at deltage i stemmehvervningen."

"Hvad siger mr. Johnson, Vincent?" spurgte en stemme tæt ved hans øre, og idet han så sig om, opdagede han, at mrs. Crummles og miss Snevellicci stod bag ved ham.

"Han har nogle betænkeligheder, min ven," sagde mr. Crummles, idet han så på Nicholas.

"Betænkeligheder!" udbrød. Mrs. Crummles. "Er det muligt?"

"Det vil jeg ikke håbe!" udbrød miss Snevellicci. "De kan ikke være så grusom – å Gud! – nå, jeg – at tænke sig dette efter alt, hvad vi havde ventet."

"Mr. Johnson vil ikke være så hård, min bedste," sagde mrs. Crummles. "De må fatte bedre tanker om ham: galanteri, menneskekærlighed, alle de bedste følelser i hans natur må vi vinde for denne interessante sag."

"Som kan røre selv en teaterdirektør," sagde mr. Crummles smilende.

"Og hans kone," tilføjede mrs. Crummles i sin sædvanlige tragiske tone. "Nå, nå, De giver efter, ikke sandt?"

"Det ligger ikke i min natur," sagde Nicholas, rørt over disse opfordringer, "at modsætte mig en anmodning, når den ikke går ud på noget ubetinget urigtigt, og med undtagelse af en vis stolthedsfølelse ved jeg intet, som kunne afholde mig fra at

samtykke i denne. Desuden kender jeg jo ingen her, og ingen kender mig. Lad gå; jeg giver efter."

Miss Snevellicci blev straks overvældet af rødme og taksigelser, med hvilken sidste vare heller ikke mr. eller mrs. Crummles på nogen måde var sparsomme, og efter at det var blevet aftalt, at Nicholas skulle indfinde sig hos hende den næste formiddag klokken elleve, skiltes de ad, han for at vende tilbage til sin forfattervirksomhed, miss Snevellicci for at klæde sig om til det sidste stykke, og den uegennyttige teaterdirektør og hans kone for at beregne det sandsynlige udbytte af den forestående benefice, ved hvilken de ifølge en højtidelig overenskomst skulle have to tredjedele af indtægten.

På den aftalte tid gik Nicholas til miss Snevelliccis logi i Lombard Street i en skrædders hus. En stærk lugt af hede strygebolte opfyldte den lille gang, og skrædderens datter, som åbnede døren, viste sig i den blussende tilstand, der så ofte følger med den periodiske strygning af en families linned.

"Miss Snevellicci bor nok her?" sagde Nicholas.

Skrædderdatteren gav et bekræftende svar.

"Vil De have den godhed at underrette hende om, at mr. Johnson er her?" sagde Nicholas.

"Behag at følge med ovenpå," sagde hun smilende.

Nicholas fulgte den unge dame og blev vist ind i et lille værelse på første sal, som stod i forbindelse med en bagstue, hvor han på grund af en halvt dæmpet, klingrende lyd, ligesom af tekopper, antog, at miss Snevellicci nød sin morgenmad i sengen.

"Vil De være så god at vente et øjeblik," sagde skrædderdatteren efter en kort fraværelse, under hvilken den

klingrende lyd i bagstuen hørte op og blev afløst af hvisken. "Hun kommer straks."

Mens hun talte, trak hun rullegardinet op, og efter derved, som hun troede, at have henledt mr. Johnsons opmærksomhed fra værelset på gaden, tog hun nogle strømpeagtige indretninger, der lå på kamingitteret og blev dampet af, og skyndte sig ud. Da der ikke var noget videre interessant uden for vinduet, så Nicholas sig om i værelset med større nysgerrighed, end han ellers ville have værdiget det. På sofaen lå en gammel guitar, nogle gamle nodebøger og et helt lag strøelse af papillotter, sammen med en uordentlig bunke komedieplakater, samt et par smudsige hvide atlaskessko med store blå sløjfer. Over en stoleryg hang et halvt færdigt musselinsforklæde med et par små lommer med røde sløjfer af den slags, som kammerpiger bærer på. Skuepladsen, og som følgelig ikke ses noget andet sted. I en krog stod det par diminutive kravestøvler, hvori miss Snevellicci plejede at spille den lille jockey, og på en stol tæt ved lå en lille pakke, som havde en mistænkelig lighed med de til støvlerne hørende snævre benklæder.

Men den mest tiltrækkende genstand af det hele var den åbne stambog, som lå midt imellem nogle små komediebøger. I denne stambog var der klistret forskellige kritiske, af provinsblade udklippede bemærkninger om miss Snevelliccis spil, sammen med en til hende forfattet poetisk takadresse, der begyndte således:

Syng, elskovs Gud, og sig mig hurtig, hvor
den hulde Snevellicci skænkedes vor jord
for med sit smil, sit blik at vise sig så stor.
Syng, elskovs gud, og sig mig hurtig, hvor!

Foruden denne udgydelse fandtes der utallige, ligeledes af aviser udklippede rosende hentydninger, såsom: "I en bekendtgørelse på et andet sted i vort blad for i dag bemærker vi, at den fortryllende og talentfulde miss Snevellicci giver sin beneficeforestilling på onsdag, i hvilken anledning hun har tiltænkt os en nydelse, som vil kunne vække henrykkelse selv i en menneskefjendes bryst. I tillid til, at vore medborgere ikke har tabt den ophøjede sans for offentlig dygtighed og privat dyd, hvorved de så længe og i en så høj grad har udmærket sig, forudsiger vi, at denne fortryllende skuespillerinde vil blive modtaget med stormende velkomst." – "Til korrespondenter. – J.S. tager fejl, når han tror, at den højt begavede og skønne miss Snevellicci, som hver aften fængsler alle hjerter på vort smukke og velindrettede lille teater, ikke er den samme dame, som den unge og umådelig rige herre, der bor omtrent fem og tyve mile fra den gode stad York, nylig gjorde et hædrende tilbud. Vi har gode grunde til at være visse på, at miss Snevellicci er den dame, som var indviklet i den gådefulde og romantiske sag, og hvis opførsel gjorde hendes hoved og hjerte lige så megen ære, som hendes histrioniske triumfer gør hendes glimrende geni." Et meget rigeligt forråd af slige avisartikler, sammen med lange velgørenhedsplakater, der allesammen endte med "Kom Tidligt" med store begyndelsesbogstaver, udgjorde hovedindholdet af miss Snevelliccis scrapbog.

Nicholas havde allerede gennemlæst en mængde af disse erindringer og var endnu fordybet i en omstændelig og sørgelig beretning om den række begivenheder, som havde foranlediget, at miss Snevellicci havde forstuvet sin fod ved at glide på et stykke appelsinskal, som et uhyre i menneskeskikkelse – således stod der i bladet – havde kastet ned på skuepladsen i Winchester, da den unge dame selv, iført kulkassehat og fuldstændig spadseredragt, kom trippende ind i værelset med tusinde undskyldninger for at have opholdt ham så længe over den bestemte tid.

"Men min søde Led," sagde miss Snevellicci, "der bor sammen med mig her, blev så syg i nat, at jeg troede, hun skulle dø i mine arme."

"En sådan skæbne er næsten misundelsesværdig," svarede Nicholas, "men ikke des mindre gør det mig ondt at høre det."

"Hvor De kan smigre!" sagde Snevellicci, idet hun forvirret knappede sin handske.

"Hvis det er smiger at beundre Deres skønhed og talenter," svarede Nicholas og lagde sin hånd på scrapbogen, "så har De bedre prøver på det her."

"Hvor det er grusomt af Dem at læse sådan noget! Jeg skammer mig næsten ved at se Dem i ansigtet, ja jeg gør virkelig!" sagde miss Snevellicci, idet hun tog bogen og gemte den i en skuffe. "Hvor det er ubetænksomt af Led. Hvor kunne hun dog være så styg!"

"Jeg troede, at De havde været så venlig med vilje at lade den ligge her, for at jeg skulle læse i den," sagde Nicholas. Og det synes virkelig også at være muligt.

"Ikke for alt i verden ville jeg, at De skulle se den!" svarede miss Snevellicci. "Jeg har aldrig været så vred – aldrig. Men hun er så skødesløs, man kan slet ikke stole på hende."

Her blev samtalen afbrudt af Fænomenet, som hidtil meget forstandigt var blevet inde i sovekammeret og nu fremstillede sig med megen ynde og lethed, med en ganske lille grøn parasol uden håndtag og med en bred frynse i hånden. Efter nogle få ord gik de ud på gaden. Fænomenet var en temmelig besværlig ledsagerinde; først tabte hun sin højre og så sin venstre sko, og efter disse genvordigheder viste det sig, at det ene ben af de små hvide bukser var længere end det andet. Foruden disse uheld faldt den grønne parasol ned gennem en jernrist og blev kun med stor møje og besvær fisket op igen. Imidlertid lod det sig ikke gøre at skænde på hende, da hun var direktørens datter, hvorfor Nicholas meget tålmodigt fandt sig i alt og gik videre med Snevellicci under armen på den ene side og det ubehagelige barn på den anden.

Det første hus, hvor de kom hen, lå på en respektabelt udseende terrasse. På miss Snevelliccis beskedne dobbeltslag viste der sig en tjener, der til svar på hendes spørgsmål, om mrs. Curdle var hjemme, spilede øjnene op, grinede og sagde, at han ikke vidste det, men skulle se ad. Med disse ord viste han dem ind i en dagligstue, hvor han lod dem vente, indtil to tjenestepiger under et eller andet påskud var gået der igennem for at tage skuespillerne i øjesyn; efter at have sladret og fniset med dem ude på gangen, gik han omsider ovenpå for at melde miss Snevellicci.

Nu mente de, der bedst forstod sig på sådan noget, at mrs. Curdle besad den ægte londonske smag med hensyn til alt, hvad

der vedkom litteratur og drama. Mr. Curdle selv havde skrevet en pjece på fire og tresindstyve sider i stort oktav om den i Romeo og Julia forekommende ammes afdøde mands karakter, samt en undersøgelse, om han i sin levetid virkelig havde været en munter mand, eller om det kun havde været hans enkes kærlige partiskhed, der havde bevæget hende til at skildre ham således. Ligeledes havde han bevist, at man ved at forandre den vedtagne tegnsætning, kunne gøre et hvilket som helst af Shakespeares stykker til noget helt andet og aldeles forandre meningen. Det er derfor overflødigt at bemærke, at han var en stor kunstdommer og en såre dybsindig og højst original tænker.

"God dag, miss Snevellicci," sagde mrs. Curdle, idet hun trådte ind i stuen, "hvorledes har De det?"

Miss Snevellicci nejede ydmygst og håbede, at mrs. Curdle befandt sig vel, ligesom også mr. Curdle, der i det samme trådte ind. Mrs. Curdle var iført en morgenkjole med en lille kappe på issen, og mr. Curdle havde en vid kåbe på og sin højre pegefinger på panden, efter portrætterne af Laurence Sterne, som en eller anden havde bildt ham ind, at han havde en påfaldende lighed med.

"Jeg har tilladt mig at komme for at spørge, om De ikke ville sætte Deres navn under indbydelsen til min benefice," sagde miss Snevellicci, idet hun kom frem med sine dokumenter.

"Ja, jeg ved virkelig ikke, hvad jeg skal sige," svarede fruen. "Teatret er ikke, som det var i dets stolte, strålende dage – De behøver ikke at stå, miss Snevellicci – dramaet er borte, aldeles borte."

"Som en skøn virkeliggørelse af digterens syner og et udtryk af menneskeligt tid, der med et glimrende lys forgyldte vore drømmende øjeblikke og åbenbarede en ny og magisk verden for det åndelige øje, er dramaet borte, aldeles borte," sagde herren.

"Hvilken dødelig kan nu vise os alle de vekslende og prismatiske farver, hvormed Hamlets karakter er udstyret?" udbrød fruen.

"Ja hvilken dødelig! – at sige på skuepladsen," sagde herren med et lille forbehold til fordel for sig selv. "Hamlet? Bah! Latterligt! Hamlet er borte, aldeles borte."

Aldeles overvældet af disse sørgelige betragtninger, sukkede de begge og blev siddende nogen tid uden at tale, indtil damen til sidst henvendte sig til miss Snevellicci med det spørgsmål, hvilket stykke hun agtede at give.

"Et ganske nyt," sagde miss Snevellicci, "det er forfattet af denne herre, som desuden har en rolle i det og samtidig for første gang træder frem på skuepladsen. Mr. Johnson er denne herres navn."

"Jeg håber, De har bevaret enhederne, sir?" sagde mr. Curdle.

"Originalen er fransk," sagde Nicholas. "Der er rigdom på handling, en livlig dialog, udprægede karakterer –"

"Nytter alt sammen intet uden streng iagttagelse af enhederne, sir," svarede mr. Curdle. "Dramaets helhed går frem for alt."

"Tør jeg spørge Dem," sagde Nicholas, idet han vaklede mellem den ærbødighed, han burde påtage sig, og sin sans for det komiske, "tør jeg spørge Dem, hvad enhederne egentlig er?"

Mr. Curdle hostede og betænkte sig. "Enhederne, sir," sagde han, "er en fuldstændighed – en slags almindelig overensstemmelse med hensyn til tid og sted – en slags almindelig ethed, hvis jeg tør bruge så stærkt et udtryk. Dette anser jeg for at være dramaets helheder, for så vidt jeg har været i stand til at skænke dem opmærksomhed, og jeg har læst meget om dette emne og tænkt meget over det. Ved at gennemgå dette barns præstationer," sagde han og vendte sig om mod Fænomenet, "finder jeg en enhed i følelsen, en bredde, et lys og en skygge, en varme i farven, en tone, en harmoni, en begejstring, en kunstnerisk udvikling af originale opfattelser, som jeg forgæves søger hos ældre kunstnere – jeg ved ikke, om jeg taler tydeligt nok."

"Jo De gør," svarede Nicholas.

"Ja," sagde mr. Curdle og trak op i sit halstørklæde. "Det er min definition på dramaets enheder."

Mrs. Curdle havde med stort velbehag siddet og hørt på denne klare udvikling og spurgte, da den var sluttet, om mr. Curdle fandt, at de burde tegne sig.

"Jeg ved ikke, min ven. Jeg ved på ære ikke," sagde mr. Curdle. "Gør vi det, er det kun under den udtrykkelige forudsætning, at vi ikke påtager os nogen forpligtelse med hensyn til udførelsen. Lad verden få at vide, at vi ikke sanktionerer den med vore navne, men at vi kun viser miss Snevellicci denne udmærkelse. Når det står fast, anser jeg det for en slags pligt for os at udstrække vor beskyttelse til en vanslægtet skueplads, om også kun for de personligheders skyld, med hvilke den står i forbindelse. Kan De bytte mig en halv krone i to shillings og

sixpence, miss Snevellicci?" sagde mr. Curdle og vendte og drejede fire sådanne pengestykker.

Miss Snevellicci følte i alle krogene af den røde sypose, men der var intet i nogen af dem. Nicholas mumlede noget vittigt om, at han var forfatter, og fandt det bedst slet ikke at underkaste sig den formalitet at føle i sine lommer.

"Lad mig se," sagde mr. Curdle, "to gange fire er otte – fire shillings for hver af logerne, miss Snevellicci, er overordentlig dyrt i forhold til dramaets nærværende tilstand – tre halfcrowns er syv shillings og sixpence. Vi bliver vel nok enige om de seks pence. Seks pence skal ikke skille os ad, vel, miss Snevellicci?"

Den stakkels miss Snevellicci modtog de tre halfcrowns med mange smil og kniks, og efter at have tilføjet nogle yderligere anmodninger om at holde pladserne til dem, støve bænken af og sende dem to plakater, så snart de kom fra trykkeriet, ringede mrs. Curdle på klokken som signal til at slutte forhandlingerne.

"Det var et par snurrige mennesker," sagde Nicholas, da de var sluppet vel ud af huset.

"Jeg forsikrer Dem," sagde miss Snevellicci, idet hun tog hans arm, "at jeg priser mig lykkelig ved, at de ikke blev alle pengene skyldige, i stedet for kun at trække de seks pence fra. Er man heldig, lader de folk at forstå, at de altid har taget sig af én, men er man uheldig, har de lige fra begyndelsen af været visse på det."

Det næste hus, de besøgte, var fuldt af jubel, for der boede de seks børn, som var så henrykte over Fænomenets spil. Da de var blevet kaldt ned fra barnekammeret for at trakteres med et privat overblik over den unge dame, gav de sig til at putte deres

fingre i øjnene på hende, træde hende på tæerne og vise hende mange andre, for deres alder ejendommelige opmærksomheder.

"Jeg skal nok overtale min mand til at tage en loge til os," sagde husmoderen efter en højst nådig modtagelse. "Jeg vil kun tage to af børnene med og overlade de øvrige pladser til herrer – Deres beundrere, miss Snevellicci. August, kan du ikke lade den lille pige være i fred, din uartige dreng?"

Disse ord henvendte hun til en ung fyr, der kneb Fænomenet bagfra, åbenbart i den hensigt at forvisse sig om, at hun var levende.

"De må være meget træt," sagde moderen til miss Snevellicci. "Jeg tillader ikke, at De går, førend De har fået et glas vin. Fy, skam dig, Charlotte. Se lidt efter børnene, miss Lane."

Miss Lane var guvernanten, og opfordringen var nødvendig, for den yngste miss Borum opførte sig meget påfaldende. Hun havde bemægtiget sig Fænomenets lille grønne parasol og bortførte den, mens det ulykkelige barn så hjælpeløst til.

"Jeg kan ikke forstå," sagde den godmodige mrs. Borum atter til miss Snevellicci, "hvor De har lært at spille komedie – glo ikke således, Emma! – så at De kan le i det ene stykke og græde i det andet, og det alt sammen så naturligt – å Gud!"

"Det glæder mig at høre Dem udtale så gunstig en mening," sagde miss Snevellicci. "Hvor det er en yndig tanke, at De synes godt om det."

"Synes godt om det!" udbrød mrs. Borum. "Hvor kan man andet? Jeg ville gå på komedie to gange om ugen, hvis jeg kunne. Det er min yndlingsfornøjelse – kun er De sommetider alt for rørende. De sætter mig i en sådan tilstand – får mig

sådan til at græde! Men du gode Gud, miss Lane, hvor kan De dog plage det stakkels barn således?"

Fænomenet var virkelig på gode veje til at blive sønderrevet led for led, for to kraftige smådrenge, der holdt hende hver i sin hånd, trak hende i hver sin retning for at prøve deres kræfter. Imidlertid kom miss Lane, der havde været alt for optaget af at betragte de voksne skuespillere til at kunne skænke denne adfærd den fornødne opmærksomhed, det ulykkelige barn til undsætning. Det blev trakteret med et glas vin og ført bort af sine venner uden at have lidt nogen større skade, end at den røde florshat var trykket flad og den hvide blusekjole flænget temmelig betydeligt.

Det var en besværlig formiddag, da der var en mængde visitter at gøre, og alle ville have noget forskelligt. Nogle ville have komedie og andre tragedie, nogle kunne ikke lide dans og andre ville næsten ikke vide af andet end dans. Nogle fandt den komiske sanger alt for plump, mens andre håbede, at han ville få mere at bestille, end han plejede, og andre igen ville ikke gå derhen, fordi andre kom der. Omsider og lidt efter lidt havde miss Snevellicci ved at udelade noget hist og tilføje noget her forpligtet sig til at give en forestilling, der i det mindste var omfattende nok, hvis den ikke havde anden fortjeneste – den indeholdt blandt andre ubetydeligheder fire stykker, adskillige sange, nogle kampe og diverse danse – og de vendte hjem, udmattede af dagens gerning.

Nicholas arbejdede væk på stykket, som snart blev sat i scene, og arbejdede dernæst væk på sin egen rolle, som han studerede med megen flid og – efter det hele selskabs sigende – gav til fuldkommenhed. Og omsider kom da den store dag. Om

morgenen drog den offentlige udråber omkring i byen for under klokkeklang at udråbe forestillingen i alle hovedgaderne. Ekstraplakater af tre fods længde og ni tommers bredde blev uddelt over alt, kastet ned i alle kældere, stukket ind under alle dørhamre og stillet til skue i alle butikker, ligesom de også blev klistret op på alle mure, skønt ikke med det fuldstændigste held, for da en illitterær person havde påtaget sig dette hverv i den sædvanlige plakatombærers sygdomsforfald, blev nogle sat på tværs og de øvrige på hovedet.

Klokken halv seks styrtede fire personer løs på døren til galleriet; klokken tre kvarter til seks var der i det mindste en halv snes; klokken seks blev sparkene frygtelige, og da den ældste master Crummles lukkede døren op, måtte han smutte bag ved den for at frelse sit liv. I de første ti minutter tog mrs. Grudden femten shillings ind. Bag kulisserne herskede der den samme usædvanlige spænding. Miss Snevellicci svedte så stærkt, at sminken næppe kunne sidde på hendes ansigt; mrs. Crummles var så nervøs, at hun næsten ikke kunne huske sin rolle; miss Bravassas lokker faldt ud af hede og ængstelse, og mr. Crummles selv så uafladelig gennem hullet i tæppet og kom idelig tilbage for at fortælle, at der var kommet nok en person i parterret.

Endelig tav orkestret, og tæppet gik op for det ny stykke. Den første scene, hvori der ikke var nogen fremragende skuespiller, forløb temmelig rolig, men da miss Snevellicci trådte ind i den anden, ledsaget af Fænomenet som barn, hvor tordnede da ikke bifaldet! Tilskuerne i familien Borums loge rejste sig alle som én, vinkede med hatte og lommetørklæder og råbte bravo! Mrs. Borum og guvernanten kastede kranse ned på skuepladsen;

nogle flagrede hen mellem lamperne og én kronede en tyk herre nede i parkettet, men da han ivrigt fæstede sine øjne på skuepladsen, mærkede han ikke det mindste til æresbevisningen. Skrædderen og hans familie sparkede til fyldingen i en af de øverste loger, så at den var lige ved at falde ud. Selv drengen, som gik omkring og falbød ingefærøl, blev stående som rodfæstet midt i huset. En ung officer, der fik skyld for at have en svaghed for miss Snevellicci, stak sin lorgnet i øjet ligesom for at skjule en tåre. Atter og atter nejede miss Snevellicci dybere og dybere, og atter blev bifaldet lydeligere og lydeligere, men da Fænomenet til sidst tog en af de ulmende kranse og satte den på skrå over miss Snevelliccis øje, nåede det sit toppunkt.

Da Nicholas trådte op i sin effektscene med mrs. Crummles, hvor blev der da ikke klappet! Da mrs. Crummles, der var hans uværdige moder, hånede ham og kaldte ham "uforskammede dreng", og han bød hende trods, hvor blev bifaldet da ikke støjende! Da han klamredes med den anden herre og tog en kasse med pistoler frem med de ord, at hvis han var en gentleman, ville han slås med ham der i stuen, indtil bohavet var bestænket med den enes eller med begges blod – hvor jublede da ikke loger, parket og galleri! Da han irettesatte sin moder, fordi hun ikke ville give slip på den unge dames formue, og hun lod sig formilde og derved samtidig gjorde ham blid, så at han knælede og bad om hendes velsignelse, hvor gav damerne sig da ikke til at hulke! Da han stod skjult i mørket bag vinduesgardinet, og den onde slægtning stak efter ham med en skarp kårde i alle retninger, undtagen hvor hans ben var tydeligt synlige, hvilken ængstelig frygt gennembævede da ikke huset!

Hans minespil, hans figur, hans gang, hans blik, alt, hvad han sagde eller gjorde, var genstand for lovprisninger. Hver gang han talte, blev der klappet, og da mrs. Grudden til sidst i scenen med vandposten og vaskebaljerne tændte bengalsk ild, og alle selskabets ledige medlemmer kom ind og faldt om i forskellige retninger – ikke fordi de havde noget med stykket at gøre, men for at slutte det hele med et tableau – så gav tilskuerne, hvis antal imidlertid var vokset betydeligt, sig luft i et sådant udbrud af begejstring, at der i mange, mange tider ikke var hørt mage til det indenfor disse mure. Både det ny stykkes og den ny skuespillers lykke var fuldstændig, og da miss Snevellicci efter stykkets slutning blev kaldt frem, førte Nicholas hende ind og fik sin del af bifaldet.

25

Om en ung dame fra London, som slutter sig til selskabet, og en aldrende beundrer, som følger hende i hælene, samt om en rørende ceremoni efter deres ankomst.

Da det viste sig, at det ny stykke var et kraftigt trækplaster, blev det bekendtgjort, at det indtil videre ville blive givet hver forestillingsaften, og samtidig blev de aftener, hvor teatret ville være lukket, nedsat fra tre til to om ugen. Heller ikke var disse de eneste beviser på almindeligt held, for den følgende lørdag modtog Nicholas af den utrættelige mrs. Gruddens hånd en sum af ikke mindre end tredive shillings. Foruden denne materielle belønning nød han stor ære og opmærksomhed ved at få et pragteksemplar af mr. Curdles pjece sendt op på teatret med denne herres egenhændige underskrift – i og for sig en uvurderlig skat – på smudstitlen, ledsaget af et lille notat med mange bifaldende ytringer og den umotiverede forsikring, at det ville være mr. Curdle særdeles kært at læse Shakespeare for ham tre timer hver formiddag før frokosttid, så længe han opholdt sig der i byen.

"Jeg har fået en nyhed til, Johnson," sagde mr. Crummles en formiddag meget fornøjet.

"Hvad er det?" spurgte Nicholas. "Klepperten?"

"Nej, nej, vi tyr aldrig til klepperten, førend alt andet er slået fejl," svarede Crummles. "Jeg tror næppe, vi i hele denne sæson

kommer til at tage vor tilflugt til klepperten. Nej, nej, det er ikke det."

"Er det måske et drenge-fænomen?" spurgte Nicholas.

"Der findes kun ét Fænomen, sir," svarede mr. Crummles med eftertryk, "og det er en pige."

"Meget rigtigt," sagde Nicholas. "Jeg beder om forladelse, men så ved jeg sandelig ikke, hvad det er."

"Hvad ville De sige om en ung dame fra London?" spurgte mr. Crummles. "Miss den og den fra Det Kongelige Drury Lane Teater?"

"Jeg ville sige, at hun ville tage sig meget godt ud på plakaterne," svarede Nicholas.

"Det kan De have ret i," sagde mr. Crummles, "og havde De sagt, at hun også ville tage sig meget godt ud på brædderne, ville De heller ikke have taget fejl. Se engang, hvad mener De om det?"

Mr. Crummles viste ham en rød plakat og en blå plakat og en gul plakat, på hvilke der med uhyre bogstaver var trykt: "Første optræden af den enestående miss Petowker fra Det Kongelige Drury Lane Teater."

"Men Gud," sagde Nicholas, "den dame kender jeg jo."

"Så kender De også lige så meget talent, som der nogen sinde har været samlet i en persons legeme," svarede Crummles, mens han rullede plakaterne sammen. "Det vil sige, talent af en vis slags – af en vis slags. "Bloddrikkeren," tilføjede mr. Vincent Crummles med et profetisk suk. "Bloddrikkeren" vil dø med denne pige, og hun er den eneste sylfide, jeg nogen sinde har set stå på det ene ben og spille med tamburin på det andet knæ som en sylfide."

"Hvornår kommer hun?" spurgte Nicholas.

"Vi venter hende i dag," svarede Crummles. "Hun er en gammel veninde af mrs. Crummles. Min kone så, hvad der kunne blive af hende – så det lige på stedet. Hun har, egentlig talt, lært hende alt, hvad hun kan, for hun var den egentlige Bloddrikker."

"Nej, virkelig?"

"Ja, men hun blev nødt til at give den fra sig."

"Var den hende for svær?" spurgte Nicholas smilende.

"Ikke så meget hende, som hendes tilhørere," svarede Crummles. "Ingen kunne udholde den. Den var alt for frygtelig. De ved endnu ikke rigtig, hvad mrs. Crummles er."

Nicholas vovede at udtrykke, at det troede han dog.

"Nej, nej, De ved ikke," sagde mr. Crummles. "De ved det virkelig ikke. *Jeg* ved det ikke, det er vist og sandt, og jeg tror heller ikke, at hendes fædreland vil få det at vide, førend hun er død. Hvert år af sit liv giver denne forbavsende kvinde et eller andet nyt bevis på talent. Betragt hende – moder til seks børn – tre af dem levende og alle på brædderne."

"Ja, det er storartet," sagde Nicholas.

"Ja, det må De nok sige!" svarede mr. Crummles, idet han velbehagelig tog sig en pris og rystede alvorligt på hovedet. "Jeg giver Dem mit kunstnerord på, at jeg ikke vidste det mindste af, at hun kunne danse, før hendes sidste benefice, da hun spillede Julia og Helene Macgregor og udførte en hornpipe imellem stykkerne. Den allerførste gang jeg så denne beundringsværdige kvinde, Johnson," sagde mr. Crummles, idet han rykkede lidt nærmere og talte i en fortrolig, venskabelig

tone, "stod hun på hovedet på den stumpe ende af en lanse midt i brændende fyrværkeri."

"De forbavser mig!" sagde Nicholas.

"*Hun* forbavsede *mig*!" svarede mr. Crummles med meget alvorligt ansigt. "En sådan ynde i forening med en sådan værdighed! Fra det øjeblik af tilbad jeg hende."

Den omtalte begavede genstand trådte nu ind og gjorde således en brat ende på mr. Crummles' lovtale. Næsten umiddelbart derefter trådte Percy Crummles ind med et brev, som var kommet med posten og adresseret til hans hulde moder. Ved synet af udskriften udbrød mrs. Crummles: "Fra Henrietta Petowker!" og fordybede sig øjeblikkelig i indholdet.

"Er det –?" spurgte mr. Crummles tøvende.

"Ja vist, det er alt sammen i orden," svarede mrs. Crummles hurtig. "Det er heldigt for hende!"

"Det er det bedste, jeg nogen sinde har hørt, tror jeg," sagde mr. Crummles, og derpå gav mr. Crummles, mrs. Crummles og Percy Crummles sig til at le umådeligt. Nicholas lod dem nyde deres morskab og gik hjem til sit logi, idet han spekulerede på, hvad det var for en hemmelighed, som stod i forbindelse med miss Petowker og kunne vække sådan en lystighed. Han tænkte endnu mere på den store overraskelse, hvormed denne dame ville betragte hans pludselige optræden i et fag, hun var en så udmærket og glimrende prydelse for. Men i den henseende tog han fejl, for hvad enten nu mr. Crummles havde banet vejen, eller miss Petowker havde en eller anden særlig grund til at behandle ham med endog mere end sin sædvanlige elskværdighed, så lignede deres møde næste dag på teatret mere et møde imellem et par gode venner, der havde været

uadskillelige fra deres barndom, end en genkendelse mellem en dame og en herre, som kun havde set hinanden nogle få gange, og det endda ganske tilfældigt. Miss Petowker hviskede endog til ham, at hun i sine samtaler med direktørens familie slet ikke havde talt om Kenwigs'erne men sagt, at hun havde truffet ham i de første og fineste kredse. Da Nicholas modtog denne meddelelse med uforstilt forundring, tilføjede hun med et mildt blik, at hun nu havde fået krav på hans godhed og måske snart ville sætte den på prøve.

Nicholas havde den aften den ære at spille med miss Petowker i et ubetydeligt lille stykke og kunne ikke undgå at bemærke, at hendes varme modtagelse fornemmelig måtte tilskrives en meget udholdende paraply i en af de øverste loger, ligesom han også så den fortryllende skuespillerinde kaste ømme blikke hen mod den kant, hvorfra lyden kom. Hver gang, hun gjorde det, brød paraplyen løs på en frisk. En gang forekom det ham, at en hat af ejendommelig facon i samme krog ikke var ham aldeles ukendt, men da han var optaget af sine forretninger på teatret, lagde han ikke videre mærke til denne omstændighed, som aldeles var gået ham af minde, da han kom hjem.

Netop da han havde sat sig til bords med Smike, kom en af husets folk til hans dør og sagde, at der var en herre nede, som ønskede at tale med mr. Johnson.

"Så må De bede ham komme herop, det er alt, hvad jeg kan sige," svarede Nicholas. "Det er nok en af vore sultne kammerater, Smike."

Hans medlogerende betragtede det kolde kød med en stiltiende beregning over, hvor meget der ville blive tilbage til

middagsmad den næste dag, og lagde en skive, han havde skåret af til sig selv, over på fadet igen, for at gæstens indgreb kunne blive så meget mindre frygteligt i sine virkninger.

"Det er ikke nogen, som har været her før," sagde Nicholas, "han snubler over hvert trappetrin. Kom ind, kom ind. Men hvad ser jeg! – Mr. Lillyvick!"

Det var virkelig opkræveren, der betragtede Nicholas med et stift blik og ubevægeligt ansigt, rakte ham hånden med højtidelig vigtighed og derpå satte sig på en stol i kaminkrogen.

"Men hvornår er De kommet hertil?" spurgte Nicholas.

"I morges," svarede mr. Lillyvick.

"Ja så! Så var De vist i teatret i aften, og det var Deres para... –"

"Denne paraply," sagde mr. Lillyvick og viste ham en tyk bomuldsparaply med knækket dupsko, "hvad syntes De om den præstation?"

"For så vidt jeg kunne bedømme den, eftersom jeg var inde på scenen," svarede Nicholas, "forekom den mig meget smuk."

"Smuk!" udbrød opkræveren. "Jeg siger, at den var fortryllende, sir."

Mr. Lillyvick bøjede sig forover for at udtale de sidste ord med så meget des større eftertryk, hvorpå han rettede sig, rynkede panden og nikkede mange gange.

"Ja," sagde Nicholas, lidt forundret over disse symptomer på sværmerisk bifald. "Ja – det er et flinkt pigebarn."

"Det er en guddom," svarede mr. Lillyvick, idet han med sin paraply gav en opkrævers dobbeltslag i gulvet. "Jeg har i mine yngre mine dage kendt guddommelige skuespillerinder, sir. Jeg plejede at hente – i det mindste plejede jeg at *kræve* – og

krævede meget ofte – vandskat hos en guddommelig skuespillerinde, der i henved fire år boede i mit distrikt, men aldrig – nej aldrig – har jeg blandt alle guddommelige skabninger, det være sig skuespillerinder eller ikke-skuespillerinder, set nogen guddommeligere end Henrietta Petowker."

Nicholas havde ondt ved at bare sig for at le, og da han ikke vovede at tale, nikkede han, når mr. Lillyvick nikkede, og holdt sig for øvrigt tavs.

"Må jeg sige Dem et ord under fire øjne?" sagde mr. Lillyvick.

Nicholas så godmodigt på Smike, der forstod vinket og forsvandt.

"En pebersvend er en elendig stakkel, sir!"

"Så?" sagde Nicholas.

"Ja," svarede opkræveren. "Jeg har nu levet henved tres år her i verden og burde altså vide, hvad det vil sige."

"Ja, du *burde* ganske sikkert vide det," tænkte Nicholas, "men om du ved det, det er en anden sag."

"Når en pebersvend tilfældigvis har sparet sig en smule penge sammen," sagde mr. Lillyvick, "så tænker hans brødre og søstre og nevøer og niecer på hans penge og ikke på ham selv. Selv om han på grund af sin stilling som en offentlig personlighed er familiens hoved eller ligesom den stamme, hvorfra alle de små grene er sprunget ud, ønsker de ham dog hele tiden død og er slet ikke fornøjede, hver gang de ser ham ved godt helbred, fordi de længes efter at komme til at arve hans smule formue. Fatter De det?"

"Å ja," svarede Nicholas, "det er vist meget sandt."

"Hovedgrunden til ikke at gifte sig," fortsatte mr. Lillyvick, "er udgiften. Det er den, der har afholdt mig fra det, for ellers – Gud!" her knipsede han med fingrene, "kunne jeg have fået halvtreds koner."

"Smukke koner?" spurgte Nicholas.

"Smukke koner, sir," svarede opkræveren. "Ja, ikke så smukke som Henrietta Petowker – for hun er et ualmindeligt eksemplar – men dog rigtignok sådanne koner, som ikke falder i hver mands lod, kan jeg sige Dem. Men sæt nu, at en mand kan få en formue i sin kone i stedet for med hende – hvad så?"

"Ja, så er han et lykkeligt menneske," svarede Nicholas.

"Det er det, jeg siger," svarede opkræveren og klappede ham velvilligt på den ene side af hovedet med sin paraply. "Netop hvad jeg siger; Henrietta Petowker, den talentfulde Henrietta Petowker, har en formue i sig selv, og jeg vil –"

"Gøre hende til mrs. Lillyvick?" spurgte Nicholas.

"Nej, sir, ikke gøre hende til mrs. Lillyvick," svarede opkræveren. "Skuespillerinder, sir, beholder altid deres pigenavn, det er nu sådan skik og brug – men jeg vil gifte mig med hende, og det i overmorgen."

"Jeg ønsker Dem til lykke, sir," sagde Nicholas.

"Mange tak, sir," svarede opkræveren og knappede sin vest. "Jeg hæver naturligvis hendes gage, og når alt kommer til alt, tænker jeg, at det er næsten lige så billigt at føde to, som det er at føde én, og det er dog altid en trøst."

"Da trænger De dog vel ikke til trøst i et øjeblik som dette?" sagde Nicholas.

"Nej," svarede Lillyvick med en nervøs hovedrysten, "nej – naturligvis."

"Men hvorfor kommer De begge hertil, når De vil gifte Dem, mr. Lillyvick?" spurgte Nicholas.

"Det er jo netop for at forklare Dem det, at jeg er gået herhen," svarede opkræveren. "Sagen er, at vi har anset det for bedst at holde det hemmeligt for familien."

"Familien?" sagde Nicholas. "Hvilken familie?"

"Kenwigs'erne naturligvis," svarede mr. Lillyvick. "Havde min niece og børnene vidst et ord om det, førend jeg tog bort, ville de være dånet for mine fødder og ikke kommet til sig selv igen, førend jeg havde svoret på, at jeg aldrig ville gifte mig – eller også havde de fået mig erklæret for vanvittig eller gjort noget andet skrækkeligt," sagde opkræveren, idet han formelig rystede, mens han talte.

"Ja, såmænd," sagde Nicholas. "Ja, de ville ganske sikkert være blevet misundelige."

"For at forebygge dette," sagde mr. Lillyvick, "skulle Henrietta Petowker – efter aftale med mig – tage herned til sine venner Crummles under påskud af dette engagement, og jeg dagen i forvejen tage til Guildford og træffe hende på diligencekontoret der. Det gjorde jeg, og i går kom vi fra Guildford hertil sammen. Af frygt for, at de kunne skrive til mr. Noggs og fortælle ham noget om os, har vi anset det for bedst at indvie Dem i hemmeligheden. Brylluppet skal stå hos Crummles, og det vil være os en fornøjelse at se Dem, før kirken eller til morgenmad, ligesom De helst vil. Det bliver ikke kostbart, begriber De nok," sagde opkræveren, som det var magtpåliggende at forebygge enhver misforståelse i så henseende. "Kun boller og kaffe og måske et par rejer eller sådan noget til en mundsmag."

"Ja, ja, jeg forstår Dem," svarede Nicholas. "Jeg glæder mig meget til at komme. Det vil være mig en stor fornøjelse. Hvor opholder damen sig – hos mrs. Crummles?"

"Ih nej," sagde opkræveren, "de kunne ikke godt huse hende om natten, og derfor opholder hun sig hos en af sine bekendte og en anden ung dame. De hører begge til teatret."

"Formodentlig miss Snevellicci?" sagde Nicholas.

"Ja, det hedder hun."

"Og de skal sagtens være brudepiger?" sagde Nicholas.

"Ak ja," sagde opkræveren med vemodigt ansigt, "de ville endelig have fire brudepiger; jeg er bange for, at det bliver alt for teatralsk."

"Nej, på ingen måde," svarede Nicholas med et kejtet forsøg på at forvandle latter til hoste. "Hvem skal de fire være? Miss Snevellicci naturligvis – miss Ledrook –"

"Fæ – Fænomenet," stønnede opkræveren.

"Ha, ha, ha!" udbrød Nicholas. "Om forladelse, jeg ved ikke, hvad jeg ler af – ja, det bliver meget smukt – Fænomenet – hvem mere?"

"Et eller andet pigebarn," svarede opkræveren og rejste sig, "en eller anden veninde af Henrietta Petowker. Nå, De fortæller altså ikke noget om det, vel?"

"Det kan De trygt stole på," svarede Nicholas. "Men vil De ikke nyde noget?"

"Nej tak," sagde mr. Lillyvick, "jeg kan ikke. Man fører vist et meget behageligt liv i ægtestanden – hvad?"

"Det tvivler jeg ingenlunde om," svarede Nicholas.

"Nej," sagde opkræveren, "naturligvis. Å ja. Selvfølgelig. God nat."

Med disse ord gik mr. Lillyvick, hvis væsen under hele samtalen havde røbet en højst påfaldende blanding af hastværk, vaklen, tillidsfuldhed og tvivl, kærlighed, mistro, simpelhed og vigtighed, og overlod til Nicholas at le i enrum, hvis han havde lyst.

Vi vil ikke opholde os ved at undersøge, om Nicholas syntes, at den næste dag bestod af det sædvanlige antal timer af den sædvanlige længde, men kun bemærke, at den forløb meget hurtigt for de personer, der var mere direkte interesserede i den forestående ceremoni. Således erklærede miss Petowker, da hun den følgende morgen vågnede i miss Snevelliccis sovekammer, at intet skulle formå hende til at tro, at det virkelig var den dag, der skulle blive vidne til en forandring i hendes stilling.

"Jeg kan ikke tro det," sagde hun, "nej aldrig. Det nytter ikke at tale om det. Jeg kan ikke beslutte mig til at underkaste mig en sådan prøvelse."

Miss Snevellicci og miss Ledrook, som helt vel vidste, at deres skønne venindes beslutning havde været taget i de sidste tre-fire år, og at hun i dette tidsrum havde været rede til, når det skulle være, at underkaste sig den nu forestående prøvelse, hvis hun havde kunnet finde en passende mandsperson, der ville have indladt sig på det, begyndte nu at prædike fortrøstning og fasthed og at tale om, hvor stolt hun burde føle sig af, at det nu stod i hendes magt at gøre en mand, som fortjente det, lykkelig for altid, og hvor nødvendigt det var for menneskeslægtens lyksaliggørelse i det hele, at kvinden ved sådanne lejligheder besad kraft og hengivelse i skæbnen. På trods af, at de for deres vedkommende troede, at den sande lykke bestod i den ugifte

stand, som de ikke med deres gode vilje ville bytte bort – nej, ikke for alle verdens goder – så håbede de dog, Gud ske lov, at de, hvis den tid skulle komme, kendte deres pligt for godt til at vise utilfredshed, men med fromhed og ydmyghed ville finde sig i en skæbne, Forsynet åbenbart havde bestemt dem for til glæde og belønning for deres medmennesker.

"Jeg ville måske anse det for et hårdt stød," sagde miss Snevellicci, "at afbryde gamle forbindelser og alt sådan noget; men jeg ville finde mig i det, det ville jeg."

"Det ville jeg med," sagde miss Ledrook, "jeg ville snarere søge end sky åget. Jeg har tidligere knust hjerter, og det smerter mig bitterligt, for det er skrækkeligt at tænke på."

"Ja, det er det," sagde miss Snevellicci. "Men nu må vi se at få hende færdig, bedste Led, ellers kommer vi for sent."

Dette fromme ræsonnement og måske også frygten for at komme for sent holdt bruden oppe under påklædningsceremonien, efter hvilken der bibragtes hende stærk te og cognac i afvekslende doser for at styrke hendes svage lemmer og sætte hende i stand til at gå mere sikkert.

"Hvorledes føler du dig nu, min engel?" spurgte miss Snevellicci.

"O, Lillyvick!" udbrød bruden, "hvis du vidste, hvad jeg lider for din skyld!"

"Det ved han naturligvis, kæreste veninde, og han vil aldrig glemme det," sagde miss Ledrook.

"Tror du?" udbrød miss Petowker, idet hun virkelig røbede stort talent for skuepladsen. "Tror du det virkelig? Tror du, at Lillyvick altid vil huske på det – altid, altid?"

Man kan ikke vide, hvad enden ville være blevet på dette udbrud af følelse, hvis miss Snevellicci ikke i det samme havde sagt, at vognen var der. Dette bedøvede i den grad bruden, at hun rystede diverse foruroligende symptomer, der truede med at bryde løs, af sig og, idet hun løb hen til spejlet, rettede på sin kjole og roligt erklærede, at hun var parat til at bringe ofret. Hun blev altså løftet ind i vognen og der "holdt oppe" (som miss Snevellicci sagde) ved stadig at lugte til salmiakspiritus og nippe til cognac og ved andre blide pirringsmidler, indtil de kom til direktørens dør. Den var allerede blevet åbnet af de to unge Crummles'er, der havde hvide kokarder på hattene og var smykket med de mest udvalgte og glimrende veste i hele teatergarderoben. Ved forenede anstrengelser af disse to og brudepigerne samt med understøttelse af kusken blev miss Petowker omsider i en meget udmattet tilstand bragt op på første sal. Så snart hun fik øje på den ungdommelige brudgom, dånede hun med stor anstand.

"Henrietta Petowker," sagde opkræveren. "Frisk mod, min elskede!"

Miss Petowker greb opkræverens hånd, men bevægelsen tog mælet fra hende.

"Er synet af mig så skrækkeligt, Henrietta Petowker?" spurgte opkræveren.

"Å nej, nej," svarede bruden, "men alle mine venner – de kære venner fra mine ungdomsdage – at forlade dem alle sammen – det er et hårdt stød!"

Med sådanne udbrud af sorg skred miss Petowker til at opremse de kære venner fra hendes ungdomsdage én for én og at opfordre dem af dem, der var til stede, til at komme hen og

omfavne hende. Da det var gjort, huskede hun på, at mrs. Crummles havde været mere end en moder for hende, og dernæst, at mr. Crummles havde været mere en fader for hende. Da enhver af disse erindringer ledsagedes af en række favntag, tog de lang tid, så at man blev nødt til at køre meget hurtigt til kirken for ikke at komme for sent.

Optoget bestod af to vogne. I den første sad miss Bravassa (den fjerde brudepige), mrs. Crummles, opkræveren og mr. Folair, der var blevet valgt til ungkarlefører. I den anden vogn sad bruden, mr. Crummles, miss Snevellicci, miss Ledrook og Fænomenet. Dragterne var dejlige. Brudepigerne var aldeles dækket med kunstige blomster, og især blev Fænomenet næsten gjort usynligt af det bevægelige lysthus, hun var skrinlagt i. På sit bryst havde miss Ledrook, der var noget romantisk af sig, et miniaturportræt af en ukendt officer, som hun for nylig havde købt meget billigt. De andre damer strålede med forskellige uægte smykker, der næsten så ud som ægte, og mrs. Crummles viste sig i alvorlig og mørk majestæt og tiltrak sig alle tilskueres beundring.

Men mr. Crummles' ydre var måske det mest påfaldende og passende af det hele selskabs. Denne herre, der forestillede brudens fader, havde ifølge en heldig og original opfattelse kostumeret sig til rollen ved at udstaffere sig med en upudret, brun teaterparyk af den slags, som i daglig tale benævnes "Brown George", og desuden iført en kaffebrun klædning fra det forrige århundrede med grå silkestrømper og spændesko. For bedre at fastholde denne påtagne rolle havde han besluttet at vise sig i høj grad overvældet. Da de trådte ind i kirken, blev den kærlige faders hulken derfor så hjerteskærende, at stolekonen

foreholdt ham, at det ville være hensigtsmæssigst, om han gik ind i sakristiet og styrkede sig med et glas vand, førend ceremonien begyndte.

Optoget op ad kirkegangen var skønt. Bruden med de fire brudepiger, der dannede en i forvejen aftalt og indøvet gruppe, opkræveren, ledsaget af sin forlover, som til ubeskrivelig morskab for nogle teatervenner oppe på pulpituret efterlignede hans gang og fagter, mr. Crummles med mat, affældig holdning, mrs. Crummles, der nærmede sig med de velkendte teatertrin, som afvekslende består af et skridt og et ophold – det var det mest fuldendte, man nogen sinde havde set. Ceremonien var snart forbi, og efter at samtlige tilstedeværende havde skrevet under i kirkebogen – da turen kom til mr. Crummles satte han et par umådelige briller på næsen – vendte de i en oprømt stemning hjem for at spise morgenmad. Her fandt de Nicholas, der ventede på dem.

"Nå," sagde Crummles, der havde hjulpet mrs. Grudden med forberedelserne, som var truffet efter en mere omfattende målestok, end opkræveren egentlig syntes om. "Frokost, frokost!" Man behøvede ikke at gentage denne opfordring. Selskabet pressede sig så godt som muligt sammen ved bordet og tog øjeblikkelig fat. Miss Petowker rødmede meget stærkt, når nogen så på hende, og spiste meget stærkt, når ingen så på hende, og mr. Lillyvick skred til værket ligesom med den koldblodige beslutning, at da han alligevel skulle betale alle de gode sager, ville han levne så lidt som muligt, som Crummles'erne bagefter kunne spise.

"Det er snart gjort, sir, ikke sandt?" spurgte mr. Folair opkræveren over bordet.

"Hvad er snart gjort, sir?" sagde mr. Lillyvick.

"Splejsningen – at blive bundet til en kone," svarede mr. Folair. "Det tager ikke lang tid, vel?"

"Nej, sir," sagde mr. Lillyvick rødmende, "det tager ikke lang tid. Og hvad så, sir?"

"Ingenting," sagde skuespilleren. "Det tager heller ikke lang tid for en mand at hænge sig, hvad? Ha, ha, ha!"

Mr. Lillyvick lagde kniv og gaffel og så sig harmfuld og forbavset om.

"At hænge sig!" gentog han.

Alle sank hen i dyb tavshed, for mr. Lillyvicks værdighed var ubeskrivelig.

"At hænge sig!" udbrød mr. Lillyvick igen. "Vil nogen her i dette selskab sammenligne ægtestand og hængning?"

"Jeg tænkte på løkken," sagde mr. Folair lidt forknyt.

"Løkken, sir?" gentog mr. Lillyvick. "Vover nogen at tale til mig om en løkke og Henrietta Pe... –"

"Lillyvick," rettede Crummles.

"– og Henrietta Lillyvick i samme åndedræt?" sagde opkræveren. "Skal man her i huset, i overværelse af mr. og mrs. Crummles, der har opdraget en flok talentfulde og dydige børn til velsignelser og fænomener og alt muligt, høre tale om løkker?"

"Folair," sagde Crummles, der for sømmeligheds skyld fandt det nødvendigt at lade, som om han var rørt over hentydningen til ham og familien, "jeg er forbavset over Dem."

"Hvorfor tager De således på vej imod mig?" indvendte den ulykkelige skuespiller. "Hvad har jeg gjort?"

"Gjort, sir!" udbrød mr. Lillyvick, "rettet et slag mod den hele samfundsbygning –"

"Og de bedste og ømmeste følelser," tilføjede Crummles og spillede atter gammel mand.

"Og de mest ophøjede og agtværdige sociale bånd," sagde opkræveren. "Løkke! Som om man blev fanget, lokket ind i ægtestanden og bundet ved benet i stedet for, at man træder frivilligt ind i den og er stolt af det!"

"Det var ikke min hensigt at sige, at De var blevet fanget og lokket og bundet ved benet," svarede skuespilleren. "Det gør mig ondt, mere kan jeg ikke sige."

"Det bør det også, sir," sagde mr. Lillyvick, "og det glæder mig at høre, at De endnu har så megen følelse tilbage, at det kan gøre Dem ondt."

Med dette svar syntes uenigheden at være forbi. Mrs. Lillyvick fandt, at det var den mest passende lejlighed – da selskabets opmærksomhed nu ikke var optaget af noget andet – til at briste i tårer og gøre krav på alle fire brudepigers bistand, som også øjeblikkelig blev ydet, skønt ikke uden lidt forvirring, for da værelset var lille og borddugen lang, blev et helt sæt tallerkener ved den første bevægelse fejet ned på gulvet. Men mrs. Lillyvick ænsede ikke dette og ville ikke lade sig berolige, førend de stridende parter havde givet deres ord på, at ordvekslingen ikke skulle have videre følger. Efter tilstrækkeligt at have vist deres ulyst dertil, gjorde de det, og fra nu af sad mr. Folair i skummel tavshed og nøjedes med at knibe Nicholas i benet, når der blev sagt noget, for således at udtrykke sin foragt for den, der havde talt, og de anskuelser, der blev udtrykt.

Der blev holdt en stor mængde taler, nogle af Nicholas og nogle af Crummles og nogle af opkræveren. To af de unge Crummles'er, der takkede i deres eget navn, og en af Fænomenet på brudepigernes vegne, som mrs. Crummles fældede tårer over. Der blev også sunget en del både af miss Ledrook og miss Bravassa, og der ville sandsynligvis være blevet sunget endnu mere, hvis ikke kusken, der ventede udenfor for at køre det lykkelige par til det sted, hvorfra det ville tage med en dampbåd til Ryde, på det bestemteste lod sige, at hvis de ikke kom straks, ville han ufejlbarlig forlange atten pence over den akkorderede betaling. Denne fortvivlede trussel opløste selskabet. Efter en meget rørende afsked drog mr. Lillyvick og hans brud til Ryde, hvor de ville tilbringe de næste to dage i den dybeste ensomhed, kun ledsaget af barnet. Hun var på mr. Lillyvicks udtrykkelige forlangende blevet udnævnt til rejsebrudepige, da dampskibsfolkene – hvad han i forvejen havde forvisset sig om – havde ladet sig narre af hendes størrelse til at tage hende med for halv pris.

Da der ingen forestilling blev givet den aften, erklærede mr. Crummles, at de skulle fortsætte gildet, til alle drikkevarer var fortærede, men Nicholas, som aftenen efter for første gang skulle spille Romeo, passede sit snit til at smutte bort under en øjeblikkelig forvirring, der skyldtes en uventet udvikling af umiskendelige tegn på beruselse hos mrs. Grudden. Denne rømning foretog han ikke alene af egen tilbøjelighed, men også af bekymring for Smike, der skulle spille apotekeren, men hidtil ikke havde været i stand til at få andet af rollen i sit hoved end den almindelige forestilling, at han var meget sulten, hvilken

han – måske på grund af gamle minder – med stor lethed havde tilegnet sig.

"Jeg ved ikke, hvorledes vi skal bære os ad, Smike," sagde Nicholas og lagde bogen fra sig. "Jeg er bange for, at du ikke kan lære det, stakkels fyr."

"Det er jeg selv bange for," sagde Smike og rystede på hovedet. "Men jeg tror nok, at hvis De – men det ville være Dem til megen ulejlighed."

"Hvilket?" spurgte Nicholas. "Bryd dig ikke om det."

"Jeg tror," sagde Smike, "at hvis De ville blive ved at gentage det for mig i små stykker, så ville jeg nok kunne huske det."

"Tror du det?" Udbrød Nicholas. "Nå, det er godt. Lad os se, hvem der først bliver træt. Jeg ikke, Smike, det kan du stole på. Nå. Kom så. "Hvem råber så højt?""

"Hvem råber så højt?" sagde Smike.

"Hvem råber så højt?" gentog Nicholas.

"Hvem råber så højt?" sagde Smike.

Således blev de ved atter og atter at spørge hinanden: "Hvem råber så højt?" og da Smike kunne det udenad, gik Nicholas over til en anden sætning og derpå til to ad gangen og så til tre og så fremdeles, indtil stakkels Smike ved midnat til sin ubeskrivelige glæde mærkede, at han virkelig begyndte at huske noget af teksten. Tidligt om morgenen begyndte de igen, og Smike, der havde fået større tillid til sig selv ved de fremskridt, han allerede havde gjort, gik nu flinkere frem og fik mere mod. Så snart han begyndte at tilegne sig ordene nogenlunde frit, viste Nicholas ham, hvorledes han måtte træde ind med begge hænder på maven og undertiden gnide sig på den i overensstemmelse med den vedtagne regel, ifølge hvilken folk

på skuepladsen tilkendegiver, at de ønsker noget at spise. Efter formiddagsprøven tog de igen fat og holdt ikke op, undtagen for i en fart at spise til middag, førend det var på tide at gå hen i teatret om aftenen.

Aldrig har en lærer haft en mere ivrig, ydmyg og lærvillig lærling, og aldrig har en lærling haft en mere tålmodig, utrættelig, betænksom og kærlig lærer. Da de var klædt på, og hver gang Nicholas ikke selv var inde på scenen, gentog han sin undervisning, som bar gode frugter. Romeo blev modtaget med hjerteligt bifald og ubegrænset velvilje, og Smike blev enstemmigt både af tilskuerne og skuespillerne erklæret for et vidunder af en apoteker.

26

Handler om fare for miss Nickleby.

Stedet var on række smukke værelser i Regent Street, tiden kl. tre om eftermiddagen for de dorske og trællende og den første morgentime for de glade og levelystne. Personerne var lord Frederick Verisopht og hans ven sir Mulberry Hawk. Disse fornemme herrer lå mageligt på et par sofaer med et bord imellem sig, hvorpå bestanddelene af en urørt morgenmad var opstillet i rig forvirring. Aviser lå strøet omkring i værelset, men, ligesom måltidet, foragtede og uænsede. Det var dog ikke, fordi en levende samtale hindrede de to i at glæde sig over bladenes tillokkelser, for der blev ikke vekslet et ord mellem dem, og man hørte ikke en lyd, undtagen når en af dem vendte sig for at finde et mageligere hvilested for sit værkende hoved og udstødte et råb af utålmodighed og et øjeblik syntes at gøre sin staldbroder urolig.

Disse fremtoninger ville i og for sig have givet et temmelig godt begreb om omfanget af den foregående nats svir, selv om der ikke havde været andre kendemærker på de adspredelser, den var blevet tilbragt med. Et par beskidte billardballer, to bulede hatte, en champagneflaske med en smudsig handske viklet om halsen, for at den med så meget større sikkerhed kunne bruges som angrebsvåben, en knækket stok, en sønderreven urkæde, en håndfuld sølvpenge mellem stumper af halvt røgede cigarer og den flove hensmuldrede aske af dem –

disse og mange andre tegn på uorden og udsvævelse tydede meget forståeligt på, hvorledes den foregående nats kavalermæssige forlystelser havde været.

Lord Verisopht var den første, som talte. Idet han lod sin betøflede fod synke ned, arbejdede han sig med tung gaben op i en siddende stilling, fæstede sine matte, sløve øjne på sin ven og kaldte søvnigt på ham.

"Halløj!" svarede sir Mulberry og vendte sig om.

"Skal vi blive liggende her hele dagen?" spurgte lorden.

"Jeg ved ikke af, at vi duer til andet," svarede Mulberry, "i det mindste ikke foreløbig. Der er ikke gnist af liv i mig."

"Liv!" udbrød lord Verisopht. "Jeg er til mode, som om intet kunne være hyggeligere og behageligere end at dø lige straks."

"Hvorfor dør De så ikke?" sagde sir Mulberry.

Med dette spørgsmål vendte han ansigtet bort og syntes at være optaget af et forsøg på at falde i søvn.

Hans håbefulde ven og lærling trak en stol hen til frokostbordet og prøvede på at spise, men da han fandt dette umuligt, lagde han sig først i vinduet, drev derpå op og ned ad gulvet med hånden på sin feberhede pande, kastede sig til sidst på sofaen og kaldte igen på sin ven.

"Hvad Fanden er det?" brummede sir Mulberry, idet han satte sig op i sofaen. Selv om sir Mulberry havde sagt dette tilstrækkelig arrigt, lod det dog ikke til, at han syntes, han kunne blive ved at være tavs. Efter at have strakt sig mangfoldige gange og med en gysen forsikret, at det var "helvedes koldt", gjorde også han et eksperiment ved frokostbordet, og da han var heldigere end hans mindre hærdede ven, blev han siddende der.

"Hvad mener De," sagde sir Mulberry og standsede med en mundfuld på gaflen, "hvad mener De, om vi snakkede lidt om lille Nickleby, hvad?"

"Hvilken lille Nickleby, ågerkarlen eller pigen?"

"De forstår mig, mærker jeg," svarede sir Mulberry. "Pigebarnet naturligvis."

"De lovede mig at støve hende op," sagde lorden.

"Ja," svarede hans ven, "men jeg har siden tænkt nærmere over sagen. De tror mig ikke i den retning – De skal selv støve hende op."

"Nej," indvendte lord Verisopht.

"Men jeg siger jo," svarede hans ven. "De skal selv støve hende op. Tro ikke, at jeg mener, hvis De kan – jeg ved lige så godt som De, at De aldrig ville få fat i hende uden mig. Nej. Jeg siger, at De skal støve hende op – De *skal* – og jeg vil bringe Dem på sporet."

"De er dog en trofast, ægte, forbandet god ven," sagde lorden, som hans ord gjorde et meget oplivende indtryk på.

"Jeg vil sige Dem, hvorledes," sagde sir Mulberry. "Hun var med til middagsselskabet som lokkemad for Dem."

"Nej!" udbrød den unge lord. "Hvad Fan... –"

"Som lokkemad for Dem," gentog hans ven. "Gamle Nickleby har selv sagt det."

"Sikken en listig gammel ræv!" udbrød lord Verisopht, "sikken nobel slyngel!"

"Ja," sagde sir Mulberry, "han vidste, at hun var en net lille én –"

"Net!" afbrød den unge lord barn. "På min ære, Hawk, hun er en sand skønhed – et – et maleri, en billedstøtte, en – en – på

min ære, det er hun!"'

"Nå ja," svarede sir Mulberry, idet han trak på skulderen og viste en vis ligegyldighed, hvad enten denne nu var virkelig eller ikke, "det er en smagssag, og hvis min smag ikke er den samme som Deres, så meget des bedre."

"For pokker," sagde lorden, "da gav De Dem i ethvert tilfælde stærkt af med hende den dag. Jeg kunne jo næppe få et ord indført."

"Hun kan være god nok for en gangs skyld," svarede sir Mulberry, "men ikke den ulejlighed værd, at man oftere gør sig behagelig for hende. Er det virkelig Deres alvor at gøre kur til niecen, må De sige til onklen, at han skal sige Dem, hvor hun bor, hvorledes hun har det, og hos hvem hun opholder sig. Hvis ikke, er De ikke længere hans kunde. Så siger han Dem det straks."

"Hvorfor har De ikke sagt mig det før?" spurgte lord Verisopht. "Hvorfor har De ladet mig gå og vansmægte og fortæres og henslæbe en elendig tilværelse i et helt århundrede?"

"For det første vidste jeg det ikke," svarede sir Mulberry ligegyldig, "og for det andet troede jeg ikke, at De mente det så alvorligt."

Nu var sagen den, at sir Mulberry i den tid, der var forløbet siden middagsselskabet hos Ralph Nickleby, på alle mulige måder havde søgt at komme efter, hvor Kate så pludselig var kommet fra og hvad der var blevet af hende, men uden at henvende sig til Ralph, som han ikke havde talt med, siden de den gang skiltes ad i vrede. Alle hans bestræbelser havde derfor været aldeles frugtesløse, og han havde af den grund besluttet

at meddele den unge lord det væsentligste indhold af den indrømmelse, han havde aflokket hædersmanden Ralph. Hertil blev han drevet af forskellige hensyn, blandt hvilke visheden om at erfare, hvad den enfoldige unge mand fik at vide, åbenbart ikke var det mindste, eftersom ønsket om atter at træffe sammen med ågerkarlens niece og anvende alle sine kunstgreb for at kue hendes stolthed og hævne sig for den foragt, hun havde vist ham, idelig holdt hans tanker beskæftiget. Det var en klog fremgangsmåde, som i enhver henseende måtte falde ud til hans ære, eftersom netop den omstændighed, at han havde afpresset Ralph Nickleby hans sande hensigt med at indføre niecen i sådant et selskab, i forbindelse med hans overordentlige uegennyttighed ved uforbeholdent at betro sin ven den, ikke kunne andet end fremme hans tarv og i høj grad lette den allerede nu temmelig hyppige og hurtige overgang af penge fra lord Verisophts til sir Mulberrys lomme.

Således ræsonnerede sir Mulberry, og i overensstemmelse hermed begav han og hans ven sig kort efter til Ralph Nickleby for der at iværksætte den plan, som sir Mulberry havde udtænkt, tilsyneladende for at fremme vennens, men i virkeligheden for at opnå sine egne hensigter. De fandt Ralph hjemme og alene. Da han førte dem ind i salen, syntes han at huske på det optrin, som havde fundet sted der, for han kastede et nysgerrigt blik på sir Mulberry, der ikke værdigede det anden opmærksomhed end et ligegyldigt smil. De havde en kort samtale om nogle pengesager, men næppe var de afgjort, førend den fornemme tosse, ifølge sin vens forskrift, lidt forlegen forlangte at tale i enrum med Ralph.

"I enrum, hvadbehager?" udbrød sir Mulberry med forstilt forundring. "Meget vel. Jeg vil gå ind i værelset ved siden af, men ophold mig ikke for længe."

Med disse ord tog han sin hat og forsvandt, idet han nynnede et brudstykke af en melodi, gennem døren imellem de to værelser og lukkede den efter sig.

"Nå, mylord," sagde Ralph, "hvad er det så?"

"Nickleby," sagde hans klient, idet han kastede sig på den sofa, som han havde siddet på, så at han bragte sin mund nærmere til den gamle mands øren, "hvor Deres niece dog er en yndig pige!"

"Er hun det, mylord?" svarede Ralph. "Måske, måske – jeg bryder ikke mit hoved med sådanne ting."

"De ved, at hun er en forbandet køn pige," sagde klienten. "De må vide det, Nickleby. Nægt det ikke."

"Ja, jeg tror, at man anser hende for at være det," svarede Ralph. "Oprigtig talt, jeg ved det, og vidste jeg det ikke, er De jo en kender i så henseende, og Deres smag Mylord – i alle henseender – lader sig ikke benægte."

Ingen anden end den unge mand, som disse ord blev henvendt til, kunne have været døv for den spottende tone, de blev udtalt i, eller blind for det hånlige blik, de blev ledsaget med. Men lord Frederick Verisopht var begge dele og fandt ordene smigrende.

"Ja," sagde han, "De har måske en smule et og en smule uret – lidt af begge, Nickleby. Jeg ønsker at vide, hvor denne skønhed opholder sig, for at jeg kan få endnu et glimt af hende at se, Nickleby."

"Ja –" begyndte Ralph i sin sædvanlige tone.

"Tal ikke så højt," afbrød den anden ham, idet han på en beundringsværdig måde klarede den vigtigste del af sin lektie. "Jeg vil ikke have, at Hawk hører os."

"Ved De, at han er Deres rival?" spurgte Ralph og så vist på ham.

"Det er han altid, gid pokker havde ham," sagde lorden, "og jeg ville gerne komme ham i forkøbet. Ha, ha, ha! Han bliver rasende over, at vi taler sammen uden ham. Hvor bor hun, Nickleby, hvor bor hun? Sig mig, hvor hun bor, Nickleby."

"Han bider på krogen," tænkte Nickleby.

"Nå, Nickleby, nå," blev lorden ved, "hvor bor hun?"

"Ja, mylord," sagde Ralph, idet han langsomt gned sine hænder, "jeg må betænke mig lidt, førend jeg siger det til Dem."

"De må slet ikke betænke Dem," svarede lorden.

"Det nytter ikke, at De får det at vide," sagde Ralph. "Hun har fået en god og dydig opdragelse; hun er rigtignok smuk, fattig, uden beskyttelse – stakkels pige, stakkels pige!"

Ralph tog dette korte overblik over Kates stilling, som om det kun skete i tanker, og det ikke var hans hensigt at tale højt, men det listige, underfundige blik, som han fæstede på sin klient, modsagde denne plumpe forstillelse.

"Jeg forsikrer Dem, at jeg kun ønsker at se hende," udbrød lord Verisopht. "En mand kan dog vel se på en smuk kvinde uden at gøre hende fortræd, hvad? Nå, hvor bor hun så? De ved, at De tjener en formue ved mig, Nickleby, og på min ære, ingen skal få mig til at gå til nogen anden, hvis De kun vil sige mig det."

"Da De lover mig dette, mylord," sagde Ralph med påtaget ulyst, "og da det er mig meget om at gøre at vise Dem tillid og

der samtidig ikke er noget ondt – ikke noget ondt i det, vil jeg sige Dem det. Men De gør bedst i at beholde det for Dem selv," tilføjede Ralph, idet han med et udtryksfuldt blik pegede på værelset ved siden af.

Da den unge lord ligeledes syntes at være overbevist om, at denne forsigtighed var nødvendig, åbenbarede Ralph ham sin nieces stilling og opholdssted, idet han bemærkede, at, efter hvad han havde hørt om denne familie, var den meget begærlig efter at stifte fornemme bekendtskaber, hvorfor en lord sikkert med største lethed skaffede sig adgang til den, hvis han havde lyst.

"Da De kun ønsker at se hende igen," sagde Ralph, "vil De derfor kunne få Deres ønske opfyldt, når De finder for godt."

Lord Verisopht påskønnede dette vink ved mange gange at trykke Ralphs hornhårde hånd, og efter at have hvisket til ham, at det nu var bedst at ende samtalen, råbte han til sir Mulberry, at han kunne komme ind igen.

"Jeg troede, at De var faldet i søvn," sagde sir Mulberry med en vredladen mine, da han atter viste sig.

"Det gør mig ondt, at jeg har opholdt dem," svarede narren, "men Nickleby var så umådelig morsom, at jeg ikke kunne rive mig løs."

"Nej, nej," sagde Ralph, "det var Hans Herlighed, der var den underholdende. De ved selv, hvilken vittig, opvakt, dannet, talentfuld mand lord Frederick er. Tag Dem i agt for trinnet, mylord – behag at gøre plads, sir Mulberry."

Med høflige ord og mange dybe buk, men stadig med det samme kolde hånlige smil på sit ansigt, var Ralph yderst ivrig med at følge sine gæster ned ad trappen og besvarede kun med

den svagest mulige trækning med sine mundvige det beundrende blik, hvormed sir Mulberry syntes at ønske ham til lykke med at være en så talentfuld, topmålt skurk.

Nogle øjeblikke i forvejen havde det ringet på klokken, og Newman Noggs var gået ud for at lukke op, netop som de kom ned i forstuen. Under sædvanlige forhold ville Newman enten stiltiende have lukket den nys ankomne ind eller anmodet ham eller hende om at træde til side, mens herrerne gik ud. Men ikke så snart så han, hvem det var, førend han af en eller anden privat grund dristigt gjorde en afvigelse fra den en gang for alle vedtagne skik i kontortiden og med et blik på det agtbare trekløver, som nænnede sig, med høj og lydelig stemme råbte:

"Mrs. Nickleby!"

"Mrs. Nickleby!" udbrød sir Mulberry Hawk, idet hans ven vendte sig om og stirrede ham i ansigtet.

Det var virkelig denne rettænkende dame, der, da hun havde modtaget et til husværten adresseret tilbud om det ledige hus i City, ufortøvet ville bringe mr. Nickleby det.

"Ingen, som De kender," sagde Ralph. "Gå ind i kontoret, min – min bedste. Jeg skal straks være hos Dem."

"Ingen, som jeg kender?" sagde sir Mulberry og nærmede sig den forbavsede dame. "Er det mrs. Nickleby – moderen til miss Nickleby – til den fortryllende pige, jeg havde den lykke at være sammen med her i huset sidste gang, jeg spiste til middag her? Men nej, det kan ikke være muligt! Der er den samme form i trækkene, det samme ubeskrivelige udtryk af – dog nej, nej. Denne dame er for ung til det."

"De kunne nok sige denne herre, svoger, hvis det er ham om at gøre at få det at vide," sagde mrs. Nickleby, idet hun med et

let kniks takkede for komplimenten, "at Kate Nickleby er min datter."

"Hendes datter, mylord!" udbrød sir Mulberry og vendte sig om mod sin ven. "Denne dames datter, mylord."

"Mylord!" tænkte mrs. Nickleby. "Nu har jeg aldrig –!"

"Dette, mylord," sagde sir Mulberry, "er altså den dame, hvis venlige ægteskab vi skylder så megen lykke. Denne dame er den yndige miss Nicklebys moder. Ser De den overordentlige lighed, mylord? Forestil os, Nickleby."

Ralph gjorde det i en slags fortvivlelse.

"Ganske fortræffeligt, på min ære," sagde lord Frederick ivrigt. "Det glæder mig at se Dem."

Mrs. Nickleby blev alt for forvirret over disse ualmindelig venlige hilsener og sin sorg over ikke at have sin anden hat på, til at hun straks kunne svare, hvorfor hun meget nervøs blev ved at neje og smile.

"Og – og hvorledes har miss Nickleby det?" spurgte lord Frederick. "Godt, vil jeg håbe?"

"Meget forbunden, mylord, hun befinder sig fuldkommen vel," svarede mrs. Nickleby og fattede sig. "Fuldkommen vel. Hun var ikke rigtig rask de første dage, efter at hun havde været til middag her, og jeg kan ikke tro andet, end at hun må have forkølet sig i drosken, da hun kørte hjem. Drosker er nogle så afskyelige tingester, mylord, at man næsten altid hellere må gå, for, skønt jeg tror, at en kusk kan blive deporteret på livstid, når en af hans ruder er knækket, er de dog så ligegyldige, at de næsten alle sammen har knækkede ruder. Jeg gik engang med en hoven kind i seks uger, mylord, fordi jeg havde kørt i en droske – jeg tror, det var en droske, skønt jeg ikke er ganske vis

på, om det ikke var en karet. I alt fald ved jeg, at den var mørkegrøn og havde et meget langt nummer, som begyndte med et nul og endte med et nital – nej, som begyndte med et nital og endte med et nul, således var det, og folkene på stempelkontoret ville naturligvis straks kunne sige, om det var en karet eller en droske, hvis man spurgte sig for der – men hvad den nu var eller ikke, så havde den en knækket rude, og jeg måtte gå seks uger med en hoven kind – jeg tror, at det var den selvsamme droske, som vi opdagede var åben foroven, og det ville vi ikke engang være kommet efter, hvis de ikke havde beregnet os en shilling for timen ekstra for at have ladet den stå åben, hvilket synes at være efter loven eller den gang at have været det, og en skammelig lov forekommer det mig at være – jeg forstår mig ikke på det, men jeg er vis på, at kornlovene er for intet at regne i sammenligning med den lov."

Da mrs. Nickleby nu så noget nær var løbet ud, gik hun lige så pludselig i stå, som hun var kommet i gang, og gentog, at Kate befandt sig fuldkommen vel.

"Ja, jeg tror ikke, at hun har befundet sig bedre, siden hun havde kighoste, skarlagensfeber og mæslinger, alt sammen på en gang; det er sandhed."

"Er det brev til mig?" brummede Ralph og pegede på den lille pakke, som mrs. Nickleby havde i hånden.

"Ja, svoger," svarede mrs. Nickleby, "og jeg er gået hele vejen hertil for at give Dem den."

"Hele vejen hertil!" udbrød sir Mulberry, idet han greb lejligheden for om muligt at opdage, hvorfra mrs. Nickleby var kommet. "Det var et fortvivlet stykke vej! Hvor langt mener De, det er?"

"Hvor langt jeg mener, det er?" sagde mrs. Nickleby. "Lad mig engang se. Der er lige en mile fra vor dør til Old Bailey."

"Nej, nej, så langt er der da heller ikke," indvendte han.

"Jo der er sandelig," sagde mrs. Nickleby. "Jeg appellerer til Hans Herlighed."

"Jeg tør bestemt påstå, at der er en mile," sagde lord Frederick med et højtideligt udseende. "Det må det være, det kan ikke være et skridt mindre. Helt ned ad Newgate Street, helt ned ad Cheapside, helt op ad Lombard Street, ned ad Gracechurch Street og langs med Thames Street lige til Spigwiffin's losseplads. Jo det er en mile."

"Ja, ved nærmere eftertanke tror jeg også, at det er det," svarede sir Mulberry. "Men De vil dog vel ikke gå den hele vej tilbage?"

"Nej," svarede mrs. Nickleby. "Jeg tager tilbage med en omnibus. Jeg kørte ikke i omnibus, mens min kære salig Nicholas levede, svoger. Men nu, ved De nok –"

"Ja vist, ja vist," svarede Ralph utålmodig, "og det er bedst, at De ser at komme hjem, førend det bliver mørkt."

"Ja, svoger, det er det," svarede mrs. Nickleby, "og derfor gør jeg nok også bedst i straks at sige farvel."

"Vil De ikke blive og – hvile Dem lidt?" sagde Ralph, som sjældent bød noget, når der ikke var noget at tjene.

"Lord Frederick," sagde sir Mulberry, "vi skal jo samme vej. Skulle vi ikke ledsage mrs. Nickleby til omnibussen?"

"Hjertelig gerne. Ja."

"Det kan der virkelig ikke være tale om!" sagde hun.

Men sir Mulberry og lord Verisopht var bestemte i deres artighed, og idet de forlod Ralph, der ikke uden grund syntes at

tro, at han tog sig mindre latterlig ud som tilskuer, end han ville have gjort, hvis han havde spillet en rolle i dette optrin, gik de ud af huset med mrs. Nickleby imellem sig. Den gode dame var aldeles henrykt, ikke mindst over de opmærksomheder, de betitlede gentlemen viste hende, end over visheden om, at Kate nu havde valget mellem i det mindste to store formuer og aldeles uforkastelige ægtemænd.

Da hun straks lod sig rive med af en kække uimodståelige betragtninger, der alle drejede sig om hendes datters tilkommende storhed, vekslede sir Mulberry og hans ven først nogle blikke over den hat, som den stakkels dame så højligt beklagede ikke at have ladet blive hjemme, og begyndte derpå med stor begejstring, men samtidig med megen ærbødighed at udbrede sig over miss Nicklebys mangfoldige fuldkommenheder.

"Hvilken fryd, hvilken trøst, hvilken lykke må denne elskværdige pige ikke være for Dem," sagde sir Mulberry med et udtryk af den varmeste følelse.

"Det er hun også, sir," svarede mrs. Nickleby, "det er den godmodigste, venligste skabning – og hun er så forstandig."

"Hun ser forstandig ud," sagde lord Verisopht med en mine, som om han forstod sig på forstand.

"Hun er det, forsikrer jeg Dem, mylord," svarede mrs. Nickleby. "Mens hun gik i skole i Devonshire, indrømmede alle, at hun uden undtagelse var den forstandigste pige der, og der var dog mange andre, som også var meget forstandige – fem og tyve unge damer, halvtreds guineas om året foruden etceteraerne, de to miss'er Dowdle, de talentfuldeste, yndigste, mest fortryllende skabninger – ak Gud! jeg skal aldrig glemme

den glæde, hun gjorde mig og sin kære salig fader, mens hun var i den skole, nej aldrig – vi fik sådan et nydeligt brev hvert halvår, hvori hun skrev, at hun var den bedste elev i hele instituttet og havde gjort flere fremskridt end nogen anden! Ikke engang nu kan jeg rigtig tåle at tænke på det. Pigebørnene skrev selv alle brevene, og bagefter gik skrivelæreren dem efter med et forstørrelsesglas og en sølvpen; i det mindste tror jeg, at de skrev dem, skønt Kate ikke var rigtig sikker på det, da hun ikke kunne genkende sin håndskrift, men i alt fald ved jeg, at det var en rundskrivelse, som de alle skrev af, og det var naturligvis meget tilfredsstillende – meget tilfredsstillende!"

Med lignende erindringer fordrev mrs. Nickleby vejens kedsommelighed, indtil de nåede omnibussen, som hendes ny venners overordentlige høflighed ikke ville tillade dem at forlade, førend den begyndte at køre. De tog da deres hatte, som mrs. Nickleby mange gange siden forsikrede sine tilhørere, "helt af" og kyssede på deres strågule handsker, så længe hun kunne øjne dem.

Mrs. Nickleby lagde sig tilbage i den mest afsides krog af vognen og hengav sig med lukkede øjne til en hærskare af de allerbehageligste forestillinger. Kate havde ikke sagt et ord om, at hun havde truffet sammen med nogen af disse herrer; "det," tænkte hun, "viser, at hun er stærkt indtaget i en af dem." Derpå opstod det spørgsmål, hvem af dem det kunne være. Lorden var den yngste og hans titel unægtelig den fornemste, men Kate var ikke den pige, der lod sig bevæge af sådanne hensyn. "Jeg skal aldrig pålægge hende nogen tvang," sagde mrs. Nickleby til sig selv, "men der er virkelig ingen sammenligning mellem Hans Herlighed og sir Mulberry – sir Mulberry er så opmærksom og

dannet, sådan en smuk mand og taler så godt for sig. Jeg håber, det er sir Mulberry – jeg tror, det må være ham!" Og derpå fløj hendes tanker tilbage til hendes gamle spådomme og til de mange gange, hun havde sagt, at Kate, skønt hun ingen formue havde, ville blive bedre gift end andre folks døtre med mange tusinde pund. Og mens hun med en moders lyse indbildningskraft udmalede sig, hvor smuk og yndig hun var, denne stakkels pige, der havde kæmpet så trøstigt med sit ny, besværlige og vanskelige liv, blev hendes hjerte for fuldt, og tårerne trillede ned ad hendes kinder.

Imidlertid gik Ralph op og ned ad gulvet i sit kontor, urolig over, hvad der var foregået. At sige, at Ralph elskede eller brød sig om – i disse ords almindeligste betydning – nogen af Guds skabninger, ville være det pure digt, men hvorledes det nu var eller ikke, havde dog undertiden en med medynk og medlidenhed blandet tanke om hans niece listet sig ind hos ham og gennembrudt den tunge sky af mishag og ligegyldighed, som formørkede mænd og kvinder i hans øjne. For hendes vedkommende var det ligesom en svag lysstråle – vistnok kun en meget mat og sygelig stråle, men den var der dog og viste den stakkels pige fra en bedre og renere side end nogen, hvorfra han hidtil havde betragtet den menneskelige natur.

"Jeg ville ønske," tænkte Ralph, "jeg ville ønske, at jeg ikke havde gjort dette, men på den anden side binder det denne dreng til mig, så længe der er penge at tjene. At sælge en ung pige – at udsætte hende for fristelser, fornærmelser og simpel tale! Men henved to tusinde pund i ren fortjeneste hos ham

alene! Bah! Mødre, som gerne vil have deres døtre gifte, gør hver dag det samme."

Han satte sig og talte mulighederne for og imod på fingrene.

"Hvis jeg ikke havde sat dem på det rigtige spor i dag," tænkte han, "ville denne tossede kælling have gjort det. Og hvis hendes datter viser sig at være, hvad jeg, efter hvad jeg har set, har grund til at tro, hun er, hvad bliver så den hele ulykke? En smule plageri, en smule ydmygelse, et par tårer. Ja," sagde Ralph højt, idet han lukkede sin jernpengekasse, "hun må selv se, hvorledes hun klarer sig."

27

Mrs. Nickleby gør bekendtskab med d'hrr. Pyke & Pluck, hvis velvilje og interesse er grænseløs.

Mrs. Nickleby havde ikke i lang tid følt sig så stolt og vigtig, som da hun kom hjem og hengav sig til de behagelige drømmebilleder, der havde holdt hende med selskab undervejs. Lady Mulberry Hawk var den fremherskende forestilling. Lady Mulberry Hawk! – Afvigte tirsdag blev i St. Georgekirken i Hannover Square sir Mulberry Hawk til Mulberry Castle i North Wales af Hans Højærværdighed biskoppen af Llandaff ægteviet til Katharina, eneste datter af afdøde Nicholas Nickleby, Esquire, fra Devonshire. "Det klinger min tro meget smukt!" udbrød hun.

Efter at have affærdiget ceremonien med alle dertil hørende festligheder til sin fuldkomne tilfredshed udmalede den sangvinske moder sig en lang række æresbevisninger og udmærkelser, som nødvendigvis måtte følge Kate på hendes ny og glimrende løbebane. Hun ville naturligvis blive forestillet ved hoffet. På hendes fødselsdag, som var den nittende juli – "ti minutter over tre om morgenen," tænkte mrs. Nickleby i parentes, "for jeg husker godt, at jeg spurgte om, hvad klokken var" – ville sir Mulberry gøre et stort gilde for alle sine fæstere og eftergive dem halvfjerde procent af det sidste halvårs landgilde, således som det vil blive fuldstændig beskrevet og omtalt i modebladet til samtlige læseres fryd og beundring. Og

Kates portræt vil blive optaget i mindst et halvt dusin nytårsgaver, og på siden lige overfor ville der med sirlige typer stå "Linjer ved betragtningen af lady Mulberry Hawks billede. Af sir Dingleby Dabber." Måske ville en nytårsgave efter en mere omfattende plan end dens kolleger endog indeholde et portræt af lady Mulberry Hawks moder med linjer af sir Dingleby Dabbers fader. Da dette faldt den gode dame ind, antog hendes ansigt uden hendes vidende den blanding af snerperi og søvnighed, der, da den er så almindelig for alle sådanne portrætter, er en af grundene til, at de altid er så yndige og behagelige.

Med sådanne triumfer af luftbygningskunst udfyldte mrs. Nickleby hele aftenen, efter at hun var blevet forestillet for Ralphs betitlede venner, og ikke mindre profetiske og lige så lovende drømme hjemsøgte den nat hendes søvn. Mens hun, endnu opfyldt af de samme forestillinger, der måske var blevet lidt dæmpet af søvn og daglys, den næste dag var beskæftiget med forberedelserne til sit tarvelige middagsmåltid, kom den tjenestepige, der dels for selskabs skyld og dels for at hjælpe hende i huset var hos hende, styrtende ind i stuen og meldte, at der var to herrer, som ventede nede i gangen på tilladelse til at komme ovenpå.

"Gode Gud!" udbrød mrs. Nickleby, idet hun i en fart ordnede kappe og tørklæde, "skulle det være – du min Gud, nede i gangen hele tiden – hvorfor går du ikke ned og beder dem komme op, din tosse?"

Mens pigen var borte i dette ærinde, gemte mrs. Nickleby i en hast ethvert spor af mad og drikke i et hjørneskab, og næppe

var hun færdig og havde sat sig med så rolig en mine, som hun kunne påtage sig, førend to fremmede herrer fremstillede sig.

"God *dag*," sagde den ene herre med stærkt eftertryk på det sidste ord.

"*God* dag!" sagde den anden og forandrede betoningen, ligesom for at bringe afveksling ind i hilsenen.

Mrs. Nickleby nejede og smilede og nejede igen og sagde, "at hun ikke havde den – nej – den ære at –"

"At kende os," sagde den første herre. "Tabet er på vor side, mrs. Nickleby. Er tabet ikke på vor side, Pyke?"

"Jo, Pluck," svarede den anden herre.

"Har vi ikke ofte beklaget det, Pyke?" spurgte den første.

"Meget ofte, Pluck," svarede den anden.

"Men nu," sagde den første, "nu nyder vi den lykke, vi har higet og smægtet efter. Har vi ikke higet og smægtet efter denne lykke, Pyke?"

"Det ved De bedst selv," sagde Pyke bebrejdende.

"Hører De, frue?" sagde mr. Pluck og så sig om, "hører De dette uomstødelige vidnesbyrd af min ven Pyke? – Dog nu husker jeg – formerne, formerne må ikke sættes til side i dannet selskab. Pyke – mrs. Nickleby."

Mr. Pyke lagde hånden på hjertet og bukkede dybt.

"Om jeg skal forestille mig selv med den samme formalitet," sagde mr. Pluck, "om jeg selv skal sige, at mit navn er Pluck, eller om jeg skal bede min ven Pyke – som, da han nu er formelig forestillet, har ret til at påtage sig dette hverv – at sige på mine vegne, mrs. Nickleby, at mit navn er Pluck; om jeg skal udbede mig Deres bekendtskab lige ud på grund af den varme deltagelse, jeg nærer for Deres vel, eller om jeg skal fremstille

mig for Dem som sir Mulberry Hawks ven, – det må jeg lade Dem selv afgøre."

"En ven af sir Mulberry Hawk behøver ikke nogen bedre anbefaling til mig," sagde mrs. Nickleby venligt.

"Det er dejligt at høre Dem tale således," sagde mr. Pluck, idet han flyttede en stol tæt hen til mrs. Nickleby og satte sig. "Det er oplivende at vide, at De nærer så stor højagtelse for min fortræffelige ven, sir Mulberry Hawk. Et ord i fortrolighed, mrs. Nickleby. Når sir Mulberry får det at vide, vil han blive en lykkelig mand – en lykkelig mand siger jeg, mrs. Nickleby. Tag plads, Pyke."

"*Min* gode mening," sagde mrs. Nickleby, og den stakkels dame jublede ved tanken om at bære sig vidunderlig snildt ad, "min gode mening kan kun være af ringe vigtighed for en mand sum sir Mulberry."

"Af ringe vigtighed?" udbrød mr. Pluck. "Pyke, af hvilken vigtighed er mrs. Nicklebys gode mening for vor ven sir Mulberry?"

"Af hvilken vigtighed?" gentog Pyke.

"Ja," svarede Pluck, "er den af største vigtighed?"

"Af allerstørste vigtighed," forsikrede Pyke.

"Mrs. Nickleby," sagde mr. Pluck, "kan ikke være uvidende om det umådelige indtryk, som den yndige pige har –"

"Pluck," sagde hans ven, "vogt Dem!"

"Pyke har ret," mumlede mr. Pluck efter en kort pause, "jeg burde ikke have berørt det. Pyke har ret. Tak, Pyke!"

"Nå, det må jeg sige," tænkte mrs. Nickleby ved sig selv, "mage til delikatesse har jeg aldrig kendt!"

Efter i nogle minutter at have spillet den forlegne, fortsatte mr. Pluck samtalen ved at bønfalde mrs. Nickleby om ikke at ænse, hvad han af uagtsomhed havde sagt – at anse ham for ubesindig, overilet, uforstandig. Det eneste, han ville betinge sig, var, at hun ville tiltro ham de bedste hensigter.

"Men," sagde han, "når jeg på den ene side ser så megen ynde og skønhed og på den anden så megen varme og hengivenhed, kan jeg – undskyld, Pyke, det var ikke min hensigt atter at optage dette emne. Gå over til noget andet, Pyke."

"Vi har lovet sir Mulberry og lord Frederick," sagde Pyke, "at gå herhen og spørge, om De ikke forkølede Dem i aftes."

"Ikke det allermindste, sir," svarede mrs. Nickleby. "Jeg takker Hans Herlighed og sir Mulberry så mange gange, fordi De har bevist mig den ære at lade spørge til mig – ikke det mindste, og det er så meget mere forunderligt, som jeg virkelig er meget udsat for at blive forkølet – ja, meget udsat. Jeg havde engang en forkølelse, jeg tror, det var i året atten hundrede og sytten, som jeg troede, jeg aldrig var blevet af med; jeg troede fuldt og fast, at jeg aldrig var blevet af med den, og jeg blev også til sidst kun helbredt ved et middel, som jeg ikke ved, om De nogen sinde har hørt tale om, mr. Pluck. De tager en spand vand så hedt, som De på nogen måde kan tåle det, med et pund salt og for seks pence af den bedste klid i og sidder med Deres hoved i det tyve minutter hver aften, førend De går til sengs. Jeg mener naturligvis ikke med Deres hoved, men med Deres fødder. Det er en højst mærkelig kur – en meget mærkelig kur. Jeg brugte den første gang, husker jeg, dagen efter juledag, og midt i april var forkølelsen borte. Man skulle synes, at det var et mirakel, for jeg havde haft den siden begyndelsen af september."

"Hvilken ulykke!" sagde mr. Pyke.

"Formelig rædsom!" udbrød mr. Pluck.

"Men smerten ved at høre den omtalt opvejes dog af bevidstheden om, at mrs. Nickleby har overstået den, ikke sandt, Pluck?" sagde Pyke.

"Det er en omstændighed, som giver den en så overvældende interesse," svarede Pluck.

"Men det er sandt," sagde Pyke, som om han pludselig huskede på noget, "i vor glæde over denne sammenkomst må vi ikke glemme vort ærinde; vi har nemlig et ærinde."

"Et ærinde?" udbrød den gode dame, for hvis indbildningskraft et afgørende frieri til Kate øjeblikkelig trådte frem i de livligste farver.

"Fra sir Mulberry," svarede Pyke. "De må have det meget kedeligt her."

"Temmelig kedeligt, tilstår jeg," sagde mrs. Nickleby.

"Vi bringer Dem sir Mulberry Hawks hilsen og tusinde bønner om, at De vil modtage en plads i en privat loge i teatret i aften," sagde mr. Pluck.

"Gud," sagde mrs. Nickleby, "jeg går jo aldrig ud."

"Det er netop grunden, bedste mrs. Nickleby, hvorfor De bør gå ud i aften," indvendte mr. Pluck. "Pyke, bønfald mrs. Nickleby."

"Å, gør det!" sagde Pyke.

"De må endelig," tiggede Pluck.

"De er alt for god," sagde hun vaklende, "men –"

"Intet men, bedste mrs. Nickleby," sagde mr. Pluck, "intet sådant ord i ordbogen. Deres svoger kommer, lord Frederick kommer, sir Mulberry kommer, Pyke kommer – om et afslag

kan der ikke være tale. Sir Mulberry sender en vogn efter Dem – tyve minutter før syv. De vil dog ikke være så grusom at skuffe os alle, mrs. Nickleby?"

"De trænger så stærkt ind på mig, at jeg næppe ved, hvad jeg skal sige," svarede den værdige dame.

"Sig ingenting; ikke et ord, ikke et ord, bedste frue," bad mr. Pluck. "Mrs. Nickleby," sagde denne fortræffelige herre sagte, "jeg begår det ubetydeligste, det mest undskyldelige tillidsbrud ved det, jeg nu vil sige Dem, og dog ville min ven Pyke, hvis han hørte det – så fin er denne mands æresfølelse – udfordre mig inden middag."

Mrs. Nickleby kastede et ængsteligt blik på den stridbare Pyke, der var gået hen til vinduet. Mr. Pluck trykkede hendes hånd og fortsatte:

"Deres datter har gjort en erobring – en erobring, som jeg kan ønske Dem til lykke med. Sir Mulberry, bedste frue, sir Mulberry er hendes ydmyge slave. Hm!"

"Ha!" udbrød mr. Pyke i dette øjeblik, idet han med teatralsk mine tog noget på kamingesimsen. "Hvad er det? Hvad er det, jeg ser?"

"Hvad ser De, bedste ven?" spurgte mr. Pluck.

"Det er ansigtet, trækkene, udtrykket," udbrød mr. Pyke og sank ned på en stol med et miniaturportræt i hånden, "mat gengivet, ufuldkomment opfattede, men dog ansigtet, trækkene, udtrykket!"

"Jeg genkender det i denne afstand," sagde mr. Pluck i et anfald af begejstring. "Er det ikke, bedste frue, det svage billede af –"

"Det er min datters portræt," sagde mrs. Nickleby med megen stolthed.

Og det var det. Den lille miss La Creevy havde først for to aftener siden bragt det.

Ikke så snart havde mr. Pyke forvisset sig om, at han havde ret i sin gisning, førend han strømmede over af de mest overdrevne lovtaler over den guddommelige original og i sin begejstring kyssede portrættet mange gange, mens mr. Pluck trykkede mrs. Nicklebys hånd til sit hjerte med en sådan inderlighed og rørelse, at tårerne stod eller syntes at stå ham i øjnene, og lykønskede hende til at eje sådan en datter. Stakkels mrs. Nickleby, som i begyndelsen havde hørt til i en tilstand af misundelsesværdigt velbehag, blev til sidst helt overvældet af disse beviser på agtelse og godhed for familien, og selv tjenestepigen, der havde set ind ad døren, blev stående som rodfæstet af forbavselse over de to venlige fremmedes henrykkelse. Lidt efter lidt lagde denne henrykkelse sig, og mrs. Nickleby gav sig til at underholde sine gæster med en klagesang over sin tunge skæbne og en malerisk skildring af sit forrige hus ude på landet, med en fuldstændig beskrivelse af de forskellige værelser, det lille fadebur ikke at glemme, og en levende erindring om, hvor mange trappetrin der førte ned til haven, og hvilken vej man skulle gå, når man kom ud af dagligstuedøren, og hvilke fortræffelige nagelfaste ting der fandtes i køkkenet. Denne sidste betragtning førte hende helt naturligt ud i vaskehuset, hvor hun snublede over bryggerkarrene, som hun måske ville have flakket en hel time om iblandt, hvis nærværelsen af disse redskaber ikke ved en

tankeforbindelse havde mindet mr. Pyke om, at han var "forbavsende tørstig".

"Og ved De hvad," sagde han, "hvis De vil sende bud efter et krus mildt halvt-om-halvt, vil jeg såmænd drikke det."

Og mr. Pyke drak det såmænd, og mr. Pluck hjalp ham, mens mrs. Nickleby så til med delt beundring over de to nedladenhed og den enighed, de enedes om tinkruset med. Til forklaring af dette tilsyneladende vidunder kan her bemærkes, at herrer, der, som d'hrr. Pyke & Pluck, lever af deres vid – eller måske ikke så meget af deres eget vid, som af andre folks mangel på vid – undertiden nødes til at gribe til meget smålige udveje og til sådanne tider plejer at gøre sig til gode på en meget simpel og primitiv måde.

"Tyve minutter i syv," sagde mr. Pyke, idet han rejste sig, "er altså vognen her. Endnu et blik – endnu et lille blik på dette yndige ansigt. Ah! der er det! Uforandret, ganske det samme!" – Hvilket i forbigående sagt, var en meget mærkelig omstændighed, da miniaturportrætter jo ellers er så tilbøjelige til at skifte udtryk.

"Å, Pluck, Pluck!"

Mr. Pluck svarede kun ved at kysse mrs. Nicklebys hånd med et stærkt præg af rørelse og hengivenhed, og efter at mr. Pyke ligeledes havde gjort dette, skyndte de sig bort.

Mrs. Nickleby havde i reglen den vane at tiltro sig selv en tålelig portion kløgt og skarpsindighed, men aldrig havde hun været så tilfreds med sin klarsynethed som i dag. Hun havde aftenen i forvejen fattet det hele. Hun havde aldrig set sir Mulberry og Kate sammen – aldrig hørt sir Mulberrys navn blive nævnt, og dog havde hun lige fra begyndelsen af sagt til

sig selv, at hun så, hvorledes det forholdt sig. Og hvilken triumf var det ikke for hende, at der nu ikke længere var nogen tvivl om det! Havde denne smigrende opmærksomhed mod hende ikke været et tilstrækkeligt bevis, så havde jo sir Mulberrys fortrolige ven ladet hemmeligheden undslippe i rene, klare ord.

"Jeg er ganske forelsket i denne velsignede mr. Pluck, det er jeg," sagde hun.

Midt i al denne lykke var der dog en kilde til ærgrelse, og det var den, at hun ingen havde, hun kunne betro det til. Et par gange havde hun næsten besluttet at gå lige hen til miss La Creevy og fortælle hende det hele.

"Men jeg er dog ikke rigtig enig med mig selv," tænkte hun. "Hun er en meget agtværdig person, men hun står dog alt for dybt under sir Mulberry i rang, til at vi kan holde omgang med hende. Den stakkel!"

Af dette alvorlige hensyn opgav hun tanken om at indvie den lille portrætmalerske i sin hemmelighed og nøjedes med at vække nogle ubestemte og gådefulde forhåbninger om forfremmelse hos tjenestepigen, der modtog disse vink om gryende storhed med dyb ærefrygt og ærbødighed.

Punktlig på klokkeslættet kom køretøjet, som dog ikke var nogen droske, men en privat cabriolet med en tjener bagpå, hvis ben, skønt temmelig store i forhold til hans krop, dog som ben betragtede kunne have været opstillet som modeller i Det kongelige Kunstakademi. Det var ordentlig lysteligt at høre, med hvilken smælden og travlhed han slog døren i og sprang op, så snart mrs. Nickleby var kommet ind. Da denne gode dame var aldeles uvidende om, at han lagde den guldknappede ende af sit lange spanskrør på næsen og således hånligt

telegraferede med kusken lige over hovedet på hende, sad hun ikke lidt stolt i en tilstand af stivhed og værdighed.

Ved indgangen til teatret var der mere smælden og travlhed. D'hrr. Pyke & Pluck ventede der for at ledsage hende til hendes loge og var så høflige, at mr. Pyke med mange eder truede med at "mase" en meget gammel mand med en lygte, som kom til at snuble foran hende – til stor forfærdelse for mrs. Nickleby, der snarere på grund af mr. Pykes ilterhed, end af noget kendskab til ordets etymologi troede, at "masen" og blodsudgydelse i det væsentlige måtte være et og det samme, og blev ubeskrivelig urolig for, at der skulle ske noget. Heldigvis indskrænkede mr. Pyke sig dog til mundtlig masen, og de nåede logen uden anden alvorligere forstyrrelse undervejs, end et ønske fra den samme kamplystne herre om at "knække halsen" på kontrolløren, fordi han tilfældigvis tog fejl af nummeret.

Næppe var mrs. Nickleby blevet gemt i en lænestol i logen, førend sir Mulberry og lord Verisopht indfandt sig, pyntet på det sirligste og kostbareste fra deres isser til fingerspidserne af deres handsker og fra fingerspidserne af deres handsker til spidserne af deres støvler. Sir Mulberry var lidt hæsere end den foregående dag, og lord Verisopht så noget søvnig og gnaven ud. Både af dette og af den omstændighed, at de begge var usikre på benene, sluttede mrs. Nickleby med god grund, at de havde spist til middag.

"Vi – vi – har drukket Deres elskværdige datters skål, mrs. Nickleby," hviskede sir Mulberry, idet han satte sig bag ved hende.

"Ha, ha!" tænkte denne kløgtige dame, "drukken mund taler af hjertens grund. – De er alt for god, sir Mulberry."

"Nej, nej, på ære!" svarede han. "Det er Dem, der er god. Det var smukt af Dem at komme i aften."

"Overmåde smukt af Dem at indbyde mig, mener De, sir Mulberry," svarede mrs. Nickleby, idet hun kastede med nakken og så forbavsende underfundig ud.

"Det er mig så magtpåliggende at lære Dem at kende og sikre mig Deres gode mening, så vigtigt, at det kommer til en slags kærligt og harmonisk familieforhold imellem os," sagde sir Mulberry, "at De ikke må tro, jeg er uegennyttig i, hvad jeg gør. Jeg er så fordømt egenkærlig; det er jeg på ære."

"De kan sikkert ikke være egenkærlig, sir Mulberry!" svarede mrs. Nickleby. "Det har De et alt for åbent og ærligt ansigt til."

"Hvor De er en skarp iagttager!" sagde han.

"Ak Gud, nej, jeg ser ikke synderlig dybt, sir Mulberry!" svarede mrs. Nickleby i en tone, hvoraf baronetten måtte antage, at hun så meget dybt.

"Jeg bliver ganske bange for Dem," sagde baronetten. "På min ære," gentog han til sine staldbrødre, "jeg er bange for mrs. Nickleby. Hun er så skarpsindig."

D'hrr. Pyke & Pluck rystede gådefuldt på hovedet og ytrede indbyrdes, at det havde de for længe siden mærket, hvorover mrs. Nickleby kom til at fnise, sir Mulberry til at smile, og Pyke & Pluck til at skoggerle.

"Men hvor er min svoger, sir Mulberry?" spurgte mrs. Nickleby, "jeg ville ikke være tagen herhen, hvis jeg ikke havde troet, at han var her. Jeg håber dog, han kommer!"

"Pyke," sagde sir Mulberry, idet han tog sin tandstikker og lagde sig tilbage i stolen, som om han var for doven til at finde på et svar, "hvor er Ralph Nickleby?"

"Pluck," sagde Pyke, idet han efterlignede baronettens bevægelse og overlod til sin ven at lyve, "hvor er Ralph Nickleby?"

Idet mr. Pluck ville til at give et undvigende svar, syntes en tumult, ved at nogle personer trådte ind i logen ved siden af, at tiltrække sig alle fire herrers opmærksomhed, og de vekslede nogle betydningsfulde øjekast. De nysankomne begyndte at tale sammen, og sir Mulberry lod pludselig, som om han hørte opmærksomt efter, og bad sine venner ikke at trække vejret.

"Hvorfor ikke?" sagde mrs. Nickleby. "Hvad er det?"

"Stille!" svarede sir Mulberry og lagde sin hånd på hendes arm. "Genkender De ikke denne stemme, lord Frederick?"

"Fanden tage mig, tror jeg ikke, at det er miss Nickleby."

"Gud, mylord!" udbrød miss Nicklebys moder og stak hovedet uden for logen. "Jo virkelig – Kate, kære Kate!"

"Er du her, moder! Er det muligt?"

"Muligt, mit barn? Ja."

"Med hvem – hvem i al verden er det, du er med, moder?" sagde Kate og gøs tilbage, da hun fik øje på en mand, der smilede og kyssede på fingeren til hende.

"Hvem tror du, barn?" sagde mrs. Nickleby med en hilsen til mrs. Wititterly og talte lidt højere til opbyggelse for denne dame. "Det er mr. Pyke, mr. Pluck, sir Mulberry Hawk og lord Frederick Verisopht."

"Store Gud," tænkte Kate forskrækket, "hvorledes kommer hun i det selskab?"

Overraskelsen var så stor for Kate og mindede desuden så slående om, hvad der var foregået i middagsselskabet, at hun blev ganske bleg og bevæget. Så snart mrs. Nickleby bemærkede

disse symptomer, antog hun med sin sædvanlige skarpsindighed straks, at de skyldtes en heftig kærlighed. Men skønt hun selv var i høj grad henrykt over denne opdagelse, der gjorde hendes hurtige fatteevne så megen ære, formindskede den dog ikke hendes moderlige bekymring for Kate. Med umådelig skælven forlod hun derfor sin egen loge for at skynde sig ind i mrs. Wititterlys. Levende modtagelig for æren af at tælle en lord og en baronet blandt sine visitbekendtskaber, gav mrs. Wititterly ufortøvet mr. Wititterly tegn til, at han skulle lukke døren op, og det varede ikke tredive sekunder, førend mrs. Nicklebys selskab trængte ind i mr. Wititterlys loge. Den blev propfuld, så d'hrr. Pyke & Pluck kun fik plads i den til deres hoveder og veste.

"Bedste Kate," sagde mrs. Nickleby, idet hun kærligt kyssede sin datter, "hvor du dog så dårlig ud for et øjeblik siden! Du gjorde mig ganske bange, forsikrer jeg."

"Det har kun været indbildning, moder. Måske – måske belysningen," svarede Kate, idet hun ængstelig så sig om og fandt det umuligt at hviske nogen advarsel eller forklaring til sin moder.

"Ser du ikke sir Mulberry Hawk, barn?"

Kate hilste let, bed sig i læben og vendte sit hoved mod skuepladsen. Men sir Mulberry lod sig ikke så let slå på flugt. Han nærmede sig med udstrakt hånd, og da mrs. Nickleby tjenstfærdigt underrettede Kate om dette, blev hun nødt til ligeledes at række sin frem. Sir Mulberry beholdt den, mens han fremmumlede en strøm af komplimenter, som Kate i erindringen om, hvad der var foregået imellem dem, med rette anså for lige så mange forøgelser af den fornærmelse, han

allerede havde tilføjet hende. Derpå fulgte en genkendelse af lord Verisopht og så en hilsen af mr. Pyke og endelig en tilsvarende af mr. Pluck, og til sidst måtte den unge dame til sin smerte på mrs. Wititterlys opfordring udføre den ceremoni at forestille de forhadte personer, som hun betragtede med den dybeste harme og afsky.

"Mrs. Wititterly er henrykt," sagde mr. Wititterly og gned sig i hænderne, "henrykt, mylord, forsikrer jeg, over denne lejlighed til at stifte et bekendtskab, der, som jeg håber, mylord, vil blive mere fortroligt. Bedste Julia, du må ikke komme i en alt for stærk spænding; det må du virkelig ikke. Mrs. Wititterly er en højst sensibel natur, sir Mulberry; som tanden i et lys, vægen i en lampe, dunene på en fersken, støvet på en sommerfugl. De kan puste hende bort, mylord."

Sir Mulberry syntes at finde, at det ville være meget belejligt, om damen kunne pustes bort, men sagde, at henrykkelsen var gensidig, og lord Verisopht tilføjede, at den var gensidig, hvorpå d'hrr. Pyke & Pluck hørtes i det fjerne at mumle, at den var særdeles gensidig.

"Jeg interesserer mig, mylord," sagde fruen med et mat smil, "interesserer mig så overordentlig for dramaet."

"Ja-a. Det er meget interessant," svarede lorden.

"Jeg bliver altid syg efter Shakespeare," sagde mrs. Wititterly. "Den næste dag er jeg næppe til; jeg finder reaktionen så stor efter en tragedie, mylord, og Shakespeare er sådan en yndig skabning."

"Ja-a," svarede lorden. "han var en dygtig mand."

"De må vide, mylord," sagde mrs. Wititterly efter en pause, "at jeg har fået endnu større interesse for hans stykker, efter at

jeg har set det søde, lille, kedelige hus, hvor han blev født. Har De nogen sinde været der, mylord?"

"Nej aldrig," svarede Verisopht.

"Så burde De virkelig tage derud, mylord," sagde mrs. Wititterly i en smægtende og drævende tone. "Jeg ved ikke, hvorledes det går til, men når man har set stedet og skrevet sit navn i den lille bog, synes man at blive inspireret. Det er, som om der gik ild i en."

"Ja-a," svarede han, "så vil jeg tage derud."

"Min elskede Julia," afbrød mr. Wititterly hende, "du fører Hans Herlighed bag lyset – mod sit vidende, mylord, fører hun Dem bag lyset. Det er dit poetiske sind, min engel – din æteriske sjæl – din glødende indbildningskraft, som sætter dig i en genial spænding. Der er intet ved stedet, min ven, slet intet."

"Jo, der må dog være noget ved stedet," sagde mrs. Nickleby, som stiltiende havde hørt til, "for kort efter mit bryllup kørte jeg til Stratford med den kære salig mr. Nickleby i en ekstrapostvogn fra Birmingham – var det nu også en ekstrapostvogn? Jo, det må have været en ekstrapostvogn, for jeg kan huske, at jeg den gang lagde mærke til, at kusken havde en grøn skærm for det venstre øje. Efter at vi havde set Shakespeares grav og fødested, gik vi tilbage til gæstgivergården, hvor vi sov om natten, og jeg kan huske, at jeg den hele nat ikke drømte om andet end en sortklædt mand i legemsstørrelse af gibs med en nedslået krave med to kvaster, og som støttede sig til en afviser og tænkte, og da jeg vågnede om morgenen og beskrev ham for min mand, sagde han, at det var Shakespeare, ganske som han havde været, mens han levede, hvilket virkelig var højst mærkeligt. Stratford –

Stratford," fortsatte mrs. Nickleby. "Ja, jeg er ganske vis på det, for jeg kan huske, at jeg den gang ventede mig med min søn Nicholas og samme morgen var blevet forskrækket over en italiensk dreng med gipsdukker. Det var en sand Guds lykke," tilføjede hun hviskende til mrs. Wititterly, "at min søn ikke blev til en Shakespeare, det ville jo have været rædsomt."

Da mrs. Nickleby havde sluttet denne interessante anekdote, foreslog Pyke & Pluck, der blev mere og mere ivrige for at fremme deres velynders sag, at nogle af selskabet skulle gå ind i logen ved siden af, og så behændigt blev forholdsreglerne taget, at Kate trods alle sine indvendinger ikke havde andet valg end at tage sir Mulberrys arm. Hendes moder og mr. Pluck ledsagede dem, men den gode dame, der gjorde sig til af sin snildhed, bestræbte sig særlig for ikke så meget som at se på sin datter den hele aften og at synes ganske optaget af de indfald og den samtale, mr. Pluck underholdt hende med. Han var udtrykkelig blevet sat til skildvagt over mrs. Nickleby og forstod fuldt ud at optage hendes opmærksomhed.

Lord Frederick Verisopht blev inde i logen ved siden af for at underholde mrs. Wititterly, og mr. Pyke stod hos ham for, når det behøvedes, at give et ord med i samtalen. Hvad mr. Wititterly angik, så havde han tilstrækkelig travlt med at underrette sine tilstedeværende venner og bekendte om, at de to herrer, som de havde set tale med hans kone, var den højfornemme lord Frederick Verisopht og hans fortrolige ven, den muntre sir Mulberry Hawk, en meddelelse, som opfyldte flere agtværdige borgermænd med misundelse og forbitrelse og bragte seksten ugifte døtre til randen af fortvivlelse. Omsider fik forestillingen ende, men Kate skulle endnu lade sig følge ned

af den forhadte sir Mulberry, og så snildt ledede d'hrr. Pyke & Pluck deres manøvrer, at hun og baronetten blev de sidste af selskabet og endog – uden spor af umage eller hensigt – blev et lille stykke tilbage.

"Ikke så hurtigt, ikke så hurtigt," sagde sir Mulberry til Kate, der skyndte sig og søgte at få sin arm fri.

Hun svarede ikke, men blev ved at haste af sted.

"Nå, hvad er der?" sagde sir Mulberry koldblodigt og standsede hende uden videre.

"De gør bedst i ikke at standse mig, sir!" sagde Kate vredt.

"Hvorfor det?" spurgte sir Mulberry. "Yndige skabning, hvorfor vil De opretholde dette skin af mishag?"

"*Skin?*" gentog Kate harmfuldt. "Hvor tør De vove at tale til mig, hvor tør De vove at nærme Dem til mig?"

"De ser allersmukkest ud, når De er vred, miss Nickleby," sagde sir Mulberry Hawk, idet han bøjede sig for bedre at kunne se hende i ansigtet.

"Jeg betragter Dem med den dybeste afsky og foragt," sagde Kate. "Finder De noget tillokkende ved blikke, der udtrykker væmmelse og modbydelighed – kan De – lad mig på øjeblikket komme ned til mine venner, sir. Hvilke hensyn der end hidtil har holdt mig tilbage, vil jeg dog nu tilsidesætte dem alle og gøre noget, som måske endog De vil fortryde, hvis De ikke straks lader mig gå."

Sir Mulberry smilede og gik hen mod døren, mens han stadig så hende i ansigtet og holdt fast på hendes arm.

"Kan agtelse for mit køn og min hjælpeløse stilling ikke bringe Dem til at holde op med denne plumpe og umandige forfølgelse," sagde Kate, der i sit lidenskabelige oprør næppe

vidste, hvad hun sagde, "så har jeg en broder, som engang skal hævne det!"

"På min ære!" udbrød sir Mulberry, som om han talte ganske rolig med sig selv, og slyngede i det samme sin arm om hendes liv, "hun tager sig smukkere ud og behager mig bedre i denne stemning, end når hun slår øjnene ned og er fuldstændig rolig."

Hvorledes Kate kom ned i forsalen, hvor hendes venner ventede på hende, fik hun aldrig at vide, men hun ilede igennem den uden at ænse dem, og efter at have revet sig løs fra sin ledsager sprang hun ind i vognen, satte sig i det mørkeste hjørne og brast i gråd.

D'hrr. Pyke og Pluck, som kendte deres pligt, bragte straks selskabet i bevægelse ved at råbe på vognene og gøre et voldsomt klammeri med nogle uskyldige mennesker. Under denne tummel satte de den forskrækkede mrs. Nickleby op i hendes vogn, hvorpå de, efter lykkelig og vel at have fået hende bort, henvendte deres tanker på mrs. Wititterly, som de ligeledes fik til at glemme den unge dame ved at gøre hende forskrækket og forvirret. Omsider rullede den vogn, hun var kommet ind i, bort med sin byrde, og da de fire hædersmænd var blevet ene tilbage i buegangen, gav de sig luft i en hjertelig skoggerlatter.

"Så," sagde sir Mulberry til sin fornemme ven, "sagde jeg Dem ikke i aftes, at hvis vi bestak et tjenestetyende og fik at vide, hvor de tog hen, så ville disse mennesker føle sig hædret, når vi satte os i nærheden af dem med moderen? Og nu er det gjort på mindre end fire og tyve timer."

"Ja-a," svarede tossen, "men jeg har hele aftenen være smedet fast til den gamle kælling."

"Hør ham," sagde sir Mulberry til sine to venner, "hør den ufornøjelige knurrepotte! Er det ikke nok til at få et menneske til at bande på, aldrig mere at ville hjælpe ham med hans rænker og planer? Er det ikke en evig skam?"

Pyke spurgte Pluck, om det ikke var en evig skam, og Pluck spurgte Pyke om det samme, men ingen af dem svarede.

"Er det ikke sandt?" spurgte Verisopht. "Var det ikke tilfældet?"

"Hvorledes skulle det være anderledes?" svarede sir Mulberry. "Hvorledes skulle vi straks ved den første sammenkomst have fået en indbydelse til at komme, når vi ville, gå, når vi ville, blive, så længe vi ville og gøre, hvad vi ville, hvis De, lorden, ikke havde gjort Dem lækker for husets tåbelige frue? Bryder jeg mig måske noget om denne pige undtagen som Deres ven? Har jeg ikke udbasuneret Deres ros for hendes øren og hele aftenen fundet mig i hendes smukke surmulen og gnavenhed for Deres skyld? Hvad stof tror De, jeg er af? Ville jeg have gjort det for enhver? Fortjener jeg i det mindste ikke taknemmelighed?"

"De er en pokkers rar fyr," sagde den stakkels lord og tog sin vens arm. "På min ære, De er en pokkers rar fyr."

"Og har jeg båret mig rigtigt ad?" spurgte vennen.

"Fuldstændig rigtigt."

"Som et stakkels, enfoldigt, godt skrog af en ven?"

"Ja-a, ja-a, som en ven," svarede den anden.

"Nå ja," sagde sir Mulberry, "så er jeg fornøjet. Og lad os nu gå hen og hævne os på den tyske baron og franskmanden, der klædte os så nydeligt af i aftes."

Med disse ord tog den venlige mand sin staldbroders arm og førte ham bort, idet han kastede et nik og et hånligt smil til

d'hrr. Pyke & Pluck, som stoppede deres lommetørklæder i munden for at tilkendegive deres stille fryd over den hele historie, mens de i kort afstand fulgte deres beskytter og hans offer.

28

Fortvivlet over sir Mulberrys forfølgelse og de vanskeligheder og bekymringer, der omgiver hende, tyr miss Nickleby, som sidste udvej, til sin onkel for at søge beskyttelse.

Som morgenen plejer, bragte den næste morgen eftertanken med sig, men højst forskellige var de tanker, den vakte hos de forskellige personer, der den foregående aften var blevet bragt så uventet sammen ved d'hrr. Pyke & Plucks kraftige virksomhed.

Sir Mulberry Hawks overvejelser – hvis dette udtryk kan anvendes på en systematisk og beregnende vellystnings tanker, eftersom hans glæder, sorger, smerter og nydelser kun bevæger sig om hans eget jeg, og han selv ikke synes at have beholdt andet af dets åndelige evner, end evnen til at nedværdige sig og fornedre den natur, hvis ydre lighed han er iført – sir Mulberry Hawks overvejelser drejede sig om Kate Nickleby og gik i korthed ud på, at hun unægtelig var smuk, at hendes knibskhed let måtte kunne overvindes af en mand med hans behændighed og erfaring, og at dette var en idræt, som ikke kunne undgå at gøre ham ære og forøge hans anseelse i verdens øjne. Og for at dette sidste hensyn, som ikke var noget underordnet for sir Mulberry, ikke skal klinge sælsomt i visse øren, vil vi minde om, at de fleste mennesker lever i deres egen verden, og at det kun er i denne indskrænkede kreds, de higer efter udmærkelse og

bifald. Sir Mulberrys verden var befolket med ryggesløse, og han handlede i overensstemmelse med dette. Af denne grund ser vi dagligt eksempler på uretfærdighed, undertrykkelse, tyranni og det mest overdrevne bigotteri. Det er skik og brug, at man udtrykker sin forundring og forbavselse over, at hovedmændene for sådanne gerninger helt trodser verdens dom. Men der gives ingen større vildfarelse; det er netop, fordi de tager hensyn til deres egen lille verdens dom, at sådanne ting overhovedet finder sted og bringer den store verden til at forstumme af overraskelse.

Mrs. Nicklebys betragtninger var af den stolteste og velbehageligste art. Påvirket af det smilende blændværk, satte hun sig straks ned og skrev et langt brev til Kate, hvori hun tilkendegav hende sit fuldkomne bifald med hendes beundringsværdige valg og hævede sir Mulberry til skyerne, idet hun til end større beroligelse for sin datters følelser forsikrede, at han netop var den, som hun ville have kåret til sin svigersøn, om hun så havde kunnet vælge blandt den hele menneskeslægt. Med den indledende bemærkning, at man måtte huske på, at hun ikke havde levet så længe i verden uden at have lært dens væsen at kende, meddelte den gode dame derpå mange snilde, på frierforholdet anvendelige leveregler, hvis rigtighed hun ved egen personlig erfaring havde set stadfæstet. Frem for alt anbefalede hun en streng, jomfruelig tilbageholdenhed som noget, der ikke alene i sig selv var rosværdigt, men desuden væsentligt bidrog til at styrke og forøge en elskers varme. "Og jeg har aldrig," tilføjede mrs. Nickleby, "været gladere i mit liv, kære barn, end da jeg i aftes lagde mærke til, at din forstand allerede havde sagt dig dette."

Med denne sætning og forskellige vink om den glade bevidsthed, hun nærede om, at hendes datter havde arvet en stor del af hendes egen sjældne kløgt og forstand, hvis fulde mål hun, når hun gjorde sig umage, turde håbe at opnå med tiden, sluttede hun sit lange og temmelig ulæselige brev.

Stakkels Kate var nær ved at gå fra forstanden, da hun modtog fire, på kryds og tværs tæt beskrevne sider med lykønskninger i anledning af dette emne, der havde hindret hende i at lukke et øje den hele nat og holdt hende vågen og grædende i hendes sovekammer. Endnu værre og mere brydsom var nødvendigheden af at vise sig oprømt over for mrs. Wititterly. Da denne dame var i dårligt humør efter den foregående aftens anstrengelse, ventede hun naturligvis, at hendes selskabsdame (hvorfor fik denne vel ellers kost og løn!) skulle være glad og fornøjet. Mr. Wititterly derimod dirrede hele dagen af henrykkelse over at have vekslet håndtryk med en lord og endog indbudt ham til at komme og besøge ham i sit eget hus. Lorden, der ikke i noget videre besværligt omfang led af tænkeevne, fandt adspredelse i at snakke med d'hrr. Pyke & Pluck, som på hans bekostning skærpede deres vid ved en rigelig indtagelse af forskellige dyre nydelsesmidler.

Klokken var fire om eftermiddagen – det vil sige solens og klokkens simple eftermiddag, og mrs. Wititterly lå som sædvanlig på sofaen i selskabssalen, mens Kate læste højt i den ny roman i tre bind, "Lady Flabella," som Alphonse den tvivlsomme samme morgen havde hentet i lejebiblioteket. Det var et åndsfoster, som passede beundringsværdigt til en patient som mrs. Wititterly, eftersom det fra begyndelsen til enden ikke

indeholdt en eneste linje, der i fjerneste måde kunne fremkalde den allersvageste spænding hos noget levende menneske.

Kate læste videre.

"Chérizette," sagde lady Flabella, idet hun stak sine små musefødder i de blå atlaskessko, som havde foranlediget den halvt skæmtende, halvt opbragte ordveksling mellem hende og den ungdommelige oberst Befillaire i hertugen af Mincefenilles *salon de danse* den foregående aften. *"Chèrizette, ma chère, donnez-moi de l'eau-de-cologne, s'il vous plaît, mon enfant."*

"*Merci* – tak," sagde lady Flabella, da den livlige, men opofrende Chérizette med gavmild hånd stænkede den duftende væske på lady Flabellas *mouchoir* af det fineste kammerdug, kantet med de kostbareste kniplinger og i alle fire hjørner udsyet med det flabellanske hjelmsmykke og den adelige æts prægtige heraldiske våbenmærker, "*merci* – det er godt."

I samme øjeblik, som lady Flabella indåndede den kostelige vellugt ved at holde sit *mouchoir* til sin skønne, men tankefuldt mejslede næse, blev døren til hendes boudoir (kunstigfærdigt skjult af kostbare portierer af silkedamask, farvet som Italiens himmel) lukket op, og med lydløse skridt indtrådte to *valets-de-chambre*, iførte pragtfulde liberier, *couleur fleur de pêche* og guld, fulgt af en page i *bas de soie* – silkestrømper, der, mens disse blev stående i nogen afstand og gjorde de mest graciøse buk, nærmede sig sin yndige herskerinde og, idet han lagde sig på det ene knæ, på en gylden bakke af det herligste drevne arbejde overrakte hende et parfumeret brev.

Med en bevægelse, lady Flabella ikke kunne undertrykke, rev hun konvolutten af og brød det vellugtende segl. Det var fra

Befillaire, den unge, den smækre, ham med den blide stemme – *hendes egen* Befillaire."

"Fortryllende!" afbrød fruen Kate, idet hun fik et af sine litterære anfald. "Højst poetisk. Læs denne beskrivelse endnu en gang, miss Nickleby."

Kate adlød.

"Hvor det er sødt!" sagde mrs. Wititterly med et suk. "Så yndigt, så – blødt, ikke sandt?"

"Jo," svarede Kate sagte, "jeg finder det rigtignok meget blødt."

"Luk bogen, miss Nickleby," sagde mrs. Wititterly. "Jeg kan ikke tåle at høre mere i dag; jeg vil nødig, at indtrykket af den yndige beskrivelse skal forstyrres. Luk bogen."

Kate adlød ikke ugerne; mrs. Wititterly følte med mat hånd sin lorgnet op til øjet og sagde, at hun så bleg ud.

"Det er forskrækkelsen over – over larmen og forvirringen i aftes," sagde Kate.

"Det er højst besynderligt!" udbrød mrs. Wititterly med en overrasket mine. Og når man tænker nærmere efter, var det også højst besynderligt, at noget kunne gøre indtryk på en selskabsdame. En dampmaskine eller anden sindrig mekanisme, som var kommet i uorden, ville intet have været i sammenligning dermed.

"Hvorledes er De kommet til at gøre bekendtskab med lord Frederick og de andre prægtige mennesker, barn?" spurgte mrs. Wititterly.

"Jeg traf dem hos min onkel," svarede Kate, harmfuld over at mærke, at hun rødmede stærkt, men uden at kunne tvinge

blodet, som for hende op i kinderne, hver gang hun tænkte på den mand.

"Har De kendt dem længe?"

"Nej," svarede Kate, "ikke ret længe."

"Jeg har glædet mig over den lejlighed, Deres agtværdige moder skaffede os til at blive forestillet for dem," sagde mrs. Wititterly i en ophøjet tone. "Nogle af vore venner havde netop tænkt på at bringe os i forbindelse med dem, hvilket jo er meget mærkværdigt."

Dette sidste sagde hun, for at Kate ikke skulle blive indbildsk af den ære at have kendt fire fornemme personer (for Pyke & Pluck var indbefattet under de prægtige mennesker), som mrs. Wititterly ikke kendte, men da denne omstændighed ikke gjorde noget indtryk på Kate, var bemærkningen også spildt på hende.

"De udbad sig tilladelse til at hilse på os," sagde mrs. Wititterly, "og den gav jeg dem naturligvis."

"Venter De dem i dag?" vovede Kate at spørge.

Mrs. Wititterlys svar tabte sig i larmen af en frygtelig banken på porten, og førend ekkoet var døet hen, kom en smuk cabriolet kørende, af hvilken sir Mulberry Hawk og hans ven lord Verisopht hoppede ud.

"Der er de," sagde Kate og rejste sig for at skynde sig bort.

"Miss Nickleby!" udbrød mrs. Wititterly ganske forfærdet over, at en selskabsdame turde vove at forlade værelset, uden først at have indhentet hendes tilladelse til det. "De må ikke gå."

"De er alt for god," svarede Kate, "men –"

"Gør mig dog for Guds skyld ikke altereret ved at lade mig tale så meget," sagde mrs. Wititterly skarpt. "Gud, miss

Nickleby, jeg må bede –"

Det nyttede ikke, at Kate forsikrede, at hun ikke var rask, for fodtrinnene af de fremmede, hvem de nu var, lød allerede ude på trappen. Hun satte sig derfor igen, og næppe havde hun gjort det, førend den tvivlsomme page kom farende ind i stuen og meldte mr. Pyke, mr. Pluck, lord Verisopht og sir Mulberry Hawk, alle sammen i et åndedræt.

"Det mærkværdigste tilfælde, jeg har oplevet," sagde mr. Pluck, idet han med stor hjertelighed hilste på begge damerne, "det mærkeligste tilfælde af verden. Idet lord Frederick og sir Mulberry holdt uden for døren, havde Pyke og jeg i samme øjeblik banket på."

"I samme øjeblik banket på," sagde Pyke.

"Lige meget, hvorledes De er kommet, når De blot er her," sagde mrs. Wititterly, der ved at ligge på sofaen i tre og et halvt år havde samlet en hel lille pantomime af yndige stillinger og, nu lagde sig til rette i den mest overraskende for at forbavse de fremmede. "Jeg er henrykt, forsikrer jeg Dem."

"Men hvorledes befinder miss Nickleby sig?" spurgte sir Mulberry Hawk sagte Kate, skønt ikke så sagte, at ordene ikke nåede mrs. Wititterlys øren.

"Å, hun klager over at være blevet syg af forskrækkelsen fra i aftes," sagde damen, "hvad der ikke undrer mig, da mine nerver er ligefrem sønderrevne."

"Og dog ser De," bemærkede sir Mulberry og vendte sig om, "og dog ser De –"

"Mere blomstrende ud end nogen sinde," sagde mr. Pyke, som kom sin velynder til undsætning, og mr. Pluck sagde naturligvis det samme.

"Jeg er bange for, at sir Mulberry smigrer, mylord," sagde mrs. Wititterly til denne unge lord, der hidtil, uden at sige et ord, havde stået og pattet på sin stokkeknap og stirret på Kate.

"Å, rent forbandet!" svarede Verisopht, og så fortsatte han sit arbejde uden at lade sig forstyrre.

"Miss Nickleby har heller ikke skæmmet sig," sagde sir Mulberry, idet han vendte sit frække blik mod hende. "Hun har altid været smuk, men, på ære, frue, De synes desuden at have givet hende noget af Deres egen skønhed."

Efter den glødende rødme at dømme, som nu bredte sig over den stakkels piges ansigt, kunne man med et skin af ret have antaget, at mrs. Wititterly havde bibragt dette noget af den kunstige blomstring, som smykkede hendes eget. Mrs. Wititterly indrømmede, om end ikke meget venligt, at Kate så godt ud, og begyndte samtidig at finde, at sir Mulberry dog ikke var fuldt så behagelig en mand, som hun først havde anset ham for, thi skønt en behændig smigrer kan være meget underholdende, så længe man kan beholde ham for sig selv, bliver hans smag dog meget tvivlsom, når han tillader sig at sige andre folk smukke ting.

"Pyke," sagde den årvågne mr. Pluck, der havde lagt mærke til den virkning, som komplimenten til Kate havde gjort.

"Ja, Pluck," sagde Pyke.

"Er der ingen," sagde mr. Pluck i en mystisk tone, "ingen, som De kender, som mrs. Wititterlys profil minder Dem om?"

"Minder mig om?" svarede Pyke. "Jo, vist er der."

"Hvem mener De?" fortsatte Pluck i den samme gådefulde tone. "Hertuginden af B.?"

"Grevinden af B.," svarede Pyke, mens et ganske svagt spor af et grin lurede i hans ansigt. "Grevinden er den smukkeste af de to søstre, ikke hertuginden."

"Rigtigt," sagde Pluck. "Grevinden af B. Ligheden er vidunderlig."

"Aldeles forbavsende," sagde mr. Pyke.

Nå, det lod sig høre! Mrs. Wititterly var af to sanddru og kompetente vidner blevet erklæret for at være et sandt portræt af en grevinde! Det var en af følgerne af at komme i godt selskab. Hun kunne have bevæget sig i tyve år imellem småfolk, uden at have hørt tale om noget sådant, og hvorledes kunne det også have været anderledes? For hvad kendte de til grevinder?

Da de to herrer af den grådighed, denne lille madding var blevet slugt med, havde forvisset sig om, hvor modtagelig mrs. Wititterly var for smiger, blev de ved at uddele dette middel i meget store doser og skaffede derved sir Mulberry Hawk lejlighed til at plage miss Nickleby med spørgsmål og bemærkninger, som hun var nødt til på en eller anden måde at svare på. Imidlertid frydede lord Verisopht sig uforstyrret over sin guldstokkeknaps velsmag, og han ville være blevet ved med det, til sammenkomsten havde fået ende, hvis ikke mr. Wititterly var kommet hjem og havde fået samtalen til at dreje sig om hans yndlingsemne.

"Mylord," sagde mr. Wititterly, "jeg er henrykt – æret – stolt. Behag at tage plads igen, mylord. Jeg er stolt – meget stolt."

Mrs. Wititterly ærgrede sig hemmeligt over, at hendes mand sagde alt dette, for skønt hun selv var nær ved at briste af stolthed og hovmod, ville hun dog have haft de ophøjede gæster til at tro, at deres besøg var en ganske almindelig begivenhed,

og at de hver dag fik besøg af lorder og baronetter, men mr. Wititterlys følelser lod sig ikke undertrykke.

"Det er virkelig en ære!" sagde han. "Min dyrebare Julia, du kommer til at undgælde for det i morgen."

"Undgælde?" udbrød lord Verisopht.

"Reaktionen, mylord, reaktionen," sagde mr. Wititterly. "Når denne voldsomme anspændelse af nervesystemet er forbi, hvad kommer der så, mylord? Slappelse, forstemthed, mathed, træthed, afkræftelse. Mylord, hvis sir Tumley Snuffim så denne fine skabning i dette øjeblik, ville han ikke give en – en – *så meget* for hendes liv."

Til forklaring af denne bemærkning tog han en pris af sin dåse og kastede den let op i luften som et sindbillede på ustadighed.

Mr. Wititterly sagde dette med en slags hoveren, som om det ikke var nogen ringe udmærkelse for en mand at have en kone med en så fortvivlet helbredstilstand, og mrs. Wititterly sukkede og så til, som om hun erkendte denne ære, men havde besluttet at bære den så fromt som muligt.

"Min kone," sagde manden, "er sir Tumley Snuffims yndlingspatient. Jeg tror at turde sige, at hun var den første, som brugte den ny medicin, som man tror tog livet af en hel familie i Kensington. Jeg tror, det var hende. Tager jeg fejl, bedste Julia, må du rette mig."

"Jeg tror, det var mig," sagde mrs. Wititterly med mat stemme.

Da mr. Pykes velynder syntes at nære en vis tvivl om, hvorledes han bedst skulle blande sig i denne samtale, kastede

den førstnævnte utrættelige mand sig i brechen og spurgte for dog at sige noget, om den omtalte medicin var velsmagende.

"Nej, den var ikke, sir. Den havde ikke engang den fordel," sagde mr. Wititterly.

"Mrs. Wititterly er en sand martyr," sagde Pyke med et artigt buk.

"Det tror jeg næsten," sagde mrs. Wititterly smilende.

"Det er du, kære Julia," sagde hendes mand i en tone, der syntes at sige, at han ikke var forfængelig, men dog måtte holde på, hvad der tilkom dem. "Hvis nogen, mylord," tilføjede han og vendte sig om mod adelsmanden, "vil vise mig en større martyr end mrs. Wititterly, kan jeg kun sige, at det skal være mig en fornøjelse at se denne martyr, enten det så er et mandfolk eller et fruentimmer. Det er nu min mening, mylord,"

Pyke & Pluck bemærkede hurtigt, at han naturligvis havde ret, og da visitten nu allerede havde varet meget længe, adlød de sir Mulberrys blik og rejste sig for at gå, hvilket også bragte sir Mulberry selv og lord Verisopht på benene. Man vekslede forsikringer om venskab og ytringer om den glæde, der ville blive en uundgåelig følge af et så heldigt bekendtskab, og de fremmede gik med gentagne forsikringer om, at familien Wititterly til enhver tid ville føle sig æret ved at modtage dem.

At de kom til enhver tid – at de spiste til middag den ene dag, til aften den anden, atter til middag den tredje og idelig gik ud og ind der i huset – at de slog sig sammen med beboerne for at besøge offentlige steder og tilfældigvis mødtes med dem ved frokoster – at miss Nickleby ved alle disse lejligheder var udsat for idelig og ubarmhjertigt at blive forfulgt af sir Mulberry Hawk, som nu begyndte at erkende, at det, selv i hans to

undergivnes øjne, gjaldt hans ære at få bugt med hendes stolthed – at hun aldrig havde rist eller ro, undtagen når hun kunne sidde i sit ensomme værelse og græde over dagens genvordigheder – alt dette var en naturlig følge af sir Mulberrys snildt lagte planer og disses behændige udførelse af hans hjælpetropper, Pyke & Pluck.

Og således gik det nu en fjorten dages tid. Det behøver næppe at siges, at kun de enfoldigste og mest indskrænkede mennesker ikke ved den allerførste sammenkomst ville have set, at lord Verisopht, skønt han var lord, og sir Mulberry Hawk, skønt han var baronet, ikke var den allerbedste omgang og visselig ikke ved deres vaner, væsen, tilbøjeligheder eller tale egnede sig til at stråle med nogen synderlig glans i dameselskab. Men for mrs. Wititterly var de to titler mere end tilstrækkelige. Plumphed blev til vittighed, simpelhed blev til den mest fortryllende excentricitet, og uforskammethed en utvungen mangel på tilbageholdenhed, der kun kunne opnås af dem, der havde den lykke at omgås fornemme folk.

Når fruen fortolkede sine ny venners opførsel således, hvad kunne da selskabsdamen have at indvende imod dem? Vænnede de sig til ikke at pålægge sig nogen tvang over for husets herskerinde, hvor langt friere kunne de da ikke henvende sig til hendes undergivne? Og dette var endnu ikke det værste. Alt som den forhadte sir Mulberry Hawk mindre og mindre uforstilt knyttede sig til Kate, begyndte mrs. Wititterly mere og mere at blive skinsyg på miss Nicklebys overlegne fuldkommenheder. Hvis denne følelse havde medført hendes bandlysning fra stadsstuen, når et sådant selskab var til stede der, ville Kate have været alt for glad og lykkelig ved den, men til

uheld for hende besad hun den medfødte ynde og sande adel i sit væsen og de tusinde navnløse fuldkommenheder, der giver det kvindelige selskab dets største tillokkelse, og havde disse nogetsteds værd, var det især på et sted, hvor husets frue ikke var andet end en levende dukke. Følgen heraf var, at Kate led den dobbelte krænkelse at udgøre en uundværlig del af kredsen, når sir Mulberry og hans venner var der, og netop på grund af dette være udsat for alle mrs. Wititterlys luner og nykker, når de var gået. Hun blev i højeste grad ulykkelig.

Mrs. Wititterly havde aldrig kastet masken med hensyn til sir Mulberry, men når hun var i mere end almindelig slet humør, havde hun, som damer undertiden gør, givet et nervøst ildebefindende skylden. Men da den rædsomme tanke, at lord Verisopht ligeledes var skudt i Kate, og at hun, fruen selv, var en aldeles underordnet person, begyndte at vågne i denne dames sjæl og efterhånden udviklede sig, opfyldtes hun af en stor masse meget passende og såre dydig harme og anså det for sin pligt som gift dame og moralsk medlem af samfundet ufortøvet at tale med den unge person om sagen.

Under en pause i romanlæsningen den følgende formiddag åbnede mrs. Wititterly altså løbegravene.

"Miss Nickleby," sagde mrs. Wititterly, "jeg ønsker at tale alvorligt med Dem. Det er mig virkelig højst ubehageligt at gøre det, højst ubehageligt, forsikrer jeg Dem, men De tvinger mig til det."

Her slog mrs. Wititterly med nakken – ikke lidenskabeligt, kun dydigt – og bemærkede med nogen nervøsitet, at hun var bange for, at hendes hjertebanken var ved at komme igen.

"Deres opførsel, miss Nickleby," fortsatte damen, "behager mig langt fra – langt fra. Det ville være mig kært, om det gik Dem godt i verden, men De kan være vis på, miss Nickleby, at det ikke bliver tilfældet, hvis De fremturer i Deres adfærd."

"Frue!" udbrød Kate i en stolt tone.

"Gør mig ikke nervøs," sagde mrs. Wititterly heftigt. "Ellers nøder De mig til at ringe."

Kate så på hende, men sagde intet.

"De må ikke tro," blev mrs. Wititterly ved, "at De ved at se således på mig, skal afholde mig fra at sige, hvad jeg vil sige, hvilket jeg anser for en religiøs pligt. De behøver ikke at se på mig," sagde mrs. Wititterly med et pludselig udbrud af hån, "*jeg* er ikke sir Mulberry eller lord Frederick Verisopht, og lige så lidt er jeg mr. Pyke eller mr. Pluck."

Kate så atter på hende, men mindre vist, og dækkede sine øjne med hånden, idet hun støttede albuen på bordet.

"Hvis sådanne ting havde fundet sted, da jeg var ung pige," sagde mrs. Wititterly – hvilket, i forbigående sagt, ikke var så ganske kort tid siden – "tvivler jeg på, at nogen ville have troet det."

"Det tvivler jeg selv om," mumlede Kate. "Jeg antager ikke, at nogen, som ikke vidste det, ville tro på det, jeg synes at være dømt til at lide!"

"Tal ikke til mig om at være dømt til at lide, miss Nickleby, om jeg må bede," sagde mrs. Wititterly med en skringren i sin stemme, der var meget overraskende hos så svagt et individ. "De må ikke svare, miss Nickleby. Jeg er ikke vant til at få svar, og jeg tillader det heller ikke. Hører De?" tilføjede hun, som om hun med en vis inkonsekvens ønskede svar.

"Jeg hører det med forundring," svarede Kate, "med større forundring, end jeg kan sige."

"Jeg har altid anset Dem for en særdeles velopdragen ung person i forhold til Deres livsstilling," sagde mrs. Wititterly, "og da De har et sundt ydre, er pyntelig i Deres påklædning og så fremdeles, har jeg fattet en vis godhed for Dem, som jeg endnu nærer i betragtning af, at jeg skylder det agtværdige gamle fruentimmer, Deres moder, en slags erkendtlighed. Af disse grunde, miss Nickleby, må jeg en gang for alle sige Dem og bede Dem lægge mærke til, hvad jeg siger. Jeg fordrer, at De ufortøvet forandrer Deres ubesindige opførsel mod de herrer, som kommer her i huset. Den er virkelig ikke passende," sagde mrs. Wititterly og lukkede sine kyske øjne, mens hun talte, "den er usømmelig, meget usømmelig."

"Å!" udbrød Kate, idet hun så op og slog hænderne sammen, "dette er for grusomt, og ikke til at udholde! Er det ikke nok, at jeg har lidt nat og dag, at jeg næsten er sunket i min egen agtelse af undseelse over at være kommet i berøring med sådanne mennesker, skal jeg oven i købet udsættes for denne uretfærdige og aldeles grundløse beskyldning?"

"De må have den godhed at huske på, miss Nickleby," sagde mrs. Wititterly, "at når De bruger ord som "uretfærdig" og "grundløs," beskylder De mig for at tale usandhed."

"Det gør jeg," sagde Kate med oprigtig harme. "Om De kommer med denne beskyldning efter Deres egen eller andres tilskyndelse, er mig lige meget. Jeg siger, at den er skændig, skammelig, forsætlig usand. Er det muligt, at nogen af mit eget køn kan have været til stede uden at se den elendighed, disse mænd har voldt mig? Er det muligt, at De kan have undgået at

se. At disse vellystninge i deres fuldkomne ligegyldighed for Dem og fuldkomne foragt for al dannelse, ja næsten velanstændighed, kun har ét øjemed med at skaffe sig indpas her, nemlig deres planer mod en venne- og hjælpeløs pige, som også uden denne ydmygende tilståelse i det mindste burde kunne have gjort sig håb om nogen kvindelig bistand og deltagelse hos en dame, der er så meget ældre end hun? Jeg tror det ikke – jeg kan ikke tro det!"

Hvis den stakkels Kate havde haft spor af verdenskundskab, ville hun visselig ikke, ikke engang i den spænding, hun nu var i, have tilladt sig en så ubesindig tale som denne. Den gjorde netop den virkning, som enhver mere erfaren iagttager ville have forudset. Mrs. Wititterly modtog angrebet på sin sanddruhed med mønsterværdig ro og hørte med den heltemodigste styrke på Kates skildring af sine lidelser, men ved hentydningen til herrernes ligegyldighed for hende blev hun meget bevæget, og ikke så snart var dette stød blevet afløst af bemærkningen om hendes overlegenhed i alder, førend hun faldt tilbage på sofaen og udstødte nogle skrækkelige skrig.

"Hvad er der på færde?" råbte mr. Wititterly, som kom farende ind i stuen. "Å Gud, hvad ser jeg! Julia, Julia! Se op, se op!"

Men Julia så halsstarrigt ned og skreg endnu højere, hvorfor mr. Wititterly ringede og dansede som en gal mand omkring den sofa, mrs. Wititterly lå på, mens han uophørlig råbte på sir Tumley Snuffim, uden en eneste gang at give sig tid til at forlange en forklaring af grunden til denne scene.

"Løb efter sir Tumley!" råbte mr. Wititterly og truede ad pagen med knyttede næver. "Jeg vidste det, miss Nickleby,"

sagde han og så sig om med et tungsindigt, triumferende udtryk, "denne selskabelighed har været for meget for hende. Hun er lutter sjæl, ser De, ene og alene sjæl."

Med denne forsikring tog han fruens livløse skikkelse og bar den ind i sovekammeret.

Kate ventede, indtil sir Snuffim havde aflagt sit besøg og tilkendegivet, at ved et nådigt Forsyns særlige tilskikkelse – således lød hans tale – var mrs. Wititterly faldet i søvn. Derpå klædte hun sig i hast på til at gå ud, og idet hun efterlod den besked, at hun kom hjem om et par timers tid, skyndte hun sig hen til sin onkels hus.

Det havde været en god dag for Ralph Nickleby, en rigtig lykkelig dag, og mens han gik frem og tilbage i sin lille bagstue med hænderne på ryggen og talte de summer, som dagens forretninger havde givet eller ville give i nettoudbytte, fortrak hans mund sig til et hårdt, barsk smil. De faste linjer og krumninger, som dannede det, og det snedige blik i hans kolde, klare øjne syntes at tilkendegive, at hvis dette udbytte kunne forøges ved en eller anden beslutning eller list, skulle den ikke mangle.

"Meget vel!" sagde Ralph, idet han upåtvivlelig hentydede til en eller anden af dagens begivenheder. "Han vil altså trodse ågerkarlen? Nå, nå, vi får at se. "Ærlighed varer længst," hedder det jo. Også den vil vi sætte på prøve. Han vil sætte sit gode navn og rygte mod pengenes magt – dette snavs, som han kalder det. Hvor den karl dog må være dum! Og nu oven i købet snavs – snavs! – Hvem er det?"

"Mig," svarede Newman Noggs og stak hovedet ind ad døren. "Deres niece –"

"Hvad hun?" spurgte Ralph i en skarp tone.

"Hun er her."

"Her?"

Newman slog med nakken hen mod sit lille værelse for at tilkendegive, at hun ventede derinde.

"Hvad vil hun?" spurgte Ralph.

"Det ved jeg ikke," svarede Newman, "skal jeg spørge hende?" tilføjede han hurtigt.

"Nej," svarede Ralph. "Vis hende herind – vent lidt." Han gemte i en hast en pengekasse med hængelås for, som stod på bordet, og lagde en tom pung i stedet. "Så," sagde Ralph. "Nu kan hun komme."

Med et bistert smil over dette kunstgreb vinkede Newman ad den unge dame. Efter at have sat en stol til hende, hinkede han bort, idet han hemmeligt skottede over skulderen efter Ralph.

"Nå," sagde Ralph barsk nok, men dog med mere venlighed i sit væsen, end han ville have vist imod enhver anden, "nå – lille ven. Hvad er der nu i vejen?"

Kate hævede sine tårefyldte øjne og forsøgte, med en anstrengelse for at beherske sig, at tale, men forgæves, hvorfor hun atter sænkede sit hoved og tav. Hendes ansigt var skjult for hans blik, men Ralph kunne dog se, at hun græd.

"Jeg kan gætte mig til årsagen," tænkte Ralph, efter at han i nogen tid stiltiende havde betragtet hende. "Jeg kan – kan gætte mig til årsagen. Nå, nå!" tænkte han ganske forvirret, mens han iagttog sin smukke nieces sorg. "Hvad kan det have at sige? Kun et par tårer, og det er en fortræffelig lære for hende."

"Hvad er der på færde?" spurgte han, idet han flyttede en stol hen lige over for hende og satte sig.

"Den sag, som bringer mig til Dem," svarede hun, "må jage blodet op i Deres kinder og bringe Dem til at gløde af harme, når De hører den, ligesom på mig, mens jeg meddeler den. Jeg er blevet fornærmet; mine følelser er blevet forhånede, krænkede, uhelbredeligt sårede, og det af Deres venner."

"Venner?" udbrød Ralph barsk. "Jeg har ingen venner."

"Nå ja da, af de mænd, jeg traf her," svarede Kate hurtigt. "Var De ikke Deres venner, og vidste De, hvad de var, så var det des større skam af Dem, onkel, at bringe mig sammen med dem. Var det af misforstået tillid eller ufuldkomment kendskab til Deres gæster, at De udsatte mig for, hvad jeg her blev udsat for, så ville De allerede have behøvet vægtige grunde til Deres undskyldning, men hvis De gjorde det forsætligt – som jeg nu tror, De gjorde – selv om De kendte dem til bunds, var det i højeste grad nedrigt og grusomt."

Ganske forbavset over denne tydelige tale, trak Ralph sig tilbage og betragtede Kate med sit barskeste blik, men hun mødte det stolt og kækt, og skønt hendes ansigt var meget blegt, tog det sig, opklaret som det var, ædelt og skønt ud.

"Du har noget af den drengs blod i dine årer, mærker jeg," sagde Ralph og talte i sin hårdeste tone, idet hendes lynende øjne mindede ham om Nicholas, da de sidst mødtes.

"Det håber jeg!" svarede Kate. "Jeg vil være stolt af den bevidsthed. Jeg er ung, og de sorger og genvordigheder, som følger med min stilling, har hidtil kuet den, men i dag er jeg blevet ægget, så at tålmodigheden er sluppet op, og ske, hvad der vil, så vil jeg, så sandt jeg er Deres broders barn, ikke længere tåle disse fornærmelser."

"Hvilke fornærmelser, barn?" spurgte Ralph skarpt.

"Husk på, hvad der foregik her, og spørg Dem selv," svarede Kate og rødmede stærkt. "Onkel, De må – og jeg er sikker på, at De vil – befri mig fra et så skammeligt og nedværdigende selskab som det, jeg nu er udsat for. Jeg vil nødig," sagde Kate, idet hun ilede hen til den gamle mand og lagde sin arm på hans skulder, "jeg vil nødig blive heftig og opbragt – jeg beder Dem om forladelse, kære onkel, hvis jeg synes at være det, men De ved ikke, hvad jeg har lidt, nej De ved sandelig ikke. De kan ikke vide, hvorledes det ser ud i en ung piges hjerte – jeg har ikke ret til at forlange det af Dem, men når jeg siger Dem, at jeg er ulykkelig, og at mit hjerte er bristefærdigt, er jeg sikker på, at De vil hjælpe mig. Det er jeg vis, ganske vis på!"

Ralph så et øjeblik på hende. Derpå vendte han hovedet bort og bankede nervøst med sin fod i gulvet.

"Den ene dag efter den anden," sagde Kate, idet hun bøjede sig over ham og frygtsomt lagde sin lille hånd i hans, "er jeg gået i det håb, at denne forfølgelse ville holde op. Den ene dag efter den anden har jeg været nødt til at give mig udseende af at være tilfreds, selv om jeg har været meget ulykkelig. Jeg har ingen rådgiver, ingen vejleder, ingen beskytter. Moder anser dem for at være hæderlige mænd, rige og fornemme – og hvorledes kunne jeg bringe hende ud af hendes vildfarelse, når hun er så glad over disse små illusioner, der er hendes eneste glæde? Den dame, De har skaffet mig plads hos, er ikke en person, jeg kan betro en sag af så kilden natur, og jeg er derfor omsider kommet til Dem, den eneste ven, jeg har i min nærhed – så godt som den eneste ven, jeg har i verden – for at bede og bønfalde Dem om at hjælpe mig."

"Hvorledes kan jeg hjælpe dig, barn?" sagde Ralph, idet han rejste sig og gik op og ned ad gulvet.

"De har indflydelse på en af disse mænd, ved jeg," sagde Kate med eftertryk. "Ville et ord af Dem ikke kunne formå dem til at holde op med denne umandige adfærd?"

"Nej," svarede Ralph, idet han pludselig vendte sig om, "men – i alle tilfælde – kan jeg ikke sige det, selv om det kunne."

"Kan De ikke sige det?"

"Nej," svarede Ralph, idet han stod stille og lagde sine hænder fast sammen. "Jeg kan ikke sige det."

Kate trådte et par skridt tilbage og så på ham, som om hun ikke ret ville tro sine egne øren.

"Vi står i forretningsforhold til hinanden," sagde Ralph, idet han på skift vuggede sig på tåspidserne og hælene og så koldt på sin niece, "og jeg tør ikke støde ham for hovedet. Og hvad er så det hele. Vi har alle vore genvordigheder, og dette er nu en af dine. Andre piger ville være stolte af at have sådanne kurmagere."

"Stolte!" udbrød Kate.

"Jeg siger ikke," svarede Ralph med hævet finger, "at du ikke gør ret i at foragte dem. Nej, deri giver du netop et bevis på den gode forstand, jeg straks fra begyndelsen af tiltroede dig. Nå, i alle andre henseender har du det jo godt. Det er ikke så farligt, det du lider. Om også den unge lord følger dig i hælene og hvisker dig sine dumheder i ørene, hvad så? Det er en uhæderlig lidenskab. Lad gå; den vil ikke vare længe. Snart vil han få øje på noget nyt, og du bliver fri, og imidlertid –"

"Og imidlertid," afbrød Kate ham med tilbørlig stolthed og harme, "skal jeg være til spot for mit eget køn og et legetøj for

det andet, med rette forskudt af alle dydige kvinder og foragtet af alle brave og hæderlige mænd, sunket i min egen agtelse og nedværdiget i alles øjne. Nej, ikke om jeg så skal slide mine fingre blodige, ikke om jeg så skal nødes til at tage min tilflugt til det groveste og strengeste arbejde! Misforstå mig ikke. Jeg vil ikke gøre Deres anbefaling skam, jeg vil blive i det hus, hvor den skaffede mig plads, indtil jeg er berettiget til at forlade det ifølge vilkårene for min antagelse – men de mænd vil jeg ikke se mere. Når jeg har forladt det, vil jeg skjule mig for dem og Dem med, onkel, og idet jeg af alle kræfter vil stræbe at ernære min moder, vil jeg i det mindste leve i fred og stole på, at Gud hjælper mig."

Med disse ord slog hun ud med hånden og forlod værelset, mens Ralph Nickleby blev stående ubevægelig som en billedstøtte.

Den overraskelse, hvormed Kate, idet hun lukkede stuedøren, så Newman Noggs stå stiv som en pind tæt ved den, inde i en fordybning i væggen, ligesom et fugleskræmsel eller Guy Fawkes, havde nær bragt hende til at skrige højt, men da Newman i det samme lagde fingeren på læben, havde hun åndsnærværelse nok til at tie.

"Græd ikke," sagde Newman og smuttede ud af sit hul for at følge hende over gangen, "græd ikke!" og dog randt to store tårer ned ad Newmans eget ansigt, mens han talte.

"Jeg ser, hvorledes det er fat," sagde stakkels Newman, idet han tog noget op af sin lomme, der så ud som et gammelt viskestykke, og tørrede Kates øjne med det så blidt, som om hun havde været et lille barn. "Nu bliver De blød. Ja, ja, det er

godt, det er rigtigt. Det var ret, at De ikke blev blød over for ham. Ja, ja! Ha, ha, ha! Å ja, den stakkel!"

Med disse usammenhængende udråb tørrede Newman sine egne øjne med bemeldte støveklud og hinkede hen til gadedøren for at lukke hende ud.

"Græd ikke mere," hviskede Newman, "jeg skal snart se til Dem. Ha, ha, ha! Og det skal en anden også. Ja, ja. Ho, ho!"

"Gud velsigne Dem," svarede Kate og skyndte sig bort.

"Det samme ønsker jeg Dem," sagde Newman og åbnede døren lidt på klem for at sige det. "Ha, ha, ha!"

Og Newman Noggs åbnede endnu en gang døren for at nikke opmuntrende og smile – og lukkede den igen for at ryste sørgmodigt på hovedet og græde.

Ralph blev stående i den samme stilling, indtil han hørte, at døren blev lukket, hvorpå han trak på skuldrene. Efter at være gået nogle gange op og ned ad gulvet – først hastigt, men efterhånden langsommere, alt som han mere og mere fattede sig – satte han sig ved sin pult.

Det er en af den menneskelige naturs store gåder, som vel kunne vække opmærksomhed, men ikke løses, at selv om Ralph i dette øjeblik ingen anger følte over sin adfærd mod den uskyldige, oprigtige unge pige, og selv om hans udsvævende klienter netop havde opført sig, som han havde ventet og ønsket, og til hans fordel, så hadede han dem dog af sin sjæls inderste for det.

"Ja," sagde Ralph, mens han så sig skulende om og rystede sin knyttede hånd, idet han i tanken så de to vellystninges ansigter. "I skal komme til at bøde for det; ja, I skal komme til at bøde for det!"

Mens ågerkarlen gav sig til at søge trøst i sine bøger og papirer, foregik der et optrin uden for hans kontordør, som ville have sat ham i stor forundring, hvis han havde vidst noget om det. Newman Noggs var den eneste rollehavende i det. Han stod et lille stykke fra døren med ansigtet imod den, og var, med ærmerne smøget op over håndleddene, i færd med at anbringe de kraftigste, sikreste og kunstforstandigste stød i den tomme luft. Ved første øjekast kunne det se ud, som om det kun var for at røre brystet og styrke armmusklerne, hvad der var meget klogt af en mand, der er vant til et stillesiddende liv, men den levende ivrighed og glæde, der var afmalet i Newmans svedende ansigt, den forbavsende kraft, hvormed han rettede en uafbrudt række slag mod en bestemt plet på døren omtrent fem fod og otte tommer fra gulvet, mens han utrætteligt og udholdende sled i det, ville have gjort det fuldstændig klart for enhver opmærksom iagttager, at han i tankerne så godt som pryglede livet af sin strenge principal, mr. Ralph Nickleby.

29

Om hvorledes det går Nicholas og om visse indre uenigheder i mr. Vincent Crummles' selskab.

Det uventede held og bifald, mr. Crummles' forsøg var blevet kronet med i Portsmouth, fik ham til at forlænge sit ophold der i byen en fjorten dage over den tid, han oprindelig havde bestemt. Nicholas spillede i den tid en stor mængde forskellige roller med uformindsket held og lokkede så mange folk til huset, som man aldrig før havde set der, at direktøren mente, at en benefice var en meget lovende spekulation. Da Nicholas samtykkede i de foreslåede betingelser, blev beneficen givet, og han tjente en sum af ikke mindre end tyve pund ved den.

Da han var kommet i besiddelse af denne uventede formue, var det første, han foretog sig, at tilbagebetale den ærlige John Browdie det beløb, han havde lånt, ledsaget af mange forsikringer om agtelse og taknemmelighed og mange hjertelige ønsker for hans ægteskabelige lyksalighed. Han sendte Newman Noggs halvdelen af den sum, han havde tjent, og bad ham at overbringe Kate den med de kærligste hilsener. Han omtalte ikke, hvad han bestilte, men underrettede kun Newman om, at et brev under det navn, han havde antaget, og adresseret til postkontoret i Portsmouth med lethed vil nå ham, og bad denne trofaste ven om at give ham en udførlig skildring af hans moders og søsters stilling og af alle de store ting, Ralph Nickleby havde gjort for dem efter hans afrejse fra London.

"De er forknyt," sagde Smike den aften, brevet var afsendt.

"Nej, slet ikke," sagde Nicholas med påtaget munterhed, da en tilståelse ville have gjort knægten ulykkelig hele natten. "Jeg tænkte kun på min søster, Smike."

"Søster?"

"Ja."

"Ligner hun Dem?" spurgte Smike.

"Det siger folk," svarede Nicholas smilende, "hun er kun en hel del smukkere."

"Så må hun være meget smuk," sagde Smike, efter at han med foldede hænder havde betænkt sig lidt og set på sin ven.

"Enhver, der ikke kendte dig så godt, som jeg gør, ville sige, at du er en fuldendt hofmand," sagde Nicholas.

"Jeg ved ikke engang, hvad det er," svarede Smike og rystede på hovedet. "Får jeg nogen sinde Deres søster at se?"

"Ja," udbrød Nicholas, "snart vil vi alle være samlet – når vi er blevet rige, Smike."

"Hvoraf kommer det, at De, som er så god og venlig mod mig, ikke har nogen, der er god og venlig mod Dem?" spurgte Smike. "Det kan jeg ikke forstå."

"Å, det er en lang historie," svarede Nicholas, "og jeg er bange for, at du vil have ondt ved at forstå den. Jeg har en fjende – ved du, hvad det er?"

"Å jo, det ved jeg nok."

"Nå, det er hans skyld," svarede Nicholas. "Han er rig og ikke så let at tugte som din gamle fjende, mr. Squeers. Han er min onkel, men han er en skurk og har forurettet mig."

"Har han?" spurgte Smike og bøjede sig ivrigt fremad. "Hvad hedder han? Sig mig det!"

"Ralph – Ralph Nickleby."

"Ralph Nickleby," gentog Smike. "Ralph! Det navn vil jeg lære udenad."

Han mumlede det en snes gange ved sig selv, indtil han blev forstyrret ved en lydelig banken på døren, og førend han kunne åbne den, stak mimikeren, mr. Folair, hovedet indenfor.

Mr. Folairs hoved var i almindelighed smykket med en meget rund og usædvanlig højpuldet hat, hvis skygge var opkrampet. Ved nærværende lejlighed bar han den stærkt på snur og med bagsiden, der var mindst fedtet, forrest. Om halsen havde han et luende rødt, uldent tørklæde, hvis dinglende ender stak frem neden for hans luvslidte frakke, der sad meget stramt og var helt tilknappet. I hånden havde han en meget smudsig handske og en billig spadserestok med glasknap; kort sagt, hans hele udseende var usædvanlig fejende og røbede langt omhyggeligere omsorg for hans påklædning, end han ellers plejede at skænke den.

"God aften, sir," sagde mr. Folair, idet han tog den høje hat af og med fingrene fo'r igennem sit hår. "Jeg overbringer en meddelelse. Hm!"

"Fra hvem og om hvad?" spurgte Nicholas. "De er ualmindelig hemmelighedsfuld i aften."

"Kold, måske," svarede mr. Folair, "kold. Det er min stilling, ikke jeg selv, skyld i, mr. Johnson. Min stilling som fælles ven kræver det." Mr. Folair holdt inde med et såre betydningsfuldt blik, og idet han langede ned i den før omtalte hat, halede han et lille stykke gråt, besynderligt sammenlagt papir op. Heraf tog han et brev frem, som det skulle hindre fra at blive beskidt, og sagde, idet han overrakte brevet:

"Hav den godhed at læse dette, sir."

Forbavset tog Nicholas imod brevet og brækkede seglet, idet han imens skottede til mr. Folair, der rynkede panden, spidsede

munden og med megen værdighed sad og holdt sine øjne fæstede på loftet.

Brevet var adresseret simpelt hen til Johnson, Esq., pr. Augustus Folair, Esq. *par bonté,* og Nicholas' forbavselse blev på ingen måde mindre, da han så, at den var affattet i følgende lakoniske udtryk:

Portsmouth,
tirsdag aften."

> "Mr. Lenville formelder mr. Johnson sin kompliment og vil føle sig ham forbundet, ifald han vil underrette ham om, til hvilket klokkeslæt i morgen formiddag det vil være ham belejligt at træffe sammen med mr. L. på teatret for der at lade sig knibe i næsen i overværelse af det hele selskab.
>
> Mr. Lenville anmoder mr. Johnson om at fastsætte en tid, da mr. L. har indbudt to eller tre kunstbrødre til at overvære ceremonien og ikke på nogen mulig måde kan skuffe dem.

Hvor opbragt Nicholas end blev over denne uforskammethed, var der dog noget så yderst latterligt i en sådan udfordring, at han var nødt til at bide sig i læben og læse brevet to-tre gange igennem, førend han kunne samle så megen ro, at han kunne tiltale det fjendtlige sendebud, der ikke havde vendt sine øjne bort fra loftet eller i ringeste grad forandret udtrykket i sit ansigt.

"Kender De indholdet af dette brev, sir?" spurgte han.

"Ja," svarede mr. Folair og så sig et øjeblik om, hvorpå han straks igen fæstede sine øjne på loftet.

"Hvorledes turde De vove at overbringe den?" spurgte Nicholas og rev den i små stykker, som han lod regne ned over

sendebuddet. "Er De ikke bange for at blive sparket ned ad trappen?"

Mr. Folair drejede hovedet – der nu var smykket med adskillige brudstykker af brevet – hen mod Nicholas og svarede med den samme uforstyrrelige værdighed kort:

"Nej!"

"Så," sagde Nicholas, idet han tog den højpuldede hat og kastede den hen mod døren, "gør De bedst i at følge bag efter Deres hat, sir, hvis De ikke vil se Dem ubehageligt skuffet, og det inden ti sekunder."

"Hør, Johnson," indvendte mr. Folair og mistede pludselig hele sin værdighed, "lad være med den slags. Ingen kunster med en gentlemans garderobe."

"På døren med Dem," svarede Nicholas. "Hvor kunne De driste Dem til at komme her i et sådant ærinde, slubbert?"

"Å pyt!" sagde mr. Folair, idet han løste sit uldne tørklæde op og lidt efter lidt viklede sig ud af det, "så – nu er det nok."

"Nok!" udbrød Nicholas og gik hen imod ham. "Af sted med Dem, sir."

"Å pyt, siger jeg," svarede mr. Folair og slog ud med hånden for at bortmane al yderligere harme, "jeg mente det ikke alvorligt. Jeg bragte den kun for spøg."

"De gør bedst i altid at være varsom med Deres spøg i fremtiden," sagde Nicholas, "De kunne ellers let finde, at en hentydning til at knibe folk i næsen på en farlig måde, kunne minde Dem om Deres spøgefuldhed. Er brevet også skrevet for spøg?"

"Nej, det er det bedste af det," svarede skuespilleren, "det er skrevet for ramme alvor."

Nicholas kunne ikke undertrykke et smil ved synet af den snurrige skikkelse, der, skønt den til enhver tid var mere egnet til at vække munterhed end harme, nu i særdeleshed var det, idet mr. Folair, der lå med det ene knæ på gulvet, snurrede sin gamle hat, rundt på sin hånd og lod, som om han var yderst ængstelig for, at der skulle være gået det mindste af luven af den – en prydelse, som det næsten er overflødigt at sige, at den ikke i de sidste måneder havde kunnet rose sig af.

"Nå," sagde Nicholas og lo mod sin vilje, "hav så den godhed at forklare Dem."

"Ja, jeg skal sige Dem, hvorledes det hænger sammen," sagde mr. Folair og satte sig med største koldblodighed på en stol. "I den tid, De har været her, har Lenville kun haft underordnede roller og i stedet for, at han ellers plejede hver aften at blive modtaget med akklamation, har man set ham træde frem, som om han var et nul."

"Hvad mener De med akklamation?" spurgte Nicholas.

"I guder!" udbrød mr. Folair, "hvilken enfoldig hyrde De dog er, Johnson! Naturligvis bifaldsklap fra tilskuerne, når man træder frem. Således er det gået ham den ene aften efter den anden, uden at en hånd har rørt sig for ham, mens De i det mindste et par og undertiden flere gange har fået klap. Til sidst er han så godt som blevet rent fortvivlet, og i aftes havde han i sinde at spille Tybalt med et virkeligt sværd og mærke Dem – ikke farligt, men dog tilstrækkeligt til, at De havde måttet holde sengen en måneds tid eller så."

"Meget elskværdigt," sagde Nicholas.

"Å ja, i forhold til omstændighederne, eftersom hans anseelse som kunstner stod på spil," svarede mr. Folair ganske alvorligt. "Men modet svigtede ham, og han spekulerede derfor på,

hvorledes han bedst kunne ærgre Dem på en anden måde og samtidig bringe sig selv i folkemunde, for det er det, det kommer an på. Opsigt, opsigt, det er sagen. Å Gud, havde han mærket Dem, ville det," sagde mr. Folair og standsede for i tankerne at gøre et overslag, "ville det have indbragt ham otte-ti shillings om ugen. Hele byen ville være strømmet til huset for at se den skuespiller, der af en fejltagelse nær havde taget livet af et menneske, og det skulle ikke have undret mig, om det havde skaffet ham engagement i London. Men da han nu var nødt til at forsøge et andet middel for at gøre sig berømt, så faldt dette ham ind, og det er virkelig også et meget godt indfald. Havde De vist Dem forknyt og ladet ham knibe Dem i næsen, ville han have fået det i bladene. Havde De ladet ham arrestere, ville det også være kommet i bladene, og der ville begribeligvis være blevet talt lige så meget om ham som om Dem."

"Ja vel," svarede Nicholas, "men sæt nu, at jeg vendte spillet om og kneb ham i næsen, hvad så? Ville det også gøre hans lykke?"

"Nej, det tror jeg næppe," svarede mr. Folair og kløede sig i hovedet, "det ville der jo ikke være noget romantisk i, og han ville ikke blive kendt fra nogen heldig side. Sandt at sige gjorde han egentlig heller ikke regning på det, for De er altid så mild i Deres tale og så yndet af fruentimmerne, at vi ikke troede, De ville vende det lodne ud. Men gør De det, skal han nok vide at slippe fra det, det kan De stole på."

"Tror De?" sagde Nicholas. "Nå, det vil vise sig i morgen formiddag. Imidlertid kan De sige ham, hvilken besked De vil. God nat."

Da mr. Folair blandt sine kunstfæller gjaldt for et menneske, der fandt fornøjelse i at stifte ulykker og ingenlunde var nøjeregnende med hensyn til sine midler, tvivlede Nicholas

næsten ikke på, at han havde tilskyndet tragikeren til hans opførsel. Ja, han ville endogså have udført sit hverv med stor arrogance, hvis han ikke var blevet bragt i forvirring ved de uventede udtalelser, som det havde fremkaldt. Men da Nicholas ikke fandt det umagen værd at tage mimikeren alvorligt, affærdigede han ham med et blidt vink om, at hvis han oftere tillod sig at fornærme ham, ville der vanke brådne pander. Mr. Folair, som optog denne advarsel overordentlig godt, gik sin vej for at rådslå med sin ven og aflægge den beretning om historiens gang, som han mente mindst ville ødelægge sagen.

Han havde sikkert fortalt, at Nicholas var blevet frygtelig bange, for da vor unge mand den næste formiddag trådte ganske koldsindig ind på teatret, fandt han hele personalet samlet og i spændt forventning, mens mr. Lenville sad majestætisk ved et bord og fløjtede i en udfordrende tone.

Da nu alle damerne holdt med Nicholas og alle herrerne – af skinsyge – med den krænkede tragiker, havde disse dannet en lille gruppe omkring den frygtelige mr. Folair, mens damerne i lidt afstand så til med bekymring og ængstelse. Idet Nicholas standsede for at hilse på dem, lo mr. Lenville hånligt og gjorde en almindelig bemærkning vedrørende hundehvalpens naturhistorie.

"Aha," sagde Nicholas og så sig roligt om, "er De der?"

"Slave!" svarede mr. Lenville, idet han svingede sin højre arm og nærmede sig Nicholas med teatralske skridt; men hvorledes det nu var eller ikke, han syntes i samme øjeblik at blive overrasket ved, at Nicholas ikke så slet så bange ud, som han havde ventet, og standsede pludselig så kejtet, at alle damerne brast i en skingrende latter.

"Genstand for min hån og mit had," sagde mr. Lenville, "jeg foragter dig."

Nicholas lo mærkeligt nok over denne forestilling, og for at opmuntre ham lo damerne endnu højere, i hvilken anledning mr. Lenville satte sit bitreste smil op og sagde, at de var nogle "dukker".

"Men de skal ikke beskytte dig," sagde tragikeren og så op ad Nicholas, idet han begyndte ved hans støvler og endte ved hans isse, og derpå ned ad ham, idet han begyndte ved hans isse og endte ved hans støvler – som enhver ved, udtrykker disse blikke på teatret trods. "De skal ikke beskytte dig – du dreng!"

Med disse ord lagde han armene over kors og truede Nicholas med det minespil, som han ved melodramatiske forestillinger plejede at betragte de tyranniske konger med, når de sagde: "Bort med ham til det dybeste fængsel under borggraven!" og som i forening med en smule klirren med lænker var kendt for i sin tid at have gjort stor virkning.

Men hvad enten det nu var manglen på lænkerne, som var skyld i det eller ikke, så gjorde det intet videre dybt indtryk på mr. Lenvilles modstander, men syntes snarere at forøge hans munterhed. På dette standpunkt af striden blev et par herrer, som udtrykkeligt havde indfundet sig for at se Nicholas blive knebet i næsen, utålmodige og mumlede noget om, at skulle det ske, var det bedst, at det skete straks. Hvis det ikke var mr. Lenvilles alvor, måtte han helst sige det rent ud og ikke opholde dem længere. Efter denne opfordring smøgede tragikeren sit højre kjoleærme op for at foretage bedriften og gik med majestætiske skridt hen imod Nicholas, der lod ham nærme sig i en passende afstand og derpå ganske roligt slog ham til jorden.

Førend den ulykkelige tragiker kunne løfte sit hoved op fra gulvet, kom mrs. Lenville – der, som tidligere antydet, befandt sig i interessante omstændigheder – styrtende frem fra den bageste række af damerne og kastede sig med et gennemtrængende skrig over ham.

"Ser du dette, uhyre? Ser du dette?" udbrød mr. Lenville, idet han satte sig op og pegede på sin liggende ægtemage, der holdt ham fast om livet.

"Nå ja," sagde Nicholas og nikkede, "bed nu om forladelse for det uforskammede brev, De sendte mig i aftes, og spild ikke tiden med snak."

"Aldrig!" råbte mr. Lenville.

"Jo, jo!" skreg hans kone. "For min skyld, Lenville, for min skyld – tilsidesæt alle tomme formaliteter, hvis du ikke vil se mig som et lig ved dine fødder."

"Det er for gribende!" sagde mr. Lenville, idet han så sig om og tørrede sine øjne med bagen af sin hånd. "Naturens bånd er stærke. Den svage ægtemand og fader – den tilkommende fader – giver efter. Jeg beder om forladelse."

"Ydmygt og underdanigt?" spurgte Nicholas.

"Ydmygt og underdanigt," svarede tragikeren og skelede opad. "Men kun for at frelse hende, for den tid vil komme –"

"Meget vel," svarede Nicholas, "jeg vil håbe, at mrs. Lenville lykkelig og vel overstår sin tid, og når det er sket, og De er blevet fader, kan De tage Deres ord tilbage, hvis De har mod til det. Så! Vogt Dem for ikke en anden gang at lade Dem rive med af Deres misundelse, og lær Deres rivals karakter at kende, førend De går for vidt."

Med dette afskedsråd tog Nicholas mr. Lenvilles stok, som var faldet ud af hånden på ham, knækkede den midt over, kastede

stykkerne hen til ham og gik med et buk for tilskuerne.

Nicholas blev den aften behandlet med den dybeste ærbødighed, og de mennesker, som om formiddagen havde været begærlige efter at se ham blive knebet i næsen, benyttede enhver lejlighed til at trække ham til side og med den største varme fortælle ham, hvor godt de syntes om, at han havde tugtet mr. Lenville. Han var en utålelig fyr, som de ved et mærkeligt sammentræf alle havde besluttet ved lejlighed at revse. De havde kun undladt det af barmhjertighedshensyn. Ja, efter den uforanderlige slutning på alle disse fortællinger at dømme, havde der aldrig været mage til så gode og kærlige mennesker, som de mandlige medlemmer af mr. Crummles' skuespillertrop.

Nicholas bar sin triumf, ligesom han havde båret sit held i teatrets lille verden, med meget mådehold og godmodighed. Den forknytte mr. Lenville gjorde en sidste anstrengelse ved at sende en dreng op på galleriet for at hysse, men han blev kun et offer for publikums forbitrelse og blev straks kastet på døren uden at få sine penge tilbage.

"Nå, Smike," sagde Nicholas, da det første stykke var forbi, og han næsten var færdig med at klæde sig på for at gå hjem, "er der endnu ikke kommet brev?"

"Jo," svarede Smike, "dette har jeg fået på posthuset."

"Det er fra Newman," sagde Nicholas, idet han kastede et blik på den knudrede udskrift. "Det er ingen let sag at læse, hvad han skriver. Lad mig engang se."

Ved at studere brevet en halv times tid lykkedes det ham at gøre sig til herre over indholdet, som unægtelig ikke egnede sig til at berolige hans sind. Newman havde tilladt sig at sende de ti pund tilbage med den bemærkning, at han havde forvisset sig om, at hverken mrs. Nickleby eller Kate for øjeblikket trængte til

penge, men at den tid snart kunne komme, da Nicholas ville have mere brug for dem. Han bad ham ikke blive urolig over, hvad han nu ville sige; det var ingen dårlige nyheder – de befandt sig vel – men han troede, at der kunne opstå eller måske endog allerede var så godt som opstået omstændigheder, der ville gøre det uundgåelig nødvendigt, at Kate blev beskyttet af sin broder, og hvis så var, sagde Newman, ville han meddele ham det med den næste eller efterfølgende post.

Nicholas gennemlæste meget ofte dette sted, og jo mere han tænkte over det, des mere begyndte han at blive bange for et eller andet forræderi fra Ralph Nicklebys side. Et par gange følte han sig fristet til at vende tilbage til London uden at udsætte det en time længere, men han kom dog ved nærmere eftertanke til den overbevisning, at hvis et sådant skridt havde været nødvendigt, ville Newman have talt rent ud af posen og straks sagt ham det.

"I ethvert tilfælde vil jeg forberede dem her på, at jeg muligvis pludselig rejser," sagde Nicholas, "og jeg må gøre det straks."

I samme øjeblik, som dette faldt ham ind, tog han sin hat og skyndte sig hen i foyeren.

"Nå, mr. Johnson," sagde mrs. Crummles, som sad der i fuldstændig kroningsdragt med Fænomenet i sin moderlige favn, "i næste uge til Ryde, derfra til Winchester, så til –"

"Jeg har grund til at være bange for," afbrød Nicholas hende, "at mit ophold hos Dem vil være sluttet før Deres afrejse herfra."

"Sluttet!" afbrød mrs. Crummles forbavset.

"Sluttet!" udbrød miss Snevellicci og rystede så stærkt i sine tricots, at hun endog lagde sin hånd på direktricens skulder for at støtte sig.

"Hvad for noget, han vil da vel aldrig rejse fra os?" råbte mrs. Grudden og skyndte sig hen til mrs. Crummles. "Sniksnak!

Vrøvl!"

Fænomenet, der var en kærlig natur og desuden meget pirrelig, udstødte et højt skrig, og miss Belvawney og miss Bravassa fældede ligefrem tårer. Endog de mandlige kunstnere afbrød deres samtale og gentog ordet "rejse!" selv om nogle af dem – særlig de, som endnu samme dag havde været mest højrøstede i deres lykønskninger – blinkede til hinanden, som om de ikke ville have noget imod at blive af med så yndet en rival, en anskuelse, som den ærlige mr. Folair, der var påklædt til at spille vildmand, uforbeholdent betroede en djævel, han delte et krus porter med.

Nicholas sagde i korthed, at han var bange for, det ville blive tilfældet, om han end ikke endnu kunne sige det med sikkerhed, og skyndte sig derpå hjem for endnu en gang at gennemlæse Newmans brev og på ny tænke over indholdet.

Hvor ubetydeligt forekom ikke alt det, der i så mange uger havde udfyldt hans tid og hans tanker, ham i denne søvnløse nat, og hvor uafbrudt var ikke hans indbildningskraft optaget af den ene forestilling, at Kate havde sorg og var i nød og måske forgæves ventede hjælp af ham!

30

Festligheder til ære for Nicholas, som pludselig trækker sig tilbage fra mr. Vincent Crummles og hans skuespillerselskab.

Så snart mr. Crummles modtog den meddelelse, at Nicholas om kort tid sandsynligvis ville ophøre at være medlem af selskabet, viste han mange tegn på sorg og forskrækkelse, og gav i sin store fortvivlelse endog nogle ubestemte løfter om en hurtig forøgelse ikke alene af hans faste løn, men også af hans forfatterhonorar, men da han så, at Nicholas var fast bestemt på at forlade selskabet – han havde nu besluttet, at selv om han ikke fik yderligere efterretninger fra Newman, ville han i ethvert tilfælde rejse til London og skaffe sig vished om sin søsters stilling – blev han nødsaget til at lade sig nøje med muligheden af, at han kunne komme tilbage, og til at tage hurtige og kraftige forholdsregler for at tjene så meget som muligt ved ham, førend han tog bort.

"Lad mig engang se," sagde mr. Crummles, idet han tog den fredløses paryk af for at kunne betragte sagen fra alle sider uden at blodet steg ham for meget til hovedet. "Lad mig engang se. I aften er det onsdag, i morgen ganske tidligt vil vi slå plakater op for at meddele, at De aldeles bestemt spiller sidste gang i morgen aften."

"Men det bliver måske dog ikke sidste gang, at jeg optræder," sagde Nicholas. "Hvis jeg ikke bliver kaldet bort, vil jeg nødig

volde Dem ulejlighed ved at forlade Dem før slutningen af ugen."

"Så meget des bedre," svarede Crummles. "Vi kan da bekendtgøre, at De aldeles bestemt spiller sidste gang på torsdag – nyt engagement for en aften på fredag – og af hensyn til en mængde formående velyndere, som ikke tidligere har kunnet få pladser, allersidste gang på lørdag. Derved får vi tre gange meget anstændigt hus."

"Skal jeg da tre gange spille for sidste gang?" spurgte Nicholas smilende.

"Ja," svarede direktøren, idet han lidt ærgerlig kløede sig i hovedet, "tre gange er ikke engang nok. Det er så simpelt og stymperagtigt ikke at have flere, men kan det ikke være anderledes, så kan det ikke være anderledes, og det nytter altså ikke at tale mere om det. Noget nyt vil være meget ønskeligt. De kan vel ikke ride på klepperten og synge en komisk vise?"

"Nej," svarede Nicholas, "det kan jeg virkelig ikke."

"Det har før trukket folk til huset," sagde mr. Crummles med et skuffet udtryk. "Hvad mener De da om et glimrende fyrværkeri?"

"Det vil være temmelig kostbart," svarede Nicholas tørt.

"For atten pence lader det sig gøre," sagde Crummles. "De oppe på en trappestige med Fænomenet i attitude. "Farvel" i transparent bag ved Dem, og ni mand i kulisserne med en sværmer i hver hånd, som alle knalder af på en gang – det vil blive storartet – imponerende fra parkettet – formelig imponerende."

Da Nicholas imidlertid slet ikke syntes at se det imponerende ved den påtænkte knaldeffekt, men tværtimod hørte højst

uærbødig på forslaget og lo hjerteligt af det, opgav mr. Crummles planen i dens fødsel og bemærkede mørkt, at man måtte sætte det bedste program sammen, man kunne, med fægtning og hornpipe og således holde sig til det egentlige drama.

For ufortøvet at iværksætte dette, begav direktøren sig straks til et lille påklædningsværelse i nærheden, hvor mrs. Crummles var beskæftiget med at ombytte et melodramatisk kejserindekostume med en moderne matrones sædvanlige dragt. Understøttet af denne dame og den talentfulde mrs. Grudden – hun var et sandt geni til at lave plakater, idet hun havde stor øvelse i at anbringe udråbstegn og på grund af sin lange erfaring på en prik vidste, hvor de største begyndelsesbogstaver burde stå – gav han sig for alvor i færd med at redigere bekendtgørelsen.

"Ak!" sukkede Nicholas, idet han kastede sig på sufflørens stol, efter at have telegraferet de fornødne anvisninger til Smike, der havde spillet en mager skrædder med et frakkeskøde, et lille lommetørklæde med et stort hul, en ulden nathue, en rød næse og andre ejendommelige og betegnende kendemærker for skræddere på scenen, "ak, gid dog alt dette var forbi!"

"Forbi, mr. Johnson?" gentog en kvindelig stemme bag ved ham med en slags vemodig overraskelse.

"Det var unægtelig ikke galant sagt," svarede Nicholas, idet han vendte sig om for at se, hvem der havde talt, og genkendte miss Snevellicci, "og jeg havde heller ikke sagt det, hvis jeg havde vidst, at De kunne høre det."

"Hvor den mr. Digby" – Smikes teaternavn – "dog er sød!" sagde miss Snevellicci, idet skrædderen under lydeligt bifald gik ud ved stykkets slutning.

"Det vil jeg straks glæde ham med at fortælle, at De har sagt," svarede Nicholas.

"Å, hvor De er styg!" udbrød miss Snevellicci. "Det er ikke, fordi jeg lægger synderlig vægt på, hvad *han* tænker om mig, men der er andre, hvis dom måske –"

Her standsede hun, som om hun ventede på et spørgsmål, men der kom intet, da Nicholas tænkte på alvorligere ting.

"Hvor det er smukt af Dem," fortsatte miss Snevellicci efter et kort ophold, "at sidde her hver eneste aften og vente på ham uden hensyn til, hvor træt De er, og at gøre Dem så megen umage med ham, og det så glad og villig, som om De fik penge for det!"

"Han fortjener al den godhed, jeg kan vise ham, og endnu meget mere. Han er det mest taknemmelige, oprigtigste, kærligste væsen, der nogen sinde har levet."

"Men også lidt sær," svarede hun, "ikke sandt?"

"Gud hjælpe ham og dem, der har gjort ham til det. Jo, det er han rigtignok," sagde Nicholas og rystede på hovedet.

"Han er så pokkers ordknap, den fyr," sagde mr. Folair, der et øjeblik i forvejen var kommet til og nu blandede sig i samtalen. "Ingen kan få noget ud af ham."

"Hvad vil De da have ud af ham?" spurgte Nicholas og vendte sig noget hastigt om.

"Guds død, hvor De bruser op, Johnson!" svarede mr. Folair, idet han trak op i hælen på sin dansesko. "Jeg taler jo kun om

folks naturlige nysgerrighed efter at få at vide, hvad han har taget sig for i sit liv."

"Den stakkel! Da er det dog temmelig tydeligt, at han ikke har forstand nok til at have kunnet foretage sig noget, der kunne interessere nogen," svarede Nicholas.

"Ja," svarede skuespilleren, mens han undersøgte sit ansigts virkning i et spejl, "men deri ligger jo netop hemmeligheden."

"Hvilken hemmelighed?" spurgte Nicholas.

"Ih, om hvem han er, og hvad han er, og hvorledes det er gået til, at De og han, der er så himmelvidt forskellige, er blevet så fortrolige kammerater," svarede mr. Folair, henrykt over at have fået lejlighed til at sige noget ubehageligt. "Det taler alle mennesker om."

"Alle de, der er ansat ved teatret, antager jeg," sagde Nicholas i en hånlig tone.

"Både ved og uden for teatret," svarede skuespilleren. "Lenville siger –"

"Ham troede jeg dog, jeg havde stoppet munden på," afbrød Nicholas ham og blev rød i hovedet.

"Måske," sagde den ubevægelige mr. Folair, "og i så fald har han sagt det, før De stoppede munden på ham. Lenville siger, at De altid har været skuespiller, og at det kun er den hemmelighed, der er ved Dem, som har bevæget Dem til at komme hertil, og at Crummles tier med det for sin egen skyld, skønt Lenville samtidig siger, at han ikke tror, der er det mindste ved den med undtagelse af, at De har været i en eller anden forlegenhed og er løbet Deres vej, fordi De har gjort noget."

"Så?" sagde Nicholas, idet han tvang sig til at smile.

"Det er en del af, hvad han siger," tilføjede mr. Folair. "Jeg meddeler det som en ven af begge parter og i den strengeste fortrolighed. De ved nok, jeg er ikke enig med ham. Han siger, at han anser Digby for at være mere skurk end tosse, og gamle Fluggers, der besørger det grove arbejde, siger, at mens han i forrige sæson var bud ved teatret i Covent Garden, plejede en lommetyv, der lignede Digby, at luske om på holdepladsen, skønt, som han meget rigtigt bemærker, Digby måske ikke er den samme, men kun en broder eller anden nær slægtning af ham."

"Så?" udbrød Nicholas atter.

"Ja," sagde mr. Folair med uforstyrret ro, "således taler de. Jeg anså det for bedst at sige Dem det, da De dog burde vide det. Å, der kommer endelig det velsignede Fænomen! Uh, du lille snydetamp, jeg kunne have stor lyst til – ganske til Deres tjeneste, søde barn – humbug – ring, mrs. G., og lad vor yndling vække dem."

Idet han med høj stemme sagde de af de ovenanførte udtalelser, der måtte smigre det intetanende Fænomen, og meddelte Nicholas det øvrige i et fortroligt "afsides", fulgte han tæppet med øjnene, betragtede med et hånligt smil miss Crummles' modtagelse som "jomfruen" og udstødte, idet han trådte et par skridt tilbage for at kunne fare ind med så meget større effekt, et foreløbigt hyl, hvorpå han begyndte at skære tænder og svinge sin tomahawk som den indianske vildmand.

"Det er altså nogle af de historier, man opdigter om os og lader gå fra mund til mund!" tænkte Nicholas. "Hvis en mand vil begå en utilgivelig brøde mod et samfund, enten det er stort

eller lille, behøver han kun at være heldig. Man tilgiver ham hellere enhver anden forbrydelse end den."

"De bryder Dem da vel aldrig om, hvad denne ondskabsfulde fyr siger, mr. Johnson?" sagde miss Snevellicci i sin mest indtagende tone.

"Nej," svarede Nicholas. "Hvis jeg blev her, kunne jeg måske finde det umagen værd at sige de godtfolk besked, men nu må de for mig gerne snakke, til de bliver hæse. Men," tilføjede Nicholas, idet Smike nærmede sig, "der kommer genstanden for en del af deres elskværdighed, og derfor ville han og jeg sige Dem godnat."

"Nej, det tillader jeg ingen af Dem at sige," indvendte miss Snevellicci. "De må gå med hjem og hilse på moder, som i dag er kommet her til Portsmouth og er nær ved at dø af længsel efter at gøre Deres bekendtskab. – Søde Led, overtal dog mr. Johnson."

"Jo vist," svarede miss Ledrook med megen livlighed, "nej, hvis du ikke kan overtale ham –" Miss Ledrook sagde ikke mere, men antydede med behændigt skælmeri, at hvis miss Snevellicci ikke kunne overtale ham, kunne ingen gøre det.

"Nej," svarede Nicholas, "jeg behøver virkelig ingen anden overtalelse end Deres indbydelse."

"Det må De ikke sige!" sagde miss Snevellicci. Og miss Ledrook sagde: "Jo, på ære!" Hvorpå miss Snevellicci sagde, at miss Ledrook var tosset, og miss Ledrook sagde, at miss Snevellicci ikke behøvede at blive slet så rød, og miss Snevellicci slog miss Ledrook, og miss Ledrook slog miss Snevellicci.

"Nå, kom så," sagde miss Ledrook, "det er på høje tid, at vi kommer derhen, ellers tror den stakkels mrs. Snevellicci, at De

er løbet bort med hendes datter, mr. Johnson, og så vil der ligge et hus."

"Søde Led," skændte miss Snevellicci, "hvor du dog snakker!"

Miss Ledrook svarede ikke, men tog Smike under armen og overlod det til sin veninde og Nicholas at følge bagefter, hvis de havde lyst, og de, eller rettere sagt Nicholas, der under de nærværende omstændigheder ikke havde synderlig lyst til en tête-a-tête, fandt det bedst at gøre det straks.

Der manglede ikke stof til samtale, da de var kommet ud på gaden, for det viste sig, at miss Snevellicci havde en lille kurv at bære hjem og miss Ledrook en lille hatteæske, som begge indeholdt sådanne mindre garderobesager, som skuespillerinder plejer at have med, og da Nicholas endelig ville bære kurven, og miss Snevellicci endelig ville bære den selv, kom det til en kamp, under hvilken Nicholas erobrede både kurven og æsken og derpå sagde, at han nok gad vide, hvad kurven kunne indeholde, og forsøgte at se i den. Så gav miss Snevellicci sig til at skrige og forsikrede, at hvis hun kunne tro, at han havde set, hvad det var, ville hun besvime lige på stedet. Denne forsikring afløstes af et lignende attentat på hatteæsken og af lignende ytringer fra miss Ledrooks side, hvorpå begge damerne, erklærede, at de ikke gik et skridt længere, hvis Nicholas ikke ville love at lade være med at kigge mere. Omsider forpligtede Nicholas sig til ikke at vise nogen yderligere nysgerrighed, og de gik da videre. De to damer fnisede og forsikrede, at de aldrig i deres dage havde set mage til ondskabsfuld herre.

Under lignende spøg og gammen nåede de snart skrædderens hus, hvor der var et helt lille selskab, idet, foruden

mr. og mrs. Lillyvick, ikke alene miss Snevelliccis moder, men også hendes fader var til stede. Og en ualmindelig smuk mand var miss Snevelliccis fader, med ørnenæse, en hvid pande, sort, krøllet hår, fremstående kindben og et i det hele smukt ansigt, kun lidt opsvulmet, ligesom af drik. Han havde et meget bredt bryst og var iført en luvslidt blå kjole, der var knappet stramt med forgyldte knapper. Ikke så snart så han Nicholas træde ind i stuen, førend han stak de to forreste fingre på sin højre hånd ind imellem de to midterste knapper og, idet han lagde sin anden arm let hen over den første, syntes han at sige:

"Nå, her er jeg, min dreng, og hvad har De så at sige mig?"

Således var og i en sådan attitude sad miss Snevelliccis fader, der havde været ved teatret, lige siden han havde spillet de tiårs djævleunger i julepantomimerne. Han kunne synge lidt, danse lidt, fægte lidt, spille lidt komedie og gøre lidt, men ikke ret meget, af alt. Han havde undertiden været ved koret og undertiden ved balletten ved alle Londons teatre. Han blev på grund af sin figur altid valgt til at spille officerer på visit og stumme adelsmænd. Han gik altid med en fejende dragt og trådte op arm i arm med en fejende dame i korte skørter, og han gjorde det altid med sådan en mine, at folk i galleriet flere gange havde råbt "bravo!" i den tro, at han virkelig var en fornem mand. Således var miss Snevelliccis fader, som nogle misundelige personer beskyldte for, at han undertiden pryglede miss Snevelliccis moder, der endnu var danserinde og havde en net lille figur og nogle levninger af skønhed. Hun sad nu, ligesom hun dansede, i baggrunden, da hun var vel gammel til den fulde belysning fra lamperækken.

For disse gode mennesker blev Nicholas forestillet med mange formaliteter, og da præsentationen var forbi, sagde miss Snevelliccis fader – der var parfumeret med romtoddy – at han var henrykt over at gøre en så talentfuld herres bekendtskab, og bemærkede, at der ikke var blevet trukket så godt et nummer – nej, ikke siden hans ven mr. Glavormelly første gang var optrådt på Coburg-teatret.

"Har De set ham?" spurgte han.

"Nej," svarede Nicholas.

"Har De aldrig set min ven Glavormelly, sir? Så har De heller aldrig set ægte skuespilkunst. Havde han levet –"

"Nå, så han er død?" afbrød Nicholas ham.

"Ja," svarede mr. Snevellicci, "men til skam for vort århundrede findes hans grav ikke i Westminster Abbey. Han var en –. Nå, lige meget. Han er gået til de egne, hvorfra endnu ingen er vendt tilbage, og jeg vil håbe, at han finder påskønnelse der."

Med disse ord gned han sig på sin næsetip med et gult silkelommetørklæde og gav selskabet at forstå, at disse minder overvældede ham.

"Nå, mr. Lillyvick," sagde Nicholas, "hvorledes går det?"

"Overmåde godt, sir," svarede opkræveren, "intet kan sammenlignes med ægtestanden; det kan De stole på."

"Nej virkelig?" sagde Nicholas smilende.

"Nej, der er intet, som kan sammenlignes med den, sir," svarede mr. Lillyvick højtideligt. "Hvorledes synes De," hviskede han og trak Nicholas til side, "hvorledes synes De, at hun ser ud i aften?"

"Lige så smuk som altid," svarede Nicholas med et blik på den forhenværende miss Petowker.

"Ja, hun har en mine, sir," hviskede opkræveren, "som jeg aldrig har bemærket hos nogen. Se, hvorledes hun bevæger sig for at sætte tekedlen på. Se! er det ikke fortryllende, sir?"

"De er en lykkelig mand," sagde Nicholas.

"Ha, ha, ha!" lo opkræveren. "Finder De virkelig? Ja måske. Jeg tror ikke, at jeg kunne have gjort det bedre, selv om jeg havde været en ung mand, hvad? De kunne selv ikke have gjort det synderlig bedre, vel?"

Under disse og mange flere lignende spørgsmål puffede han Nicholas i siden med sin albue og grinede, til han blev purpurrød i ansigtet af at prøve på at dæmpe sin henrykkelse.

Imidlertid var dugen under samtlige damers forenede tilsyn blevet bredt ud på to sammenstillede borde, hvoraf det ene var højt og smalt og det andet lavt og bredt. Foroven stod der østers, forneden medisterpølse, i midten en lysesaks, og brunede kartofler, hvor de bedst kunne få plads. To lænestole blev hentet inde i sovekammeret. Miss Snevellicci satte sig ved den øverste ende af bordet, mr. Lillyvick tog plads ved den nederste, og Nicholas fik ikke alene den ære at sidde ved siden af miss Snevellicci, men også den at have miss Snevelliccis moder på sin højre hånd og miss Snevelliccis fader lige over for sig. Kort sagt, han var festens helt, og da der var taget af bordet og noget varmt sat frem, rejste miss Snevelliccis fader sig og udbragte hans skål i en tale, som indeholdt så rørende hentydninger til hans afrejse, at miss Snevellicci brast i gråd og blev nødt til at ty ind i sovekammeret.

"Tys! Lad, som om De ikke har set det," sagde miss Ledrook og så ind fra sovekammeret. "Når hun kommer tilbage, så sig, at hun anstrenger sig for meget."

Denne tale udpyntede miss Ledrook med så mange gådefulde nik og panderynkninger, førend hun igen lukkede døren, at selskabet sank hen i dyb tavshed, under hvilken faderen så meget vigtig på den ene efter den anden, men i særdeleshed på Nicholas, og uophørligt blev ved at tømme og fylde sit glas, indtil damerne kom tilbage, alle på en gang med miss Snevellicci imellem sig.

"De behøver ikke at være den mindste smule urolig, mr. Snevellicci," sagde mrs. Lillyvick. "Hun er bare lidt mat og nervøs, og det har hun været lige siden i morges."

"Nå," sagde mr. Snevellicci, "er det ikke andet?"

"Nej, andet er det ikke. Det er ikke værd at gøre så meget væsen af det," udbrød alle damerne på en gang.

Nu var dette svar ikke det, som stemte med mr. Snevelliccis værdighed som mand og fader, hvorfor han udkårede sig den ulykkelige mrs. Snevellicci og spurgte hende, hvad Fanden hun mente med at tale således til ham.

"Gud, kære mand –"

"Kald mig ikke din kære mand, om jeg må bede."

"Fader, du må ikke –" udbrød miss Snevellicci.

"Hvad må jeg ikke, mit barn?"

"Tale således."

"Hvorfor ikke?" spurgte mr. Snevellicci. "Jeg vil ikke håbe, du tror, at der er nogen her, som skal hindre mig i at tale, som jeg vil?"

"Det er der ingen, som tænker på, fader," svarede datteren.

"Det vil ikke stå i nogens magt, selv om han tænkte på det," sagde mr. Snevellicci. "Jeg skammer mig ikke over mig selv. Snevellicci er mit navn, og jeg træffes i Broad Court, Bow Street, når jeg er i London. Hvis jeg ikke er hjemme, kan man forhøre sig om mig ved indgangen til teatret. For pokker, man kender mig ved indgangen til teatret, skulle jeg tro. De fleste har set mit portræt i cigarbutikken omme på hjørnet. Jeg er blevet omtalt i bladene og det mere end en gang. Hør, hvis jeg mærkede, at en mand drev gæk med min datters følelser, ville jeg ikke snakke. Jeg ville forbavse ham uden at snakke; – således bærer jeg mig ad!"

Med disse ord slog mr. Snevellicci med knyttet næve tre raske slag i den indvendige flade af sin venstre hånd, kneb med sin højre tommel- og pegefinger i en imaginær næse og tømte endnu et glas i et drag.

"Således bærer jeg mig ad!" gentog han.

De fleste offentlige personligheder har deres skrøbeligheder, og, oprigtig talt, var mr. Snevellicci lidt forfalden til drik eller, hvis den hele sandhed skal frem, sjældent eller aldrig ædru. Under sine beruselser havde han tre stadier. Det værdige, det kivagtige og det forelskede. Under udøvelsen af sit kald gik han aldrig ud over det værdige, men i private kredse gennemløb han dem alle tre og gik fra det ene over til det andet med en hurtighed, der ofte var påfaldende for dem, der ikke havde den ære at kende ham nærmere.

Så snart mr. Snevellicci derfor havde tømt endnu et glas, smilede han til alle i lykkelig forglemmelse af at have vist tegn på stridbarhed og udbragte i den livligste tone en skål for "damerne – Gud velsigne deres hjerter!"

"Jeg elsker dem," sagde mr. Snevellicci og så sig om ved bordet, "jeg elsker dem alle uden undtagelse."

"Ikke uden undtagelse," indvendte mr. Lillyvick blidt.

"Jo, uden undtagelse," gentog mr. Snevellicci.

"Det ville jo være de gifte damer med, ikke sandt?" sagde mr. Lillyvick.

"Også dem elsker jeg, sir," sagde mr. Snevellicci.

Opkræveren så på de tilstedeværende med den dybeste forbavselse, der syntes at sige: "Det er en net herre!" og lod til at blive forundret over, at mrs. Lillyvick ikke røbede spor af harme eller afsky.

"Den ene venlighed er den anden værd," sagde mr. Snevellicci. "Jeg elsker dem, og de elsker mig."

Og som om denne tilståelse ikke var hån og ringeagt nok mod alle moralske pligter, hvad gjorde så mr. Snevellicci? Han blinkede – blinkede åbenlyst og uforbeholdent; blinkede med sit højre øje – til Henrietta Lillyvick.

Overvældet af forbavselse sank opkræveren tilbage i sin stol. Havde nogen blinket til hende som Henrietta Petowker, ville det have været i højeste grad usømmeligt, men som mrs. Lillyvick! Mens han, badet i en kold sved, tænkte på dette og spurgte sig selv, om det kunne være muligt, at han drømte, gentog mr. Snevellicci sin blinken og kastede, idet han med miner opfordrede mrs. Lillyvick til at drikke et glas med ham, endog et kys til hende! Mr. Lillyvick forlod sin stol, gik lige hen til den anden ende af bordet og faldt øjeblikkelig – faldt bogstavelig oven på ham. Mr. Lillyvick var ingen ringe vægt, og da han faldt oven på mr. Snevellicci, faldt mr. Snevellicci følgelig under bordet. Mr. Lillyvick fulgte bagefter, og damerne skreg.

"Hvad fejler der dog de mennesker – er de gale?" udbrød Nicholas, idet han bukkede sig ned under bordet og med magt halede opkræveren op, hvorpå han trykkede ham ned i en stol, som om han havde været en udstoppet figur. "Hvad tænker De dog på? Hvad vil De? Hvad går der af Dem?"

Mens Nicholas samlede opkræveren op, havde Smike vist mr. Snevellicci den samme villighed, og denne så nu med beruset forundring på sin tidligere modstander.

"Se der," svarede mr. Lillyvick Nicholas og pegede på sin forbavsede hustru, "der er en forening af renhed og ynde, hvis følelser er blevet fornærmede – krænkede, sir!"

"Gud, hvor han vrøvler!" udbrød mrs. Lillyvick til svar på Nicholas' spørgende blik. "Der er jo ingen, som har sagt det mindste til mig."

"Sagt, Henrietta!" udbrød opkræveren. "Så jeg ham ikke –"

Mr. Lillyvick kunne ikke bekvemme sig til at udtale ordet, men efterlignede bevægelsen med øjet.

"Nå da!" svarede mrs. Lillyvick. "Tror du måske, at ingen må se på mig? Det var jo dejligt at være gift, hvis det var påbudt ved lov!"

"Du tager dig altså ikke af det?" spurgte opkræveren.

"Tager mig af det?" gentog mrs. Lillyvick i en hånlig tone. "Du burde falde på knæ og bede alle om forladelse!"

"Om forladelse, min engel?" sagde den ulykkelige opkræver.

"Ja, og mig først," svarede mrs. Lillyvick. "Tror du ikke, at jeg bedst kan bedømme, hvad der er passende og hvad der er upassende?"

"Det er rigtigt!" udbrød alle damerne. "Tror De ikke, at vi ville have været de første til at tage ordet, hvis der havde været noget

at tage sig af?"

"Tror De ikke, at De ved besked, sir?" sagde miss Snevelliccis fader, idet han trak op i sine flipper og mumlede noget om dunk i hovedet og hensyn til alderdommen, hvorpå miss Snevelliccis fader, efter i nogle sekunder at have set bistert på mr. Lillyvick, rejste sig ganske roligt op fra sin stol og kyssede samtlige damer, blandt hvilke han gjorde begyndelsen med mrs. Lillyvick.

Den ulykkelige opkræver skelede ynkeligt til sin kone, ligesom for at se, om der var blevet et eneste træk af miss Petowker tilbage hos mrs. Lillyvick, men da han kun alt for tydeligt mærkede, at dette ikke var tilfældet, bad han selskabet ydmygt om forladelse og sad så modfalden, forknyt og sønderknust, at han, trods sin egenkærlighed og vrøvlagtighed, virkelig var genstand for medlidenhed.

Blæst op af denne triumf og dette ubestridelige bevis på hans yndest hos det smukke køn blev miss Snevelliccis fader snart oprømt, for ikke at sige støjende. Han sang uopfordret viser af ikke ubetydelig længde og af og til opvartede han den selskabelige kreds med fortællinger om diverse glimrende fruentimmer, som skulle have næret lidenskab for ham. Han nævnte flere ved navn og drak deres skål, idet han samtidig benyttede lejligheden til at sige, at hvis han havde set lidt mere på sin egen fordel, kunne han måske nu i dette øjeblik have kørt i selvejervogn med fire for. Disse erindringer syntes imidlertid ikke videre at bekymre mrs. Snevellicci, der havde nok at bestille med at udbrede sig til Nicholas over datterens mangfoldige talenter og fortjenester. Den unge dame var heller ikke selv sen til at stille sine skønneste tillokkelser i det

fordelagtigste lys, men hvor meget disse end forhøjedes ved miss Ledrooks småkunster, syntes de dog ikke at gøre indtryk på Nicholas. Han havde endnu historien med miss Squeers levende for øje, modstod standhaftigt enhver fristelse og vogtede så omhyggeligt på sin opførsel, at damerne, da han havde anbefalet sig, enstemmigt erklærede ham for et uhyre af ufølsomhed.

Dagen efter viste plakaterne sig i rette tid, og de underrettede i alle regnbuens farver og med bogstaver, der led af al mulig pukkelryggethed, publikum om, at mr. Johnson samme aften ville have den ære at optræde for sidste gang, og at det på grund af den stærke tilstrømning, som hans præstationer altid fremkaldte, ville være nødvendigt i tide at sørge for at få billet. Det er nemlig en mærkelig, men for længst over enhver tvivl hævet kendsgerning i teaterhistorien, at det ikke kan nytte at prøve på at lokke folk til at gå i teatret, hvis man ikke først kan få dem til at tro, at de ikke kan komme der.

Da Nicholas om aftenen kom op på scenen, kunne han ikke ret forstå samtlige kunstneres forvirring og befippelse, men han blev snart bragt ud af sin uvished, idet mr. Crummles, endnu førend han havde fået tid til at spørge, kom hen til ham og med skælvende stemme underrettede ham om, at der i en af logerne sad en teaterdirektør fra London.

"De kan være vis på, at det er Fænomenet," sagde Crummles og trak Nicholas hen til det lille hul i fortæppet, for at han derigennem kunne tage direktøren fra London i øjesyn. "Jeg nærer ikke ringeste tvivl om, at det er rygtet om Fænomenet – der sidder manden, ham i kappen og uden flipper. Hun skal have ti pund om ugen, Johnson; hun skal ikke betræde

brædderne i London for en skilling mindre. Og de skal heller ikke engagere hende uden at engagere mrs. Crummles – tyve pund om ugen for dem begge, eller, ved De hvad, jeg vil lade mig selv og de to drenge følge med, så kan de få hele familien for tredive. Jeg kan ikke gøre det billigere. De må tage os alle, ingen af os svigter de andre. Således bærer nogle af de londonske skuespillere sig ad, og det virker. Tredive pund om ugen, det er alt for godt køb, Johnson, ligefrem røverkøb."

Nicholas svarede, at det var det rigtignok, og efter at have taget nogle vældige priser tobak for at fatte sig, skyndte mr. Crummles sig bort for at fortælle mrs. Crummles, at han var blevet enig med sig selv om de eneste vilkår, han ville gå ind på, og havde fast besluttet ikke at slå en skilling af.

Da alle var påklædt, og tæppet var gået op, blev spændingen over den londonske teaterdirektørs nærværelse tusinde gange stærkere. Hver enkelt vidste tilfældigvis, at direktøren var kommet fra London udtrykkelig for at se ham eller hende spille, og alle var opfyldt af ængstelse og forventning. Nogle af dem, som ikke var inde i første scene, skyndte sig hen til forscenen og gjorde lang hals for at få et glimt af ham at se; andre listede sig op i de to små private loger oven over teaterdørene og kiggede på den londonske direktør, som man så smile en gang, nemlig da den komiske landmand lod, som om han fangede en spyflue, mens mrs. Crummles havde sin første effektscene.

"Meget vel, gode ven," sagde mr. Crummles og truede med knyttet næve ad den komiske landmand, da han kom ud, "næste lørdag aften forlader De dette selskab."

På samme måde så hver enkelt, der var inde på skuepladsen, kun ét individ blandt tilskuerne; hver enkelt spillede kun for

direktøren fra London. Da mr. Lenville i et pludseligt udbrud af heftighed kaldte kejseren en nidding og derpå, idet han bed i sin handske, sagde: "Men jeg må forstille mig," holdt han, i stedet for, som skik og brug er ved sådanne lejligheder, at stirre skummelt ned på brædderne og således vente på stikordet, sit øje fæstet på direktøren. Da miss Bravassa sang en sang til sin elsker, der som sædvanlig stod færdig til at veksle håndtryk med hende mellem versene, så de ikke på hinanden, men på direktøren. Mr. Crummles døde alene for hans skyld, og da de to gardister kom for at bære liget bort efter en meget hård dødskamp, slog han øjnene op og skelede til direktøren. Til sidst opdagede man, at direktøren var faldet i søvn, og kort efter, at han vågnede og gik sin vej, hvorpå hele selskabet ragede uklar med den ulykkelige komiske landmand og påstod, at det kun var hans dumme løjer, som var skyld i det. Mr. Crummles sagde, at han længe havde båret over med ham, men nu ikke ville finde sig mere i ham; han ville derfor være ham taknemmelig, hvis han ville se sig om efter et andet engagement.

Alt dette var meget morsomt for Nicholas, der var oprigtig glad over, at den store mand var gået, førend han selv skulle optræde. Han spillede sine roller i de to sidste stykker så livligt, han kunne, og efter at være blevet modtaget med ubegrænset velvilje og mageløst bifald – det stod der på plakaterne næste dag, men de var blevet trykt et par timer i forvejen – tog han Smike under armen og gik hjem.

Næste morgen bragte posten et meget tilklattet, meget kort, meget smudsigt, meget lille og meget gådefuldt brev fra Newman Noggs, som opfordrede Nicholas til ufortøvet at vende

tilbage til London. Han måtte ikke spilde et øjeblik, men være der om muligt endnu samme aften.

"Det skal jeg," sagde Nicholas. "Himlen ved, at jeg er blevet her i den bedste hensigt og meget imod min vilje, men jeg er måske dog blevet her for længe. Hvad kan der være hændt? Der, kære Smike, er min pung; pak vore sager sammen og betal den smule, vi skylder, men skynd dig, for at vi kan tage bort med den første diligence. Jeg vil sige dem, at vi rejser, og kommer straks tilbage til dig."

Med disse ord tog han sin hat og skyndte sig hen til mr. Crummles' logi, hvor han brugte dørhammeren så kraftigt, at direktøren, der endnu lå i sengen, vågnede, og lodsen mr. Bulph i sin forbavselse tog sin morgenpibe næsten helt ud af munden.

Da døren var blevet lukket op, løb Nicholas uden videre omstændigheder op ad trappen og brød ind i den mørke dagligstue, hvor de to unge Crummles'er, i den tro, at det var midt om natten, og at nabohuset stod i brand, var sprunget op fra deres sovesofa og skyndte sig med at klæde sig på. Førend Nicholas kunne bringe dem ud af deres vildfarelse, kom mr. Crummles ned i slåbrok og nathue, og Nicholas forklarede ham nu kort de indtrufne omstændigheder, som gjorde det nødvendigt, at han straks vendte tilbage til London.

"Og nu far vel," sagde Nicholas, "far vel!"

Han var allerede halvt nede af trappen, førend mr. Crummles havde fattet sig så meget efter sin overraskelse, at han gispende kunne sige noget om plakaterne.

"Det kan ikke være anderledes," svarede Nicholas. "Lad det, jeg har tjent i denne uge, gå op imod dem, eller er det ikke nok,

så sig mig bare, hvor meget De tror at have til gode, men skynd Dem, skynd Dem!"

"Nej, lad os så være kvit," sagde Crummles. "Men kan vi ikke få bare en sidste aften endnu?"

"Ikke en time, ikke et minut," svarede Nicholas.

"Vil De da heller ikke blive så længe, at De kan sige farvel til min kone?" spurgte direktøren, mens han fulgte ham ned til gadedøren.

"Jeg kan ikke blive, om jeg så kunne forlænge mit liv hele tyve år ved det," svarede Nicholas. "Der, tag min hånd og med den min hjerteligste tak. – Det er skrækkeligt, at jeg har spildt min tid her med narrestreger!"

Han stampede utålmodigt i gulvet, rev sig løs fra direktøren, som endnu stadig ville holde ham tilbage, og fo'r som en pil ned ad gaden.

"Å, Gud, å, Gud," sagde Crummles med et længselsfuldt blik på det punkt, hvor han nys var forsvundet, "hvor ville han ikke have trukket, hvis han havde spillet komedie således! Jeg ville have beholdt ham og haft god nytte af ham. Men han kender ikke sit eget bedste; han er så hidsig. Ja, unge mennesker er jo altid så ubetænksomme, meget ubetænksomme."

Da Crummles i dette øjeblik var særlig oplagt til at moralisere, var han muligvis blevet ved at moralisere nogle minutter endnu, hvis han ikke mekanisk havde ført hånden til sin vestelomme, hvor han plejede at gemme sin tobaksdåse. Manglen af lomme på det sædvanlige sted mindede ham imidlertid om, at han ingen vest havde på, og da han derved kom til at tænke på sin tynde påklædning, lukkede han døren i en fart og skyndte sig det bedste, han kunne, ovenpå igen.

Smike havde brugt sig godt i Nicholas' fraværelse, og med hans hjælp var alt ordnet til deres afrejse. De gav sig næppe tid til at spise en bid morgenmad og kom på mindre end en halv time til diligencekontoret, ganske åndeløse for at komme tidsnok. Da de endnu havde nogle minutter til overs, skyndte Nicholas sig hen til en marskandiser i nærheden og købte en kavaj til Smike, som jo rigtignok ville have været temmelig stor endog til en firskåren forpagter, men da marskandiseren (aldeles overensstemmende med sandheden) forsikrede, at den var et meget sjældent klædningsstykke, ville Nicholas i sin utålmodighed have købt den, om den så havde været dobbelt så stor. Mens de skyndte sig hen til diligencen, som nu stod ude på gaden og var færdig til at køre, blev Nicholas ikke lidt forbavset ved pludselig at føle et inderligt og voldsomt favntag, som nær havde revet ham over ende, og hans forbavselse blev ikke mindre, da han hørte mr. Crummles' stemme udbryde: "Der er han – min ven, min ven!"

"Store Gud," råbte Nicholas, mens han sprællede i direktørens arme, "hvad er det, De gør?"

Direktøren svarede ikke, men trykkede ham atter til sit bryst og udbrød:

"Farvel, min stolte, min løvehjertede dreng!"

Sagen var nemlig den, at Crummles, der aldrig kunne forsømme nogen lejlighed til at vise sig fra en fagmæssig side, var gået ud udtrykkelig for offentligt at tage afsked med Nicholas. For at gøre dette så imponerende som muligt, overvældede han ham nu, til hans største ærgrelse, med en hurtig række teateromfavnelser, der, som man ved, udføres ved, at den omfavnende lægger sin hage på skulderen af genstanden

for sin ømhed og ser hen over den. Dette gjorde Crummles i den mest melodramatiske stil, mens han samtidig tømte sig i de ynkeligste afskedsformularer, han kunne huske af det stående repertoire. Det var imidlertid endnu ikke alt, for den ældste master Crummles foretog en lignende ceremoni med Smike, mens master Percy Crummles med en meget lille godtkøbskappe, som hang teatralsk over den venstre skulder, stod og så til i en stilling, som om han var en retsbetjent, der ventede på at skulle føre de to slagtofre til skafottet. Tilskuerne lo af fuld hals, og da det var klogest at gøre gode miner til slet spil, lo Nicholas med, efter at det var lykkedes ham at rive sig løs. Da han så havde befriet den forbavsede Smike, klatrede han op på diligencen efter ham og, idet de rullede bort, kyssede han på fingeren til ære for den fraværende mrs. Crummles.

31

Om Ralph Nickleby og Newman Noggs, samt om nogle kloge forholdsregler, hvis heldige eller uheldige følger tiden vil vise.

I lykkelig uvidenhed om, at hans nevø nærmede sig hans virkekreds så hurtigt, som fire gode heste kunne trække, og at hvert flygtigt minut formindskede afstanden imellem dem, sad Ralph Nickleby samme formiddag ved sine sædvanlige forretninger, men var dog ude af stand til at hindre sine tanker i nu og da at vende tilbage til den sammenkomst, som den foregående dag havde fundet sted mellem ham og hans niece. I disse mellemrum kunne Ralph efter nogle øjeblikkes åndsfraværelse udstøde et eller andet gnavent udråb, hvorpå han med fornyet iver gav sig i færd med den foran ham liggende hovedbog. Trods alle hans bestræbelser for at forebygge det, vendte dog atter og atter den samme tankerække tilbage, forstyrrede ham i hans beregninger og drog hans opmærksomhed aldeles bort fra de talstørrelser, han bøjede sig over. Til sidst lagde han pennen og kastede sig tilbage i sin lænestol, som om han var blevet enig med sig selv om at lade de påtrængende betragtningers strøm gå deres egen gang og skille sig af med dem ved at give dem frit løb.

"Jeg er ikke den mand, der lader sig røre af et smukt ansigt," mumlede Ralph i en barsk tone. "Det skjuler kun et grinende dødningehoved, og mænd, der, som jeg, går til bunds i sagerne,

ser dette og ikke det smukke hylster. Og dog holder jeg eller kunne næsten have holdt af denne pige, hvis hendes opdragelse ikke havde gjort hende så stolt og så kræsen. Var knægten druknet eller hængt og moderen død, skulle dette hus være blevet hendes hjem. Gid de var det; det ønsker jeg af hele min sjæl."

Trods det dødelige had, Ralph nærede til Nicholas, og den dybe foragt, han hånede den stakkels mrs. Nickleby med – trods den nederdrægtighed, han havde opført og endnu opførte sig med mod Kate selv og atter ville have opført sig mod hende, hvis hans egen fordel havde tilskyndet ham til det, var der dog, hvor sælsomt det end kan synes, i dette øjeblik noget forædlende og endog blidt i hans tanker. Han tænkte på, hvorledes hans hjem ville være, hvis Kate var der. Han satte hende på den tomme stol, så på hende og hørte hende tale; han mærkede atter hendes skælvende hånds sagte tryk på sin arm; han fyldte sine kostbare værelser med de mangfoldige stumme tegn på en kvindes nærværelse og virksomhed; hans tanker vendte atter tilbage til det kolde arnested og den tavse, øde pragt, og i dette ene glimt af en bedre natur, skønt avlet af egenkærlige tanker, følte den rige mand sig venneløs, barnløs og alene. Guldet tabte i dette øjeblik sin glans i hans øjne, for der fandtes utallige hjertets skatte, som det aldrig kunne købe.

En ubetydelig omstændighed var nok til at bortjage sådanne betragtninger af en sådan mands sind. Mens han stirrede over gården hen mod vinduet i det andet kontor, opdagede han pludselig, at Newman Noggs nøje iagttog ham, mens han med sin røde næse næsten lige på ruden lod, som om han skar en pen med en stump af en rusten kniv, men i virkeligheden

stirrede på sin principal med et ansigt, som røbede den ivrigste forsken. Ralph byttede sin drømmende stilling med sin sædvanlige forretningsmæssige holdning; Newman forsvandt, og alle de nævnte tanker flygtede pludselig bort.

Efter nogle minutters forløb ringede Ralph, og da Newman havde indfundet sig, så han hemmeligt på hans ansigt, som om han næsten var bange for, at han kunne se, han vidste, hvad han selv nylig havde tænkt på. Der viste sig imidlertid ikke mindste spor af tanker i Newmans ansigt. Hvis man kunne tænke sig et menneske med to øjne i hovedet og begge vidt opspilede, uden at de så i nogen som helst retning og uden at de blev klar over noget som helst, så ville Newman Noggs have været et sådant menneske, mens Ralph Nickleby så på ham.

"Hvad er der?" brummede Ralph.

"Åh," sagde Newman, idet han pludselig lagde en slags intelligens i sit blik og fæstede det på sin herre, "det forekom mig, at De ringede."

Med denne lakoniske bemærkning vendte Newman sig om og hinkede bort.

"Vent lidt!" sagde Ralph. – Newman stod stille, uden i mindste måde at lade sig bringe ud af fatning. – "Jeg ringede."

"Det ved jeg."

"Hvorfor ville De da gå, når De vidste det?"

"Jeg troede, at De ringede for at sige, at De havde ringet," svarede Newman. "Det gør De jo så tit."

"Hvor tør De stå og stirre på mig?" spurgte Ralph.

"Stirre!" udbrød Newman, "på Dem? Ha, ha, ha!"

Det var al den forklaring, Newman nedlod sig til at give.

"Vogt Dem," sagde Ralph, og så vist på ham. "Jeg vil ikke vide af drukne narrestreger her. Ser De denne pakke?"

"Ja, det er den stor nok til!" svarede Newman.

"Bring den til City, til Cross i Broad Street og aflever den der – hurtigt. Hører De?"

Newman nikkede tvært og forlod værelset i nogle øjeblikke, hvorpå han kom tilbage med sin hat. Efter nogle frugtesløse forsøg på at stoppe pakken, der var et par kvadratfod, ned i pulden, tog han den under armen, trak, mens han hele tiden holdt sine øjne fæstede på Ralph Nickleby, med den største omhyggelighed og nøjagtighed sine fingerløse handsker på og satte hatten på sit hoved med en omhu, hvad enten denne nu var forstilt eller virkelig, som om den havde været splinterny og af den allerkostbareste slags, hvorpå han endelig gik for at udrette sit ærinde.

Dette gjorde han meget rask og hurtigt, idet han kun et halvt minut var inde i et eneste værtshus, om hvilket man endog kunne sige, at det lå lige på hans vej, da han gik ind ad den ene dør og ud ad den anden. Men da han på hjemvejen var kommet til Strand, begyndte han at se sig om, som om han ikke rigtig var enig med sig selv, om han skulle standse eller gå videre. Efter at han havde tænkt sig lidt om, fik den første lyst overhånd, og da han var kommet til det sted, han havde tænkt på, slog han et beskedent dobbeltslag eller snarere et dirrende enkelt slag på miss La Creevys dør. Den blev åbnet af en ham ukendt tjenestepige, som gæstens snurrige udseende ikke syntes at gøre det fordelagtigste indtryk på. Ikke så snart havde hun fået øje på ham, førend hun igen lukkede døren, stillede sig i den smalle åbning og spurgte, hvad han ville. Uden at sige

andet end enstavelsesordet "Noggs," som om det var en kabbalistisk trylleformular, som låse ville flyve tilbage for og døre springe op, trængte Newman sig rask forbi hende og nåede døren til miss La Creevys dagligstue, førend den forbavsede pige kunne modsætte sig det.

"Kom ind!" sagde miss La Creevy til svar på lyden af Newmans knoer, og ind gik han da. "Men Gud!" udbrød hun og fo'r sammen, idet han trådte ind, "hvad vil De, sir?"

"De har glemt mig," sagde Newman og bøjede hovedet, "og det undrer mig. At ingen kender mig, som har kendt mig i bedre dage, er naturligt nok, men der er kun få, som *nu* glemmer mig, når de har set mig en gang."

Og mens han talte, skævede han til sine luvslidte klæder og lamme ben og rystede på hovedet.

"Jeg havde virkelig glemt Dem, tilstår jeg," sagde miss La Creevy og rejste sig for at hilse på Newman, der kom hende i møde på halvvejen, "og jeg skammer mig virkelig over det, for De er et godt, rart menneske, mr. Noggs. Sæt Dem og fortæl mig, hvorledes miss Nickleby har det. Den stakkels kære pige! Jeg har ikke set hende i flere uger."

"Ikke det?" spurgte Newman.

"Å sandt at sige, mr. Noggs," svarede miss La Creevy, "har jeg været borte på et besøg – det første besøg, jeg har gjort i femten år."

"Det er en lang tid," sagde Newman sørgmodigt.

"En meget lang tid at se tilbage på, skønt Himlen være lovet, de ensomme dage er gået fredeligt og lykkeligt nok," svarede portrætmalersken. "Jeg har en broder, mr. Noggs – den eneste slægtning, jeg har – og i al denne tid havde jeg ikke set ham en

eneste gang. Ikke fordi vi nogen sinde havde været uenige, men han blev sat i lære ude på landet og giftede sig siden der, og da han således kom ind i ny forhold og forbindelser, glemte han et stakkels lille fruentimmer som mig, hvad der jo ikke var mere end rimeligt. Tro ikke, at jeg beklager mig over det, for jeg har altid sagt til mig selv: "Det er ganske naturligt; den stakkels gode John må kæmpe sig frem i verden og har en kone, som han kan betro sine sorger og bekymringer, og hans børn leger omkring ham. Gud velsigne derfor ham og dem og give, at vi engang må mødes på den dag, da vi ikke mere skal skilles." Men tænk, mr. Noggs!" sagde damen med strålende ansigt, idet hun slog hænderne sammen. "Denne broder kommer omsider til London og har hverken rist eller ro, førend han får mig opsøgt. Han kommer herhen og sætter sig på denne stol og græder som et barn af glæde over at se mig, og han tager mig med ud på landet til sit eget hus, et prægtigt sted, mr. Noggs, med en stor have og jeg ved ikke hvor mange marker og en tjener i liberi til at varte op ved bordet og køer og heste og svin, og meget andet; og han beholder mig en hel måned og vil endelig have, at jeg skal blive der, så længe jeg lever – ja så længe jeg lever, og det ville også hans kone og hans børn – der var fire i alt – og den ældste af dem, en pige, havde de for over otte år siden opkaldt efter mig, ja de havde sandelig. Jeg har aldrig været så glad, aldrig i hele mit liv!"

Den gode sjæl skjulte ansigtet i sit lommetørklæde og hulkede højt, for det var første gang, hun fik lejlighed til at lette sit hjerte, og det ville have sin vilje.

"Men du gode Gud," sagde miss La Creevy, idet hun efter et kort ophold tørrede sine øjne og meget ivrigt gemte

lommetørklædet i sin lomme, "De må jo tro, at jeg er blevet rent tosset, mr. Noggs! Jeg havde sandelig ikke talt et ord om det, hvis det ikke havde været for at forklare Dem, hvorfor jeg ikke har set miss Nickleby."

"Har De set den gamle dame?" spurgte Newman.

"Mrs. Nickleby, mener De?" sagde miss La Creevy. "Ved De hvad, hvis De ønsker at stå Dem godt med hende, så må De helst lade være at kalde hende den gamle dame. Jeg tror næppe, at det ville være hende videre behageligt at høre det. Ja, jeg gik derhen i forgårs aftes, men hun var på den høje hest og så stor på det og så gådefuld, at jeg ikke kunne blive klog på hende og, rent ud sagt, fandt jeg grund til ligeledes at vise mig stor på det, så at vi skiltes temmelig koldt, skønt jeg jo rigtignok troede, at hun snart ville komme på bedre tanker, men hun har ikke været her siden."

"Men miss Nickleby –" sagde Newman.

"Hun har været her to gange, mens jeg var borte," svarede miss La Creevy. "Jeg var bange for, at hun måske ikke ville synes om, at jeg besøgte hende hos disse fornemme folk på Cadogan Place, og jeg besluttede derfor at vente et par dage og, hvis jeg så ikke fik hende at se, at skrive."

"Ah," udbrød Newman og knækkede med fingrene.

"Men jeg længes efter, at De skal fortælle mig noget om dem," sagde miss La Creevy. "Hvorledes har det gamle uhyre fra Golden Square det? Godt, naturligvis; sådanne mennesker har det jo altid godt. Jeg mener heller ikke, hvorledes han har det, men hvad tager han sig for, hvorledes opfører han sig?"

"Som en falsk hund, gid Fanden havde ham!" råbte Newman og kastede sin elskede hat i gulvet.

"Gud, mr. Noggs, De gør mig ganske bange!" udbrød miss La Creevy blegnende.

"Jeg havde slået ham lige i ansigtet i går eftermiddags, hvis jeg havde haft råd til det," sagde Newman, mens han urolig gik op og ned ad gulvet og med knyttet næve truede ad et portræt over kamingesimsen. "Jeg var meget nær ved det, jeg måtte stikke hænderne i lommen og passe meget nøje på dem, men jeg gør det ganske bestemt en gang inde i den lille bagstue, det ved jeg. Jeg ville have gjort det for længe siden, hvis jeg ikke havde været bange for at gøre ondt værre. Men før jeg dør, lukker jeg mig inde med ham og klarer den sag, det er sikkert nok."

"Jeg skriger, mr. Noggs, hvis De ikke bliver rolig," sagde miss La Creevy, "jeg kan ikke lade være."

"Det er lige meget," svarede Newman og fo'r heftig frem og tilbage. "Han kommer i aften; jeg skrev til ham om at komme. Han aner ikke, at jeg ved besked; han tror ikke, at jeg bryder mig om det. Den snedige skurk! Nej, det tror han ikke. Nej han gør ikke – nej han gør ikke. Men lige meget, jeg skal narre ham – jeg, Newman Noggs. Ho, ho, den kæltring!"

Newman Noggs ophidsede sig til den højeste grad af raseri og humpede om i stuen med de mest excentriske bevægelser, man kunne se noget menneskeligt væsen gøre. Snart truede han ad miniaturportrætterne på væggen, snart dunkede han sig voldsomt i hovedet, ligesom for at forstærke blændværket, indtil han ganske åndeløs og udmattet sank om på en stol.

"Så," sagde han til sidst og tog sin hat op, "det gjorde godt. Nu har jeg det bedre og skal fortælle Dem det hele."

Det tog nogen tid at berolige miss La Creevy. Hun havde været nær ved at gå fra sans og samling af skræk over hans mærkelige udbrud, men da hun havde fattet sig, fortalte Newman hende trolig alt, hvad der var sket under sammenkomsten mellem Kate og hendes onkel. Han indledte fortællingen med en udvikling af sin tidligere mistanke og af sine grunde til at fatte mistanke og sluttede med at meddele, at han hemmeligt havde skrevet til Nicholas. Skønt den lille miss La Creevy ikke viste sin harme på en så ejendommelig måde som Newman, stod den dog næppe tilbage for hans i heftighed og styrke; ja hvis Ralph Nickleby i dette øjeblik var trådt ind ad døren, så kunne det være tvivlsomt, om han ikke ville have fundet en farligere modstander i miss La Creevy end i Newman Noggs.

"Gud forlade mig, at jeg taler således," sagde hun, som om hun med disse ord ville vise toppunktet af sin harme, "men jeg er virkelig til mode, som om jeg hellere end gerne kunne jage denne i ham."

Det var ikke noget videre frygteligt våben, hun havde i hånden, da det hverken var mere eller mindre end en blyant. Da den lille dame opdagede sin fejltagelse, tog hun en perlemodersfrugtkniv i stedet for blyanten, og til bevis på sine fortvivlede tanker gjorde hun et stød, som næppe ville være trængt igennem skorpen på et franskbrød.

"Hun bliver ikke længere end til i aften, hvor hun er," sagde Newman. "Det er dog altid en trøst."

"Bliver!" udbrød miss La Creevy. "Hun burde være taget derfra for flere uger siden."

"Ja, hvis vi havde vidst besked," svarede Newman, "men det vidste vi ikke. Ingen kunne blande sig i det undtagen hendes moder og broder. Moderen er enfoldig – den stakkel – enfoldig. Den kære unge mand kommer hertil i aften."

"Store Gud!" udbrød miss La Creevy; "han gør et eller andet fortvivlet skridt, hvis De straks siger ham alting."

Newman holdt op at knække med fingrene og så tankefuld ud.

"De kan være vis på," sagde miss La Creevy i en alvorlig tone, "at hvis De ikke er meget forsigtig med at åbenbare ham sandheden, gør han en ulykke enten på sin onkel eller på en af de andre, og det vil bringe en frygtelig ulykke over hans eget hoved og sorg og bedrøvelse over os alle."

"Det har jeg ikke tænkt på," svarede Newman, der blev mere og mere lang i ansigtet. "Jeg kom egentlig for at bede Dem tage imod hans søster, hvis han bragte hende herhen, men –"

"Ja, men det første er langt vigtigere," afbrød miss La Creevy ham, "det andet kunne De have været vis på uden at bede om det, men enden på det kan ingen forudse, hvis De ikke er yderst forsigtig."

"Hvad skal jeg dog gøre?" udbrød Newman og kløede sig ærgerlig og befippet i hovedet. "Hvis han taler om at skyde dem, er jeg nødt til at svare: "Meget rigtigt; løn som forskyldt."

Miss La Creevy kunne ikke undertrykke et svagt skrig ved at høre dette og affordrede øjeblikkelig Newman et højtideligt løfte om, at han ville gøre sit bedste for at dæmpe Nicholas' harme. Efter nogle indvendinger lovede Newman dette, og nu rådslog de om, hvorledes Nicholas bedst og sikrest skulle få de

omstændigheder at vide, der havde gjort hans nærværelse nødvendig.

"Han må have tid til at køle af, førend det bliver ham muligt at foretage sig noget," sagde miss La Creevy. "Det er af allerstørste vigtighed. Han må intet erfare før langt ud på aftenen."

"Men han kommer her til byen i aften mellem seks og syv," svarede Newman, "og jeg kan ikke skjule det for ham, når han spørger mig om det."

"Så må De gå ud, mr. Noggs," sagde miss La Creevy. "De kan let være blevet opholdt af forretninger og må ikke komme hjem før henad midnat."

"Men så går han lige herhen," indvendte Newman.

"Det tror jeg med," bemærkede miss La Creevy, "men han træffer mig ikke hjemme. Så snart De er gået, går jeg til City, slutter forlig med mrs. Nickleby og tager hende med på komedie, så at han ikke engang får at vide, hvor hans søster opholder sig."

Efter nærmere overvejelse syntes dette at være den sikreste og mest hensigtsmæssige fremgangsmåde, som de kunne vælge, og de besluttede derfor, at sagen skulle ordnes således. Efter at have fået mange yderligere advarsler og formaninger tog Newman afsked med miss La Creevy og traskede tilbage til Golden Square, idet han undervejs grublede over en mængde muligheder og umuligheder, som rumsterede i hans hjerne som følge af den nylig endte samtale.

32

Indeholder en mærkelig samtale og nogle mærkelige tildragelser som følge deraf.

"Endelig er vi da i London!" udbrød Nicholas, idet han slog sin kavaj tilbage og vækkede Smike. "Jeg tænkte, at vi aldrig skulle nå hertil."

"Og dog har De kørt i en ganske god fart," bemærkede kusken og så med et uvenligt udtryk i sit ansigt tilbage på Nicholas.

"Det ved jeg nok," var svaret, "men jeg har længtes så stærkt efter at få ende på rejsen, og derfor syntes vejen mig så lang."

"Ja," sagde kusken, "er vejen faldet Dem lang med sådanne kre'tur som dem, De har siddet bagved, må De rigtignok have længtes overmåde stærkt!"

Og med disse ord slog han ud med pisken og ramte for større eftertryks skyld en lille drengs lægge med snerten.

De rullede gennem Londons støjende, travle, befærdede gader, hvor der nu viste sig lange dobbeltrækker af klart brændende lygter. Hist og her flimrede materialhandlernes lys og desuden strømmede der ildhav ud fra butiksvinduerne, hvor skinnende ædelstene, silketøjer og fløjl af de rigeste farver, de mest indbydende lækkerier og de kostbareste og overdådigste prydelser afløste hinanden i vrimlen, der næppe syntes at ænse de rigdomme, som omgav den på alle kanter, mens køretøjer af alle mulige skikkelser og former blandede sig sammen ligesom rindende vand til en bevægelig masse og med deres uophørlige

buldren forøgede larmen og tumlen. Mens de fo'r forbi de idelig og hurtigt vekslende genstande, var det værd at lægge mærke til, i hvilken sælsom rækkefølge de viste sig for øjet. Oplag af prægtige dragter, hvortil stoffet var kommet fra alle fem verdensdele, fristende forråd af alt, hvad der kunne pirre og kildre den sløvede gane og give ofte gentagne festmåltider fornyet velsmag; kar af poleret guld og sølv, dannede i de sirligste skikkelser af vaser, fade og bægere; bøsser, kårder, pistoler og patenterede ødelæggelsesredskaber; jernstel for vanføre, klæder til nyfødte, lægemidler til syge, ligkister til døde og kirkegårde til de begravede – alle disse genstande blandedes og flokkedes og syntes at svæve forbi i en broget dans, ligesom de fantastiske grupper i en gammel tysk malers dødningedans og med den samme alvorlige moral for den ligegyldige rastløse hob.

Der var i denne hob ingen mangel på genstande, som kunne bringe ny udtryk og modsætninger ind i skuespillet. Den smudsige gadesangers pjalter flagrede i den stærke belysning, guldsmedens skatte viste sig i; blege og udtærede ansigter trængte sig sammen uden for de vinduer, hvori fristende fødemidler var stillet til skue. Forsultne øjne stirrede på den overflod, som kun skærmedes af en tynd rude af skørt glas – en jernmur for dem; halvt nøgne, forfrosne skikkelser standsede for at betragte kinesiske sjaler og ostindisk guldmor. Hos den største ligkistesnedker var der barnedåb, og et nylig indtruffet dødsfald havde standset store bygningsarbejder i et prægtigt hus. Liv og død gik hånd i hånd; rigdom og fattigdom stod side om side; overmættelse og sult lagde sig til hvile tæt ved hinanden.

Men det var London, og den gamle dame fra landet inde i diligencen, der en milsvej tidligere havde råbt til kusken, at han vist måtte være kørt forbi og havde glemt at sætte hende af, følte sig omsider overbevist.

Nicholas bestilte senge til sig og Smike i den gæstgivergård, hvor diligencen kørte ind, og gik derpå straks til Newman Noggs' logis, da hans ængstelse og utålmodighed var steget for hvert minut og næsten ikke længere kunne styres. Der var lagt i kaminen på Newmans kvistkammer, og et lys stod og brændte; gulvet var fejet, værelset gjort så hyggeligt, som et sådant værelse kunne blive det, og spise og drikke var sat frem på bordet. Alt vidnede om Newmans kærlige omhu og opmærksomhed, men han selv var der ikke.

"Ved De ikke, hvornår han kommer hjem?" spurgte Nicholas, efter at have banket på naboens dør.

"God dag, mr. Johnson!" sagde Crowl, idet han kom frem. "Velkommen, sir. – Hvor De ser rask ud! Jeg ville aldrig have troet –"

"Undskyld mit spørgsmål," afbrød Nicholas ham, "men det er mig magtpåliggende at få svar på det."

"Ja, han havde nogle besværlige forretninger," svarede Crowl, "og kommer ikke hjem før midnat. Han ville meget nødig gå, kan jeg forsikre Dem, men der var intet andet for. Imidlertid efterlod han den besked, at De måtte slå Dem til ro, til han kom hjem, og at jeg skulle underholde Dem, hvad der vil være mig en stor fornøjelse."

Til bevis på, hvor god mr. Crowl var til at underholde dem, flyttede han en stol hen til bordet, tog godt til sig af det kolde køkken og opfordrede Nicholas og Smike til at følge hans

eksempel. Nicholas var ærgerlig og urolig og kunne ikke få en bid i sin mund. Efter at have set Smike sidde trygt ved bordet, gik han bort, selv om mr. Crowl med munden helt fuld søgte at fraråde ham det, og overlod til Smike at holde på Newman, hvis denne kom først hjem.

Som miss La Creevy havde ventet, gik Nicholas lige hen til hendes bopæl, og da han ikke traf hende hjemme, overvejede han, om han skulle gå hjem til sin moder og således bringe hende på kant med Ralph Nickleby. Da han var fast overbevist om, at Newman ikke ville have opfordret ham til at komme tilbage, hvis hans hjemkomst ikke af en eller anden gyldig grund var nødvendig, besluttede han at gå derhen og skyndte sig så meget han kunne.

Mrs. Nickleby kom ikke hjem, sagde pigen, før efter tolv eller måske senere, hun troede, at miss Nickleby havde det godt, men hun opholdt sig for tiden ikke hos sin moder og kom kun meget sjældent hjem til hende. Hvor hun opholdt sig, kunne hun ikke sige, men det var ikke hos madame Mantalini – det var hun vis på.

Med hjertebanken og angst for, han vidste ikke hvilken ulykke, vendte Nicholas tilbage til det sted, hvor han havde efterladt Smike. Newman havde ikke været hjemme, og der var ingen rimelighed for, at han kom hjem før klokken tolv. Var det ikke muligt at få ham hentet, om det så kun var for et øjeblik, eller sende ham et par linjer, han kunne give mundtligt svar på? Det var aldeles ugørligt. Han var ikke i Golden Square, men formodentlig sendt langt bort i et eller andet ærinde. Nicholas søgte at blive rolig, hvor han var, men følte sig så spændt og ophidset, at han ikke kunne sidde stille. Det forekom ham, at

han spildte tiden, når han ikke var i bevægelse; en tåbelig indbildning, vidste han nok, men da han ikke formåede at modstå den, tog han sin hat og gik atter ud.

Han gik med hastige skridt gennem de lange gader, omtumlet af tusinde tvivl og mørke anelser, som han ikke kunne undertrykke. Han kom ind i Hyde Park, som nu var øde og tom, og gik endnu hurtigere, ligesom i håb om at kunne gå fra sine egne tanker. Men de trængte sig kun endnu tættere ind på ham, da nu ingen forbifarende genstande tiltrak sig hans opmærksomhed, og stadig var den ene forestilling den fremherskende, at der måtte være hændt noget så sørgeligt, at alle var bange for at sige ham det. Atter og atter opstod det gamle spørgsmål: Hvad kunne det være? Nicholas blev ved at gå, til han blev træt, men uden at blive det mindste klogere, og kom til sidst ud af parken, mere forvirret og ør i hovedet, end han var gået ind i den. Han havde næsten intet nydt siden tidligt om morgenen og følte sig meget udmattet og træt. Mens han langsomt vendte tilbage til sit udgangspunkt og vandrede fremad, kom han forbi et smukt hotel og blev mekanisk stående uden for det.

"Det er vist et dyrt sted," tænkte Nicholas, "men et glas vin og en tvebak er ikke nogen stor ødselhed, hvor det så nydes. Og dog ved jeg ikke rigtig –"

Nicholas gik nogle skridt videre. Da han så ned ad den lange række gaslygter, han havde foran sig, og tænkte på, hvor længe det kunne vare, inden han nåede enden af dem – og da han desuden var i en stemning, hvori man lettest giver efter for den første tilskyndelse, og samtidig følte sig stærkt tiltrukket af hotellet, dels af nysgerrighed og dels af en forunderlig blanding

af følelser, som han ville have haft ondt ved at finde udtryk for, vendte han om og gik ind i cafeen. Den var meget smukt udstyret. Væggene var dekoreret med de fineste franske tapeter i forgyldte, sirlige rammer. Gulvet var belagt med et kostbart tæppe, og to prægtige spejle, det ene over kamingesimsen og det andet i den modsatte ende af værelset, hvor det nåede fra gulv til loft, mangfoldiggjorde de andre skønheder og føjede selv ny til, hvorved det hele gjorde et endnu stærkere indtryk. I et aflukke ved kaminen var der et temmelig støjende selskab af fire herrer. Foruden dem var der kun to personer til stede – begge aldrende herrer og alene.

Efter at have lagt mærke til alt dette med det omfattende blik, en fremmed betragter et sted, han ikke kender, med, satte Nicholas sig i det aflukke, der var nærmest ved det støjende selskab, med ryggen imod det. Han ville vente med at bestille sit glas vin, til opvarteren og den ene af de aldrende herrer var blevet enige om regningen, og tog derfor en avis og begyndte at læse. Han havde ikke læst tyve linjer og blundede, sandt at sige, halvt om halvt, da han studsede ved at høre sin søsters navn blive nævnt. "Den lille Kate Nickleby," var de ord, som ramte hans øre. Forbavset løftede han sit hoved og så i det samme i det spejl, som vendte imod ham, at to af selskabet havde rejst sig op og stod foran kaminen. "Det må være kommet fra en af dem," tænkte Nicholas. Med et udtryk af harme ventede han på at høre mere, for den tone, der var blevet talt i, havde været alt andet end ærbødig, ligesom den person, der efter hans mening havde brugt den, havde et råt og overmodigt udseende.

Denne person – dette så Nicholas med det samme blik i spejlet, som havde sat ham i stand til at se hans ansigt – stod

med ryggen mod kaminen og talte med en yngre mand, der vendte ryggen til selskabet, havde hatten på og ordnede sin skjortelinning foran spejlet. De talte hviskende og brast nu og da i en lydelig latter, uden at Nicholas dog kunne opfange nogen gentagelse af ordene eller overhovedet noget, der lød som de ord, der havde vakt hans opmærksomhed.

Omsider satte de to sig, og efter at der var bestilt mere vin, blev selskabet mere højrøstet i sin lystighed, men der blev ikke gjort hentydninger til nogen, som Nicholas kendte, så at han antog, at hans ophidsede fantasi enten havde foregøglet ham Kates navn eller forvandlet nogle andre ord til dette navn, som hans tanker havde været så stærkt optaget af.

"Og det er underligt nok," tænkte Nicholas, "men hvis det havde været "Kate", eller "Kate Nickleby", ville jeg ikke være blevet så overrasket, men "den lille Kate Nickleby!"

Da hans egen vin kom i samme øjeblik, blev han hindret i at fuldende sætningen. Han drak noget af den og tog atter avisen, men i det samme råbte en stemme bag ved ham:

"Den lille Kate Nickleby!"

"Jeg havde ret," mumlede Nicholas, idet avisen faldt ud af hånden på ham. "Og det var den mand, jeg mente."

"Da der med rette er gjort indvendinger mod at drikke hendes skål i slumper," sagde stemmen, "vil vi tømme det første glas af den ny flaske for hende. Den lille Kate Nicklebys skål!"

"Hun leve!" råbte de tre andre og tømte deres glas.

Ophidset af den hånlige og letsindige måde, hvormed hans søsters navn blev nævnt på et offentligt sted, blev Nicholas øjeblikkelig lutter fyr og flamme, men tvang sig dog med stor anstrengelse til at sidde rolig og drejede ikke engang hovedet.

"Den tøs!" sagde den samme stemme, som havde talt før. "Det er en ægte Nickleby – en værdig efterlignerske af sin gamle onkel – hun holder sig tilbage for at blive så meget mere søgt – det samme gør han. Der er intet at få ud af Ralph, når man ikke stadig følger ham i hælene, og så bliver pengene dobbelt velkomne og akkorden dobbelt streng, eftersom man selv er utålmodig, men han ikke. Den Fandens snedighed!"

"Ja, den Fandens snedighed!" gentog to stemmer.

Nicholas lå formelig på pinebænken af frygt for, at de to aldrende herrer lige overfor, da de rejste sig for at gå, skulle hindre ham i at høre hvert ord, der blev sagt. Men samtalen standsede, mens de gik, og fortsattes derpå med endnu større utvungenhed.

"Jeg er bange for," sagde den yngre mand, "at det gamle fruentimmer er blevet skinsyg og har spærret hende inde. For Fanden, det ser ud til det."

"Hvis de bliver uenige, og den lille Nickleby tager hjem til sin moder, så er det meget bedre," sagde den første. "Jeg kan gøre, hvad det skal være med den gamle dame. Hun tror alt, hvad jeg fortæller hende."

"Det er sandt nok," svarede den anden stemme. "Ha, ha, ha! Den stakkel!"

Latteren istemtes af de to stemmer, som stadig fulgtes ad, og blev almindelig på mrs. Nicklebys bekostning, så at Nicholas blev rød af raseri, men han tvang sig dog og ventede for at få mere at høre. Hvad han hørte, behøver ikke at gentages her; mens vinen gik rundt, hørte han nok til at forstå de folks karakter og anslag, hvis samtale han var vidne til, og at få fuldstændig oplysning om omfanget af Ralphs lumpenhed og

grunden til, at hans egen nærværelse i London var blevet nødvendig. Han hørte alt dette og mere til. Han hørte sin søsters lidelser spottet og hendes dydige opførsel hånet og udlagt på den frækkeste måde. Han hørte hendes navn gå fra mund til mund og hende selv blive gjort til genstand for rå, uforskammede væddemål, letfærdig tale og uanstændige vittigheder. Den mand, som havde talt først, ledede samtalen, ja førte så at sige alene ordet, idet han kun fra tid til anden blev ægget af en ubetydelig bemærkning af den ene eller den anden af hans staldbrødre. Nicholas henvendte sig til ham, da han havde vundet tilstrækkelig fatning til at træde frem for selskabet og tvinge ordene over sine tørre, brændende læber.

"Jeg må tale et ord med Dem, sir," sagde Nicholas.

"Med mig?" spurgte sir Mulberry Hawk og så på ham med hånlig forundring.

"Jeg sagde med Dem," svarede Nicholas, der havde ondt ved at tale, da hans heftighed var nær ved at kvæle ham.

"En underlig person, på ære!" udbrød sir Mulberry, idet han førte sit glas til læberne med et blik til sine venner.

"Vil De gå til side med mig et par minutter, eller nægter De det?" spurgte Nicholas i en barsk tone.

Sir Mulberry holdt kun op med at drikke og bad ham enten sige, hvad han ville, eller gå sin vej. Nicholas tog et visitkort op af sin lomme og kastede det hen til ham.

"Der, sir," sagde han, "mit ærinde vil De let gætte."

Mens sir Mulberry læste navnet, viste der sig et forbigående udtryk af en med forlegenhed blandet forbavselse i hans ansigt, men han betvang det øjeblikkelig og kastede kortet over til lord

Verisopht, der sad over for ham. Herpå tog han en tandstikker i et glas, der stod på bordet, og førte den koldblodigt til munden.

"Deres navn og adresse?" sagde Nicholas, der blev blegere, alt som hans hidsighed voksede.

"Jeg siger Dem ingen af delene," svarede sir Mulberry.

"Hvis der er en gentleman her i selskabet," sagde Nicholas og så sig om, næppe i stand til at få ordene frem, "så vil han underrette mig om denne mands navn og bopæl."

Der herskede en stilhed som i graven.

"Jeg er en broder til den unge dame, som var genstand for Deres samtale," sagde Nicholas. "Jeg erklærer denne person for en løgner og en kryster. Hvis han har en ven her, så vil han spare ham skammen af det jammerlige forsøg på at skjule sit navn. Det er desuden ganske unyttigt, da jeg vil have det at vide og ikke forlader ham, førend jeg ved det."

Sir Mulberry så hånligt på ham og sagde til sine kammerater:

"Lad den fyr snakke; med drenge i hans stilling taler jeg ikke alvorligt, for sin smukke søsters skyld skal han beholde hele lemmer, om han så bliver ved at snakke til midnat."

"De er en fej, elendig skurk," sagde Nicholas, "og det skal blive råbt udover den hele by! Jeg *vil* vide, hvem De er; jeg følger Dem hjem, selv om De bliver ved at gå på gaden til i morgen."

Sir Mulberrys hånd greb uvilkårligt karaflen, som han et øjeblik syntes at ville kaste i hovedet på sin modstander, men han skænkede kun i sit glas og lo spottende.

Nicholas satte sig lige over for selskabet kaldte på opvarteren og betalte sin regning.

"Kender De den persons navn?" spurgte han opvarteren højt, idet han pegede på sir Mulberry.

Sir Mulberry lo igen, og de to stemmer gav sig ligeledes til at le, men temmelig svagt.

"Den herres navn, sir?" svarede opvarteren, der upåtvivlelig kendte sin mand og derfor talte med så lidt ærbødighed og så megen næsvished, som han med sikkerhed turde vise, "nej, sir, nej jeg ved ikke."

"Kom herhen," råbte sir Mulberry, idet opvarteren ville til at gå, "kender De *denne* persons navn?"

"Navn, sir? Nej."

"Så kan De se det der," sagde sir Mulberry og smed Nicholas' kort hen til ham, "og når De har læst det, kaster De denne lap i ilden, hører De?"

Opvarteren grinede og gik med et mistænksomt blik på Nicholas, en middelvej, idet han stak kortet i kaminspejlet, hvorpå han trak sig tilbage.

Nicholas bed sig i læberne og lagde armene over kors; han sad fuldstændig rolig, men røbede dog ved sin holdning sin faste beslutning at gennemføre sin trussel om at følge sir Mulberry hjem. Af den tone, det yngste medlem af selskabet syntes at gøre sin ven forestillinger i, var det klart, at han ikke billigede hans adfærd, men opfordrede ham til at give efter for Nicholas' forlangende. Men sir Mulberry, der ikke var ganske ædru og var i en tvær, stridig sindsstemning, bragte snart sin enfoldige unge vens formaninger til at forstumme og syntes – ligesom for at undgå en gentagelse af dem – at forlange at være alene. Under alle omstændigheder rejste den unge herre og de to, som hele tiden havde talt på en gang, sig virkelig for at gå og lod deres ven alene med Nicholas.

Man vil let indse, at minutterne for et menneske i Nicholas' stilling måtte synes at gå med blyvinger, og at deres flugt ikke blev hurtigere ved den ensformige pikken af et taffelur eller den skrattende lyd af dets lille klokke, som angav hvert kvarter. Men der sad han, og i den anden ende af værelset lå sir Mulberry Hawk med benene oppe i sofaen og sit lommetørklæde kastet skødesløst over sine knæ og tømte sin flaske rødvin med den højeste grad af koldsindighed og ligegyldighed. De var fuldstændig tavse i hen ved en time – Nicholas ville have troet, at det havde varet mindst tre timer, men den lille klokke havde kun slået fire gange. To eller tre gange havde han opbragt og utålmodig set sig om, men stadig havde sir Mulberry ligget i samme stilling. Han førte nu og da glasset til sine læber og stirrede på væggen, som om han var aldeles uvidende om, at der var et levende væsen til stede.

Omsider gabte han, strakte sig og stod op, gik koldblodigt hen til spejlet, vendte sig om, efter at have set sig i det, og beærede Nicholas med en lang og hånlig stirren. Nicholas stirrede efter bedste evne igen; sir Mulberry trak på skuldrene, smilede let, ringede på klokken og befalede opvarteren at hjælpe ham hans overfrakke på. Opvarteren gjorde det og lukkede døren op for ham.

"Det kan være det samme," sagde sir Mulberry, og de var atter alene.

Sir Mulberry gik flere gange, ligegyldigt fløjtende op og ned ad gulvet, standsede for at tømme det sidste glas vin, han havde skænket for nogle minutter siden, gik atter op og ned ad gulvet, satte hatten på, rettede på den foran spejlet, trak sine handsker på og gik til sidst langsomt ud af døren. Nicholas, i hvem det

havde gæret og kogt, så at han var nær ved at blive gal, fo'r op fra sin stol og fulgte efter ham, og det så hurtigt, at de, førend døren havde drejet sig på sine hængsler, efter at sir Mulberry var gået ud af den, stod ved siden af hinanden på gaden.

Der holdt en cabriolet udenfor; tjeneren slog forlæderet til side og sprang hen til hestens hoved.

"Vil De ikke sige mig, hvem De er?" spurgte Nicholas med dæmpet stemme.

"Nej," svarede den anden med en ed. "Nej."

"Hvis De stoler på Deres hests hurtighed, vil De få at se, at De har taget fejl," sagde Nicholas. "Jeg følger med Dem. Det gør jeg, ved den levende Gud, om jeg så skal stå på vogntrinnet."

"Så skal De få pisken at smage," svarede sir Mulberry.

"De er en skurk," sagde Nicholas.

"De er formodentlig bydreng," sagde sir Mulberry.

"Jeg er søn af en gentleman," svarede Nicholas. "Deres ligemand i fødsel og opdragelse og Deres overmand, håber jeg, i alle andre henseender. Jeg siger Dem endnu engang, miss Nickleby er min søster. Vil De eller vil De ikke stå til ansvar for Deres umandige og rå opførsel?"

"Over for en passende modstander – jo; over for Dem – nej," svarede sir Mulberry og greb tømmen. "Af vejen, hvalp. Slip hesten, William."

"Lad hellere være," råbte Nicholas, der, da sir Mulberry satte sig ind, var sprunget op på trinnet og havde snappet tømmen. "Han har intet herredømme over hesten. De kommer ikke af stedet – De kommer ikke af stedet, sværger jeg, førend De har sagt mig, hvem De er."

Tjeneren betænkte sig, for hoppen, der var et prægtigt fuldblodsdyr, stejlede så balstyrigt, at han næppe kunne holde den.

"Slip!" tordnede hans herre.

Tjeneren adlød. Dyret stejlede og kastede sig så voldsomt, som om det ville slå vognen i tusinde stykker, men Nicholas, der var blind for enhver fare og ikke tænkte på andet end at tilfredsstille sit raseri, holdt sig på sin plads og gav ikke slip på tømmen.

"Tag Deres hånd bort!"

"Sig mig Deres navn!"

"Nej!"

Disse ord blev vekslet på kortere tid, end den hurtigste tunge ville kunne sige det, og så greb sir Mulberry pisken og slog løs på Nicholas' hoved og skuldre med den. Den gik i stykker, og Nicholas, som fik fat i det tunge håndtag, flængede med dette sin modstanders ansigt fra det ene øje ned til munden. Han så flængen og mærkede, at hoppen for af sted i vild, rasende galop; hundrede lys dansede for hans øjne, og han blev slynget voldsomt til jorden.

Han var svimmel og havde ondt, men kom dog straks på benene igen. Vækket af lydelige råb af mennesker, som kom løbende op ad gaden og råbte til dem, der var foran dem, at de skulle gå af vejen. Han mærkede, at en skare mennesker for forbi ham – så i vejret og kunne skelne cabrioleten, som i en frygtelig fart blev hvirvlet af sted langs med fortovet – hørte derpå et højt skrig, et brag af et tungt legeme og en klirren af glas – og så sluttede hoben sig sammen langt borte, så at han ikke kunne se eller høre noget.

Den almindelige opmærksomhed var blevet bortledt fra ham og henledt på den person, der havde siddet i cabrioleten, og han var nu ganske alene. Med rette antog han, at det under disse omstændigheder ville være galskab at fortsætte forfølgelsen. Han gik derfor ned ad en sidegade for at opsøge den nærmeste holdeplads, men mærkede efter et par minutters forløb, at han ravede som en fuld mand, og at der løb blod ned ad ansigtet og brystet på ham.

33

Ralph Nickleby fritages ved en meget rask fremgangsmåde for ethvert samkvem med sine slægtninge.

Smike og Newman Noggs, der i sin utålmodighed var kommet hjem længe før den aftalte tid, sad ved kaminen og lyttede med spændt forventning efter ethvert skridt ude på trappen og den svageste lyd inde i huset i håb om, at det var Nicholas, som kom. Tiden gik, og det blev sent. Han havde lovet at komme tilbage om en time, og hans langvarige udeblivelse begyndte at gøre dem begge meget urolige, hvilket tydeligt var at se af de forvirrede blikke, de ved enhver ny skuffelse kastede hinanden. Omsider hørte man en vogn holde, og Newman løb ud for at lyse Nicholas op ad trappen, men da han så ham i den i slutningen af det foregående kapitel beskrevne tilstand blev han forundret og forfærdet stående.

"Bliv ikke bange," sagde Nicholas og puffede ham ind i værelset. "Der er ingen anden skade sket, end hvad lidt vand kan råde bod på."

"Ingen skade!" udbrød Newman og strøg hænderne hen over Nicholas' ryg og arme, ligesom for at forvisse sig om, at ingen ben var brækket. "Hvad har De dog taget Dem for?"

"Nu ved jeg alt," svarede Nicholas. "En del har jeg hørt, og resten har jeg gættet mig til, men førend jeg vasker selv den mindste af disse pletter af, må jeg høre det hele af Dem. De ser,

jeg er fattet. Min beslutning er taget. Tal derfor rent ud af posen, gode ven, for nu er det ikke længere tid til udsmykkelser og dølgsmål, og intet vil mere kunne hjælpe Ralph Nickleby."

"Deres klæder er revet i stykker, De halter og føler vist smerter," sagde Newman. "Lad mig først undersøge, om De er kommet til skade."

"Jeg er slet ikke kommet til skade; jeg føler kun en smule ømhed og stivhed, som snart går over," sagde Nicholas, idet han med lidt møje satte sig. "Men om jeg så havde brækket alle mine lemmer, men dog beholdt min bevidsthed, skulle De ikke få lov til at forbinde et eneste, førend De havde sagt mig, hvad jeg har ret til at få at vide. Hør," sagde han og rakte Noggs hånden. "De har engang fortalt mig, at De havde en søster, som døde, førend De blev ulykkelig. Tænk nu på hende, og fortæl mig alt."

"Ja, det vil jeg, det vil jeg," sagde Noggs, "jeg vil sige Dem hele sandheden."

Og Newman gjorde det. Nicholas nikkede nu og da, når han hørte de enkeltheder, han havde opfanget, blive bekræftet, men holdt øjnene fæstet på ilden og så sig ikke en eneste gang om. Da Newman var færdig med sin historie, påstod han, at hans unge ven skulle trække frakken af og lade de beskadigelser, han havde lidt, ordentligt undersøge, hvilket Nicholas efter nogen modstand omsider samtykkede i. Mens Newman nu gned nogle temmelig alvorlige skrammer på hans arme og skuldre med olie og eddike og andre kraftige lægemidler, som han lånte af de andre logerende, fortalte Nicholas, hvorledes han havde fået dem. Denne fortælling gjorde et stærkt indtryk på Newmans levende indbildningskraft, og da Nicholas kom til den voldsomme del af striden, gned han så hårdt, at han voldte ham

heftige smerter. Nicholas ville dog ikke for alt i verden have ladet sig mærke med dem, da det var tydeligt nok, at Newman i dette øjeblik havde sir Mulberry under behandling og ganske havde tabt sin virkelige patient af tankerne.

Da dette martyrium var overstået, aftalte Nicholas med Newman, at der, mens han næste morgen var optaget af andre ting, skulle træffes anstalter til, at hans moder straks kunne forlade sin nuværende bolig, og man skulle bede miss La Creevy om at bringe hende budskab om det. Derpå svøbte han sig ind i Smikes kavaj og gik hen til den gæstgivergård, hvor de skulle tilbringe natten. Efter at have skrevet et brev, som Newman den næste dag skulle overlevere Ralph, søgte han at finde den hvile, som han så højligt trængte til.

Drukne mennesker, siger man jo, kunne trille ned ad bratte skrænter uden at mærke nogen alvorlig ulempe deraf, når deres bevidsthed vender tilbage. Dette gælder måske også om sted og slag, som man modtager, når man ellers i det hele taget er i en ophidset tilstand, for vist er det, at skønt Nicholas vel følte smerte, da han vågnede næste morgen, så sprang han dog med ringe besvær ud af sengen, da klokken slog syv, og var snart lige så rask, som om intet var hændt ham. Efter at have set ind til Smike og sagt ham, at Noggs meget snart ville være hos ham, gik Nicholas ned på gaden og tog en droske, som han lod køre hen til mrs. Wititterlys bopæl efter den adresse, som Newman havde givet ham den foregående aften. Klokken manglede et kvarter i otte, da vognen kom til Cadogan Place, og Nicholas begyndte allerede at være bange for, at der måske ingen var oppe så tidligt på dagen, men fra denne frygt blev han befriet ved synet af en tjenestepige, som fejede gadedørstrappen. Han

blev henvist til den tvivlsomme page, der mødte med uredt hår og meget røde og glinsende kinder som en page, der nylig var kommet op af sengen.

Af denne unge gentleman fik han at vide, at miss Nickleby for øjeblikket gik sin morgenvandring i haven uden for huset, og da han spurgte, om han kunne gå hen og hilse på hende, blev pagen forknyt og sagde, at det troede han ikke, men opmuntret af en shilling, blev han sangvinsk og troede det nok.

"Sig miss Nickleby, at hendes broder er her og længes meget efter at tale med hende," sagde Nicholas.

De pletterede knapper forsvandt, og Nicholas gik frem og tilbage i en feberagtig stemning, der gjorde endog kun et minuts venten utålelig, men snart hørte han lette trin, som han godt kendte, og førend han kunne gå Kate i møde, faldt hun ham om halsen og brast i tårer.

"Hvor du er bleg, kære søster!" sagde Nicholas, idet han omfavnede hende.

"Jeg har været så ulykkelig her," hulkede den stakkels Kate, "meget ulykkelig. Lad mig ikke blive her, kære Nicholas, ellers dør jeg af hjertesorg."

"Jeg forlader dig aldrig mere, Kate," svarede Nicholas, og måtte mod sin vilje græde, mens han trykkede hende til sit hjerte. "Sig mig bare, at du tror, jeg har handlet i den bedste hensigt. Sig mig, at vi skiltes ad, fordi jeg var bange for at bringe ulykke over jeres hoved, at det var en lige så stor prøvelse for mig, som for jer, og at jeg gjorde det, fordi jeg ingen erfaring havde og ikke kendte noget til verden."

"Hvorfor skulle jeg sige, hvad vi ved så godt?" svarede Kate og tyssede på ham. "Nicholas – kære Nicholas! Hvor kan du dog

tage således på vej?"

"Jeg bebrejder mig så bittert alt det, du har lidt," svarede broderen, "og at jeg ser dig så forandret og dog så from og tålmodig – Gud," udbrød Nicholas, idet han knyttede sin hånd og pludselig forandrede tone og væsen, "det bringer alt mit blod i kog! Du må straks tage bort herfra med mig, du skulle ikke have været her i nat, hvis jeg ikke havde fået alt dette for sent at vide. Hvem kan jeg tale med, førend vi kører?"

Dette spørgsmål kom i rette tid, for i samme øjeblik kom mr. Wititterly, og Kate forestillede sin broder, som straks underrettede ham om sit forehavende og umuligheden af at udsætte det.

"Kvartalet," sagde mr. Wititterly med den alvor, der sømmer sig for en mand, som har retten på sin side, "er endnu ikke halvt udløbet. Derfor –"

"Derfor," faldt Nicholas ham i talen, "må kvartalslønnen gå tabt, sir. De må undskylde dette stærke hastværk, men omstændighederne kræver, at jeg øjeblikkelig tager min søster med mig, og jeg har intet minut at spilde. Hendes tøj skal jeg med Deres tilladelse sende bud efter i løbet af dagen."

Mr. Wititterly bukkede, men modsatte sig ikke, at Kate straks tog bort, hvilket han tværtimod i grunden var vel tilfreds med, da sir Tumley Snuffim havde erklæret, at hun slet ikke passede for den sygelige mrs. Wititterly.

"Den ubetydelighed af løn, der allerede er forfaldet," sagde mr. Wititterly, "vil jeg –" her fik han et voldsomt anfald af hoste – "vil jeg – skylde miss Nickleby." Det var, vel at mærke, mr. Wititterlys vane at blive små beløb skyldig og aldrig betale dem.

Alle mennesker har deres små særheder, og denne var mr. Wititterlys.

"Som De behager," svarede Nicholas, og efter endnu en gang at have gjort en kort undskyldning, fik han Kate hurtigt op i vognen og bad kusken køre i en fart til City.

Til City kom de så rask, som vognen kunne køre, og da hestene tilfældigvis havde deres stald i nærheden og plejede at spise morgenmad der, når de overhovedet fik morgenmad, tilbagelagde de vejen med større hurtighed, end man kunne have ventet. Nicholas lod Kate gå lidt i forvejen, for at det uventede syn af ham ikke skulle forskrække hans moder, og da vejen var blevet banet, fremstillede han sig med al sønlig ærbødighed og kærlighed. Newman havde haft travlt; der holdt en lille vogn uden for døren, og bohavet blev allerede læsset på den.

Nu var mrs. Nickleby ikke den person, man kunne forklare noget i en fart, eller som rettere sagt med kort frist kunne fatte noget særlig vanskeligt eller vigtigt. Skønt den gode dame i over en klokketime var blevet forberedt af den lille miss La Creevy, og skønt Nicholas og hans søster forklarede hende alt så tydeligt som muligt, var hun umådelig forlegen og forvirret, og de kunne på ingen måde bringe hende til at indse nødvendigheden af en så forhastet fremgangsmåde.

"Men, kære Nicholas, hvorfor spørger du ikke din onkel om, hvad han mener?" sagde hun.

"Tiden til at tale er nu forbi, kære moder," svarede Nicholas. "Der er kun et skridt at gøre, og det er at vise ham tilbage med den foragt og harme, han fortjener. Din egen ære og anseelse kræver, at du, da du nu har opdaget hans lumpenhed, ikke en

time længere skylder ham så meget som det ly, disse nøgne vægge kan yde."

"Ja det er vist og sandt," sagde mrs. Nickleby bitterligt grædende. "Han er en tyran og et uhyre, og væggene er ganske nøgne og trænger til at males, og dette loft har jeg ladet hvidte med en udgift af atten pence; det er rigtignok ærgerligt, da det nu går i hans lomme. Det havde jeg aldrig troet – aldrig."

"Jeg heller ikke, og lige så lidt nogen anden," sagde Nicholas.

"Gud fader bevare mig!" udbrød mrs. Nickleby. "At tænke sig, at sir Mulberry Hawk kunne være sådan en skændig skurk, som miss La Creevy siger, han er, mens jeg hver dag glædede mig over, at han beundrede vor kære Kate, og forestillede mig, hvor herligt det ville være for familien, hvis han kom i nærmere forbindelse med os og brugte sin indflydelse til at skaffe dig et godt embede. Der er rigtig gode poster at få ved hoffet, ved jeg, for en broder til en veninde af os – miss Cropley i Exeter, ved du nok, Kate – han fik en, og jeg ved, at den vigtigste del af hans forretning bestod i at gå med silkestrømper og paryk med pung i nakken ligesom en sort urlomme. Nu at tænke sig, at det til sidst skulle komme dertil – å Gud, å Gud, det er nok til at tage livet af en, ja, det er det!"

Og med disse fortvivlede ord gav mrs. Nickleby på ny sin sorg luft og græd ynkeligt.

Da Nicholas og hans søster var nødt til selv at holde øje med flytningen af deres ubetydelige bohave, søgte miss La Creevy at trøste matronen og sagde i den venligste tone, at hun måtte gøre en anstrengelse og fatte mod.

"Ved De hvad, min gode miss La Creevy," svarede mrs. Nickleby med en under hendes uheldige livsforhold ikke

usædvanlig heftighed, "det er ingen sag at sige: Fat mod, men havde De haft lige så mange anledninger til at fatte mod som jeg – og så," sagde mrs. Nickleby og gik pludselig over til et andet emne, "at tænke sig mr. Pyke og mr. Pluck, to af de mest fuldkomne gentlemen, som har levet – hvad skal jeg sige til dem, hvad kan jeg sige til dem? Hvis jeg nu sagde til dem: "Jeg hører, at Deres ven, sir Mulberry, er en afskyelig skurk," så vil de le af mig."

"De skal ikke oftere le af os, det indestår jeg for," sagde Nicholas, som nærmede sig. "Kom, moder, der holder en droske for døren, og vi vender nu tilbage til vort gamle logi, hvor vi i alle tilfælde bliver til på mandag."

"Og hvor alting er færdigt og De selv hjertelig velkomne oven i købet," tilføjede miss La Creevy. "Nå, lad mig nu følge Dem ned ad trappen."

Men det var ikke så let at få mrs. Nickleby af sted. Først ville hun ovenpå for at se, om alt var kommet med, og da hun skulle til at stige ind i vognen, så hun i ånden en glemt kaffekande i køkkenet og da vogndøren var blevet lukket, en grøn paraply bag ved en eller anden dør. Til sidst bad Nicholas, aldeles fortvivlet, kusken at køre, og ved det derved frembragte pludselige sæt tabte hun en shilling i vognen; lykkeligvis fængsledes hendes opmærksomhed herved, indtil det var for sent at tænke på noget som helst andet.

Efter at Nicholas havde afskediget tjenestepigen og lukket døren, sprang han ind i en droske og kørte til et sted i nærheden af Golden Square, hvor han havde aftalt at mødes med Noggs, og så hurtigt var alt blevet udrettet, at klokken først var halv ti, da han nåede mødestedet.

"Der er brevet til min onkel," sagde Nicholas, "og der er nøglen. Når De besøger mig i aften, så tal ikke et ord om i går aftes. Onde nyheder breder sig hurtigt, og de får det tidsnok at vide. Har De hørt, om han er kommet slemt til skade?"

Newman rystede på hovedet.

"Jeg vil selv straks forvisse mig om det," svarede Nicholas.

"De gjorde bedre i at hvile Dem," svarede Newman, "De er syg og ophidset."

Nicholas slog ligegyldig ud med hånden og skjulte det ildebefindende, som han nu virkelig følte, da den spænding, der havde holdt ham oppe, var forbi. Han tog i en hast afsked med Newman Noggs og forlod ham.

Newman var ikke tre minutters gang fra Golden Square, men på disse tre minutter tog han i det mindste tyve gange brevet ud af sin hat og gemte det igen. Først var forsiden, så bagsiden, derpå kanterne, så igen udskriften og endelig seglet genstand for hans beundring; derpå holdt han det en arms længde ud fra sig, som om han ville overskue det hele med et nydelsesrigt øjekast, og endelig gned han sig i hænderne, aldeles henrykt over sit ærinde. Da han kom ind på kontoret, hængte han sin hat på den sædvanlige knage, lagde brevet og nøglen på pulten og ventede utålmodigt på, at Ralph Nickleby skulle vise sig. Omsider hørte han den velkendte knirken af hans støvler ude på trappen, og derpå ringede klokken.

"Er posten kommet?"

"Nej."

"Ingen breve?"

"Et." Newman iagttog ham skarpt, og lagde det på pulten.

"Hvad er dette?" spurgte Ralph, idet han tog nøglen.

"Den blev afleveret sammen med brevet; en dreng bragte begge dele for et kvarters tid siden."

Ralph så på udskriften, åbnede brevet og læste derpå, som følger:

> "Nu kender jeg Dem. Ingen af alle de bebrejdelser, jeg kunne dynge på Deres hoved, ville kunne frembringe tusindedelen af den knusende undseelse, som denne forsikring må vække endog i Deres bryst.
>
> Deres broders enke og hendes faderløse datter lader hånt om at søge ly under Deres tag og skyr Dem med væmmelse og modbydelighed. Deres slægtninge vil ikke længere kendes ved Dem, da De ikke kender nogen anden skam end de blodets bånd, som tvinger Dem til at bære samme navn som De.
>
> "De er en gammel mand, og jeg overlader Dem til graven. Gid enhver erindring om Deres liv må klynge sig fast til Deres falske hjerte og kaste sin mørke skygge over Deres dødsleje."

Ralph læste dette brev to gange igennem og faldt i tanker med dybe rynker i panden. Papiret slap ud af hånden på ham og faldt på gulvet, men han knugede sine fingre sammen, som om han endnu holdt det imellem dem. Pludselig sprang han op fra sin stol, stak brevet ganske forkrøllet i lommen og vendte sig rasende om mod Newman Noggs, som om han ville spørge ham om, hvad han ventede på. Men Newman stod ubevægelig med ryggen imod ham og lod, tilsyneladende både blind og døv, en forslidt stump af en gammel overblækket pen følge langs med talrækkerne i en rentetabel, der hang på væggen.

34

Ralph Nickleby får besøg af nogle personer, som læseren allerede har gjort bekendtskab med.

"Hvor De dog har ladet mig ringe en pokkers tid på denne fordømte, sprukne gamle tekedel af en klokke. Hvert slag på den er nok, til at en stærk mand kan få krampe af at høre det – for pokker!" sagde Mantalini til Newman Noggs, idet han skrabede sine støvler af på Ralph Nicklebys skrabejern.

"Jeg hørte ikke klokken mere end en gang," svarede Newman.

"Så er De også umådelig og uforskammet døv," sagde Mantalini, "så døv som en dørstolpe."

Han var imidlertid kommet ind i gangen og ville allerede uden videre gå hen til Ralphs dør, da Newman stillede sig i vejen for ham og med et vink om, at mr. Nickleby nødigt ville forstyrres, spurgte, om klientens ærinde var påtrængende vigtigt.

"Ja, pokkers påtrængende," svarede Mantalini. "Det går ud på at smelte nogle stumper snavset papir til en blank skinnende, klingrende, pokkers rar møntsauce."

Newman udstødte en betydningsfuld grynten og tog imod mr. Mantalinis kort. Han humpede ind i kontoret med det til sin principal, og da han stak hovedet ind ad døren, så han, at Ralph atter sad i den tankefulde stilling, han var faldet i efter at have læst sin nevøs brev. Han syntes at have læst det endnu en gang, eftersom han holdt det åbent i sin hånd. Imidlertid var

denne iagttagelse kun kortvarig, da Ralph, så snart han blev opmærksom på Newman, spurgte om, hvorfor han blev forstyrret. Mens Newman meddelte ham grunden, spankulerede Mantalini selv ind i stuen og forsikrede, idet han med ualmindelig varme greb Ralphs hornhårde hånd, at han aldrig i sine dage havde set ham se så vel ud.

"Der hviler et sandt blomsterskær over Deres pokkers ansigt," sagde han, idet han uopfordret satte sig ned og ordnede sit hår og skæg. "De ser jo helt ungdommelig og lystig ud, for pokker!"

"Vi er alene," svarede Ralph hånligt. "Hvad vil De mig?"

"Godt!" udbrød Mantalini og viste tænder. "Hvad jeg vil? Ja. Ha, ha! Meget godt. Hvad jeg vil? Ha, ha! For pokker!"

"Ja, hvad vil De, menneske?" spurgte Ralph barsk.

"En lille pokkers omsætning," svarede Mantalini med et grin og rystede polisk på hovedet.

"Penge er sjældne," sagde Ralph.

"Ja, pokkers sjældne, ellers trængte jeg ikke til dem," afbrød Mantalini ham.

"Tiderne er dårlige, og man ved næppe, hvem man kan stole på," fortsatte Ralph. "Jeg er ikke meget for at gøre forretninger i øjeblikket, ja vil egentlig allerhelst være helt fri for det. Men da De er min ven – hvor mange veksler har De der?"

"To," svarede Mantalini.

"Hvor stort er beløbet?"

"Pokkers ubetydeligt – fem og halvfjerds."

"På hvor lang tid?"

"To måneder og fire dage."

"For Deres skyld – læg vel mærke til det, for Deres skyld. Der er mange andre, som jeg ikke gjorde det for – for Deres skyld vil

jeg diskontere dem for fem og tyve pund," sagde Ralph roligt.

"For pokker!" udbrød Mantalini, hvis ansigt forlængede sig betydeligt ved dette smukke forslag.

"Så får De jo halvtreds," indvendte Ralph. "Hvad kan De forlange mere? Lad mig se navnene."

"De er så pokkers hård, Nickleby!"

"Lad mig se navnene," svarede Ralph og strakte utålmodigt hånden ud efter vekslerne. "Nå, de er ikke sikre, men dog altid gode nok. Går De ind på vilkårene og tager imod pengene? Mig kan det være lige meget. Jeg så helst, at De lod være."

"For pokker, Nickleby, kan De ikke –" begyndte Mantalini.

"Nej," svarede Ralph og afbrød ham, "nej jeg kan ikke. Tager De mod pengene – godt, men så heller ingen opsættelse, ingen gåen til City og lade, som om De vil underhandle med en anden person, der aldrig har været til. Er det en aftale, eller er det ikke?"

Ralph skød nogle papirer fra sig, mens han talte, og raslede, ligesom tilfældigt, ganske ligegyldigt ved sin pengekasse, en lyd, der var alt for stærk for mr. Mantalini, som gik ind på akkorden, så snart lyden nåede hans øre, hvorefter Ralph talte pengene op på bordet. Næppe var han færdig, og mr. Mantalini havde endnu ikke samlet pengene sammen, førend det ringede på klokken, og straks efter førte Newman en ikke ringere person end madame Mantalini ind. Ved synet af hende røbede Mr. Mantalini en stærk uro og strøg med mærkelig hurtighed pengene i lommen.

"Er du her?" sagde madame Mantalini og slog med nakken.

"Ja, mit liv, her er jeg," svarede hendes mand, idet han faldt på knæ og spøgende som en kattekilling snappede en sovereign,

der havde forvildet sig. "Her er jeg på Krøsus' enemærker og samler det pokkers guld og sølv op, min sjæls fryd."

"Jeg skammer mig over dig," sagde madame Mantalini.

"Skammer dig – over *mig*, min glæde? Den ved, at den kun taler således for spøg, den fortryllende skælmsmester. Den ved, at den ikke skammer sig over sit eget trumf es."

Hvad nu end grunden kunne være, så viste det sig tydeligt, at trumf es denne gang havde stolet for meget på sin dames kærlighed, for hun svarede kun med et hånligt blik og henvendte sig derpå til Ralph og bad ham undskylde hendes påtrængenhed. "Som ene og alene har sin grund i min mands skammelige og uforsvarlige opførsel!"

"Min opførsel, du min ananassaft?"

"Ja *din* opførsel!" svarede hans kone. "Men jeg vil ikke længere tåle den. Jeg vil ikke længere finde mig i at blive ødelagt ved noget som helst menneskes udskejelse og ødselhed. Jeg kalder mr. Nickleby til vidne på, hvorledes jeg agter at bære mig ad imod dig."

"Å nej, kald ikke mig til vidne," sagde Ralph. "Afgør det imellem Dem selv."

"Nej, jeg må bede Dem gøre mig den tjeneste," sagde madame Mantalini, "at høre mig sige ham, hvad det er min faste beslutning at gøre – min faste beslutning, sir," gentog madame Mantalini og kastede sin mand et forbitret blik.

"Kalder hun mig *sir*?" udbrød Mantalini. "Mig, som hænger ved hende med den mest pokkers varme? Hun, som snor sine yndigheder om mig som en ren og engleagtig klapperslange? Det er forbi med mine følelser. Hun bringer mig i en pokkers tilstand."

"Tal ikke om følelser," svarede madame, idet hun satte sig og vendte ham ryggen. "Du tager ikke hensyn til mine."

"Tager jeg ikke hensyn til dine følelser, min sjæl?"

"Nej," svarede hans kone. Og trods forskellige smigrende ord fra mr. Mantalinis side, fortsatte fruen at sige nej, og sagde det samtidig med en så bestemt og afgjort arrighed, at mr. Mantalini tydeligvis blev slået af marken.

"Hans ødselhed, mr. Nickleby," sagde hun til Ralph, der støttede sig til sin lænestol med hænderne på ryggen og betragtede det kærlige par med et foragteligt og hånligt smil, "hans ødselhed går over alle grænser."

"Det havde jeg dog ikke troet," svarede Ralph spydigt.

"Ikke des mindre forsikrer jeg Dem, at det forholder sig således, mr. Nickleby," svarede madame Mantalini. "Jeg svæver i idelig frygt og er stadig i forlegenhed. Og selv dette," sagde hun og tørrede sine øjne, "er ikke det værste. I morges tog han uden min tilladelse nogle værdipapirer ud af min pult."

Mr. Mantalini stønnede lidt og knappede sin lomme.

"Siden vort uheld," fortsatte madame Mantalini, "må jeg betale miss Knag en hel del penge, for at forretningen kan gå i hendes navn, og jeg har virkelig ikke råd til at understøtte ham i hans dårskaber. Da jeg ikke tvivler på, at han er gået lige herhen, mr. Nickleby, for at gøre de papirer, jeg talte om, i penge, og da De meget ofte før er kommet os til hjælp og står i nøje forbindelse med os i den henseende, ønsker jeg, at De skal erfare den beslutning, som hans opførsel har tvunget mig til at tage."

Mantalini stønnede endnu en gang bag sin kones hat og stak en sovereign fast i sit ene øje, mens han blinkede ad Ralph med

det andet. Efter med stor behændighed at have gjort dette kunststykke, gemte han pengestykket i sin lomme og stønnede atter med forøget fortvivlelse.

"Jeg har besluttet," sagde madame Mantalini, da der begyndte at vise sig tegn på utålmodighed i Ralphs ansigt, "at pensionere ham."

"Hvad siger du, min sjæls fryd?" spurgte Mantalini, som ikke syntes at have fattet ordene.

"At sætte ham," sagde madame Mantalini, mens hun så på Ralph og klogeligt vogtede sig for selv det mindste blik på sin mand, for at hans mange yndigheder ikke skulle bringe hende til at vakle i sin beslutning, "at sætte ham på en bestemt indtægt, og jeg siger, at når han får hundrede og tyve pund om året til klæder og lommepenge, kan han anse sig for en lykkelig mand."

Mantalini ventede med megen anstand på at høre beløbet af den påtænkte pension, men da det nåede hans øre, kastede han hat og stok på gulvet, trak sit lommetørklæde frem og gav sine følelser luft i en ynkelig hulken.

"For pokker!" råbte han, idet han pludselig til stor foruroligelse for sin gemalindes nerver sprang op fra sin lænestol og lige så pludselig sank ned i den. "Dog nej. Det er en pokkers afskyelig drøm. Det er ikke virkelighed. Nej!"

Idet han trøstede sig med denne forsikring, lukkede han øjnene og ventede tålmodigt, til den tid kom, da han kunne vågne.

"En meget fornuftig forholdsregel," sagde Ralph med et hånligt smil, "hvis Deres mand vil holde sig den efterrettelig, hvilket han utvivlsomt vil."

"For pokker!" udbrød Mantalini, idet han ved lyden af Ralphs stemme åbnede øjnene. "Det er en rædsom virkelighed. Der sidder hun foran mig. Der ser jeg det yndige omrids af hendes skikkelse. Det er ikke til at tage fejl af – intet kan sammenlignes med det. De to komtesser havde slet intet omrids, og enkegrevindens var et fordømt omrids. Hvorfor er hun så martrende dejlig, at jeg ikke engang nu kan blive vred på hende!"

"Du er selv skyld i det, Alfred," svarede madame Mantalini i en bebrejdende, men dog mildere tone.

"Jeg er en fordømt skurk!" udbrød Mantalini og slog sig i hovedet. "Jeg vil veksle en sovereign i lutter halvpence og fylde mine lommer med dem og derpå drukne mig i Themsen. Men ikke engang da vil jeg være vred på hende, for undervejs vil jeg levere et brev på posthuset for at underrette hende om, hvor hun kan finde liget. Hun vil være en indtagende enke, og jeg et lig. Adskillige smukke fruentimmer ville græde, men hun vil le som bare pokker."

"Alfred, du grusomme, grusomme mand," sagde madame Mantalini og hulkede ved den skrækkelige skildring.

"Hun kalder mig grusom – mig – mig, som for hendes skyld ville blive et klamt, koldt, pokkers ubehageligt lig!"

"Du ved, at det næsten knuser mit hjerte, når jeg hører dig sige sådan noget," svarede madame Mantalini.

"Kan jeg leve, når man mistror mig?" spurgte ægtemanden. "Har jeg måske ikke skåret mit hjerte i en pokkers mængde småstykker og givet dem alle, det ene efter det andet, til den samme lille fængslende tryllerinde, og kan jeg nu leve, når hun har mistanke til mig? For pokker nej, det kan jeg ikke."

"Spørg Mr. Nickleby, om den sum, jeg har nævnt, ikke er passende," forestillede mrs. Mantalini ham.

"Jeg behøver slet ingen sum," svarede den fortvivlede ægtemand, "jeg vil ingen pokkers pension have – jeg vil blive et lig."

Da han gentog denne frygtelige trussel, vred madame Mantalini sine hænder og bønfaldt mr. Nickleby om at lægge sig imellem. Efter en mængde tårer og ord og forskellige forsøg fra mr. Mantalinis side på at komme hen til døren for derpå at gøre det af med sig, lod han sig endelig bevæge til at love, at han ikke ville blive et lig. Da dette hovedpunkt var opnået, drøftede madame Mantalini pensionsspørgsmålet. Mantalini benyttede lejligheden til at sige, at han med største fornøjelse ville leve af vand og brød og gå klædt i pjalter, men at han ikke ville kunne udholde sin tilværelse, når den byrde hvilede på ham, at genstanden for hans inderligste og uegennyttigste kærlighed havde mistro til ham. Derved fik madame Mantalini på ny tårer i øjnene. Da disse først for nylig var blevet lidt åbne for nogle få af mandens fejl, var de kun ganske lidt åbnede og kunne let lukkes igen. Enden på det blev, at madame Mantalini, uden ganske at opgive pensionsspørgsmålet, udsatte afgørelsen til en belejligere tid, og Ralph så tydeligt nok, at Mantalini havde vundet en ny forlængelse af sit flotte liv, og at hans ydmygelse og fald i det mindste var opsat for en tid.

"Men det varer ikke længe," tænkte Ralph. "Enhver kærlighed – pyt! Hvor kan jeg dog bruge dette barnagtige ord! – er flygtig, om også den, der alene har sin rod i beundringen for et skægget ansigt som denne bavians, måske varer længst, fordi den udspringer fra blindhed og næres af forfængelighed. Men da de

tosser imidlertid bringer deres varer til torvs hos mig, må de for mig gerne elske hinanden, så meget de vil, og jo længere det varer, des bedre."

Disse behagelige betragtninger opstod hos Ralph, mens genstandene for hans tanker vekslede diverse små kærtegn og venligheder, som de mente, han ikke kunne se.

"Har du ikke mere at sige til mr. Nickleby, min ven," sagde madame Mantalini, "så vil vi anbefale os, for vi har vist allerede opholdt ham for længe."

Mantalini svarede først ved flere gange at stryge hen ad madame Mantalinis næse og dernæst ved at udtale, at han ikke havde mere at sige.

"Jo, for pokker, det har jeg dog!" tilføjede han i samme øjeblik og trak Ralph hen i en krog. "Det angår Deres ven sir Mulberry. Sådan en pokkers mærkværdig historie, som der aldrig har været mage til – hvad?"

"Hvad mener De?" spurgte Ralph.

"Ved De det ikke, for pokker?" spurgte Mantalini.

"Af avisen ser jeg, at han væltede med sin cabriolet i aftes og kom slemt til skade, og at hans liv måske er i fare," svarede Ralph med stor ro, "men deri ser jeg ikke noget mærkeligt. Uheld er ingen vidunderlige begivenheder, når folk lever flot og selv agerer kusk efter middag."

"Pyh!" udbrød mr. Mantalini med en lang, skingrende fløjten. "Så ved De altså ikke, hvorledes det gik til?"

"Ikke, når det ikke er gået til, som jeg antydede," svarede Ralph og trak ligegyldig på skulderen, som for at vise, at han slet ikke var nysgerrig.

"For pokker, De forbavser mig!" udbrød Mantalini.

Ralph trak igen på skulderen, som om det ikke var nogen stor heltegerning at sætte mr. Mantalini i forbavselse, og så vist på Newman Noggs, der havde vist sig flere gange bag en rude i stuedøren. Det hørte nemlig til Newmans forretninger, at han, når generende personer indfandt sig, på forskellige måder skulle lade, som om der var blevet ringet på ham, for at han skulle følge dem ud, og derved give dem et venligt vink om, at det var på tiden at gå.

"Ved De ikke," sagde mr. Mantalini og tog Ralph i knaphullet, "at det aldeles ikke var noget uheld, men et pokkers rasende, morderisk overfald på ham af Deres nevø?"

"Hvad?" snerrede Ralph, idet han knyttede sine hænder og blev bleg som et lig.

"For pokker, Nickleby, De er lige så meget tiger som han," sagde Mantalini, forskrækket over hans adfærd.

"Bliv ved!" råbte Ralph heftigt. "Sig mig, hvad De mener. Hvad er det for en historie? Hvem har fortalt Dem den? Tal," brummede han, "hører De?"

"Gud, Nickleby," sagde Mantalini og trak sig tilbage til sin kone, "hvor De dog er en pokkers hidsig gammel djævel. De skræmmer jo min søde sjæl fra sans og samling ved at tage så rasende, buldrende, tordnende på vej. For pokker!"

"Åh," svarede Ralph, idet han tvang sig til at smile, "det er kun en vane."

"Da er det en pokkers ubehagelig vane, som bedst passer sig for et galehus," sagde Mantalini og tog sin stok op.

Ralph lod, som om han smilede, og spurgte endnu en gang, hvem mr. Mantalini havde det fra.

"Fra Pyke, og en pokkers køn, behagelig, gentil krabat er han; pokkers behagelig og en mand af første sort!"

"Og hvad sagde han?" spurgte Ralph med rynket pande.

"At det gik således til – at Deres nevø traf ham på en café, overfusede ham med de voldsomste grovheder, fulgte ham ud til hans vogn, svor på, at han ville køre hjem med ham, om han så skulle ride på hestens ryg eller hænge sig ved dens hale, smadrede hans ansigt, hvilket i sin naturlige tilstand er et pokkers smukt ansigt, gjorde hesten bange, væltede sir Mulberry og sig selv og –"

"Knækkede halsen!" afbrød Ralph ham med funklende øjne. "Gjorde han det? Er han død?"

Mantalini rystede på hovedet.

"Åh," sagde Ralph og vendte sig bort, "så er det jo ingen ting – holdt," tilføjede han og så sig atter om. "Han brækkede en arm eller et ben, fik skuldrene af led eller knækkede kravebenet eller et par ribben? Halsen beholdt han, den hører galgen til, men han fik en eller anden smertelig og langsomt helbredelig skade – ikke sandt? Så meget har De i det mindste hørt?"

"Nej," svarede Mantalini og rystede atter på hovedet, "hvis han ikke blev knust i så små stykker, at de blæste bort, kom han ikke til skade. Han faldt så sagte og behageligt som – som – som bare pokker," sagde Mantalini i forlegenhed for en lignelse.

"Men hvad," spurgte Ralph lidt efter, "hvad var årsagen til striden?"

"De er det kløgtigste hoved, jeg kender," svarede Mantalini i en beundrende tone, "den snedigste, listigste, underfundigste gamle ræv – for pokker – at lade, som om De ikke ved, at det var Deres lille klarøjede niece, den blideste, sødeste, smukkeste –"

"Alfred!" afbrød madame Mantalini ham.

"Hun har altid ret," svarede Mantalini og tyssede på hende. "Når hun siger, at det er på tiden at gå, så er det på tiden, og når hun går gennem gaderne med sin egen tulipan, vil fruentimmerne sige med misundelse, at hun har en pokkers smuk mand, og mandfolkene vil sige med henrykkelse, at han har en pokkers smuk kone. De vil alle have ret og ingen af dem uret, ved mit liv og min ære – for pokker!"

Og med disse og mange flere, ikke mindre forstandige og fornuftige bemærkninger kyssede Mantalini på fingerspidserne af sine handsker ad Ralph Nickleby, bød sin gemalinde armen og førte hende affektert bort.

"Altså," mumlede Ralph, idet han sank ned på sin stol, "er denne djævel sluppet løs igen og stiller sig i vejen for mig på alle kanter, som om han var født til det. Han sagde engang, at det tidligere eller senere ville komme til et opgør imellem os. Jeg vil gøre ham til en sand profet; dertil skal det visselig komme."

"Er De hjemme?" spurgte Newman, idet han pludselig stak hovedet ind ad døren.

"Nej," svarede Ralph lige så kort.

Newman trak hovedet til sig, men stak det ind igen.

"Er De også ganske vis på, at De ikke er hjemme?"

"Hvad mener det tossehoved?" udbrød Ralph arrigt.

"Han har ventet, næsten lige siden de andre kom ind, og har måske hørt Deres stemme, andet var det ikke," svarede Newman.

"Hvem taler De om?" spurgte Ralph, der af sin skrivers tirrende kulde og af den efterretning, han nylig havde modtaget, var blevet i højeste grad forbitret. Et svar blev

unødvendigt. Vedkommende trådte ind. Han fæstede sit eneste øje – for han havde kun ét – på Ralph Nickleby, gjorde en mængde skrabud og satte sig derpå i en lænestol med hænderne på sine knæ, mens hans korte, sorte benklæder ved den anstrengelse, det voldte, at han satte sig, gik så langt op på hans ben, at de næppe nåede ned til hans støvler.

"Nå, det kan man kalde en overraskelse," sagde Ralph, idet han fæstede sit blik på gæsten og halvt smilede. "Jeg syntes nok, at jeg skulle kende Deres ansigt, mr. Squeers."

"Ja så," svarede denne hædersmand, "men De ville dog have haft lettere ved at kende det, sir, hvis jeg ikke havde gennemgået så meget. – Vil De ikke være så god at hjælpe den lille dreng ned fra den høje stol ude i kontoret og sige ham, at han skal komme herind?" sagde Squeers til Newman. "Å, han har allerede selv hjulpet sig ned. Min søn, sir, lille Wackford. Hvad synes De om ham som en prøve på kosten i Dotheboys Hall? Ser han ikke ud, som om han af lutter fedme skulle sprænge sine klæder i alle sømmene og få knapperne i il at flyve af? Her er kød!" udbrød faderen, idet han endevendte drengen og til sin søns og arvings store mishag trakterede den fyldigste del af hans krop med forskellige puf og knubs. "Her er fasthed, her er tæthed! Man kan næppe få fat på så meget af ham imellem sin pege- og tommelfinger, at man kan knibe ham."

Men i hvor god en stand unge Squeers end var, havde han dog ikke en så mærkværdig tæthed, for da hans fader til bevis på sin bemærknings rigtighed lukkede sine fingre, udstødte drengen et gennemtrængende skrig og gned stedet på en meget naturlig måde.

"Nå," sagde Squeers lidt forlegen, "der fik jeg jo rigtignok fat i ham, men det kommer af, at vi drak tidligt te i morges, og han endnu ikke har fået sin morgenmad. De kan såmænd ikke klemme en stump af ham ind i en dør, når han har spist til middag. Betragt disse tårer, sir," sagde faderen med en triumferende mine, mens master Wackford tørrede sine øjne med sit trøjeærme, "se, de er det bare olie."

"Han ser godt nok ud," svarede Ralph, der af en eller anden grund, som han selv bedst kendte, syntes at ville være gode venner med institutbestyreren. "Men hvorledes befinder mrs. Squeers sig, og hvorledes har De det selv?"

"Mrs. Squeers, sir," svarede ejeren af Dotheboys Hall, "er, hvad hun altid er, en moder for drengene og en velsignelse, en trøst og en glæde for alle dem, som kender hende. En af vore drenge – han havde proppet sig for stærkt med mad og blev syg, således går det altid med dem – fik i forrige uge en byld. De skulle bare have set hende operere ham med en pennekniv. Gud," sagde Squeers med et dybt suk og nikkede flere gange, "hvilket medlem af samfundet er den kone ikke?"

Mr. Squeers gjorde sig omtrent et kvart minut til gode med et tilbageblik, som om denne hentydning til hans kones fortræffelige egenskaber helt naturligt havde ført hans tanker til den fredelige landsby Dotheboys, og så derefter på Ralph, som om han ventede på, at denne skulle sige noget.

"Er De nu kommet Dem helt efter kæltringens overfald?" spurgte Ralph.

"Ja lige netop, lige netop. Jeg var forstødt og forslået, sir," sagde Squeers, idet han først berørte sit hår og derpå spidserne af sine støvler, "lige herfra og hertil. Eddike og karduspapir,

eddike og karduspapir fra morgen til aften. Der er vist gået et godt halvt ris karduspapir til at svøbe mig ind i fra øverst til nederst. Mens jeg lå således indbalsameret i vort køkken, skulle man have troet, at jeg var en stor karduspapirspakke, propfuld af lutter stønnen. Stønnede jeg højt, Wackford, eller stønnede jeg sagte?" spurgte mr. Squeers sin søn.

"Højt," svarede Wackford.

"Var drengene bedrøvet over at se mig i en så skrækkelig tilstand, Wackford, eller var de glade?" spurgte mr. Squeers i en rørende tone.

"Gl... –"

"Hvad?" udbrød Squeers og vendte sig pludselig om.

"Bedrøvede," svarede hans søn.

"Nå!" sagde Squeers og gav ham en dygtig ørefigen. "Tag hænderne op af lommen og stå ikke og hak i det, når du bliver spurgt. Du skal være stille i en gentlemans kontor, dreng, eller også løber jeg min vej fra min familie og kommer aldrig mere tilbage. Hvad skulle der så blive af de velsignede, fortabte drenge, når de således blev sluppet løs for vind og vove, uden at have deres bedste ven i hælene på sig?"

"Var De nødt til at søge lægehjælp?" spurgte Ralph.

"Ja, det var jeg," svarede Squeers, "og en ordentlig regning var det, som doktoren kom med, men jeg betalte den alligevel."

Ralph trak øjenbrynene i vejret på en måde, som enten kunne tilkendegive medfølelse eller forbavselse, ligesom tilskuerne fandt for godt.

"Ja, jeg betalte den til hvid og skilling," svarede Squeers, der syntes at kende den mand, han havde at gøre med, alt for godt til at kunne tro, at nogen som helst udflugt kunne få ham til at

bidrage det mindste til udgifterne, "men jeg tabte alligevel ikke noget ved det."

"Ikke det?" sagde Ralph.

"Ikke en halv penny," svarede Squeers. "Sagen er, at vi kun får et ekstratillæg for vore drenge, og det er til doktoren, når han behøves – og det ikke engang, når vi ikke er visse på vore folk. Forstår De mig?"

"Fuldstændig," sagde Ralph.

"Meget vel," svarede Squeers. "Da min regning altså var opgjort, tog vi fem små drenge – allesammen sønner af kræmmere og sikre betalere – der ikke havde haft skarlagensfeber, og sendte den ene af dem til en familie, hvor de havde den, og han fik den, og derpå lod vi de andre fire sove hos ham, og så fik de den. Doktoren kom og så til dem alle på en gang, og så fordelte vi regningen på dem og føjede den til deres små regninger, og forældrene betalte den. Ha, ha, ha!"

"Det kan man kalde en god idé," sagde Ralph og skelede hemmeligt til institutbestyreren.

"Ja, det tror jeg," svarede Squeers. "Således bærer vi os altid ad. Da mrs. Squeers lå i barselsseng med lille Wackford her, gennemgik vi kighosten med en halv snes drenge og fordelte udgifterne for hende, jordemoderens betaling indbefattet, på dem. Ha, ha, ha!"

Ralph lo aldrig, men denne gang frembragte han dog den nærmeste tilnærmelse dertil, som han kunne, og efter at have ventet, til mr. Squeers ret af hjertens grund havde godtet sig over sin professionelle spøg, spurgte han, hvad der havde bragt ham til byen.

"Nogle lovtrækkerier," svarede Squeers og kløede sig i hovedet, "angående en sag for, hvad de kalder forsømt pleje af en dreng. Jeg ved ikke, hvad de vil. Han fik så god en græsning, fik den dreng, som der findes i vor egn."

Ralph så ud, som om han ikke ganske forstod dette udtryk.

"Græsning," gentog Squeers og hævede sin stemme i den tro, at da Ralph ikke forstod ham, måtte han være døv. "Når en dreng bliver svag og dårlig, og maden ikke smager ham, sætter vi ham på anden kost – slipper ham en times tid om dagen ud på en nabos roemark, eller undertiden, når tilfældet er mere betænkeligt, afvekslende på en roemark og en gulerodsmark og lader ham spise så mange roer og gulerødder, han vil. Der findes ikke bedre marker i hele grevskabet end de, denne forbistrede dreng græssede på, og dog går han hen og får forkølelse og mavepine og jeg ved ikke hvad, og så lægger hans slægtninge sag an imod mig. Man skulle næppe tro," sagde Squeers, idet han flyttede sig på sin stol med en miskendt mands utålmodighed, "man skulle næppe tro, at folks utaknemmelighed kunne gå så vidt, vel?"

"Nej, det er virkelig fælt," bemærkede Ralph.

"Det har De ret i," svarede Squeers. "Jeg tror ikke, at der er noget menneske, der gør så meget af ungdom som jeg. For tiden er der ungdom til et beløb af otte hundrede pund om året på Dotheboys Hall, og jeg ville tage imod for seksten hundrede pund, hvis jeg kunne få dem, og vise mig så god imod hver tyve pund af dem, at der ikke skulle være mage til det."

"Bor De i Deres gamle logis?" spurgte Ralph.

"Ja, vi er taget ind i Saraceneren," svarede Squeers, "og da der ikke er længe til halvårets slutning, bliver vi der, til jeg har

samlet pengene og desuden nogle ny drenge, håber jeg. Jeg har taget lille Wackford med for at fremvise ham for forældre og formyndere og vil denne gang sætte ham i avisen. Se engang rigtig på den dreng – han er i kost hos os – er den dreng ikke et sandt vidunder af godt huld?"

"Jeg ville gerne tale et ord med Dem," sagde Ralph, der i nogen tid ganske mekanisk både havde talt og hørt efter, og syntes at have tænkt.

"Så mange ord, De vil, sir," svarede Squeers. "Wackford, du kan gå ud og lege i det andet kontor, men rør dig ikke for meget, ellers bliver du tynd, og det går ikke an. De skulle vel ikke have to pence, mr. Nickleby," sagde Squeers, idet han raslede med et nøgleknippe i sin frakkelomme og mumlede noget om, at det var lutter sølvpenge.

"Jo – det tror jeg nok," sagde Ralph langsomt og kom, efter at have rumsteret en hel del i en gammel skuffe, med en penny, en halv penny og to farthings.

"Tak," sagde Squeers og rakte sin søn dem. "Der, gå nu hen og køb dig en kage – mr. Nicklebys skriver kan vise dig hvor – men pas på, at den er rigtig fed. Af kager," tilføjede Squeers og lukkede døren efter Wackford, "kommer huden til at glinse, og det anser forældre for et tegn på sundhed."

Med denne forklaring og et ejendommeligt, kløgtigt blik for at give den eftertryk, flyttede mr. Squeers sin stol således, at den kom til at stå over for Ralph Nickleby og ikke ret langt fra ham, og efter at have fået den stillet efter ønske, satte han sig.

"Hør nu efter," sagde Ralph og bøjede sig lidt forover.

Squeers nikkede.

"Jeg skulle da vel ikke tro," sagde Ralph, "at De er enfoldig nok til uden videre at tilgive eller glemme det overfald, der blev gjort på Dem, eller den skam, der fulgte med det?"

"Pokker heller," svarede Squeers.

"Eller til at forsømme en lejlighed til at betale det tilbage med renter, hvis det var muligt?"

"De kan jo prøve på det," svarede Squeers.

"Det er måske derfor, at De er kommet til mig?" sagde Ralph og så stift på institutbestyreren.

"N-ej-nej, det ved jeg dog ikke noget af," svarede Squeers, "men jeg tænkte, at hvis det stod i Deres magt foruden den ubetydelighed i penge, De sendte, at skaffe mig en eller anden erstatning –"

"Nå!" udbrød Ralph og standsede ham, "De behøver ikke at sige mere."

Under et ophold, hvor Ralph syntes at være fordybet i betragtninger, brød han atter tavsheden og spurgte:

"Hvad var det for en dreng, han tog med?"

Squeers sagde hans navn.

"Var han ung eller gammel, sund eller sygelig, omgængelig eller stridig? Tal rent ud af posen, mand," fortsatte Ralph ivrigt.

"Å, han var ikke så ung," svarede Squeers, "at sige, ikke ung af en dreng at være."

"Altså med andre ord, han var ikke nogen dreng?"

"Nej," svarede Squeers hurtigt, som om han følte sig lettet ved denne antydning, "han kunne være hen ved de tyve, men de, som ikke kendte ham, ville ikke tro, at han var så gammel, for der var lidt i vejen her," tilføjede han og pegede på sin pande, "der var ingen hjemme, om man så bankede aldrig så tit på."

"Og De bankede sagtens temmelig tit på?" mumlede Ralph.

"Å ja, så temmelig," svarede Squeers med et grin.

"Da De sendte mig en tilståelse for den ubetydelighed i penge, som De kaldte det," sagde Ralph, "fortalte De mig, at hans venner for længe siden havde forladt ham, og at De ikke havde den svageste tråd, der kunne føre til oplysninger om, hvem han var. Er det sandt?"

"Ja desværre!" svarede Squeers, der blev mere og mere utvungen og fortrolig i sit væsen, efterhånden som Ralph mere uforbeholdent fortsatte sine forespørgsler. "Det er nu efter min bog fjorten år siden, at en fremmed mand en efterårsaften bragte ham til min bolig og betalte fem pund og fem shillings forud for det første fjerdingår. Da kunne han ikke være mere end fem eller i det højeste seks år."

"Hvad mere ved De om ham?" spurgte Ralph.

"Pokkers lidt desværre," svarede Squeers. "Pengene blev betalt i seks-otte år, men så udeblev de. Denne fyr havde opgivet mig en adresse i London, men da det kom til stykket, var der naturligvis ingen, som vidste noget om ham, og så beholdt jeg da knægten af – af –"

"Barmhjertighed," tilføjede Ralph tørt.

"Ja rigtigt, af barmhjertighed," svarede Ralph og gned sig på knæene, "men ligesom han begynder at kunne gøre lidt nytte, kommer denne kæltring og fører ham bort. Det ærgerligste ved den hele sag er," sagde. Squeers med dæmpet stemme og flyttede sin stol endnu nærmere hen til Ralph, "at der i den sidste tid er blevet stillet spørgsmål om ham – ikke hos mig, men sådan på en løs måde hos folk i vor landsby. Jeg kunne måske have fået hele vort tilgodehavende betalt, og måske –

hvem kan vide det? noget sådant er før hændt i vort fag – desuden en foræring for at sætte ham ud hos en forpagter eller sende ham til søs, så at han aldrig kunne komme til at gøre sine forældre skam, forudsat at han var et uægte barn, som så mange af vore drenge er – men så kommer denne skurk og snapper ham væk ved højlys dag og så godt som stjæler ham ud af min lomme."

"Det skal ikke vare længe, førend vi begge gør vort mellemværende op med ham," sagde Ralph og lagde sin hånd på institutbestyrerens arm.

"Mellemværende!" gentog Squeers. "Ja, og jeg kunne have lyst til at lade ham have lidt til gode hos mig, som han siden kunne hente. Jeg ville bare ønske, at mrs. Squeers kunne få kløer i ham. Gud velsigne hende! Hun ville myrde ham, og det lige så gerne, som hun spiser sin middagsmad."

"Det kan vi tale nærmere om," sagde Ralph. "Jeg må have tid til at overveje det. At såre ham gennem hans egne følelser og tilbøjeligheder – hvis jeg kan ramme ham gennem denne dreng –"

"Ram ham, som De vil," faldt Squeers ham i talen, "men ram ham bare tilstrækkelig hårdt, så er jeg glad – og dermed vil jeg sige Dem god morgen. – Å hør! Vær så god at tage den lille drengs hat der på knagen og at løfte ham ned fra stolen."

Mens mr. Squeers i en skrigende tone henvendte disse ord til Newman Noggs, gik han ind i det lille kontor, hvor han med faderlig omhu satte hatten på sin søns hoved, mens Newman med pennen bag øret sad stiv og ubevægelig på sin stol og stirrede afvekslende på fader og søn.

"Er det ikke en smuk dreng?" sagde Squeers, idet han lagde hovedet på den ene side og trådte tilbage fra pulten for så meget des bedre at kunne bedømme lille Wackfords legemsforhold.

"Jo," svarede Newman.

"Ordentlig udbulnet, ikke sandt?" blev Squeers ved. "Han har lige så meget fedt som tyve andre drenge tilsammen, har han."

"Ja," svarede Newman og stak pludselig sit ansigt tæt hen mod Squeers. "Ja, det har han – lige så meget fedt som tyve andre! – Mere! Han har det hele. Gud hjælpe de andre. Ha, ha! Å Gud!" Efter disse usammenhængende ord bukkede Newman sig ned over sin pult og begyndte at skrive med vidunderlig hurtighed.

"Men hvad mener manden?" udbrød Squeers ganske rød i hovedet. "Er han fuld?"

Newman svarede ikke.

"Er han gal?" sagde Squeers.

Men endnu røbede Newman ingen bevidsthed om, at der var andre til stede end han selv, hvorfor Squeers gav sin harme luft ved at sige, at han var både fuld og gal, og med denne afskedsbemærkning førte han sin håbefulde søn bort.

I samme forhold som Ralph Nickleby kom til at føle en modstræbende og tøvende godhed for Kate, voksede hans afsky for Nicholas. Det kunne måske være, at han for at bøde på den svaghed at nære velvilje for en person fandt det nødvendigt at hade en anden endnu stærkere, men sådanne havde hans følelser i hvert tilfælde været. Og nu at blive trodset og foragtet, at blive fremstillet for hende i de værste og mest frastødende farver, at vide, at hun blev opfordret til at hade og foragte ham,

at føle, at der var smitte ved at røre ved ham og ved at omgås ham – at vide alt dette, og at vide, at ophavsmanden til det var den samme unge, fattige slægtning, der allerede ved deres første sammenkomst havde sagt ham imod og senere åbenlyst trodset ham, alt dette ophidsede hans sindige og forsigtige ondskab i en sådan grad, at der næppe fandtes noget, som han ikke ville have vovet for at tilfredsstille den, hvis han havde kunnet øjne muligheden af en øjeblikkelig hævn.

Men til alt held for Nicholas øjnede Ralph Nickleby ingen sådan mulighed, og skønt han pønsede på det hele dagen og under den hele række af planer og forretninger, som dagen førte med sig, bearbejdede dette vigtige emne, grublede han dog endnu stadig over det samme, da det blev nat, og fortsatte de samme ufrugtbare betragtninger.

"Da min broder var på hans alder, anstillede man sammenligninger imellem os, men altid til min skade. Han var åben, gavmild og munter, jeg en underfundig gnier med koldt, stillestående blod, uden andre lidenskaber end lysten til at spare og uden anden attrå end tørst efter vinding. Jeg huskede det godt, da jeg første gang så denne springfyr, men nu husker jeg det meget bedre."

Han havde revet Nicholas' brev i småstykker, og mens han talte, spredte han dem omkring som en støvregn.

"Når jeg hengiver mig til sådanne erindringer," fortsatte han med et bittert smil, "trænger de sig skarevis ind på mig fra utallige sider. Da en del mennesker lader, som om de foragter pengenes magt, må jeg søge at vise dem, hvor stor den er."

Og da Ralph Nickleby nu var oplagt til at sove, gik han i seng.

35

Smike gør bekendtskab med mrs. Nickleby og Kate. Nicholas gør ligeledes ny bekendtskaber, og lysere dage synes at dages for familien.

Efter at Nicholas havde ført sin moder og sin søster til den godmodige portrætmalerskes lejlighed og forvisset sig om, at sir Mulberry Hawk ikke svævede i livsfare, henvendte han sine tanker på den stakkels Smike, der var blevet utrøstelig tilbage hos Newman og længselsfuldt ventede på nærmere underretning om sin beskytter.

"Da han bliver medlem af vor lille husstand, hvor vi end kommer til at bo, og hvad skæbnen end måtte forbeholde os," tænkte Nicholas, "må jeg på tilbørlig måde forestille den stakkels fyr. De vil være gode imod ham for hans egen skyld, og selv om det ikke sker i det omfang, jeg kunne ønske, vil de dog også gøre noget for min."

Nicholas sagde "de", skønt hans formodninger indskrænkede sig til en person. For Kate var han rolig nok, men han kendte sin moders særheder og var ikke så ganske vis på, at Smike ville finde nåde for hendes øjne.

"Imidlertid," tænkte Nicholas, da han gik bort i sit menneskekærlige ærinde, "kan hun ikke andet end fatte godhed for ham, når hun ser, hvilken opofrende fyr han er, og da hun snart må gøre denne opdagelse, vil hans prøvetid kun blive kort."

"Jeg var bange for," sagde Smike, overmåde glad ved at se sin ven igen, "at De på ny var kommet i forlegenhed. Tiden forekom mig til sidst så lang, at jeg næsten var bange for, at De var blevet borte."

"Borte?" svarede Nicholas i en munter tone. "Nej, så let må du ikke tro, du bliver mig kvit. Jeg vil endnu mange tusinde gange komme op på overfladen, og jo stærkere jeg bliver stødt ned, des hurtigere dukker jeg op igen, Smike. Men følg nu med; jeg er kommet for at bringe dig hjem."

"Hjem?" stammede Smike og trak sig frygtsomt tilbage.

"Ja," svarede Nicholas og tog hans arm. "Hvorfor ikke?"

"Der var en tid," sagde Smike, "da jeg dag og nat i mange år nærede sådanne forhåbninger. Jeg længtes efter hjemmet, til jeg blev træt og tæredes hen af sorg, men nu –"

"Og hvad nu?" spurgte Nicholas og så ham venlig i ansigtet. "Hvad nu, gamle ven?"

"Jeg kan ikke forlade Dem for at komme til noget som helst hjem på Jorden," svarede Smike og trykkede hans hånd, "med undtagelse af ét – med undtagelse af ét. Jeg bliver ikke gammel, og hvis Deres hånd lagde mig i min grav, og jeg før min død kunne tænke mig, at De undertiden vil komme og betragte den med Deres venlige smil om sommeren, når alt er levende – ikke dødt som jeg – da kan jeg næsten uden en tåre gå til dette hjem."

"Hvorfor taler du således, min stakkels ven, når du lever lykkeligt hos mig?" sagde Nicholas.

"Fordi *jeg* vil blive anderledes, men mine omgivelser ikke. Og hvis de glemte mig, fik jeg det aldrig at vide," svarede Smike.

"På kirkegården er vi alle lige, men her er der ingen, som ligner mig. Jeg er et stakkels skrog, det ved jeg meget godt."

"Du er en tåbelig, enfoldig fyr," sagde Nicholas muntert. "Er det det, du mener, så har du ret. Men det er et alt for ynkeligt ansigt at møde med i dameselskab – og oven i købet hos min smukke søster, som du tit har spurgt mig om. Er det dit Yorkshire-galanteri? Skam dig, skam dig!"

Smike blev oplivet og smilede.

"Når jeg taler om et hjem," fortsatte Nicholas, "taler jeg om mit, der naturligvis også er dit. Hvis det skulle betegnes med fire bestemte vægge og et tag, så skal Gud vide, at jeg ville have ondt ved at sige, hvor det er, men det er ikke det, jeg mener. Når jeg taler om et hjem, taler jeg om det sted, hvor – i mangel af et bedre – de, som jeg elsker, opholder sig, og selv om dette sted var et sigøjnertelt eller en lade, ville jeg dog kalde det med det samme gode navn. Men nu afsted til, hvad der for tiden er mit hjem og som, hvor ængstelig du end kan være, ikke vil forfærde dig hverken ved sin storhed eller ved sin pragt."

Med disse ord tog Nicholas sin kammerat under armen og gik med ham til miss La Creevys hus, idet han sagde endnu meget mere i samme retning og ofte viste ham forskellige ting, som kunne more og adsprede ham undervejs.

"Se her, Kate," sagde Nicholas, idet han trådte ind i det værelse, hvor hans søster sad alene, "her er den trofaste ven og kærlige rejsefælle, som jeg forberedte dig på at modtage."

Stakkels Smike var i starten temmelig undselig, kejtet og bange, men Kate nærmede sig så venligt til ham og sagde med så blid en stemme, hvor meget hun efter alt, hvad hendes broder havde fortalt hende, havde længtes efter at få ham at se,

og hvor taknemmelig hun var ham, fordi han så væsentligt havde bidraget til at holde Nicholas' mod oppe under deres genvordigheder, at han begyndte at blive helt tvivlrådig, om han skulle fælde tårer eller ikke, og blev så endnu mere forlegen. Imidlertid lykkedes det ham dog i afbrudte ord at få sagt, at Nicholas var hans eneste ven, og at han med glæde ville give sit liv for at være ham til nytte. Skønt Kate var så venlig og opmærksom, syntes hun dog slet ikke at lægge mærke til hans sorg og beklemthed, så at han snart fattede sig og følte sig som hjemme.

Nu kom miss La Creevy ind, og for hende måtte Smike ligeledes forestilles. Den lille dame var også meget venlig og vidunderligt snaksom – ikke over for Smike, for det ville have gjort ham bange, men over for Nicholas og hans søster. Efter nogen tids forløb talte hun nu og da til Smike, idet hun spurgte, om han forstod sig på ligheder, og om han fandt, at portrættet der i krogen lignede hende, og om han troede, at det ville have taget sig bedre ud, hvis hun havde gjort sig ti år yngre, og om han ikke i det hele taget mente, at unge damer, ikke alene som portrætter, men også i levende live, var behageligere at se på end gamle. Hun gjorde desuden mange flere småløjer og skæmtefulde bemærkninger og fremsatte dem med en sådan godmodighed og munterhed, at Smike tænkte ved sig selv, at hun var den rareste dame, han nogen sinde havde set, endog endnu rarere end mrs. Grudden ved mr. Crummles' teater, skønt hun dog også var en rar dame og talte måske mere, men helt sikkert højere end miss La Creevy.

Omsider gik døren op, og en dame i sørgedragt trådte ind. Efter at Nicholas kærligt havde kysset den sørgeklædte dame og

kaldt hende moder, førte han hende hen til den stol, Smike havde rejst sig fra.

"Du er altid så godhjertet og parat til at hjælpe de undertrykte, kære moder," sagde Nicholas, "at jeg føler mig overbevist om, du vil være velvilligt stemt imod ham."

"Jeg kan forsikre dig, min kære søn," svarede moderen, idet hun så meget vist på den ny ven og nejede noget mere majestætisk for ham, end der egentlig syntes at være grund til, "jeg kan forsikre dig, at enhver af dine venner har, hvad han naturligvis og selvfølgelig bør og må have, et stort krav på mig, og det er mig naturligvis en meget stor fornøjelse at gøre bekendtskab med alle, som du har interesse for. Det kan der ingen tvivl være om, aldeles ingen, ikke den mindste i verden. Men jeg må dog samtidig sige, min kære Nicholas, som jeg plejede at sige til din salig fader, når han bragte en fremmed hjem med sig til middag, og der intet var i huset, at hvis han var kommet i forgårs – nej, jeg mener nu ikke i forgårs; jeg burde måske have sagt i sidste år – ville vi have været bedre i stand til at modtage ham på passende måde."

Med disse bemærkninger vendte mrs. Nickleby sig om mod sin datter og spurgte med en hørlig hvisken, om den fremmede skulle blive der natten over. "For hvis så er, kære Kate, indser jeg sandelig ikke, hvor han skal sove."

Kate trådte hen til moderen og hviskede noget til hende uden at røbe spor af utålmodighed eller vrede.

"Gud, bedste Kate," sagde mrs. Nickleby og veg tilbage, "hvor du dog kildrer mig! Det forstår jeg naturligvis nok, uden at du behøver at fortælle mig det, og det samme, sagde jeg til Nicholas, og det glæder mig overmåde meget. Du har ikke,

kære Nicholas," tilføjede hun, idet hun vendte sig om med en mindre tilbageholden mine, "sagt mig din vens navn."

"Hans navn, moder," svarede Nicholas, "er Smike."

Virkningen af denne meddelelse var meget uventet, for ikke så snart var navnet blevet udtalt, førend mrs. Nickleby sank ned på en stol og brast i gråd.

"Hvad er der på færde?" udbrød Nicholas og løb hen for at holde på hende.

"Det lyder ligesom Pyke," svarede mrs. Nickleby, "ganske som Pyke. Tal ikke til mig – det går straks over."

Og efter at mrs. Nickleby havde vist alle tegn på langsom kvælning i alle stadier og drukket omtrent en teskefuld vand af et fuldt glas og spildt resten, blev det bedre med hende, og med et svagt smil sagde hun, at hun godt vidste, at det var meget tosset af hende.

"Det er en familiesvaghed," sagde mrs. Nickleby, "og følgelig kan jeg ikke gøre for det. Din bedstemoder, Kate, havde det ganske på samme måde. Ved den mindste spænding, den ubetydeligste overraskelse faldt hun øjeblikkelig i besvimelse. Jeg har tit og mange gange hørt hende fortælle, at da hun engang, mens hun endnu var en ung dame, og førend hun blev gift, drejede om et hjørne ind i Oxford Street, løb hun imod sin frisør, der, som det syntes, flygtede for en bjørn, og alene pludseligheden af dette møde gjorde, at hun øjeblikkelig besvimede. Men vent lidt," sagde mrs. Nickleby, idet hun standsede for at tænke sig om, "lad mig engang se, om det er rigtigt. Var det hendes frisør, som var flygtet bort for en bjørn, eller var det en bjørn, som var flygtet bort for hendes frisør? Jeg kan virkelig ikke huske det i dette øjeblik, men frisøren var en

smuk mand, ved jeg, og en gentleman i sit væsen, så det kommer ikke an på det."

Fra dette øjeblik blev mrs. Nickleby, der umærkeligt var kommet i en af sine tilbageskuende stemninger, mere og mere oprømt, og gik lejlighedsvis ved en let vending af samtalen over til forskellige andre anekdoter, der havde lige så lidt at gøre med det foreliggende emne.

"Mr. Smike er jo fra Yorkshire, Nicholas?" sagde mrs. Nickleby efter bordet, efter at hun havde tiet i nogen tid.

"Ja, moder," svarede Nicholas. "Jeg ser, at du ikke har glemt hans sørgelige historie."

"Å Gud nej," udbrød mrs. Nickleby. "Ja, den var virkelig sørgelig! Har De aldrig, mr. Smike, været til middagsselskab hos Grimbles på Grimble Hall? Han er en meget stolt mand, den sir Thomas Grimble, med seks voksne og meget elskværdige døtre og den skønneste park i hele grevskabet."

"Kære moder," sagde Nicholas, "hvor kan du tro, at et ulykkeligt udskud i en skole i Yorkshire skulle blive bedt i selskab hos godsejerne i omegnen?"

"Da forekommer det mig dog virkelig ikke så overordentlig påfaldende," sagde mrs. Nickleby. "Mens jeg gik i skole, var jeg i det mindste to gange hvert halvår på besøg hos Hawkins', og de er dog langt rigere end Grimbles og besvogrede med dem, så du ser, at det slet ikke er så urimeligt."

Efter at hun på denne triumferende måde havde slået Nicholas af marken, glemte hun pludselig Smikes virkelige navn og fik en uimodståelig tilbøjelighed til at kalde ham mr. Slammons. Dette tilskrev hun den mærkelige lighed mellem de to navne med hensyn til lyden, idet de begge begyndte med et S

og desuden stavedes med et M. Men hvad han nu hed eller ikke hed, så var der ingen tvivl om, at han var en fortræffelig tilhører, en egenskab, som bidrog betydeligt til at tilvejebringe det bedste forhold imellem dem og bevægede mrs. Nickleby til i de mest rosende udtryk at udtale sig om ham.

Således herskede der en meget behagelig og venskabelig stemning i den lille kreds indtil mandag morgen, da Nicholas for en kort tid trak sig tilbage for alvorligt at overveje sine affærer og om muligt bestemme sig for en løbebane, som kunne sætte ham i stand til at ernære dem, der nu var så ganske afhængige af hans arbejde.

Mere end én gang tænkte han på mr. Crummles, men skønt Kate kendte hele sammenhængen med hans forhold til ham, var hans moder uvidende om det, og han forudså en mængde gnavne indvendinger fra hendes side, hvis han ville søge sit udkomme ved teatret. Desuden viste der sig endnu alvorligere grunde imod, at han vendte tilbage til denne stilling. Uden hensyn til det sparsomme og usikre udbytte og hans egen overbevisning om, at han aldrig kunne håbe at udmærke sig, ikke engang som provinsskuespiller, kunne han jo dog ikke føre sin søster fra by til by og sted til sted og udelukke hende fra al anden omgang end den, han så godt som uden valg var nødt til at finde sig i.

"Det går ikke an," sagde Nicholas og rystede på hovedet, "jeg må prøve på noget andet."

Men det var langt lettere sagt end gjort, for hvad kunne han udrette med den smule verdenserfaring, han havde skaffet sig i sin korte prøvetid, med en tilstrækkelig portion ubesindighed

og hidsighed, et meget ringe forråd af penge og et endnu tarveligere forråd af venner?

"Nå," sagde Nicholas, "jeg vil gøre endnu et forsøg med generalagenturet."

Mens han med raske skridt gik derhen, måtte han smile over sig selv, for endnu et øjeblik i forvejen havde han bebrejdet sig sin ubesindighed. Imidlertid bragte dette ham dog ikke fra hans beslutning, men han blev ved at gå, idet han oven i købet undervejs forestillede sig allehånde glimrende muligheder og, måske med god grund, ønskede sig til lykke med at have et så elastisk og livligt sind. Agenturet så ganske ud, som da han sidst havde forladt det, og på et par undtagelser nær syntes endog de samme plakater, som han tidligere havde set, endnu at hænge i vinduerne. Det var de samme uplettede herskaber, som søgte dydige tjenestefolk, og de samme dydige tjenestefolk, som søgte uplettede herskaber, de samme udmærkede ejendomme til at anbringe kapitaler i, og de samme uhyre masser af kapitaler, som ønskedes anbragt i ejendomme, og, kort sagt de samme chancer for alle slags mennesker, som søgte deres lykke. Og et påfaldende bevis på nationalvelstanden var det, at der ikke var fundet mennesker, som for længe siden havde benyttet sig af så store fordele.

Idet Nicholas standsede for at se ind ad vinduet, standsede en gammel herre tilfældigvis også, og mens Nicholas nu lod sit øje løbe langs med ruderne fra venstre til højre for at opdage en plakat med rigtig store bogstaver, som han kunne bruge, fik han øje på den gamle herre og så instinktivt fra vinduet hen på ham for at iagttage ham nøjere.

Det var en kraftig gammel krabat i en bredskødet, temmelig vid og magelig blå kjole uden egentligt liv. Hans svære ben var iførte drapfarvede knæbenklæder og lange gamacher, og på hovedet havde han en lavpuldet, bredskygget hat af den slags, som en formuende kvæghandler ville gå med. Hans kjole var knappet, og hans kløftede dobbelthage gik helt ned i folderne af et hvidt halstørklæde – ikke et af disse stive og stivede halsbind, men et godt, mageligt, gammeldags hvidt halstørklæde, som man kunne gå i seng med, uden at føle sig besværet af det. Men hvad der især tiltrak sig Nicholas' opmærksomhed, var den gamles øje – aldrig har der været mage til så klart, blinkende, ærligt, muntert og glad et øje! Og der stod han og så en smule i vejret, med den ene hånd stukket ind på brystet inden for kjolen, og med den anden legede han med sin gammeldags guldurkæde, med hovedet en smule på den ene side og hatten lidt mere på den ene side end hovedet – men det var åbenbart et rent tilfælde, ikke hans sædvanlige måde at bære den på – et venligt smil spillede om hans mund, og i hans lystige gamle ansigt var der en så komisk blanding af skælmeri, naturlighed, velvilje og godmodighed, at Nicholas godt kunne være blevet stående og have set på ham indtil aften og imens glemt, at der i den hele vide verden kunne findes et mismodigt sind eller et surt ansigt. Men der var ikke tale om denne fornøjelse, for skønt han ingenlunde syntes at mærke, at han var genstand for iagttagelse, kom han dog til at se på Nicholas, hvorpå denne af frygt for at støde ham fortsatte sin undersøgelse af vinduet.

Men stadig stod den gamle der og skottede fra plakat til plakat, og Nicholas kunne ikke bare sig for endnu en gang at vende sine øjne mod hans ansigt; med det sære og påfaldende

ved hans ydre var der blandet noget så ubeskriveligt indtagende og samtidig værdigt, og der tindrede så mange små lys i krogene ved hans mund og hans øjne, at det ikke alene var morsomt, men en sand fryd at betragte ham.

Under disse omstændigheder var det intet under, at den gamle mand mere end en gang greb Nicholas på fersk gerning, og hver gang blev Nicholas rød og forlegen. Han havde begyndt at tænke på, om det virkelig skulle være muligt, at den ukendte søgte en skriver eller sekretær, og han syntes, at den gamle herre måtte vide det. Hvor lang tid der end behøves til at fortælle dette, så tog det dog ikke stort mere end et par minutter, og ligesom den ukendte ville til at gå videre, opfangede Nicholas atter hans blik og fremstammede i sin forlegenhed over det en undskyldning.

"Ingen forseelse, ingen forseelse!" sagde den gamle mand og talte i sådan en kærlig tone og med den stemme, man kunne vente, han havde, at Nicholas fik mod til endnu at sige et par ord.

"Det er en mængde stillinger, som tilbydes her, sir," sagde han halvt smilende, idet han pegede på vinduet.

"Det samme har sikkert mangfoldige mennesker, der har ønsket sig arbejde, ofte tænkt," svarede den gamle.

Med disse ord gik han, men da han så, at Nicholas var i begreb med at tale, sagtnede han godmodigt sine skridt, som om han nødig ville støde ham. Efter at have vaklet lidt, som man undertiden kan se to mennesker på gaden gøre, når de har vekslet et nik og ikke ved, om de skal vende om og tale eller ikke, stod Nicholas ved den gamle mands side.

"De vil sige noget, unge mand; hvad er det?"

"Kun, at jeg næsten havde håbet – troet, skulle jeg sige – at De havde en eller anden hensigt med at se på annoncerne," sagde Nicholas.

"Ja så, ja så, men hvilken hensigt – hvilken hensigt?" spurgte den gamle mand med et skælmsk blik på Nicholas. "Troede De måske, at jeg søgte en plads, hvad? Troede De det?"

Nicholas rystede på hovedet.

"Ha, ha, ha!" lo den gamle og gned sig i hænderne og om håndleddene, som om han vaskede dem. "I alt fald en meget naturlig tanke, da De så mig kigge på plakaterne. Det samme troede jeg først om Dem, kan jeg sige Dem."

"Og hvis De var blevet i den tro, ville De ikke have været langt fra sandheden," svarede Nicholas.

"Hvad?" udbrød den gamle mand og målte ham fra øverst til nederst. "Hvad? Min Gud, nej, nej! En velopdragen ung herre skulle være i en sådan forlegenhed? Nej, nej."

Nicholas bukkede og ville gå.

"Vent lidt," sagde den gamle mand og vinkede ham ind i en sidegade, hvor de kunne tale mere uforstyrret. "Hvad var det, De mente?"

"Kun at Deres venlige ansigt og væsen, der er så forskellige fra alt, hvad jeg hidtil har set, fristede mig til en tilståelse, som det ikke kunne være faldet mig ind at gøre nogen anden fremmed i denne londonske ørken," svarede Nicholas.

"Ørken? Ja, det er den, det er den. Godt. Det er en ørken," sagde den gamle mand med megen bevægelse. "Også for mig var den det engang. Jeg kom barfodet hertil – jeg har aldrig glemt det, Gud være lovet!" og med disse ord løftede han hatten fra sit hoved og så meget alvorlig ud. "Hvad er der i vejen – hvad

er det – hvorledes er det alt sammen gået til?" spurgte den gamle mand, idet han lagde sin hånd på Nicholas' skulder og gik op ad gaden med ham. "De er i – ikke sandt?" tilføjede han og lagde sin finger på ærmet af hans sorte frakke. "Hvem er det for, hvad?"

"Min fader," svarede Nicholas.

"Å!" sagde den gamle herre hurtigt. "Slem sag for en ung mand at miste sin fader. Og måske en moder, som nu er enke?"

Nicholas sukkede.

"Og brødre og søstre med, hvad?"

"En søster," svarede Nicholas.

"Stakkels barn, stakkels barn! Og De er ganske sikkert boglærd?" sagde den gamle mand og så den unge vist i ansigtet.

"Jeg har fået en ganske god opdragelse," sagde Nicholas.

"Herlig ting," sagde den gamle herre, "kundskaber er en stor ting – en meget stor ting – jeg har ingen fået, men des mere beundrer jeg dem hos andre. En meget herlig ting – ja, ja. Fortæl mig mere af Deres historie, fortæl mig den helt. Ingen næsvis nysgerrighed, nej, nej."

Der var noget så inderligt og uskyldigt i den måde, alt dette blev sagt på, og en så fuldstændig tilsidesættelse af den vedtægtsmæssige tvang og kulde, at Nicholas ikke kunne modstå. Blandt mennesker, der er i besiddelse af sunde og dygtige egenskaber, er intet så smittende som ren åbenhjertighed. Nicholas følte sig også straks påvirket og meddelte uforbeholdent hovedpunkterne af sin lille historie, idet han kun fortiede navne og så lidt som muligt berørte sin onkels opførsel mod Kate. Den gamle mand hørte meget

opmærksomt efter og drog, da han havde talt færdig, ivrigt hans arm ind under sin.

"Ikke et ord mere, ikke et ord mere," sagde han. "Følg med mig. Vi må ikke spilde et minut."

Med disse ord trak den gamle mand ham tilbage til Oxford Street og råbte en omnibus an, som skulle til City. Han skubbede Nicholas ind foran sig og fulgte selv efter. Da han syntes at være meget spændt og urolig, og hver gang Nicholas ville vide noget, øjeblikkelig afbrød ham med: "Ikke et ord mere, ikke et ord mere," fandt den unge mand det bedst ikke oftere at prøve på at forstyrre ham. De kørte altså til City, uden at tale med hinanden, og jo længere de kørte, des mere nysgerrig blev Nicholas efter at vide, hvorledes hans eventyr ville ende.

Da de var kommet til Bank of England, steg den gamle herre meget rask ud og ilede, efter atter at have taget Nicholas' arm, med ham gennem forskellige Threadneedle Street og forskellige gader, stræder og gyder, til de kom ud på en lille rolig og skyggefuld plads, hvor han førte Nicholas ind i det ældste og pynteligste af forretningshusene der. Det eneste, som stod over døren, var: *Brødrene Cheeryble*, men efter et hastigt blik på adresserne på nogle hist og her liggende vareballer, antog Nicholas, at brødrene Cheeryble var købmænd, som handlede med Tyskland.

Efter at være gået igennem et pakhus, som viste alle tegn på en blomstrende forretning, førte mr. Cheeryble – for det antog Nicholas ham for, på grund af den ærbødighed, som pakhuskarlene og dragerne havde vist ham, mens de gik forbi dem – ham ind i et lille, ved et skillerum afsondret kontor, der lignede en stor glaskasse, og i dette kontor sad – så fri for støv

og pletter, som om han var puttet ind i glaskassen, førend låget blev lagt på, og ikke siden havde været ude af den – en tyk, aldrende bogholder med et bredt ansigt, sølvbriller og pudret hår.

"Er min broder inde i sit værelse, Tim?" spurgte mr. Cheeryble med ikke mindre venlighed, end han havde vist Nicholas.

"Ja han er, sir," svarede den tykke bogholder og vendte sine brilleglas mod sin principal og sine øjne mod Nicholas, "men mr. Trimmers er inde hos ham."

"Ja så, hvad mon han vil, Tim?" spurgte mr. Cheeryble.

"Han samler bidrag ind til enken og børnene efter en mand, som i morges mistede livet i den ostindiske dok, sir," svarede Tim. "Knust af et sukkerfad, sir."

"Det er et godt menneske," sagde mr. Cheeryble med stor inderlighed. "Det er en kærlig sjæl. Jeg er Trimmers meget forbunden; Trimmers er en af vore bedste venner og gør os bekendt med tusinde tilfælde, som vi aldrig selv ville have opdaget; jeg er Trimmers meget taknemmelig."

Med disse ord gned mr. Cheeryble sig uendelig fornøjet i hænderne, og da mr. Trimmers i det samme kom forbi døren for at gå, ilede han efter ham og tog ham i hånden.

"Jeg må takke Dem tusinde gange, Trimmers – ti tusinde gange – De har vist os en venskabstjeneste, en sand venskabstjeneste," sagde mr. Cheeryble og trak ham ind i en krog, for at ingen skulle høre, hvad han sagde. "Hvor mange børn er der, og hvad har min broder Ned givet, Trimmers?"

"Der er seks børn," svarede Trimmers, "og Deres broder har givet os tyve pund."

"Min broder Ned er et godt menneske ligesom De selv, Trimmers," sagde den gamle mand og trykkede lysende af ivrighed begge hans hænder. "Skriv mig for andre tyve – eller – vent et minut – vent et minut. Vi må ikke gøre opsigt; skriv mig for ti pund og Tim Linkinwater for ti. En anvisning på tyve pund til mr. Trimmers, Tim. Gud velsigne Dem, Trimmers, og kom og spis hos os en dag i denne uge; de vil altid finde kniv og gaffel parate og gør os en stor fornøjelse med at komme. Nå, bedste sir – anvisningen til mr. Trimmers, Tim. Knust af et sukkerfad og seks stakkels børn – å Gud, å Gud!"

Mr. Cheeryble talte så hurtigt, han kunne, for at afværge enhver venskabelig indvending fra indsamlerens side mod størrelsen af hans gave og førte Nicholas, der var lige så forbavset som rørt over, hvad han i denne korte tid havde set og hørt, til det andet værelse.

"Broder Ned," sagde mr. Cheeryble, idet han bankede på og bukkede sig for at høre efter, "har du tid til at tale et par ord med mig?"

"Kære broder Charles," svarede en stemme indenfor, der lød så ganske som den, der nylig havde talt, at Nicholas studsede og næsten troede, at det var den samme, "stil dog ikke sådan et spørgsmål, men kom straks ind."

De trådte ind uden flere ord, men hvor stor blev ikke Nicholas' forbavselse, da hans fører gik videre og vekslede en varm hilsen med en anden gammel herre, der var et sandt sidestykke til ham selv. Det samme ansigt, den samme skikkelse, den samme kjole, vest og halstørklæde, de samme benklæder og gamacher – ja, der hang endog den samme hvide hat på væggen. Mens de trykkede hinandens hånd, opklaredes

deres ansigter af strålende, kærlige blikke, som det ville have været en fryd at se hos små børn, men som hos så gamle mænd var usigelig rørende. Nicholas lagde imidlertid mærke til, at den sidste gamle herre var noget kraftigere end broderen, hvilket i forbindelse med en smule mere tunghed i gang og holdning var den eneste synlige forskel imellem dem. Ingen kunne tvivle om, at de var tvillinger.

"Broder Ned," sagde Nicholas' ven, idet han lukkede døren, "her er en ung ven af mig, som vi må hjælpe. Af retfærdighed såvel imod ham som imod os selv må vi undersøge, om hans udsagn er rigtige, og hvis de da bekræftes – det føler jeg mig overbevist om – må vi hjælpe ham, må vi hjælpe ham, broder Ned."

"Det er nok, kære broder, når du siger, at vi må," svarede den anden. "Når du siger det, behøves der ingen flere undersøgelser. Han skal hjælpes. Hvori består hans trang, og hvad ønsker han? Hvor er Tim Linkinwater? Lad os få ham herind."

Begge brødrene havde, hvad der fortjener at bemærkes, en såre kraftig og inderlig udtryksmåde, begge havde mistet næsten de samme tænder, hvilket gav deres tale den samme ejendommelighed, og begge talte, som om de, foruden at besidde den milde sindsro, som kun den kærligste og mest mistroiske natur kan skænke, havde pillet svesker ud af Fortunas bedste budding og beholdt dem i munden for at kunne bruge dem ved given lejlighed.

"Hvor er Tim Linkinwater?" sagde broder Ned.

"Vent lidt, vent lidt," sagde broder Charles og tog den anden til side. "Jeg har en plan, kære broder. Tim begynder at blive

gammel, og Tim har været en tro tjener, broder Ned, og jeg tror ikke, at vi har lønnet hans tro tjeneste tilstrækkelig ved at give Tims moder og søster pension og købe et lille gravsted til familien, da hans salig broder døde."

"Nej, nej," svarede den anden. "Ganske vist ikke. Ikke halvt nok."

"Hvis vi kunne lette forretningerne for Tim," sagde den gamle herre, "og formå ham til undertiden at tage ud på landet og desuden to-tre gange om ugen sove i den friske luft – hvilket han kunne, hvis han mødte en time senere om morgenen – så ville gamle Tim Linkinwater med tiden blive ung igen, og han er dog hele tre år ældre end vi. Gamle Tim ung igen, hvad, broder Ned, hvad? Jeg kan huske gamle Tim som en lille dreng, og det kan du vist med? Ha, ha, ha! Stakkels Tim, stakkels Tim!"

Og de prægtige gamle fyre smilede til hinanden, hver med en kærlig tåre i øjet for gamle Tim.

"Men hør mig nu først, hør mig nu først, broder Ned," sagde den gamle mand hastigt, idet han satte en stol på hver side af Nicholas. "Jeg vil selv fortælle dig det, broder, da den unge herre er beskeden og boglærd, Ned, og jeg ikke finder det rigtigt, at han endnu en gang fortæller os sin historie, som om han var en tigger, eller vi tvivlede om hans sanddruhed. Nej, nej."

"Nej, nej," svarede den anden med et alvorligt nik. "Meget rigtigt, kære broder, meget rigtigt."

"Han vil nok rette mig, hvis jeg skulle lave en fejl," sagde Nicholas' ven. "Men hvad enten jeg nu gør det eller ikke, vil du blive meget rørt, broder Ned, da du vil komme til at huske på den tid, da vi selv var to venneløse knøse og tjente vor første shilling i denne store by."

Broder Charles fortalte nu på sin ukunstlede måde de enkeltheder, han havde hørt af Nicholas. Den derpå følgende samtale var lang, og da den var forbi, fandt en næsten lige så lang, hemmelig rådslagning mellem broder Ned og Tim Linkinwater sted i et andet værelse. Det er ingen skam for Nicholas, når vi siger, at førend han havde været ti minutter sammen med brødrene, kunne han ikke mæle et ord ved enhver ny, venlig og deltagende ytring, men kun hulke som et barn. Omsider kom broder Ned og Tim Linkinwater ind sammen, hvorpå Tim straks gik hen til Nicholas og med få ord – han var i reglen en mand af få ord – hviskede ham i øret, at han havde skrevet hans adresse ned og ville indfinde sig hos ham samme aften klokken otte. Derefter pudsede Tim sine briller og satte dem på, før han hørte, hvad mere brødrene Cheeryble havde at sige.

"Tim," sagde broder Charles, "De ved altså, at vi har i sinde at tage denne unge herre på vort kontor?"

Broder Ned bemærkede, at Tim var underrettet om denne plan og fuldstændig billigede den, og da Tim havde nikket og sagt ja, rettede han sig og så særlig tyk og vigtig ud. Derpå opstod der en dyb tavshed.

"Men derfor kommer jeg ikke en time senere om morgenen, siger jeg Dem," udbrød Tim pludselig, idet han gav sig et meget bestemt udseende. "Jeg vil ikke sove i den friske luft, og lige så lidt tager jeg ud på landet. Jo, det kunne klæde mig godt i min alder!"

"Pokker i vold med Deres halsstarrighed, Tim Linkinwater," sagde broder Charles, der så på ham uden gnist af vrede og med et ansigt, som strålede af hengivenhed for den gamle

bogholder. "Pokker i vold med Deres halsstarrighed, Tim Linkinwater. Hvad er Deres mening, sir?"

"Til majdag," sagde Tim, idet han gjorde en beregning i luften og slog en indbildt streg under den, førend han sluttede den af, "til majdag har jeg i fire og fyrre år været bogholder hos brødrene Cheeryble. I al den tid har jeg hver morgen (søndagene undtaget) på slaget ni åbnet kassen og hver aften klokken halv elleve (undtagen på de udenlandske postaftener, og da tyve minutter før tolv) gået hele huset igennem og set efter, om dørene var lukket og ilden slukket. Ikke en eneste nat har jeg sovet andre steder end oppe på kvisten. Midt i vinduet står den samme kasse resedaer og ved siden af den de samme to urtepotter, som jeg havde med, da jeg kom hertil. Der findes ikke – jeg har sagt det tit nok og vil forsvare det, mod hvem det skal være – der findes ikke mage til dette sted i hele den vide verden. Det ved jeg," sagde Tim med pludselig bestemthed, idet han så sig om med et alvorligt blik. "Nej, ikke et eneste sted. Hverken til forretninger eller til adspredelse, hverken sommer eller vinter – mig kommer det ud på et – findes mage til det! Der er ikke sådan en kilde i hele England som posten i porten. Der er ikke sådan en udsigt i hele England som udsigten fra mit vindue; jeg har betragtet den hver morgen, førend jeg har barberet mig, og må dog vel altså kende den. I fire og fyrre år har jeg sovet i det værelse, og hvis det ikke var til ulejlighed og til gene for forretningen, ville jeg udbede mig tilladelse til at dø der."

"For pokker, Tim Linkinwater, hvor tør De tale om at dø?" udbrød begge tvillingerne, drevet af en og samme tanke, og pudsede voldsomt deres næser.

"Det var kun det, jeg vil sige, mr. Edwin og mr. Charles," sagde Tim, idet han atter rettede sig. "Det er ikke første gang, De har talt om at give mig nådsensbrød, men med Deres tilladelse vil vi lade det være den sidste og ikke oftere berøre dette emne."

Med disse ord spankulerede Tim Linkinwater ud og lukkede sig inde i sin glaskasse med en mine, som om han havde sagt, hvad der lå ham på hjertet, og var fast besluttet på ikke at lade sig rokke. Brødrene vekslede blikke og hostede nogle gange uden at tale.

"Der må gøres noget ved ham, broder Ned," sagde den anden med varme, "vi bør ikke længere finde os i hans gamle betænkeligheder. De bør ikke tåles. Han må gøres til kompagnon, broder Ned, og vil han ikke føje sig i det med det gode, må vi bruge tvang."

"Fuldstændig rigtigt," svarede broder Ned og nikkede med den største bestemthed, "fuldstændig rigtigt, kære broder. Vil han ikke tage mod fornuft, må vi gøre det mod hans vilje og vise ham, at det er vor faste beslutning at bruge vor myndighed. Vi må skændes med ham, broder Charles."

"Det må vi – vi må skændes med Tim Linkinwater," sagde den anden. "Men vi tør ikke opholde vor unge ven her længere, kære broder, da den stakkels dame og hendes datter vil længes efter ham. Lad os derfor tage afsked med ham for øjeblikket og – så, så – tag Dem i agt for den kasse – og – nej, nej, ikke et ord mere, men vær forsigtig på gadehjørnerne og –"

Og med alle de løsrevne og usammenhængende ord, som kunne hindre Nicholas i at udtale sin tak, skyndte brødrene på ham, idet de hele tiden trykkede hans hænder og temmelig

uheldigt – de var kun stympere i forstillelseskunsten! – lod, som om de var fuldstændig uvidende om de følelser, der overvældede ham. Nicholas' hjerte var for fuldt til, at han turde vove sig ud på gaden, førend han havde fattet sig noget, og da han til sidst smuttede ud fra den mørke krog ved indgangen, hvor han havde været nødt til at standse, så han et glimt af tvillingerne, som listede sig til at se ind i glaskassen, åbenbart i tvivl om, hvor vidt de straks skulle fortsætte deres sidste angreb eller vente noget med yderligere at belejre den ubøjelige Tim Linkinwater.

At skildre den fryd og forundring, som de nys beskrevne tildragelser vakte i miss La Creevys bolig, og alt, hvad der blev gjort, sagt, tænkt, ventet, håbet og spået som følge af dem, ville føre os for vidt. Det må derfor være nok at sige, at Tim Linkinwater indfandt sig punktligt på det bestemte klokkeslæt, at han, hvor sær han også var, og hvor omhyggeligt han end vågede over, at hans principalers rundhåndede højmodighed ikke blev misbrugt, dog med kraft og varme udtalte sig til fordel for Nicholas, og at denne dagen efter blev udnævnt til kontorist hos brødrene Cheeryble med en foreløbig løn af et hundrede og tyve pund om året.

"Og jeg mener, kære broder," sagde Nicholas' første ven, "at vi måske kan overlade dem det lille ledige hus i Bow for noget under den sædvanlige leje?"

"For ingenting," sagde broder Ned. "Vi er rige og bør skamme os ved under disse omstændigheder at tage mod leje. – For ingenting, kære broder."

"Det ville måske dog være bedre at forlange noget, broder Ned," sagde den anden blidt, "det ville bidrage til, at de blev ved

med at være tarvelige og nøjsomme, ser du, og fjerne enhver pinlig følelse af alt for stor taknemmelighedsgæld. Vi kunne jo for eksempel forlange femten eller tyve pund og, hvis de betaler punktligt, erstatte dem det på andre måder. Og jeg kunne jo hemmeligt yde dem et lille lån til en smule bohave, og du kunne jo også hemmeligt give dem et lille lån, og hvis vi så, at de opførte sig godt – hvad vi nok får at se; det har ingen nød med det – kunne vi forandre disse lån til gaver – forsigtigt, broder Ned, og lidt efter lidt og uden at trænge for stærkt ind på dem. Hvad siger du til det, broder?"

Broder Ned gav ham hånden og sagde ikke alene, at det skulle blive gjort, men sørgede også for, at det blev gjort, og i løbet af ikke fuldt en uge tog Nicholas kontorstolen og mrs. Nickleby og Kate huset i besiddelse, og alt var håb, travlhed og glæde.

Der har sikkert aldrig været mage til uge med opdagelser og overraskelser som den første uge i det hus. Hver aften, når Nicholas kom hjem, var der blevet fundet noget nyt. Den ene dag var det en vinranke, den anden en suppekedel, den tredje nøglen til skabet i dagligstuen på bunden af vandtønden, og så fremdeles hundrede genstande. En anden gang var et værelse pyntet med et musselinsgardin og et andet med et jalousi, og der blev gjort forbedringer, som ingen ville have anset for mulige. Og så var miss La Creevy kommet derud for at blive der et par dages tid og hjælpe dem, og hun tabte ustandselig et ganske lille kræmmerhus med småsøm og en meget stor hammer og faldt ned af trappestigen og stødte sig slemt, men løb alligevel omkring med ærmerne smøget op om håndleddene – og mrs. Nickleby snakkede uophørligt og bestilte noget en

gang imellem, men ikke ret ofte, – og Kate var ivrigt, men lydløst beskæftiget overalt og glædede sig over hver enkelt ting – og Nicholas hjalp og opmuntrede dem, det bedste han kunne, så at hjemmets fred og munterhed blev fornyet og satte et sådant frisk krydderi på enhver nøjsom glæde og gav enhver time, de var sammen, en fryd, som kun ulykke og adskillelse kan give. De fattige Nickleby'er var, kort sagt, glade og lykkelige ved hinandens selskab, mens den rige Nickleby var forladt og elendig.

36

Privat og fortroligt, da det handler om familieanliggender og viser, hvorledes mr. Kenwigs blev voldsomt rystet, og mrs. Kenwigs befandt sig så vel, som man efter omstændighederne kunne vente.

Klokken kunne være omtrent syv om aftenen, og det begyndte at blive mørkt i de snævre gader i nærheden af Golden Square, da mr. Kenwigs sendte bud efter et par af de billigste hvide glacéhandsker og, efter at have valgt den stærkeste, gik ned med et majestætisk og meget nervøst udtryk og begyndte at svøbe dørhammeren ind i den – et tydeligt tegn på, at der var en barselkone i huset. Da han havde udført dette arbejde, trak han døren i efter sig og gik over på den anden side af gaden for at se, hvorledes det tog sig ud derfra, og overbevist om, at alt var i orden, gik han tilbage og råbte gennem nøglehullet til Morlina, at hun skulle lukke op, hvorpå han forsvandt inde i huset og ikke mere kom til syne.

Nu var der i og for sig ikke mere grund til, at han skulle gøre sig den ulejlighed at indsvøbe særligt denne dørhammer, end der ville have været til, at han kunne have indsvøbt enhver anden dørhammer i ti miles omkreds, da gadedøren til større bekvemmelighed for de talrige husbeboere altid stod på vid gab, så at dørhammeren aldrig blev brugt. Første, anden og tredje sal havde hver sin klokke. Kvistbeboerne fik aldrig besøg,

og kom der nogen og ville tale med folkene i stueetagen, var de jo lige ved hånden, og man behøvede kun at gå ind til dem, mens køkkenet havde sin særskilte indgang ned ad kældertrappen. Som et nødvendigheds- og nyttighedsspørgsmål betragtet var denne indsvøbning af dørhammeren derfor aldeles ufattelig. Men dørhamre kan også indsvøbes af andre hensyn, end alene for nyttens skyld, hvilket nærværende tilfælde noksom godtgjorde. Der gives visse pæne former og ceremonier, som man må iagttage i det offentlige liv, hvis menneskeslægten ikke skal falde tilbage til sit oprindelige barbari. Endnu har derfor ingen fin dame ligget i barselsseng – ja hvad mere er, ingen fin dame kan på nogen måde gøre barsel, uden at en indsvøbt dørhammer er et sindbillede på det. Mrs. Kenwigs var en dame, som gjorde krav på at betragtes som hørende til den fine verden; mrs. Kenwigs lå i barselsseng, og derfor havde mr. Kenwigs således svøbt den tavse dørhammer ind i en hvid handske.

"Jeg er heller ikke ganske sikker på," sagde Kenwigs, idet han rettede på sine flipper og gik langsomt ovenpå, "om jeg ikke, da det er en dreng, burde sætte det i avisen."

Idet han grublede over det hensigtsmæssige ved dette skridt og den opsigt, det rimeligvis ville gøre i nabolaget, gik han ind i dagligstuen, hvor forskellige yderst diminutive klædningsstykker blev afdampet ved kaminen, og hvor lægen, mr. Lumbey, legede med den lille, det vil sige den tidligere lille, ikke den ny lille.

"Det er en smuk dreng, mr. Kenwigs," sagde lægen.

"Finder De virkelig, at det er en smuk dreng, sir?"

"Det er den smukkeste dreng, jeg nogen sinde har set i mit liv," svarede lægen. "Jeg har aldrig set mage til barn."

Det er en glædelig betragtning, og den indeholder samtidig et fuldstændigt svar til dem, som påstår, at menneskeslægten udarter mere og mere, for ethvert barn, som kommer til verden, er smukkere end det foregående.

"Morlina var også et smukt barn," sagde mr. Kenwigs, som om lægens bemærkning havde indeholdt et stiltiende angreb på børneflokken.

"De har alle været smukke børn," sagde dr. Lumbey og blev ved at lege med barnet med en tankefuld mine. Om han overvejede, under hvilken post på sin regning han helst skulle opføre denne legen, måtte han selv bedst vide.

Under denne samtale havde miss Morlina som familiens førstefødte og sin moders naturlige repræsentant under hendes ildebefindende uafladeligt avet og tugtet de tre yngre miss'er Kenwigs, en fornuftig og kærlig adfærd, der bragte tårer i faderens øjne og fik ham til at erklære, at dette pigebarn i forstand og opførsel var så godt som et voksent fruentimmer.

"Hun vil være en skat for den mand, der får hende," sagde han halvt afsides, "og hun bliver sikkert gift over sin stand, mr. Lumbey."

"Det er rimeligt nok," svarede doktoren.

"Har De nogen sinde set hende danse?" spurgte faderen.

Doktoren rystede på hovedet.

"Å," sagde mr. Kenwigs, som om han beklagede ham af ganske hjerte, "så ved De jo ikke, hvad hun dur til."

Imidlertid vimsede man ud og ind i det andet værelse. Døren var blevet lukket ganske sagte op og i omtrent tyve gange i

minuttet – hvilket var nødvendigt, for at mrs. Kenwigs kunne få ro – og barnet var blevet forevist for et par snese deputationer fra en skare udvalgte veninder, som havde samlet sig på gangen og ved gadedøren for at drøfte begivenheden i alle retninger. Ja, spændingen havde strakt sig ud over hele gaden, og man kunne se klynger af damer stå i dørene – nogle i den samme interessante tilstand, hvori mrs. Kenwigs sidst havde vist sig offentligt – og meddele hinanden deres erindringer om lignende tildragelser. Nogle havde skaffet sig stor anseelse ved allerede to dage i forvejen bestemt at have forudsagt, hvornår det ville gå for sig. Andre fortalte, at de havde gættet, hvad der var i gære, så snart de havde set mr. Kenwigs blive bleg og løbe op ad gaden, så hurtig han kunne. Nogle sagde et og andre et andet, men alle snakkede de i munden på hinanden, og alle var enige om to ting. For det første, at det var meget fortjenstligt og prisværdigt af mrs. Kenwigs, at hun havde båret sig ad, som hun havde, og dernæst, at der aldrig havde været en så dygtig og videnskabelig dannet læge som doktor Lumbey.

Midt under denne almindelige tummel sad doktoren i dagligstuen på første sal, legede med den afsatte lille og talte med mr. Kenwigs. Han var en kraftig, ligefrem mand, uden flipper, som det var værd at tale om, og med et skæg, der havde stået fra den foregående dags morgen, for doktoren var søgt og nabolaget frugtbart, og i de sidste otte og fyrretyve timer var ikke færre end tre andre dørhamre blevet indsvøbt den ene efter den anden.

"Nå, mr. Kenwigs," sagde doktor Lumbey. "Dette var nu det sjette. De vil med tiden få en smuk børneflok."

"Jeg synes, at seks næsten kunne være nok, sir," svarede mr. Kenwigs.

"Sniksnak, ikke halvt nok." Med disse ord gav doktoren sig til at le, men lo ikke halvt så stærkt som en gift veninde af mrs. Kenwigs, der netop var kommet ind fra sygeværelset for at aflægge rapport og tage sig en slurk cognac og vand. Hun syntes at anse det for et af de bedste indfald, samfundet nogen sinde var blevet glædet med.

"Og de er heller ikke så ganske afhængige af lykken," sagde mr. Kenwigs, idet han satte sin næstældste datter på sit knæ. "De har noget i vente."

"Og det noget godt, ikke sandt?" spurgte damen.

"Ja," sagde Kenwigs, "det tilkommer egentlig ikke mig at sige, hvad det er eller hvad det ikke er. Det passer sig ikke for mig at prale af en familie, som jeg har den ære at være beslægtet med, men ikke des mindre er mrs. Kenwigs' – det vil sige," afbrød han sig pludselig med højere røst, "der kan måske tilfalde hvert af mine børn et hundrede pund. Måske mere, men ganske sikkert så meget."

"Det er en meget pæn lille formue," sagde damen.

"Min kone har nogle slægtninge," sagde Kenwigs, idet han tog sig en pris af doktorens dåse og derpå nøs stærkt, da han ikke var vant til at bruge snus, "som kunne testamentere ti mennesker hundrede pund hver uden derfor at blive tiggere."

"Jeg ved, hvem De mener," sagde damen med et nik.

"Jeg nævner ingen og ønsker heller ikke at nævne nogen," sagde mr. Kenwigs med en vigtig mine. "Men mange af mine venner har her i denne stue truffet en af min kones slægtninge, som ville gøre ethvert selskab ære."

"Jeg har truffet ham her," sagde den gifte dame med et blik på doktoren.

"Det er naturligvis meget smigrende for mine følelser som fader at se en sådan mand kysse og kærtegne mine børn," fortsatte mr. Kenwigs. "Det er naturligvis meget smigrende for mine følelser som mand at kende denne mand. Det vil naturligvis være meget smigrende for mine følelser som ægtefælle at gøre denne mand bekendt med denne begivenhed."

Efter at have udtrykt sine tanker med disse ord ordnede han sin næstældste datters hørgule fletninger og bad hende være en god pige og huske på, hvad søster Morlina sagde.

"Den pige kommer hver dag til at ligne sin moder mere og mere," sagde dr. Lumbey, pludselig grebet af en sværmerisk beundring for Morlina.

"Ja," svarede damen. "Det har jeg altid sagt. Hun er hendes udtrykte billede."

Og efter således at have henledet den almindelige opmærksomhed på den unge dame, benyttede den gifte dame lejligheden til at tage sig endnu en slurk cognac og vand – og det en temmelig lang slurk.

"Ja vist er der lighed," sagde mr. Kenwigs efter nogen betænkning. "Men hvilket fruentimmer var ikke min kone, førend hun blev gift! Du store Gud, hvilket fruentimmer!"

Mr. Lumbey rystede højtidelig på hovedet ligesom for at antyde, at hun sikkert havde været en blændende skønhed.

"Folk taler om feer," udbrød mr. Kenwigs, "men jeg har aldrig set nogen så let og livlig, nej aldrig! Og så hendes væsen. Så muntert, og dog så strengt anstændigt! Og hendes figur! Det er ikke almindelig kendt, men hun havde dengang en sådan figur,

at Britannia på skiltet uden for værtshuset i Holloway Road blev malet efter den!"

"Og betragt den nu," spurgte den gifte dame. "Ser hun ud som moder til seks børn?"

"Nej, det ville aldrig falde en ind!" udbrød doktoren.

"Hun ser snarere ud som sin egen datter," sagde damen.

"Ja hun gør," indrømmede mr. Lumbey.

Netop som mr. Kenwigs ville til at gøre nogle yderligere bemærkninger, sandsynligvis til bekræftelse af denne anskuelse, stak en anden gift dame, der var kommet for at holde mrs. Kenwigs med selskab og hjælpe med til fortæringen af de spise- og drikkevarer, der måtte blive budt rundt, hovedet ind ad døren for at melde, at da det havde ringet, havde hun været nede, og at der var en herre, som særdeles gerne ønskede at tale med mr. Kenwigs. Ved dette budskab foresvævede der mr. Kenwigs dunkle syner af hans ophøjede slægtning, og påvirket af dem sendte han Morlina ned for straks at føre ham ovenpå.

"Hvad ser jeg?" sagde mr. Kenwigs, der stod lige over for døren, så at han fik det første glimt af, den fremmede at se, da han kom op ad trappen. "Det er jo mr. Johnson. Hvorledes har De det, sir?"

Nicholas rakte mr. Kenwigs hånden, kyssede sine tidligere elever den ene efter den anden, betroede en stor pakke med legetøj til Morlinas varetægt, bukkede for doktoren og de gifte damer og spurgte til mrs. Kenwigs i en så deltagende tone, at jordemoderen, der var kommet ind for at varme en gådefuld blanding i en skål over ilden, følte sig rørt i sit hjertes inderste.

"Jeg burde gøre Dem tusinde undskyldninger, fordi jeg kommer på en sådan tid," sagde Nicholas, "men jeg vidste ikke af det, førend jeg havde ringet, og min tid er nu så optaget, at jeg var bange for, det ville vare flere dage, førend jeg kunne komme igen."

"Ingen tid kunne være mere belejligt," svarede mr. Kenwigs, "for jeg vil ikke håbe, at min kones tilstand kan være til hinder for en lille passiar mellem os?"

"De er meget venlig," sagde Nicholas.

I samme øjeblik forkyndte en tredje gift dame, at den nyfødte var begyndt at spise af alle kræfter, hvorpå de to andre damer i en fart styrtede ind i sovekammeret for at overvære dette skuespil.

"Sagen er," fortsatte Nicholas, "at førend jeg kom herind fra landet, hvor jeg har opholdt mig i nogen tid, påtog jeg mig at bringe Dem en efterretning."

"Ja så, ja så," sagde mr. Kenwigs.

"Og jeg har," tilføjede Nicholas, "allerede været flere dage i byen, uden at have haft lejlighed til det."

"Det gør ikke noget," sagde mr. Kenwigs. "Efterretningen har sikkert ingen skade taget af at blive kold. En efterretning fra landet?" sagde mr. Kenwigs grublende. "Det var mærkeligt. Jeg kender ingen ude på landet."

"Miss Petowker," bemærkede Nicholas.

"Å kommer De fra hende?" sagde mr. Kenwigs, "å Gud, ja! Det vil glæde min kone at høre fra hende. Henrietta Petowker, hvad? Hvor det dog kan gå underligt til her i verden! At De skulle træffe hende ude på landet – nå!"

Ved at høre deres gamle venindes navn flokkedes de fire miss'er Kenwigs med åbne øjne og munde om Nicholas for at høre mere. Også faderen så lidt nysgerrig ud, men var for resten ganske rolig og anede intet.

"Efterretningen angår familien," sagde Nicholas tøvende.

"Å lige meget," sagde Kenwigs og skelede til mr. Lumbey, der havde været ubesindig nok til at tage lille Lillyvick i sin varetægt og nu ikke fandt nogen, som ville befri ham fra hans kostbare byrde. "Her er kun venner til stede."

Nicholas rømmede sig et par gange og syntes at have ondt ved at gå videre.

"Henrietta Petowker er jo i Portsmouth," sagde mr. Kenwigs.

"Ja," svarede Nicholas, "og mr. Lillyvick er der også."

Mr. Kenwigs blegnede, men fattede sig og sagde, at også dette var et underligt træf.

"Efterretningen er fra ham," sagde Nicholas.

Der kom atter liv i mr. Kenwigs. Niecen var i en skrøbelig tilstand, og onklen lod dem derfor vide, at de skulle give ham fuldstændige oplysninger – ja. Det var meget smukt af ham – lignede ham så ganske.

"Han bad mig bringe Dem hans venligste hilsen," sagde Nicholas.

"Jeg er ham meget forbunden. Det er jeres grandonkel Lillyvick, børn," tog mr. Kenwigs til orde, idet han nedlod sig til at forklare sagen for dem.

"Hans venligste hilsen," fortsatte Nicholas, "og sige, at han ikke havde tid til at skrive, men at han var blevet gift med miss Petowker."

Med en forstenet stirren fo'r mr. Kenwigs op fra sin stol, greb sin næstældste datter i de hørgule fletninger og dækkede sit ansigt med sit lommetørklæde. Morlina faldt, stiv som en pind, om på barnets stol, således som hun havde set sin moder falde, når hun besvimede, og de to andre små Kenwigs'er skreg højt af forfærdelse.

"Mine børn, mine bedragne, besvegne børn!" udbrød Mr. Kenwigs og trak i sin heftighed sin næstældste datter så stærkt i den hørgule fletning, at han løftede hende op på tåspidserne og holdt hende nogle sekunder i denne stilling. "Skurk, æsel, forræder!"

"Pokker står i manden!" udbrød jordemoderen og så sig forbitret om. "Hvorfor gør han sådan en støj?"

"Stille, kvinde!" råbte mr. Kenwigs hidsigt.

"Nej, jeg vil ikke være stille," svarede jordemoderen. "Vær De selv stille, De skarn. Tænker De ikke på Deres nyfødte?"

"Nej!" sagde mr. Kenwigs.

"Des større skam for Dem," svarede jordemoderen. "Uh, De unaturlige uhyre!"

"Lad ham kun dø!" udbrød mr. Kenwigs skummende af harme. "Lad ham kun dø. Han kan ikke vente noget, kan ikke arve nogen formue. Vi har ingen brug for børn her," sagde mr. Kenwigs med grusom spot, "af sted med dem, af sted med dem til hittebørnshospitalet!"

Med disse rædsomme bemærkninger satte han sig på en stol og bandede over jordemoderen. Hun skyndte sig, det bedste hun kunne, ind i det tilstødende værelse, hvorfra hun vendte tilbage med en skare madammer, idet hun påstod, at mr. Kenwigs havde talt ugudeligt om sin familie og måtte være

splittergal. Skinnet var virkelig også mod ham, for foruden at han var blevet ganske blå i ansigtet af at have talt så meget, om også i en dæmpet tone, for at hans klager ikke skulle nå hans kones øren, havde den af dagens glædelige begivenhed fremkaldte spænding og en uvant nydelse af forskellige stærke drikkevarer for at højtideligholde den, fået hans ansigtstræk til at svulme op og udvide sig i en ualmindelig grad. Men da Nicholas og doktoren – som, da de næppe kunne tro, at det var mr. Kenwigs' alvor, i starten havde holdt sig rolige – nu tog ordet for at forklare anledningen til hans tilstand, forvandledes madammernes harme til medlidenhed, så at de på det mest rørende bad ham at gå i seng.

"Hvor stor opmærksomhed har jeg ikke vist denne mand!" sagde mr. Kenwigs. "Hvor mange østers har han ikke spist, hvor mange krus ale har han ikke drukket her i huset –!"

"Det er meget tungt og hårdt at bære," sagde en af damerne, "men tænk på Deres søde velsignede kone."

"Ja, og på hvad hun i dag har måttet lide," råbte en mængde stemmer. "Vær nu en god mand!"

"Alle de foræringer, han har fået," sagde mr. Kenwigs, idet han atter tænkte på sin ulykke. "Alle de piber og tobaksdåser – et par gummigalocher, som havde kostet seks shillings –"

"Ja, det er rigtignok utåleligt at tænke sig," udbrød madammerne i munden på hinanden, "men det kommer nok til at gå ud over ham selv; det behøver De ikke at være bange for."

Mr. Kenwigs så mørkt på damerne, som om han ville have foretrukket, at det ikke allerede var gået ud over ham selv, da der intet havde været at tjene ved det, men han sagde intet, støttede sit hoved på sin hånd og faldt lidt efter i en slags blund.

Derpå udbredte madammerne sig atter over, at det var bedst at bringe den gode mand til sengs; de troede nok, at han ville være bedre dagen efter, og de vidste, hvor stærkt det tog på nogle mænd, når deres koner blev så angrebne, som mrs. Kenwigs havde været i dag; det gjorde ham stor ære, og der var ikke noget at skamme sig over; tværtimod! Det glædede dem at se det, da det vidnede om hans gode hjerte. Og som et sidestykke til det her foreliggende tilfælde anførte en dame, at hendes mand ofte blev ligesom sindsforvirret ved lignende lejligheder, og den gang hendes lille Johnny var blevet født, havde det varet næsten en hel uge, førend han kom til sig selv igen, mens han hele tiden ikke havde gjort andet end råbe: "Er det en dreng, er det en dreng?" i en tone, der gik alle dem, der hørte det, til hjertet.

Morlina, som, da hun mærkede, at ingen ænsede hende, rent glemte, at hun var besvimet, sagde nu, at der var et værelse rede til hendes nedbøjede fader, og efter næsten at have kvalt sine fire døtre med sine omfavnelser, modtog mr. Kenwigs doktorens arm på den ene side og Nicholas' understøttelse på den anden og blev ført ovenpå til et sovekammer, som var blevet lejet i anledning af det forefaldne. Nicholas anbefalede sig efter at have set ham i en tryg søvn og hørt ham snorke meget tilfredsstillende og efter end videre at have forestået legetøjets fordeling til alle de små Kenwigs'ers store henrykkelse. Madammerne gik den ene efter den anden, med undtagelse af seks eller otte særdeles intime veninder, som havde besluttet at blive der natten over. Lysene i husene forsvandt lidt efter lidt; en sidste bulletin blev udstedt om, at mrs. Kenwigs befandt sig

så godt, som man efter omstændighederne kunne vente, og hele familien fik lov til at sove.

37

Nicholas finder yderligere nåde for brødrene Cheerybles og Timothy Linkinwaters øjne. Brødrene giver et festmåltid i en vigtig anledning, og ved sin hjemkomst modtager Nicholas en gådefuld og vigtig meddelelse af mrs. Nickleby.

Selv om den plads, hvor brødrene Cheeryble havde deres kontor, ikke ganske svarede til de sangvinske forestillinger, som man kunne danne sig om den ved at høre Tim Linkinwaters glødende lovtaler, var den dog en hyggelig afkrog i så travl en by som London. Den var også godt anskrevet hos flere alvorlige personer i nabolaget, men deres minder skrev sig fra en langt senere tid, og deres hengivenhed var langt mindre brændende end den begejstrede Tims.

Men de, hvis øjne er blevet vant til Grosvenor Squares og Hannover Squares aristokratiske værdighed, Fitzroy Squares øde og kolde stivhed eller Euston Squares grusgange og havebænke, må dog ikke tro, at Tim Linkinwaters og andre begejstrede tilbederes kærlighed skyldtes nogen forfriskende tanke om blade, selv om de var aldrig så smudsige, eller græs, selv om det var aldrig så tyndt. En City *square* har ingen anden fri plads end lygtepælen i midten og intet andet græs end det ukrudt, som spirer frem ved foden af den. Det er en stille, lidet befærdet, afsides plet, som egner sig godt for melankoli, betragtninger og en lang ventetid. Frem og tilbage på alle

kanter vandrer den ventende i timevis. Han vækker ekkoet med sine ensformige fodtrin på de glatte slidte sten og tæller først vinduerne og derpå selve murstenene i de høje, tavse huse, der omgiver ham på alle sider. Om vinteren ligger sneen her, længe efter at den er smeltet i de befærdede stræder og gader; sommersolen betragter pladsen med en vis agtelse og gemmer, mens den kun sparsomt sender sine oplivende stråler ned på den, sin glødende hede og sit skærende skin til mere larmende og mindre imponerende enemærker. Det er så roligt her, at man næsten kan høre sit eget lommeur tikke, mens man står stille for at afkøle sig i den forfriskende luft. Der høres en fjern summen – af kareter, ikke af insekter – men ingen anden lyd. Sjoveren læner sig mageligt til afviseren på hjørnet, behagelig varm, men ikke hed, skønt dagen er brændende. Hans hvide forklæde vifter dorsk i luften. Hans hoved synker lidt efter lidt ned på hans bryst. Han blinker meget længe med begge øjnene på en gang, endog han kan ikke modstå stedets søvndyssende indflydelse og slumrer efterhånden ind. Men pludselig farer han lysvågen op, viger et par skridt tilbage og stirrer ud for sig med vildhed i øjet. Er det et stykke arbejde, der tilbydes ham, eller er det en dreng, som leger med sine marmorkugler? Ser han et genfærd, eller hører han en lirekasse? Nej, det er et endnu usædvanligere syn – der er en sommerfugl på pladsen, en virkelig, levende sommerfugl, der har forvildet sig fra blomster og vellugt og nu flagrer om mellem jernpiggene på de støvede kældergitre!

Men hvis der ikke var mange ting lige uden for brødrene Cheerybles dør, som kunne fængsle den unge kontorists opmærksomhed eller sprede hans tanker, så var der ikke få

indenfor, som måtte interessere og underholde ham. Der var næppe nogen levende eller livløs genstand der på stedet, som ikke til en vis grad havde sin part af Timothy Linkinwaters samvittighedsfulde nøjagtighed og punktlighed. Lige så punktlig som kontoruret, som han påstod var den bedste tidsmåler næst efter uret på en gammel skjult, ukendt kirke tæt ved; for at generalkommandobygningens ur skulle gå så godt, anså Tim for en fabel, som skinsyge beboere af Londons Westend havde opfundet – udførte den gamle bogholder dagens ubetydeligste forretninger, og han opstillede de mindste genstande i det lille værelse i en bestemt og regelmæssig orden, som ikke kunne have været større, hvis værelset havde været en virkelig glaskasse med mærkværdige sjældenheder. Papir, penne, blæk, lineal, lak, oblater, signetæske, seglgarnsæske, fyrtøj, Tims hat, Tims omhyggeligt sammenlagte handsker, Tims anden frakke, der, når den hang på væggen, ganske så ud som hans ryg, havde allesammen deres bestemte plads. Med undtagelse af uret fandtes der ikke i den hele verden et så pålideligt og ulasteligt instrument som det lille termometer, der hang bag døren. I hele verden fandtes der ikke en fugl med så metodiske og forretningsmæssige vaner som den blinde drossel, der drømte og snuede sine dage bort i et stort, hyggeligt bur og havde mistet sin stemme af ælde, flere år førend Tim købte den. Af alle anekdoter var ingen så indholdsrig som den historie, Tim kunne fortælle om, hvorledes han fik denne fugl; om hvorledes han, fuld af medynk med dens forsultne og lidende tilstand, havde købt den i den kærlige hensigt at gøre ende på dens elendige liv; hvorledes han havde besluttet at vente tre dage for at se, om fuglen ikke skulle

komme sig; hvorledes fuglen før den halve tids forløb virkelig kom sig, og hvorledes den blev ved at komme sig og fik lyst til at æde og at trives, indtil den lidt efter lidt blev – "således som De nu ser den, sir", plejede Tim at sige, idet han stolt pegede på buret. Og dermed plejede Tim at istemme en melodisk fløjten og råbe Dick, og Dick, der i forvejen ikke havde vist flere livstegn, end at den for den sags skyld gerne kunne have været et mådeligt udført billede eller en udstoppet drossel, kom så med tre korte hop hen til siden af buret, hvor den stak næbbet ud mellem ståltrådene og vendte sit blinde hoved mod sin gamle herre; – i et sådant øjeblik var det vanskeligt at sige, hvem der var gladest – fuglen eller Tim Linkinwater.

Men dette var endnu ikke alt, for enhver ting afspejlede noget af brødrenes kærlige sind. Pakhuskarlene og dragerne var nogle så kraftige og livlige gutter, at det var en sand svir at se dem. Imellem skibsanmeldelserne og dampskibslisterne, kontorvæggene var dekoreret med, hang der tegninger til fattighuse, beretninger om velgørenhedsanstalter og planer til ny hospitaler. Over kamingesimsen hang en muskedonner og to kårder til skræk og advarsel for misdædere, men muskedonneren var rusten og leddeløs og kårderne knækkede og sløve. På ethvert andet sted ville deres tilstand have fremkaldt et smil, men her syntes endog morderiske våben at blive påvirket af den herskende indflydelse og forvandles til sindbilleder på kærlighed og barmhjertighed.

Sådanne tanker rørte sig levende hos Nicholas den morgen, da han første gang tog den ledige stol i besiddelse og så sig mere frit og utvungent om, end han tidligere havde haft lejlighed til. Måske opmuntrede og ansporede de ham samtidig

til anstrengelse, for i de næste to uger anvendte han hele sin fritid sent om aftenen og tidlig om morgenen til at sætte sig ind i bogholderiets og andre merkantile fænomeners mysterier. Han havde ikke andre forkundskaber end et dunkelt minde fra sin skoletid om et par lange regnestykker, som var blevet indført i en stilebog, og som skrivelæreren, da de skulle forelægges hans fader, med egen hånd havde prydet med et billede af en fed svane.

Men han arbejdede så stadigt og udholdende, at han efter fjorten dages forløb kunne underrette Tim Linkinwater om sine fremskridt og minde ham om hans løfte, at han nu skulle have lov til at hjælpe ham med hans alvorligere arbejder.

Nu skulle man se Tim Linkinwater tage en tyk hovedbog og journal langsomt ned fra hylden og, efter at have vendt og atter vendt dem og støvet dem forsigtigt af på ryggen og siderne, blade i dem hist og her og halvt sørgmodigt, halvt stolt kaste sine øjne på de smukke og fejlfri poster.

"Fire og fyrre år til majdag!" sagde Tim. "Mange ny hovedbøger siden den tid. Fire og fyrre år!"

Tim lukkede atter bogen.

"Lad mig så tage fat," sagde Nicholas, "jeg brænder af utålmodighed efter at begynde."

Tim rystede på hovedet med en mildt bebrejdende mine. Mr. Nickleby var ikke tilstrækkelig gennemtrængt af sit hvervs dybe og alvorlige natur, sæt, at der kom en fejl – en radering! – unge mennesker er så forvovne. Det er mærkeligt, hvor de undertiden kan kaste sig over en ting: Uden engang at være så forsigtig at sætte sig på sin stol, men stående skødesløst ved pulten og med et smil på ansigtet – ja et smil – det var ingen

fejltagelse; mr. Linkinwater omtalte det ofte siden – dyppede Nicholas sin pen i blækhuset og begravede sig i brødrene Cheerybles bøger!

Tim Linkinwater blegnede, støttede sin stol på de to ben, der var nærmest ved Nicholas, og så med åndeløs ængstelse over hans skulder. Broder Ned og broder Charles trådte ind i kontoret, men uden at se sig om hævede Tim Linkinwater utålmodigt hånden som en advarsel om, at man måtte iagttage den dybeste tavshed, og fulgte derpå atter med anstrengte og ivrige øjne spidsen af den uøvede pen, brødrene så til med smilende ansigter, men Tim Linkinwater hverken smilede eller rørte sig i flere minutter. Omsider trak han vejret dybt og langsomt og skelede, stadig i samme stilling på den gyngende stol, til broder Charles, pegede hemmeligt med sin pen på Nicholas og nikkede med et alvorligt og bestemt udtryk, som tydelig sagde: "Han kan bruges." Broder Charles nikkede igen og vekslede smilende et blik med broder Ned. I det samme standsede Nicholas for at se efter på en anden side, og ude af stand til længere at styre sin glæde, steg Tim Linkinwater ned fra sin stol og greb henrykt hans hånd.

"Han har vist, hvad han duer til," sagde han til principalerne og rystede triumferende på hovedet. "Hans store B'er og D'er er ganske som mine. Han sætter prikker over alle sine små i'er og en streg over hvert eneste lille t, så snart han har skrevet det. Der er ikke mage til ung mand i hele London," sagde Tim og klappede Nicholas på ryggen, "nej der er ikke. Kom ikke og modsig mig. City kan ikke fremvise hans lige. Jeg opfordrer City til at gøre det!"

Med denne udfordring slog Tim Linkinwater et sådant slag i pulten med knyttet næve, at den gamle drossel faldt ned fra sin pind af forskrækkelse og i sin forbavselse endog udstødte et kvæk.

"Vel talt, Tim, vel talt, Tim Linkinwater!" udbrød broder Charles, næppe mindre glad end Tim selv, og klappede sagte i hænderne. "Jeg vidste nok, at vor unge ven ville gøre sig al mulig umage, og jeg var ganske vis på, at det om kort tid ville lykkes ham. Sagde jeg ikke det, broder Ned?"

"Jo, kære broder, ganske vist, kære broder, sagde du det og havde fuldstændig ret," svarede Ned. "Tim Linkinwater er begejstret, men han er med rette begejstret, med føje begejstret. Tim er en prægtig fyr. Tim Linkinwater – De er en prægtig fyr!"

"Det er en glædelig tanke," sagde Tim uden at ænse disse ord og løftede sine briller fra hovedbogen op mod brødrene. "Tror De ikke, at jeg tit har tænkt på, hvad der skulle blive af disse bøger, når jeg var borte? Tror De ikke, at jeg tit har tænkt på, at tingene kunne blive uordentligt og skødesløst besørget, når jeg engang havde lukket mine øjne? Men nu," sagde Tim og pegede på Nicholas, "nu, når jeg har fået vist ham lidt mere til rette, er jeg rolig. Forretningen vil blive passet lige så godt, når jeg er død, som mens jeg lever – ganske på samme måde, og jeg vil have den tilfredsstillelse at vide, at der aldrig har været mage til bøger – aldrig har været mage til bøger som brødrene Cheerybles!"

Efter at have udtalt sig således og givet sig luft i en kort latter, som indeholdt en udfordring til hele London og Westminster, vendte Tim Linkinwater tilbage til sin stol, hvor han ganske

roligt overførte syv og halvfjerds fra den sidste række, han havde talt sammen, og fortsatte sit arbejde.

"Tim Linkinwater," sagde broder Charles, "ræk mig Deres hånd. Det er i dag Deres fødselsdag. Hvor tør De vove at tale om noget som helst andet, førend vi har ønsket Dem til lykke? Gud velsigne Dem, Tim, Gud velsigne Dem!"

"Kære broder," sagde den anden, idet han greb den hånd, Tim havde fri, "Tim Linkinwater ser ti år yngre ud end på sin sidste fødselsdag."

"Broder Ned, kære ven," svarede broderen, "jeg tror, at Tim Linkinwater har været halvandet hundrede år gammel, da han blev født, og efterhånden er gået ned til fem og tyve. Han er hver fødselsdag yngre, end han var året i forvejen."

"Det er han, broder Charles, det er han," svarede broder Ned. "Det er der ikke den ringeste tvivl om."

"Glem ikke, Tim," sagde broder Charles, "at vi i dag spiser klokken halv seks i stedet for klokken to. På denne årsdag afviger vi fra vor sædvanlige skik, ved De nok, Tim Linkinwater. Mr. Nickleby, kære sir, De er vor gæst. Tim Linkinwater, giv mig Deres snustobaksdåse som en erindring til mig selv og broder Charles om en tro og hengiven gammel rad og tag denne i bytte som et svagt bevis på vor agtelse og påskønnelse, men luk den ikke op, førend De går i seng, og tal ikke et ord om det, eller også tager jeg livet af droslen. Den skælm skulle allerede for flere år siden have siddet i et forgyldt bur, hvis det havde kunnet gøre den eller dens herre den mindste smule lykkeligere. Nå, kære broder Ned, nu er jeg færdig. Klokken halv seks, glem ikke det, mr. Nickleby. Tim Linkinwater, pas på, at mr. Nickleby kommer præcis. Nå, broder Ned."

Idet tvillingerne sladrede således på deres vante vis for at afskære enhver mulighed for, at der fra den anden side blev udtalt taksigelser og indvendinger, gik de bort arm i arm. Tim Linkinwater havde fået en kostbar guldsnustobaksdåse, som indeholdt en seddel, der var ti gange så meget værd som dåsen.

Klokken et kvarter over fem indfandt efter årlig skik og brug Tim Linkinwaters søster sig, og der blev hvisket en hel del mellem hende og den gamle husholderske om søsterens kappe, som pr. dreng var blevet afsendt fra det hus, hvor søsteren havde kost og logis. Den var endnu ikke kommet, selv om den var blevet pakket ind i en æske og æsken svøbt ind i et tørklæde og tørklædet bundet til drengens arm, ja på trods af dens bestemmelsessted tilbørligt og fuldstændigt var blevet skrevet op på bagsiden af et gammelt brev, og drengen under straf af forskellige lidelser, hvis fulde omfang intet menneskeligt øje kunne fatte, havde fået pålæg om at aflevere den med den størst mulige hurtighed og ikke opholde sig undervejs. Tim Linkinwaters søster klynkede, husholdersken beklagede hende, og begge stak hovederne ud af vinduet for at se, om drengen ikke snart kom – hvilket ville have været meget glædeligt og i det hele taget omtrent det samme, som om han allerede var kommet, eftersom der ikke var fem skridt hen til hjørnet – indtil han pludselig, og da de mindst ventede det, viste sig på den modsatte side. Han bar æsken umådelig forsigtigt, mens han pustede og snappede efter vejret og var helt rød i hovedet af anstrengelse. Han kunne også nok have årsag til det, da han for det første havde trukket frisk luft bag på en droske, som kørte til Camberwell, og derpå var gået bag efter to Mester Jakler og havde fulgt dem lige til deres dør. Kappen var imidlertid i god

behold – hvilket var en trøst, og det kunne ikke nytte noget at skænde på ham – hvilket også var en trøst, hvorfor drengen glad gik sin vej igen. Netop fem minutter efter at Tim Linkinwaters ufejlbare ur havde slået sit halvtimeslag, fremstillede Tim Linkinwaters søster sig for selskabet.

Selskabet bestod af brødrene Cheeryble, Tim Linkinwater, en rødkindet, hvidhåret ven af Tim – en pensioneret bankassistent – og Nicholas, som med megen gravitet og højtidelighed blev forestillet for Tims søster. Da selskabet nu var fuldtalligt, ringede broder Ned for at tilkendegive, at der skulle rettes an, og, da der kort efter blev meldt, at maden stod på bordet, førte han Tim Linkinwaters søster ind i værelset ved siden af, hvor der var dækket med al mulig omhu. Broder Ned satte sig ved den øverste og broder Charles ved den nederste ende af bordet. Tim Linkinwaters søster sad på broder Neds venstre side og Tim Linkinwater på hans højre, og en gammel butler med anlæg til apopleksi og med meget korte ben tog plads bag broder Neds stol og stod rank uden at røre sig af stedet, mens han slog ud med sin højre arm som en indledning til at tage lågene af med et sving.

"For disse og alle andre goder, broder Charles," sagde Ned.

"Gør du, o Herre! os oprigtig taknemmelige, broder Ned," sagde Charles. Hvorpå den apoplektiske butler med ivrig virksomhed snappede låget af suppeterrinen.

Samtalen var fuld af liv, og man behøvede ikke at være bange for, at den skulle gå i stå, for de prægtige gamle tvillingers godmodighed bragte alle på gled. Straks efter det første glas champagne indlod Tims søster sig på en lang og vidtløftig beretning om hans barndom, idet hun dog var så forsigtig at

gøre opmærksom på, at hun var meget yngre end Tim og kun var blevet bekendt med omstændighederne, fordi de var blevet opbevaret i familien ved mundtlig overlevering. Efter denne historie fortalte broder Ned, at Tim Linkinwater for netop fem og tredive år siden var blevet mistænkt for at have modtaget et kærlighedsbrev, og at der på kontoret var blevet mumlet om, at man havde set ham spadsere ned ad Cheapside med en overordentlig smuk jomfru. Herover opstod der en skoggerlatter, og da Tim Linkinwater derpå blev beskyldt for at blive rød og opfordret til at forklare sig nærmere, påstod han, at beskyldningen var usand, men at der ikke ville have været noget ondt i det, selv om det havde været sandt. Denne bemærkning bragte den pensionerede bankassistent til at le ganske forfærdeligt og erklære, at det var det bedste, han nogen sinde i sit liv havde hørt, og at Tim Linkinwater kunne sige mange ting, førend han sagde noget, der var bedre end dette.

Der var en for dagen ejendommelig lille ceremoni, som gjorde et meget dybt indtryk på Nicholas, både på grund af det, den gik ud på, og den måde, den blev udført på. Da dugen var taget af bordet og karaflerne første gang gik rundt, indtrådte der en pause, og i brødrenes glade ansigter viste der sig et udtryk, om ikke just af tungsind, så dog af en stille, ved et festligt bord højst usædvanlig tankefuldhed. Mens Nicholas, forbavset over denne pludselige forandring, spekulerede på, hvad det kunne betyde, rejste brødrene sig begge på en gang, og idet Ned bøjede sig over mod Charles og talte i en dæmpet tone, som om han henvendte sig til ham alene, sagde han:

"Kære broder Charles, til denne dag knytter der sig endnu et minde, som aldrig må, aldrig kan glemmes. På denne dag, på

hvilken det fortræffeligste, mønsterværdigste og mest trofaste menneske kom til verden, bortkaldtes den kærligste og bedste af mødre – den bedste moder for os begge. Gid hun kunne have set os i vor velstand, delt den med os og glædet sig ved at vide, at vi elskede hende lige så inderligt nu, som mens vi var to fattige drenge. – Men det skulle ikke være så. Kære broder – til minde om vor moder!"

"Gode Gud," tænkte Nicholas, "og dog gives der snesevis af mennesker, som, til trods for at de ved alt dette og tyve tusinde gange mere, ikke ville bede disse mænd til middag, fordi de spiser med kniven og aldrig har gået i skole."

Men der blev ikke tid til at moralisere. Munterheden blev atter meget stor, og da karaflen med portvin næsten var tømt, ringede broder Ned, hvorpå butleren øjeblikkelig indfandt sig.

"David," sagde broder Ned.

"Sir," svarede butleren.

"En flaske af den gamle madeira, David, til at drikke mr. Linkinwaters skål i."

Med en behændighed, der vakte, og hvert år i flere år havde vakt hele selskabets beundring, førte den apoplektiske butler sin venstre hånd frem bag fra sin ryg og bragte flasken for lyset med proptrækkeren allerede siddende i den, trak den op med et knald og stillede med værdig bevidsthed om sin dygtighed flasken og proppen foran sin herre.

"Aha!" sagde broder Ned, efter først at have undersøgt proppen og skænket i sit glas, mens den gamle butler så til med et fornøjet og venligt ansigt, som om det alt sammen havde hørt ham til, men var gæsterne inderlig vel undt, "den ser godt ud, David."

"Det bør den også, sir," svarede David. "De vil have ondt ved at finde et glas vin som vor gamle madeira, og det ved mr. Linkinwater godt. Den vin blev lagt ned i kælderen, kort efter at mr. Linkinwater var kommet hertil."

"Nej, David, nej," sagde broder Charles.

"Med Deres tilladelse, sir, jeg har selv ført det ind i vinbogen," sagde David i en tone, der røbede, at han følte sig sikker i sin sag. "Mr. Linkinwater havde ikke været her mere end tyve år, da denne tønde gammel madeira blev lagt i kælderen."

"David har ret, fuldstændig ret, broder Charles," sagde Ned; "er folkene kommet, David?"

"De er her udenfor, sir," svarede butleren.

"Lad dem komme ind, David."

På denne opfordring satte den gamle butler en lille bakke med rene glas foran sin herre, lukkede døren op og lod de lystige dragere og pakhuskarle, som Nicholas havde set nedenunder, træde ind. De var fire i tallet, og mens de bukkende, grinende og rødmende nærmede sig, sluttede husholdersken, stuepigen og kokkepigen troppen.

"Syv," sagde broder Ned, idet han fyldte lige så mange glas med den gamle madeira, "og David otte – så! Nu skal I alle drikke en skål for jeres bedste ven, mr. Timothy Linkinwater, og ønske ham sundhed og et langt liv, og det både for hans egen og jeres gamle herrers skyld, der anser ham for en uvurderlig skat. Tim Linkinwater, Deres skål. Pokker tage Dem, Tim Linkinwater, Gud velsigne Dem!"

Med denne besynderlige modsigelse i ord gav broder Ned Tim Linkinwater et dunk i ryggen, hvorved han et øjeblik kom

til at se næsten lige så apoplektisk ud som butleren, og tømte derpå sit glas.

Næppe var denne skål drukket med alle tilbørlige æresbevisninger for Tim Linkinwater, førend den kraftigste og livligste af det underordnede personale puffede sig lidt frem foran sine kammerater. Helt rød og hed i ansigtet, trak han som en ærbødig hilsen for selskabet i en enkelt grå hårlok midt i panden og, mens han gned de indvendige flader af sine hænder meget hårdt imod et blåt bomuldslommetørklæde, udtalte han sig som følger:

"Det er os tilladt at tage os en frihed én gang om året, mine herrer, og med Deres tilladelse vil vi tage os den nu, eftersom dette er det allerbelejligste øjeblik, og ti fugle på taget altid er bedre end en i hånden – i det mindste når man vender det om, selv om meningen er den samme." (Pause – butleren vantroende). "Hvad vi vil sige, er, at der aldrig har været" (idet han så ser på butleren) – "sådanne" – (idet han ser på kokkepigen) "ædle – fortræffelige" – (idet han ser til alle sider, uden at se nogen) "venlige, gavmilde, ligefremme herrer som de, der har trakteret os så pænt i dag. Og nu vil vi takke Dem for Deres godhed, som altid og idelig viser sig ved enhver lejlighed, og gid De må leve længe og få en salig død."

Da talen var færdig, og den kunne have været langt sirligere og langt mindre svarende til sit øjemed, råbte hele det underordnede personale under butlerens anførsel et dæmpet, tredobbelt hurra. Til hans store ærgrelse var det ikke synderlig regelmæssigt, eftersom fruentimmerne, uden at bryde sig om takten, udbrød i en mængde små skingrende hurraer mellem hinanden indbyrdes. Da det var gjort, trak de sig tilbage; kort

efter trak Tim Linkinwaters søster sig ligeledes tilbage, og efter en passende tids forløb brød herrerne op for at drikke te eller kaffe og få sig et slag kort.

Klokken halv elleve – et sent klokkeslæt der på pladsen – kom der en lille bakke med smørrebrød og en bolle biskop. Efter den gamle madeira og andre pirringsmidler gjorde denne biskop en sådan virkning på Tim Linkinwater, at han tog Nicholas til side og i fortrolighed gav ham at forstå, at det forholdt sig ganske rigtigt med den ualmindelig smukke jomfru. Hun havde virkelig været lige så køn, som hun var blevet beskrevet – ja, egentlig talt, endnu kønnere, men hun havde haft alt for stort hastværk med at forandre sin stilling, og derfor havde hun giftet sig med en anden, mens Tim gjorde kur til hende og tænkte på at forandre sin. "Når alt kommer til alt, tør jeg sige, at skylden var min," sagde Tim, "en af dagene skal jeg vise Dem et kobberstik, som jeg har ovenpå. Det har kostet mig fem og tyve shillings. Jeg købte det, kort efter at vi var blevet kolde mod hinanden. Tal ikke om det, men det er den mest påfaldende tilfældige lighed, De nogen sinde har set – hendes udtrykte billede, sir!"

Imidlertid var klokken blevet over elleve, og da Tims søster nu erklærede, at hun burde have været hjemme for en god time siden, blev der hentet en droske, i hvilken broder Ned med megen ærbødighed hjalp hende ind, mens broder Charles gav kusken fuldstændige ordrer og, foruden at betale ham en shilling over taksten, for at han skulle passe godt på damen, nær havde kvalt ham med et glas ualmindelig stærk cognac og derpå næsten bankede alt vejret ud af hans krop ved sine kraftige bestræbelser for at banke det ind i ham igen. Omsider

rullede vognen bort, og da Tims søster nu var kommet lykkelig og vel af sted tog Tims ven og Nicholas ligeledes afsked og overlod gamle Tim og de værdige brødre til søvnen.

Da Nicholas havde et godt stykke vej at gå, var det langt over midnat, da han kom hjem, hvor han fandt sin moder og Smike siddende oppe for at vente på ham. Det var længe efter deres sædvanlige sengetid og de havde ventet ham hjem allersenest for to timer siden, men tiden var alligevel ikke faldet dem lang, da mrs. Nickleby havde underholdt Smike med en genealogisk beretning om sin familie på mødrene side, sammen med biografiske skildringer af dens fornemste medlemmer, uden at Smike havde kunnet blive klog på, hvad det alt sammen var for noget og om mrs. Nickleby havde lært det af en bog eller sagde det ud af sit eget hoved, så at de var kommet meget godt ud af det med hinanden.

Nicholas kunne ikke gå i seng uden at udbrede sig over brødrene Cheerybles ædelmodighed og fortræffelige egenskaber og fortælle, hvor heldige hans bestræbelser den dag var faldet ud. Men førend han havde sagt ti ord, bemærkede mrs. Nickleby med mange listige nik og øjekast, at hun var vis på, at mr. Smike måtte være træt, og at hun på ingen måde kunne tillade, at han sad et minut længere oppe.

"Det er virkelig et meget skikkeligt menneske," sagde hun, da Smike havde sagt dem godnat og var gået. "Jeg ved, du vil undskylde mig, kære Nicholas, men jeg holder ikke af at gøre sådant noget i en tredjemands påsyn, og i et ungt menneskes nærværelse ville det ikke engang være rigtig passende, skønt jeg, ærlig talt, ikke indser, hvad ondt der skulle være i det, med undtagelse af, at det vistnok ikke er noget synderlig klædeligt

stykke, skønt andre dog ville påstå det modsatte, og jeg ved såmænd heller ikke, hvorfor det ikke skulle være det, når den bare er ordentlig strøget og strimlerne krusede; det kommer det jo naturligvis for en stor del an på."

Efter denne indledning tog mrs. Nickleby sin natkappe ud af en stor bønnebog, mellem hvis blade den havde ligget sammenlagt, og gav sig til at sætte den på, mens hun hele tiden snakkede væk på sin sædvanlige, vidtløftige måde.

"Folk må sige, hvad de vil," bemærkede hun, "men en natkappe eller en nathue er en stor behagelighed, hvilket du selv ville indrømme, min kære Nicholas, hvis du bare vil lade sy bånd i din og ligge med den som et kristent menneske, i stedet for at sætte den som en skoledrengekasket. Du må slet ikke anse det for umandigt eller naragtigt at være nøjeregnende med hensyn til nathuer, for jeg har ofte hørt din kære salig fader og Hans Velærværdighed mr. – hvad var det nu han hed? – der forrettede gudstjeneste i den gamle kirke med det lille spir, som vejrhanen blæste af, natten før du blev født, jeg har ofte hørt dem sige, at de unge studenter er meget nøjeregnende med deres nathuer, og at nathuerne fra Oxford er berømte for deres styrke og kvalitet, ja så berømte, at studenterne aldrig tænker på at lægge sig uden dem, og jeg tror dog, at enhver vil indrømme, at de forstår sig på, hvad der er godt, og ikke forkæler sig."

Nicholas lo, og uden at indlade sig videre på genstanden for dette udførlige foredrag, omtalte han atter den behagelige tone, der havde hersket ved det lille fødselsdagsselskab, og da mrs. Nickleby øjeblikkelig blev nysgerrig og stillede en mængde spørgsmål om, hvad de havde fået til middag, hvorledes bordet

havde været dækket, om maden havde haft for meget eller for lidt, hvem der havde været der, hvad herrerne Cheeryble havde sagt, og hvad Nicholas havde sagt, og hvad herrerne Cheeryble så havde sagt til det, han havde sagt, beskrev Nicholas hele festen og alt, hvad der var sket om formiddagen.

"Hvor sent det end er," sagde Nicholas, "så er jeg dog næsten egenkærlig nok til at ønske, at Kate havde været oppe, så hun kunne høre alt dette. Undervejs var jeg utålmodig efter at komme til at fortælle hende det."

"Å Kate!" sagde mrs. Nickleby, idet hun satte sine fødder på kamingitteret, som om hun satte sig til ro for at fortælle en lang historie. "Kate har ligget i sin seng i over to timer, og det er mig kært, gode Nicholas, at jeg overtalte hende til ikke at blive oppe, da jeg gerne ville sige dig et par ord. Det ligger mig naturligvis meget på hjertet, og det er selvfølgelig trøsteligt og behageligt at have en voksen søn, som man tør betro sig til og rådføre sig med – ja, jeg ved såmænd ikke, hvad det kunne nytte at have sønner, hvis man ikke kunne betro sig til dem."

Nicholas standsede midt i en søvnig gaben, da hans moder begyndte at tale og så med spændt opmærksomhed på hende.

"Der var en dame i vort nabolag," sagde mrs. Nickleby, "– ved at tale om sønner kommer jeg til at huske på det – en dame i vort nabolag, mens vi boede i nærheden af Dawlish; jeg tror hendes navn var Rogers, ja jeg er ganske vis på det, hvis det ikke var Murphy, hvilket er den eneste tvivl, jeg har –"

"Var det hende, du ville tale med mig om, moder?" spurgte Nicholas roligt.

"Om *hende*?" udbrød mrs. Nickleby. "Du store Gud, kære Nicholas, hvor kan du dog være så tåbelig? Men således var det

også med din kære salig fader – akkurat således – altid hen i tågen, kunne aldrig holde tankerne samlet to minutter ad gangen. Jeg ser ham i dette øjeblik så tydeligt betragte mig, mens jeg talte til ham om hans egne sager, ganske som om hans tanker gik hulter til bulter imellem hinanden. Hvis nogen pludselig var kommet ind til os, måtte han have troet, at jeg forvirrede og forstyrrede ham i stedet for at gøre tingene tydeligere; ja på ære, det måtte man!"

"Det gør mig meget ondt, moder, at jeg har arvet denne langsomme fatteevne," sagde Nicholas venligt, "men jeg skal gøre mit bedste for at følge dig, når du bare vil gå lige til sagen."

"Din salig fader!" sagde mrs. Nickleby grublende. "Han begreb ikke, hvad jeg ville have haft ham til at gøre, førend det var for sent!" – Dette var unægtelig tilfældet, eftersom den afdøde mr. Nickleby ikke var kommet til denne kundskab, da han døde, og det var mrs. Nickleby selv da heller ikke, hvilket på en måde kan tjene til at forklare forholdet. – "Imidlertid," sagde mrs. Nickleby og tørrede sine øjne, "har dette intet – ganske vist ikke det mindste at bestille med den fremmede herre i huset her ved siden af."

"Jeg antager, at den fremmede herre i huset her ved siden af har lige så lidt at bestille med os," svarede Nicholas.

"Der kan ingen tvivl være om," sagde mrs. Nickleby, "at han er en gentleman og har en gentlemans væsen og udseende, selv om han går med knæbenklæder og grå uldstrømper. Det kan være særhed, eller også er han måske stolt af sine ben. Og hvorfor skulle han ikke være det? Prinsregenten var stolt af sine ben, og Daniel Lambert, som også var en fø'r mand, var ligeledes stolt af sine ben. Det samme var miss Biffin, hun var –

nej," tilføjede mrs. Nickleby og rettede sig, "hun havde dog nok kun tæer, men det kommer da i grunden ud på et og det samme."

Over dette ny emne blev Nicholas helt forbavset, hvilket netop syntes at være, hvad mrs. Nickleby havde ventet.

"Du må nok undre dig, kære Nicholas," sagde hun, "det gjorde jeg selv. Det slog mig som et lyn og bragte blodet til at stivne i mine årer. Hans have støder op til vor, og jeg har flere gange set ham sidde i sit lille lysthus mellem pralbønnerne eller pille ved sine mistbænke. Det forekom mig rigtignok, som om han stirrede temmelig vist på os, men da vi lige var flyttet ind, og han måske kunne være nysgerrig efter at se, hvad vi var for folk, tog jeg mig ikke videre af det. Men da han begyndte at kaste sine agurker over muren til os –"

"At kaste agurker over muren til os!" gentog Nicholas.

"Ja, kære Nicholas," svarede mrs. Nickleby ganske alvorlig, "sine agurker over muren til os og sine græskar ligeledes."

"Hvilken uforskammethed!" sagde Nicholas, der straks fo'r op. "Hvad mener han med det?"

"Han mener vist slet ikke noget uforskammet med det."

"Hvad?" sagde Nicholas, "er det ikke næsvist at kaste agurker og græskar i hovedet på folk, når de spadserer i deres egen have? Men moder dog –"

Nicholas holdt inde, for hans opmærksomhed blev pludselig optaget af et ubeskriveligt udtryk af stille, med undselig forvirring blandet triumf, som viste sig mellem mrs. Nicklebys natkappestrimler.

"Han må vist være meget enfoldig, tåbelig og ubetænksom," sagde hun, "ja endog dadelværdig – i det mindste vil andre

sikkert anse ham for det, skønt det naturligvis ikke kan forlanges, at jeg skulle udtale nogen mening om det, især da jeg altid tog din kære salig fader i forsvar, når andre bebrejdede ham, at han havde friet til mig, og der kan unægtelig ingen tvivl være om, at han har valgt en højst besynderlig måde at vise det på. Imidlertid er hans opmærksomheder – det vil sige for så vidt og til en vis grad, naturligvis – ganske smigrende, og skønt jeg ikke kunne drømme om at gifte mig igen, så længe vor kære, søde Kate er uforsørget –"

"Men, moder, en sådan tanke er da vel aldrig noget øjeblik opstået hos dig?" sagde Nicholas.

"Gud velsigne dig, kære Nicholas," svarede moderen gnaven, "det var jo netop det, jeg ville have sagt, hvis du bare ville have ladet mig tale ud. Jeg har naturligvis ikke tænkt videre over det, og det overrasker og forbavser mig, at du kunne tro mig i stand til det. Jeg spørger kun om, hvorledes vi bedst på en fin og høflig måde skulle afvise disse tilnærmelser, uden at såre ham alt for meget og drive ham til fortvivlelse eller sådan noget. Du store Gud!" udbrød mrs. Nickleby affekteret. "Sæt, at han gjorde en ulykke på sig selv, tror du da, at jeg nogen sinde kunne blive glad igen, Nicholas?"

Trods sin ærgrelse og bekymring, kunne Nicholas knap bare sig for at smile, idet han svarede:

"Tror du da virkelig, moder, at selv det grusomste afslag kunne have sådanne følger?"

"Det ved jeg ikke, kære barn, det ved jeg virkelig ikke," svarede mrs. Nickleby. "I går stod der rigtignok en historie i bladet, der var taget af franske aviser, om en skomagersvend, der var blevet skinsyg på en ung pige fra en landsby i nærheden,

fordi hun ikke havde villet lukke sig inde med ham på et lufttæt kvistkammer og kvæle sig med kuldamp sammen med ham, hvorfor han gik ud i en skov med en spids kniv og styrtede frem, idet hun gik forbi med nogle veninder, og dræbte først sig selv og så alle veninderne og så hende – nej, dræbte først alle veninderne og så hende og så sig selv – hvilket er frygteligt at tænke sig. Hvorledes det nu er eller ikke, så er det, ifølge bladene, altid skomagersvende, som gør sådan noget i Frankrig. Jeg ved ikke, hvordan det kan være; det må sagtens ligge i læderet."

"Men denne mand, som ikke er skomager, hvad har han gjort, hvad har han sagt?" spurgte Nicholas meget irriteret, mens han dog så næsten lige så from og tålmodig ud som mrs. Nickleby selv. "Du ved nok, at der ikke findes noget blomstersprog, hvori agurker betyder en kærlighedserklæring."

"Min søn," svarede mrs. Nickleby, idet hun knejsede med nakken og stirrede på asken i kaminen. "Han har gjort og sagt alt muligt."

"Tager du ikke fejl?" spurgte Nicholas.

"Om jeg tager fejl?" udbrød mrs. Nickleby. "Gud, kære Nicholas, tror du da ikke, at jeg kan mærke, om en mand mener det alvorligt eller ikke?"

"Nå, nå," mumlede Nicholas.

"Hver gang jeg går hen til vinduet," sagde mrs. Nickleby, "kysser han på sin ene hånd og lægger den anden på hjertet, hvilket naturligvis er meget tåbeligt af ham, og du vil sikkert endog kalde det meget urigtigt, men han gør det ærbødigt – yderst ærbødigt – og meget ømt, overordentlig ømt. For så vidt fortjener han den største ros, det kan der nu ikke være tvivl om.

Og de foræringer, som hver dag kommer flyvende over muren, de er sandelig meget smukke, meget smukke. Vi fik en af agurkerne til middag i går og agter at sylte resten til vinterbrug. Og mens jeg i aftes," tilføjede mrs. Nickleby i en endnu stærkere forvirring, "spadserede nede i haven, råbte han sagte over muren og foreslog ægteskab og bortførelse. Hans stemme er så klar som en klokke eller en glasharmonika – ligner virkelig overmåde meget en glasharmonika, men jeg hørte naturligvis ikke efter. Spørgsmålet er altså, kære Nicholas, hvad skal jeg gøre?"

"Ved Kate noget om dette?" spurgte Nicholas.

"Endnu har jeg ikke sagt hende noget," svarede moderen.

"Så lad for Guds skyld også være," sagde Nicholas og stod op. "Det ville gøre hende meget ulykkelig. Med hensyn til spørgsmålet om, hvad du skal gøre, kære moder, så gør, hvad din sunde forstand og følelse og din agtelse for faders minde vil opfordre dig til at gøre. Der findes tusinde måder, du kan vise dit mishag med disse uforskammede og fjollede opmærksomheder på. Handler du så bestemt, som du bør, og de alligevel skulle blive fortsatte og plage dig, skal jeg snart sætte en pind for dem. Men jeg vil nødig blande mig i en så latterlig sag og tillægge den vigtighed, førend du har prøvet på selv at forsvare dig. Det kan de fleste fruentimmer, men især en kone i din alder og stilling under omstændigheder som disse, der ikke fortjene en alvorlig tanke. Jeg vil ikke gøre dig flov ved at lade, som om jeg tager mig denne sag nær eller noget øjeblik behandler den alvorligt. Den fjollede gamle idiot!"

Med disse ord kyssede Nicholas sin moder og sagde godnat, hvorpå de hver gik til sit sovekammer.

For ikke at gøre mrs. Nickleby uret må det bemærkes, at hendes kærlighed til hendes børn ville have afholdt hende fra for alvor at tænke på at gifte sig anden gang, selv om hun i den grad kunne have glemt sin afdøde ægtefælle, at hun kunne have fattet nogen virkelig tilbøjelighed, men skønt der ikke var noget ondt og kun lidt egenkærlighed i hendes hjerte, havde hun dog en svag og forfængelig hjerne, og der lå noget så smigrende i at blive friet til (og forgæves friet til) i hendes alder, at hun ikke kunne affærdige den fremmedes lidenskab fuldt så kort og godt, som Nicholas syntes at finde passende.

"At den skulle være uforskammet og fjollet og latterlig," tænkte mrs. Nickleby, idet hun talte med sig selv inde i sit eget værelse, "det kan jeg nu slet ikke indse. Den er vistnok håbløs fra hans side, men hvorfor han skulle være en fjollet idiot, det begriber jeg ikke. Han kan ikke vide, at den er håbløs. Han er at beklage, den stakkel, finder jeg!"

Efter disse betragtninger spejlede mrs. Nickleby sig i sit lille spejl, hvorpå hun trådte et par skridt tilbage og forsøgte, om hun kunne huske, hvem det var, der havde plejet at sige, at når Nicholas blev en og tyve år, ville han snarere se ud som hendes broder end som hendes søn, men da hun ikke var i stand til at mindes denne autoritet, slukkede hun sit lys og trak rullegardinet op, for at skæret af den allerede gryende morgenrødme kunne få adgang.

"Det er en slet belysning til at skelne genstande i," mumlede mrs. Nickleby, idet hun så ud i haven, "og mine øjne er ikke synderlig gode – jeg har været nærsynet lige fra min barndom – men det forekommer mig dog, at der i dette øjeblik sidder et stort græskar på et af glasskårene på kanten af muren!"

38

Indeholder nogle enkeltheder, der stamme fra en kondolencevisit, som senere måske vil vise sig at have været af vigtighed. Smike træffer uventet en meget gammel ven, der beder ham hjem til sig og ikke vil høre om noget afslag.

Kate Nickleby, der var aldeles uvidende om den forelskede nabos foretagender og disses virkning på hendes moders modtagelige hjerte, var nu begyndt at glæde sig ved en tryg følelse af ro og lykke, som hun længe knap havde kendt tilfældige og flygtige glimt af. Hun boede jo under tag sammen med den elskede broder, fra hvem hun så pludseligt og så ubønhørligt var blevet adskilt. Hun havde fred i sindet og var fri for enhver forfølgelse, som kunne bringe rødme på hendes kind eller sorg i hendes hjerte. Hun syntes kort sagt at føre et helt nyt liv. Hendes fordums munterhed var vendt tilbage, hendes trin havde fået deres lethed og spændstighed igen. Farven, der var veget fra hendes kinder, fik dem på ny til at blusse, og Kate Nickleby så smukkere ud end før.

Dette var det resultat, miss La Creevys grublerier og iagttagelser bragte hende til, da huset, som hun betegnende udtrykte sig, "var blevet gjort ordentlig i stand lige fra skorstenspiberne til skrabejernet ved gadedøren", og det vævre lille fruentimmer fik et øjeblik tid til at tænke på dets beboere. "Hvilket jeg forsikrer, at jeg ikke har gjort, siden jeg kom," sagde

hun, "da jeg morgen, middag og aften ikke har tænkt på andet end hammer, søm, skruetrækkere og vridbor."

"De skænker vist aldrig Dem selv nogen tanke," svarede Kate smilende.

"Jeg måtte såmænd også være en gås, hvis jeg gjorde det, når der er så mange behageligere ting at tænke på," sagde miss La Creevy. "Det er sandt, jeg har dog tænkt på nogen. De må vide, at jeg har lagt mærke til en stor forandring hos et medlem her af familien – en meget påfaldende forandring."

"Hos hvem?" spurgte Kate bekymret. "Dog ikke –"

"Ikke hos Deres broder, kære pige," svarede miss La Creevy, idet hun kom hende i forkøbet, "for han er stadig det samme venlige, godmodige, forstandige menneske, med en tilsætning af – ja jeg siger ikke af hvad – når der er anledning til det, som da jeg først lærte Dem at kende. Nej. Derimod er Smike, som han vil kaldes, den stakkel, for han vil jo ikke vide noget af et mr. foran sit navn, blevet meget forandret selv i denne korte tid."

"Hvorledes det?" spurgte Kate. "Dog ikke med hensyn til hans helbred?"

"N-ej, måske ikke med hensyn til det," svarede miss La Creevy, efter at have betænkt sig lidt, "skønt han er svag og mat og har noget i sit ansigt, som det ville skære mig i hjertet at se i Deres. Nej, det er ikke det."

"Hvad er det da?"

"Jeg ved det næppe selv," svarede portrætmalersken, "men jeg har iagttaget ham, og han har mange gange fået mine øjne til at løbe i vand. Dette er dog ikke nogen vanskelig sag, da jeg let bliver rørt, men her har der dog været god grund til det. Jeg er

overbevist om, at han, af en eller anden årsag er blevet sig sin svage forstand mere bevidst. Han føler det mere, og det volder ham større smerte at mærke, at han undertiden går i tågen og ikke kan fatte ganske simple ting. Jeg har set ham, når De ikke har været til stede, sidde og gruble med et sådant udtryk af vemod, at jeg knap kunne udholde at se på det, og derefter stå op og gå ud af stuen så sørgmodig og nedslået, at jeg ikke kan sige Dem, hvor ondt det har gjort mig. For ikke tre uger siden var han livlig og munter og altid ved hånden, når der var noget at bestille, og så glad, som dagen var lang. Nu er han et andet væsen – det samme tjenstvillige, fredelige, trofaste, kærlige menneske – men også kun den samme i den henseende."

"Det går nok over," sagde Kate. "Stakkels fyr!"

"Det håber jeg," svarede hendes lille veninde med usædvanlig alvor. "Det håber jeg for den stakkels fyrs egen skyld. Imidlertid," fortsatte hun, idet hun atter faldt ind i sin livlige, sladrende tone, "har jeg nu sagt, hvad der lå mig på hjertet, og langt nok var det og måske lige så ugrundet, men i hvert tilfælde skal jeg nok opmuntre ham i aften. Da han skal være min følgesvend hele vejen til Strand, vil jeg blive ved at snakke og snakke, uden at holde op, førend jeg har fået ham til at le, og jo før han derfor kommer afsted, des bedre er det for ham, og jo før jeg selv kommer afsted, des bedre er det også for mig, da jeg måske ellers kan være udsat for, at min pige gør bekendtskab med en, som bestjæler huset. Jeg ved rigtignok ikke, hvad andet der er værd at stjæle end borde og stole med undtagelse af portrætterne, og det måtte være en snild tyv, som kunne sælge dem med fordel; for det kan jeg ikke, det er den rene sandhed."

Med disse ord skjulte den lille dame sit ansigt i en meget flad hat og sig selv i et meget stort sjal og efter at have svøbt dette tæt om sig ved hjælp af en stor nål erklærede hun, at nu måtte omnibussen komme, når den ville, for nu var hun fiks og færdig.

Men først skulle der siges farvel til mrs. Nickleby, og længe førend denne gode dame blev færdig med nogle meget betimelige erindringer, kom omnibussen. Nu fik miss La Creevy travlt, og mens hun hemmeligt belønnede tjenestepigen med atten pence bag ved gadedøren, kom hun i sin ivrighed til at trække ti halvpennystykker op af sin sypose, og da disse trillede ind i alle mulige kroge ude i gangen, varede det længe, før end de blev samlede op. Efter denne ceremoni måtte hun naturligvis kysse Kate og mrs. Nickleby endnu en gang, og den lille kurv og karduspapirspakken hentes, og mens alt dette stod på, "bandede", som miss La Creevy forsikrede, "omnibussen så gyseligt, at det var rædsomt at høre på." Langt om længe lod den, som om den ville køre, og da fo'r miss La Creevy ud og op i den, idet hun med stor tungefærdighed gjorde undskyldninger for passagererne og erklærede, at hun ikke for alt i verden med sin gode vilje ville opholde dem. Mens hun så sig om efter en tom plads, skubbede konduktøren Smike ind og råbte, at alt var klart – skønt det ikke var det – og afsted gik det svære køretøj med en rumlen som mindst ti bryggervogne.

Idet vi lader den fortsætte sin rejse, som det behager ovenmeldte konduktør, der hvilede mageligt på sin lille hylde bagpå og dampede af en vellugtende cigar, og lader den holde eller køre, galopere eller snegle sig frem, alt eftersom han fandt det hensigtsmæssigt og tilrådeligt, benytter vi lejligheden til at

forhøre os om sir Mulberry Hawks befindende, og om han har forvundet følgerne af at være blevet kastet ud af sin cabriolet.

Med et brækket ben, et alvorlig forstødt legeme, et af halvt lægte skrammer vansiret ansigt og bleg og mat efter nys udstået feber og smerte, lå sir Mulberry på den sofa, han var fordømt til at være fængslet til endnu i nogle uger. Pyke & Pluck sad og drak i værelset ved siden af og forandrede nu og da deres samtales ensformige mumlen til en halvt undertrykt latter, mens den unge lord – det eneste medlem af selskabet, som ikke var aldeles uforbederlig og virkelig havde et godt hjerte – sad med en cigar i munden ved siden af sin mentor og ved lampens skin læste de nyheder i et dagblad for ham, som kunne underholde eller adsprede ham.

"Fanden i vold med de hunde!" sagde invaliden og drejede utålmodigt hovedet. "Kan intet binde deres mund?"

Da d'hrr. Pyke & Pluck hørte dette udråb, tav de øjeblikkelig og fyldte, idet de blinkede ad hinanden, deres glas ligesom til et slags erstatning, fordi mælet var blevet berøvet dem.

"For Djævelen," mumlede den syge mellem tænderne og vred sig på sit leje, "er denne madras ikke hård nok, dette værelse ikke kedeligt nok og smerten ikke slem nok, siden *de* oven i købet skal pine og plage mig? Hvad er klokken?"

"Halv ni," svarede hans ven.

"Hør, flyt bordet noget nærmere, og lad os tage fat på kortene igen," sagde sir Mulberry. "Mere piquet; kom!"

Det var mærkeligt at se, hvor ivrigt den syge, skønt han ikke kunne forandre sin stilling, men kun dreje hovedet under spillet, iagttog enhver af sin vens bevægelser, og hvor ivrig og spændt, men samtidig hvor forsigtigt og koldblodigt han

spillede. Ved sin behændighed og færdighed var han sin modstander mere end tyve gange overlegen, og denne stod sig derfor også kun dårligt, selv når lykken begunstigede ham med gode kort, hvilket ikke ret ofte var tilfældet. Sir Mulberry vandt hvert eneste spil, og da hans staldbroder lagde kortene og vægrede sig ved at spille længere, strakte han sin afmagrede arm ud og strøg gevinsten til sig med en overmodig ed og den samme hæse latter, der, om den også nu var blevet betydelig mattere, for nogle måneder siden havde lydt i Ralph Nicklebys spisesal.

I dette øjeblik trådte hans tjener ind for at melde, at mr. Ralph Nickleby var nede og spurgte om, hvorledes han befandt sig i aften.

"Bedre," sagde sir Mulberry utålmodigt.

"Mr. Nickleby ønsker at vide, sir –"

"Bedre, siger jeg dig," svarede sir Mulberry og slog i bordet.

Tjeneren tøvede et øjeblik og sagde derpå, at mr. Nickleby havde bedt om tilladelse til at tale med sir Mulberry Hawk, hvis det ikke var til ulejlighed.

"Det er til ulejlighed. Jeg kan ikke tale med ham; jeg kan ikke tale med nogen," sagde hans herre endnu heftigere end før. "Det ved du jo, fæhoved."

"Det gør mig meget ondt, sir," svarede tjeneren. "Men mr. Nickleby ville endelig – ".

Sagen var, at Ralph Nickleby havde bestukket tjeneren, der, da han gerne ville fortjene sine penge i håb om flere lignende gaver i fremtiden, blev stående ved døren og stadig vovede at nøle.

"Sagde han, at det var forretninger, han ville tale om?" spurgte sir Mulberry efter en kort, utålmodig overvejelse.

"Nej, sir. Han sagde kun, at han ønskede at tale med Dem. Særdeles gerne, sagde han."

"Lad ham komme herop. Hør," råbte sir Mulberry og for, idet han kaldte tjeneren tilbage, med hånden hen over sit vansirede ansigt, "flyt den lampe og sæt den på etageren bag ved mig. Rul det bord væk og sæt en stol der – længere borte. Således."

Tjeneren adlød disse befalinger, som om han helt vel fattede grunden til dem, og gik ud af stuen. Med den ytring, at han kom straks igen, gik lord Verisopht ind i værelset ved siden af og lukkede fløjdørene efter sig. Derpå hørtes der dæmpede fodtrin ude på trappen, og med hatten i hånden sneg Ralph Nickleby sig nu ind med kroppen bøjet forover som i dybeste ærbødighed og med øjnene fæstede på sin værdige klient.

"Nå, Nickleby," sagde sir Mulberry, idet han gav ham tegn til at tage plads på stolen ved siden af sofaen og med påtaget ligegyldighed slog ud med hånden, "jeg har haft et slemt uheld, som De ser."

"Jeg ser det," svarede Ralph med samme stirrende blik. "Meget slemt! Jeg ville ikke kunne have kendt Dem, sir Mulberry. Det er rigtignok meget slemt."

Ralphs væsen vidnede om den dybeste ydmyghed, og han talte så sagte, som kun det venligste hensyn til en syg kunne få en fremmed til at gøre. Men når sir Mulberry vendte sit ansigt bort var udtrykket i Ralphs en skærende modsætning til dette, og mens han stod i sin sædvanlige stilling og roligt betragtede den foran ham liggende skikkelse, var der et hånligt smil i den

del af hans træk, som ikke blev overskygget af hans fremstående og sammentrukne øjenbryn.

"Sæt Dem," sagde sir Mulberry, idet han med en voldsom anstrengelse vendte sig om imod ham. "Er jeg en kuriositet, siden De står og glor sådan på mig?"

Da han vendte sit ansigt om imod ham, veg Ralph et par skridt tilbage. Idet han lod, som om han følte sig uimodståelig drevet til at røbe forbavselse, men var fast besluttet på ikke at gøre det, satte han sig ned med en godt spillet forlegenhed. "Jeg har hver dag forhørt mig ved døren, sir Mulberry," sagde han, "ja først endog to gange om dagen. Da jeg stolede på vort gamle bekendtskab og de tidligere forretninger, som vi begge har haft fordel af, kunne jeg i aften ikke lade være at bede om adgang til Dem. Har De – har De lidt meget?" spurgte han, idet han bøjede sig forover og lod det samme bitre smil spille i sit ansigt, da den anden lukkede øjnene.

"Mere end nok til min egen fornøjelse, og mindre end nok til fornøjelse for nogle ødelagte flyndere, der formodentlig giver Dem og mig skylden for deres ødelæggelse," svarede sir Mulberry, idet han med en urolig bevægelse lagde sin arm på tæppet.

Ralph trak på skuldrene for at protestere mod den pirrelighed, disse ord blev udtalt med, for der var en tirrende, kold tydelighed i hans tale og væsen, som voldte den syge en sådan ærgrelse, at han næppe kunne udholde den.

"Men hvad er det med de "tidligere forretninger," som har ført Dem herhen i aften?" spurgte sir Mulberry.

"Intet," svarede Ralph. "Nogle af mylords veksler skulle fornys, men det kan vente, til De er blevet rask igen. Jeg – jeg er

kommet," sagde Ralph og talte langsomt og med et skarpt eftertryk, "jeg er kommet for at sige, hvor meget det smerter mig, at det var en slægtning, om end en slægtning, som jeg har forstødt, der gav Dem en sådan revselse som –"

"Revselse?" faldt sir Mulberry ham i talen.

"Jeg ved, at den har været alvorlig," sagde Ralph, som forsætligt misforstod meningen af afbrydelsen, "og det har derfor været mig så meget mere magtpåliggende at sige Dem, at jeg har slået hånden af denne landstryger, at jeg ikke længere vedkender ham som slægtning, men overlader det til Dem og enhver at give ham hans fortjente løn. De må gerne vride halsen om på ham, hvis De vil. Jeg skal ikke lægge mig imellem."

"Den historie, man har fortalt mig her, er altså kommet ud?" spurgte sir Mulberry med knyttede hænder og sammenbidte tænder.

"Den er blevet udbasuneret overalt," svarede Ralph. "Hver klub og hvert spillehus har genlydt af den. Der er blevet lavet en vise om den, hører jeg," sagde Ralph med et blik på sir Mulberry. "Jeg har ikke selv hørt den, da slige sager ikke forekommer i min praksis, men man har fortalt mig, at den endog er blevet trykt – som manuskript, men derfor er den naturligvis alligevel over hele byen."

"Det er løgn, siger jeg Dem," sagde sir Mulberry, "lutter løgn; hoppen blev bange."

"Folk siger, at det var ham, der gjorde den bange," bemærkede Ralph i den samme uforandrede og rolige tone. "Nogle siger, at han også gjorde Dem bange, men *det* er løgn, det ved jeg. Det har jeg sagt uforbeholdent – å ja, mere end en

snes gange! Jeg er en fredelig mand, men jeg kan ikke høre på, at man taler således om Dem. Nej, nej."

Da det atter blev sir Mulberry muligt at tale sammenhængende bøjede Ralph sig forover med hånden til øret og så roligt et ansigt, som om hvert enkelt af dets hårde træk var støbt af jern.

"Når jeg igen kommer op fra dette forbandede leje," sagde invaliden og slog i sin heftighed endog på det brækkede ben, "vil jeg tage en hævn, som man aldrig har hørt mage til. Ved Gud, det vil jeg! Ved et svineheld har han mærket mig for et par ugers tid, men jeg vil sætte et mærke på ham, som han skal bære til sin grav. Jeg vil splitte næse og øren op på ham – hudflette ham – lemlæste ham for livstid. Jeg vil gøre mere, jeg vil slæbe dette mønster på kyskhed, dette eksempel for alle snerper, den fine søster gennem –"

Selv Ralphs kolde blod fo'r måske i dette øjeblik op i hans kinder. Sir Mulberry kom måske til at huske på, at hvor stor en skurk og ågerkarl Ralph end var, måtte han dog i sin barndom have slynget sin arm om hendes faders hals. Han holdt inde, men bekræftede med knyttet næve sin trussel med en frygtelig ed.

"Det er ærgerligt nok," sagde Ralph efter et kort ophold, hvor han skarpt betragtede den lidende, "at tænke sig, at en ren dreng har kunnet bringe en verdensmand, en roué, tyve sæsoners helt i en sådan tilstand!"

Sir Mulberry kastede ham et forbitret blik, men Ralph så ned på gulvet, og hans ansigt udtrykte kun tankefuldhed.

"En rå, ubetydelig knægt," fortsatte Ralph, "mod en mand, hvis vægt alene kunne knuse ham, for ikke at tale om hans

færdighed i – jeg tager vist ikke fejl," sagde Ralph og så op, "var De ikke i sin tid en ynder af boksekunsten?"

Den syge gjorde en utålmodig bevægelse, som Ralph fandt for godt at tage for en indrømmelse.

"Ja," sagde han, "det tænkte jeg nok. Det var, førend jeg gjorde Deres bekendtskab, men jeg var temmelig sikker i min sag. Han er formodentlig rask og smidig, men det er dog kun ubetydelige fuldkommenheder i sammenligning med Deres. Lykken, lykken – den har sådanne lumpne udskud nu altid med sig."

"Han vil have brug for den, når jeg er kommet mig," sagde sir Mulberry, "lad ham så flygte, hvorhen han vil."

"Åh," svarede Ralph hurtigt, "det tænker han slet ikke på. Han er her, bedste sir, her i London, hvor han spadserer omkring ved højlys dag og lader som ingenting. Jeg sværger," sagde Ralph, idet hans ansigt formørkedes, og hans eget had for første gang overmandede ham, da dette glade billede af Nicholas fremstillede sig for ham, "at hvis vi var borgere i et land, hvor det med sikkerhed lod sig gøre, ville jeg give en god slump penge for at få en dolk boret i hjertet på ham og se ham ligge i rendestenen som et bytte for hundene."

Idet han til overraskelse for sin gamle klient gav denne lille prøve på oprigtig familiefølelse luft og tog sin hat for at gå, trådte lord Frederick ind.

"Men hvad i pokkers navn, Hawk, har De og Nickleby at tale om?" sagde den unge mand. "Jeg har aldrig hørt mage til spektakel. Kvæk, kvæk, kvæk; vov, vov, vov. Således gik det jo i et væk. Hvad var det alt sammen om?"

"Sir Mulberry blev opbragt, mylord," sagde Ralph og skelede hen til sofaen.

"Dog vel ikke over pengesager, vil jeg håbe? Der er da vel ikke noget i vejen med forretningerne, Nickleby?"

"Nej, mylord, i den henseende er vi altid enige," svarede Ralph. "Sir Mulberry kom til at tænke på årsagen til –"

Det var ikke nødvendigt for Ralph at blive ved, da sir Mulberry selv forfulgte emnet videre og udstødte sine eder og trusler mod Nicholas næsten lige så rasende som før. Ralph, der var en dygtig iagttager, blev overrasket ved at se, at der, alt som disse udtalelser fortsattes, foregik en fuldstændig forandring med lord Verisopht, der i begyndelsen havde strøget sit skæg med en lapset og ligegyldig mine, og endnu mere overrasket blev han, da den unge lord, efter at sir Mulberry holdt op at tale, i en opbragt og næsten naturlig tone frabad sig, at dette emne oftere blev bragt på bane i hans påhør.

"Husk på, Hawk," tilføjede han med usædvanlig kraft, "at jeg aldrig vil deltage i eller, så vidt det står til mig, tillade et fejt overfald på det unge menneske."

"Fejt, lord Verisopht!" afbrød hans ven ham.

"Ja," svarede den anden og vendte sig helt om imod ham. "Havde De sagt ham, hvem De var, havde De givet ham Deres kort og bagefter opdaget, at hans stilling eller rygte forbød Dem at slås med ham, ville det på min ære allerede have været slemt nok. Men således som forholdet er, havde De uret. Også jeg havde uret i ikke at lægge mig imellem, og det gør mig ondt. Hvad der passerede Dem bagefter, var lige så meget en følge af en tilfældig hændelse som af en forsætlig plan og mere Deres

egen skyld end hans. Han skal med min gode vilje ikke lide uretfærdigt for den sags skyld. Nej, det skal han sandelig ikke."

Med denne kraftige gentagelse af slutningsordene, drejede den unge lord sig om på sin hæl, men førend han var kommet hen til døren, vendte han tilbage og sagde med endnu større heftighed end før:

"Jeg tror nu på min ære, at søsteren er en lige så dydig og anstændig som smuk ung dame, og om broderen siger jeg, at han opførte sig som en broder burde, og det på en mandig og kæk måde. Af mit ganske hjerte ville jeg ønske, at vi alle stod halvt så rene i den sag som han."

Med disse ord gik han ud af værelset, idet han efterlod Ralph Nickleby og sir Mulberry i en ubehagelig forbavset tilstand.

"Er det Deres elev," spurgte Ralph sagte, "eller er han kommet lige fra en landsbypræst?"

"Grønskollinger får undertiden sådanne anfald," svarede sir Mulberry og bed sig i læben. "Overlad ham til mig."

Ralph vekslede et meget sigende blik med sin gamle fælle, for på grund af denne foruroligende overraskelse var de pludselig blevet fortrolige igen, og gik langsomt hjem i dybe tanker.

Mens alt dette blev sagt og gjort, og længe førend det var forbi, havde omnibussen sat miss La Creevy og hendes ledsager af, og de nåede til hendes gadedør. Men nu kunne den godmodige portrætmalerske på ingen måde tillade, at Smike gik hjem uden at blive forfrisket med en dråbe af et eller andet styrkende og et par tvebakker. Da Smike ikke havde noget at indvende hverken mod dråben eller mod tvebakkerne, men tværtimod antog, at de ville være en ret hensigtsmæssig forberedelse til hans vandring tilbage, blev følgen den, at han

tøvede meget længere, end han havde bestemt, og først en halv time efter, at det var blevet mørkt, begav sig på hjemvejen.

Der var ingen rimelighed for, at han kunne tage fejl af vejen, da den gik ganske lige ud, og han næsten hver dag var gået til byen med Nicholas og alene tilbage. Miss La Creevy og han tog derfor trøstigt afsked, med hinanden, og efter at have fået mange venlige hilsener med til mrs. og miss Nickleby marcherede Smike af sted. Ved foden af Ludgate Hill bøjede han lidt af fra vejen for at kaste et blik på Newgate. Efter i nogle minutter at have stirret frygtsomt og forsigtigt op ad de skumle mure, slog han atter ind i det forrige spor og gik rask gennem City, idet han snart standsede for at se ind ad vinduet i en eller anden mere end almindelig tiltrækkende butik, derpå løb et lille stykke, så stod stille igen og så fremdeles, således som en landsbyknægt kunne bære sig ad.

Efter at han længe havde stået og kigget ind ad en guldsmeds vindue, idet han ønskede at kunne tage nogle af de skønne smykker med hjem til en gave og forestillede sig, hvilken fornøjelse det ville være, slog kirkeurene kvart i ni. Ved denne lyd skyndte han sig af sted, det bedste han kunne, men da han drejede om et gadehjørne, blev han så pludselig standset i farten, at han måtte holde sig ved en lygtepæl for ikke at falde. I samme øjeblik klyngede en lille dreng sig fast ved hans ben, og det skingrende råb: "Her er han, fader!" dirrede i hans øren.

Smike kendte kun alt for godt denne stemme, og med fortvivlede blikke på den skikkelse, som havde udstødt råbet, så han sig skælvende om. Mr. Squeers havde taget ham i kraven med håndtaget af sin paraply og trak af alle kræfter i den anden ende af den. Triumfråbet var kommet fra unge Wackford, som,

uden at ænse Smikes sparken og stritten, hang fast ved ham med en bulbiders sejhed. Et eneste blik viste Smike dette, og mod dette ene blik blev den forfærdede skabning aldeles kraftesløs og ude af stand til at frembringe en lyd.

"Det var morsomt!" udbrød Squeers, idet han lidt efter lidt halede sig hen ad paraplyen og først hagede den løs, da han havde fået sit offer rigtig fat ved kraven. "Det var overordentlig morsomt! Hent en vogn, min egen Wackford."

"En droske, fader?" spurgte lille Wackford.

"Ja vist, en droske," svarede Squeers og frydede sine øjne ved at betragte Smikes ansigt. "Pokker i vold med udgiften. – Lad os få ham ind i en droske."

"Hvad har han gjort?" spurgte en daglejer med en stabel mursten, som Squeers havde puffet til ved det første kast med paraplyen.

"Alt muligt," svarede Squeers, idet han med en slags henrykkelse stirrede på sin forrige elev. "Alt muligt – løbet væk – deltaget i et blodtørstigt overfald på sin lærer – der er intet ondt, som han ikke har gjort."

Manden så først på Squeers og derefter på Smike, men de få åndsevner, staklen besad, havde aldeles forladt ham. Vognen kom; master Wackford satte sig op; Squeers puffede sit bytte ind i den, fulgte bagefter og trak derpå vinduerne op. Kusken satte sig op på bukken og kørte langsomt bort, mens daglejeren, en æblekælling og en lille dreng, som vendte hjem fra en aftenskole, i ro og mag anstillede deres betragtninger over det. Mr. Squeers satte sig over for den ulykkelige Smike og så med hænderne på sine knæ nogle minutter på ham, hvorpå han, idet han syntes at komme til sig selv af sin henrykkelse,

brød ud i en lydelig latter og slog sin gamle elev flere gange i ansigtet, afvekslende på den højre og venstre side.

"Det er ingen drøm!" sagde Squeers. "Det er virkelig kød og blod, og jeg kender det igen, når jeg tager på det," og efter ved disse forsøg at have forvisset sig om sit held, gav han, for at underholdningen ikke skulle blive for ensformig, Smike nogle ørefigener og lo hver gang højere og længere.

"Din moder vil blive kisteglad, min dreng, når hun får dette at vide," sagde han til sønnen.

"Ja det vil hun rigtignok, fader," svarede master Wackford.

"At tænke sig," sagde Squeers, "at du og jeg skulle støde på ham lige på gadehjørnet, og at jeg skulle få fat i ham med et eneste kast med paraplyen, som om den havde været en entrehage! Ha, ha, ha!"

"Ja, men jeg greb ham dog i benet, fader."

"Det gjorde du som en god søn, min dreng," sagde Squeers og klappede ham på hovedet, "og du skal også til belønning for din iver få den bedste trøje og vest, som den første nye dreng bringer med, det kan du være vis på. Når du altid vandrer på den samme bane og gør, som du ser din fader gøre, vil du, når du engang dør, komme lige lukt ind i Himlen, uden at blive spurgt om pas."

Med disse ord klappede Squeers atter sin søn på hovedet og klappede derpå ligeledes Smike, men hårdere, idet han i en spottende tone spurgte ham, hvorledes han nu havde det.

"Jeg må hjem," svarede Smike og så sig vildt om.

"Ja, det må du, det har du ret i," svarede Squeers. "Og du skal også ret snart komme hjem. Om en otte dages tid vil du atter være i den fredelige landsby Dotheboys i Yorkshire, min unge

ven, og når du næste gang slipper bort derfra, giver jeg dig lov til at blive borte. Hvor er de klæder, du havde på, da du løb bort, du utaknemmelige tyveknægt?" tilføjede han i en streng tone.

Smike kastede et blik på den pyntelige dragt, han havde fået af Nicholas, og vred sine hænder.

"Ved du, at jeg kunne lade dig hænge, fordi du bortførte mine ejendele?" sagde Squeers. "Ved du, at man kan komme i galgen – og så vidt jeg ved, derefter på Anatomikammeret – for at løbe bort med sager til en værdi af over fem pund? Hvad – ved du det? Hvad tror du, at de klæder var værd, som du havde på? Ved du, at den støvle, du gik med, havde kostet otte og tyve shilling, den gang den var et par, og skoen syv shillings og seks pence? Men du kom til den rette barmhjertighedsbutik, da du kom til mig, og du kan takke din Gud for, at det er mig, som skal forsyne dig med denne artikel."

Enhver, der ikke nøje kendte Mr. Squeers, ville have troet, at han havde været aldeles blottet for denne artikel, i stedet for at have et stort forråd af den på rede hånd til alle sine kunder, og tvivlerens mening ville heller ikke have forandret sig synderlig, da han sluttede sin bemærkning med at puffe Smike i brystet med dupskoen af sin paraply og tildele hans hoved og skuldre et sandt styrtebad af rap med ribberne af det samme instrument.

"Jeg har aldrig før pryglet en dreng i en droske," sagde han og holdt inde for at hvile sig. "Det er lidt ubekvemt, men nyheden sætter dog en slags krydderi på det!"

Den stakkels Smike havde afbødet slagene så godt, han kunne, og krøb nu sammen i et hjørne af vognen, idet han støttede hovedet på sine hænder og albuerne på sine knæ. Han var forvirret og bedøvet og havde nu, da han ingen ven havde at

tale eller rådføre sig med, lige så lidt nogen forestilling om, hvorledes han skulle undslippe fra den almægtige Squeers, som han havde haft i alle de bedrøvelige år, da han levede i Yorkshire før Nicholas' ankomst. Rejsen syntes aldrig at skulle få ende; de kørte gennem den ene gade efter den anden, men stadig blev de ved at rulle af sted. Omsider begyndte Squeers hver halve minut at stikke hovedet ud af vinduet og vræle en mængde anvisninger til kusken, og efter at de med møje var kommet gennem nogle dårlige gader, der efter husenes udseende og kørevejens slette tilstand at dømme var nyanlagte, trak Squeers pludselig i stoppesnoren og råbte: "Holdt!"

"Hvorfor rykker De armen af et menneske?" spurgte kusken og så forbitret på ham.

"Der er huset," svarede Squeers. "Det andet af disse fire små huse, det på en etage, med de grønne skodder – der sidder en messingplade på døren med navnet Snawley."

"Og kunne De ikke sige det, uden at De skulle vride lemmerne af kroppen på et menneske?" spurgte kusken.

"Nej," vrælede Squeers, "og siger De et ord endnu, melder jeg Dem, fordi De har en knækket rude i Deres vogn. Holdt!"

Vognen standsede uden for mr. Snawleys hus. Denne mand vil være i læserens erindring som den glatte og skinhellige herre, der betroede to sønner (stedsønner) til mr. Squeers' faderlige varetægt. Huset lå på den yderste grænse af nogle nybygder i nærheden af Somers Town, og Squeers havde taget logis der, da hans ophold ville blive noget længere end sædvanligt, og fordi *Saraceneren* på grund af sit kendskab til master Wackfords madlyst havde vægret sig ved at modtage ham på andre vilkår end som fuldvoksen kostgænger.

"Her er vi!" sagde Squeers og skubbede Smike ind i den lille dagligstue, hvor mr. Snawley og hans kone sad og spiste hummer til aften, "her er han, den landstryger – den tyv – den oprører – det uhyre af utaknemmelighed."

"Hvad, den dreng, som løb sin vej?" udbrød Snawley, idet han støttede kniv og gaffel mod bordet og spilede sine øjne så højt op, han kunne.

"Netop den dreng," sagde Squeers, idet han holdt 3in knyttede næve tæt under næsen på Smike og tog den til sig igen, en manøvre, han gentog flere gange med et ondskabsfuldt blik. – "Hvis her ikke var en dame til stede, skulle jeg give ham sådan en – men det er det samme; han kan have den til gode." Og nu fortalte Squeers, hvorledes og hvornår og hvor han havde fanget desertøren.

"Det er åbenbart Forsynets styrelse, sir," sagde Snawley, idet han med en ydmyg mine slog øjnene ned og pegede med sin gaffel med et stykke hummer op mod loftet.

"Han har uimodsigeligt Forsynet imod sig," svarede Squeers og kløede sig på næsen. "Det måtte man naturligvis vente; enhver kunne have forudset det."

"Hjertets hårdhed og mørkets gerninger trives aldrig," sagde Snawley.

"Det har man endnu aldrig set," svarede Squeers og tog nogle pengesedler op af sin brevtaske for at se efter, om han havde dem alle.

"Mrs. Snawley," sagde han, da han havde beroliget sig i denne henseende, "jeg har været denne knægts velgører og givet ham kost, klæder og undervisning. Jeg har været denne knægts klassiske, matematiske, filosofiske, trigonometriske og

kommercielle ven. Min søn – min eneste søn Wackford – har været hans broder; mrs. Squeers har været hans moder, bedstemoder, tante, ja jeg kan gerne sige onkel med, alt under ét. Hun har aldrig hængt således ved nogen, med undtagelse af Deres to elskværdige og håbefulde sønner, som hun hang ved denne knægt. Hvad er min løn? Hvad bliver der af min menneskekærligheds mælk? Den løber sammen og bliver sur, når jeg ser på ham."

"Det har den årsag til," sagde mrs. Snawley.

"Men hvor har han været i al denne tid?" spurgte Snawley. "Har han opholdt sig hos –?"

"Aha!" afbrød Squeers ham, og truede atter ad Smike. "Har du opholdt dig hos denne djævleblændte Nickleby?"

Men hverken trusler eller slag kunne afpresse Smike et ord til svar på dette spørgsmål; han havde besluttet hellere at omkomme i det usle fængsel, han atter skulle overgives til, end udtale en stavelse, som kunne bringe hans første og sande ven i fare. Han huskede godt, hvor strengt Nicholas på rejsen fra Yorkshire havde pålagt ham tavshed om hans tidligere liv. En dunkel, forvirret forestilling om, at hans velgører ved at tage ham med havde begået en eller anden skrækkelig forbrydelse, som kunne pådrage ham svær straf, hvis han blev opdaget, havde i en vis grad bidraget til at bringe ham i hans nuværende sløvhed og forfærdelse. Disse var de tanker – hvis denne benævnelse kan bruges om så uklare og ufuldstændige billeder som de, der drog gennem hans svage hjerne – som for øjeblikket gærede i Smike og gjorde ham lige uimodtagelig for gode og onde ord. Da Squeers således fandt ethvert forsøg frugtesløst, førte han ham op på et lille værelse ovenpå, hvor

han skulle tilbringe natten, og efter at have brugt den forsigtighed at tage hans sko, frakke og vest med sig og lukke døren af udvendig for det tilfælde, at han skulle fatte mod nok til at vove på at flygte, overlod den værdige mand ham til hans betragtninger.

Men hvilke disse betragtninger var, og hvor nedbøjet den stakkels skabning følte sig, når han tænkte på – og hvornår holdt han et eneste øjeblik op med det? – sit ny hjem og de kære venner og fortrolige ansigter, som hørte til det, kan ikke beskrives. For at sjælen skal forberedes til en så tung søvn, må dens vækst kues i barndommen af strenghed og grusomhed; der må forløbe år af elendighed og lidelse uden nogen stråle af håb; hjertets strenge må, i stedet for hurtigt at besvare en blid og øm stemme, være rustne og sprunget på ukendte steder og ikke længere kunne dirre ved klangen af velkendte ord. Skummel må den korte dag og sløvende det lange, lange tusmørke have været, der er gået forud for en forstandens nat som hans. Der fandtes stemmer, som selv da kunne have vækket ham, men deres velkomne toner kunne ikke nå ham, og han krøb i seng som den samme dorske, håbløse, nedtrykte skabning, således som Nicholas havde set ham i instituttet i Yorkshire.

39

Hvori en anden gammel ven meget betimeligt tilfældigt møder Smike.

Da denne nat, der havde været så rig på bitterhed for en stakkels sjæl, var blevet afløst af en klar og skyfri sommermorgen, kørte en postvogn med munter larm gennem Islingtons endnu tavse gader og rullede, mens livlige toner af konduktørens horn bebudede dens komme, af sted til holdepladsen ved posthuset. Den eneste udvendige passager var en firskåren landmand med et ærligt ansigt, der sad på bukken og syntes at være så fordybet i undrende forbavselse, at han slet ikke lagde mærke til al travlheden med at få postsækkene og pakkerne læsset af, førend han, idet et af vinduerne blev slået rask ned, så ned og mødte et smukt kvindeansigt, som i det samme kom frem uden for vinduet.

"Se der, min tøs!" råbte landmanden og pegede på genstanden for sin beundring. "Der er St. Paulskirken, og en antagelig størrelse har den minsandten!"

"Men Gud, John! Jeg havde ikke troet, at den havde været halvt så stor. Sikken et uhyre!"

"Uhyre! Ja, det må du nok sige, min ven," svarede landmanden godmodigt, idet han langsomt kom ned i sin vældige overfrakke, "og hvad tror du, at det er for et hus der på den anden side af gaden? Det gætter du ikke, om du så var tre måneder om det. Det er bare et posthus. Ho, ho! De kunne nok

have nødig at forlange dobbelte postpenge. Et posthus! Hvad synes du om det? Når det ikke er andet end et posthus, kunne jeg nok have lyst til at se, hvordan lordmayoren i London bor."

Med disse ord lukkede John Browdie – for ham var det – vogndøren op og brast i en skraldende latter, idet han klappede mrs. Browdie, født Price, på kinden.

"Nå for pokker," sagde han, "nu sover hun jo igen!"

"Hun har sovet hele natten og hele dagen i går, undtagen et par minutter en gang imellem," svarede John Browdies udvalgte, "og jeg var ked nok af det, når hun vågnede, for hun var altid så tvær."

Genstanden for disse bemærkninger var en slumrende skikkelse, der var så indsvøbt i kåbe og sjal, at det ville have været umuligt at gætte sig til dens køn, hvis hovedet ikke havde været smykket med en brun kastorhat med grønt slør. Da disse var blevet forkrøllede og fladtrykte på en strækning af et hundrede mil i det samme hjørne af vognen, hvorfra en dames snorken nu lød, viste der sig et syn, der ville have været pudsigt nok til at have sat stivere lattermuskler end dem, der fandtes i John Browdies rødmossede ansigt, i bevægelse,

"Halløj!" råbte John og trak i den ene ende af sløret. "Nå, vågn nu op! Hører De?"

Skikkelsen arbejdede sig op i en siddende stilling efter flere gange at have trykket sig ind i sin gamle krog og givet sig luft i en mængde utålmodige og trætte udråb, hvorpå miss Fanny Squeers' fine træk kom til syne under en masse sammentrykt kastorfilt og midt i en halvkreds af blå papillotter.

"Å, Tilda," udbrød hun, "hvor du dog har sparket mig hele natten igennem!"

"Nå, det må jeg sige!" svarede hendes veninde. "Du har jo næsten haft hele vognen for dig selv."

"Nægt det ikke, Tilda," sagde miss Squeers, "for du har gjort det, og det nytter ikke, at du siger nej. Du har måske ikke vidst af det, fordi du sov, men jeg har ikke lukket et øje et eneste minut, og derfor må jeg vel stå til troende."

Med dette svar rettede miss Squeers på hatten og sløret, som kun kunne have fået spor af facon ved en overnaturlig bistand eller en fuldstændig ophævelse af naturens love. Idet hun åbenbart smigrede sig med, at de tog sig ualmindelig net ud, børstede hun de tvebaks- og smørrebrødskrummer af, der havde samlet sig i hendes skød, og steg ud af vognen, idet hun støttede sig på John Browdies arm.

"Nå," sagde John, da en droske var blevet tilkaldt og damerne og rejsegodset pakket ind i den, "kør nu til *Saras Hoved*, mand."

"Hvorhen?" spurgte kusken.

"Gud, mr. Browdie, hvor De dog taler!" afbrød miss Squeers ham. "*Saracenerhovedet*."

"Rigtigt," sagde John, "jeg vidste nok, at det var noget om Sara – til Saras søns hoved. Ved De, hvor det er?"

"Jo, det ved jeg," svarede kusken barsk og slog døren i.

"Bedste Tilda," ytrede miss Squeers, "vi bliver anset for, jeg ved ikke hvad?"

"Lad dem anse os for, hvad de vil," sagde John. "Vi er jo ikke kommet til London for andet end for at more os, hvad?"

"Det vil jeg da ikke håbe, mr. Browdie," svarede miss Squeers med et ualmindelig modfaldent ansigt.

"Nå," sagde John, "så siger det jo ingenting. Jeg har kun været gift mand i fire dage, fordi min stakkels gamle fader døde, og

bryllupppet derfor måtte opsættes. Vi er jo et komplet bryllupsselskab med brud og brudepige og brudgom, og skulle en mand så ikke more sig, når skulle det så være? For pokker, det gad jeg dog nok vide."

Og for nu straks at begynde at more sig og ikke spilde tiden gav han sin kone et hjerteligt kys og fravristede miss Squeers et ditto, efter en jomfruelig modstand med kradsen og stritten imod, der ikke var ganske forbi, da de kom til *The Saracen's Head*.

Her gik de straks i seng, da de trængte til en forfriskende søvn efter en så lang rejse, og her mødtes de atter ved middagstid til en kraftig morgenmad, der efter John Browdies befaling var blevet anrettet i et værelse ovenpå, hvorfra der var fri udsigt til staldene.

Når man nu havde set miss Squeers uden den brune kastorhat, det grønne slør og de blå papillotter, men smykket med den hele jomfruelige glans af et hvidt skørt og spencer, med en hvid musselinshat med en fuldt udsprungen tøjrose indvendig, hendes yppige hårvækst ordnet i så stramme krøller, at det var umuligt, at de kunne falde ud, og hendes hattekappe besat med små roser, som man kunne tro var levende aflæggere af den store – når man havde set alt det og set det brede, til moderrosen og de små roser svarende rosenrøde bælte, som omgav hendes smækre midje og ved en heldig sindrighed dækkede spencerens korthed bagtil – når man havde set alt det og desuden koralarmbåndene (der manglede en del perler, men det blev holdt sammen med en temmelig sort snor), og det koralhalsbånd, som hvilede om hendes hals og uden på hendes bluse bar et enligt hjerte af karneol, et sindbillede på hendes egne ubundne følelser – ja, synet af alle disse stumme, men

udtryksfulde opfordringer til vor naturs reneste følelser kunne have smeltet alderdommens is og føjet nyt og uudslukkeligt brændstof til ungdommens ild.

Opvarteren blev rørt. Skønt han kun var opvarter, havde han dog menneskelige følelser og lidenskaber og så meget vist på miss Squeers, mens han bød bollerne rundt.

"Ved De, om min fader er hjemme?" spurgte miss Squeers med værdighed.

"Hvad behager, miss?"

"Min fader," gentog hun, "er han hjemme?"

"Hjemme, hvor, miss?"

"Her – her i huset!" svarede miss Squeers. "Min fader – mr. Wackford Squeers – han logerer jo her. Er han hjemme?"

"Jeg vidste ikke af, at der var en herre af det navn her i huset, miss," svarede opvarteren. "Han er måske i gæstestuen."

Måske. Det var jo pænt! Miss Squeers, der hele vejen til London havde stolet på at skulle vise sine venner, hvorledes hun var ganske som hjemme der, og hvilken ærbødig opsigt hendes navn og forbindelser ville gøre, hun skulle nu høre, at hendes fader *måske* var der! "Som om han var en simpel mand!" sagde hun harmfuldt.

"De gør bedst i at spørge Dem for, mand," sagde John Browdie, "og bring os med det samme en duepostej til, hører De? Nej sikken en," mumlede han og så på det tomme fad, da opvarteren gik, "kalder han det en postej – tre dueunger og et par skiver oksekød, og en skorpe så let, at man ikke kan mærke, når man får den i munden, eller når den er væk? Jeg gad vide, hvor mange postejer der går på en morgenmad!"

Mens John tog fat på skinken og et stykke kold steg, kom opvarteren tilbage med en ny postej og den efterretning, at mr. Squeers ikke logerede der i huset, men kom der hver dag, og at han skulle blive vist ovenpå, så snart han kom. Dermed gik han og havde ikke været to minutter borte, førend han kom tilbage med mr. Squeers og dennes håbefulde søn.

"Ih, hvem skulle have troet det?" sagde Squeers, da han havde hilst på selskabet og fået nogle private familiemeddelelser af sin datter.

"Ja det må du nok sige, fader!" svarede den unge dame i en hånlig tone. "Men som du ser, er Tilda da endelig blevet gift."

"Og jeg trakterer med en tur til London, skolemester," sagde John med et kraftigt angreb på postejen.

"Ja, således bærer unge mænd sig ad, når de bliver gift," svarede Squeers, "og således øder de deres penge. Det ville være langt bedre at spare dem – til nogle små drenges opdragelse for eksempel. De kommer, inden man ved et ord af det," sagde mr. Squeers moraliserende, "således er det i det mindste gået mig."

"Vil De ikke have en bid?"

"Nej tak," svarede Squeers, "men vil De give lille Wackford noget, som er fedt, skal De have tak. Giv ham det kun i hånden, ellers sætter opvarteren det på regningen, og der er fortjeneste nok på den slags varer uden det. Når du hører opvarteren komme, skal du putte det i lommen og se ud ad vinduet, hører du?"

"Jeg skal nok passe på, fader," svarede den lydige Wackford.

"Nå," sagde Squeers til sin datter, "nu er turen til dig at blive gift. Du må skynde dig."

"Å, det har ingen hast," sagde miss Squeers skarpt.

"Ikke det, Fanny?" udbrød hendes veninde skælmsk.

"Nej, Tilda," svarede miss Squeers og rystede på hovedet. "Jeg kan vente."

"Det kan de unge karle også, lader det til, Fanny!"

"De bliver ikke lokket til det af mig, Tilda."

"Nej, det er vist og sandt!"

Den spydige tone i dette svar kunne have fremkaldt et bittert svar af miss Squeers, der, foruden at være ondskabsfuld af naturen, var blevet endnu mere pirrelig af rejsen og skumplingen og følte sig ægget af gamle minder og hendes egne forgæves forsøg med mr. Browdie. Det bitre svar kunne have medført en mængde andre svar, som igen kunne have medført, Vorherre må vide hvad, hvis samtalen ikke netop i dette øjeblik var blevet bragt i et andet spor af mr. Squeers selv.

"Nu skal I høre!" sagde han, "hvem tror I, at vi har fået fat i, Wackford og jeg?"

"Fader! Ikke mr. –?" Miss Squeers formåede ikke at fuldende sætningen, men mrs. Browdie gjorde det for hende og tilføjede: "Nickleby?"

"Nej ikke ham," sagde Squeers, "skønt det ikke er så langt derfra."

"Du mener dog vel aldrig Smike?" udbrød miss Squeers og slog hænderne sammen.

"Jo netop," svarede hendes fader. "Jeg har fået ham under lås og slå."

"Hvad!" råbte John Browdie og skød sin tallerken fra sig. "Fået den stakkel – den fordømte slubbert – hvor?"

"Oppe på kvisten i mit logi," svarede Squeers, "jo – han er på den ene og nøglen på den anden side af døren."

"I Deres logi? Har De fået ham i Deres logi? Ho, ho! De er den bedste skolemester i hele England! Giv os Deres hånd, mand – for Fanden, det må jeg trykke Deres hånd for. – Fået ham lukket inde i Deres logi?"

"Ja," svarede Squeers og vaklede på sin stol af det lykønskende puf i brystet, som den kraftige yorkshirer gav ham. "Tak! Men lad det være nok for den gang. De mener det godt, ved jeg, men det gør ondt – ja, der er han. Det er ikke så galt, vel?"

"Galt?" gentog John Browdie. "Det er jo til at le sig fordærvet over."

"Jeg tænkte nok, at det ville overraske Dem," sagde Squeers. "Det blev gjort behændigt og rask."

"Hvorledes gik det til?" spurgte John, idet han satte sig tæt ved siden af ham. "Fortæl os alting om det, mand. Skynd Dem, skynd Dem!"

Skønt mr. Squeers ikke kunne holde trit med Johns utålmodighed, beskrev han, så hurtigt han kunne, det heldige slumpetræf, hvorved Smike var faldet i hans hænder, og standsede ikke, undtagen når han blev afbrudt af sine tilhøreres beundrende bemærkninger, førend han var færdig med fortællingen.

"For at han ikke skal slippe fra mig igen," sagde Squeers med en listig mine, "har jeg bestilt pladser til i morgen tidlig uden på diligencen til Wackford, ham og mig og aftalt med min agent, at han skal bringe alting i rigtighed med regningerne og de ny drenge. Det er derfor meget heldigt, at I kom i dag, for ellers ville I ikke have truffet os. Kan I nu ikke komme og drikke te hos mig i aften? Ellers får vi jer ikke mere at se, før vi rejser."

"Det er et ord," svarede yorkshireren og trykkede hans hånd. "Vi skal komme, om det så var fem mil herfra."

"Vil I virkelig?" svarede mr. Squeers, der ikke havde ventet sig slet så varm en modtagelse af indbydelsen, da han ellers ville have betænkt sig to gange, før han var kommet med den. Johns eneste svar var et håndtryk og den forsikring, at de først dagen efter ville begynde at se sig om i London. De skulle derfor være hos mr. Snawley på slaget seks.

Resten af dagen var mr. Browdie i en besynderlig og overspændt stemning, idet han undertiden brast i en skoggerlatter og derpå tog sin hat og løb ud i gården for at le sig mæt i enrum. Han var samtidig meget urolig, gik idelig ud og ind, knipsede med fingrene, dansede ture af klodsede landsbydanse og opførte sig, kort sagt, så påfaldende, at miss Squeers troede, han var gal, og meddelte den kære Tilda sin mistanke med mange bønner om ikke at tage sig det alt for nær. Mrs. Browdie røbede imidlertid ingen videre ængstelse og bemærkede, at hun en gang før havde set ham således, og at det, skønt det jo rigtignok var temmelig sikkert, at han bagefter ville blive syg, ikke havde noget at sige. Det var derfor bedst at lade ham skøtte sig selv.

Udfaldet viste, at hun havde ret, for mens de alle samme aften sad i mr. Snawleys dagligstue, og det begyndte at skumre, blev John Browdie overfaldet af en så foruroligende svimmelhed, at hele selskabet blev forfærdet. Kun hans trofaste ægtemage beholdt åndsnærværelse nok til at bemærke, at hvis han fik lov til at ligge en times tid på mr. Squeers' seng og blev overladt til sig selv, ville han ganske bestemt komme sig lige så hurtigt, som han var blevet syg. Ingen kunne have noget imod,

at man prøvede virkningen af et så rimeligt forslag, førend der blev sendt bud efter en læge. Da John var så uhyre tung og regelmæssigt tumlede to trappetrin ned, for hver tre han blev hejst op, blev han med stor vanskelighed bragt ovenpå og lagt på sengen under bevogtning af sin kone, som dog kort efter kom ned i dagligstuen med det glædelige budskab, at han var faldet i en tryg søvn.

Men nu var sagen den, at John Browdie netop i samme øjeblik sad på sengen med det rødeste ansigt af verden og proppede hjørnet af hovedpuden i munden for ikke at briste i en skraldende latter. Ikke så snart var det lykkedes ham at dæmpe denne bevægelse, førend han tog sine sko af og smuttede hen til værelset ved siden af, hvor fangen var indespærret. Her drejede han nøglen om, fo'r ind og lukkede Smikes mund med sin vældige hånd, førend denne kunne frembringe en lyd.

"Guds død, kender du mig ikke, mand?" hviskede yorkshireren til den forskrækkede knægt. "Browdie – ham, der mødte dig, da skolemesteren havde fået prygl?"

"Jo, jo," udbrød Smike. "Åh! Hjælp mig!"

"Hjælpe dig?" svarede John og holdt ham igen for munden. "Du ville ikke have hjælp nødig, hvis du ikke var så ussel en dreng, som der nogen sinde har trukket vejret. Hvorfor er du kommet her?"

"Han tog mig med, å, han tog mig med!" klynkede Smike.

"Tog dig med?" svarede John. "Hvorfor dunkede du ham ikke i hovedet eller lagde dig på ryggen og sparkede og skrålede på politiet? Jeg skulle have smurt en halv snes stykker som han, da jeg var i din alder. Men du er en stakkels forknyt knægt," sagde

John vemodigt, "og Gud tilgive mig, at jeg står her og praler over for en af hans svageste skabninger."

Smike åbnede munden for at tale, men John Browdie standsede ham. "Stille, ikke et muk, førend jeg giver dig lov!"

Med denne advarsel rystede John betydningsfuldt på hovedet, hvorpå han tog en skruetrækker op af lommen og helt sindigt og kunstfærdigt skruede dørlåsen af og lagde den sammen med skruetrækkeren på gulvet.

"Ser du?" sagde John. "Det har du gjort. Nu af sted med dig!"

Smike stirrede på ham, som om han var ude af stand til at fatte, hvad han mente.

"Af sted med dig, siger jeg," gentog John hastig. "Ved du, hvor du bor? Du ved det? Er det dine klæder, eller er det skolemesterens?"

"Det er mine," svarede Smike, idet yorkshireren trak ham ind i værelset ved siden af og pegede på et par sko og en frakke, som lå på en stol.

"På med dem!" sagde John og stak den højre arm i det venstre ærme og svøbte frakkeskøderne om flygtningens hals. "Følg nu med og drej til højre, når du kommer ud af gadedøren, så kan de ikke se dig gå forbi."

"Men – men – han hører, når jeg lukker døren," svarede Smike, skælvende fra top til tå.

"Så lad være at lukke den," sagde John. "For pokker! Er du bange for, at skolemesteren skal forkøle sig?"

"N-ej," svarede Smike, mens tænderne klaprede i munden på ham. "Men han har før fået fat i mig og får vist fat i mig igen. Det gør han, det gør han."

"Det gør han, det gør han!" udbrød John utålmodigt. "Nej han gør ikke, nej han gør ikke. Hør engang. Jeg ser helst, at dette hersens går af i al venskabelighed, og at de tror, at du selv har hjulpet dig væk, men kommer han ud af dagligstuen, førend du er ude af huset, må han selv se, hvorledes han hytter sin krop, for jeg skåner ham ikke. Skulle han mærke det for tidligt, skal jeg nok bringe ham på fejl spor, det lover jeg dig. Hvis du bare er ved godt mod, er du hjemme, førend de har fået det at vide. Kom!"

Idet Smike, der netop havde forstået så meget af dette, at han kunne fatte, at det var ment som en opmuntring, gjorde sig klar til at følge John med vaklende skridt, hviskede denne:

"Du kan bare fortælle den unge herre, at jeg er blevet splidset til Tilly Price og kan træffes i *Saraceneren*, og at jeg slet ikke er skinsyg på ham – for pokker, jeg må le, når jeg tænker på den aften; Guds død, jeg ser endnu, hvorledes han klemte på det magre smørrebrød!"

Det var en temmelig kildrende erindring for John, for han var på en hårsbred lige ved at briste i latter. Men han tvang sig i tide med en kraftanstrengelse, smuttede ned ad trappen, og halede Smike bag efter sig, hvorpå han stillede sig ved dagligstuedøren for at standse den første, der måtte komme ud, og gav Smike et vink om at skynde sig bort. Da Smike var kommet så langt, behøvede han ikke flere opmuntringer, og efter at have lukket gadedøren sagte op og kastet sin befrier et halvt taknemmeligt, halvt forfærdet blik, slog han ind i den rigtige retning og fo'r af sted som en vind.

Yorkshireren blev nogle minutter på sin post. Men da han ikke mærkede noget stop i samtalen indenfor, listede han sig op

og blev stående en hel time og lyttede ud over trapperækværket. Da alt var ganske roligt, lagde han sig igen i mr. Squeers' seng, trak tæppet op over hovedet og lo, så han var nær ved at kvæles. Hvis nogen kunne have set, hvorledes sengeklæderne rystede og hvorledes yorkshirerens store, røde og runde ansigt nu og da viste sig mellem lagenerne, ligesom et eller andet havuhyre, der dukkede op for at trække vejret, og derpå atter forsvandt, rystende af en ny latter, ville denne nogen næppe have moret sig mindre end John Browdie selv.

40

Nicholas forelsker sig. Han bruger en mellemmand, hvis bestræbelser krones med uventet held undtagen i en eneste henseende.

Da Smike var sluppet ud af kløerne på sin gamle forfølger, behøvedes der ingen ny spore for at vække al den kraft i vilje og gerning, som han kunne samle. Uden at standse et øjeblik for at overveje, hvilken vej han fulgte, eller om den førte ham hjem, flygtede han med forbavsende hurtighed og stadighed, båret på vinger, som kun frygten kan give, og drevet af råb af skolemesterens velkendte stemme. Det forekom den stakkels forvirrede fyr, at Squeers var efter ham med en hærskare af forfølgere og snart blev et stykke tilbage, snart kom nærmere, alt eftersom håb eller rædsel skiftede hos ham. Længe efter at han var blevet overbevist om, at disse lyde kun var fostre af hans ophidsede hjerne, blev han ved at løbe med en fart, som næppe engang svaghed eller udmattelse kunne sagtne, og først da en landevejs mørke og ro bragte ham til bevidsthed om ydre genstande, og stjernehimlen ovenover mindede ham om tidens hurtige flugt, standsede han, dækket med støv og snappende efter vejret, for at lytte og se sig om.

Alt var tavst og stille. Et lyst skær på himlen betegnede i det fjerne stedet, hvor den vældige by lå. Ensomme marker, der var skilt fra hinanden ved hækker og grøfter, som han var kommet over mange af på sin flugt, angav vejen. Det var nu sent, og de

ville næppe kunne spore ham ad de gangstier, han havde fulgt, og turde han overhovedet gøre sig håb om at komme hjem, måtte det være på en tid som denne og beskærmet af mørket. Lidt efter lidt blev dette klart endog for Smike, og skønt han først havde næret en dunkel og barnagtig tanke om at vandre flere mil ud på landet og derpå vende hjem ad en stor omvej, så han ikke berørte London – så stor var hans frygt for at gå gennem gaderne og risikere igen at træffe sin frygtelige fjende – så gav han nu efter for den overbevisning, som disse tanker indgav ham. Han vendte om og fulgte landevejen, skønt ikke uden mange ængstelser og mørke anelser, og nærmede sig atter London med samme hurtighed, han havde forladt mr. Squeers med. Da han igen betrådte hovedstadens grund var de fleste butikker lukket. Af de skarer af mennesker, der efter dagens hede var blevet lokket ud i det fri, var kun få tilbage i gaderne, og alle var på hjemvejen. Men disse få spurgte han tid efter anden om vej og nåede til sidst Newman Noggs' bolig.

Hele den aften havde Newman søgt i sidegader og afkroge efter ham, som nu bankede på døren, ligesom også Nicholas havde anstillet lignende undersøgelser andre steder. Mens Newman nu med en tungsindig mine sad ved sit tarvelige aftensmåltid, nåede Smikes frygtsomme banken hans øren, og opmærksom, som han i sin spændte og forventningsfulde tilstand var på enhver lyd, skyndte han sig ned og trak med et udråb af glad overraskelse den velkomne gæst ind i gangen og op ad trappen, uden at sige et ord, førend han havde fået ham i god behold ind på sit kammer og lukket døren. Så fyldte han et stort krus med gin og vand, som han holdt Smike for munden,

ligesom man holder et stridigt barn en skefuld medicin for læberne, og befalede ham at tømme det til sidste dråbe.

Da Newman så, at Smike ikke havde gjort andet end væde sine læber med den kostelige blanding, blev han forbavset, og han ville allerede til selv at føre kruset til munden med et dybt suk af medynk med sin stakkels vens enfoldighed, da Smike, som begyndte at fortælle de eventyr, han havde oplevet, standsede ham på halvvejen, så at han blev stående og hørte på ham med kruset i hånden. Det var mærkværdigt at se, hvilke forandringer der foregik med Newman, mens Smike fortalte. Først stod han og tørrede sig om munden med bagen af hånden som en indledning til at tage en slurk, men da Squeers blev nævnt, tog han kruset under armen, spilede øjnene op og så til med den højeste forbavselse. Da Smike kom til de mishandlinger, han havde lidt i drosken, satte han hastigt kruset fra sig på bordet og humpede i største spænding op og ned ad gulvet og standsede af og til med et sæt, ligesom for at høre endnu opmærksommere efter. Da John Browdie kom på tale, sank han langsomt og lidt efter lidt ned på en stol, gned sig på knæene – hurtigere og hurtigere, efterhånden som fortællingen mere og mere nærmede sig sit højdepunkt – og brast i en lydelig, af skingrende "Ha! Ha!" bestående latter. Efter at han således havde givet sig luft, blev han straks igen alvorlig, idet han ivrigt spurgte, om det var sandsynligt, at John Browdie og Squeers var kommet op at slås.

"Nej, det tror jeg ikke," svarede Smike. "Jeg tror ikke, at han har savnet mig før længe efter min flugt."

Newman kløede sig i hovedet, åbenbart meget skuffet. Han førte atter kruset til munden og gav sig i lag med indholdet,

idet han smilede bistert og mørkt over randen til Smike.

"De skal blive her," sagde Newman. "De er træt og medtaget. Jeg skal underrette dem om, at De er kommet tilbage. De har været nær ved at gå fra forstanden for Deres skyld. Mr. Nicholas –"

"Gud velsigne ham!" udbrød Smike.

"Amen!" sagde Newman. "Han har ikke en minut haft fred eller ro, og det har heller ikke den gamle dame eller miss Nickleby."

"Nej, nej. Har *hun* også tænkt på mig!" sagde Smike. "Har hun virkelig, å! har hun – har hun? Sig det ikke, hvis det ikke er sandt!"

"Jo," svarede Newman, "det har hun. Hun er lige så rar, som hun er smuk."

"Ja, ja!" udbrød Smike. "Det er vist!"

"Så blid og venlig," blev Newman ved.

"Ja, ja!" sagde Smike med stigende ivrighed.

"Og dog så trofast og modig," tilføjede Newman. I sin begejstring ville han være gået endnu videre, hvis han ikke tilfældigvis havde kastet et blik på sin gæst og set, at denne havde dækket sit ansigt med sine hænder, og at tårerne piblede frem mellem hans fingre. Et øjeblik i forvejen havde knægtens øjne tindret af en uvant ild og hvert enkelt af hans træk været opklaret af en spænding, som havde givet ham udseende af et helt andet væsen.

"Nå, nå," mumlede Newman, som om han følte sig lidt forlegen. "Jeg er mere end en gang blevet rørt ved tanken om, at en sådan natur har været udsat for sådanne prøvelser. Denne stakkels fyr – ja, ja – også han føler det – det gør ham blød –

bringer ham til at tænke på sin tidligere ulykkelige tilstand. Ja, det er det – hm!"

Af tonen af disse af brudte betragtninger var det ingenlunde klart, at Newman betragtede dem som en tilfredsstillende forklaring af den bevægelse, som havde frembragt dem. Han blev nogen tid siddende i en grublende stilling og stirrede af og til på Smike med et bekymret og spørgende øjekast, der noksom viste, at denne stod i nær forbindelse med hans tanker. Omsider gentog Newman sit forslag om, at Smike skulle blive natten over, hvor han var, mens han selv straks ville gå til det lille hus og berolige familien. Men da Smike ikke ville høre noget om dette, idet han påberåbte sig sin længsel efter atter at få sine venner at se, gik de til sidst ud sammen. Men da det nu allerede var langt ud på natten og Smike desuden var så øm i fødderne, at han knap kunne slæbe sig frem, nåede de først deres bestemmelsessted en time før solens opgang.

Ved den første lyd af deres stemmer uden for huset fo'r Nicholas, der havde tilbragt en søvnløs nat med at lægge planer for at opdage sin forsvundne myndling, ud af sin seng og lukkede dem ind med den mest levende glæde. Herpå fulgte en sådan støj af samtale, lykønskning og forbitrelse, at familiens øvrige medlemmer snart blev vækket, og Smike modtog nu en varm og hjertelig velkomsthilsen, ikke alene af Kate, men også af mrs. Nickleby, der forsikrede ham om sin fremtidige yndest og bevågenhed og var så forekommende til underholdning for ham og de andre at meddele en højst mærkelig beskrivelse, der var lånt af et værk, hvis titel hun aldrig havde vidst, af en vidunderlig flugt fra et eller andet fængsel, men hvilket, kunne hun ikke huske, og det var en officer, hvis navn hun havde

glemt, og som havde været fængslet for en forbrydelse, som hun ikke tydeligt erindrede.

I begyndelsen var Nicholas tilbøjelig til at give sin onkel skylden for dette uforskammede forsøg på at bortføre Smike, men han fandt det dog efter nærmere overvejelse rimeligere, at hele fortjenesten for det tilkom Squeers. Med den faste beslutning om muligt gennem John Browdie at skaffe sig vished om sammenhængen, gik han på kontoret, idet han undervejs pønsede på en mængde anslag mod institutbestyreren, som alle støttede sig på de strengeste grundsætninger for den gengældende retfærdighed og kun led af den ene fejl, at de var uudførlige.

"En smuk morgen, mr. Linkinwater," sagde Nicholas, idet han trådte ind på kontoret.

"Ja," svarede Tim. "Folk har så travlt med landet! Hvad synes De nu om en dag som denne i London – hvad?"

"Luften er lidt klarere uden for byen," sagde Nicholas.

"Klarere?" gentog Tim Linkinwater. "De skulle se den fra mit sovekammervindue."

"Og De skulle se den fra mit," svarede Nicholas.

"Snak!" sagde Tim, "kom ikke til mig med sådant noget! Landet! Det er noget sniksnak! Hvad kan man få andet på landet end friske æg og blomster? Friske æg kan jeg købe på torvet hver morgen, førend jeg spiser morgenmad, og blomster! Ja, det er nok umagen værd at løbe ovenpå og lugte til min reseda eller se den dobbelte gyldenlak i kvistkammervinduet i nr. 6 her i gården!"

"Er der en dobbelt gyldenlak i nr. 6?"

"Ja, der er," svarede Tim, "og den står i en sprukken tepotte uden tud. Sidste forår var der også hyacinter der, som blomstrede – men det ler De naturligvis af."

"Af hvad?"

"At de blomstrede i gamle blanksværteflasker," sagde Tim.

"Nej, jeg gør sandelig ikke," svarede Nicholas.

Tim så et øjeblik vist på ham, som om han af tonen i dette svar blev opmuntret til at blive mere meddelsom, og efter at have stukket en pen, som han havde været i færd med at skære, bag øret og lukket sin kniv med et rask smæk, sagde han:

"De tilhører en sygelig, sengeliggende, vanfør dreng og synes at være den eneste glæde i hans sørgelige tilværelse, mr. Nickleby. Hvor mange år kan det vel nu være," sagde Tim grublende, "siden jeg først lagde mærke til ham, mens han som et ganske lille barn slæbte sig om på et par spinkle krykker? Nå, nå, ikke mange, men skønt de ville være for intet at regne, hvis jeg tænkte på andre ting, synes de dog at være en lang, lang tid, når jeg tænker på ham. Det er sørgeligt at se et lille vanført barn sidde afsondret fra andre muntre og livlige børn og iagttage de lege, som det ikke kan deltage i. Det har ofte skåret mig i hjertet at se ham således."

"Det er et godt hjerte," sagde Nicholas, "som frigør sig fra dagens ensformige gerning for at lægge mærke til noget sådant. De ville have sagt –"

"At blomsterne tilhører denne stakkels dreng," sagde Tim, "ikke andet. Når vejret er godt, og han kan kravle ud af sin seng, flytter han en stol tæt hen til vinduet og sidder der og betragter dem og pusler med dem, så lang dagen er. I begyndelsen plejede vi at indskrænke os til et gensidigt nik, men nu taler vi

sammen. Når jeg tidligere råbte over til ham om morgenen og spurgte ham, hvorledes han havde det, plejede han at smile og svare: "Bedre," men nu ryster han kun på hovedet og bøjer sig endnu dybere ned over sine gamle blomster. Det må være kedeligt i så mange måneder ikke at se andet end tagene og de forbifarende skyer, men han er meget tålmodig."

"Er der ingen der i huset, som hjælper eller opmuntrer ham?" spurgte Nicholas.

"Hans fader bor der, så vidt jeg ved," svarede Tim, "og også andre folk, men ingen synes at bryde sig synderlig om den stakkels svagelige krøbling. Jeg har mange gange spurgt ham, om jeg ikke kan gøre noget for ham, men han svarer altid: "Nej, tak," Hans stemme er i den sidste tid blevet mat, men jeg kan se, at han altid giver det samme svar. Da han nu ikke længere kan forlade sin seng, har de flyttet den tæt hen til vinduet, og der ligger han og ser snart på himlen og snart på sine blomster, som han stadig selv passer og vander med meget besvær. Om aftenen, når han ser lys hos mig, trækker han sit gardin til side og lader det blive således, til jeg er gået i seng. Han synes at finde sådan en trøst i at vide, at jeg er til stede, at jeg ofte bliver siddende en time eller længere ved mit vindue, for at han kan se, at jeg endnu er vågen. Undertiden står jeg op om natten for at se på det døsige, tungsindige lys i hans lille kammer og spekulerer på, om han sover eller våger."

"Det vil ikke vare længe," fortsatte Tim, "førend han sover ind for ikke at vågne mere her på Jorden. Vi har aldrig så meget som taget hinanden i hånden, og dog vil jeg savne ham som en gammel ven. Tror De, at der ude på landet findes blomster, som kan vække min deltagelse således som disse? Eller mener De, at

jeg vil blive nær så bedrøvet, om også hundrede af de sjældneste blomster med de sværeste latinske navne gik ud, som jeg vil blive, når disse gamle krukker og flasker bliver kastet bort som unyttigt skrammel? Landet!" udbrød Tim med hånligt eftertryk. "Indser De ikke, at jeg intet steds ville kunne finde sådan en gård uden for mit sovekammervindue undtagen i London?"

Med dette spørgsmål vendte Tim sig om og idet han lod, som om han var fordybet i sine beregninger, benyttede han lejligheden til i en hast at tørre sine øjne, mens han troede, at Nicholas så til en anden side.

Hvad enten det nu var, fordi Tims beregninger den formiddag var mere end almindeligt indviklede, eller det var, fordi hans sædvanlige sindsro var blevet lidt forstyrret af disse tanker, så hændte det, at da Nicholas kom tilbage efter at have udrettet et ærinde og spurgte, om mr. Charles Cheeryble var alene inde i sit værelse, sagde Tim rask og uden mindste betænkning ja, selv om der nogle minutter i forvejen var gået en derind, og Tim ellers satte en særlig ære i at forebygge, at nogen af brødrene blev forstyrret, når der var en fremmed hos dem.

"Så vil jeg straks bringe dette brev ind til ham," sagde Nicholas og gik hen til værelset og bankede på døren.

Intet svar. – Han bankede atter og fik heller ikke svar.

"Han kan ikke være derinde," tænkte Nicholas. "Jeg vil lægge det på hans bord."

Nicholas åbnede altså døren og gik ind, men vendte i en fart om for at gå ud igen, da han til sin store forbavselse og forlegenhed så en ung dame knæle ved mr. Cheerybles fod og mr. Cheeryble bønfalde hende om at stå op og besværge en

tredje person, der så ud til at være hendes tjenestepige, om at forene sine overtalelser med hans for at formå hende til det.

Nicholas fremstammede en kejtet undskyldning og ville hurtigt trække sig tilbage, da den unge dame drejede hovedet en lille smule. Han så den yndige unge pige, som han for lang tid siden havde truffet ved sit besøg i generalagenturet. Han genkendte i hendes ledsagerinde den klodsede tjenestepige, som havde været med hende, og grebet af beundring for den unge dames skønhed og af forvirring og overraskelse over det uventede gensyn, blev han stående så forvirret og forlegen, at han var ude af stand til at tale eller røre sig.

"Bedste frøken – kære unge dame," udbrød broder Charles i heftig bevægelse, "lad dog være – ikke et ord mere, jeg beder og bønfalder Dem. Rejs Dem dog op! Vi – vi – er ikke alene."

Med disse ord løftede han den unge dame op. Hun vaklede hen til en stol og tabte bevidstheden.

"Hun er besvimet," sagde Nicholas og sprang til.

"Den stakkel, den stakkel!" udbrød broder Charles. "Hvor er min broder Ned? Kom endelig herind, kære broder Ned."

"Bedste broder Charles," svarede hans broder, som ilede ind i værelset, "hvad er der! Hvad –"

"Stille, stille! For Guds skyld ikke et ord, broder Ned," sagde den anden. "Ring på husholdersken, kære broder – kald på Tim Linkinwater, Tim Linkinwater, – mr. Nickleby, gå ud af stuen, jeg beder og bønfalder Dem."

"Jeg tror, hun begynder at komme til sig selv," sagde Nicholas, der havde iagttaget den lidende så ivrigt, at han ikke havde lagt mærke til opfordringen.

"Stakkels lille fugl!" udbrød broder Charles, idet han blidt greb hendes hånd og lagde hendes hoved på sin arm. "Det vil overraske dig, kære broder Ned, at se dette i kontortiden, men –"

Her huskede han atter på Nicholas, hvis hånd han derpå trykkede med den indstændigste anmodning om at gå og bede Tim Linkinwater komme straks ind.

Nicholas gik øjeblikkelig og mødte på vejen både den gamle husholderske og Tim Linkinwater, der løb på hinanden ude i gangen og skyndte sig af sted til værelset. Uden at give sig tid til at høre på ham, fo'r Tim Linkinwater derind, og straks efter hørte Nicholas, at døren blev lukket af indvendig.

Han fik tid nok til at gruble over denne opdagelse, da Tim Linkinwater blev næsten en hel time borte. I al denne tid tænkte Nicholas ikke på andet end den unge dame og hendes overordentlige skønhed, og hvad der vel kunne have ført hende derhen, og hvorfor de gjorde så stor en hemmelighed af det. Jo mere han tænkte, des mere forvirret og begærlig blev han efter at erfare, hvem og hvad hun var.

"Jeg ville have genkendt hende blandt ti tusinde," tænkte Nicholas. Og dermed gik han op og ned ad gulvet, idet han tænkte på hendes ansigt og skikkelse, der stod særdeles levende for ham, og ikke havde spor af sans for noget som helst andet.

Omsider kom Tim Linkinwater tilbage – irriterende kold, med nogle papirer i hånden og en pen i munden, som om intet var hændt.

"Er hun nu kommet sig?" spurgte Nicholas heftigt.

"Hvem?" spurgte Tim Linkinwater.

"Hvem?" gentog Nicholas. "Den unge dame."

"Sig mig engang, mr. Nickleby," sagde Tim og tog pennen af munden, "hvor meget er fire hundrede og syv og tyve gange tre tusinde to hundrede og otte og tredive?"

"Nej," sagde Nicholas, "svar mig først på mit spørgsmål. Jeg spurgte Dem –"

"Om den unge dame," sagde Tim, idet han satte brillerne på. "Meget rigtigt. Ja. Hun befinder sig vel."

"Virkelig helt vel?" spurgte Nicholas.

"Ja," svarede mr. Linkinwater alvorligt.

"Kan hun gå hjem i dag?" spurgte Nicholas.

"Hun er gået," svarede Tim.

"Gået?"

"Ja!"

"Da vil jeg dog håbe, at hun ikke har langt at gå?" sagde Nicholas og så vist på Tim.

"Ja," svarede den ubevægelige Tim, "det vil jeg også håbe."

Nicholas tillod sig endnu et par bemærkninger, men det var klart, at Tim Linkinwater havde sine grunde til at undgå dette emne og ikke ville give oplysning om den skønne ukendte, der havde vakt en så levende nysgerrighed hos hans unge ven. Uden at lade sig afskrække af dette nederlag, fornyede Nicholas dagen efter angrebet, opmuntret ved, at mr. Linkinwater var i en meget snaksom og meddelsom stemning. Men så snart han atter optog emnet, sank Tim hen i en tilstand af den mest irriterende indesluttethed og gik fra at svare med enstavelsesord over til slet ingen svar at give, undtagen dem, der kunne ligge i nogle alvorlige nik og skuldertræk, som kun tjente til at skærpe Nicholas' nysgerrighed, der allerede havde nået en urimelig højde.

Skuffet i disse forsøg, blev han nødt til at lade sig nøje med at afvente den unge dames næste besøg. Men også i dette blev han skuffet. Den ene dag gik efter den anden, uden at hun kom igen. Han undersøgte ivrigt udskrifterne på alle breve og noter, men der var ikke en iblandt dem, som han kunne tænke sig var hendes håndskrift. To-tre gange blev han sendt ud i ærinder, som førte ham langt bort og tidligere var blevet besørget af Tim Linkinwater. Nicholas kunne ikke tro andet, end at han af en eller anden grund forsætlig blev sendt bort, og at den unge dame imens indfandt sig i hans fraværelse. Alligevel viste der sig intet, som kunne stadfæste hans mistanke, og Tim lod sig ikke forlede til nogen tilståelse eller indrømmelse, som i fjerneste måde kunne bestyrke den.

Hemmelighedsfuldhed og skuffelse er vel ikke ubetinget nødvendige til kærlighedens udvikling, men dog meget ofte virksomme hjælpetropper for den. "Ude af øje, ude af sind," kan være et ganske godt ord, når talen er om venskab, skønt fraværelse ikke er en nødvendig betingelse for tomhed i hjertet mellem venner, og sandhed og oprigtighed, ligesom ædelsten, måske allerlettest lader sig efterligne på afstand, hvorved de, om de også er eftergjorte, tager sig ud som ægte. Kærligheden derimod understøttes kraftigt af en levende fantasi, der har en god hukommelse og i lang tid kan leve af ringe og sparsom føde. Derfor vokser den ofte frodigst under en skilsmisse og vanskelige forhold, og derfor begyndte også Nicholas, der dag for dag og time for time ikke tænkte på andet end den ukendte unge dame, til sidst at tro, at han var rasende forelsket i hende, og at der aldrig havde været mage til mishandlet og forfulgt elsker som han.

Men skønt han elskede efter de mest ortodokse mønstre og kun blev afholdt fra at gøre Kate til sin fortrolige af den ubetydelige grund, at han aldrig i sit liv havde talt med genstanden for sin lidenskab og ikke mere end to gange havde fæstet sine øjne på hende, ved hvilke lejligheder hun var kommet og gået som et lyn – eller, som Nicholas selv udtrykte sig i de mangfoldige samtaler, han førte med sig selv, som en åbenbaring af ungdom og skønhed, der var alt for strålende til at kunne være varig – forblev hans glødende elskov dog ubelønnet. Den unge dame viste sig ikke mere, så der gik en hel del kærlighed til spilde – ja virkelig nok, til at et halvt dusin unge herrer kunne være blevet udstyret meget anstændigt med den efter nutidens fordringer. Ingen blev derfor den mindste smule klogere, ikke engang Nicholas selv, der tværtimod for hver dag blev mere og mere mørk, sentimental og modfalden.

Imidlertid erklærede en af brødrene Cheerybles handelsvenner i Tyskland sig fallit, hvorfor Tim Linkinwater og Nicholas måtte gennemgå nogle meget lange og vidtløftige mellemregninger, og for at få dem fra hånden foreslog Tim, at de en otte dages tid skulle blive på kontoret til klokken ti om aftenen. Heri samtykkede Nicholas med glæde, da hans iver for hans kærlige velynderes tjeneste ikke kunne kølnes af noget, ikke engang af sværmeriet, som dog ellers sjældent har noget med forretning at gøre. Den allerførste af disse aftener på slaget ni kom ikke den unge dame selv, men hendes pige og var i nogen tid lukket inde med broder Charles, og både den næste aften og de to følgende aftener kom hun igen ved samme klokkeslæt.

Disse besøg vakte i højeste grad Nicholas' nysgerrighed. Pint og ophidset og ude af stand til, uden at forsømme sin pligt, at udforske hemmeligheden, betroede han sig til Newman Noggs og bønfaldt ham om at stå på vagt næste aften, følge pigen hjem, anstille alle de undersøgelser om hendes herskabs navn, stand og historie, som han kunne uden at vække mistanke, og snarest muligt meddele ham udfaldet. Over al måde stolt over dette hverv stillede Newman Noggs sig den følgende aften på vagt uden for huset. Stående bag vandposten og med hatten trukket ned over øjnene holdt han udkig med et udspekuleret hemmelighedsfuldt udseende, som netop egnede sig til at vække mistanke hos enhver, som fik øje på ham. Flere tjenestepiger, der kom for at hente vand, og nogle små drenge, som standsede for at drikke af tuden, var nær gået fra forstanden af skræk ved synet af Newman, mens han så omkring posten, uden at man kunne se andet af ham end hans ansigt, der havde et udtryk som en tankefuld varulvs.

Punktligt på klokkeslættet indfandt sendebuddet sig og gik bort efter en sammenkomst, der havde varet noget længere end sædvanligt. Newman havde aftalt to møder med Nicholas. Det, der var berammet til aftenen efter, skulle bero på, om han havde været heldig, men det følgende skulle under alle omstændigheder finde sted. Den første aften var han ikke på mødestedet – et værtshus midtvejs mellem City og Golden Square – men den anden aften var han der før Nicholas og modtog ham med åbne arme.

"Det er alt sammen i orden," hviskede Newman. "Sæt Dem – sæt Dem og lad mig fortælle Dem det hele."

Nicholas lod sig det ikke sige to gange, men spurgte ivrigt, hvad nyt han havde at meddele.

"En hel del nyt," sagde Newman i en hoverende tone. "Det er alt sammen i orden. Vær kun rolig. Jeg ved ikke, hvor jeg skal begynde. Det kan være det samme. Frisk mod. Det er alt sammen i orden."

"Nå," sagde Nicholas.

"Ja," svarede Newman, "det er det."

"Hvad er det da?" sagde Nicholas. "Navnet – navnet!"

"Navnet er Bummer," svarede Newman.

"Bummer," gentog Nicholas med harmfuld betoning.

"Det er navnet," sagde Newman. "Jeg husker det så nøje, fordi det rimer på hummer."

"Bummer!" gentog Nicholas endnu eftertrykkeligere, "det må være tjenestepigens navn."

"Nej, det er ikke," sagde Newman og rystede bestemt på hovedet. "Miss Cecilia Bummer."

"Cecilia!" svarede Nicholas og mumlede flere gange de to navne med alle mulige betoninger for at prøve, hvorledes de klang. "Ja, Cecilia er et smukt navn."

"Meget smukt, og det samme er pigen," sagde Newman.

"Hvem?" spurgte Nicholas.

"Miss Bummer."

"Men hvor har De set hende?" spurgte Nicholas.

"Det skal De ikke bryde Dem om, min kære ven," svarede Noggs og klappede ham på skulderen. "Det er nok, at jeg har set hende. De skal også få hende at se. Det har jeg sørget for."

"Kære Newman," udbrød Nicholas og greb hans hånd, "er det Deres alvor?"

"Ja," svarede Newman, "mit ramme alvor, hvert ord. De skal få hende at se i morgen aften. Hun samtykker i at høre Dem selv tale Deres sag. Jeg overtalte hende. Hun er føjeligheden, godheden, blidheden og skønheden selv."

"Det ved jeg, hun er; det må hun være, Newman," sagde Nicholas og knugede hans hånd.

"De har ret," svarede Newman.

"Hvor bor hun?" udbrød Nicholas. "Hvad har De hørt af hendes historie? Har hun fader – moder – brødre – søstre? Hvad sagde hun? Hvorledes fik De hende i tale? Blev hun ikke overrasket? Sagde De hende, hvor lidenskabeligt jeg længes efter at se hende? Sagde De hende, hvorledes, når og hvor og hvor længe og ofte jeg har tænkt på det yndige ansigt, der havde vist sig for mig i min bitreste nød som et glimt fra en bedre verden – hvad, Newman, hvad?"

Stakkels Noggs snappede bogstavelig efter vejret, mens han blev oversvømmet af denne syndflod af spørgsmål, og bevægede sig krampagtigt på sin stol ved enhver ny forespørgsel, idet han hele tiden stirrede på Nicholas med det latterligste, befippede udtryk.

"Nej," svarede Newman, "det sagde jeg ikke noget om."

"Hvad sagde De ikke noget om?" spurgte Nicholas.

"Om glimtet fra den bedre verden," svarede Newman. "Og jeg sagde heller ikke, hvem De var, eller hvor De havde set hende. Jeg sagde, at De elskede hende til raseri."

"Det er sandt, Newman," svarede Nicholas med sin ejendommelige heftighed. "Det er Gud mit vidne på."

"Jeg sagde også, at De i lang tid hemmeligt havde beundret hende," sagde Newman.

"Ja, ja, hvad sagde hun til det?" spurgte Nicholas.

"Hun rødmede," svarede Newman.

"Det forstår sig; det måtte hun naturligvis," sagde Nicholas bifaldende.

Newman fortalte fremdeles, at den unge dame var eneste barn og opholdt sig hos sin fader, der var enkemand, samt at hun, bevæget af sin pige, der havde megen indflydelse hos hende, havde ladet sig overtale, til at indrømme sin tilbeder en hemmelig sammenkomst. Endvidere fortalte han, at det havde kostet megen umage og stor veltalenhed at formå den unge dame til dette skridt, og det endda kun på det udtrykkelige vilkår, at hun derved alene skaffede Nicholas lejlighed til at tilstå sin lidenskab, uden at hun derfor ville erkende, at hans opmærksomheder havde gjort noget gunstigt indtryk på hende. Hemmeligheden med hendes besøg hos brødrene Cheeryble var ikke opklaret, da Newman hverken i sine samtaler med pigen eller under sin senere sammenkomst med damen havde hentydet til dem, men kun sagde, at det var blevet ham pålagt at se, hvor pigen gik hen, og føre sin vens sag uden at sige, hvor langt eller fra hvilket sted han var fulgt efter hende. Derimod tilkendegav Newman, at han, efter hvad den fortrolige havde ladet sig forstå med, var blevet bragt på den formodning, at den unge dame førte et bedrøveligt og ulykkeligt liv under strengt opsyn af sin fader, der havde et råt og hidsigt sind. Denne omstændighed forklarede efter hans mening, både at hun havde søgt venskab og beskyttelse hos brødrene, og at hun havde ladet sig bevæge til at tilstå sammenkomsten; det sidste fandt han var en meget logisk slutning af præmisserne, eftersom det var en helt naturlig tanke, at en ung dame, hvis

stilling var så lidt misundelsesværdig, måtte nære en stærk attrå efter at forandre den.

Ved nærmere undersøgelse – for det var kun ved et meget langt og indviklet forhør, at Nicholas kunne få alt ud af Newman Noggs – viste det sig, at Newman for at forklare sit lurvede ydre havde foregivet, at han havde forklædt sig af visse snilde grunde, der var nødvendige, hvis intrigen skulle gennemføres. På det spørgsmål, hvorledes det var gået til, at han havde overskredet sit hverv i den grad, at han havde udvirket en sammenkomst, svarede han, at da damen syntes villig til at indrømme den, havde han troet, at både pligt og galanteri bød ham at benytte sig af et så gyldent middel til at sætte Nicholas i stand til selv at tale sin sag. Da disse og alle mulige andre spørgsmål vel tyve gange var blevet fremsat og besvaret, skiltes de ad med den aftale at møde næste aften klokken halv elleve for at begive sig til stævnemødet, der var sat til klokken elleve.

"Det går underligt til," tænkte Nicholas, mens han gik hjem. "Jeg havde ikke tilsigtet noget sådant, aldrig drømt om muligheden af det. At erfare noget om denne dames liv, som jeg føler sådan en deltagelse for, at se hende på gaden, gå forbi det hus, hvor hun bor, undertiden møde hende på hendes spadsereture, håbe, at den dag kunne komme, da jeg måske turde tilstå hende min kærlighed, det var mine dristigste tanker. Nu derimod – men jeg måtte jo være en nar, hvis jeg ville sørge over min gode lykke."

Ikke des mindre var Nicholas utilfreds, og i denne utilfredshed lå der meget mere end alene forandrede følelser.

Han var vred på den unge dame, fordi hun havde været så let at vinde.

"For," sagde Nicholas til sig selv, "det er ikke, som om hun havde vidst, at det var mig, men som om det kunne have været, hvem det skulle være," – hvilket unægtelig ikke var behageligt. Et øjeblik derefter var han vred på sig selv, fordi han nærede sådanne tanker, idet han foreholdt sig, at der ikke kunne bo andet end godhed i et sådant tempel, og at brødrenes adfærd nok som viste, hvor højt de satte hende. "Sagen er, at hun er en fuldstændig gåde," sagde Nicholas, men dette var ikke glædeligere end hans tidligere tankegang og førte ham kun ud på et nyt hav af gisninger og grublerier, hvor han blev tumlet om til klokken slog ti, og mødetimen nærmede sig.

Nicholas havde klædt sig meget omhyggeligt på, og selv Newman Noggs havde fikset sig lidt op, idet hans frakke frembød særsynet af to på hinanden følgende knapper, og knappenålene var anbragt med nogenlunde regelmæssige mellemrum. Desuden bar han sin hat efter nyeste mode, med et lommetørklæde i pulden og en sammensnoet ende af det hængende ud bagtil ligesom en pisk, skønt han dog næppe kunne gøre krav på æren for opfindelsen af denne sindrige prydelse, eftersom han var aldeles uvidende om den og var i en nervøs spænding, der gjorde ham aldeles ligegyldig for alt, undtagen formålet for udflugten.

De skred i dyb tavshed gennem gaderne og kom efter et temmelig langt stykke vej ind i et skummelt og meget lidt befærdet stræde.

"Nummer tolv," sagde Newman.

"Å!" sagde Nicholas og så sig om.

"Gaden god?" spurgte Newman.

"Å ja," svarede Nicholas, "kun lidt kedelig."

Uden at svare på denne bemærkning blev Newman pludselig stående, stillede Nicholas med ryggen mod et kælderrækværk og gav ham at forstå, at han skulle blive der uden at røre hånd eller fod, førend der var indhentet pålidelig underretning om, at vejen var klar. Nu hinkede Noggs rask af sted, idet han hvert øjeblik så sig tilbage for at forvisse sig om, at Nicholas holdt sig instruksen efterrettelig, hvorpå han gik op ad gadedørstrappen til et hus en fem-seks numre derfra og forsvandt. Efter et kort ophold kom han atter til syne og hinkede tilbage, indtil han standsede midtvejs og vinkede ad Nicholas.

"Nå?" sagde Nicholas, idet han nærmede sig på tåspidserne.

"Alt i orden," svarede Newman yderst fornøjet. "Alt i orden; ingen hjemme. Kunne ikke være bedre. Ha, ha, ha!"

Med denne opmuntrende forsikring listede han sig forbi en gadedør, hvor Nicholas så et glimt af en messingplade med navnet "Bummer" med meget store bogstaver, og derpå standsede han ved kælderdøren, der stod åben, og gav sin unge ven tegn til at gå ned.

"Hvad pokker!" udbrød Nicholas og trak sig lidt tilbage. "Skal vi liste os ind i køkkenet, som om vi kom for at stjæle sølvskeer?"

"Stille!" sagde Newman. "Gamle Bummer – en glubende tyrk. Tager livet af dem allesammen – slår den unge dame på øret – det gør han – ofte."

"Hvad," udbrød Nicholas forbitret, "vil De fortælle mig, at nogen turde vove at slå –"

Han fik dog ikke tid til denne gang at synge sin herskerindes pris, da Newman gav ham et lille skub, hvorved han nær var

styrtet helt ned ad kældertrappen. Nicholas fandt det mest korrekt at optage dette i den bedste mening og gik uden flere indvendinger ned, men med et ansigt, som ingenlunde røbede en lidenskabelig elskers håb og henrykkelse. Newman fulgte bagefter – han ville være fulgt efter på hovedet, hvis Nicholas ikke i tide var kommet ham til hjælp – og førte ham ved hånden gennem en mørk gang med flisegulv ind i et bælgmørkt bagkøkken eller en kælder, hvor de blev stående.

"Nå," sagde Nicholas med en misfornøjet hvisken, "det er da vel ikke alt, vil jeg håbe?"

"Nej, nej," svarede Noggs, "de vil straks være her. Det er alt sammen i orden."

"Det glæder mig," sagde Nicholas. "Jeg havde ikke troet det, må jeg sige."

De vekslede ikke flere ord, og der stod nu Nicholas og lyttede efter Newman Noggs' lydelige åndedræt og bildte sig ind, at Newmans næse selv i det mørke, som omgav dem, lyste som gloende kul. Pludselig tiltrak lyden af forsigtige fodtrin sig hans opmærksomhed, og kort efter spurgte en kvindelig stemme, om den fremmede herre var der.

"Ja," svarede Nicholas og vendte sig om mod det hjørne, stemmen var kommet fra. "Hvem er det?"

"Bare mig, sir," svarede stemmen. "Kom så, frøken!"

Der viste sig et lysglimt, og straks efter kom tjenestepigen med et lys i hånden og fulgt af sit herskab, der syntes at være overvældet af undseelse og forvirring. Ved synet af den unge dame studsede Nicholas og skiftede farve. Hans hjerte bankede voldsomt, og han stod som naglet til gulvet. Men i samme øjeblik og næsten samtidig med hendes komme hørte man en

stærk og rasende banken på gadedøren, der bragte Newman Noggs til i en fart at springe op fra en øltønde, han havde siddet overskrævs på, og ganske askegrå i ansigtet at udbryde:

"Bummer, ved Gud!"

Den unge dame gav sig til at skrige, pigen vred sine hænder, Nicholas stirrede målløs af forbavselse fra den ene til den anden, og Newman vimsede frem og tilbage, stak hænderne snart i den ene og snart i den anden lomme og vendte i sin befippelse foret ud på dem alle sammen. Det varede kun et øjeblik, men i dette ene øjeblik voksede forvirringen i den grad, at man ikke kan tænke sig den værre.

"Forlad for Himlens skyld huset! Vi har handlet urigtigt og får nu løn som forskyldt!" udbrød den unge dame. "Forlad huset, eller jeg er ulykkelig for altid."

"Tillader De, at jeg siger et ord?" spurgte Nicholas. "Jeg skal ikke opholde Dem. Tillader De, at jeg siger kun et eneste ord til forklaring af denne ubehagelige hændelse?"

Men Nicholas kunne lige så gerne have talt til luften, for den unge dame fo'r med vanvittige miner op ad trappen. Han ville have fulgt bag efter hende, men Newman greb ham i kraven og trak ham hen til den gang, de var kommet igennem.

"Slip mig, Newman, i Djævelens skind og ben!" råbte Nicholas. "Jeg må, jeg vil tale med hende. Jeg forlader ikke dette hus uden det."

"Ære – gode navn – vold – betænk," sagde Newman og slyngede begge sine arme om ham og skød ham bort. "Lad dem åbne døren. Vi vil gå, som vi kom, så snart den er lukket. Kom. Denne vej. Herhen."

Overvældet af Newmans forsikringer, pigens tårer og den frygtelige banken ovenpå, som ikke var standset et eneste øjeblik, lod Nicholas sig føre bort, og netop som mr. Brummer trådte ind ad gadedøren, gik han og Noggs ud ad kælderdøren. Uden at standse eller tale ilede de gennem flere gader, indtil de omsider blev stående og så på hinanden med forlegne og ærgerlige ansigter.

"Det er lige meget," sagde Newman. "Tab ikke modet. Det er alt sammen i orden. Heldigere næste gang. Det lod sig ikke undgå. Jeg gjorde mit bedste."

"De opførte Dem fortræffeligt," sagde Nicholas og greb hans hånd. "Fortræffeligt og som den sande og ivrige ven, De er. Men – husk vel på, Newman, at jeg ikke er vred og alligevel er Dem taknemmelig – men det var ikke den rigtige dame."

"Hvad?" udbrød Newman Noggs. "Holdt for nar af pigen?"

"Newman, Newman," sagde Nicholas og lagde sin hånd på hans skulder, "det var heller ikke den rigtige pige."

Newman blev lang i ansigtet og stirrede på Nicholas med sit ene øje, som stod stift og ubevægeligt.

"De må ikke tage Dem det nær," sagde Nicholas, "det har intet at sige. De ser jo, at jeg ikke tager mig af det. De fulgte en forkert person, det er det hele."

Det var det hele. Om Newman Noggs havde skelet så længe omkring posten, at hans syn var blevet svækket, eller om han, da han mærkede, at der ingen tid var at give bort, havde styrket sig med nogle dråber af et eller andet, der havde været stærkere end det, posten kunne yde – nok sagt, han havde taget fejl. Og Nicholas gik hjem for at gruble over fejltagelsen og drømme om

den unge ukendte dames yndigheder, som endnu var lige langt væk fra ham.

41

Indeholder nogle romantiske optrin mellem mrs. Nickleby og hendes nabo, den fremmede herre med knæbenklæderne.

Mrs. Nickleby havde siden sin sidste indholdsrige samtale med Nicholas lidt efter lidt begyndt at vise en usædvanlig omhu for sin person, idet hun til de adstadige og matroneagtige klæder, som hidtil havde udgjort hendes daglige dragt, efterhånden havde føjet en mængde forskønnelser, som måske hver for sig kun var ubetydelige, men sammen og med hensyn til hendes opdagelse var temmelig vigtige. Selv hendes sorte kjole fik et vist, halvt dødt, halvt levende udtryk ved den fiffige måde, den blev båret på. Hendes sørgedragt, hvis matte tillokkelser blev udstafferet med nogle ungdommelige prydelser af ringe eller ingen værdi, som alene af denne grund var undgået det almindelige skibbrud og havde fået lov til at slumre fredeligt i gamle skuffer og kasser, der sjældent blev beskinnet af solen, antog et helt nyt præg og blev fra et ydre tegn på agtelse og sorg for den døde forvandlet til et kendemærke på farlige og morderiske anslag mod de levende.

Hertil var mrs. Nickleby måske blevet drevet af en ophøjet pligtfølelse og dadelfri, hæderlige grunde. Hun var muligvis nu gennemtrængt af overbevisningen om det syndige i alt for længe at hengive sig til en unyttig sorg eller det nødvendige i at foregå sin blomstrende datter med eksempel på pyntelighed og

sømmelighed. Bortset fra alle hensyn til pligt og ansvar kunne forandringen også hidrøre fra de reneste og uegennyttigste, menneskekærlige følelser. Den fremmede herre ved siden af var blevet bagtalt af Nicholas og plumpt stemplet som et vrøvl og et tossehoved, og for disse angreb på hans forstand bar mrs. Nickleby på en måde skylden og følte måske, at det påhvilede hende som god kristen ved alle de midler, der stod til hendes rådighed, at vise, at den bagtalte mand ikke var nogen af delene. Og hvilket bedre middel kunne hun vælge i et så rosværdigt og dydigt øjemed end ved sin egen person at godtgøre for alle mennesker, at hans lidenskab var den rimeligste og forstandigste af verden, og netop – som enhver fornuftig og tænkende person måtte have forudset – følgen af, at hun havde været så uforsigtig ligesom uforbeholdent at stille sine modne yndigheder til skue for en fyrig og alt for let fængelig mand?

"Ja," sagde mrs. Nickleby og rystede alvorligt på hovedet, "hvis Nicholas bare vidste, hvad hans kære salig fader måtte lide, førend vi blev forlovede, og mens jeg endnu hadede ham, så ville han have lidt mere følelse. Jeg kan aldrig glemme den morgen, da han tilbød at bære min parasol, og jeg så så hånligt på ham! Eller den aften, da jeg rynkede pande ad ham! Det var en Guds lykke, at han ikke udvandrede; han var lige på nippet til det."

Om den afdøde ikke ville have været bedre faren, hvis han var udvandret i sine ungkarledage, var et spørgsmål, som hans enke ikke fik tid til at overveje, da Kate netop i dette øjeblik trådte ind i værelset med sit sytøj, og en langt ubetydeligere

eller endog slet ingen forstyrrelse til enhver tid kunne give mrs. Nicklebys tanker en ny retning.

"Jeg ved ikke, hvorledes det er, kære Kate," sagde mrs. Nickleby, "men en smuk, varm sommerdag som denne, når fuglene synger på alle kanter, bringer mig altid til at tænke på grisesteg med salvie og løgsauce."

"Det var dog en underlig tankeforbindelse, moder."

"Jeg ved virkelig ikke, hvorledes det er, barn," svarede mrs. Nickleby. "Grisesteg – lad mig engang se. Femugersdagen, efter at du var blevet døbt, fik vi en stegt – nej det kan dog ikke have været en gris, for jeg husker, at der var et par at skære for, og det kunne aldrig være faldet din salig fader og mig ind at have to stegte grise på vort bord – det må have været agerhøns. Grisesteg! Nu, når jeg tænker mig om, tror jeg knap, at vi nogen sinde har fået det, for din fader kunne ikke tåle at se slagtede grise hænge i slagterboderne og plejede at sige, at de altid fik ham til at tænke på nyfødte børn, kun havde grisene en langt smukkere hudfarve, og han kunne nu slet ikke lide nyfødte børn, fordi han ikke kunne tåle nogen forøgelse af sin familie og havde en medfødt afsky for det. Det er dog besynderligt, hvorledes jeg kan komme til at tænke på det. Jeg husker, at vi engang spiste til middag hos mrs. Bevan i den brede gade omme på hjørnet ved siden af karetmagerens, hvor den fulde mand faldt gennem kælderlugen i et tomt hus omtrent otte dage før flyttedag og først blev fundet, da den ny lejer flyttede ind – og der fik vi grisesteg. Det må sagtens være det, som minder mig om det, især da der var en lille fugl inde i stuen, som sang uophørligt, mens vi spiste – eller om just ikke nogen lille fugl, så dog en papegøje, som rigtignok ikke egentlig sang,

men snakkede og bandede forskrækkeligt, men det må dog vist være det. Ja det må ganske sikkert være det. Tror du ikke, Kate?"

"Det kan der vist ingen tvivl være om, moder," svarede Kate med et skælmsk smil.

"Nej, men tror du det ikke, Kate?" sagde mrs. Nickleby med en alvor, som om det var et spørgsmål af den største vigtighed. "For hvis du tror det, så sig det hellere rent ud, da det aldrig kan skade at være nøjagtig og mindst i et punkt af denne slags, som er højst mærkelig og nok fortjener at tages under overvejelse."

Smilende svarede Kate, at hun var ganske overbevist om det, men da hendes moder alligevel stadig syntes at være tvivlrådig om, hvor vidt det var nødvendigt at forfølge dette emne videre, foreslog hun, at de skulle sætte sig ud i lysthuset med deres arbejde og nyde den smukke sommeraften. Det var Kate villig til, hvorfor de gik ud i lysthuset.

"Jeg må sige," sagde mrs. Nickleby, idet hun satte sig, "at der aldrig har været et bedre menneske til end Smike. Den umage, han har gjort sig for at gøre dette lysthus i stand og fremelske de smukkeste blomster rundt omkring det, overgår alt, hvad jeg kan tænke mig. Kun ville jeg ønske, at han ikke lagde alt gruset på din side, Kate, og ikke levnede andet end den bare jord til mig."

"Så byt plads med mig, kære moder," sagde Kate hurtigt; "gør mig den tjeneste."

"Nej, nej, mit barn, jeg bliver, hvor jeg er," svarede mrs. Nickleby. "Nå, det må jeg sige!"

Kate så spørgende op.

"Har han nu ikke," sagde mrs. Nickleby, "Gud må vide hvor, fået fat på et par aflæggere af de blomster, som jeg forleden

aften sagde, at jeg holdt så meget af, og spurgte dig, om du ikke også holdt af – nej, som du forleden aften sagde, at du holdt så meget af, og spurgte mig, om jeg ikke også holdt af – hvilket da i grunden er et og det samme – det kan man virkelig kalde venligt og opmærksomt! Jeg ser ingen af dem på min side, men de trives sagtens bedst i nærheden af gruset. Det kan du være vis på, Kate, og derfor er det, at de alle står i nærheden af dig, og han har lagt gruset der, fordi det er solsiden. Det er virkelig overmåde forstandigt. Jeg ville ikke selv have haft så megen eftertanke."

"Moder," sagde Kate lidt forvirret, idet hun bukkede sig over sit sytøj, således at hendes ansigt næsten var skjult, "førend du blev gift –"

"Men, søde Kate," afbrød mrs. Nickleby hende, "hvorfor i Himlens navn flyver du tilbage til den tid, førend jeg blev gift, mens jeg taler til dig om hans betænksomhed og opmærksomhed for mig? Du synes slet ikke at bryde dig om haven."

"Å, moder," sagde Kate og så op, "det ved du alt for godt, jeg gør."

"Nå ja da, barn, hvorfor roser du så ikke den omhu og pyntelighed, den bliver holdt med?" spurgte mrs. Nickleby. "Hvor du dog er sær, Kate!"

"Jeg roser den jo også, moder," svarede Kate blidt. "Det stakkels menneske!"

"Det hører jeg så godt som aldrig," indvendte mrs. Nickleby, "det er alt, hvad jeg kan sige." Men nu havde den gode dame allerede dvælet længe ved et emne, hvorfor hun straks gik i den fælde, hvis det var en sådan, som hendes datter havde opstillet

for at få et andet frem, og spurgte hende, hvad det var, hun ville have sagt.

"Om hvad, moder?" sagde Kate, som tilsyneladende ganske havde glemt sin digression.

"Gud, kære Kate," sagde hendes moder. "Du må enten være søvnig eller dum. Om den tid, førend jeg blev gift."

"Ak ja, det er sandt," sagde Kate. "Jeg ville have spurgt, om du havde mange friere, førend du blev gift?"

"Friere, barn?" udbrød mrs. Nickleby med et vidunderlig fornøjet smil. "I det allermindste havde jeg da et dusin."

"Moder!" svarede Kate i en tvivlende tone.

"Jo, jeg havde, mit barn," sagde mrs. Nickleby, "og det endda foruden din salig fader og en ung herre, som gik i danseskole med mig og idelig sendte guldure og armbånd hjem til os i papir med forgyldt kant – de blev altid sendt tilbage – og senere desværre rejste til Botany Bay med et emigrantskib – jeg mener et arrestantskib – og flygtede ud i en skov og slagtede får (jeg ved ikke, hvorledes de var kommet derud) og skulle være hængt, hvis han ikke tilfældigvis havde kvalt sig selv og regeringen benådet ham. Dernæst var der den unge Lukin," sagde mrs. Nickleby, idet hun begyndte med sin venstre tommelfinger og regnede navnene op på fingrene – "Mogley – Tipslark – Cabbery – Smifser –"

Mrs. Nickleby var nu kommet til den lille finger og ville allerede til at føre regnskabet over på den anden hånd, da i det samme et lydeligt "Hm!" som syntes at komme fra havemuren, bragte både hende og hendes datter til at fare sammen.

"Hvad var det, moder?" hviskede Kate,

"Hvis det ikke var den fremmede herre ved siden af," svarede mrs. Nickleby overrasket, "ved jeg sandelig ikke, hvad det –"

"Hm!" råbte den samme stemme, og det ikke som en almindelig rømmen, men med et slags brøl, som genlød i nabolaget og forlængedes i en grad, så den usynlige brøler måtte være blevet ganske sort i ansigtet af det.

"Nu ved jeg det, barn," sagde mrs. Nickleby og lagde sin hånd på Kates. "Du skal ikke være bange. Det gælder ikke dig og er heller ikke bestemt til at forskrække nogen. Man må ikke gøre noget menneske uret, Kate, så meget må jeg sige dig."

Med disse ord nikkede mrs. Nickleby, idet hun klappede sin datters hånd og så ud, som om hun kunne fortælle noget meget vigtigt, hvis hun ville, men Gud ske lov havde selvfornægtelse nok til ikke at gøre det.

"Hvad mener du, moder?" spurgte Kate forbavset.

"Vær ikke ængstelig, mit søde barn," svarede mrs. Nickleby med et blik på havemuren. "Du ser jo, at jeg ikke er det, og hvis nogen har lov til at være ængstelig, så er det – i dette øjeblik – mig, der har lov til det, men jeg er det ikke, Kate, nej slet ikke."

"Det synes at være lagt an på at vække vor opmærksomhed, moder," sagde Kate.

"Det er lagt an på at vække vor opmærksomhed, barn – i det mindste," svarede mrs. Nickleby, idet hun rettede sig og klappede sin datters hånd endnu venligere end før, "er det én af os. Hm, du behøver slet ikke at være urolig, kære Kate."

Kate så højst forundret ud og ville lige til at udbede sig en nærmere forklaring, da de pludselig hørte en råbende og sjokkende lyd, som om en mand hujede og sparkede på det voldsomste i løst grus, fra den samme kant som det tidligere

brøl, og førend larmen havde tabt sig, så de en stor agurk fare op i vejret med en hurtighed som en raket, hvorpå den boltrede sig i luften og begyndte at dale og til sidst faldt ned ved mrs. Nicklebys fødder. Dette mærkelige syn afløstes af et andet af selvsamme slags. Derpå så de et usædvanlig stort græskar hvirvle i luften og komme tumlende ned, hvorefter flere agurker på en gang skød i vejret. Til sidst blev himlen formørket af en sky af løg, roer, ræddiker og andre mindre grøntsager, som faldt ned og trillede omkring på alle kanter.

Da Kate noget urolig stod op og greb sin moders hånd for at løbe ind i huset med hende, følte hun sig snarere holdt tilbage end hjulpet fremad, og, idet hun fulgte retningen af mrs. Nicklebys øjne, blev hun ganske forskrækket ved synet af en gammel, sort fløjlskasket, der lidt efter lidt, som om den, der havde den på, steg op ad en stige, hævede sig op over den mur, som adskilte deres have fra naboens. Det fulgtes efterhånden af et meget stort hoved og et gammelt ansigt med et par påfaldende, vilde, vidt opspilede, grå øjne, som rullede i deres huler med et sløvt, smægtende og skelende blik, der var fælt at skue.

"Moder," udbrød Kate, som et øjeblik virkelig var forskrækket, "hvorfor står du stille, hvorfor spilder du et øjeblik? Kom dog ind, moder!"

"Kære Kate," svarede hendes moder og holdt hende tilbage, "hvor kan du dog være så tosset? Jeg skammer mig virkelig over dig. Hvor kan du tro, at du kan komme gennem verden, når du er sådan en kryster? Hvad vil De, sir?" spurgte hun den fremmede med et slags snerpet mishag. "Hvor tør De vove at se ned i denne have?"

"Min sjæls dronning," svarede den ukendte og foldede sine hænder, "nip til dette bæger."

"Snak, sir," sagde hun. "Vær rolig, søde Kate."

"Vil De ikke nippe til bægeret?" bad den ukendte, idet han bønfaldende lagde hovedet på den ene side og sin højre hånd på brystet. "Nip til bægeret!"

"Nej såmænd gør jeg ej, sir," svarede mrs. Nickleby stolt. "Gå Deres vej."

"Hvad kommer det af," sagde den gamle, idet han gik et trin højere op og lagde sine albuer magelig på muren, som om han så ud ad et vindue, "hvad kommer af, at skønheden altid er hårdnakket, selv når beundringen er så hæderlig og ærbødig som min?" Her smilede han, kyssede på fingeren og gjorde flere dybe buk. "Ligger skylden hos bierne, som man tror bliver dræbt med svovl, når honningtiden er forbi, men i virkeligheden flyver til Barbariet og dysser de fangne maurere i søvn med deres bedøvende sange? Eller," tilføjede han og dæmpede sin stemme næsten til en hvisken, "skulle det komme af, at statuen fra Charing Cross nylig er blevet set på Børsen ved midnat, arm i arm med posten fra Aldgate i ridedragt?"

"Hører du, hvad han siger, moder?" mumlede Kate.

"Stille, barn," svarede mrs. Nickleby, "han er meget artig, og det var vist et citat af en eller anden digter. Slid dog ikke således i mig. Du klemmer jo min arm brun og blå. Gå Deres vej, sir."

"Rent bort?" spurgte den fremmede med et smægtende blik. "Hvad, rent bort?"

"Ja" svarede mrs. Nickleby, "her har De intet at gøre, det er en privat ejendom, sir. Det må De jo vide."

"Jeg ved," sagde den gamle herre, idet han med et udtryk af den mest dadelværdige fortrolighed lagde fingeren på næsen, "at dette er et helligt og fortryllet sted, hvorfra de guddommeligste yndigheder –" her bukkede og kyssede han igen på fingeren – " dufter sødt over til naboens have og driver frugter og urter frem til for tidlig modenhed. Det ved jeg, men tillader De, dejligste skabning, at jeg, i planeten Venus' fraværelse, som er gået et ærinde til generalkommandoen, og i sin skinsyge på Deres umådelige yndigheder ville stille sig imellem os, at gøre Dem et spørgsmål?"

"Det er virkelig meget ubehageligt, Kate," sagde mrs. Nickleby til sin datter. "Jeg ved virkelig ikke, hvad jeg skal svare denne herre, og man bør dog altid være høflig."

"Svar ham ikke et ord, kære moder," svarede Kate, "men lad os løbe vor vej og lukke os inde, til Nicholas kommer."

Ved dette ydmygende forslag antog mrs. Nickleby en stolt, for ikke at sige hånlig mine og sagde til den gamle herre, der under denne hvisken havde iagttaget dem med en alt andet tilsidesættende ivrighed:

"Hvis De vil opføre Dem som gentleman, sir, hvad jeg ifølge Deres tale og udvortes – ganske et sidestykke til din bedstefader, søde Kate, i hans bedste dage – anser Dem for at være, og vil fremsætte Deres spørgsmål med tydelige ord, vil jeg svare på det."

Havde mrs. Nicklebys fader i sine bedste dage haft nogen lighed med naboen, som nu så over muren, måtte han, mildest talt, have været en gammel person med et højst pudsigt udseende. Det tænkte vel også Kate, da hun vovede at betragte hans levende billede med opmærksomhed, idet han tog sin

sorte fløjlskasket af og fremviste et aldeles skaldet hoved med en mængde buk, som hvert især var ledsaget af et nyt kys på fingeren. Efter at være blevet aldeles udmattet af denne anstrengende idræt, dækkede han igen sit hoved, trak kasketten omhyggeligt ned over spidserne af sine øren og stillede sig i sin tidligere stilling, idet han sagde:

"Spørgsmålet er –" her standsede han for at se sig om og forvisse sig om, at der ingen lurere var i nærheden. Da han var blevet beroliget i så henseende, tog han flere gange om sin næse med en listig mine, som om han ønskede sig til lykke med sin forsigtighed, hvorpå han strakte halsen ud og sagde hviskende: "Er De prinsesse?"

"De gør nar af mig," svarede mrs. Nickleby og lod, som om hun ville gå ind i huset.

"Nej, men er De?"

"Det ved De meget godt, at jeg ikke er, sir."

"Er De da heller ikke beslægtet med ærkebiskoppen af Canterbury," spurgte den gamle ivrigt, "eller paven i Rom eller formanden i underhuset? Undskyld, hvis jeg tager fejl, men man har fortalt mig, at De er en niece af brolægningskommissærerne og svigerdatter af lordmayoren og borgerrepræsentantskabet, hvilket ville forklare Deres slægtskab med dem alle tre."

"Hvem det end er, der har udspredt sådanne rygter, sir," svarede mrs. Nickleby med varme, "så har han taget sig sådan en frihed med mit navn, at jeg er overbevist om, at hvis min søn Nicholas vidste noget om det, ville han ikke tillade det et eneste øjeblik. Tænk bare," sagde mrs. Nickleby og knejsede, "niece af brolægningskommissærerne."

"Å kom nu, moder, kom dog!" hviskede Kate.

"Kom moder! Sniksnak, Kate," sagde mrs. Nickleby vredt, "men således går det altid. Om man så havde fortalt, at jeg var en niece af en kvidrende bogfinke, ville du ikke bryde dig om det! Der er ingen, som har medfølelse med mig, det ved jeg alt for godt."

"Tårer!" udbrød den gamle herre med et så kraftigt hop, at han faldt et par trin ned og skrabede sin hage på muren. "Opfang disse krystalklare kugler – opfang dem – kom dem på flasker – prop dem godt af – lak dem til – forsegl dem med en cupido – skriv uden på dem: "Bedste kvalitet" – og gem dem i en forsvarlig kasse med et jernbånd om for at holde lynilden ude!"

Efter at have givet disse befalinger, som om en halv snes tjenere havde stået rede til at udføre dem, krængede han sin fløjlskasket, satte den med megen værdighed på igen, således at den dækkede hans højre øje og tre fjerdedele af hans næse, og stod med armene i siden og så glubsk på en spurv tæt ved, indtil den fløj bort, hvorpå han med en veltilfreds mine stak kasketten i lommen og meget ærbødigt igen talte til mrs. Nickleby.

"Dejlige frue," således lød hans ord, "har jeg taget fejl med hensyn til Deres slægtskab eller forbindelser, beder jeg Dem ydmygst tilgive mig. Har jeg troet Dem beslægtet med udenlandske magter eller indenlandske institutioner, er det, fordi De har et væsen, en holdning, en værdighed, som det må være mig tilladt at sige, at ingen anden – alene med undtagelse af den tragiske muse, når hun fantaserer på lirekasse for det ostindiske kompagni – kan fremvise magen til. Som De ser, frue, er jeg ingen yngling, men skønt væsener som De aldrig kunne ældes, vover jeg dog at tro, at vi passer for hinanden."

"Nå, Kate, hvad siger du nu?" spurgte mrs. Nickleby med mat stemme, idet hun så til den anden side.

"Jeg besidder godser, frue," sagde den gamle herre hurtigt og slog ligegyldigt ud med hånden, som om han ikke lagde nogen synderlig vægt på sådanne ting. "Juveler, fyrtårne, fiskedamme, et hvalfangeri i Nordsøen og meget indbringende østersbanker i det stille ocean. Hvis De vil gå ned til Børsen og tage den trekantede hat af hovedet på det første børsbud, vil De finde mit kort inden for foret, indsvøbt i et stykke blåt papir. Min spadserestok er ligeledes at få at se, når De vil henvende Dem til Underhusets kapellan, som det er strengt forbudt at tage penge for at forevise den. Jeg er omgivet af fjender," her skottede han hen til sit hus og talte meget sagte, "der angriber mig ved enhver lejlighed og ønsker at bemægtige sig min formue. Vil De lyksaliggøre mig med Deres hjerte og hånd, kan De henvende Dem til lordkansleren eller lade tropperne træde i gevær, hvis det behøves – når De bare sender den højstkommanderende min tandstikker, er det nok – og således får huset gjort ryddeligt før ceremonien. Og derpå elskov, lyksalighed og henrykkelse, henrykkelse, elskov og lyksalighed. Bliv min, bliv min!"

Efter ivrigt og begejstret at have gentaget de sidste ord, satte den gamle herre sin fløjlskasket på igen og sagde med et hastigt blik mod himlen noget ikke ganske forståeligt om en luftballon, som han ventede, og som var temmelig længe om at komme.

"Bliv min, bliv min!" gentog han.

"Kære Kate," sagde mrs. Nickleby, "jeg kan knap tale, men det er aldeles nødvendigt for alle parters tilfredshed, at denne sag bliver endeligt afgjort."

"Der er dog vist ingen nødvendighed for, at du siger et eneste ord, moder,"

"Det må du tillade mig selv at være dommer over, mit barn," sagde mrs. Nickleby.

"Bliv min, bliv min!" råbte den gamle.

"De kan næppe vente, sir," svarede mrs. Nickleby, idet hun undselig slog øjnene ned, "at jeg skal sige en fremmed, om jeg føler mig æret og smigret ved sådanne forslag eller ikke. De er unægtelig blevet gjort under ejendommelige forhold, men ikke des mindre kunne De for så vidt og til en vis grad ikke være andet end behagelige og tilfredsstillende for ens følelser."

"Bliv min, bliv min!" udbrød den gamle herre. "Gog og Magog! Bliv min, bliv min!"

"Det må være nok for mig at sige, sir," fortsatte mrs. Nickleby ganske alvorligt – "og jeg er overbevist om, at De vil finde det passende at få et svar og gå Deres vej – at jeg har besluttet at blive ved at være enke og opofre mig for mine børn. De tror måske ikke, at jeg er moder til to børn – mange mennesker har virkelig også tvivlet om det og sagt, at intet på jorden ville kunne bringe dem til at tro det – men sandt er det, og de er begge voksne. Det vil være os meget kært at se Dem som nabo – meget kært, yderst behageligt, forsikrer jeg Dem – men i enhver anden egenskab er det umuligt, rent umuligt. Hvad det angår, at jeg skulle være ung nok til at gifte mig igen, så kan det måske forholde sig således eller ikke forholde sig således, men jeg ville ikke et eneste øjeblik på nogen måde kunne tænke på at gøre det. Jeg sagde, at jeg ikke ville, og jeg vil ikke! Det er meget pinefuldt at skulle afslå et tilbud, og jeg havde hellere set, at det ikke var blevet gjort, men i hvert tilfælde er dette et svar, som

jeg for længst har besluttet at give, og som altid vil blive givet af mig."

Disse udtalelser henvendte hun dels til den gamle herre, dels til Kate, og dels udtalte hun dem som en slags monolog. Henimod deres slutning røbede frieren en højst upassende mangel på opmærksomhed, og mrs. Nickleby var næppe holdt op at tale, førend han både til hendes og hendes datters forskrækkelse trak sin frakke af og sprang op på kanten af muren, satte sig i en stilling, hvorved hans knæbenklæder og grå uldstrømper kom til syne i videste omfang, og sluttede med at stå på et ben og gentage sit yndlingsbrøl med endnu større voldsomhed.

Mens han endnu holdt på den sidste tone og prydede den med en langtrukken roulade, så man en smudsig hånd glide forsigtigt og hurtigt langs med kanten af muren, som om den forfulgte en flue, og derpå med stor behændighed gribe den gamle om den ene ankel. Da det var gjort, viste den anden hånd sig og greb ham om den anden ankel. I denne generte tilstand løftede den gamle herre benene et par gange i vejret, som om de var stykker af et klodset og ufuldkomment maskineri, hvorpå han så ned ad muren og brast i en lydelig latter.

"Hvad, er det Dem?" sagde han.

"Ja vel er det mig," svarede en grov stemme.

"Hvorledes har kejseren af Tartariet det?"

"Å, omtrent som sædvanlig. Hverken værre eller bedre."

"Og den unge prins af Kina? Er han blevet forsonet med sin svigerfader, den store kartoffelhandler?"

"Nej," svarede den grove stemme, "og hvad mere er, han siger, at han aldrig bliver det."

"Så er det nok bedst, at jeg kommer ned."

"Ja, det er det vist," svarede manden.

Efter at derpå den ene af hænderne havde sluppet, sank den gamle herre ned i en siddende stilling og så sig tilbage for at smile og bukke for mrs. Nickleby, indtil han forsvandt med en fart, som om han blev trukket i benene.

Kate, der følte sig lettet, ville allerede vende sig om for at tale til sin moder, da de smudsige hænder atter kom til syne, og kort efter så de en plump, undersætsig mand, der gik op ad stigen.

"Om forladelse, mine damer," sagde han grinende og tog til hatten, "har han ikke friet til en af Dem?"

"Jo," sagde Kate.

"Ja," sagde manden og tog sit lommetørklæde ud af sin hat og tørrede sit ansigt, "det gør han altid, må De vide. Han kan ikke lade være med at fri."

"Jeg behøver da ikke at spørge Dem, om han er fra forstanden, den stakkel?" sagde Kate.

"Nej, det er min sandten tydeligt nok," svarede manden, idet han så på sin hat og kastede sit lommetørklæde ned i den med et kast, hvorpå han satte den på igen.

"Har han længe været således?" spurgte Kate.

"Ja, meget længe."

"Og er der intet håb for ham?" spurgte Kate medlidende.

"Ikke det mindste, og det bør der heller ikke være," svarede vogteren. "Han er langt bedre at komme til rette med som gal, end mens han havde sin forstand. Han var den grusomste, ondskabsfuldeste og mest hårdhjertede flintesten, der nogen sinde har levet."

"Så?" sagde Kate.

"Ja det var han," svarede vogteren og rystede så eftertrykkeligt på hovedet, at han var nødt til at rynke panden for at beholde hatten på. "Jeg har aldrig truffet mage til slyngel, og det samme siger min kammerat. Han knuste sin stakkels kones hjerte, smed sine døtre på døren og jog sine sønner ud på gaden – det var en Guds lykke, at han til sidst blev gal af ondskab og karrighed og egenkærlighed og svir og drik, da han ellers ville have fået mange andre til at gå fra forstanden. Håb for *ham*, den gamle køter! Der er ikke ret meget håb her i denne verden, men jeg tør holde en krone på, at den smule, der er, er forbeholdt andre folk end ham og hans lige."

Med denne trosbekendelse rystede vogteren igen på hovedet, som om han ville sige, at det ikke kunne være anderledes, når alt skulle gå rigtigt til, hvorpå han, idet han gnavent lettede på hatten – ikke fordi han var i dårligt humør, men fordi han havde ærgret sig over sin fange – gik ned ad stigen.

Under denne samtale havde mrs. Nickleby betragtet manden med et strengt og fast blik. Hun drog nu et dybt suk og spidsede munden, mens hun langsomt og tvivlende rystede på hovedet.

"Den stakkel?" sagde Kate.

"Ja du må nok ynke ham," svarede moderen. "Det er skammeligt, at sådan noget kan tillades. – Skammeligt!"

"Hvorledes kan det undgås, moder?" spurgte Kate bedrøvet. "Naturens svagheder –"

"Naturens svagheder!" gentog mrs. Nickleby. "Hvad? Tror du virkelig, at den stakkel er gået fra forstanden?"

"Kan nogen, som ser ham, tro andet, moder?"

"Ja så vil jeg bare sige dig, Kate," svarede mrs. Nickleby, "at han slet ikke er fra forstanden, og at det undrer mig, at du kan lade dig føre således bag lyset. Det er et komplot af disse mennesker for at bemægtige sig hans formue; det sagde han jo selv. Han er måske lidt sær og overspændt. Det er så mange af os, men ligefrem gal? Og han udtrykker sig så ærbødigt og i et sandt poetisk sprog og tilbyder sin hånd med så megen eftertanke og omsorg og klogskab – ikke som om han løb ud på gaden og lagde sig på knæ for den første pjalt af et fruentimmer, han mødte, således som en gal mand ville gøre. Nej, nej, Kate, der er alt for megen metode i *hans* galskab. Det kan du stole på, mit barn."

42

Indeholder et eksempel på den gamle sandhed, at selv de bedste venner undertiden må skilles.

Mens brostenene på Snow Hill endnu blevet stegt og bagt af dagens hede, og de to saracenerhoveder, som bevogtede indgangen til den gæstgivergård, navn de dannede et dobbelt sindbillede på, så eller syntes at se endnu mere bistre ud end sædvanlig i de trætte og mødige forbigåendes øjne, efter at de var blevet svedet af solen, var der i et af de mindste gæsteværelser, gennem hvis åbne vindue de kraftige uddunstninger af svedige diligenceheste trængte ind som en tæt damp, opstillet det sædvanlige tilbehør til et tebord på en pyntelig måde og omgivet af store stykker kogt og stegt kød, en tunge, en duepostej, et krus ale og andre småting af samme slags, som man i vanslægtede byer og stæder i almindelighed mener snarere hører til solide frokoster eller diligencemiddage.

Med hænderne i lommen svævede John Browdie urolig omkring disse lækkerier, og han viftede undertiden fluerne bort fra sukkerskålen med sin kones lommetørklæde, dyppede en teske i flødepotten og førte den til munden eller skar en lille stump brødskorpe og en lille skive kød af og sank dem i to gange, ligesom et par piller. Efter hver enkelt af disse opmærksomheder mod madvarerne trak han sit ur op af lommen og erklærede med ligefrem rørende alvor, at han ikke kunne holde det ud to minutter længere.

"Tilly," sagde John til sin ægtemage, som hvilede halvt vågen og halvt sovende på en sofa.

"Ja, John."

"Ja, John," gentog hendes mand utålmodigt. "Er du ikke sulten, min tøs?"

"Ikke meget," svarede mrs. Browdie.

"Ikke meget!" udbrød John og vendte sine øjne op imod loftet. "Der siger hun: ikke meget, og vi har dog spist til middag klokken tre og ikke fået andet til morgenmad end postej, som snarere besværer et menneske end gør ham godt. Ikke meget!"

"Der er en herre, sir," sagde opvarteren og så ind ad døren.

"Hvad er der?" spurgte John, som om han troede, at det var et brev eller en pakke.

"En herre, sir."

"Død og pine, kammerat, hvorfor kommer De og fortæller mig det? Ind med ham!"

"Er De hjemme, sir?"

"Hjemme?" udbrød John! "Ja gid jeg var, så havde jeg drukket te for to timer siden. Jeg bad den anden fyr holde skarpt udkig udenfor og sige ham, så snart han kom, at vi var nær ved at dø af sult! Ind med ham! Næh! Deres hånd, Mr. Nickleby. Det er noget nær den stolteste dag i mit liv. Hvorledes har De det så? Guds død, hvor det fornøjer mig!"

John Browdie glemte endog sin sult over sine hjertelige hilsener og trykkede atter og atter Nicholas' hånd og gav den et vældigt dask mellem hvert tryk for at forøge modtagelsens varme.

"Ja, der er hun," sagde John, idet han bemærkede det blik, som Nicholas kastede på hans kone. "Der er hun – nu skal vi

ikke komme op at skændes om hende – vel? Å, når jeg tænker på denne historie – men De trænger til at få noget at spise. Tag fat, mand, tag fat, og for hvad vi modtager –"

Bordbønnen blev vistnok tilbørligt sluttet, men der hørtes ikke mere af den, da John allerede var begyndt at arbejde således med kniv og gaffel, at mælet gik fra ham.

"Jeg tager mig den sædvanlige frihed, mr. Browdie," sagde Nicholas, idet han satte en stol til den unge kone.

"Tag, hvad De vil," sagde John, "og forlang mere, når det er sluppet op."

Uden at tøve for at forklare sig nærmere kyssede Nicholas den rødmende mrs. Browdie og førte hende til hendes plads.

"Nå," sagde John lidt forbavset, "lad kun, som om De var hjemme!"

"Det kan De være rolig for, jeg skal," svarede Nicholas, "men på ét vilkår."

"Og hvad er det for et?" spurgte John.

"At De beder mig om at stå fadder den første gang, De får brug for det."

"Hører du det, kone?" udbrød John og lagde kniv og gaffel fra sig. "Fadder! Ha, ha, ha! Hør ham, Tilly – han fadder! Om De så aldrig skulle sige et ord mere, kunne De ikke have sagt noget bedre. Brug for en fadder! Ha, ha, ha!"

Aldrig er et menneske blevet så kildret af en hæderlig gammel spøg, som John Browdie blev det af denne. Han fniste, brølede, kvalte sig halvvejs ved at få store stykker oksekød i halsen af latter, brølede igen, blev ufortrødent ved at spise, blev rød i ansigtet og blå i panden, hostede, græd, fik det bedre, lo atter indvendig, fik det værre, kvaltes, lod sig dunke i ryggen,

stampede i gulvet, forskrækkede sin kone og kom til sig selv, helt udmattet og med vandet strømmende ud af øjnene, men udbrød endnu stadig mat: "Fadder – Tilly – fadder!" i en tone, som røbede en så levende glæde over indfaldet, at ingen lidelse kunne svække den.

"Husker De den aften, da vi første gang drak te sammen?" spurgte Nicholas.

"Tror De, jeg kan glemme den, mand?" svarede John.

"Han var rent fortvivlet den aften, ikke sandt, mrs. Browdie?" sagde Nicholas. "Et komplet uhyre!"

"Hvis De havde hørt ham, da vi gik hjem, mr. Nickleby, ville De have haft grund til at sige det," svarede den unge kone. "Jeg har aldrig været så forskrækket i mit liv."

"Snak," sagde John med et bredt grin, "det ved du bedre, Tilly."

"Som jeg siger," svarede mrs. Browdie. "Jeg satte mig næsten for aldrig at tale mere med dig."

"Næsten," sagde John med et endnu bredere grin end det forrige. "Satte sig næsten for! Og dog gik hun og lokkede og lokkede og smiskede og smiskede, så lang som vejen var. "Hvorfor så du så venligt til den fyr?" sagde jeg. "Det gjorde jeg jo ikke, John," sagde hun og trykkede min arm. "Gjorde du ikke?" sagde jeg. "Nej," sagde hun og trykkede mig igen."

"Gud, John," sagde hans smukke kone blussende rød, "hvor kan du dog komme med sådan noget vrøvl? Som om jeg kunne have drømt om sådan noget."

"Jeg ved ikke, om du har drømt om det, skønt det kan være rimeligt nok," svarede John, "men du gjorde det! Du er en ustadig, foranderlig vejrhane, min tøs," sagde jeg. "Ikke ustadig, John," sagde hun. "Jo," sagde jeg, "ustadig, fordømt ustadig.

Kom ikke og fortæl mig, at du ikke er det, efter at jeg har set dig sammen med denne hersens fyr hos skolemesterens," sagde jeg. "Ham!" sagde hun ligefrem med et skrig. "Ja ham!" sagde jeg. "Men John," sagde hun – og nu kom hun mig en hel del nærmere og trykkede mig en hel del stærkere, end hun før havde gjort – "hvor kan du dog tro, at jeg, som har en så køn karl til kæreste som du, kunne se venligt til sådan en lille, tynd spirrevip som han?" sagde hun. Ha, ha, ha! "Spirrevip," sagde hun. "Ja så," sagde jeg, "når det er tilfældet, så bestem bare dagen og lad os få tingen afgjort." Ha, ha, ha!"

Nicholas lo hjerteligt over denne fortælling, både fordi den gik ud over ham selv, og fordi han ville skåne den undselige mrs. Browdie, hvis indsigelser blev overdøvet af hendes mands stormende latter. Hans godmodighed beroligede hende snart, og skønt hun endnu benægtede beskyldningen, lo hun dog så hjerteligt over den, at Nicholas havde den tilfredsstillelse at føle sig forvisset om, at den var fuldstændig sand.

"Det er først anden gang," sagde Nicholas, "at vi har spist sammen, og først tredje gang, at jeg har set Dem, og dog er jeg til mode, som om jeg var blandt gamle venner."

"Ja," sagde yorkshireren, "det samme siger jeg."

"Og jeg sandelig med," tilføjede hans unge kone.

"Jeg har dog størst grund til at nære denne følelse," sagde Nicholas, "for havde De ikke vist Dem så godhjertet, min kære ven, selv om jeg ikke havde mindste grund til at vente det af Dem, ved jeg ikke, hvad der ville være blevet af mig, eller hvilken nød jeg nu ville have været i."

"Tal om noget andet," sagde John kort, "og plag mig ikke."

"Så må det være en ny vise på den samme melodi," sagde Nicholas smilende. "I mit brev skrev jeg til Dem, hvor dybt jeg påskønnede og beundrede Deres medlidenhed med den stakkels knægt, som De befriede med fare for at bringe Dem selv i forlegenhed og vanskelighed, men jeg kan ikke sige, hvor taknemmelig han og jeg og flere, som De ikke kender, er Dem, fordi De havde medynk med ham."

"Det er godt," sagde John Browdie og flyttede sin stol nærmere, "og jeg kan ikke sige Dem, hvor taknemmelige visse folk, som vi kender, ligeledes ville være, hvis de vidste, at jeg havde haft medynk med ham."

"Åh," udbrød konen, "hvor jeg var ulykkelig den aften!"

"Faldt det dem ikke ind at beskylde Dem for at have hjulpet ham med at slippe bort?" spurgte Nicholas.

"Nej slet ikke," svarede Yorkshireren og spilede munden op fra det ene øre til det andet. "Der lå jeg nok så godt i skolemesterens seng, længe efter at det var blevet mørkt, uden at der kom nogen. "Nå," tænkte jeg, "nu har han fået et godt forspring, og er han ikke hjemme nu, kommer han aldrig hjem. Kom du kun derfor, når du vil. Du skal ingen fortræd gøre os mere." – De begriber nok, at det var skolemesteren, der kunne komme."

"Ja, jeg forstår Dem," sagde Nicholas.

"Straks efter," fortsatte John, "kom han. Jeg hørte døren blive lukket nede og ham kravle op i mørket. "Langsomt og sindigt," sagde jeg til mig selv. "Giv Dem tid, sir, det haster ikke." Han går hen til døren, drejer nøglen om – drejer nøglen om, selv om der ikke var noget til at holde på låsen – og råber: "Halløj!" – "Ja," tænkte jeg, "de kan godt råbe nok en gang uden at vække

nogen." – "Halløj!" siger han, og så venter han. "Du gør klogest i ikke at tirre mig," siger skolemesteren efter et lille ophold. "Jeg skal knække hvert ben i din krop, Smike," siger han efter et lille ophold. Men så begynder han at skråle på lys, og da det kommer – nå, sikken et spektakel. "Hvad er der i vejen?" siger jeg. "Han er væk," siger han, splittergal af arrigskab. "Har De ikke hørt noget!" – "Jo," siger jeg, "jeg hørte gadedøren blive lukket for ikke længe siden. Jeg hørte en løbe derned ad –" og om jeg pegede den anden vej, hvad? – "Hjælp!" – råber han. "Jeg skal hjælpe Dem," siger jeg, og af sted løb vi – den gale vej! Ho, ho, ho!"

"Gik De langt?" spurgte Nicholas.

"Langt?" svarede John; "jeg lod ham løbe benene af sig et helt kvarter. At se den gamle skolemester uden hat fare af sted gennem dynd og vand op over knæene, snuble over gærder og plumpe ned i grøfter og brøle, som om han var gal, mens han med sit ene øje holdt udkig efter knægten, og hans frakkeskøder flagrede i luften, og han selv var oversprøjtet med dynd i ansigtet og det hele – jeg troede, jeg skulle have styrtet af latter."

John lo så hjerteligt ved den blotte erindring, at han smittede begge sine tilhørere. De brast alle tre i en skoggerlatter, som atter og atter blev gentaget, til de ikke kunne le mere.

"Det er en slem mand," sagde John og tørrede sine øjne. "En meget slem mand, den skolemester."

"Jeg kan ikke tåle at se ham, John," sagde hans kone.

"Hør," bemærkede John, "det er ikke pænt af dig; det er det ikke. Hvis det ikke havde været for dig, havde jeg ikke lært ham at kende. Du kendte ham jo først, Tilly."

"Jeg måtte da sagtens kende Fanny Squeers. John," svarede hans kone, "hun var jo min gamle legekammerat."

"Ja," sagde John, "er det ikke det, jeg siger, min tøs! Det er bedst at holde gammelt naboskab og bekendtskab ved lige, og jeg siger som så, at man skal lade være at skændes, når man kan undgå det. Er det ikke også Deres mening, mr. Nickleby?"

"Jo," svarede Nicholas, "og den grundsætning fulgte De, da jeg mødte Dem til hest på landevejen efter vor mindeværdige aften."

"Meget rigtigt," sagde John. "Hvad jeg siger, det står jeg ved."

"Og det er både smukt og mandigt," sagde Nicholas, "om det end ikke ganske er, hvad vi i London forstår ved at være "snedig som en yorkshirer." Miss Squeers opholder sig hos Dem, skrev De til mig i Deres brev?"

"Ja," svarede John, "hun var Tildas brudepige og en snurrig brudepige var hun, må jeg sige. Hun kommer vist ikke så snart til selv at stå brud."

"Fy skam dig, John," sagde mrs. Browdie, skønt hun dog hemmeligt godtede sig over vittigheden, da hun jo havde stået brud.

"Brudgommen vil blive en lykkelig mand," sagde John, hvis øjne tindrede ved denne tanke. "Han kan sige, at han er kommet godt op at køre."

"Ser De, mr. Nickleby," sagde hans kone, "det var, fordi hun var her, at John skrev til Dem og indbød Dem til i aften, for vi troede, at det ikke ville være Dem behageligt at mødes med hende, efter hvad der er sket –"

"Det er rigtigt; det havde De ret i," sagde Nicholas.

"Især," bemærkede mrs. Browdie polisk, "i anledning af, hvad vi ved om gamle kærlighedshistorier."

"Hvad vi ved!" sagde Nicholas og rystede på hovedet. "I den henseende var De vist lidt ondskabsfuld."

"Ja naturligvis," sagde John Browdie, idet han stak sin vældige pegefinger gennem en af sin kones smukke lokker og syntes at være ganske stolt af hende. "Hun har altid været så fuld af poliskeri og gavtyvestreger som –"

"Nå, som hvad?" spurgte hans kone.

"Som et fruentimmer," svarede John. "For pokker, jeg ved ingen bedre sammenligning."

"De ville have sagt noget om miss Squeers," sagde Nicholas for at standse nogle ubetydelige ægteskabeligheder, der var begyndt at foregå imellem mr. og mrs. Browdie og gjorde en tredjemands stilling noget vanskelig, da han åbenbart måtte føle, at han var tilovers.

"Nå ja," svarede mrs. Browdie. "Lad være, John! John indbød Dem til i aften, fordi hun havde sagt, at hun ville gå hen og drikke te hos sin fader, og for at vi kunne være sikre på ikke at blive forstyrret og have Dem alene for os selv, lovede han at komme og hente hende."

"Det var meget godt indrettet," sagde Nicholas, "skønt det gør mig ondt at volde så megen ulejlighed."

"Nej slet ikke," svarede mrs. Browdie, "for John og jeg har glædet os så inderligt til at se Dem. De må vide, mr. Nickleby," sagde mrs. Browdie med sit skælmske smil, "at jeg virkelig tror, at Fanny havde et godt øje til Dem."

"Jeg er hende meget forbunden," sagde Nicholas, "men jeg har på ære aldrig ønsket at gøre indtryk på hendes jomfruelige

hjerte."

"Hvor De snakker!" lo mrs. Browdie. "Nej, men ved De – alvorlig talt og spøg til side – at jeg hørte af Fannys egen mund, at De havde friet til hende, og at det ville komme til en højtidelig og ordentlig forlovelse imellem Dem?"

"Nå så det hørte De, frue?" udbrød en skingrende fruentimmerstemme. "Hørte De, at jeg – jeg – skulle forloves med en morderisk tyveknægt, som havde udgydt min faders blod? Tror De – tror De, at jeg havde et godt øje til sådan et skarn, som ikke er værd at træde på, som jeg ikke kunne nedlade mig til at røre ved med en ildtang, uden at sværte og tilsmudse mig? Tror De, frue, tror De? Å skændige, skammelige Tilda!"

Efter disse bebrejdelser slog miss Squeers døren helt op og viste de forbavsede Browdier og Nicholas ikke alene sin egen symmetriske skikkelse, iført det tidligere beskrevne kyske, hvide klædebon (det var nu blevet lidt mere smudsigt), men samtidig sin broders og faders skikkelser.

"Er det enden på det?" fortsatte hun. "Er det lønnen for al min overbærenhed, for alt mit venskab for denne tvetungede skabning, denne øgle, denne – denne havfrue?" (Det varede længe, førend miss Squeers fandt på dette sidste tilnavn, men hun udtalte det i en triumferende tone, som om det slog hovedet på sømmet). "Er det lønnen for al min tålmodighed med hendes lumskhed, hendes lavhed, hendes falskhed, hendes rænker for at tiltrække sig lave sjæles beundring, så at jeg tit og mange gange har måttet rødme over mit – over mit –"

"Køn," tilføjede mr. Squeers, idet han betragtede tilskuerne med et ondt øje – bogstaveligt ét ondt øje.

"Ja," sagde hun, "men jeg takker Vorherre for, at min moder også hører til det –"

"Hør, hør!" udbrød mr. Squeers, "og jeg vil ønske, at hun var her og kunne få fingre i dette selskab."

"Er det lønnen," sagde miss Squeers, idet hun hånligt kastede med nakken, "fordi jeg tog mig af denne uopdragne skabning og nedlod mig til at beskytte hende?"

"Nej hør," svarede mrs. Browdie og trængte sig frem, uden at ænse sin mands anstrengelser for at holde hende tilbage, "kom bare ikke med sådan noget vås."

"Har jeg måske ikke beskyttet Dem, frue?"

"Nej," svarede mrs. Browdie.

"Jeg kan ikke vente at finde undseelse hos hende," sagde miss Squeers i en stolt tone, "for dette ansigt kender ikke til andet end uforskammethed og frækhed."

"Så sagte, så sagte," tog nu John Browdie til orde, irriteret over disse gentagne angreb på hans kone.

"Dem, mr. Browdie," sagde miss Squeers og faldt ham hurtigt i talen, "beklager jeg. Med hensyn til Dem føler jeg kun den mest ubegrænsede medynk."

"Åh jeg beder," sagde John.

"Nej," sagde miss Squeers og skottede til sin fader, "skønt jeg er en snurrig brudepige og ikke så snart vil komme til selv at stå brud, og skønt min mand kan sige, at han er kommet godt op at køre, nærer jeg dog ingen andre følelser med hensyn til Dem, sir, end medynk."

Her skottede misse Squeers atter til sin fader, som igen skottede til hende, som om han ville sige: "Der traf du ham."

"Jeg ved, hvad De vil komme til at gå igennem," sagde miss Squeers og rystede voldsomt sine lokker. "Jeg ved, hvilket liv der venter Dem, og selv om De var min bitreste fjende, kunne jeg ikke ønske Dem noget værre."

"Kunne De ikke ønske selv at blive gift med ham, hvis det var tilfældet?" spurgte mrs. Browdie med den største venlighed.

"Å hvor De er vittig, frue!" svarede miss Squeers med et dybt kniks, "næsten lige så vittig, som De er kløgtig. Hvor kløgtigt var det ikke af Dem, frue, at vælge en tid, da jeg var gået ud for at drikke te hos fader og ikke skulle komme hjem, førend jeg blev hentet! Kun skade, at De ikke tænkte på, at andre kunne være lige så kløgtige som De og tilintetgøre Deres plan."

"De kan ikke tirre mig med Deres hoffærdige væsen, barn," sagde den forhenværende miss Price med en gift kones værdighed.

"Ikke så stolt, frue, om jeg må bede," svarede miss Squeers skarpt. "Jeg tåler det ikke. Er det lønnen –"

"Å for pokker," udbrød John Browdie utålmodigt, "hold dog en gang op, Fanny, og vær overbevist om, at det er lønnen, enten De så spørger om det eller ikke."

"Idet jeg takker Dem for Deres råd, som ikke blev forlangt, mr. Browdie," svarede miss Squeers med tvungen høflighed, "må jeg bede Dem have den godhed ikke at tiltale mig ved mit fornavn. Selv min medynk skal aldrig bringe mig til at glemme, hvad jeg skylder mig selv, mr. Browdie. – Tilda," sagde hun med et så pludseligt anfald af heftighed, at John fo'r sammen, "jeg støder Dem fra mig for altid, miss. Jeg opgiver Dem, jeg forskyder Dem. Jeg vil ikke," blev hun højtideligt ved, "lade mit

barn døbe Tilda – ikke om jeg så derved kunne frelse det fra graven."

"Hvad det angår," bemærkede John, "så er det jo tidsnok at tænke på at lade det døbe, når det kommer."

"John," tog hans kone til orde, "dril hende ikke!"

"Å drille!" udbrød miss Squeers og knejsede. "Drille, siger De? Hi, hi! Drille? Ja så! Nej, dril hende ikke. Tænk dog på hendes følelser!"

"Hvis det er sandt, at lureren aldrig hører noget godt om sig selv," sagde mrs. Browdie, "så er skylden ikke min, og det gør mig meget ondt. Men så meget vil jeg kun sige, Fanny, at jeg mange gange har talt så venligt om Dem på Deres ryg, at selv De ikke ville have kunnet finde noget at udsætte på, hvad jeg sagde."

"Gud bevares, det er jeg ganske vis på, frue!" udbrød miss Squeers med et kniks. "Tusind tak for Deres godhed, og jeg beder og bønfalder Dem ikke at være for streng imod mig næste gang."

"Jeg ved ikke af," svarede mrs. Browdie, "at jeg selv nu har sagt noget slemt om Dem – i hvert tilfælde var det, jeg sagde, fuldstændig sandt, og skulle der have været noget ondt i det, beder jeg Dem om forladelse. De har snese gange talt langt værre om mig, Fanny, men alligevel har jeg aldrig båret nag til Dem, og jeg håber også, at De heller ikke vil bære nag til mig."

Miss Squeers svarede kun ved at betragte sin tidligere veninde fra top til tå og stikke næsen i sky med ubeskrivelig hån. Men der undslap hende nogle dunkle hentydninger til en "tøs," en "tøjte" en "foragtelig skabning," som i forbindelse med en grusom biden i læberne, stor møje med at synke og et hurtigt

åndedrag syntes at tilkendegive, at miss Squeers' bryst blev bevæget af følelser, der var for voldsomme, til at de kunne udtrykkes med ord.

Under denne samtale havde master Wackford, som så sig ubemærket og var overvældet af sin fremherskende tilbøjelighed, lidt efter lidt listet sig hen til bordet og angrebet fødevarerne ved forskellige små skærmydsler, såsom ved at lade sine fingre løbe rundt inden i fadene og derpå velbehageligt slikke dem – brække småstykker af brødet og fare hen over smørret med dem – putte sukker i lommen, som om det skete i åndsfraværelse, og så fremdeles. Da han mærkede, at ingen ænsede disse små friheder, var han efterhånden gået over til større og efter at have hjulpet sig til en ganske god kold forfriskning, nåede han dybt ind i postejen.

Intet af alt dette var blevet ubemærket af mr. Squeers, der, så længe selskabets opmærksomhed havde været henvendt på andre genstande, frydede sig ved tanken om, at hans søn og arving mæskede sig på fjendens bekostning. Men da det nu så ud til et midlertidigt havblik, under hvilket sønnens færd måtte blive opdaget, lod han, som om han først nu lagde mærke til, hvad han foretog sig, og gav ham et sådant slag i ansigtet, at tekopperne klirrede.

"Spiser han?" udbrød mr. Squeers. "Og det af hvad hans faders fjender har levnet! Det kan jo være gift, du unaturlige dreng."

"Det tager han ingen skade af," sagde John, øjensynlig lettet ved udsigten til at få en mand med i klammeriet. "Lad ham kun spise. Gid den hele skole var her, så skulle jeg give dem noget at

styrke deres ulykkelige maver med, selv om det skulle koste mig min sidste penny."

Squeers skulede til ham med det værste og ondskabsfuldeste udtryk, hans ansigt var i stand til at antage – det var et særdeles begavet ansigt i denne henseende – og truede med knyttet næve.

"Nej, nej, skolemester," sagde John, "De må ikke gøre Dem til nar, for hvis jeg ville knytte min næve – en eneste gang – ville De falde over ende alene af blæsten af den."

"Var det måske Dem," spurgte Squeers, "som hjalp min dreng med at løbe bort? Var det Dem, hvad?"

"Mig!" svarede John. "Ja, det var mig, og hvad så? Det var mig. Nå!"

"Du hører ham selv sige, at han gjorde det, mit barn?" sagde Squeers til sin datter.

"Gjorde det!" råbte John. "Jeg vil sige Dem mere. Hør bare efter. Hvis De fik fat i en anden bortløben dreng, ville jeg gøre det igen, og hvis De fik fat i tyve bortløbne drenge, ville jeg gøre det tyve gange igen og tyve gange til oven i købet. Og nu, da mit blod er kommet i kog, vil jeg sige Dem, at De er en gammel kæltring, og at det er godt for Dem, at De er en gammel kæltring, for ellers havde jeg hakket Dem til plukfisk, den gang De fortalte en skikkelig mand, hvorledes De pryglede den stakkels fyr i drosken."

"En skikkelig mand!" udbrød Squeers spottende.

"Ja en skikkelig mand!" svarede John. "Skikkelig i enhver henseende, undtagen for så vidt som han har sat sine ben under samme bord som folk af Deres slags."

"Æresfornærmelse!" sagde Squeers hoverende. "To vidner på det; Wackford ved, hvad en ed vil sige, det gør han – der skal vi fange Dem, sir. Kæltring, hvad?" Mr. Squeers tog sin lommebog frem og skrev det op. "Meget vel. Jeg tør påstå, at det skal blive lige så godt som tyve pund ved næste assiseret, for ikke at tale om skikkeligheden, sir."

"Assiseret!" udbrød John. "De skulle helst lade være at tale om assiseret. De yorkshireske skoler har før været for assiseretten, og det er en kilden sag, kan jeg fortælle Dem."

Mr. Squeers rystede truende på hovedet og blev bleg af ærgrelse, hvorpå han tog sin datter under armen, trak lille Wackford efter sig og skred hen mod døren.

"Hvad Dem angår," sagde Squeers, idet han vendte sig om for at tale til Nicholas, der, da han ved en tidligere lejlighed havde givet ham god grund til at ærgre sig, med vilje havde afholdt sig fra at deltage i forhandlingen, "De skal få at se, at jeg snart skal få krammet på Dem. De går altså omkring og stjæler drenge? Vogt Dem for, at deres fædre ikke kommer for dagen – læg mærke til mine ord – vogt Dem for, at disse drenges fædre ikke kommer for dagen og sender dem tilbage til mig, for at jeg til trods for Dem kan gøre med dem, hvad jeg vil."

"Det er jeg ikke bange for," svarede Nicholas og vendte sig om med et hånligt skuldertræk.

"Er De ikke?" sagde Squeers med et djævelsk blik. "Nå, lad os så gå."

"Jeg forlader dette selskab med min fader for altid," sagde miss Squeers og så sig stolt og hånligt om. "Jeg besmittes af at indånde den samme luft som sådanne mennesker. Stakkels mr.

Browdie! Hi, hi, hi! Jeg beklager ham, det gør jeg. Han er forblindet! Hi, hi, hi! – snedige og rænkefulde Tilda!"

Med dette pludselige tilbagefald af alvorlig og majestætisk harme fjernede miss Squeers sig, og, efter at hun havde bevaret sin værdighed, så længe det havde været hende muligt, hørte man hende hulke og skrige og sprælle ude i gangen. John Browdie blev stående bag ved bordet og så med opspilet mund fra sin kone hen på Nicholas og tilbage igen, indtil hans hånd tilfældigvis faldt på alekruset. Han løftede det op og, efter at have skjult sit ansigt i nogen tid med det, trak han vejret dybt, rakte kruset til Nicholas og ringede på klokken.

"Hør opvarter," sagde John iltert, "skynd Dem. Tag disse ting bort og lad os få noget varmt til aftensmad – noget rigtig godt og meget. Bring noget cognac og vand og et par tøfler – det største par her i huset – men skynd Dem, skynd Dem! Hille min paryk!" sagde John og gned sig i hænderne. "Nu bliver der ikke noget af at gå ud og hente nogen hjem i aften, og derfor vil vi også være rigtig lystige!"

43

Fungerer som ceremonimester ved at bringe forskellige mennesker sammen.

Stormen var for længe siden veget for et roligt havblik og aftenen skredet temmelig langt frem – ja aftensmaden var spist og fordøjelsen, påvirket af fuldstændig ro, en oplivende samtale og en mådeholden nydelse af cognacstoddy, var i så gunstig en gang, som den efter de kyndigste og med det menneskelige legemes anatomi og funktioner fortroligste mænds mening kunne være – da de tre venner, eller, som man måske både i borgerlig og religiøs betydning og med tilbørlig agtelse og ærefrygt for den hellige ægtestand kunne sige, de to venner – mr. og mrs. Browdie kunne nemlig jo kun regnes for én – blev overrasket af en larm af lydelige trusler nedenunder. De var så højrøstede og blev udtalt i et så vildt og blodtørstigt sprog, at intet kunne overgå dem, selv om der i gæstgivergården havde været et saracenerhoved, som var blevet båret på skuldrene og havde siddet på kroppen af en virkelig levende, glubende og uforsonlig saracener. De fleste tumulter, hvad enten de sker i værtshuse, lovgivende forsamlinger eller på andre steder, plejer efter det første udbrud at tabe sig i et knurrende og brummende kævleri, men denne tumult voksede for hvert øjeblik, og skønt hele larmen syntes at komme fra kun ét par lunger, var dette par dog så kraftigt og gentog ord som "slyngel," "kæltring," "uforskammet hvalp," og mange flere

mindre smigrende benævnelser med en sådan hurtighed og styrke, at selv om en halv snes stemmer under almindelige omstændigheder havde lydt på en gang, ville de dog have gjort langt mindre støj og vakt langt mindre forfærdelse.

"Hvad kan der dog være på færde?" sagde Nicholas og gik hen til døren.

John Browdie bevægede sig allerede i samme retning, men med ét blev mrs. Browdie ganske bleg og faldt tilbage i sin stol, idet hun med mat stemme tilkendegav ham, at hvis han udsatte sig for nogen fare, var det hendes hensigt øjeblikkelig at få krampe, og så kunne følgerne måske blive alvorligere, end han troede. John så noget befippet ud ved dette budskab, skønt der dog viste sig et lurende grin i hans ansigt, men da det var ham umuligt at holde sig borte fra klammeriet, gjorde han kort proces ved at tage sin kone under armen og gik samtidig med hende hurtigt bag efter Nicholas ned ad trappen.

Gangen uden for døren til gæstestuen var skuepladsen for optøjerne, og her var gæsterne og opvarterne samlet sammen med nogle kuske og staldkarle nede fra gården. De havde flokket sig om en ung mand, der kunne være et par år ældre end Nicholas. Foruden at have udstødt de ovenfor omtalte trusler, syntes han at være gået endnu videre i sin harme, eftersom hans fødder ikke havde anden beklædning end et par strømper, mens et par tøfler lå ikke langt fra hovedet af skikkelse, der lå i en krog, og som så ud til at være blevet befordret ind i sit nuværende tilflugtssted ved hjælp af et spark og bagefter at have fået en hilsen om ørerne med tøflerne.

Gæsterne og opvarterne samt kuskene og staldkarlene – for ikke at tale om en jomfru, der stod inde i skænkestuen bag et

åbent skydevindue og så til – syntes i dette øjeblik efter deres blinken, nikken og halvt udtalte udråb at dømme at være tilbøjelige til at tage parti mod den unge mand på hosesokkerne. Da Nicholas bemærkede dette og så, at den unge herre omtrent var hans jævnaldrende og ingenlunde syntes at være nogen slagsbroder, fik han, drevet af følelser, som undertiden påvirker unge mænd, stor lyst til at tage sig af den svagere part. Han stillede sig derfor straks midt i klyngen, og i en kraftigere tone, end omstændighederne måske berettigede ham til, spurgte han, hvad al denne støj skulle betyde.

"Halløj," sagde en af karlene nede fra gården, "han må være forklædt!"

"Plads for kejseren af Ruslands ældste søn, mine herrer!" råbte en anden karl.

Uden at ænse disse vittigheder, som blev overordentlig godt optaget, således som vittigheder på bedre klædte personers bekostning i almindelighed optages af simple folk, så Nicholas sig ligegyldigt om og gentog med en hellig mine sit spørgsmål til den unge mand, som imidlertid havde taget sine tøfler og stukket fødderne i dem.

"En ren bagatel," svarede han.

Dette medførte en mumlen blandt tilskuerne, og nogle af de dristigste udbrød:

"Ja så! – Så det var det! – Bagatel, hvad? – Det kalder han en bagatel? – Det er godt for ham, hvis det ikke er andet end en bagatel."

Efter disse og mange flere spydige udbrud begyndte nogle af karlene nede fra gården at tumle med Nicholas og den unge mand, idet de ligesom tilfældigt snublede over dem, trådte dem

på tæerne og så fremdeles. Men da dette var spil for galleriet, som ikke behøvede at indskrænke sig til tre-fire spillere og således også stod åbent for John Browdie, trængte denne til stor forfærdelse for sin kone ind i den lille klynge og begyndte at gøre udfald, snart til højre og snart til venstre, snart forlæns og snart baglæns og drev lejlighedsvis sin albue gennem hatten på den højeste af staldkarlene, der især havde vist sig virksom. Nu fik sagerne et helt andet udseende, idet mere end én stærk karl trak sig hinkende tilbage i ærbødig afstand og med tårer i øjnene bandede den firskårne yorkshirers tunge trin og vældige fødder.

"Lad ham bare vove det endnu en gang!" sagde han, der var blevet sparket ind i krogen, idet han rejste sig, åbenbart mere af frygt for, at John Browdie uforvarende skulle komme til at træde på ham, end af noget ønske om at stille sig på lige fod med sin forrige modstander. "Lad ham bare vove det endnu en gang."

"Hvis jeg endnu en gang hører Dem sige sådan noget," sagde den unge mand, "så kaster jeg Dem på hovedet ind imellem vinglassene bag ved Dem."

En opvarter, som hidtil i sin overmåde henrykkelse over optrinnet havde gnedet sig i hænderne, så længe der kun havde været tale om knækkede lemmer, opfordrede nu tilskuerne til at hente politiet, idet han forsikrede, at der ellers ville ske mord og drab, og at han var ansvarlig for alt, hvad der fandtes af glas og porcelæn i huset.

"Det behøver ingen at ulejlige sig med," svarede den unge mand, "jeg bliver her i nat og kan træffes her i morgen, hvis der skulle været noget at stå til ansvar for."

"Hvorfor slog De ham?" spurgte en af de andre.

"Ja, hvorfor slog De ham?" sagde flere.

Den mistænkte herre så sig koldblodigt om og sagde til Nicholas:

"De spurgte om, hvad der var på færde her. Sagen er simpelthen denne: Mens denne person sad og drak med en ven inde i gæstestuen, havde jeg taget plads et øjeblik, førend jeg ville gå i seng. Jeg kommer nemlig lige fra en rejse og foretrækker at blive her natten over, i stedet for så sent på dagen at tage hjem, hvor man først venter mig i morgen. Han tog sig den frihed at bruge nogle uærbødige og uforskammet fortrolige udtryk om en ung dame, som jeg har den ære at kende og som jeg genkendte efter hans beskrivelse og andre omstændigheder. Da han talte højt nok, til at alle kunne høre det, sagde jeg ham meget høfligt, at han tog fejl i sine formodninger, der var af en fornærmelig natur, og bad ham tie. Det gjorde han også en lille stund, men da han, idet han ville til at gå, fandt for godt at fortsætte sin samtale i en endnu mere fornærmende tone end før, kunne jeg ikke lade være med at gå efter ham og lette ham bortgangen med et spark, som bragte ham i den stilling, De nylig så ham i. – Jeg kan bedst dømme om mine egne affærer, antager jeg," sagde den unge mand, der åbenbart endnu ikke ganske havde overvundet sin hidsighed, "men vil nogen her gøre denne strid til sin, har jeg ikke det ringeste at indvende, kan jeg forsikre."

Af alle mulige fremgangsmåder var der visselig ingen, som i Nicholas' daværende sindsstemning kunne synes ham mere prisværdig end denne. Der fandtes ikke mange stridsemner, som i dette øjeblik kunne have fundet stærkere genklang hos ham, for da hans ukendte idelig var i hans tanker, fandt han

naturligvis, at han ville have handlet ganske således, hvis en dumdristig sladderhank havde formastet sig til at omtale hende nedsættende i hans påhør. Dette bevirkede, at han tog sig varmt af den unge mands sag og forsikrede, at han havde handlet fuldstændig rigtigt, og at han ærede ham derfor, hvilket John Browdie – skønt han måske ikke så ganske klart fattede hvorfor – ligeledes øjeblikkelig forsikrede.

"Lad ham bare tage sig i agt," sagde den overvundne part, mens en opvarter børstede støvet af ham. "Han skal ikke have slået mig for intet, kan jeg fortælle ham. Det var jo nydeligt, hvis man ikke turde beundre en smuk pige, uden at blive slået fordærvet for det!"

Denne betragtning syntes at gøre stærkt indtryk på jomfruen i skænkestuen. Idet hun rettede på sin pynt og så sig i et spejl, erklærede hun, af det rigtignok ville være nydeligt, og at hvis folk skulle straffes for noget, der var så uskyldigt og naturligt som det, ville der være flere, som skulle slås fordærvet, end der var til at gøre det, og at hun ikke kunne begribe, hvorfor den fremmede herre havde båret sig således ad.

"Min kære pige," sagde den unge mand med dæmpet stemme, idet han nærmede sig skydevinduet.

"Å snak!" svarede den unge pige spidst, men smilede dog, da hun vendte sig bort, og bed sig i læben. Mrs. Browdie, der endnu stod på trappen, så hånligt på hende og bad sin mand om at gå.

"Nej, De må høre mig!" sagde den unge mand. "Hvis det var en forbrydelse at beundre et smukt ansigt, ville jeg være det ulykkeligste menneske på Jorden. Det gør den vidunderligste virkning på mig og standser og tæmmer mig, selv om jeg er nok

så rasende og opbragt. De ser jo selv, hvilken virkning Deres allerede har gjort på mig."

"Ja, det er nu så meget smukt," sagde jomfruen og slog med nakken, "men –"

"Ja vist er det smukt," sagde den unge mand, idet han med et udtryk af beundring så hende i ansigtet, "det sagde jeg Dem jo netop i dette øjeblik. Men skønheden bør omtales med ærbødighed – med ærbødighed og i passende udtryk, samt med erkendelse af dens værd og ypperlighed, hvad denne karl ikke har mere begreb om –"

På dette punkt afbrød den unge dame samtalen ved at stikke hovedet ud ad skænkevinduet og med skingrende stemme spørge opvarteren, om den mand, der havde fået prygl, skulle blive stående på gangen hele natten og spærre den for alle andre mennesker. Opvarteren modtog dette vink og lod det gå videre til staldkarlene, som ikke var sene med ligeledes at skifte tone, så at enden blev, at det ulykkelige offer blev kastet på døren.

"Jeg har bestemt før set den karl," sagde Nicholas.

"Så?" spurgte hans ny bekendt.

"Jeg er ganske vis på det," svarede Nicholas og gjorde et ophold for at tænke sig om. "Hvor kan jeg dog have? – holdt! – Ja ganske rigtigt – jeg har set ham i et generalagentur i Westend. Syntes jeg ikke nok, at jeg skulle kende ansigtet!"

Det var virkelig også Tom, den grimme fuldmægtig.

"Det var da besynderligt!" sagde Nicholas og grublede over den sælsomme måde, som generalagenturet, når han mindst ventede det, ligesom trådte frem og stirrede ham i ansigtet.

"Jeg er Dem meget forbunden for den venlighed, De talte min sag på, da den mest trængte til en talsmand," sagde den unge mand smilende, idet han tog et visitkort op af lommen. "De gør mig måske den ære at sige mig, hvor jeg kan takke Dem."

Nicholas tog imod kortet og blev meget overrasket ved at kaste et blik på det, mens han gengældte artigheden.

"Mr. Frank Cheeryble!" sagde Nicholas. "Dog vel aldrig en nevø af brødrene Cheeryble?"

"Jeg plejer just ikke at kalde mig en nevø af firmaet," svarede mr. Frank godmodigt, "men jeg er stolt af at sige, at jeg er en nevø af de to fortræffelige mennesker, som udgør det. Og De, ser jeg, er mr. Nickleby, jeg har hørt så meget om. Det er et uventet møde, men derfor ikke mindre velkomment, forsikrer jeg Dem."

Disse høfligheder besvarede Nicholas med andre af lignende slags, hvorefter de varmt trykkede hinandens hænder. Derefter forestillede han John Browdie, som var blevet stående opfyldt af beundring, lige siden den unge pige inde i skænkestuen så behændigt var blevet vundet for den, der havde retten på sin side. Dernæst præsenteredes mrs. Browdie, og til sidst gik de alle ovenpå og tilbragte en halv times tid med stor fornøjelse og til gensidig underholdning, efter at mrs. John Browdie havde åbnet samtalen med den erklæring, at af alle de oversminkede tingester, hun havde set, var det unge fruentimmer nedenunder den simpleste og mest forfængelige.

Skønt Frank Cheeryble efter det, der var foregået, at dømme var en hidsig ung mand, hvad der ikke er noget ubetinget vidunder eller særsyn i naturen, var han dog samtidig en oprømt, godmodig, venlig fyr, der i sit ansigt og sindelag havde

meget, som mindede Nicholas om de kærlige brødre. Hans væsen var lige så naturligt, som deres og hans holdning fuld af den hjertelighed, der er så bestikkende for de fleste, når de selv har noget ædelt i deres natur. Når hertil føjes, at han var både smuk, opvakt og livlig, desuden var meget munter og i mindre end fem minutter og uden mindste tvang gjorde sig lige så fortrolig med John Browdies særheder, som om han havde kendt ham fra dreng, er det ikke så underligt, at han gjorde et såre fordelagtigt indtryk, ikke alene på den værdige yorkshirer og hans kone, men også på Nicholas, der kom til den slutning, at han havde lagt grundvolden til et behageligt og ønskeligt bekendtskab.

"Men det var dog noget påfaldende med den karl fra generalagenturet!" tænkte Nicholas. "Er det rimeligt, at denne brodersøn kan vide noget om den dejlige pige? Da Tim Linkinwater forleden dag sagde for mig, at Frank snart skulle komme og træde ind i forretningen, fortalte han mig samtidig, at han i fire år havde forestået den i Tyskland og i de sidste seks måneder været beskæftiget med at oprette en filial i det nordlige England. Det er halvfemte år – halvfemte år. Hun kan ikke være mere end sytten eller i det højeste atten år og var altså kun et barn, da han rejste bort. Sandsynligvis ved han intet om hende og har aldrig set hende, og kan altså ingen oplysning give mig. I hvert tilfælde," tænkte Nicholas, der nu kom til det, der egentlig lå ham på hjertet, "kan der ingen fare være for, at hendes følelser tidligere skulle være optaget af ham; det er klart."

Er egenkærlighed en nødvendig bestanddel af den lidenskab, som kaldes elskov, eller fortjener den alle de smukke ting, som

digterne har sagt om den ved udøvelsen af deres lovlige kald? Vistnok findes der pålidelige eksempler på, at herrer har afstået damer og damer herrer til fortjenstfulde rivaler under påvirkning af højsindede følelser, men det er lige så pålideligt, at flertallet af sådanne damer og herrer ikke har gjort en dyd af nødvendigheden og ædelmodigt givet afkald på, hvad de ikke kan nå, ligesom en menig soldat kunne lade tinglæse et løfte om aldrig at modtage Hosebåndsordenen, eller ligesom en fattig kapellan med stor fromhed og lærdom, men uden familie – undtagen en talrig børneflok – kunne give afkald på en bispestol!

Her var nu Nicholas Nickleby, der ville have foragtet enhver tanke om at beregne, hvilke udsigter han havde til at stige i yndest hos brødrene Cheeryble, efter at deres nevø var kommet tilbage, allerede dybt inde i beregninger over rimeligheden af, at denne nevø kunne blive hans rival til den skønne ukendtes gunst. Han drøftede sagen lige så alvorligt med sig selv, som om den var fuldt afgjort med undtagelse af dette ene punkt, og vendte atter tilbage til dette emne og var harmfuld og krænket ved tanken om, at en anden kunne søge at vinde dens kærlighed, som han aldrig i sit liv havde vekslet et ord med. Vistnok overdrev han snarere, end han nedsatte sin ny bekendts fortjenester, men han tog det dog som en personlig fornærmelse, at han overhovedet kunne have fortjenester netop i denne unge dames øjne. Ellers måtte han gerne have så mange, han ville. Der var unægtelig noget egenkærligt i dette, og dog var Nicholas en ren og ædel natur uden lave eller smudsige tanker, men der var ingen grund til at tro, at han i sin

forelskelse skulle have følt eller tænkt anderledes end andre mennesker i den samme ophøjede sjælstilstand.

Imidlertid blev han ikke stående for nærmere at undersøge sine tankeforbindelser eller sin sindsstemning, men gik grublende videre, indtil han kom hjem, og fortsatte her at drømme om det samme hele natten. Efter at han havde overbevist sig om, at Frank Cheeryble ikke kunne have kundskab om eller kendskab til den gådefulde unge dame, begyndte det at gå op for ham, at han selv måske aldrig mere ville få hende at se, og på denne forudsætning byggede han en sindrig række pinefulde forestillinger, der svarede bedre til hans hensigt end selve synet af Frank Cheeryble, og pinte og plagede ham, både når han sov og var vågen.

Trods alt, hvad der er blevet sagt og sunget i modsat retning, har man intet bevis for, at morgenen nogen sinde har udsat eller fremskyndet sit komme så meget som en time alene for at føje en skikkelig elsker i hans mismodige stemning. For at opfylde sine pligter mod almenheden står solen uforanderligt op, som alle årbøger godtgør, overensstemmende med almanakken og uden at lade sig lede af private hensyn. Morgenen kom derfor som sædvanlig. Med den kom kontortiden og med denne Frank Cheeryble og med ham en lang række smil og velkomsthilsener fra de værdige brødre og en alvorligere og mere forretningsmæssig, men næppe mindre hjertelig modtagelse fra Tim Linkinwater.

"At mr. Frank og mr. Nickleby skulle mødes i aftes," sagde. Tim, idet han langsomt rejste sig fra sin stol og så sig om i kontoret med ryggen mod pulten, som han plejede, når han havde noget magtpåliggende at sige, "at disse to unge mænd

skulle mødes i aftes på en sådan måde, er et mærkeligt sammentræf. Jeg tror virkelig ikke," tilføjede han, idet han tog sine briller af og smilede ligesom med blid stolthed, "at der, hvad sammentræf angår, i den hele verden findes noget sådant sted som London!"

"Det forstår jeg ikke," sagde Frank, "men –"

"Det forstår De ikke, siger De, mr. Francis?" afbrød Tim ham med stridig mine. "Nå, så lad os undersøge det lidt nærmere. Hvis der nu findes et bedre sted til det, hvor findes det da? Er det i Europa? Nej, det er ikke. Er det i Asien? Naturligvis heller ikke. Er det i Afrika? På ingen måde. Er det i Amerika? Det ved De selv bedst, det ikke er. Nå," sagde Tim, idet han medet bestemt udtryk lagde armene over kors, "hvor er det da?"

"Det var ikke min hensigt at modsige Dem, Tim," svarede den unge Cheeryble leende, "en sådan kætter er jeg ikke. Alt, hvad jeg ville have sagt er, at jeg er glad over dette sammentræf."

"Ja, når De ikke modsiger mig," sagde Tim beroliget, "så er det en helt anden sag. Men ved De hvad – jeg ville ønske, at De havde gjort det. Jeg ville ønske, at De eller en anden ville gøre det. Jeg skulle slå ham således af marken," sagde Tim, idet han bankede eftertrykkelig på sin venstre hånds pegefinger med sine briller, "slå ham således af marken med grunde –"

Det var aldeles umuligt at finde udtryk for den grad af åndelig sønderknuselse, en sådan forvoven krabat ville blive bragt i under den skarpe strid med Tim Linkinwater, så at Tim af ren mangel på ord beholdt resten af sin forsikring for sig selv og igen satte sig.

"Vi kan prise os lykkelige, broder Ned," sagde Charles efter at have klappet Tim bifaldende på ryggen, "ved at have to sådanne

unge mænd om os som Frank og mr. Nickleby. Det bør være en kilde til glæde og tilfredshed for os."

"Ja, Charles, det er sandt," svarede den anden.

"Om Tim," tilføjede broder Ned, "siger jeg ikke et ord, da han ikke er andet end en grønskolling, et barn, et nul, som vi aldrig tænker på eller bryder os det mindste om. Nå Tim, De slyngel, hvad siger De til det, sir?"

"Jeg er skinsyg på dem begge," sagde Tim, "og agter at se mig om efter en anden plads. Det må De belave Dem på!"

Tim fandt, at dette var en så ypperlig, fortrinlig og mageløs spas, at han lagde pennen på blækhuset og, idet han snarere tumlede ned fra sin stol, end rejste sig fra den med sin sædvanlige sindighed, lo, så at han nær var faldet om, mens han hele tiden rystede så stærkt på hovedet, at der fløj pudder omkring i kontoret. Heller ikke brødrene var sløve, men de lo næsten lige så hjerteligt over den naragtige tanke, at de og Tim frivilligt skulle skilles fra hinanden. Nicholas og Frank lo himmelhøjt, måske for at skjule en sindsbevægelse, der var blevet vakt ved denne lille hændelse – og det samme gjorde også de tre gamle karle efter det første udbrud – så at denne latter måske var et tegn på en lige så levende glæde og nydelse, som det mest polerede selskab ellers kan føle ved en bidende vittighed på et medmenneskes bekostning.

"Mr. Nickleby," sagde broder Charles, idet han kaldte ham til side og tog ham venligt i hånden, "det – det – er vigtigt for mig at vide, at De har det godt i det lille hus. Vi kan ikke tillade, at nogen, hvis tjeneste vi er tilfredse med, lider noget savn, som det står i vor magt at fjerne. Jeg ønsker samtidig at se Deres moder og søster – at gøre deres bekendtskab og få lejlighed til

at berolige dem ved forsikringen om, at enhver ubetydelig tjeneste, vi har været i stand til at vise Dem, er blevet mere end rigeligt gengældt ved Deres iver og hengivenhed. – Ikke et ord, bedste sir, om jeg må bede! I morgen er det søndag, og jeg vil da tage mig den frihed at komme til tetid og se, om De er hjemme. Skulle De være ude, eller damerne føler sig forlegne ved at tage imod mig og hellere vil opsætte at gøre mit bekendtskab, så kan jeg jo komme en anden gang. Enhver tid er mig lige god. Det er altså en aftale. Broder ned, kære ven, lad mig sige dig et ord."

Tvillingerne gik arm i arm ud af kontoret, og Nicholas, som i denne og mange andre venligheder, som var blevet vist ham denne formiddag, så en gentagelse af de venlige forsikringer, de havde givet ham før nevøens ankomst, kunne ikke føle taknemmelighed og beundring nok for en så overordentlig opmærksomhed.

Budskabet om, at de næste dag ville få en gæst, og det en sådan gæst, vakte en blanding af stolthed og sorg i mrs. Nicklebys bryst, idet hun på den ene side modtog det som et varsel om, at hun snart igen ville komme i godt selskab og nyde de næsten glemte glæder: Visitter om formiddagen og teselskaber om aftenen, kunne hun på den anden side kun med bitterhed i sindet dvæle ved savnet af en sølvtepotte med elfenbensknap på låget og en tilsvarende flødekande, der i fordums dage havde været hendes stolthed og år ud og år ind ligget indsvøbt i vaskeskind på en hylde, som nu viste sig med levende farver for hendes sørgmodige fantasi.

"Jeg gad vide, hvem der har fået den krydderikasse," sagde mrs. Nickleby og rystede på hovedet. "Den plejede at stå i

hjørnet til venstre ved siden af de syltede charlotter. Husker du den kasse, Kate?"

"Ja, moder."

"Det havde jeg virkelig ikke troet," svarede mrs. Nickleby i en streng tone, "siden du kan tale så koldt og ufølsomt om den. Er der noget ved disse tab, der ærgrer mig mere end tabene selv, så forsikrer og erklærer jeg, at det er den omstændighed, at jeg har mennesker om mig, der tager sig tingene så ærgerlig roligt."

"Kære moder," sagde Kate og lagde sin arm om hendes hals, "hvorfor vil du sige, hvad jeg ved, du hverken kan mene eller tænke, eller hvorfor vil du være vred på mig, fordi jeg er glad og tilfreds? Jeg har beholdt dig og Nicholas, vi er sammen igen, og hvilken vægt kan jeg så lægge på nogle ubetydeligheder, hvis savn vi aldrig føler? Kan det undre dig, at jeg betragter dette sted som et så dejligt og roligt hjem, at jeg med dig ved min side intet har at ønske eller savne? Jeg har jo set den jammer og sorg, som døden kan bringe, og kendt den trykkende følelse af at stå ene og forladt i den store vrimmel og det skrækkelige ved en skilsmisse i bekymring og fattigdom, når man mest trænger til at finde trøst og opmuntring hos hinanden. Der var en tid, og det er ikke så længe siden, at alle vort tidligere hjems glæder meget ofte, tilstår jeg – oftere, end du måske tror – viste sig for mig, men jeg lod, som om jeg ikke ænsede dem, i håb om, at du derved ville blive bragt til at savne dem mindre. Jeg var sandelig ikke følelsesløs; måske ville jeg have været lykkeligere, hvis jeg havde været det. Min elskede moder, jeg ved ingen forskel mellem dette hjem og det, hvor vi alle var så lykkelige i mange år, når jeg undtager, at det kærligste og blideste hjerte, der

nogen sinde har lidt her på Jorden, er gået i fred til den himmelske fader."

"Kate, kære barn!" udbrød mrs. Nickleby og tog hende i sine arme.

"Jeg har så ofte," hulkede Kate, "tænkt på alle hans kærlige ord – hvorledes han så ind i mit lille kammer, da han sidste gang gik op for at lægge sig, og sagde: "Gud velsigne dig, mit elskede barn." Hans ansigt var så blegt, moder – det var hjertet, der var knust – nu ved jeg det, om jeg end den gang ingen tanker gjorde mig om det –" En tårestrøm bragte hende lindring, og hun lagde sit hoved til moderens bryst og græd som et lille barn.

Det er en skøn og herlig egenskab ved vor natur, at når hjertet røres og blødgøres af en stille glæde eller kærlig følelse, da vækkes mindet om de døde kraftigst og uimodståeligst. Det kunne næsten synes, som om vore bedre tanker og følelser var tryllemidler, hvorved sjælen sættes i stand til at opretholde et uklart og gådefuldt samkvem med deres sjæle, som vi elskede højest her i livet. Ak, hvor ofte og hvor længe kunne disse tålmodige engle ikke svæve over os og vente på det trylleord, som så sjældent bliver udtalt og så ofte glemt! Den stakkels mrs. Nickleby, der var vant til at buse ud med det første det bedste, som faldt hende ind, havde aldrig forestillet sig muligheden af, at hendes datter i stilhed havde kunnet dvæle ved sådanne tanker, især da ingen som helst hårde prøvelser eller gnavne bebrejdelser før havde bragt dem over hendes læber. Men nu, da glæden over alt det, Nicholas havde fortalt dem, og over deres ny og fredelige liv havde genkaldt hine minder så levende hos Kate, at hun ikke havde kunnet

undertrykke dem, begyndte mrs. Nickleby at få en anelse om, at hun selv nu og da havde været noget tankeløs, og følte ligesom en slags selvbebrejdelse, idet hun omfavnede sin datter og gav efter for den bevægelse, som en sådan samtale så naturlig fremkalder.

Den aften herskede der en mægtig travlhed med tilberedelserne for den ventede gæst. Fra en gartner der i nærheden blev der hentet en meget stor buket. Den blev delt i mange små, som mrs. Nickleby ville have pyntet den lille dagligstue med på en måde, som ville have vakt enhvers opmærksomhed, hvis Kate ikke havde tilbudt at spare hende ulejligheden og anbragt dem på det nydeligste og smagfuldeste. Havde huset nogen sinde taget sig smukt ud, så måtte det have været på sådan en klar solskinsdag, som det var den næste dag, men Smikes stolthed over haven eller mrs. Nicklebys over bohavet eller Kates over alt muligt var dog intet i sammenligning med den stolthed, Nicholas betragtede Kate selv med; det stateligste herresæde i hele England kunne også have fundet sin herligste og sjældneste prydelse i hendes skønne åsyn og yndige skikkelse.

Omtrent klokken seks om eftermiddagen blev mrs. Nickleby meget befippet ved den længe ventede banken på døren. Hendes befippelse blev ingenlunde dæmpet ved de lydelige trin af to par støvler ude på gangen, som hun ganske åndeløs spåede om, at det måtte være "de to mr. Cheerybler". Det var det også, skønt ikke de to, hun havde ventet, eftersom det var mr. Charles Cheeryble og hans nevø Frank. Han gjorde tusinde undskyldninger for sin påtrængenhed, som mrs. Nickleby, da hun havde teskeer nok til dem alle og endda nogle til overs,

modtog meget nådigt. Heller ikke frembragte synet af denne uventede gæst den mindste forlegenhed – undtagen hos Kate, hos hvem den dog indskrænkede sig til en svag rødmen i det første øjeblik, for den gamle herre var så venlig og hjertelig, og den unge efterlignede ham så godt, at der ikke viste sig noget af den sædvanlige stivhed ved en første sammenkomst, og Kate greb sig mere end en gang i at undre sig over, hvornår denne ville indtræde.

Ved tebordet blev der talt om en mængde forskellige ting, ligesom det heller ikke skortede på skæmt og løjer, for da Franks tidligere ophold i Tyskland tilfældigvis kom på bane, underrettede den gamle mr. Cheeryble selskabet om, at den unge mr. Cheeryble var mistænkt for at have forelsket sig op over begge ørerne i en datter af en tysk borgmester, hvorpå den unge mr. Cheeryble indstændigt bad den gamle mr. Cheeryble tilstå, at det kun var spøg, hvilket den gamle mr. Cheeryble omsider også gjorde, da det var den unge mr. Cheeryble så magtpåliggende, at han – som mrs. Nickleby sagde mange gange siden, når hun mindedes dette optrin – "blev ganske rød." Med rette anså hun dette for en omstændighed, som det var værd at lægge mærke til, da unge mennesker, som klasse betragtet, ikke udmærker sig ved beskedenhed eller selvfornægtelse, især ikke når der er en dame med i spillet.

Efter te gik de ud i haven og, da aftenen var meget smuk, fra haven ud på marken, hvor de spadserede, til det blev helt mørkt. Tiden syntes at gå meget hurtigt for hele selskabet. Kate gik foran ved sin broders arm og talte med ham og Frank, og bagefter kom mrs. Nickleby og den ældre Cheeryble, hvis venlighed og deltagelse for Nicholas og beundring for Kate

virkede så stærkt på den gode dames følelse, at hendes sædvanlige talestrøm holdt sig inden for trange og snævre grænser. Smike – hvis han nogen sinde i sit liv havde været genstand for deltagelse, var det den dag – var med på turen og holdt sig snart til den ene og snart til den anden gruppe, enten når broder Charles lagde sin hånd på hans skulder og bad ham spadsere med sig, eller Nicholas smilende så sig om og gav ham et vink om at komme og snakke lidt med den gamle ven, som forstod ham bedst og kunne aflokke hans sorgfurede ansigt et smil, når ingen anden kunne det.

Stolthed er en af de syv dødssynder, men hertil kan en moders stolthed over sine børn ikke henregnes, da den er en sammensætning af to hoveddyder – tro og håb. Det var denne stolthed, som den aften bragte mrs. Nicklebys hjerte til at svulme, og det var den, som havde efterladt spor af de klædeligste tårer, hun nogen sinde havde fældet, på hendes ansigt, der strålede i lyset, da de kom hjem.

Ved det lille aftensmåltid herskede en stille munterhed, som stod i nøje samklang med denne stemning, og omsider tog de to herrer afsked. Men ved afskeden skete der noget, som medførte en del smil og løjer, og det var, at Frank Cheeryble to gange bød Kate hånden, idet han rent glemte, at han allerede havde sagt hende farvel. Den ældre mr. Cheeryble betragtede dette som et slående bevis på, at han tænkte på sin tyske flamme, et indfald, som vakte en umådelig latter. Så let er det at bevæge lette hjerter. Det var, kort sagt, en dag med ren, stille lykke, og ligesom vi alle har en og anden klar dag – mange af os, vil vi håbe, mangfoldige – som vi med særlig fryd vender tilbage

til, således blev denne også ofte mindet som en mærkedag i de pågældende glade menneskers almanak.

Var der en undtagelse, og var det ham, som mest kunne have trængt til at glæde sig? Hvem var det, som i sit stille kammer sank på knæ for at bede, således som hans første ven havde lært ham det, og, idet han foldede sine hænder og strakte dem vildt op i luften, skjulte sit ansigt i et anfald af bitter sorg?

44

Ralph Nickleby bryder med en gammel bekendt. Af indholdet vil man ligeledes erfare, at en spøg, selv mellem mand og kone, undertiden kan drives for vidt.

Der gives mennesker, som, idet de ene og alene lever for at berige sig, lige meget på hvilken måde, og helt vel kender de midlers slethed og lumpenhed, som de hver dag benytter sig af i dette øjemed, ikke des mindre – endog over for sig selv – istemmer en høj tone af moralsk retskaffenhed og ryster på hovedet og sukker over verdens fordærvelse. Nogle af de snedigste skurke, som har gået på denne jord, eller, rettere sagt – da der ved at gå underforstås en oprejst stilling og en mands holdning – har krøbet og kravlet gennem livet ad de smudsigste og smalleste veje, indfører ganske alvorligt hver dags begivenheder i deres dagbog og fører et regelmæssigt bogholderi med Himlen, som altid viser et klækkeligt overskud til deres fordel. Om dette er en overflødig del af falskheden og underfundigheden i sådanne menneskers liv, eller om de virkelig håber at kunne snyde Himlen selv og dynge skatte op i den tilkommende verden ved den samme fremgangsmåde, som har sat dem i stand til at dynge dem op i denne, skal ikke undersøges her, men således er det. Heller ikke kan det nægtes, at et sådant bogholderi – ligesom visse selvbiografier, der har

oplyst verden – kan have sin nytte i den ene henseende, at det sparer den optegnende engel tid og ulejlighed.

Ralph Nickleby var ikke en mand af den slags. Han var hård, ubøjelig, halsstarrig og uigennemtrængelig og brød sig ikke om andet i denne verden eller hinsides end at tilfredsstille de to lidenskaber: Havesygen, der var den første og fremherskende attrå i hans natur, og hadet, der var den anden. Idet han lod, som om han kun anså sig for en type på hele menneskeslægten, gjorde han sig ingen umage for at skjule sin sande karakter for verden og jublede i sit hjerte over ethvert sort anslag, så snart det fødtes. Den eneste bibelske formaning, Ralph Nickleby fulgte bogstaveligt, var "Kend dig selv." Han kendte sig selv til bunds, og da han fandt for godt at tro, at alle mennesker var støbt i den samme form, hadede han dem, for skønt ingen hader sig selv – endog de koldeste iblandt os har for megen egenkærlighed til dét – bedømmer de fleste dog ubevidst verden efter sig selv, og man vil som oftest finde, at de, som plejer at spotte den menneskelige natur og lader, som om de foragter den, hører til dens dårligste og mindst behagelige eksemplarer.

Men for øjeblikket er talen specielt om Ralph, der stod og så på Newman Noggs med dybe rynker i panden, mens denne hædersmand trak sine fingerløse handsker af og, efter at have bredt dem omhyggeligt ud på den indvendige flade af sin venstre hånd og glattet dem med den højre, begyndte at rulle dem sammen med åndsfraværende mine, som om han i sin dybe opmærksomhed for ceremonien var aldeles ligegyldig for alt andet.

"Rejst fra byen?" sagde Ralph langsomt. "Det må være en fejltagelse. Gå derhen igen."

"Det er ingen fejltagelse," svarede Newman. "Han er borte."

"Er han blevet et fruentimmer eller et barn?" mumlede Ralph med en arrig bevægelse.

"Det ved jeg ikke," sagde Newman, "men borte er han."

Gentagelsen af ordet "borte" syntes at volde Newman en ubeskrivelig fornøjelse i samme grad, som den ærgrede Ralph Nickleby. Han udtalte ordet med stærkt eftertryk og dvælede ved det så længe, som han med sømmelighed kunne, og da han ikke kunne trække det længere ud uden at vække opmærksomhed, stod han og hviskede det til sig selv, som om endog dette var en tilfredsstillelse.

"Hvor er han da rejst hen?" spurgte Ralph.

"Til Frankrig," svarede Newman. "Fare for et nyt anfald – et værre anfald – af rosen i hovedet. Derfor rådede lægerne ham til at rejse. Og borte er han."

"Og lord Frederick –" begyndte Ralph.

"Også borte," svarede Newman.

"Han tager altså sine prygl med sig!" sagde Ralph og vendte sig om, "putter sine skrammer i lommen og lusker af uden at have sagt et ord til gengæld eller søgt den ringeste satisfaktion."

"Han er for syg," sagde Newman.

"For syg!" gentog Ralph. "Jeg havde søgt satisfaktion, om jeg så havde ligget for døden, og ville i så tilfælde kun have været så meget mere opsat på at få den uden forhaling – jeg mener, hvis jeg havde været i hans sted. Men han er for syg! Den stakkels sir Mulberry! For syg!"

Efter at have udtalt disse ord med den yderste hån og pirrelighed gav Ralph Newman tegn til at forlade værelset, kastede sig i en lænestol og stampede utålmodigt i gulvet. "Der er noget hekseri ved denne dreng," sagde han og skar tænder. "Alt sammensværger sig for at hjælpe ham. Det kan man kalde held! Hvad er selv penge i sammenligning med en sådan Satans lykke som denne?"

Han stak utålmodigt hænderne i lommen, og trods hans tidligere betragtninger var der dog nogen trøst der, for hans ansigt blev lidt mildere, og skønt der endnu sad en dyb fure i hans mørke pande, skyldtes den dog kun beregningen og ikke ærgrelsen.

"Denne Hawk kommer nok tilbage," mumlede han, "og kender jeg manden – og det skulle jeg dog tro, jeg gør – vil hans forbitrelse ikke være blevet mindre i mellemtiden. Ensomhed – det ensformige sygeværelse for en mand med hans vaner – hverken liv – eller drik – eller spil – intet af hvad han holder af og lever for. Det er ikke rimeligt, at han vil glemme, hvem han kan takke for alt det. Det ville kun få, men han mindst af alle – ja, ja!" Han smilede og rystede på hovedet og sank hen i grublerier og smilede på ny. Efter nogen tids forløb rejste han sig og ringede.

"Har denne mr. Squeers været her?" spurgte Ralph.

"Han var her i aftes; han blev her i aftes, da jeg gik hjem," svarede Newman.

"Det ved jeg jo, tossehoved," sagde Ralph vredt. "Har han været her siden? Har han været her i formiddag?"

"Nej," svarede Newman.

"Hvis han kommer, mens jeg er ude – han kommer temmelig sikkert i aften klokken ni, så lad ham vente. Og hvis han har en anden mand med sig, som han måske har," sagde Ralph og betænkte sig, "så lad også ham vente."

"Skal jeg lade dem begge vente?" sagde Newman.

"Ja," sagde Ralph og vendte sig med et forbitret blik om imod ham. "Hjælp mig min frakke på og gentag ikke mine ord, som om De var en papegøje."

"Gid jeg var en papegøje," sagde Newman tvært.

"Ja gid De var," svarede Ralph, idet han trak frakken på, "så havde jeg for længe siden vredet halsen om på Dem."

Newman svarede ikke på denne kompliment, men så et øjeblik over Ralphs skulder – han rettede netop på frakkekraven – som om han havde lyst til at knibe ham i næsen, men da han mødte Ralphs øje, tog han pludselig sine famlende fingre til sig og gned sig med heftighed på sin egen røde næse. Uden at værdige sit excentriske tyende andet end et truende blik og en advarsel om at passe på og vogte sig for fejltagelser, tog Ralph hat og handsker og gik bort.

Han syntes at have påfaldende og blandede forbindelser og gjorde meget besynderlige besøg – nogle i store og rige huse og andre i små og fattige – men alle i en og samme anledning: Penge. Hans ansigt var en talisman hos hans mere glimrende klienters portnere og tjenere og skaffede ham let adgang, skønt han kom traskende til fods, og andre, som blev afvist, kom rullende i kareter til døren. Her var han lutter forekommenhed og krybende høflighed; hans skridt så lette, at de næppe frembragte en lyd på de tykke tæpper; hans røst så blid, at den kun kunne høres af den, han talte til. Men i de fattigere boliger

var Ralph et andet menneske; hans støvler knirkede ude på gangen, idet han trådte rask ind; hans stemme var hård og lydelig, mens han krævede de penge, han havde til gode; hans trusler var plumpe og forbitrede. Hos en anden klasse af kunder var Ralph atter et andet menneske. Det var sagførere af et mere end tvivlsomt rygte, der hjalp ham til ny forretninger eller til nyt udbytte af ældre. Mod dem var Ralph fortrolig og spøgefuld, vittig over dagens emner og i særdeleshed morsom i anledning af fallitter og pengeforlegenheder, som lovede god fortjeneste. Det ville, kort sagt, have været vanskeligt at genkende den samme mand i disse forskellige skikkelser, når han ikke i ethvert hus havde taget sin tykke, med veksler og sedler spækkede brevtaske og idelig gentaget den samme klage – der kun afvekslede i tone og foredrag – at verden anså ham for rig, og at han måske også var det, når han fik, hvad han havde til gode, men at det ikke var muligt at få penge ind, når de først var ude, hvad enten det var kapital eller renter, og at det var en vanskelig sag at leve, endog kun fra hånden i munden.

Det blev aften, førend en lang række af sådanne besøg, der kun blev afbrudt af et tarveligt middagsmåltid på et spisekvarter, blev endt, og Ralph på hjemvejen gik langs med St. James' Park. Han havde nogle store planer i hovedet, som den rynkede pande og tæt sluttede mund tydeligt ville have tilkendegivet, selv om de ikke havde været ledsaget af en fuldstændig ligegyldighed for eller ubevidsthed om alt, hvad der omgav ham. Men Ralph var så fordybet i sine egne tanker, at han, skønt ellers så klarsynet som nogen, ikke lagde mærke til, at han blev fulgt af en rokkende skikkelse, som snart listede sig bag efter ham med lydløse trin, snart sneg sig nogle få

skridt foran ham og snart igen smuttede af sted ved siden af ham, men stadig betragtede ham så ivrigt og opmærksomt, at det mere lignede udtrykket i et spørgende ansigt på et kraftigt maleri eller i en levende drøm, end en ransagen af selv den nysgerrigste eller videbegærligste iagttager.

Himlen havde allerede i nogen tid været overtrukket, og en begyndende plaskregn nødte Ralph til at søge ly under et træ. Mens han med korslagte arme støttede sig til det og endnu var fordybet i sine tanker, så han, idet han tilfældigt slog øjnene op, pludselig en mand, der sneg sig omkring stammen og stirrede ham i ansigtet med et forskende blik. Der var i dette øjeblik noget i udtrykket i ågerkarlens ansigt, som manden syntes tydelig at mindes, for det bestemte ham, og han trådte tæt hen til Ralph og udtalte hans navn.

Med en øjeblikkelig forbavselse trådte Ralph et par skridt tilbage og betragtede ham fra øverst til nederst. En mager, mørkladen, udtæret mand, omtrent af samme alder som han selv, med et sammenbøjet legeme og et meget skummelt ansigt, der blev gjort endnu mere frastødende af et par hule, forsultne kinder, stærkt solbrændt og med tykke, sorte øjenbryn, som blev endnu sortere ved hans fuldstændig hvide hår. Han var iført nogle uordentlige, lurvede klædningsstykker af et sælsomt og klodset snit og havde et ubeskriveligt udtryk af forrykthed og nedværdigelse – dette var for et øjeblik alt, hvad Ralph så. Men han så atter på ham, og ansigtet og personen syntes efterhånden at blive mindre fremmede, at forandre sig, mens han betragtede dem, og gå over til kendte træk, indtil de til sidst ligesom ved en slags optisk blændværk opløste sig i et

menneske, som han havde kendt i mange år og glemt og tabt af syne for næsten lige så mange år siden.

Manden så, at genkendelsen var gensidig, og efter med et vink at have opfordret Ralph til atter at gå ind under træet og ikke stå ude i den øsende regn, som han i sin første overraskelse slet ikke havde lagt mærke til, tiltalte han ham med en hæs, mat røst.

"De ville sagtens næppe kunne have kendt mig på stemmen, mr. Nickleby," sagde han.

"Nej," svarede Ralph og kastede et strengt blik på ham, "skønt der er noget i den, som jeg nu husker."

"Der er sikkert kun lidt ved mig, som De kan mindes, der var for otte år siden?" bemærkede den anden.

"Mere end nok," sagde Ralph i en ligegyldig tone, idet han vendte ansigtet bort. "Mere end nok."

"Havde jeg været i tvivl om, at det var Dem, mr. Nickleby," sagde den anden, "ville denne modtagelse og Deres væsen snart have gjort mig sikker i min sag."

"Ventede De andet?" spurgte Ralph skarpt.

"Nej," svarede manden.

"Det gjorde De ret i," bemærkede Ralph, "og da De altså ikke er blevet overrasket, behøver De heller ikke at lade, som De er det."

"Mr. Nickleby," sagde manden ligefremt efter et kort ophold, hvor han syntes at kæmpe med en stor lyst til at svare ham med en bebrejdelse, "vil De høre et par ord, jeg har at sige Dem?"

"Jeg er nødt til at blive her, til regnen holder op," sagde Ralph og så sig om. "Hvis De vil tale, skal jeg ikke stoppe fingrene i

ørene, om også Deres tale vil gøre samme indtryk på mig, som om jeg havde gjort det."

"De skænkede mig engang Deres fortrolighed –" begyndte den anden. Ralph så sig om og smilede uvilkårligt.

"Nu vel," sagde manden. "De skænkede mig den i det mindste i samme grad, som De har skænket nogen anden den."

"Ja," svarede Ralph, idet han lagde armene over kors, "det er en anden sag – en helt anden sag."

"Lad os i menneskelighedens navn ikke lege med ord."

"I hvis navn?" spurgte Ralph.

"I menneskelighedens navn," svarede den anden, alvorlig. "Jeg er sulten og nødlidende. Kan den forandring, som De må bemærke hos mig efter så lang en fraværelse – som De må bemærke, da jeg selv, som den er indtrådt langsomt og med hårde overgange hos, godt ser og mærker den – ikke bevæge Dem til medlidenhed, så lad meddelelsen om, at brød – ikke det daglige brød, som omtales i Fadervor, og som, når det ønskes i byer som denne, skal indbefatte den halve verdens overflødighed til de rige og netop så meget, at det kan holde liv i de fattige – ikke dette, men at brød, en skorpe tørt, hårdt brød ikke er kommet i min mund i dag – lad den bevæge Dem, hvis intet andet kan."

"Hvis dette er den sædvanlige måde, De tigger på," sagde Ralph, "så har De studeret Deres rolle godt, men vil De tage imod et råd af en mand, som kender noget til verden og dens væsen, vil jeg anbefale Dem en mere dæmpet tone, da De ellers udsætter Dem for at sulte ihjel for ramme alvor."

Med disse ord greb Ralph med sin højre hånd fast om sit venstre håndled og, idet han lagde hovedet lidt på den ene side

og sænkede sin hage ned mod brystet, så han på manden med en barsk, gnaven mine, et sandt billede af et menneske, som intet kunne røre eller gøre blid.

"I går var den første dag, jeg tilbragte i London," sagde den gamle mand med et blik på sine tilsmudsede klæder og slidte sko.

"Det havde været bedre for Dem, tænker jeg, hvis det også havde været Deres sidste," svarede Ralph.

"Jeg har søgt Dem i disse to dage, hvor jeg troede det rimeligt at finde Dem," fortsatte den anden i en ydmygere tone, "og her møder jeg Dem da til sidst, efter at jeg næsten havde opgivet håbet om at træffe Dem, mr. Nickleby." Han syntes at vente svar, men da Ralph intet gav, fortsatte han: "Jeg er et elendigt, ulykkeligt udskud, næsten tres år gammel og så forladt og hjælpeløs som et barn på seks."

"Jeg er også tres år," svarede Ralph, "men hverken forladt eller hjælpeløs. Arbejd! Hold ikke smukke komedianttaler om brød, men tjen det."

"Hvorledes?" udbrød den anden. "Hvor? Vis mig midlerne til det. Vil De give mig midlerne til det – vil De?"

"Det har jeg en gang gjort," svarede Ralph rolig, "De behøver næppe at spørge mig, om jeg vil gøre det igen."

"Det er nu tyve eller flere år siden," sagde manden med dæmpet stemme, "at De og jeg blev uenige. Husker De det? Jeg gjorde fordring på andel i udbyttet af en forretning, som jeg skaffede Dem, og da jeg holdt fast ved min fordring, lod De mig arrestere for et gammelt forskud på ti pund og nogle shillings, hvoriblandt renter til halvtreds procent."

"Jeg husker nok noget om det," svarede Ralph ligegyldigt. "Hvad så mere?"

"Det skilte os ikke ad," sagde manden. "Jeg bad om forladelse, da jeg var på den forkerte side af låse og jernstænger, og da De den gang ikke var den holdne mand, De nu er, var De ret glad ved atter at få en kontorist i Deres tjeneste, som ikke var alt for samvittighedsfuld og kendte noget til den håndtering, De drev."

"De tiggede og bad, og jeg samtykkede," svarede Ralph. "Det var smukt af mig. Måske behøvede jeg Dem – det har jeg glemt. Men det gjorde jeg vel, da De ellers ville have tigget forgæves. De var brugbar – ikke alt for ærlig, ikke alt for fintfølende, ikke alt for kræsen af hjerte eller håndelag – men brugbar."

"Ja brugbar!" sagde manden. "De havde allerede i adskillige år før den tid pint og plaget mig, men trods Deres hundske behandling havde jeg tjent Dem tro indtil da – havde jeg ikke?"

Ralph gav intet svar.

"Havde jeg ikke?" spurgte manden igen.

"De havde fået Deres løn og gjort Deres arbejde," svarede Ralph, "for så vidt gik det ene op mod det andet, og vi var kvit."

"Den gang, men ikke senere."

"Ganske vist ikke senere, ja ikke engang da; for som De selv nylig sagde, skyldte De mig penge, og skylder mig Dem endnu," svarede Ralph.

"Det er ikke alt," sagde manden ivrigt. "Det er ikke alt. Læg vel mærke til det. Jeg glemte ikke den gamle fornærmelse, kan De tro. Dels i erindringen om den og dels i håb om engang i tiden at skaffe mig penge, benyttede jeg mig af min stilling hos Dem og skaffede mig et sådant tag i Dem, at De ville give halvdelen af alt, hvad De ejer, for at lære det at kende, og De kan

kun lære det at kende gennem mig. Jeg forlod Dem – længe, vel at mærke, efter den tid – og blev deporteret på syv år for et lille skælmsstykke, der kunne rammes af loven, men ikke var noget i sammenligning med dem, som I pengepugere daglig gøre jer skyldige i uden at kunne rammes af den. Jeg er kommet tilbage, således som De ser mig, og nu, mr. Nickleby," sagde manden med en forunderlig blanding af ydmyghed og magtfølelse, "hvilken hjælp og bistand vil De give mig – hvilke bestikkelsespenge, rent ud sagt? Mine forventninger er ikke urimelige, men jeg må leve, og for at leve må jeg spise og drikke. På Deres side er der penge, på min sult og tørst. De kan slutte en billig handel."

"Er det det hele?" sagde Ralph, der stadig så på den anden med et fast blik og kun rørte læberne.

"Det beror på Dem, mr. Nickleby, om det skal være det hele eller ikke," var svaret.

"Nå, så hør da, mr. – jeg ved ikke, ved hvilket navn jeg skal kalde Dem?"

"Ved mit tidligere, hvis De har lyst."

"Nå, så hør da, mr. Brooker," sagde Ralph med sin bitreste betoning, "men vær overbevist om, at det bliver mine sidste ord – så hør da. Jeg kendte Dem tidligere som en skurk, der var rede til, hvad det skulle være, men mod havde De ikke. Strengt arbejde og måske lænker om benene og smallere kost, end De havde, da jeg "pinte og plagede" Dem, har sløvet Deres forstand, for ellers ville De ikke være kommet med sådan en fortælling til mig. De et tag i mig! Behold det for Dem selv eller offentliggør det, ligesom De vil."

"Det kan jeg ikke," afbrød Brooker ham, "det ville ikke nytte mig noget."

"Ikke det?" sagde Ralph. "Det vil nytte Dem lige så meget som at meddele mig det, kan jeg sige Dem. Rent ud sagt, jeg er en forsigtig mand og kender mine sager til bunds. Jeg kender verden og verden kender mig. Hvad De end kan have fået fat i eller hørt eller set, mens De var i min tjeneste, verden ved det og overdriver det allerede. De kan ikke fortælle den noget, som vil overraske den – medmindre det var noget, som kunne gøre mig ære, og da ville den hysse Dem ud som en løgner. Og dog mærker jeg ikke, at forretningerne tager af, eller at klienterne bliver betænkeligere. Tværtimod. Jeg bliver hver dag truet eller skældt ud, men sagerne går alligevel deres jævne gang, og jeg bliver heller ikke fattigere."

"Jeg hverken truer eller skælder ud," svarede manden, "jeg kan meddele Dem, hvad De har tabt ved mig, hvad kun jeg kan give tilbage, og som, hvis jeg dør, uden at have givet det tilbage, dør med mig og er uigenkaldeligt tabt."

"Jeg tæller mine penge temmelig nøjagtigt og beholder dem i almindelighed i min egen varetægt," sagde Ralph. "Jeg holder skarpt udkig med de fleste af dem, jeg har at gøre med, og især holdt jeg skarpt udkig med dem. Behold De derfor kun, hvad De måtte have af mit."

"Holder De af dem, der bærer samme navn som De?" spurgte manden med en udtryksfuld betoning. "Hvis så er –"

"Nej," svarede Ralph, irriteret af denne udholdenhed og af tanken om Nicholas, som det sidste spørgsmål havde vakt, "det gør jeg ikke. Var De kommet som en almindelig tigger, havde jeg måske kastet en sixpence til Dem til erindring om den

brugbare kæltring, De tidligere var, men nu, da De søger at bruge sådanne jammerlige skælmsstykker mod en mand, som De burde kende bedre, rykker jeg ikke ud med en halv penny – ikke, om jeg så kunne frelse Dem fra at rådne. Og læg nu vel mærke til, De galgenknebel, " sagde Ralph truende, "at mødes vi nogen sinde oftere og De så meget som nærmer Dem til mig med en tryglende bevægelse, så skal De atter få det indvendige af et fængsel at se og så kan De i hviletiden efter det strenge arbejde, landstrygere bliver sat til, tænke på det tag, De har i mig. Der har De mit svar på Deres vrøvl, og gå så med det!"

Med en hånlig skulen til genstanden for sin forbitrelse, der mødte hans blik, men ikke sagde et ord, gik Ralph sin vej med sine sædvanlige skridt uden at røbe den ringeste nysgerrighed efter at erfare, hvor hans forrige kontorist blev af, ja uden at se sig en eneste gang tilbage. Manden blev stående på det samme sted med øjnene fæstet på hans forsvindende skikkelse, indtil den kom ham af syne. Derpå slog han sig på brystet med sine arme, som om fugtighed og mangel på fede gjorde ham forfrossen, og listede sig hen ad gaden for at tigge.

Uden at være på nogen måde anderledes bevæget af det forefaldne, end han selv havde sagt, gik Ralph sindigt videre gennem Westend, indtil han kom til den gade, hvor mrs. Mantalinis hus lå. Denne dames navn stod ikke længere på den skinnende dørplade, da miss Knags var blevet sat i stedet, men hattene og kjolerne kunne man endnu dunkelt skimte i vinduerne på første sal ved sommeraftenens aftagende lys, og med undtagelse af den tilsyneladende forandring i ejendomsforholdet havde etablissementet endnu det tidligere udseende.

"Hm," mumlede Ralph, idet han med en kendermine strøg sig om munden og målte huset fra øverst til nederst, "det lader til, at disse mennesker endnu står sig ganske godt. Rigtignok kan det ikke vare længe, men får jeg bare tidsnok at vide, når de skulle gå Fanden i vold, bringer jeg mit på det tørre og har endda en god fortjeneste. Jeg må passe godt på dem – det må jeg."

Men idet Ralph med et velbehageligt nik ville til at gå, opfangede hans skarpe øre en forvirret tummel og larm af stemmer, blandet med en hurtig løben op og ned ad trapper i huset, og mens han endnu betænkte sig på, om han skulle banke på døren eller lytte lidt længere ved nøglehullet, åbnede en af mrs. Mantalinis tjenestepiger, som han ofte havde set, pludselig døren og fo'r ud med sine kappebånd flagrende i luften.

"Halløj der, holdt!" råbte Ralph. "Hvad er der på færde? Det er mig. Hørte De ikke, at jeg bankede?"

"Å er det Dem, mr. Nickleby?" sagde pigen. "Gå for Guds skyld op. Herren har gjort det igen."

"Gjort det igen?" sagde Ralph spottende. "Hvad mener De?"

"Jeg vidste nok, at han ville gøre det, når han blev drevet til det," svarede pigen. "Det har jeg hele tiden sagt."

"Kom herhen, tossede tøs," sagde Ralph og greb hende om håndleddet, "gå ikke og spred familiesager ud blandt naboerne, så huset taber sin kredit. Kom herhen!"

Uden videre forklaring førte eller snarere trak han den forskrækkede pige ind i huset og lukkede døren, hvorpå han bød hende gå ovenpå, og uden flere omstændigheder selv fulgte bagefter. Vejledt af larmen af en mængde stemmer fo'r han i sin

utålmodighed forbi pigen, førend de var gået ret mange trin op ad trappen, og kom snart til dagligstuen, hvor han blev forbavset over det forvirrede og uforklarlige optrin, han så for sig. Der stod alle de unge syjomfruer, nogle med, andre uden hatte på, i forskellige stillinger, der udtrykte uro og forfærdelse, nogle omkring madame Mantalini, som sad grædende på en stol, andre omkring mr. Mantalini, der måske var den mest påfaldende skikkelse i den hele klynge. Hans ben lå udstrakt på gulvet i deres hele længde, og hans hoved og skuldre blev understøttet af en lang tjener, der ikke syntes at vide, hvad han skulle gøre med dem. Hans øjne var lukkede, hans ansigt var blegt, hans hår strittede, så meget det kunne, hans skæg var sjattet, og en lille flaske havde han i sin højre hånd og en lille ske i sin venstre, og hans hænder, arme, ben og skuldre var stive og kraftesløse. Og dog græd madame Mantalini ikke over liget, men skændte voldsomt, og alt dette midt under en øredøvende larm af tunger, som virkelig syntes at have drevet den ulykkelige tjener til vanvid.

"Hvad er her på færde?" spurgte Ralph og trængte sig frem. Ved dette spørgsmål blev larmen tyve gange så stærk, og en række skingrende modsigelser, såsom: "Han har taget gift" – "Nej han har ikke" – "Send bud efter en doktor" – "Lad være" – "Han dør" – "Nej han gør ikke, han lader kun som om" – foruden forskellige andre ytringer, blev sagt med forvirrende tungefærdighed. Endelig henvendte madame Mantalini sig til Ralph, og den kvindelige nysgerrighed efter at høre, hvad hun ville sige, sejrede, så at der, ligesom ved en fælles overenskomst, opstod dødsstilhed.

"Mr. Nickleby," sagde madame Mantalini, "hvilket tilfælde der har ført Dem herhen, ved jeg ikke."

Nu hørte man en gurglende stemme udstøde – ligesom når en syg fantaserer – ordene: "Pokkers sød!" men ingen tog sig af det, undtagen tjeneren. Forskrækket over at høre sådanne rædsomme toner slippe ud ligesom imellem sine fingre, lod han sin herres hoved falde ned på gulvet med et lydeligt brag og, uden at forsøge på at løfte det op igen, stirrede han på de omstående, som om han havde båret sig overmåde fornuftigt ad.

"Alligevel," fortsatte madame Mantalini, idet hun tørrede sine øjne og talte meget forbitret, "vil jeg i Deres og alle tilstedeværendes påhør for første og sidste gang sige, at jeg aldrig mere vil understøtte min mand i hans udskejelser og laster. Jeg har længe nok været hans nar. For fremtiden skal han ernære sig selv, hvis han kan, og så kan han øde så mange penge, han vil, på hvem og hvortil han lyster, men det bliver ikke mine penge. De gør derfor bedst i at betænke Dem, førend De yderligere betror ham noget."

Derpå begyndte madame Mantalini, uden at bryde sig om nogle rørende klagesange fra hendes mand om, at apotekeren ikke havde gjort blåsyren stærk nok, og at han måtte tage en flaske eller to endnu for at fuldbyrde sit værk, at opregne den elskværdige herres galanterier, bedragerier, udskejelser og utroskaber og sluttede med bestemt at benægte, at hun nærede mindste levning af godhed for ham. Og til bevis på, at hendes følelser var forandret, anførte hun, at han i de sidste fjorten dage ikke mindre end seks gange havde taget gift, uden at hun

en eneste gang i ord eller gerning havde gjort noget for at frelse hans liv.

"Jeg fordrer nu at blive skilt og leve for mig selv," sagde hun hulkende. "Vover han at nægte mig skilsmisse, søger jeg den ved rettens hjælp, – der kan jeg få den – og jeg håber, at dette vil tjene til advarsel for alle de ugifte piger, der har været vidne til dette skammelige optrin."

Miss Knag, der unægtelig var den ældste ugifte pige i hele selskabet, sagde meget højtideligt, at hende skulle det tjene til advarsel, og det samme sagde de unge damer med undtagelse af et par stykker, der syntes at nære tvivl om, at sådanne bakkenbarter kunne have uret.

"Hvorfor siger De alt dette i så mange menneskers påhør," spurgte Ralph med dæmpet stemme. "De ved jo dog, at det ikke er Deres alvor?"

"Jo, det er mit alvor," svarede madame Mantalini og trak sig tilbage til miss Knag.

"Godt, men betænk Dem," indvendte Ralph, som sagen var meget magtpåliggende. "De gør bedst i at betænke Dem. En gift kone har ingen formue."

"Ikke så meget som en eneste lille pokkers shilling, min sjæl," sagde Mantalini, idet han rejste sig op på sin albue.

"Det ved jeg meget godt," svarede madame Mantalini og kastede med nakken, "men jeg ejer jo allerede nu intet. Forretningen, vareforrådet, huset og alt, hvad der er i det, tilhører alt sammen miss Knag."

"Det er meget sandt, madame Mantalini," sagde miss Knag, som hun hemmeligt havde truffet en venskabelig overenskomst med i så henseende. "Det er meget sandt – hm – meget sandt.

Og jeg har aldrig i mit liv været gladere over at have haft sjælsstyrke nok til at afslå de fordelagtigste ægteskabstilbud, end jeg er nu, når jeg tænker på min stilling i sammenligning med de ulykkelige forhold, De så ufortjent lever under."

"For pokker," udbrød Mantalini og vendte hovedet om mod sin kone, "vil den ikke slå og knibe den misundelige enkegrevinde, der vover at bagtale dens egen elskede ven?"

Men tiden for Mantalinis smigrerier var forbi. "Miss Knag, sir," sagde hans kone, "er min særdeles gode veninde," og skønt Mantalini skelede således, at hans øjne syntes at være i fare for aldrig at komme i lave igen, viste hans kone dog ingen tegn på formildelse.

Det er ikke mere end rimeligt mod den fortræffelige miss Knag at tilføje, at hun væsentligt havde bidraget til at forandre tilstanden, for da hun af daglig erfaring havde set, at der ingen udsigt var til, at forretningen kunne drives eller så meget som blive ved at bestå, så længe Mr. Mantalini havde mindste rådighed over udgifterne, og dens trivsel nu var af betydelig vigtighed for hende selv, havde hun taget sig for omhyggeligt at efterspore forskellige småting, som vedkom denne herres private karakter. Hun havde fået dem godt oplyst og så snedigt fortalt madame Mantalini alt, så at denne havde fået sine øjne langt bedre åbnet, end de i en række af år kunne være blevet ved det skarpsindigste og mest logiske ræsonnement. Hertil havde miss Knags opdagelse af en øm brevveksling, hvori madame Mantalini var blevet kaldt "gammel" og "simpel", især bidraget.

Men trods sin faste beslutning græd madame Mantalini såre ynkeligt, og idet hun støttede sig til miss Knag og pegede på

døren, ville den unge dame og de andre unge damer med deltagende ansigter til at bære hende bort.

"Nickleby," sagde Mantalini med tårer i øjnene. "De er blevet vidne til denne pokkers grusomhed af den sødeste tryllerinde, der nogen sinde har været til, for pokker! Jeg tilgiver denne kvinde."

"Tilgiver!" gentog madame Mantalini forbitret.

"Ja, jeg tilgiver hende, Nickleby," sagde Mantalini. "De vil dadle mig, verden vil dadle mig, fruentimmerne vil dadle mig. Enhver vil le og spotte og smile og grine som bare pokker. De vil sige: "Hun havde en Guds gave, men påskønnede den ikke. Han var for svag. Han var for god. Han var en pokkers smuk karl, men han elskede for heftigt. Han kunne ikke tåle at se hende vred og høre hende tale hårdt til sig. Det var et pokkers tilfælde, der har aldrig været et mere pokkers." – Men jeg tilgiver hende."

Med denne rørende tale faldt Mantalini atter plat ned på gulvet og blev liggende, tilsyneladende bevidstløs og ubevægelig, indtil alle fruentimmerne var gået. Men nu så han forsigtigt, men temmelig lang i ansigtet, på Ralph, mens han stadig holdt den lille flaske i den ene hånd og skeen i den anden.

"Nu kan De holde op med disse narrestreger og leve af Deres gode ideer igen," sagde Ralph, idet han koldsindigt satte hatten på.

"For pokker, Nickleby, det er da vel ikke Deres alvor?"

"Jeg spøger sjældent," svarede Ralph. "God nat."

"Nej, men Nickleby –" sagde Mantalini.

"Jeg tager måske fejl," svarede Ralph. "Jeg vil håbe det. Det må De bedst vide. God nat."

Han lod, som om han ikke hørte hans bønner om at blive og råde ham, overlod den modfaldne Mantalini til hans egne betragtninger og gik roligt sin vej.

"Ha, ha," sagde han, "blæser det allerede fra den kant? Halvt kæltring og halvt tosse og opdaget i begge egenskaber – hm – med Dem er det nok snart forbi, sir."

Mens han sagde dette, skrev han i sin lommebog en notits, hvori mr. Mantalinis navn indtog en iøjnefaldende plads, og da han så på sit ur, at klokken var imellem ni og ti, skyndte han sig hjem.

"Er de her?" var hans første spørgsmål til Newman.

Newman nikkede.

"Været her en halv Time."

"Begge to? Den ene en tyk, fed mand?"

"Ja," svarede Newman. "For tiden i Deres værelse."

"Godt," sagde Ralph. "Hent en droske."

"En droske! Hvad vil – De vil – hvad?" stammede Newman.

Ralph gentog vred sin befaling, og Noggs, som nok kunne have grund til at undre sig over en så usædvanlig omstændighed, da han aldrig i sit liv havde set Ralph køre i droske, gik ud og kom straks efter tilbage med vognen. Mr. Squeers, Ralph og den tredje person, som Newman Noggs ikke før havde set, steg op i den. Newman blev stående på gadedørstrappen for at se dem køre bort, uden dog at ulejlige sig med at gruble over, hvor de ville hen, eller hvad de havde for, førend han tilfældigvis herte Ralph opgive kusken den adresse, han skulle køre efter.

Hurtigt som et lyn og overordentlig forundret fo'r Newman ind i sit lille kontor for at hente sin hat og hinkede efter vognen,

som om han ville springe op bag på den. Dette lykkedes ham dog ikke, da den havde et for langt forspring og snart kom ham af syne, mens han gabede efter den i den tomme gade.

"Jeg ved egentlig heller ikke," sagde Noggs, idet han standsede for at trække vejret, "hvad det skulle nytte, at jeg var fulgt med. Han ville have set mig. Køre *derhen*! Hvad skal det betyde? Havde jeg vidst det i går, så kunne jeg have fortalt – køre derhen! Der stikker en eller anden ondskab derunder. Det må der!"

I disse betragtninger blev han afbrudt af en gråhåret mand af et påfaldende, men ingenlunde fordelagtigt udseende, som listede sig hen til ham og bad ham om en almisse.

Fordybet i sine tanker vendte Newman sig bort, men manden fulgte bagefter og overhængte ham med en så ynkelig fortælling om sine ulykker, at Newman – skønt det kunne synes frugtesløst at bede ham om noget, og han virkelig også havde lidt nok at give af – søgte i sin hat efter nogle halvpence, som han, når han ejede nogle, plejede at bære bundet ind i en flig af sit lommetørklæde. Mens han ivrig løste knuden med tænderne, sagde manden noget til ham, som vakte hans opmærksomhed. Hvad dette noget nu end var, så førte det til noget mere, så at han og Newman til sidst gik ved siden af hinanden, mens den fremmede mand talte meget alvorligt og Newman hørte efter.

45

Indeholder noget højst overraskende.

"Da vi rejser fra London i morgen aften, og da jeg ved, at jeg aldrig før har været så glad, mr. Nickleby, så vil jeg drikke endnu et glas på, at vi snart må mødes igen."

Således talte John Browdie, idet han inderlig tilfreds så sig om med et rødmosset, strålende ansigt, der stod i fuldkommen samklang med hans ord. Tiden, da John var i denne misundelsesværdige stemning, var den samme aften, der omtaltes i det foregående kapitel. Stedet var Nicholas' hjem, og personerne Nicholas, mrs. Nickleby, mrs. Browdie, Kate og Smike.

Og et muntert selskab havde det været. Mrs. Nickleby, der vidste, hvad hendes søn skyldte den ærlige yorkshirer, havde efter nogle indvendinger givet sit samtykke til, at mr. og mrs. Browdie var blevet bedt til te. Der havde i starten været forskellige vanskeligheder og betænkeligheder, fordi hun ikke først havde haft lejlighed til at aflægge mrs. Browdie en visit. Selv om nemlig mrs. Nickleby ofte med megen salvelse – som de fleste pedantiske mennesker – bemærkede, at der ikke var et gran af stolthed eller stivhed i hende, holdt hun dog på værdighed og ceremonier, og da det var åbenbart, at hun – høfligt talt og i overensstemmelse med det gode selskabs love – så længe der ikke var blevet aflagt en visit, ikke engang kunne

være vidende om mrs. Browdies eksistens, følte hun, at hun var i en meget kilden stilling.

"Jeg må først aflægge visit, mit barn," sagde hun til Nicholas, "det er uundgåeligt. Sagen er, at det er nødvendigt, at der vises en vis nedladenhed fra min side, og at jeg tilkendegiver denne unge person, at jeg ikke er uvillig til at lægge mærke til hende. Der er en meget agtbar ung mand, som er konduktør ved en af de omnibusser, der kører her forbi; han går med en blank hat – din søster og jeg har ofte lagt mærke til ham; han har en vorte på næsen, ved du nok, ganske som en fin tjener."

"Har alle fine tjenere vorter på næsen, moder?" spurgte Nicholas.

"Gud, kære Nicholas, hvor du kan våse," svarede hans moder. "Naturligvis mener jeg, at det er hans blanke hat, der er som en fin tjeners, og ikke vorten på hans næse – skønt dette heller ikke er så latterligt, som det måske forekommer dig, for vi havde en løbedreng, som ikke alene havde en vorte, men også en gevækst, og det en meget stor gevækst, og han forlangte højere løn på grund af den, da den kostede ham så mange penge. Men hvad var det nu, jeg ville have sagt? Nå, nu ved jeg det. Det bedste, jeg kan tænke mig, ville være at sende et visitkort og min kompliment med denne unge mand – jeg tvivler ikke på, at han gør det for et krus porter – til saracceneren med de to halse – anser opvarteren ham for en fin tjener, så meget des bedre. Derpå behøver mrs. Browdie bare at sende sit visitkort tilbage med buddet, og dermed ville det hele være i orden."

"Kære moder," sagde Nicholas, "jeg tror ikke, at disse ligefremme mennesker har haft eller nogen sinde ville skaffe sig visitkort."

"Ja, det forandrer jo rigtignok sagen, kære Nicholas," svarede mrs. Nickleby. "Mener du det, så har jeg ikke andet at sige, end at jeg ikke tvivler om, at det er nogle meget gode mennesker, og at jeg ikke har det mindste imod, at de kommer og drikker te hos os, men skal sætte en ære i at være så høflig imod dem som muligt."

Da sagen således var blevet afgjort og mrs. Nickleby tilbørligt sat i den beskyttende og blidt nedladende stilling, som tilkom hendes rang og alder i ægtestanden, blev mr. og mrs. Browdie altså indbudt. De var meget ærbødige mod mrs. Nickleby, syntes at have passende forestillinger om hendes storhed og fandt behag i alt, og den gode dame hviskede derfor mere end en gang til Kate, at de forekom hende at være overmåde velopdragne og godmodige mennesker.

Og således gik det da til, at John erklærede inde i dagligstuen efter aftensbordet, at han aldrig i sine dage havde været så glad. Heller ikke stod mrs. Browdie tilbage for sin mand i så henseende, idet den unge kone – hvis landlige skønhed dannede en smuk modsætning til Kates finere ynde, og det uden at nogen af dem led ved modsætningen, da den ene ligesom tjente til at fremhæve og pryde den anden – ikke noksom kunne beundre den unge dames fine og indtagende væsen eller den ældres smigrende venlighed. Samtidig forstod Kate at lede samtalen hen på emner, hvor det i begyndelsen undselige landsbybarn måtte føle sig hjemme, og om end mrs. Nickleby undertiden ikke var fuldt så heldig med sit valg af samtaleemner, og om hun også syntes at være, hvad mrs. Browdie kaldte "lidt stor på det," kunne dog ingen være venligere. At hun nærede en levende deltagelse for det unge par,

var klart af de lange forelæsninger over husholdning, hun var så forekommende at underholde mrs. Browdie med, og som hun oplyste med forskellige eksempler fra husvæsenet der på stedet. Da dettes bestyrelse udelukkende påhvilede Kate, tog den gode dame såvel i teori som i praksis rigtignok omtrent lige så megen del i det som nogen af billedstøtterne af de tolv apostle, der pryder den udvendige side af St. Paulskirken.

"Mr. Browdie," sagde Kate til hans unge kone, "er det godmodigste, venligste og hjerteligste menneske, jeg nogen sinde har set. Om jeg også var nedtrykt af, jeg ved ikke, hvor mange bekymringer, ville jeg dog straks føle mig lettet ved kun at se på ham."

"Han synes at være en fortræffelig person, Kate," sagde mrs. Nickleby. "Og jeg forsikrer, at det altid vil være mig en fornøjelse, en stor fornøjelse, at De, mrs. Browdie, besøger mig på denne ligefremme og hjertelige måde. Vi gør ingen stads," sagde hun med en mine, der syntes at tilkendegive, at de nok kunne, hvis de ville, "ingen ophævelser, ingen anstalter; det tillader jeg ikke. "Kære Kate," sagde jeg, "det ville kun plage mrs. Browdie, og det ville være tåbeligt og ubetænksomt."

"Jeg er Dem meget forbunden, frue," svarede mrs. Browdie taknemmeligt, "men klokken er snart elleve, John, og jeg er bange for, at det allerede er sent for Dem, frue."

"Sent!" udbrød mrs. Nickleby med en skarp, fin latter og en lille hosten til afslutning, ligesom et udråbstegn. "Nej, for os er det endnu tidligt. Vi har været vant til at komme ganske anderledes sent i seng. Klokken tolv, et, to, tre – det var ingenting for os. Baller, middagsselskaber, spillepartier – aldrig har der været så lystige folk som dem, vi omgikkes. Det undrer

mig sandelig ofte nu, at vi kunne holde det ud, og det er netop det slemme ved at have et stort bekendtskab og være så søgt, hvilket jeg vil råde alle nygifte folk til standhaftigt at modsætte sig, skønt det falder af sig selv, og det er jo tydeligt nok og meget godt også, finder jeg, at kun få nygifte bliver udsat for sådanne fristelser. Især var der en familie, som boede et par kilometer fra os – ikke lige ned ad landevejen, men når man drejede om til venstre ved bomhuset, hvor Plymouther-diligencen kørte æslet over. De udmærkede sig ved at give de kostbareste selskaber med kunstige blomster og champagne og kulørte lamper og al den lækreste mad og drikke, som den mest kræsne epikuræer kunne forlange – jeg tror ikke, at der har været mage til mennesker som disse Peltirogus'er. Du husker jo nok Peltirogus'erne, Kate?"

Da Kate indså, at hvis gæsterne ikke skulle føle sig generede og uhyggelig til mode, var det på høje tid at standse denne syndflod af erindringer, svarede hun, at hun huskede Peltirogus'erne meget godt, og tilføjede, at mr. Browdie halvvejs havde lovet at synge en yorkshirer-vise, og at hun længtes efter, at han ville indfri sit løfte, da hun var overbevist om, at det ville more hendes moder overmåde meget.

Da mrs. Nickleby nu med al mulig anstand havde bekræftet sin datters ord – for også heri lå der protektion og en vis forudsætning af, at hun havde en dannet smag og var kritisk – søgte John Browdie at huske ordene i en sang fra det nordlige, hvorved han tog sin kones hukommelse med på råd. Efter at han havde gjort forskellige klodsede bevægelser på sin stol og valgt sig en vis bestemt flue under loftet blandt de fluer, som havde sat sig til hvile der, fæstede han øjnene på den og

begyndte med tordenrøst at brøle nogle kælne vers, som man skulle tænke sig, at en forelsket bejler, der hentæredes af kærlighed og fortvivlelse, havde sunget. Da det første vers var ude, hørte man, som om en person udenfor havde ventet på det for at skaffe sig ørenlyd, en voldsom banken på gadedøren – så voldsom, at damerne fo'r op, og John Browdie standsede sin sang.

"Det må være en fejltagelse," sagde Nicholas ligegyldigt. "Vi kender ingen, som kunne komme her på denne tid."

Mrs. Nickleby mente, at kontoret måske var brændt af, eller at "mr. Cheeryblerne" måske havde sendt bud efter Nicholas for at tage ham i kompagni med sig – hvilket unægtelig kunne være rimeligt nok på denne tid af natten! – eller at mr. Linkinwater måske var løbet bort med kassen, eller at miss La Creevy måske var blevet syg, eller at måske –

Men et overrasket udråb af Kate standsede hende pludselig i hendes gisninger, og Ralph Nickleby trådte ind i stuen.

"Vent," sagde Ralph, idet Nicholas rejste sig, og Kate, som var gået hen til ham, hængte sig ved hans arm. "Hør mig, førend denne dreng siger et ord."

Nicholas bed sig i læben og rystede truende på hovedet, men syntes i øjeblikket at være ude af stand til at frembringe en stavelse. Kate klyngede sig fastere til hans arm, Smike gemte sig bag ved dem og John Browdie. Denne havde hørt tale om Ralph og syntes ikke at have vanskeligt ved at genkende ham. Han trådte imellem den gamle mand og sin unge ven, som om han ville hindre dem begge i at gå et skridt længere frem.

"Hør mig, siger jeg," sagde Ralph, "og ikke ham."

"Sig, hvad De har at sige, sir," bemærkede John, "og tag Dem i agt for ikke at tirre folk, i stedet for at berolige Dem."

"Dem skulle jeg kende på Deres tale," sagde Ralph, "og ham," – her pegede han på Smike – "på hans udseende."

"Tal ikke til ham," sagde Nicholas, som nu havde fået sit mæle igen. "Jeg vil ikke have det. Jeg vil ikke høre ham. Jeg kender ikke denne mand. Jeg kan ikke indånde den luft, han besmitter. Hans nærværelse er en fornærmelse mod min søster. Det er en skændsel at modtage ham. Jeg vil ikke tåle det, ved –"

"Holdt!" sagde John og lagde sin tunge hånd på hans bryst.

"Så lad ham øjeblikkelig fjerne sig," sagde Nicholas og stred imod. "Jeg vil ikke lægge hånd på ham, men han skal gå. Jeg tåler ham ikke her. John – John Browdie – er dette mit hus? Er jeg et barn? Når han står der," råbte Nicholas glødende af forbitrelse, "og ser så roligt på dem, der kender hans sorte, skændige hjerte, gør han mig vanvittig."

På alle disse udbrud svarede John Browdie slet ikke, men blev ved at holde Nicholas tilbage og, da denne omsider tav, tog han ordet: "Der er mere at høre og sige, end De tror. Det er jeg allerede kommet under vejr med, kan jeg fortælle Dem. Hvad er det for en skygge der uden for døren? Nej, skolemester, vis Dem kun, mand. Vær ikke så undselig. Nej, lad os få skolemesteren her ind, hører De?"

Efter denne opfordring blev mr. Squeers, der var blevet ude på gangen, indtil det rette øjeblik kom for ham til at gå ind og træde op med effekt, nødt til at fremstille sig. Det skete på en forlegen og slukøret måde, som John Browdie lo over med så inderlig og hjertelig en fryd, at Kate, trods al sin pinefulde

bekymring og overraskelse over optrinnet, og uagtet tårerne stod hende i øjnene, følte tilbøjelighed til at le med.

"Er De færdig med at more Dem, sir?" spurgte Ralph.

"Så noget nær for øjeblikket, sir," svarede John.

"Jeg kan vente. Giv Dem kun tid," sagde Ralph.

Ralph ventede, indtil der var indtrådt en almindelig tavshed. Han henvendte sig nu til mrs. Nickleby, men fæstede samtidig et forskende blik på Kate, som om det var ham magtpåliggende at se, hvilket indtryk han gjorde på hende.

"Hør mig nu, frue. Jeg tror ikke, at De har mindste lod eller del i de smukke talemåder, som Deres søn sendte mig, fordi jeg ikke tror, at De under hans herredømme har den ringeste fri vilje, eller at Deres råd, Deres anskuelser, Deres attrå, Deres ønsker – kort sagt noget som helst har den fjerneste indflydelse, skønt det ifølge naturen og fornuften – til hvilken nytte er ellers Deres store erfaring? – burde have vægt for ham."

Mrs. Nickleby rystede sukkende på hovedet, som om der unægtelig var en hel del sandt i dette.

"Af denne grund," fortsatte Ralph, "henvender jeg mig til Dem. Dels af denne grund indfinder jeg mig her i aften og dels fordi jeg ikke vil lade mig skælde ud af en ondskabsfuld dreng, som jeg blev nødt til at forskyde, og som bagefter i sit kåde hovmod lader – ha, ha, ha! – lader, som om det er ham, der forskyder mig. Jeg har endnu en bevæggrund til at komme, en menneskekærlig bevæggrund. Jeg kommer her," sagde Ralph, idet han så sig om med et bidende og triumferende smil og dvælede ved ordene, som om han nødigt mistede fornøjelsen af at sige Dem, "for at gengive en fader hans barn. Ja, sir," fortsatte han, idet han bøjede sig ivrigt forover og henvendte sig til

Nicholas, da han mærkede den forandring, der var foregået med hans ansigt, "for at gengive en fader hans barn – hans søn, der ved enhver lejlighed er blevet overrumplet, opsnappet og bevogtet af Dem i den lave hensigt engang i tiden at berøve ham den smule arv, som han måtte komme i besiddelse af."

"Det ved De er løgn," sagde Nicholas stolt.

"Det ved jeg er sandhed. Jeg har hans fader her," svarede Ralph.

"Her!" gentog Squeers spottende. "Hører De? Sagde jeg Dem ikke, at De skulle tage Dem i agt for, at hans fader ikke kom for dagen og sendte ham tilbage til mig? Nå, hans fader er min ven, og han skal straks tilbage til mig, skal han. Nå, hvad siger De nu – hvad? Nå, gør det Dem ikke ondt, at De gjorde Dem så megen ulejlighed for ingenting? Gør det ikke? Gør det ikke?"

"De bærer nogle mærker af min hånd på Deres krop," sagde Nicholas, idet han vendte sig rolig bort, "og til gengæld må De tale, så meget De vil, men De kommer til at tale længe, før De får dem visket ud, mr. Squeers."

Den agtværdige herre kastede hastigt et blik på bordet, som om han efter dette svar fik lyst til at kyle et krus eller en flaske i hovedet på Nicholas, men hvis han virkelig havde sligt i sinde, blev han forstyrret i det af Ralph, der bankede ham på armen og bad ham sige til faderen, at han nu kunne komme ind og gøre fordring på sin søn.

Da dette var en ren kærlighedsgerning, udførte Squeers den gerne og kom et øjeblik efter ind igen med en fed mand med glinsende ansigt. Idet denne rev sig løs fra Squeers og derved åbenbarede mr. Snawleys skikkelse og ansigt, gik han lige hen til Smike, klemte den stakkels fyrs hoved under sin arm med en

klodset og kejtet omfavnelse og holdt sin bredskyggede hat en arms længde op i vejret som et tegn på from taknemmelighed, mens han udbrød: "Hvor lidt drømte jeg om dette glædelige møde, da jeg sidst så ham!"

"Fat Dem, sir," sagde Ralph med et barsk udtryk af deltagelse, "nu har De ham jo."

"Har ham! Har jeg ham? Har jeg ham virkelig?" råbte Snawley, som om han næppe var i stand til at tro det. "Ja, her er han, mit eget kød og blod. Mit eget kød og blod!"

"Kun meget lidt kød," bemærkede John Browdie.

Snawley var alt for optaget af sine faderlige følelser til at ænse denne bemærkning, og for endnu mere at forvisse sig om, at han havde fået sin søn tilbage, klemte han igen hans hoved under sin arm og beholdt det der.

"Hvad var det," sagde han, "der bragte mig til at fatte en så levende deltagelse for ham, da denne værdige ungdomslærer følte ham ind i mit hus? Hvad var det, der bragte mig til at brænde over hele mit legeme af ønsket om at give ham en alvorlig tugtelse, fordi han var løbet bort fra sine bedste venner – sine hyrder og lærere?"

"Det var det faderlige instinkt, sir," bemærkede Squeers.

"Det var det," svarede Snawley, "den ophøjede følelse, de gamle romeres og grækeres følelse, som er fælles for dyrene på marken og fuglene i luften, med undtagelse af kaninerne og hankattene, som undertiden æder deres afkom. Mit hjerte higede efter ham. Jeg kunne have – jeg ved ikke, hvad jeg kunne have gjort ved ham i min faderlige forbitrelse."

"Det viser kun, hvad naturen er, sir," sagde Squeers. "Naturen den er snild, er den."

"Naturen er en hellig ting, sir," bemærkede Snawley.

"Jeg tror Dem," tilføjede Squeers med et moralsk suk. "Jeg gad vide, hvorledes vi skulle komme ud af det uden den. Naturen kan langt lettere fattes end beskrives. Hvilken lyksalighed at befinde sig i naturtilstanden!"

Under denne filosofiske forhandling havde de omstående været målløse af forbavselse, mens Nicholas havde set skarpt fra Snawley hen på Squeers og fra Squeers hen på Ralph med blandede følelser af modbydelighed, tvivl og forundring. I dette øjeblik smuttede Smike fra sin fader hen til Nicholas og besvor ham i de mest rørende udtryk om ikke at forstøde ham, men lade ham leve og dø ved hans side.

"Er De dette unge menneskes fader," sagde Nicholas, "så se, hvilket vrag han er, og sig mig, om De har i sinde at sende ham tilbage til den væmmelige hule, hvorfra jeg førte ham bort?"

"Flere æresfornærmelser!" udbrød Squeers. "De er rigtignok ikke et skud krudt værd, men jeg vil dog hævne mig på Dem enten på den ene eller på den anden måde!"

"Holdt," tog Ralph til orde, idet Snawley ville til at sige noget. "Lad os gøre ende på denne sag og ikke veksle ord med ryggesløse narre. Han er Deres søn, hvilket De kan bevise, og De, mr. Squeers, De erkender jo, at denne knægt er den samme, som i så mange år har været hos Dem under navnet Smike, gør De ikke?"

"Om jeg gør? Jo det gør jeg rigtignok," svarede Squeers.

"Godt," sagde Ralph, "nogle ganske få ord ville være tilstrækkelige. Havde De en søn med Deres første kone, mr. Snawley?"

"Ja," svarede denne, "og der står han!"

"Det skal vi straks bevise," sagde Ralph. "De blev skilt fra Deres kone, og drengen skulle blive hos hende, da han kun var et år gammel, men da De havde levet et par år for Dem selv, fik De underretning fra hende om, at drengen var død, og det troede De?"

"Ja naturligvis," svarede Snawley. "Hvilken glæde at –"

"Vær dog rolig, sir," sagde Ralph. "Det er en forretningssag, og føleri fordærver den kun. Denne kone døde for omtrent halvandet år siden på et afsides liggende sted, hvor hun tjente som husholderske. Ikke sandt?"

"Ja, det er rigtigt," svarede Snawley.

"Efter på sit dødsleje at have skrevet et brev eller en tilståelse til Dem om denne dreng. Da den ikke havde anden adresse end Deres navn, fik De den først for et par dage siden og det endda ad en omvej?"

"Ja," sagde Snawley, "rigtigt i enhver henseende."

"Og denne tilståelse," vedblev Ralph, "går ud på, at hans død var en opdigtelse af hende for at såre Dem – et af de drillerier, som De synes at have brugt mod hinanden indbyrdes – at drengen levede, men var svag på legeme og sjæl – at hun havde sendt ham med en pålidelig mand til et billigt institut i Yorkshire, i nogle år betalt for hans undervisning og derpå, da hun var fattig og skulle rejse langt bort, efterhånden havde svigtet ham, hvilket hun bad om tilgivelse for?"

Snawley nikkede og tørrede sine øjne, det første let, det sidste voldsomt.

"Instituttet var mr. Squeers'," fortsatte Ralph, "drengen var der under navnet Smike; enhver beskrivelse var fuldstændig rigtig; tidsangivelserne stemmer nøjagtig overens med mr.

Squeers' bøger. Mr. Squeers logerer for øjeblikket hos Dem; De har to andre drenge i hans institut; De meddelte ham den hele opdagelse; han førte Dem til mig som den, der havde anbefalet ham den person, der havde stjålet Deres barn, og jeg tog Dem med herhen. Er det ikke rigtigt?"

"De taler som en god bog, sir, der ikke indeholder andet end sandhed," svarede Snawley.

"Dette er Deres brevtaske," sagde Ralph og tog den op af sin kjolelomme; "attesterne om Deres første ægteskab og drengens fødsel samt Deres kones to breve og alle andre papirer, som enten middelbart eller umiddelbart kan bekræfte disse forklaringer, findes jo i den?"

"Ja, de gør!"

"Og De har intet imod, at de bliver efterset her, for at disse mennesker kan overbevises om, at det står i Deres magt straks at godtgøre Deres adkomster både juridisk og moralsk, og at De ufortøvet igen kan fordre rådighed over Deres egen søn? Har jeg forstået Dem?"

"Jeg kunne ikke have forstået mig selv bedre, sir."

"Nå," sagde Ralph og kastede brevtasken på bordet. "Lad dem så se efter, hvis de vil, men da det er originale dokumenter, vil jeg råde Dem til at stå tæt ved, mens de bliver undersøgt, da De ellers kunne være udsat for at miste nogle af dem."

Med disse ord satte Ralph sig uopfordret, pressede læberne sammen, der et øjeblik havde været svagt åbnet til et smil, lagde sine arme over kors og så for første gang på sin nevø.

Irriteret af hans sidste spydighed, kastede Nicholas ham et harmfuldt blik, men beherskede sig dog, så godt han kunne, og begyndte nøje at undersøge dokumenterne, hvormed John

Browdie hjalp ham. Der var intet ved dem, som kunne vække tvivl. Attesterne var behørigt underskrevet som uddrag af kirkebøgerne. Det første brev så ganske ud, som om det var blevet skrevet for flere år siden og derpå opbevaret. Håndskriften i det andet stemte nøjagtig med det, og der var desuden flere bestyrkende brudstykker af optegnelser og bemærkninger, som det var lige så vanskeligt at tvivle om.

"Kære Nicholas," sagde Kate, der havde set ivrigt over hans skulder, "kan dette virkelig forholde sig således? Er denne forklaring sandfærdig?"

"Jeg er bange for det," svarede Nicholas. "Hvad siger De, John?"

John kløede sig i nakken og rystede på hovedet, men sagde intet.

"Jeg må bede Dem lægge mærke til, frue," sagde Ralph til mrs. Nickleby, "at da drengen er umyndig og svag på forstanden, kunne vi have indfundet os her i aften udrustet med lovens magt og understøttet af en skare af dens drabanter. Og jeg havde upåtvivlelig også gjort det, hvis jeg ikke havde agtet Deres og Deres datters følelser."

"For *hendes* følelser har De godt nok lagt Deres agtelse for dagen," sagde Nicholas, idet han drog sin søster til sig.

"Tak," svarede Ralph. "Deres ros er en anbefaling!"

"Nå," sagde Squeers, "hvad skal der så ske? Droskehestene forkøler sig, hvis vi ikke tænker på at komme bort. Den ene af dem nyser allerede nu sådan, at den til sidst puster gadedøren op. Hvorledes lyder ordren? Skal den unge Snawley følge med os?"

"Nej, nej," svarede Smike, idet han veg tilbage og klyngede sig til Nicholas. "Jeg går ikke fra Dem!"

"Det er afskyeligt," sagde Snawley og vendte sig om mod sine venner for at søge bistand. "Er det derfor, at forældre sætter børn i verden?"

"Er det måske derfor, at forældre sætter børn i verden?" spurgte John og pegede med det samme på Squeers.

"Pas De Dem selv," svarede denne, idet han spottende tog sig om næsen.

"Skal jeg passe mig selv?" sagde John. "Nej, og der er heller ingen andre, som må blande sig i det, siger De, skolemester, for så længe ingen blander sig i det, kan De og Deres lige frit drive Deres uvæsen. Nå, hvor vil De hen? Kom ikke og træd mig på tæerne, mand, eller jeg skal lære Dem!"

John lod gerningen følge på ordet og puffede institutbestyreren, som gik hen mod Smike, så behændigt i brystet med sin albue, at han vaklede og tumlede baglæns over på Ralph og, da det var umuligt for ham at få ligevægt, rev han denne ned af stolen og faldt oven på ham.

Denne tilfældige omstændighed gav tegn til et afgørende skridt. Midt under den larm, som opstod af Smikes bønner og besværgelser, kvindernes skrigen og jamren og mændenes heftighed, blev der gjort forsøg på at bortføre den tabte søn. Squeers var allerede begyndt at trække ham ud, da Nicholas, som hidtil havde været i tvivl om, hvorledes han skulle bære sig ad, tog Squeers ved kraven og, idet han rystede ham således, at de tænder, han havde tilbage, klaprede i munden på ham, førte han ham høfligt ud på gangen og lukkede døren efter ham.

"Behag at gå samme vej, som Deres ven," sagde Nicholas til de andre to.

"Jeg vil have min søn!" sagde Snawley.

"Deres søn," svarede Nicholas, "har sit fri valg. Han foretrækker at blive her, og det skal han."

"Vil De ikke slippe ham?" spurgte Snawley.

"Om han så kun var en hund eller en rotte," svarede Nicholas, "ville jeg ikke slippe ham mod hans vilje, for at han skulle blive et offer for den råhed, som De vil overgive ham til."

"Hug denne Nickleby ned med en lysestage," råbte Squeers gennem nøglehullet, "og tag min hat med ud, for at han ikke skal stjæle den."

"Alt dette gør mig virkelig meget ondt," sagde mrs. Nickleby, der sammen med mrs. Browdie havde stået i en krog og bidt sig i fingrene, mens Kate ganske bleg, men fuldstændig rolig havde holdt sig tæt ved sin broder. "Alt dette gør mig virkelig meget ondt, og jeg ved såmænd ikke, hvad der er det bedste at gøre. Nicholas burde være den bedste dommer i denne sag, og det håber jeg, han er. Naturligvis er det meget besværligt at skulle passe på andre folks børn, skønt den unge Snawley er så villig og nyttig, som nogen, kan være, men det var rart, hvis det kunne blive ordnet på en eller anden venskabelig måde. Hvis den gamle mr. Snawley for eksempel ville forpligte sig til at betale noget vist for hans kost og logi, imod at vi påtog os at have fisk to gange om ugen og to gange budding eller klumper eller sådant noget, tror jeg, at det ville være tilfredsstillende og behageligt for alle parter."

Men da denne overenskomst, som hun foreslog med mange tårer og suk, ikke egnede sig til at afgøre det egentlige

tvistepunkt, var der ingen, der tog hensyn til det. Den stakkels mrs. Nickleby gav sig derfor til at oplyse mrs. Browdie om fordelene ved en sådan fremgangsmåde og de uheldige følger, det altid havde, at ingen ville høre på hende, når hun gav sine råd.

"Du," sagde Snawley til den forskrækkede Smike, "er en unaturlig, utaknemmelig, ukærlig dreng. Du vil ikke lade mig elske dig, når jeg ønsker det. Vil du følge hjem med, hvad?"

"Nej, nej!" råbte Smike og veg tilbage.

"Han har aldrig elsket nogen," brægede Squeers gennem nøglehullet. "Han har aldrig elsket mig, aldrig elsket Wackford, der dog er så god som en kerub. Hvorledes kan man da vente, at han skal elske sin fader? Han vil aldrig komme til at elske sin fader. Han ved ikke, hvad det er at have kærlighed til en fader. Han kender det ikke."

Snawley så et helt minut vist på sin søn, og idet han derpå dækkede øjnene med sin hånd og nok en gang holdt sin hat op i vejret, syntes han at være stærkt optaget af at beklage hans sorte utaknemmelighed. Derefter fo'r han med ærmet hen over øjnene, tog Squeers' hat og gik med den under den ene og sin egen under den anden arm langsomt og modfalden ud ad døren.

"Deres roman, sir," sagde Ralph, "er nu tilintetgjort, antager jeg. Der er ingen ukendt, ingen forfulgt ætling af en fornem mand, men en svagelig, halvtosset søn af en ringe, fattig kræmmer. Vi skal få at se, hvorledes Deres sympati smelter over for den nøgne kendsgerning."

"Det skal De," sagde Nicholas og pegede på døren.

"Men vær overbevist om," tilføjede Ralph, "at jeg intet øjeblik har troet, at De ville give slip på ham i aften. Deres stolthed, halsstarrighed og forfængelighed vil ikke tillade det. Disse må først kues, sir, bøjes, knuses, hvilket de snart skal blive. De langvarige og trættende bekymringer og omkostninger ved en proces i den mest trykkende skikkelse, dens kvaler fra time til time, dens mødige dage og søvnløse nætter – det vil jeg prøve Dem med og knække Deres stolte mod, hvor stærkt De nu end tror, at det er. Og når De har forvandlet dette hus til et Helvede og hævner Dem for disse genvordigheder på denne ynkværdige person – hvilket De vil, jeg kender Dem – og på Dem, der nu anser Dem for en ung, vingestærk helt, så skal vi gøre vort gamle mellemværende op og se, hvem af os der bliver kreditor og står sig bedst – endog i verdens øjne."

Ralph Nickleby gik, men mr. Squeers, der havde hørt noget af hans slutningstale og nu skruet sig op til en utrolig grad af afmægtig ondskabsfuldhed, kunne ikke bare sig for at vende tilbage til døren og der gøre en halv snes krumspring sammen med forskellige afskyelige vrængninger og ansigtsfordrejelser, som skulle tilkendegive hans triumferende tillid til Nicholas' fald og nederlag. Efter denne krigsdans, i hvilken hans korte bukser og store støvler havde spillet en iøjnefaldende rolle, fulgte han sine venner, og familien fik nu ro til at anstille betragtninger over tildragelsen.

46

Kaster noget lys over Nicholas' kærlighed, men om til gavn eller skade, må læseren selv afgøre.

Efter en omhyggelig overvejelse af den pinefulde og vanskelige stilling, han var blevet bragt i, besluttede Nicholas uforbeholdent at oplyse de kærlige brødre om den. Han benyttede derfor den første lejlighed, da han var alene med mr. Charles Cheeryble til at fortælle ham Smikes lille historie. Beskedent, men samtidig bestemt udtrykte han det håb, at den gamle herre ville anse ham for berettiget til at skride til den yderlighed at stille sig mellem fader og søn og bestyrke sønnen i hans ulydighed, selv om hans skræk og rædsel for hans fader måtte synes og upåtvivlelig også ville blive skildret som noget så oprørende unaturligt, at de, som understøttede ham i det, måtte blive genstand for almindelig afsky og foragt.

"Så dybt rodfæstet synes hans rædsel for denne mand at være," sagde Nicholas, "at jeg knap kan tænke mig, at han virkelig er hans søn. Naturen synes ikke at have nedlagt en eneste gnist kærlighed til ham i hans bryst, og den kan dog umuligt tage fejl."

"Min kære ven," svarede broder Charles, "De begår her den almindelige vildfarelse at beskylde naturen for ting, den ikke har det mindste at gøre med, og som den ikke på nogen måde er ansvarlig for. Man taler om naturen som et begreb og taber imidlertid det virkelig naturlige af syne. Her bliver nu en

stakkels knægt, som aldrig har kendt en faders omhu og som i hele sit liv næsten ikke har kendt andet end sorger og lidelser, fremstillet for en mand, der siges at være hans fader, og hvis første skridt går ud på at gøre ende på hans få tilfredse timer, overgive ham til hans tidligere kår og berøve ham den eneste ven, han har haft, nemlig Dem selv. Havde naturen i et sådant tilfælde nedlagt så meget som en eneste hemmelig attrå i knægtens bryst, som havde drevet ham hen mod hans fader og bort fra Dem, ville den være en løgner og en tåbe."

Nicholas glædede sig over at høre den gamle herre tale så varmt, men i håb om, at han måske endnu ville sige noget mere af samme indhold, gav han intet svar.

"Den samme vildfarelse viser sig over alt i en eller anden skikkelse," sagde broder Charles. "Forældre, som aldrig selv har vist sig kærlige, klager over mangel på naturlig kærlighed hos deres børn; børn, som aldrig har vist deres forældre den ærefrygt, de skylder dem, klager over mangel på naturlig følelse hos disse; lovgivere, som ser, at begge er så ulykkelige, fordi deres følelser ikke har fået nok af livets sol til at kunne udvikle sig, holder moralske forelæsninger over både forældre og børn og råber på, at selv naturens bånd bliver ringeagtede. Naturlige følelser og drifter, min kære ven, er de skønneste af den Almægtiges værker, men de må, ligesom andre af hans skønne værker, næres og plejes, da det ellers er lige så naturligt, at de svinder hen og fortrænges af ny følelser, som det er, at Jordens yndigste frembringelser, når de ikke passes, kvæles af ukrudt og torne. Jeg ville ønske, at menneskene kunne bringes til at tænke over dette og, idet de lidt oftere i rette tid huskede på naturlige forpligtelser, talte lidt mindre om dem i urette tid."

Broder Charles, der havde talt sig varm, gjorde nu et ophold for at køle sig og fortsatte derpå:

"De undrer Dem vist over, kære ven, at jeg hørte på Deres fortælling med så ringe forbavselse. Men det er let forklaret; Deres onkel har været her i formiddags."

Nicholas rødmede og trak sig et par skridt tilbage.

"Ja," sagde den gamle herre og slog kraftigt i pulten, "her – i dette værelse. Han ville ikke låne øre til fornuft, følelse eller retfærdighed. Men broder Ned gik ham hårdt på klingen – broder Ned kunne få en sten til at smelte."

"Han kom for –" begyndte Nicholas.

"At beklage sig over Dem," svarede broder Charles, "for at forgifte vore øren med bagtalelser og løgne, men det nyttede ham ikke, og han måtte gå, efter at have hørt nogle gavnlige sandheder oven i købet. Broder Ned er en sand løve, og det samme er Tim Linkinwater; Tim er formelig en løve. Vi kaldte Tim ind, for at han skulle gøre begyndelsen, og Tim fo'r løs på ham, førend man kunne tælle til tre."

"Hvorledes skal jeg kunne takke Dem for alle de store forpligtelser, De hver dag pålægger mig?" sagde Nicholas.

"Ved at tie om dem, kære ven," svarede broder Charles. "De skal få Deres ret. I det mindste skal der ikke ske Dem uret. Ingen af dem, der hører sammen med Dem, skal der ske uret. Man skal ikke krumme et hår hverken på Deres, knægtens, Deres moders eller Deres søsters hoved. Det har jeg sagt, det har broder Ned sagt, det har Tim Linkinwater sagt, det har vi alle sagt, og vi skal alle holde vort ord. Jeg har set faderen – hvis han er faderen – og det er han vel. Han er en barbar og en hykler. Jeg sagde til ham: "De er en barbar, sir." Det gjorde jeg.

Jeg sagde: "De er en barbar, sir." Og det glæder mig – det glæder mig meget, at jeg sagde ham, at han var en barbar – glæder mig overmåde meget."

Imidlertid var broder Charles blevet så vred, at Nicholas mente, han burde sige et ord, men så snart han prøvede på det, lagde mr. Cheeryble sin hånd sagte på hans arm og pegede på en stol.

"Dermed er sagen forbi for øjeblikket," sagde den gode gamle herre og tørrede sig i ansigtet. "Bring den ikke på bane igen med et eneste ord. Jeg vil tale med Dem om en anden ting – om en ting i fortrolighed, mr. Nickleby. Vi må atter være rolige, det må vi."

Efter et par slag frem og tilbage i værelset satte han sig, flyttede sin stol nærmere hen til Nicholas og sagde så:

"Jeg har i sinde at bruge Dem i et fortroligt og kildent hverv, kære ven."

"De kunne bruge mange dygtigere sendebude, sir," sagde Nicholas, "men et mere pålideligt og ivrigere drister jeg mig til at sige, vil De ikke kunne finde."

"Det er jeg fuldkommen overbevist om," svarede broder Charles. "Og De vil også tro mig, når jeg siger Dem, at dette hverv gælder en ung dame."

"En ung dame, sir?" udbrød Nicholas, dirrende af begærlighed efter at få mere at høre.

"En meget smuk ung dame," sagde mr. Cheeryble alvorligt.

"Bliv ved, sir," svarede Nicholas.

"Jeg tænker på, hvorledes jeg skal bære mig ad," sagde broder Charles i en sørgmodig tone, som det forekom hans unge ven, og ligesom med et udtryk af smerte. "De så tilfældigvis en

formiddag en ung dame falde i afmagt her i denne stue. Husker De det? De har måske glemt –"

"Å nej," svarede Nicholas hurtigt, "jeg – jeg – husker det overmåde godt."

"Det er den dame, jeg taler om," sagde broder Charles. Nicholas tænkte en hel del, men kunne ikke sige et eneste ord.

"Hun er en datter," sagde mr. Cheeryble, "af en dame, som jeg, mens hun selv var en smuk pige, og jeg mange, mange år yngre – det kommer mig så underligt for nu, at udtale dette ord – elskede ømt og inderligt. De smiler måske ved at høre en gråhåret mand tale om sådanne ting, og De fornærmer mig ikke med det. Da jeg var i Deres alder havde jeg vist gjort det samme."

"Det føler jeg slet ikke tilbøjelighed til," sagde Nicholas.

"Min kære broder Ned skulle have været gift med hendes søster," fortsatte Cheeryble, "men hun døde. Damen er også død for mange år siden. Hun giftede sig efter sit hjertes valg, og gid jeg kunne tilføje, at hun senere havde været så lykkelig, som Gud er mit vidne til, at jeg bad, hun måtte blive."

Der opstod et kort ophold, som Nicholas ikke afbrød.

"Hvis han var blevet så lidt berørt af genvordigheder og ulykker, som jeg af mit inderste hjerte – for hendes skyld – ønskede, ville hans liv have været idel fred og glæde," sagde den gamle herre roligt. "Det må være nok at sige, at dette ikke blev tilfældet – at hun ikke blev lykkelig – at de kom i mange forlegenheder og ubehageligheder – at hun et år før sin død henvendte sig til mig som hendes gamle ven, sørgeligt forandret, sørgeligt medtaget, nedbøjet af lidelser og mishandlinger og næsten med et knust hjerte. Han benyttede

sig hellere end gerne af de penge, som jeg med glæde ville have øst ud som vand for at skaffe hende kun en times fred i sjælen, ja han sendte hende endog ofte herhen efter flere. Og dog gjorde han, mens han ødte dem, netop dette heldige udfald af hendes henvendelse til mig til grundlag for grusomme spydigheder og stiklerier. Han påstod, at hun med bitter anger tænkte på det valg, hun havde gjort, at hun havde giftet sig med ham af egennyttige og forfængelige bevæggrunde – han var en flot ung mand med fornemme bekendtskaber, da hun valgte ham til ægtefælle – og lod hende, kort sagt, på enhver uretfærdig og uvenlig måde føle bitterheden af den ødelæggelse og elendighed, som han alene havde pådraget sig ved sine udskejelser. Den gang var den omtalte unge dame kun et barn. Jeg så hende ikke igen før den formiddag, da De også så hende; men min nevø Frank –"

Nicholas fo'r sammen og bad med en utydelig undskyldning sin velynder blive ved.

"Min nevø Frank, siger jeg," fortsatte mr. Cheeryble, "mødte hende tilfældigvis og tabte hende næsten et minut senere af syne igen, to dage efter at han var kommet til England. Hendes fader holdt sig skjult for at undgå sine kreditorer og var bragt så godt som til gravens rand af fattigdom og sygdom, mens hun – dette barn, som man, når man ikke kendte visdommen i alle Himlens tilskikkelser, kunne fristes til at tro burde have været en bedre mand til velsignelse – standhaftigt trodsede savn, fornedrelse og alt, hvad der er skrækkeligt for et så ungt og fint væsens hjerte, for at ernære ham. I disse genvordigheder blev hun støttet af en trofast skabning, der tidligere havde tjent hos familien som kokkepige og nu var deres eneste tyende, men

som hvad godhed og troskab angik, kunne have været – ja kunne have været selv Tim Linkinwaters hustru."

Efter at have fortsat denne lovtale over den fattige tjenestepige med en kraft og inderlighed, som ikke kan beskrives, lagde broder Charles sig tilbage i sin stol og fortalte med større fatning resten af sin fortælling, som i det væsentlige indeholdt følgende:

Alene og uden hjælp havde denne unge pige kæmpet for ved sine hænders gerning at ernære ham. Hun afslog stolt ethvert tilbud fra sin afdøde moders venner om regelmæssig hjælp og bistand, fordi disse tilbud blev gjort afhængige af, at hun forlod sin fader, den ulykkelige, venneløse mand. Af en medfødt fin følelse undså hun sig desuden for at henvende sig til det trofaste og ædle hjerte, som han hadede og trods dets store og rene godhed havde forurettet så dybt ved fordrejelser og slet omtale. Trods den højeste grad af fattigdom og sorg havde hun slidt og slæbt uden at vende sig bort fra sin opgave, uden at trættes af den pirrelige og mørke patient, som ikke blev holdt oppe af trøsterige erindringer om fortiden eller af håb til fremtiden. Hun havde aldrig længtes efter de behageligheder, hun havde afslået, eller beklaget den hårde skæbne, hun frivilligt havde underkastet sig. Ethvert lille talent, som hun i bedre dage havde tilegnet sig, var blevet anvendt i hendes øjemed og rettet på dette ene formål. I to lange år havde hun arbejdet om dagen og ofte også om natten, brugt nålen, penslen og pennen og som timelærerinde fundet sig i alle de luner og uforskammetheder, som kvinder – og det koner med døtre – kun alt for ofte finder en fornøjelse i at vise over for personer af deres eget køn, der tjener i sådanne stillinger, som

om de var skinsyge over den højere intelligens, de er nødsaget til at ty til – uforskammetheder, som i ni af ti tilfælde vises mod de hæderligste og agtværdigste mennesker og langt overgår alt, hvad den mest hjerteløse hestepranger ville vise mod sin staldkarl. Men skønt hun i to lange år havde arbejdet på denne måde uden at blive træt, var det ikke lykkedes hende at nå sit livs eneste mål, så at hun, overvældet af forlegenheder og skuffelser, til sidst blev nødt til at opsøge sin moders gamle ven og med bristefærdigt hjerte betro sig til ham.

"Hvis jeg havde været fattig," sagde broder Charles med tindrende øjne, "hvis jeg havde været fattig, kære mr. Nickleby, hvilket jeg Gud være lovet ikke er, så ville jeg – og det ville naturligvis enhver under sådanne omstændigheder – have nægtet mig livets første nødvendigheder, men selv som sagen nu står, er den allerede vanskelig nok. Hvis hendes fader var død, ville det være let, da hun så skulle dele og oplive det lykkelige hjem, som broder Ned og jeg kunne have, som om hun havde været vor datter eller søster. Men han lever endnu, uden at nogen kan hjælpe ham; det er blevet forsøgt mange gange, og jeg ved, at han ikke er blevet opgivet uden god grund."

"Kunne hun ikke lade sig formå til –" Nicholas standsede, da han var kommet så langt.

"Til at forlade ham?" sagde broder Charles. "Hvem kunne opfordre et barn til at forlade sin fader? Sådanne opfordringer, med den indskrænkning, at hun undertiden kunne besøge ham, er blevet rettet til hende, men altid med det samme udfald."

"Er han god mod hende?" spurgte Nicholas, "gengælder han hendes kærlighed?"

"Virkelig godhed, opofrende, selvfornægtende godhed ligger ikke i hans natur," svarede mr. Cheeryble, "men den slags godhed, han kender til, viser han hende, så vidt jeg ved. Moderen var en blid, kærlig, trofast skabning, og skønt han fra deres bryllupsdag til hendes død pinte hende så grusomt og ubarmhjertigt, som noget menneske kan, ophørte hun dog aldrig at elske ham. På sit dødsleje pålagte hun datteren at tage sig af ham, og datteren har aldrig glemt og vil aldrig glemme det."

"Har De ingen indflydelse på ham?" spurgte Nicholas.

"Jeg? Mindst af alle i verden. Han er i den grad hadefuld og skinsyg på mig, at hvis han erfarede, at hans datter havde åbnet sit hjerte for mig, ville han gøre hendes liv ulykkeligt med sine bebrejdelser, selv om han – så inkonsekvent og egenkærlig er hans karakter – selv om han, om han også vidste, at hver eneste penny, hun havde, var kommet fra mig, ikke ville opgive et eneste personligt ønske, som kunne tilfredsstilles ved den mest hensynsløse anvendelse af hendes ringe midler."

"Det er jo en unaturlig slyngel!" sagde Nicholas forbitret.

"Vi vil ikke bruge hårde ord," sagde broder Charles blidt, "men rette os efter de omstændigheder, den unge dame er i. Den hjælp, jeg har bevæget hende til at modtage, har jeg på hendes eget indstændige ønske været nødt til at udstykke i de mindste dele, for at han ikke, når han så, hvor let pengene bragtes til veje, skulle øde dem mere letsindigt, end han er vant til. Hun er kommet hemmeligt om aftenen for at hente hver smule, men jeg kan ikke udholde, at det bliver ved at gå således, mr. Nickleby; jeg kan virkelig ikke udholde det."

Det kom da lidt efter lidt for dagen, at tvillingerne havde udklækket mangfoldige planer for at hjælpe den unge dame på en fin og betænksom måde og uden at hendes fader fik mistanke om, fra hvilken kilde hjælpen stammede, og at de til sidst havde anset det for bedst at lade, som om de købte hendes malerier og galanteriarbejder til høje priser og som om der stadig var efterspørgsel efter dem.

Da det i dette øjemed var nødvendigt, at en eller anden gav sig ud for en mand, som handlede med sådanne varer, havde de efter modent overlæg besluttet, at Nicholas skulle spille denne rolle.

"Da han kender både mig og min broder Ned," sagde broder Charles, "kan ingen af os bruges til det. Frank er en meget god fyr, en meget rar fyr, men vi er bange for, at han kunne vise sig lidt flygtig og ubetænksom i denne kildne sag, og at han måske – at han, kort sagt, er alt for overfladisk en natur – for hun er dejlig, sir, ganske som hendes moder –; ved at forelske sig i hende, førend han ret var kommet på det rene med sig selv, kunne han volde det uskyldige hjerte, som vi så gerne ville være beskedne redskaber til efterhånden at gøre lykkelig, sorg og smerte. Han fattede levende deltagelse for hendes skæbne den første gang, han traf hende, og af de oplysninger, vi har indhentet om ham, har vi erfaret, at det var for hendes skyld, han indlod sig i det klammeri, som gjorde Dem og ham bekendte med hinanden."

Nicholas fremstammede noget om, at han allerede tidligere havde haft en anelse om muligheden af dette, og fortalte til forklaring af, hvorledes det var faldet ham ind, når og hvor han selv havde set den unge dame.

"Nå," sagde broder Charles, "så indser De altså, at han heller ikke kan bruges. Om Tim Linkinwater kan der nu slet ikke være tale, da Tim er en så frygtelig karl, at han ikke ville kunne tæmme sig, men rage uklar med faderen, førend han havde været fem minutter i huset. De ved ikke, hvorledes Tim er, når han bliver ophidset af noget, som gør stærkt indtryk på hans følelser – da er han skrækkelig, er Tim Linkinwater, virkelig skrækkelig. Til Dem derimod kan vi have fuldstændig tillid; hos Dem har vi set, og det er ganske det samme, da der ingen forskel er mellem mig og min broder Ned, kun med undtagelse af, – at han er det herligste menneske, der nogen sinde har været til, og at han ikke har og aldrig vil få sin mage her på Jorden – hos Dem har vi set huslige dyder og en fin følelse, som netop gør Dem egnet til dette hverv. De er manden."

"Men den unge dame, sir," sagde Nicholas, der følte sig så forlegen, at han havde den største møje med at sige noget, "er – er hun vidende om dette uskyldige bedrageri?"

"Ja, ja," svarede mr. Cheeryble, "hun ved, at De kommer fra os, hvorimod hun ikke ved andet, end at vi vil afhænde de små frembringelser, som De køber af hende, og hun kan måske, hvis De bærer Dem klogt, det vil sige, rigtig klogt ad, bringes til at tro, at vi – at vi tjener på dem. Hvad? – Hvad?"

I sin barnlige og kærlige enfold var broder Charles så glad, og muligheden af, at den unge dame kunne komme til at tro, at hun ingen forbindtlighed skyldte ham, gjorde ham så lykkelig, at Nicholas ikke ville udtrykke tvivl om det.

Derimod svævede der i al denne tid en tilståelse på spidsen af hans tunge om, at de selvsamme indvendinger, som mr. Cheeryble havde anført imod at bruge sin brodersøn til dette

ærinde, med lige så stor styrke og grund kunne gøres gældende mod ham selv, og han var mange gange lige ved at tilstå sine følelser og bede sig fritaget for hvervet. Men lige så ofte fulgte der i hælene på denne tilskyndelse en anden, som opfordrede ham til at lade være og beholde sin hemmelighed for sig selv.

"Hvorfor," tænkte han, "hvorfor skulle jeg lægge hindringer i vejen for denne ædle og menneskekærlige plan? Selv om jeg nu også elsker og ærer denne yndige skabning, ville jeg da ikke synes at være en hovmodig og indbildsk gæk, hvis jeg for alvor sagde, at der kunne være fare for, at hun forelskede sig i mig? Og desuden, har jeg da ingen tillid til mig selv? Byder æren mig ikke at undertrykke disse tanker? Har denne fortræffelige mand ikke ret til min bedste og oprigtigste bistand, og bør noget hensyn til mig selv holde mig fra at yde ham den?"

Efter at have gjort sig selv disse spørgsmål svarede Nicholas i tankerne med stærkt eftertryk: "Nej!" og besluttede højmodigt, i den tro, at han var den mest samvittighedsfulde og glorværdigste martyr, at gøre, hvad han, hvis han havde ransaget sit hjerte lidt nøjere, ville have fundet, at han ikke kunne lade være med. Et sådant gøglespil driver vi med os selv, så vi endog forvandler vore svagheder til de mest standhaftige og mest ophøjede dyder.

Mr. Cheeryble, der naturligvis ingen anelse havde om, at hans unge ven havde sådanne tanker, gav ham derpå de fornødne forskrifter med hensyn til hans første besøg, som skulle aflægges den næste formiddag, og da alt således foreløbig var ordnet og der var pålagt Nicholas den strengeste tavshed, gik han hjem i dybe tanker.

Det sted, mr. Cheeryble havde henvist ham til, bestod af en række simple og ikke overdrevent renlige huse inden for King's Bench-fængslets "linjer". Disse "linjer" udgør et til gældsfængslet stødende fristed og indbefatter en halv snes gader, hvor skyldnere, som kan tilvejebringe penge til svære renter til deres kreditorer, kan bo ifølge de vise bestemmelser i de samme oplyste love, som lader den skyldner, der ikke kan skaffe penge, sulte ihjel i fængslet uden føde, klæder, husly eller varme, hvilket alt sammen dog tilstås de afskyeligste forbrydere. Loven har mange morsomme ideer, men ingen er så morsom eller praktisk vittig som den, der forudsætter, at alle mennesker er lige i lovens upartiske øjne, og at alle fordele ved den kan opnås lige godt af alle mennesker uden hensyn til indholdet af deres lommer.

Nicholas vandrede hen mod den af mr. Cheeryble angivne husrække uden at bryde sit hoved med sådanne ting, og med bankende hjerte nåede han omsider, efter at være kommet igennem en meget smudsig og støvet forstad, hvis væsentligste og mest fremragende ejendommeligheder syntes at bestå af småteatre, østers, ingefærøl, trillevogne, grøntsager og marskandiserbutikker, denne husrække. Foran den var der nogle små haver, som var forsømte og tjente til små folde, som støvet samlede sig i, indtil blæsten kom omkring hjørnet og hvirvlede det ned ad gaden. Han åbnede den brøstfældige låge, som, idet den dinglede på sine knækkede hængsler foran en af disse haver, halvt indlod og halvt afviste den kommende, og bankede med skælvende hånd på gadedøren.

Det var en lurvet husfacade med meget mørke vinduer, meget små jalousier og meget smudsige musselinsgardiner,

som flagrede bag de nederste ruder på løse og slatne snore. Og heller ikke syntes det indre at skulle gøre de ydre forjættelser til usandhed, da der lå afbleget tæppetøj på trappen og afbleget voksdug på gangen. En mand dampede på en tobakspibe i dagligstuen til gaden, mens konen uden for dagligstuen til gården havde travlt med at smøre en himmelseng ind med terpentin, ligesom for at forberede modtagelsen af en ny logerende.

Nicholas fik mere end tid nok til at gøre disse iagttagelser, mens den lille dreng, som gik ærinder for de logerende, klaprede ned ad køkkentrappen og i en kælder langt borte skrålede på miss Brays pige. Da hun kom til stede og bad ham følge med sig, kom Nicholas til at røbe større uro og ængstelighed, end der var en naturlig følge af, at han havde spurgt efter den unge dame. Han gik imidlertid ovenpå og blev vist ind i et værelse til gaden, og der, ved vinduet ved et lille bord med tegneapparater, sad den dejlige pige, der havde optaget hans tanker så stærkt, og som nu efter den ny og levende deltagelse, hendes historie havde vakt hos Nicholas, i hans øjne syntes at være tusinde gange dejligere, end han havde tænkt sig.

Men hvor gik ikke den ynde og sirlighed, hun havde bredt ud over det kummerligt møblerede værelse, Nicholas til hjertet! Blomster, planter, fugle, harpen, det gamle piano, hvis toner havde klinget så yndige i svundne dage – hvor mange kampe havde det ikke kostet hende at beholde disse to sidste led af den sprængte kæde, som endnu bandt hende til hendes hjem? Hvor megen standhaftig tålmodighed og hvor mange blide følelser var ikke knyttede til enhver ubetydelig prydelse, hun havde

beskæftiget sig med i sin fritid, og som bar præget af den tillokkende ynde, der findes ved enhver smagfuld frembringelse af kvindens hånd? Det forekom ham, som om Himlens smil hvilede over det lille værelse, som om et så ungt og svagt væsens skønne opofrelse havde bredt sine stråler ud over de livløse genstande rundt omkring og gjort dem lige så skønne som hun selv; som om den strålekrans, de gamle malere omgiver de skinnende engle med i en skyldfri verden, spillede om en med dem beslægtet skabning, og at dens lys blev synligt for ham.

Og dog befandt Nicholas sig inden for King's Bench-fængslets linjer. Ja, havde han været i Italien, havde solen været ved at gå ned og stedet en statelig terrasse! Men der er en stor himmel over hele verden og, hvad enten den er blå eller overtrukket med skyer, så er det dog den samme himmel på den anden side af den, så han behøvede ikke at føle samvittighedsnag, fordi han tænkte, som han gjorde.

Man må ikke tro, at han omfattede alt med ét blik; han havde endnu ikke lagt mærke til en syg mand, der sad, støttet af puder, i en lænestol og først tiltrak sig hans opmærksomhed, da han rokkede og urolig og utålmodig rørte sig. Han var næppe halvtreds år, men så udmagret, at han så ud, som om han var langt ældre. Hans træk frembød levningerne af et smukt ansigt, men et ansigt, hvori det var langt lettere at finde sporene af heftige og ustyrlige lidenskaber end noget udtryk, der ville have gjort et langt mindre smukt ansigt mere tiltalende. Han var gul og gusten og hans lemmer og legeme bogstaveligt udtærede lige til knoklerne, men alligevel havde de store, indfaldne øjne endnu noget af deres gamle ild, der syntes at blusse op, da han

med en tyk stok, som han syntes at have støttet sig på, utålmodigt stødte i gulvet og kaldte på sin datter.

"Hvem er det, Madeline? – Hvad vil han? – Hvem har sagt, at en fremmed kunne få os i tale? Hvad er det?"

"Jeg tror –" begyndte den unge dame, idet hun til svar på Nicholas' hilsen forvirret bøjede hovedet.

"Du tror altid," svarede hendes fader opfarende, "hvad er det?"

Imidlertid havde Nicholas fattet sig så meget, at han selv kunne tale, hvorfor han sagde, at han var kommet for at bestille et par håndskærme og noget malet fløjl til en ottoman, som alt sammen skulle være af det sirligste mønster, da det ikke kom an på tid eller pris. Han skulle samtidig med mange taksigelser betale de to tegninger, hvorfor han gik hen til det lille bord og lagde en forseglet konvolut med en seddel i på det.

"Se efter, om pengene er rigtige, Madeline," sagde faderen. "Luk brevet op, barn."

"Jeg er sikker på, at de er rigtige, fader."

"Kom med det!" sagde mr. Bray, idet han strakte hånden ud og utålmodigt åbnede og lukkede de knoklede fingre. "Lad mig se. Hvor kan du dog tale således, Madeline? Du er sikker på – hvor kan du være sikker på sådan noget? Fem pund – nå, det er rigtigt."

"Ja," svarede Madeline og bøjede sig over ham. Hun havde så travlt med at ordne puderne, at Nicholas ikke kunne se hendes ansigt, men idet hun bukkede sig, troede han at se en tåre falde.

"Ring på klokken, ring på klokken," sagde den syge mand med den samme nervøse ivrighed og pegede på den med en så

rystende hånd, at sedlen raslede i luften. "Sig hende, at hun skal få den byttet – skaffe mig en avis – købe mig nogle druer – en flaske af den vin, jeg drak i forrige uge – og – og jeg glemmer halvdelen af det, jeg trænger til, men hun kan gå igen. Lad hende først hente det – først det. Nå, Madeline, skynd dig, skynd dig. Gode Gud, hvor du er langsom."

"Han husker ikke på *hendes* fornødenheder," tænkte Nicholas, og måske udtrykte hans ansigt noget af denne tanke, for den syge vendte sig barsk om imod ham og spurgte, om han ventede på at få kvittering.

"Det behøves slet ikke," sagde Nicholas.

"Behøves ikke! Hvad vil De sige med det, sir? Behøves ikke! Tror De, at De bringer os Deres usle penge som gunst og gave eller som vederlag for modtaget arbejde? For pokker, sir, fordi De ikke kan vurdere den tid og smag, der bliver anvendt på de varer, som De handler med, tror De derfor, at De giver Deres penge bort? Ved De, at De taler med en gentleman, som i sin tid kunne have købt halvtreds mennesker som Dem med alt, hvad De ejer? Hvad mener De?"

"Jeg mener kun, at da jeg vil komme til at slutte mange handler med denne dame, hvis hun vil være så god at tillade det, vil jeg ikke ulejlige hende med sådanne formaliteter," sagde Nicholas.

"Og jeg mener, med Deres tilladelse, at vi vil bruge så mange formaliteter som muligt," svarede faderen. "Min datter forlanger ingen opmærksomhed af Dem eller nogen, og De må derfor have den godhed at holde Dem strengt til Deres fag og ikke overskride grænserne for det. Skal enhver ussel kræmmer

allerede begynde at ynke hende? Det er på min ære smukt! Giv ham en kvittering, Madeline, og husk på altid at gøre det."

Mens hun lod, som om hun skrev kvitteringen, og Nicholas grundede over den påfaldende, men ingenlunde ualmindelige karakter, han fik lejlighed til at iagttage, sank patienten, der syntes at lide store legemlige smerter, tilbage i sin stol og fremstønnede med mat stemme en klage over, at pigen allerede havde været en time borte, og at alle syntes at have sammensværget sig imod ham.

"Hvornår," sagde Nicholas, idet han tog papiret, "hvornår skal jeg – komme igen?"

"Når man beder Dem om det, ikke før. Vær ikke så påtrængende. Hvornår skal han komme igen, Madeline?"

"Å, ikke så snart – ikke i de første tre-fire uger, jeg kan undvære det," sagde den unge dame ivrigt.

"Men hvorledes kan vi undvære det?" indvendte faderen hviskende. "Tre-fire uger, Madeline!"

"Så før, hvis De behager," sagde hun til Nicholas.

"Tre-fire uger!" mumlede faderen. "Madeline, hvad i al verden – intet at bestille i tre-fire uger!"

"Det er en lang tid, frøken," sagde Nicholas.

"Synes De?" svarede faderen heftig. "Hvis jeg ville tigge, sir, og nedlade mig til at søge hjælp hos folk, som jeg foragter, ville tre-fire *måneder* ikke være nogen lang tid – ville tre-fire *år* ikke være nogen lang tid, det vil sige, hvis jeg foretrak at være afhængig, men da det ikke er tilfældet, kan De komme igen om otte dage."

Nicholas bukkede dybt for den unge dame og gik, idet han spekulerede over mr. Brays tanker om uafhængighed og fromt

håbede, at der kun var få sådanne uafhængige sjæle, som nedlod sig til at omgås lavere væsener. Idet han gik ned ad trappen, hørte han lette skridt ovenover og lagde mærke til, at den unge dame stod der og så frygtsomt efter ham, som om hun tænkte på at kalde ham tilbage. Det bedste middel til at afgøre dette spørgsmål var straks at vende om, og det gjorde Nicholas.

"Jeg ved ikke, om det er rigtigt af mig at bede Dem om det, sir," sagde Madeline noget forvirret, "men tal ikke til min afdøde moders kære venner om, hvad der er foregået her i dag. Han har lidt meget og er syg. Jeg beder Dem om det, sir, som en tjeneste, en gunst, De viser mig."

"De behøver kun at udtrykke et ønske," sagde Nicholas med varme, "og jeg vil vove mit liv for at opfylde det."

"De overdriver, sir."

"Nej, jeg er kun ærlig og oprigtig," svarede Nicholas, hvis læber dirrede, mens ordene kom frem, "hvis noget menneske nogen sinde har været ærlig. Jeg forstår ikke at lægge skjul på mine følelser, og om jeg også gjorde det, ville jeg dog ikke skjule mit hjerte for Dem. Da jeg kender Deres historie, bedste frøken, og føler, hvad mennesker og engle må føle ved at høre og se sådanne ting, besværger jeg Dem at tro, at jeg vil lade mit liv for at tjene Dem."

Den unge dame vendte hovedet bort og græd åbenbart.

"Tilgiv mig," sagde Nicholas med ærbødig inderlighed, "hvis jeg synes at sige for meget eller misbruge den tillid, der er blevet vist mig. Men jeg kan ikke forlade Dem og lade, som om min medfølelse og deltagelse var ophørt med fuldbyrdelsen af mit hverv. Jeg er Deres trofaste tjener og Dem hengiven af et

rent hjerte og med den dybeste ærbødighed, således som min pligt imod ham, der har sendt mig, byder mig. Hvis jeg mente mere eller mindre end dette, ville jeg være uværdig til hans agtelse og svigte min egen natur, der indgiver mig de ord, jeg udtaler."

Hun gjorde en bevægelse med hånden for at bede ham gå, men svarede ikke et ord. Nicholas kunne ikke sige noget og trak sig tilbage, og således endte hans første sammenkomst med Madeline Bray.

47

Ralph Nickleby har en samtale med en anden gammel ven. De lægger en plan, som lover dem begge fordele.

"Nu slår den tre kvarter," mumlede Newman Noggs og lyttede efter slagene af en kirkeklokke, "og jeg spiser klokken to. Han gør det med vilje. Det ligner ham!"

Det var i sin egen lille kontorhule og oppe på sin egen stol, at Newman holdt denne enetale, der, som de fleste af Newmans brummende enetaler, angik Ralph Nickleby.

"Jeg tror ikke," sagde han, "at han nogen sinde har haft lyst til andet end pund, shillings og pence, men efter dem er han også så grådig som en ulv. Jeg gad se ham blive nødt til at synke en af hver mønt. Pennyen ville være en drøj mundfuld, men kronen – ha, ha, ha!"

Efter at han igen var kommet i godt humør ved tanken om at se Ralph Nickleby tvinges til at synke et femshillingsstykke, tog han i sin pult en af den slags transportable flasker, der er kendt under navn af lommepufferter. Han rystede den, og den rislende og behagelige lyd gjorde hans træk mildere, og da han tog sig en klukkende slurk, blev de endnu mildere. Da han havde sat proppen i igen, smækkede han med stort velbehag med læberne, men begyndte derpå, da smagen imidlertid var dampet bort, atter at istemme sine klager.

"Fem minutter i tre," brummede han, "mere kan den nu ikke mangle, og jeg spiste morgenmad klokken otte, og hvad var det så for en morgenmad! Og min spisetid er klokken to. Jeg kunne jo have et lille pænt stykke varm steg stående hjemme, som blev fordærvet i al denne tid – hvor ved han fra, at jeg ikke har det? "Bliv, til jeg kommer tilbage. Bliv, til jeg kommer tilbage," den ene dag efter den anden. Hvorfor går du da altid ud i min spisetid – hvad? Er det måske ikke bare for at drille mig – hvad?"

Skønt disse ord blev udtalt meget højt, var det dog kun ud i luften, men opregningen af hans krænkelser syntes dog at gøre ham desperat. Han trykkede sin gamle hat fast på hovedet og erklærede, at der måtte komme, hvad der ville, så ville han nu lige på minuttet gå hen og spise til middag. Idet han iværksatte denne beslutning, var han allerede kommet ud på gangen, da lyden af hovednøglen i gadedøren bragte ham til hovedkulds at flygte tilbage.

"Der er han," brummede han, "og har nogen med sig. Nu vil det hedde: "Bliv, til denne herre er gået." Men det gør jeg ikke – den ting er klar."

Med disse ord smuttede Newman ind i et højt, tomt skab med to døre, den ene oven over den anden, og lukkede sig inde i det for at liste sig ud, så snart Ralph lykkelig og vel var kommet ind i sit eget værelse.

"Noggs!" råbte Ralph, "hvor er han nu, den karl? Noggs!"

Men Noggs sagde ikke et ord.

"Den hund er gået hen at spise til middag, selv om jeg pålagde ham at blive," mumlede Ralph, idet han så ind i kontoret og trak sit ur op af lommen. "Hm! De må heller gå

herind, Gride. Min kontorist er borte, og solen står lige på mit værelse. Her derimod er der køligt og skyggefuldt, hvis De vil tage til takke med lejligheden."

"Meget gerne, mr. Nickleby, meget gerne, alle lejligheder er mig lige gode. Det er jo meget pænt!"

Den person, som gav dette svar, var en lille, gammel mand på omtrent halvfjerds år, meget spinkel, meget krum og lidt skæv. Han var iført en grå frakke med smal krave, en gammeldags vest af sort, stribet silketøj og så stramme benklæder, at hans indskrumpede edderkoppeben viste sig i deres fulde hæslighed. Det eneste iøjnefaldende ved hans dragt var en stålurkæde, hvori der hang nogle store guldsigneter, og et sort bånd, som hans hår efter en gammel mode, som ellers næppe nogen fulgte, blev holdt sammen med i nakken. Hans næse og hage var spidse og fremstående, hans kinder var indfaldne af mangel på tænder, hans ansigt var gult og runkent, undtagen hvor kinderne var plettede med samme farve som et tørt vinteræble, og der, hvor hans skæg havde været, sad endnu nogle grå totter, der, ligesom hans buskede øjenbryn, syntes at tyde på, at de var udsprunget af en dårlig jordbund. Skikkelsens hele præg og holdning vidnede om en katteagtig sleskhed. Ansigtets udtryk var sammentrængt i et rynket smil, sammensat af underfundighed, vellyst, list og havesyge.

Således var den gamle Arthur Gride, i hvis ansigt der ikke var en rynke, i hvis klædningsstykke der ikke var en fold, som ikke udtrykte grådig og begærlig karrighed og noksom tilkendegav, at han hørte til samme klasse som Ralph Nickleby. Således var den gamle Arthur Gride, mens han sad på en lav stol og så op på Ralph Nickleby, der havde taget plads på den høje kontorstol og

med hænderne på sine knæ så ned på ham – et værdigt sidestykke til ham, hvad hans ærinde så var.

"Hvorledes har De haft det?" spurgte Gride, idet han lod, som om Ralphs helbredstilstand lå ham stærkt på sinde. "Jeg har ikke set Dem – å! ikke i –"

"Ikke i lang tid," sagde Ralph med et ejendommeligt smil, som viste, at han meget godt vidste, at hans ven ikke var kommet for at vise ham en høflighed. "Det var et rent slumpetræf, at De nu fik mig at se; jeg var allerede kommet til min dør, da De drejede om hjørnet."

"Jeg er meget heldig," bemærkede Gride.

"Det siger folk," svarede Ralph tørt.

Den gamle pengepuger nikkede med hagen og smilede, men gjorde ingen flere bemærkninger, så at de blev siddende en stund uden at tale, mens den ene tænkte på, hvorledes han bedst skulle narre den anden.

"Nå, Gride," sagde Ralph til sidst, "hvad er det så?"

"Hvor De går rask på, mr. Nickleby!" udbrød den anden, synligt lettet ved, at Ralph brød isen.

"Det synes kun således, fordi De selv er så langsom og gør så mange omveje," svarede Ralph. "Det er meget muligt, at Deres måde er den mest hensigtsmæssige, men jeg mangler øvelse i den."

"De er et født geni, mr. Nickleby," sagde gamle Arthur. "Klog, klog."

"Klog nok," svarede Ralph, "til at indse, at jeg vil have hele min klogskab nødig, når folk som De begynder at sige komplimenter. De ved, at jeg har været til stede, når De har

smigret og slesket for andre, og jeg husker meget godt, hvad det hver gang har ført til."

"Ha, ha, ha!" udbrød Arthur og gned sig i hænderne. "Ja, det gør De, det gør De sikkert. Ingen ved det bedre. Hvor det dog er fornøjeligt, at De således husker gamle dage. Ak Gud, ja!"

"Nå," sagde Ralph rolig, "hvad er det så, spørger jeg atter – hvad er det?"

"Hør ham!" udbrød den anden. "Han kan ikke engang lade være med at tænke på forretninger, mens vi snakker om gamle dage! Å Gud, hvad det dog er for en mand!"

"Hvilken af de gamle dage er det, De ønsker at kalde tilbage?" spurgte Ralph. "En af dem må det være, ellers ville De ikke have talt om dem."

"Han mistænker endog mig," udbrød gamle Arthur og rakte hænderne i vejret. "Endog mig – å Gud, endog mig. Hvad det dog er for en mand! Ha, ha, ha! Mr. Nickleby kan binde an med hele verden – der er ingen, som står sig mod ham. En kæmpe mellem dværge – en kæmpe!"

Ralph betragtede den gamle skælm med et roligt smil, mens han sladrede således, og Newman inde i skabet mærkede, at hjertet steg ham mere og mere op i halsen, alt som hans udsigt til at få middagsmad blev svagere og svagere.

"Jeg kommer til at føje ham," udbrød gamle Arthur, "han må have sin vilje – en egensindig mand, som skotterne siger – nå, nå, det er kloge folk, disse skotter – han vil tale om forretninger og ikke give sin tid bort for intet. Og han har fuldstændig ret. Tid er penge – tid er penge."

"Det har sikkert været en af vore, der har lavet det ordsprog," sagde Ralph. "Tid er penge, og det meget gode penge for dem,

der beregner deres renter efter den. Tid er penge! Ja, og tid *koster* penge – det er en temmelig kostbar artikel for visse folk, som vi kunne nævne, så sandt som jeg ikke har glemt min håndtering."

Til svar på dette udfald rakte gamle Arthur atter grinende hænderne i vejret og udbrød: "Hvad det dog er for en mand!" hvorpå han flyttede sin stol lidt nærmere hen til Ralphs og, idet han så op på hans ubevægelige ansigt, sagde:

"Hvad ville De sige, hvis jeg fortalte Dem, at jeg havde – havde i sinde at gifte mig?"

"Jeg ville sige," svarede Ralph med et koldt blik, "at De i en eller anden hensigt, som De selv bedst kender, fortalte mig en løgn, og at det hverken var den første gang og heller ikke vil blive den sidste, at jeg ikke blev overrasket og ikke lod mig narre."

"Så siger jeg Dem nu for ramme alvor, at jeg har det i sinde," sagde gamle Arthur.

"Og jeg siger Dem for ramme alvor," svarede Ralph, "hvad jeg sagde Dem i dette minut. Vent lidt, lad mig se på Dem. Der er en satanisk grådighed i Deres ansigt – hvad skal det betyde?"

"Dem kan jeg ikke narre, ved De nok," peb Arthur Gride, "om jeg også ville, kunne jeg ikke. Jeg – jeg – narre mr. Nickleby! Dværgen fører kæmpen bag lyset! Jeg spørger atter – hi, hi, hi! – hvad vil De sige, hvis jeg fortalte Dem, at jeg havde i sinde at gifte mig?"

"Med en eller anden gammel heks?" spurgte Ralph.

"Nej, nej," udbrød Arthur og gned sig henrykt i hænderne. "Skudt forbi, igen skudt forbi! Mr. Nickleby dog en gang på vildspor – rent på vildspor! Med en ung og smuk pige. frisk,

yndig, fortryllende og ikke nitten år. Sorte øjne – lange øjenhår – svulmende røde læber, som man længes efter at komme til at kysse, når man ser på dem – langt, lokket hår, som ens fingre klør efter at komme til at lege med – et liv så smækkert, at man uvilkårligt omfavner luften i den tanke, at man slynger sin arm om det – små fødder, der træder så let, at de næppe synes at røre ved jorden – at gifte sig med alt det, sir, alt det – hi, hi!"

"Dette er noget mere end almindeligt vås," sagde Ralph, efter at han med en krusning på læben havde hørt på den gamle synders henrykte udråb. "Pigens navn?"

"Å hvor klogt, hvor klogt! Se, hvor klogt det er!" udbrød gamle Arthur. "Han ved, at jeg trænger til hans hjælp, han ved, at han kan yde mig den, han ved, at det alt sammen må blive til hans fordel, og ser allerede det hele. Hendes navn – er der ingen, som kan høre os?"

"Hvem pokker skulle det være?" spurgte Ralph skarpt.

"Man kan jo ikke vide, om der ikke var nogen, som gik op eller ned ad trappen," sagde Arthur Gride efter at have set ud ad døren og omhyggeligt lukket den igen, "eller om Deres kontorist var kommet tilbage og lurede udenfor – kontorister og tjenestefolk har sådan et greb på at lure, og det ville være mig meget ubehageligt, hvis Noggs –"

"Fanden i vold med Noggs," sagde Ralph i en ærgerlig tone, "bliv De bare ved med, hvad De har at sige."

"Fanden i vold med Noggs, det har jeg såmænd ikke det allermindste imod," svarede gamle Arthur. "Hendes navn er –"

"Nå!" sagde Ralph gnaven over, at gamle Arthur igen gjorde et ophold, "hvad er det?"

"Madeline Bray."

Hvilke grunde der end kunne være til – og Arthur Gride syntes at have ventet det – at dette navn skulle have gjort indtryk på Ralph, eller hvilket indtryk det end virkelig gjorde på ham, så viste han det ikke, men gentog roligt navnet flere gange, som om han tænkte over, når og hvor han tidligere havde hørt det.

"Bray," sagde Ralph. "Bray – der var den unge Bray fra – men nej, han havde ingen datter."

"Husker De ikke Bray?" spurgte Arthur Gride.

"Nej," sagde Ralph og stirrede på ham med et intetsigende blik.

"Ikke Walter Bray? Den flotte fyr, som behandlede sin smukke kone så dårligt?"

"Hvis De vil minde mig om en bestemt flot fyr ved et sådant træk," svarede Ralph og trak på skuldrene, "så kommer jeg til at forveksle ham med ni tiendedele af alle de flotte fyre, jeg har kendt."

"Stille, stille! Den Bray, som nu bor inden for King's Bench-fængslets område," sagde gamle Arthur, "ham kan De ikke have glemt. Vi har begge gjort forretninger med ham. Han skylder Dem jo penge."

"Å *han*!" svarede Ralph. "Ja, ja, nu, da De taler om det. Nå, det er hans datter, hvad?"

Hvor naturligt dette end blev sagt, var det dog ikke så naturligt, at en beslægtet ånd som Arthur Gride ikke nok kunne have opdaget en plan fra Ralphs side om at lokke ham til langt udførligere beskrivelser og forklaringer, end han ville have indladt sig på, eller Ralph på nogen anden måde rimeligvis ville kunne skaffe sig, men gamle Arthur var så opsat på sit eget

anslag, at han lod sig overliste og ikke anede andet, end at det var hans gode vens alvor.

"Jeg vidste nok, at De ikke kunne have glemt ham, når De tænkte Dem et øjeblik om."

"De har ret," svarede Ralph, "men gamle Arthur Gride og giftermål er en forbindelse af ord, som meget dårligt passer sammen, gamle Arthur Gride og sorte øjne og øjenhår og læber, som man længes efter at komme til at kysse, når man ser på dem; langt, lokket hår, som ens fingre klør efter at komme til at lege med, og et liv, som man higer efter at komme til at omfavne, og små fødder, som ikke træder på noget – gamle Arthur Gride og alt det er endnu urimeligere, men at gamle Arthur Gride vil gifte sig med en datter af en ødelagt, "flot fyr" som bor ved King's Bench-fængslet, det er det urimeligste og utroligste af alt. Oprigtig talt, min gode Arthur Gride, ønsker De nogen hjælp af mig i den sag – og det gør De naturligvis, da De ellers ikke var kommet til mig – må De være ærlig og snakke rent ud af posen. Og frem for alt må De ikke fortælle mig, at det alt sammen vil blive til min fordel, da jeg alt for godt ved, at det også vil blive til Deres, og det en ret klækkelig fordel. Ellers havde De såmænd ikke Deres fingre i den suppe."

Ikke alene i Ralphs ord, men også i den tone, han udtalte dem i, og i de blikke, han ledsagede dem med, lå der så megen bitterhed og spydighed, at de kunne have bragt selv den gamle ågerkarls blod i kog og fået rødmen op i hans gustne kinder. Men alligevel viste han ingen vrede, han nøjedes med at udbryde ligesom før: "Hvad det dog er for en mand!" og virre med hovedet ligesom af en ubetvingelig glæde over hans pudsighed og skæmtefuldhed. Da han imidlertid af udtrykket i

Ralphs træk tydeligt så, at han gjorde bedst i snarest muligt at komme til sagen, blev han alvorlig og gik ind på dens egentlige marv og kerne.

Først dvælede han ved den omstændighed, at Madeline Bray ofrede sig for at ernære og underholde sin fader og var en slave af alle hans ønsker, samt at han ingen anden ven havde på jorden. Hertil svarede Ralph, at han havde hørt noget om det, og at hun, hvis hun havde kendt lidt mere til verden, ikke ville have været en sådan nar.

Dernæst udbredte Gride sig over faderens karakter, idet han forklarede, at selv om man ville indrømme, at han til gengæld holdt så meget af hende, som det var ham muligt, holdt han dog en hel del mere af sig selv. Ralph fandt det aldeles unødvendigt, at han udviklede dette nærmere, da det var så naturligt og sandsynligt.

Og for det tredje sagde gamle Gride, at pigen var en yndig og dejlig skabning, og at han virkelig havde lyst til at få hende til kone. Dette værdigede Ralph ikke noget andet svar end et barsk smil og et blik på den vindtørre gamle person, hvad der imidlertid talte tydeligt nok.

"Og nu," sagde Gride, "kommer vi til den lille plan, som jeg har lagt, da jeg, hvad jeg allerede burde have sagt Dem, endnu ikke har talt med faderen. Men det har De vel allerede gættet? Gud, hvilken ragekniv De dog er!"

"Så leg ikke med mig," sagde Ralph utålmodigt. "De kender jo ordsproget."

"Altid et svar på tungen, altid forberedt!" udbrød gamle Arthur og hævede beundrende hænder og øjne. "Hvilken lykke således at have svar på rede hånd og mange kontanter til at

understøtte dem med!" Derpå skiftede han pludselig tone og fortsatte: "Jeg har flere gange besøgt Bray i det sidste halve år. Det er nu netop et halvt år siden, jeg første gang så denne lækkerbidsken, og åh, hvilken lækkerbidsken er det ikke! Men det kommer ikke sagen ved. Han skylder mig sytten hundrede pund, og derfor har jeg ladet ham sætte."

"De taler, som om De var den eneste af hans kreditorer, der lader ham sidde," sagde Ralph og tog sin lommebog frem. "Jeg er i samme kasus, og mig skylder han ni hundrede og halvfjerds pund."

"Men De er også den eneste foruden mig, mr. Nickleby," sagde den gamle Arthur ivrigt, "den eneste foruden mig. Der var ingen flere, som brød sig om at betale fængselsomkostningerne for ham, da alle vidste, at De ville holde ham fast nok, kan jeg forsikre Dem. Vi faldt begge i den samme snare. Gud, sikken en faldgrube det var! Den ødelagde mig næsten. Vi lånte ham vore penge på veksler med kun ét navn foruden hans eget, men som enhver ville have taget for godt og lige så brugeligt som kontanter, men det viste sig at være – De ved nok hvad. Netop som vi kunne have faldet over ham, døde han som fallit. Dette tab havde nær ødelagt mig!"

"Videre med Deres plan," sagde Ralph. "Det er overflødigt, at De kommer med Deres forretningskneb her; der er ingen, som hører os."

"Det skader aldrig at tale således," svarede gamle Arthur fnisende, "enten der er nogen, som hører det eller ikke. Øvelse gør mesteren, ved De nok. Jeg vil nu tilbyde Bray at blive hans svigersøn på det ene simple vilkår, at så snart jeg er blevet viet, skal han få sin frihed og en pension, han kan leve som

gentleman af på den anden side af Kanalen. Han kan ikke leve længe, for jeg har forhørt mig hos hans læge, som forsikrer, at han lider af en uhelbredelig hjertesygdom. Når alle fordelene ved denne stilling bliver tilbørligt udviklet og fremstillet for ham, tror De så, at han kan modstå mig? Og kan han ikke modstå mig, hvor kan hans datter da modstå ham? Skulle jeg da ikke kunne få hende gjort til mrs. Arthur Gride – den smukke mrs. Arthur Gride – den søde unge – det kyllingeben – skulle jeg da ikke kunne få hende gjort til mrs. Arthur Gride om otte dage, en måned, en dag, når jeg selv vil?"

"Videre," sagde Ralph i en tone, hvis påtagne kulde dannede en sælsom modsætning til den henrykte piben, hans ven efterhånden havde svunget sig op til. "Videre, De er ikke kommet for at spørge mig om den slags."

"Gud, hvor De taler!" udbrød gamle Arthur og skubbede sig endnu tættere hen til Ralph. "Det er jeg naturligvis heller ikke. Jeg er kommet for at spørge Dem, hvad De, hvis det lykkes mig med faderen, vil have af mig for Deres tilgodehavende – fem shillings pr. pund – seks shillings og otte pence – ti shillings? Ja jeg vil gå til ti shillings for en ven som Dem; vi har jo altid stået på en god fod med hinanden, men så streng vil De ikke være mod mig, ved jeg nok. Nå, hvad er Deres mening?"

"Der er mere endnu," svarede Ralph lige ubevægelig.

"Ja, ja vist er der, men De lader mig ikke få tid," sagde Arthur Gride. "Jeg trænger til en medhjælper, en mand, der kan drive og presse en sag, hvad De kan bedre end nogen anden. Jeg kan det ikke, for jeg er en stakkels frygtsom, rådvild skabning. Når De nu får et godt afdrag på Deres tilgodehavende, som De for

længe siden har opgivet som tabt, viser De Dem jo nok som min ven og hjælper mig, ikke sandt?"

"Der er mere endnu," sagde Ralph.

"Nej, nej, der er virkelig ikke," forsikrede Arthur Gride.

"Jo vist er der så," sagde Ralph.

"Åh!" svarede gamle Arthur og lod, som om der pludselig gik et lys op for ham. "De mener noget mere endnu om mig selv og min plan? Ja vist, ganske vist. Skal jeg sige Dem, hvad det er?"

"Det er vist det bedste," svarede Ralph tørt.

"Jeg ville ikke have ulejliget Dem med det, da jeg antog, at Deres interesse ophørte med Deres egen delagtighed i sagen," sagde Arthur Gride. "Det er smukt af Dem at spørge om det. Gud, hvor det er smukt af Dem! Sæt da, at jeg vidste besked om en formue – en lille formue – en ganske lille formue, som dette smukke barn har ret til, som ingen ved eller kan vide noget om, som hendes mand kan putte i sin lomme, hvis han vidste, hvad jeg ved, ville det forklare –"

"Den hele historie," svarede Ralph og afbrød ham. "Lad mig nu overveje den sag og betænke mig på, hvad jeg skal have, hvis jeg hjælper Dem til, at det lykkes."

"Men vær ikke for streng," udbrød gamle Arthur og rakte med skælvende røst hænderne bønfaldende i vejret. "Vær ikke for streng imod mig. Det er virkelig en ganske lille formue. Lad det da være de ti shillings, så slutter vi akkorden. Det er mere, end jeg burde give, men De er så god – skal det være de ti? Slå nu til!"

Uden at ænse disse bønner blev Ralph siddende nogle minutter i dybe tanker og så imidlertid vist på Gride. Efter at have betænkt sig tilstrækkeligt brød han tavsheden, og man

kunne visselig ikke beskylde ham for at bruge unødige omsvøb eller for at undlade at gå lige løs på sagen.

"Hvis De uden mit vidende giftede Dem med denne pige," sagde Ralph, "så måtte De betale mig mit tilgodehavende fuldt ud, da De ellers ikke kunne få faderen sat i frihed. Det er derfor klart, at jeg må have hele beløbet uden noget som helst fradrag, ellers taber jeg ved at være blevet beæret med Deres tillid i stedet for at vinde ved det. Det er den første artikel i traktaten. For det andet må jeg for min ulejlighed med at forhandle og overtale og hjælpe Dem til formuen betinge mig fem hundrede pund, hvilket er meget lidt i betragtning af, at De kommer i udelukkende besiddelse af de svulmende læber, det lokkede hår og alt det øvrige. For det tredje fordrer jeg, at De i dag udsteder en forskrivning til mig, hvorved De forpligter Dem til at udbetale mig de to summer før klokken tolv den dag, De holder bryllup med Madeline Bray. De har sagt, at jeg kan drive og presse på en sag. På denne driver jeg nu og går ikke ind på andre vilkår. Antag dem, hvis De vil; hvis ikke, så gift Dem uden mig, hvis De kan. Jeg skal alligevel nok få mit tilgodehavende."

Ralph var døv som en stokfisk for alle bønner, forsikringer og tilbud om en middelvej mellem sine egne forslag og dem, Arthur Gride først havde fremsat. Han ville ikke høre videre om sagen, og mens gamle Arthur udbredte sig over det overdrevne i hans fordringer og foreslog nedsættelser, sad han stum og gennemså med et roligt, tankefuldt udtryk optegnelserne og papirerne i sin lommebog. Da Arthur mærkede, at det var umuligt at gøre noget indtryk på hans standhaftige ven, samtykkede han, da han før sit komme ikke havde ventet et sådant udfald, med tungt hjerte i den foreslåede traktat og

udfyldte på stedet den forlangte forskrivning. Han gjorde det dog til en betingelse, at mr. Nickleby straks skulle følge med ham til Brays bolig og ufortøvet åbne underhandlingen, hvis omstændighederne måtte vise sig heldige for deres planer.

Ifølge denne sidste overenskomst gik det værdige par kort efter bort, og med flasken i hånden krøb Newman Noggs ud af skabet, ad hvis øverste dør han med øjensynlig fare for at opdages mere end en gang havde stukket sin røde næse ud, når emner blev forhandlet, som særligt tiltalte ham.

"Nu er jeg ikke mere sulten," sagde Newman og stak flasken i lommen. "Jeg har fået min middagsmad." Efter at have gjort denne bemærkning i en ynkelig og klagende tone, nåede han hen til døren med et langt, hinkende skridt og kom tilbage med et andet. "Jeg ved ikke, hvem eller hvad hun er," sagde han, "men jeg beklager hende af mit ganske hjerte, uden at jeg dog kan hjælpe hende, lige så lidt som jeg kan hjælpe nogen af dem, der hver dag forøves skælmsstykker imod, skønt intet så skændigt som dette! Nå, det forøger kun min sorg ikke deres. Gride og Nickleby! Et godt par til at gå i spænd sammen – å, de gavtyve, gavtyve, gavtyve!"

Med disse betragtninger og et vældigt dunk i pulden af sin ulykkelige hat ved hver gentagelse af det sidste ord, gik Newman Noggs, hvis hjerne var blevet lidt omtåget af det af lommepufferens indhold, som havde fundet vej til den, mens han havde holdt sig skjult, ud for at søge den trøst, som på et eller andet billigt spisekvarter lod sig finde i en portion oksekød med grøntsager.

Imidlertid gik de to sammensvorne til det hus, hvor Nicholas for første gang havde indfundet sig for nogle få dage siden, og

efter at de havde fået adgang til mr. Bray og erfaret, at hans datter var ude, meddelte de ved en række af de mesterligste tilnærmelser, som Ralph med hele sit snilde havde kunnet finde på, det sande øjemed med deres komme.

"Der sidder han, mr. Bray," sagde Ralph, mens patienten, der endnu ikke var kommet sig af sin overraskelse, lå lænet tilbage i sin lænestol og så afvekslende på ham og Arthur Gride. "Hvad gør det, at han har været uheldig nok til at være en af årsagerne til Deres indespærring her? Det har jeg jo også været, man må leve, og De kender verden for godt til ikke at se det i det rette lys. Vi byder Dem den bedste satisfaktion, der står i vor magt. Satisfaktion! Her er et ægteskabstilbud, som mangen en fornem adelsmand ville springe af glæde over. Mr. Arthur Gride med en formue som en fyrste. Tænk, hvilken fangst det er!"

"Min datter, sir," svarede mr. Bray i en stolt tone, "vil med den opdragelse, jeg har givet hende, være et rundeligt vederlag for den største formue, en mand kunne give i bytte for hendes hånd."

"Netop, hvad jeg sagde Dem," sagde Ralph til sin ven, gamle Arthur. "Netop, hvad der bragte mig til at anse sagen for så let og nem. Der bliver ingen forbindtlighed på nogen af siderne. De har penge, og miss Madeline skønhed og dannelse. Hun har ungdom, De penge. Hun har ikke penge, De ikke ungdom. Hip som hap – går lige op – et ægteskab, som Himlen selv har sluttet."

"Ægteskaber sluttes i Himlen," sagde Arthur Gride med en afskyelig skelen til sin svigerfader in spe. "Bliver vi gift, vil det altså være en bestemmelse af Forsynet."

"Og tænk på, mr. Bray," sagde Ralph for i en fart at afløse denne bevisgrund med hensyn, der stod i nærmere forbindelse med Jorden, "tænk på, hvad der står på spil ved at antage eller forkaste min vens tilbud –"

"Hvorledes kan jeg antage eller forkaste?" afbrød mr. Bray ham med pinefuld bevidsthed om, at det var ham, der skulle tage en beslutning. "Det er min datter, som det tilkommer at antage eller forkaste. Det er min datter, må De vide."

"Meget rigtigt," svarede Ralph med stærk betoning, "men derfor står det dog også i Deres magt at råde; at anføre grunde for og imod; at give hende et vink om Deres ønsker."

"Give hende et vink, sir?" udbrød patienten, afvekslende stolt og forknyt, men stadig egenkærlig. "Er jeg ikke hendes fader? Hvorfor skulle jeg da give vink og bruge omveje? Tror De måske, ligesom hendes moders venner og mine fjender – forbandede være de alle! – at hun har gjort andet for mig end sin pligt, sir? Eller tror De, at fordi jeg har været uheldig, skulle det være nok til at forandre vor stilling, så at hun skal befale og jeg adlyde? Give hende et vink! De tror måske, fordi De ser mig her og ude af stand til at forlade denne stol uden hjælp, at jeg er en forknyt, afhængig skabning, uden mod eller evne til at gøre, hvad jeg anser for det bedste for mit eget barn. Står det dog i min magt at give et vink! Det skulle jeg håbe!"

"Undskyld," svarede Ralph, som kendte sin mand til bunds og følgelig havde valgt sit angrebspunkt, "jeg fik ikke talt ud. Jeg ville have sagt, at Deres vink om et ønske – alene Deres vink om et ønske – ganske sikkert ville være det samme som en befaling."

"Ja, det ville det naturligvis," svarede mr. Bray i en forbitret tone. "Skulle De tilfældigvis ikke have hørt noget om det, sir, kan jeg fortælle Dem, at der var en tid, da jeg alene ved min vilje triumferende satte alt igennem til trods for hendes moders hele slægt, uagtet den havde magt og rigdom på sin side."

"Men," sagde Ralph så blidt, som hans natur tillod ham, "endnu har De ikke hørt mig ud. De er en mand, der endnu er egnet til at glimre i selskabelige kredse, endnu har mange år for sig, at sige, hvis De levede i en friskere luft og under en klarere himmel og kunne vælge Deres omgang. Den muntre verden er Deres element; de har glimret i den. Verden og frihed for Dem; Frankrig og en livrente, De kunne leve af i overflødighed, ville give Dem nyt liv og skænke Dem en ny tilværelse. Byen genlød i sin tid af Deres kostbare adspredelser, og De kunne atter stråle på en ny skueplads, efter at være blevet klog af erfaring, og leve lidt på andres bekostning i stedet for at lade andre leve på Deres. Hvad er der på den modsatte side af maleriet? Hvad er der? Jeg ved ikke, hvor den nærmeste kirkegård er, men en ligsten er der, hvor den så er, med en dato – måske om to, måske om tyve år. Således er det!"

Mr. Bray støttede sin albue på armen af sin lænestol og skyggede for sit ansigt med hånden.

"Jeg taler rent ud," sagde Ralph og satte sig ved siden af ham, "fordi denne sag vedkommer mig så stærkt. Det er til min fordel, at De gifter Deres datter med min ven Gride, fordi jeg bliver betalt af ham, om end kun til dels. Jeg skjuler det ikke, jeg tilstår det uforbeholdent. Men hvilken fordel har ikke De af at råde hende til et sådant skridt? Tænk dog på det. Hun vil måske gøre indvendinger og forestillinger, fælde tårer, tale om, at han

er for gammel, og påstå, at hun vil komme til at føre et ulykkeligt liv. Men hvad vil det sige?"

Nogle ubetydelige bevægelser fra invalidens side viste, at han lige så vel lagde mærke til disse grunde som Ralph til den mindste forandring i hans holdning.

"Hvad vil det sige, spørger jeg," fortsatte den snedige ågerkarl, "eller hvad vil det rimeligvis føre til? Hvis De døde, ville de mennesker, som De hader, gøre hende lykkelig. Kan De udholde tanken om det?"

"Nej," svarede Bray, drevet af en hævngerrig følelse, som han ikke kunne undertrykke.

"Det tænkte jeg nok," sagde Ralph roligt. "Skal hun have nytte af nogens død, så lad det være af hendes mands, men lad hende ikke se tilbage på Deres som det tidspunkt, hvor en lykkeligere tilværelse har taget sin begyndelse. Hvad er der at sige imod partiet? At hendes frier er en gammel mand. Men hvor ofte ser man ikke, at fornemme og rige mænd, der ikke har nogen undskyldning, men besidder alle livets goder og overflødigheder, hvor ofte ser man ikke dem gifte deres døtre bort til gamle mænd, eller, hvad der er endnu værre, til unge mænd uden hoved og hjerte, for at tilfredsstille en eller anden forfængelighed, befæste en eller anden familieinteresse eller sikre sig en plads i Parlamentet? Døm om, hvad der er bedst for hende; De må forstå det bedst, og hun vil takke Dem, så længe hun lever."

"Stille, stille!" udbrød mr. Bray, idet han pludselig fo'r sammen og lagde sin skælvende hånd på Ralphs mund. "Jeg hører hende ved døren!"

Der var et glimt af samvittighed, lidt skamfølelse og skræk i denne hastige bevægelse, som et øjeblik rev det tynde sofistiske slør af den grusomme plan og blottede den i hele dens skændighed og hjerteløse afskyelighed. Faderen sank bleg og skælvende ned på sin stol; Arthur Gride pillede på sin hat og vovede ikke at løfte sine øjne op fra gulvet, og selv Ralph krøb et øjeblik sammen som en hund, der har fået prygl; i den grad følte han sig trykket af en ung og uskyldig piges nærværelse. Virkningen var næsten lige så kortvarig, som den var pludselig. Ralph var den første, der fattede sig, og da han bemærkede Madelines ængstelige blikke, bad han den stakkels pige være rolig, idet han forsikrede hende, at der ikke var nogen grund til frygt.

"Det var et pludseligt krampetilfælde," sagde Ralph og så på mr. Bray. "Men nu er han ganske vel igen."

Det ville have rørt selv et meget hårdt og egennyttigt hjerte at have set det unge og skønne væsen, hvis ulykke var blevet forberedt for kun et minut siden, slynge sine arme om faderens hals og udtale den ømmeste deltagelse og kærligheds ord, de sødeste, en faders øren kunne høre og et barns læber frembringe. Men Ralph så koldsindigt til, og Arthur Gride, hvis matte øjne kun kunne opildnes af de ydre skønheder, men var blinde for den ånd, der herskede inden for dem, røbede ganske vist en slags fantastisk varme, men ikke helt den varme i følelsen, som skuet af dyden plejer at fremkalde.

"Det var intet, Madeline," sagde hendes fader, idet han blidt skød hende fra sig.

"Men du havde det samme tilfælde i går, og det er skrækkeligt at se dig lide således. Kan jeg ikke gøre noget for dig?"

"Ikke for øjeblikket. Her er to herrer, Madeline; du har set den ene før. Hun plejede at sige," tilføjede han til Arthur Gride, "at det altid blev dårligere med mig, når jeg havde talt med Dem. Det var naturligvis i betragtning af, hvad hun vidste, og da hun ikke vidste mere om vor forbindelse og dens følger. Nå, nå, måske skifter hun engang mening; det har unge piger jo lov til. Du er meget træt, barn."

"Nej, jeg er virkelig ikke."

"Jo du er; du arbejder for meget."

"Gid jeg kunne arbejde mere."

"Det ved jeg, du ønsker, men du overanstrenger dig. Denne daglige arbejden og udmattelse er virkelig mere, end jeg kan udholde. Min stakkels Madeline!"

Med disse og mange flere kærlige ord drog mr. Bray sin datter hen til sig og kyssede hende kærligt på kinden. Ralph, der imidlertid nøje havde iagttaget ham, gik hen til døren og gav Gride tegn til at følge med.

"Ønsker De at tale oftere med os?" spurgte Ralph.

"Ja, ja," svarede mr. Bray og skød hurtigt sin datter til side. "Om otte dage. Giv mig otte dages betænkningstid."

"Otte dage," sagde Ralph til sin staldbroder, "fra i dag. God morgen, miss Madeline."

"Giv mig Deres hånd, Gride," sagde mr. Bray og strakte sin ud, da gamle Arthur bukkede. "De mener det utvivlsomt godt, det er det min pligt at sige. Det var ikke Deres skyld, at jeg skyldte Dem penge. Madeline, kom med din hånd."

"Å Gud! Hvis den unge dame vil nedlade sig til – blot spidsen af hendes fingre –" sagde Arthur tøvende, idet han halvt trak sig tilbage.

Madeline gøs uvilkårlig tilbage for denne trold, men lagde dog sine fingerspidser i hans hånd og tog dem derpå øjeblikkelig til sig igen. Efter et frugtesløst greb for at holde dem tilbage og føre dem til sine læber, gav gamle Arthur sine egne fingre et mimrende kys og gik med mange forelskede fagter ud for at søge sin ven, som imidlertid var kommet ud på gaden.

"Hvad siger han, hvad siger han – hvad siger kæmpen til dværgen?" spurgte Arthur, idet han hinkede hen til Ralph.

"Hvad siger dværgen til kæmpen?" sagde Ralph og trak øjenbrynene i vejret, idet han så ned på ham.

"Han ved ikke, hvad han skal sige," svarede Arthur Gride. "Han håber og frygter. Men er hun ikke en lækkerbidsken?"

"Jeg har ingen sans for skønhed," brummede Ralph.

"Men det har jeg," svarede Arthur og gned sig i hænderne. "Åh, hvor hendes øjne var smukke, da hun bøjede sig over ham – sikke lange øjenhår – sikken fin øjenvippe! Og – og – hun så venligt til mig."

"Ikke overdrevent kærligt, synes jeg," sagde Ralph. "Hvad?"

"Synes De ikke?" svarede gamle Arthur. "Men tror De, at det kan komme i stand – tror De, det kan?"

Ralph så på ham med en hånlig panderynken og sagde i en snerrende tone:

"Lagde De mærke til, at han sagde til hende, at hun var træt, arbejdede for meget og overanstrengte sig?"

"Ja, ja, men hvad mener De med det?"

"Hvornår tror De, at han tidligere har sagt det til hende? Dette liv er mere, end hun kan udholde. Ja, ja. Han vil nok sørge for, at det bliver anderledes."

"Tror De, at det er afgjort?" sagde gamle Arthur og stirrede med halvt lukkede øjne sin staldbroder i ansigtet.

"Det er jeg ganske vis på," svarede Ralph. "Han søgte allerede, endog i vor nærværelse, at føre sig selv bag lyset, lod, som om han kun tænkte på hendes og ikke på sit eget bedste, og spillede så dydig og kærlig en rolle, at datteren næppe kendte ham igen. Jeg så en overraskelsens tåre i hendes øje, og det vil om kort tid vædes af nogle flere overraskelsens tårer, skønt af en anden slags. Vi kan ganske roligt afvente i dag otte dage."

48

Der er til fordel for mr. Vincent Crummles og ganske bestemt hans sidste optræden på denne skueplads.

Med tungt hjerte og nedbøjet af pinefulde tanker vendte Nicholas sig mod øst og gik til brødrene Cheerybles kontor. Hvilke tomme forhåbninger han end havde tilladt sig at nære, hvilke lyse drømme der end var opstået i hans sjæl og havde grupperet sig om Madeline Brays skønne billede, de var dog nu forsvundet uden at have efterladt spor af deres glans og herlighed. Det ville kun være en kummerlig anerkendelse af Nicholas' bedre natur at antyde, at løsningen af den hemmelighedsfuldhed, som syntes at omgive Madeline Bray, havde dæmpet hans iver eller kølnet hans varme beundring. Hvis han tidligere havde tænkt på hende med den lidenskabelighed, som unge mænd kan nære, når de føler sig tiltrukket af ynde og skønhed alene, så havde han nu inderligere og stærkere følelser. Men ærefrygten for hendes hjerterenhed og sanddruhed, agtelsen for hendes hjælpeløse og forladte stilling, deltagelsen for et så ungt og skønt væsens prøvelser og beundringen for hendes høje og ædle sind syntes at hæve hende alt for højt op over ham og at hviske til ham, at hans kærlighed var håbløs.

"Jeg vil holde det ord, jeg har givet hende," sagde Nicholas mandigt. "Det er intet almindeligt tillidshverv, der er betroet

mig, og jeg vil strengt og samvittighedsfuldt opfylde den dobbelte pligt, der er pålagt mig. Til mine følelser bør der intet hensyn tages i et tilfælde som dette, og det skal der heller ikke."

Men derfor blev hans følelser lige fuldt ved at være de samme, og i al hemmelighed styrkede Nicholas dem snarere, end han søgte at overvinde dem, idet han ræsonnerede som så, at de ikke kunne skade andre end ham selv, og at han, når han af pligtfølelse beholdt dem for sig selv, havde yderligere ret til at glæde sig ved dem som løn for sit heltemod. Alle disse tanker i forening med, hvad han den formiddag havde set, og forventningen om hans næste besøg gjorde ham i den grad kedelig og åndsfraværende, at Tim Linkinwater fattede mistanke om, at han havde gjort en eller anden regnefejl, som nu pinte ham; han bad ham derfor alvorligt hellere at tilstå det og radere den ud, end lade hele sit liv forbitres af angerens kvaler. Men til disse velvillige forestillinger og mange flere såvel fra Tims som fra Franks side, svarede Nicholas kun, at han aldrig i sit liv havde været så glad, og således var han hele dagen, og således gik han hjem om aftenen, idet han stadig drøftede de samme emner, stadig tænkte på de samme ting og stadig kom til de samme slutninger.

I en sådan tankefuld, vankelmodig og tvivlrådig stemning er folk tilbøjelige til at standse og tøve, uden at vide hvorfor, til med største opmærksomhed at læse plakater på murene uden at have den mindste forestilling om deres indhold og stirre ivrigt gennem butiksvinduer på ting, som de slet ikke ser. Således stod da også Nicholas og studerede en vældig komedieplakat uden for et af de mindre teatre, som han skulle forbi på sin vej hjem. Han læste fortegnelsen over de

skuespillere og skuespillerinder, der havde lovet at beære en velgørenhedsforestilling med deres bistand, lige så alvorligt, som om det havde været en liste over damer og herrer, der stod øverst i skæbnens bog, og han med spændt forventning søgte efter sit eget. Idet han ville til at gå, skelede han med et smil over sin sløvhed op til overskriften og så der med store bogstaver og med store mellemrum mellem hvert ord anmeldt: "Uigenkaldeligt sidste optræden af den fra provinserne navnkundige mr. Vincent Crummles!!!"

"Hvad for noget?" sagde han. "Det kan ikke være muligt."

Men således var det dog. I én linje anmeldtes den første opførelse af et nyt melodrama. I en anden linje anmeldtes de sidste seks forestillinger af et gammelt. I en tredje linje omtaltes det fornyede engagement af den berømte afrikanske knivsluger, der velvilligt havde ladet sig formå til at udsætte opfyldelsen af sit provinsengagement otte dage endnu. En fjerde linje forkyndte, af mr. Snittle Timberry, efter at være kommet sig af sit alvorlige ildebefindende, ville have den ære at optræde den aften. En femte linje sagde, at der hver aften var "Bifald, tårer og latter!" en sjette, at det uigenkaldelig var den sidste optræden af den fra provinserne navnkundige mr. Vincent Crummles.

"Det må dog være den samme mand," tænkte Nicholas. "Der kan ikke findes to Vincent Crummles'er."

For så meget snarere at komme ud af denne uvished, undersøgte han plakaten, og da han så, at der var en baron i det første stykke, og at hans søn Roberto skulle spilles af en master Crummles og hans nevø Spaletro af en anden Crummles – *deres* sidste optræden – og at der i stykket skulle udføres en

karakterdans af de spillende og en *pas seul* med kastagnetter af Barnefænomenet – *hendes* sidste optræden – nærede han ikke længere nogen tvivl, men gik hen til teaterdøren. Efter at han havde ladet en stump papir, hvorpå han med blyant havde skrevet navnet "Mr. Johnson," bringe indenfor, kom en røver med et bredt bælte med spænde om livet og et par store stridshandsker på hænderne og fremstillede ham for hans tidligere direktør.

Mr. Crummles, som åbenbart glædede sig over at se ham, sprang op bag ved et lille påklædningsspejl med et busket øjenbryn klistret på skrå over sit højre øje og med det tilsvarende øjenbryn og læggen til et af sine ben i hånden og omfavnede ham hjerteligt med den bemærkning, at det ville gøre mrs. Crummles' hjerte godt at sige ham farvel, førend de rejste.

"De har altid været hendes yndling, Johnson," sagde han, "og det lige fra begyndelsen af. Jeg var ganske rolig for Dem fra den første dag, De havde spist til middag hos os. Den, som min kone fatter godhed for, må gøre lykke. Åh, Johnson, hvad det er for en kone!"

"Jeg er hende oprigtig forbunden for hendes godhed i denne og alle andre henseender," svarede Nicholas. "Men hvor agter De Dem hen, siden De taler om at sige farvel?"

"Har De ikke set det i bladene?" spurgte Crummles med værdighed.

"Nej," svarede Nicholas.

"Det undrer mig," sagde teaterdirektøren. "Det stod under "Blandinger". Jeg havde artiklen her – men jeg ved ikke – jo, her er den."

Med disse ord tog mr. Crummles et stykke avispapir op af lommen og lod Nicholas læse følgende:

"Den talentfulde Vincent Crummles, der længe har været publikum i provinserne fordelagtigt kendt som teaterdirektør og skuespiller af ikke almindelige evner, er i færd med at drage over Atlanterhavet på en kunstnerisk rejse. Crummles ledsages, som vi hører, af sin hustru og sine begavede børn. Vi kender ingen, der overgår Crummles som skuespiller, eller nogen, der enten som privat eller offentligt individ medtager gode ønsker fra en større vennekreds. Crummles vil sikkert gøre lykke."

"Her er noget mere," sagde mr. Crummles og gav Nicholas en anden lille lap. "Det er taget af Korrespondanceefterretningerne."

Nicholas læste højt: "*Filodramatikus*. Provinsskuespilleren og teaterdirektøren Crummles kan ikke være over tre og fyrretyve år. Han er ingen preusser, da han er født i Chelsea."

"Hm," sagde Nicholas, "det er en snurrig artikel."

"Ja vist," svarede Crummles og kløede sig på næsen. "Jeg kan ikke begribe, hvem der har indrykket den. Jeg har ikke gjort det."

Han rystede alvorligt på hovedet, hvorpå han med den bemærkning, at han ikke, om det så skulle koste ham hans liv, kunne tænke sig, hvorledes aviserne kom efter alle de ting, de vidste, igen lagde uddragene sammen og gemte dem i sin lomme.

"Jeg er forbavset over denne efterretning," sagde Nicholas. "De rejser til Amerika! Det tænkte De slet ikke på, mens jeg var hos Dem!"

"Nej," svarede Crummles, "den gang ikke. Sagen er, at mrs. Crummles – meget mærkelig kone, Johnson –"

Her brød han af og hviskede ham noget i øret.

"Å!" sagde Nicholas smilende. "Der er udsigt til en forøgelse af Deres familie?"

"Fjerde forøgelse, Johnson," svarede mr. Crummles højtideligt. "Jeg troede, at et barn som Fænomenet måtte være den sidste, men det lader til, at vi skal have en endnu."

"Jeg ønsker Dem til lykke," sagde Nicholas, "og håber, at dette også bliver et fænomen."

"Ja det bliver temmelig sikkert noget ualmindeligt," sagde hr. Crummles. "De andres talent består fornemmelig i fægtning og den alvorlige pantomime. Jeg kunne nok ønske, at denne fik anlæg til den ungdommelige tragedie, da jeg hører, at man i Amerika trænger stærkt til noget af den slags. Men vi må jo tage til takke med, hvad vi får. Måske får den geni til linedans, men, som sagt, et eller andet geni får den, hvis den slægter sin moder på, Johnson. Hun er et universalgeni, og hvad for et geni denne end får, så skal det blive udviklet."

Mr. Crummles satte nu sit andet øjenbryn og sine forlorne lægge fast og iførte sig sine benhylstre, der havde en gulladen kødfarve og var temmelig smudsige ved knæene, fordi han så ofte lå på dem under forbandelser, bønner, dødskampe og i andre effektscener.

Mens eksdirektøren tilendebragte sin påklædning, underrettede han Nicholas om, at han til at begynde med i Amerika havde været så heldig at få ret godt engagement. Da han og mrs. Crummles næppe, da de jo ikke var udødelige, undtagen i Famas mund og i billedlig betydning, turde håbe

altid at kunne spille, havde han besluttet at bosætte sig der, i håb om at skaffe sig så megen jord, at de kunne leve af den på deres gamle dage og lade den gå i arv til deres børn. Efter at Nicholas havde rost denne beslutning, gav mr. Crummles ham nærmere oplysninger om deres fælles venner. Således underrettede han Nicholas blandt andet om, at miss Snevellicci var blevet lykkelig gift med en velhavende ung lysestøber, som havde leveret lys til teatret, og at mr. Lillyvick ikke vovede at sige, at hans sjæl tilhørte ham selv, så tyrannisk var det eneherredømme, mrs. Lillyvick førte.

Denne fortrolighed besvarede Nicholas ved at betro ham sit navn, sin stilling og sine udsigter og underrette ham om de forhold, der havde ført til deres første bekendtskab. Efter hjerteligt at have ønsket ham til lykke med hans forbedrede stilling fortalte mr. Crummles ham, at han og familien næste morgen skulle rejse til Liverpool, hvor det skib lå, som skulle føre dem bort fra Englands kyster, og hvis Nicholas ville sige farvel til mrs. Crummles, måtte han endnu samme aften være med til et gilde, der blev givet til ære for familien og ved hvilket mr. Snittle Timberry skulle præsidere og vicepræsidentens æresplads indtages af den afrikanske knivsluger.

Da der imidlertid var blevet meget varmt og noget overfyldt i værelset, idet fire herrer var trådt ind, kort efter at de havde dræbt hinanden i det stykke, som blev spillet, modtog Nicholas indbydelsen og lovede at komme tilbage ved slutningen af forestillingen, idet han foretrak køligheden og skumringen udenfor for den blandede luft af gas, appelsinskaller og krudt, som gennemtrængte det ophedede og stærkt oplyste teater.

Denne mellemtid benyttede han til at købe en sølvsnustobaksdåse – den bedste, hans pengemidler tillod ham at anskaffe – som et minde til mr. Crummles, et par ørenringe til mrs. Crummles, et halsbånd til Fænomenet og en strålende brystnål til hver af de unge herrer. Efter en spadseretur fandt han ved sin tilbagekomst lysene slukkede, teatret tomt, tæppet trukket op og mr. Crummles vandrende frem og tilbage på skuepladsen, mens han ventede på ham.

"Timberry kommer straks," sagde Crummles. "Han var inde i sidste scene, og da han spillede en tro negerslave, er han lidt længe om at få vasket sig ren."

"Det må vist være et ubehageligt rollefag?" sagde Nicholas.

"Det ved jeg dog ikke," svarede mr. Crummles, "malingen går let nok af, og det er kun ansigtet og halsen, der er sværtet. Vi havde engang en første-tragiker i vort selskab, som, når han spillede Othello, sværtede sig over hele kroppen, men det var af en iver og interesse, som desværre er alt for sjælden."

Nu viste mr. Timberry sig arm i arm med den afrikanske knivsluger, og da han blev forestillet for Nicholas, løftede han hatten en halv fod i vejret og sagde, at han var stolt af at gøre hans bekendtskab. Den afrikanske knivsluger sagde det samme og lignede i tale og udseende påfaldende en irlænder.

"Af plakaten ser jeg, at De har været syg, sir," sagde Nicholas til Timberry. "Deres anstrengelser i aften har vel ikke haft nogen skadelig indflydelse på Deres helbred?"

Til svar rystede Timberry med mørk mine på hovedet, bankede flere gange betydningsfuldt på brystet og sagde, idet han trak sin kappe tættere sammen om sig: "Det er lige meget – det er lige meget. Kom!"

Det er en kendt sag, at når folk på skuepladsen er i en eller anden pinlig stilling, der medfører en høj grad af svaghed og udmattelse, aflægger de altid styrkeprøver, som kræver megen øvelse og muskelkraft. Når således en såret prins eller røverhøvding er i færd med at forbløde sig og er for mat til at røre sig af stedet, undtagen til den blideste musik, og så endda kun på hænder og knæ, ser man ham nærme sig et bondehus for at søge hjælp med en sådan række vridninger og bugtninger og med sådanne trækninger i benene, en sådan rokken frem og tilbage og så megen falden og rejsen sig igen, at kun en meget kraftfuld og øvet gymnastiker kan gøre ham det efter. Og så naturligt faldt den slags idræt mr. Timberry, at han på vejen fra teatret til værtshuset, hvor gildet skulle stå, viste, hvor heftigt hans nylig overståede ildebefindende havde været, og hvilken fordærvelig indflydelse det havde haft på hans nervesystem, ved en mængde gymnastiske kunster, som vakte alle tilskuernes beundring.

"Dette er en glæde, jeg ikke havde ventet!" sagde mrs. Crummles, da Nicholas hilste på hende.

"Og jeg lige så lidt," svarede Nicholas. "Det er ved et rent tilfælde, at jeg fik lejlighed til at se Dem, skønt jeg ville have givet meget for at opnå det."

"Her er en, som De kender," sagde mrs. Crummles, idet hun puffede til Fænomenet, der var iført en blå florskjole med mange garneringer og tilsvarende mamelukker, "og her en til og en til," tilføjede hun og præsenterede de to unge Crummles'er. "Men hvorledes har Deres ven, den trofaste Digby, det?"

"Digby?" sagde Nicholas, der i dette øjeblik nær havde glemt, at Digby havde været Smikes teaternavn. "Å jo. Han har det

meget – nej, jeg ville sige, han har det alt andet end godt."

"Hvad?" udbrød Crummles, idet han tragisk trådte tilbage.

"Jeg er bange for," sagde Nicholas, idet han rystede på hovedet og gjorde et forsøg på at smile, "at Deres bedste følelser nu ville komme mere i oprør for hans skyld end før."

"Hvad mener De?" spurgte mrs. Crummles, idet hun indtog sin mest yndede tragiske stilling. "Hvad skal denne forandrede tone sige?"

"Jeg mener, at en lumpen fjende af mig har såret mig gennem ham og for at pine mig gør ham så forfærdet og bange, at – De vil undskylde mig, ved jeg," sagde Nicholas og standsede. "Jeg burde ikke have talt og taler heller aldrig om det til andre end Dem, der kender forholdene, men jeg glemte mig selv et øjeblik."

Med denne hurtige undskyldning bøjede Nicholas sig for at kysse Fænomenet på panden og gav sig til at tale om noget andet, idet han i tanken forbandede sin ubetænksomhed og spekulerede på, hvad mrs. Crummles måtte tænke om dette udbrud. Hun syntes imidlertid ikke at tænke videre over det, for da der nu var blevet anrettet, rakte hun Nicholas hånden og begav sig med majestætiske skridt hen på venstre side af mr. Timberry, hvortil Nicholas havde den ære at ledsage hende. Mr. Crummles fik plads på højre side af præsidenten, og Fænomenet og de to unge Crummles'er fik vicepræsidenten imellem sig.

Selskabet bestod af mellem fem og tyve og tredive personer, som alle var knyttet til scenen og enten havde fået eller mistet engagement i London og hørte til mr. og mrs. Crummles' fortroligste venner. Der var omtrent lige mange damer og

herrer. Udgifterne blev afholdt af herrerne, og enhver af dem havde ret til at indbyde en dame som sin gæst. Det var i det hele taget et udsøgt selskab, thi foruden de mindre teatralske lys, som ved denne lejlighed flokkedes om mr. Timberry, var der også en dramatisk forfatter til stede, som havde dramatiseret to hundrede og syv og fyrre romaner lige så hurtigt, som de var udkommet – ja nogle endnu hurtigere – og følgelig var han dramatisk forfatter. Han sad på venstre side af Nicholas, som han blev forestillet for af sin ven, den afrikanske knivsluger, med mange lovtaler over hans navnkundighed og anseelse.

"Det glæder mig at gøre en så berømt mands bekendtskab," sagde Nicholas høfligt.

"Sir," svarede geniet, "mange tak skal De have. Glæden er gensidig, som jeg plejer at sige, når jeg dramatiserer en bog. Har De nogen sinde hørt en definition på navnkundighed, sir?"

"Jeg har hørt adskillige," svarede Nicholas med et smil. "Hvorledes lyder Deres?"

"Når jeg dramatiserer en bog," sagde den dramatiske forfatter, "da er det navnkundighed – for dens digter."

"Ja så!" sagde Nicholas.

"Det er navnkundighed, sir," gentog han.

"På den måde har altså røverne Richard Turpin, Tom King og Jerry Abershaw gjort dem navnkundige, som de begik deres mest uforskammede røverier mod?" sagde Nicholas.

"Det ved jeg ikke, sir," svarede herren.

"Shakespeare dramatiserede rigtignok fortællinger, som tidligere var udkommet i trykken," bemærkede Nicholas.

"Mener De Bill, sir?" spurgte herren. "Ja, det gjorde han jo rigtignok. Bill var unægtelig en bearbejder, og det efter

omstændighederne en meget duelig bearbejder."

"Jeg ville have sagt," svarede Nicholas, "at Shakespeare undertiden tog sine planer af gamle, almindeligt kendte sagn og fortællinger, men det forekommer mig, at nogle af Deres nuværende kolleger er gået langt videre –"

"Det har De ret i, sir," afbrød den anden ham. "Den menneskelige ånd er skredet frem siden hans tid – skrider og vil stadig skride frem –"

"Gået langt videre, mener jeg," fortsatte Nicholas, "i en helt anden henseende, for mens han drog sagn, der særlig egnede sig for hans øjemed, ind i sit genis tryllekreds og forvandlede ganske almindelige ting til stjernebilleder, som i århundreder vil lyse for verden, slæber I emner, som aldeles ikke passer for skuepladsen, ind i jeres kedsommeligheds tryllekreds og nedværdiger, ligesom han ophøjede. I tager for eksempel endnu levende forfatteres ufuldendte værker, lige når de kommer ud af pressen, tilskærer og tildanner dem efter jeres skuespilleres og teatres evner og kræfter, fuldender ufuldendte værker, lapper hastigt og klodset på ideer, der endnu ikke er blevet udført af den, der oprindelig har undfanget dem, men som upåtvivlelig har kostet ham mange tankefulde dage og søvnløse nætter. I sammenstiller begivenheder og samtaler lige til det sidste ord, som han måske først har skrevet for fjorten dage siden, og gør så jeres bedste for at foregribe hans plan, og det alt sammen uden hans tilladelse og mod hans vilje. For at sætte kronen på det hele udgiver I så i et usselt flyveskrift et meningsløst miskmask af vanskabte uddrag af hans værker, hvorpå I sætter jeres navn som forfatter med den hæderlige bemærkning, at I har forøvet hundrede andre misgerninger af samme slags. Vis

mig nu forskellen mellem sådant et rapseri og det at stjæle ud af en mands lommer på gaden; det skulle da være den, at lovgivningen har omsorg for lommetørklæder, men lader folks hoveder ubeskyttede, undtagen når de slås i stykker med vold og magt."

"Man må leve, sir," sagde den dramatiske forfatter og trak på skuldrene.

"Den undskyldning ville være lige så gyldig i det ene som i det andet tilfælde," svarede Nicholas, "men går De ud fra den, kan jeg ikke sige andet, end at hvis jeg var forfatter og De en tørstig dramatiker, ville jeg hellere betale Deres værtshusregning i seks måneder, hvor stor den end ville blive, end have en niche i navnkundighedens tempel sammen med Dem i seks hundrede menneskealdre."

Samtalen truede nu med at antage en noget bitter tone, men mrs. Crummles lagde sig betimeligt imellem for at hindre ethvert voldsomt udbrud, idet hun gjorde forfatteren nogle spørgsmål om planerne til de seks ny stykker, som han ifølge kontrakt havde skrevet for at skaffe den afrikanske knivsluger lejlighed til at vise forskellige mageløse kunststykker. Der kom han snart i en levende samtale med hende om, under hvilken enhver erindring om hans ordveksling med Nicholas hurtig fordampede.

Da maden var taget af bordet, og punch, vin og brændevin blev sat frem og budt omkring, sank gæsterne, der tidligere havde talt indbyrdes med hinanden i små grupper, efterhånden hen i tavshed. Flertallet skelede fra tid til anden til mr. Timberry, og de dristigste ånder tillod sig endog at slå i bordet med deres knoer og tydeligt at vise deres forventning ved at

udtale opmuntringer som: "Nå, Tim!" – "Vågn op, hr. præsident!" – "Alle har skænket i Deres glas, sir, og venter på en skål," og så fremdeles.

Disse forestillinger nedlod mr. Timberry sig kun til at besvare ved at slå sig for brystet, snappe efter vejret og på andre måder antyde, at han stadig var offer for et ildebefindende, mens mr. Crummles, der godt vidste, at han ville blive genstanden for skålen, sad med anstand med armen hængende skødesløst ned over stoleryggen og nu og da førte sit glas til munden og drak lidt punch med den samme mine, som om han var vant til at tage lange drag af de tomme pappapirsbægere i gildescenerne.

Omsider rejste mr. Timberry sig i sin yndede stilling med den ene hånd inden for vesten og den anden på den nærmeste snustobaksdåse og udbragte under stor begejstring og med en mængde citater en skål for sin ven mr. Vincent Crummles, samt sluttede sin lange tale med at udstrække sin højre hånd til den ene og sin venstre til den anden side og flere gange opfordre mr. og mrs. Crummles til at gribe dem. Da det var forbi, takkede Mr. Crummles, og da det var forbi, udbragte den afrikanske knivsluger med gribende ord en skål for mrs. Crummles. Derpå hørte man lydelig gråd og hulken af mrs. Crummles og damerne. Alligevel påstod den heroiske kvinde, at hun selv ville takke, hvad hun også gjorde på en måde og i en tale, som aldrig er blevet overgået og kun sjældent nået. Det påhvilede nu mr. Timberry at udbringe en skål for de unge Crummles'er. Det gjorde han, hvorefter mr. Crummles henvendte sig til selskabet i en slags supplementsforedrag, idet han udbredte sig over deres dyder, elskværdigheder og fortræffeligheder og ønskede, at de var sønner og døtre af

enhver tilstedeværende dame og herre. Efter at disse højtideligheder var blevet afløst af et passende ophold, som oplivedes af musikalske og andre adspredelser, udbragte mr. Crummles en skål for fagets prydelse, mr. Snittle Timberry, og lidt længere hen på aftenen en skål for fagets anden prydelse, den afrikanske knivsluger – hans inderligt kære ven, hvis han tillod, at han kaldte ham således. Denne frihed tilstedede den afrikanske knivsluger ham nådigst, da der ikke var nogen særlig grund til at nægte den. Derpå skulle der have været drukket en skål for forfatteren, men da man opdagede, at han allerede i nogen tid havde været drukken og nu lå og sov ude på trappen, blev denne plan opgivet og æren overført på damerne. Til sidst hævede præsidenten mødet, og selskabet skiltes ad med mange kærlige afskedsord og omfavnelser.

Nicholas blev tilbage for at overrække sine små gaver og da han sagde farvel til mr. Crummles, kunne han ikke andet end lægge mærke til forskellen mellem deres nuværende skilsmisse og den i Portsmouth. Der var ikke det mindste tilbage af Crummles' teatralske væsen. Han strakte sin hånd ud med en mine, som, hvis han havde kunnet påtage sig den efter ønske, ville have gjort ham til en stor skuespiller i stykker af hverdagslivet, og da Nicholas trykkede hans hånd med al den varme, han virkelig følte, syntes han at være aldeles opløst af rørelse.

"Ja, vi var et meget fornøjeligt lille selskab, Johnson," sagde stakkels Crummles. "Der var aldrig et ondt ord mellem Dem og mig. I morgen tidlig vil det være mig en kær tanke at have set Dem en gang endnu, men nu kunne jeg næsten ønske, at De ikke var kommet."

Idet Nicholas ville til at give et muntert svar, blev han meget overrasket ved pludselig at se mrs. Grudden, der, syntes det, ikke havde villet deltage i aftensmåltidet for at kunne stå så meget tidligere op næste morgen og nu, iført nogle mærkværdige hvide skørter, kom farende ud fra et sovekammer, slyngede sine arme om hans hals og trykkede ham rørt til sit bryst.

"Hvad, rejser De også?" spurgte Nicholas, som fandt sig lige så villigt i hendes kærtegn, som om hun havde været den skønneste unge pige i verden.

"Kejser?" svarede mrs. Grudden. "Gud forbarme sig, hvad tror De, at der skulle blive af dem uden mig?"

Nicholas fandt sig om muligt endnu villigere end før i et favntag til, svingede, så lystigt han kunne, med hatten og tog afsked med familien Crummles.

49

Beretter, hvorledes det fremdeles går familien Nickleby, og hvad enden bliver på eventyret med den gamle herre med knæbenklæderne.

Nicholas, der var opfyldt af den ene tanke, som fortrængte alle andre i den senere tid, nemlig tanken om Madeline Bray, så hende under udførelsen af de hverv, som broder Charles' omhu for hende pålagde ham, flere gange og hver gang med større fare for sin sindsro og mere svækkende indvirkning på de ophøjede beslutninger, han havde taget. Mrs. Nickleby og Kate levede imidlertid i fred og ro. De havde ikke andre sorger end dem, der stammede fra nogle foruroligende skridt, som mr. Snawley havde gjort for at få sin søn i sin magt, og de var bekymrede for Smike selv, hvis sundhed, der allerede for længe havde været i aftagende, begyndte at rokkes så stærkt af frygt og spænding, at både de selv og Nicholas undertiden var opfyldte af uro og frygt.

Det var ikke, fordi den stakkels fyr selv generede dem med sine klager; han higede altid efter at blive brugt over alt, hvor han troede at kunne gøre nytte, og altid var det magtpåliggende for ham at takke sine velgørere med glade og lykkelige blikke, så at mindre kærlige øjne ikke ville have set nogen grund til bange anelser. Men undertiden – og det var ikke sjældent – var hans indsunkne øjne for klare, hans hule kinder for røde, åndedrættet for kort og tungt, legemet for svagt og medtaget,

til at det kunne undgå deres opmærksomhed. Der gives en skrækkelig sygdom, der ligesom forbereder sit offer til døden og som tager de grovere bestanddele bort fra det og mærker det kendte ydre med spøgelsesagtige tegn på en forestående forandring – en skrækkelig sygdom, under hvilken kampen mellem sjæl og legeme er så jævn, rolig og højtidelig og udfaldet så sikkert, at legemet dag for dag og tomme for tomme fortæres og henvejres, så at ånden bliver let og glad under sin svindende byrde og i følelsen af den nære udødelighed kun anser den for en ny grænse for det dødelige liv – en sygdom, hvorunder liv og død blandes så sælsomt med hinanden, at døden antager livets skær og farve, og livet dødens gustne, rædsomme skikkelse – en sygdom, som lægekunsten endnu aldrig har helbredet, rigdom endnu aldrig kunnet afværge eller fattigdom kunnet sige sig fri for – som undertiden bevæger sig med kæmpeskridt og undertiden med langsomme skridt, men, hvad enten den er sen eller hurtig, altid er vis og sikker.

Nicholas havde med en svag anelse om denne sygdom, skønt han dog ikke på nogen måde havde villet tilstå den for sig selv, allerede taget sin trofaste staldbroder med til en anset læge, som havde sagt, at der ikke var nogen øjeblikkelig grund til frygt. Der var for tiden ingen kendetegn til stede, som kunne anses for afgørende. Konstitutionen var vel i barndommen blevet anstrengt og svækket, men derfor var det jo ikke sagt osv. Det syntes ikke at blive værre med ham, og da det ikke var vanskeligt at finde en årsag til sygdommen i den rystelse og bevægelse, han havde været udsat for, trøstede Nicholas sig med det håb, at hans stakkels ven snart ville komme sig. Dette håb delte hans moder og søster med ham, og da genstanden for

deres bekymring ikke syntes at føle sig urolig eller modløs, men hver dag med et stille smil svarede, at han havde det bedre, tabte deres frygt sig, så at den almindelige tilfredshed efterhånden vendte tilbage.

Mangen en gang så Nicholas i senere år tilbage på dette afsnit af sit liv og betragtede de stille, huslige optrin, der viste sig for ham fra gamle dage. Mangen en gang kunne hans tanker i en skumrende sommeraften eller ved det blussende vinterbål vende tilbage til disse gamle dage og med blid vemod dvæle ved enhver ubetydelig erindring om dem. Det lille værelse, hvor de så ofte havde siddet, længe efter at det var blevet mørkt, og udmalet sig en lykkelig fremtid – Kates glade stemme og muntre latter, eller hvorledes de, når hun var ude, plejede at sidde og vente på hendes tilbagekomst og næsten ikke åbnede munden, undtagen for at sige, hvor kedeligt det var uden hende – den glæde, hvormed stakkels Smike sprang op fra den mørke krog, hvor han sad, og skyndte sig ud for at lukke hende ind, og de tårer, de ofte så på hans kinder, halvt undrende sig over at se dem og dog se ham selv så lykkelig og fornøjet – enhver lille hændelse og endog ubetydelige ord og blikke, som da næppe blev ænset, men blev husket så godt, mens sorger og genvordigheder var glemt, viste sig atter og atter i hobetal for ham og vendte, flagrende højt oppe over årenes støvede bane, tilbage som grønne grene fra den foregående dag.

Men der fandtes andre personer, som stod i forbindelse med disse erindringer, og mange forandringer foregik, førend de blev til en nødvendig betragtning for vor fortælling, som pludselig bøjer ind i sit vante spor og går sin sindige og adstadige gang, idet den skyr alle flygtige omveje og udflugter.

Ligesom brødrene Cheeryble hver dag gav Nicholas et eller andet nyt og kraftigt bevis på godhed, således glemte de heller ikke dem, der var afhængige af ham. Forskellige små foræringer til mrs. Nickleby – altid ting, som de mest ønskede sig – bidrog i ikke ringe grad til at forbedre og forskønne huset. Kates lille forråd af smykker blev formelig blændende, og hvad selskabeligheden angik –! Hvis broder Charles og broder Ned ikke så ind til dem mindst fem minutter hver søndag eller en aften om ugen, så kom mr. Tim Linkinwater, der ikke havde gjort en halv snes bekendtskaber i hele sit liv og fandt et sådant behag i sine ny venner, at det ikke kan udtrykkes med ord. Han gik på sine aftenvandringer ind til dem og blev der lidt for at hvile sig, mens Frank Cheeryble tilfældigvis ved et sælsomt sammenstød af omstændigheder i det mindste tre gange om ugen gik døren forbi i et eller andet ærinde.

"Det er den mest opmærksomme unge mand, jeg har set, Kate," sagde mrs. Nickleby til sin datter en aften, da hun havde gjort ham til genstand for sine lovtaler, mens Kate havde siddet ganske tavs.

"Opmærksom, moder?" svarede Kate.

"Du søde Gud, Kate!" udbrød moderen, "hvor du er rød, du blusser jo ordentlig!"

"Det må være indbildning, kære moder."

"Nej, det var ingen indbildning, Kate, det er jeg ganske vis på," svarede hendes moder. "Men da det nu er forbi, gør det ikke stort til sagen, om det var indbildning eller ej. Hvad var det nu, vi talte om? Å om mr. Frank! Jeg har aldrig set mage til opmærksomhed, nej aldrig."

"Det er da vel ikke dit alvor?" ytrede Kate og rødmede, og denne gang var det hævet over enhver tvivl.

"Ikke mit alvor?" gentog mrs. Nickleby. "Hvorfor skulle det ikke være mit alvor? Jeg har såmænd aldrig talt alvorligere, og hvad mere er, jeg siger, at hans artighed og opmærksomhed imod mig er noget af det klædeligste, smukkeste og behageligste, jeg i lang tid har set. Man finder ikke ofte en sådan opførsel hos unge mænd, og den overrasker en derfor så meget mere, når man finder den."

"Opmærksomhed mod dig, moder!" svarede Kate hurtig, "å ja!"

"Du gode Gud, Kate," sagde moderen, "hvor du dog er en løjerlig pige! Hvorledes skulle det kunne falde mig ind at tale om hans opmærksomhed mod nogen anden? Det gør mig virkelig ondt at tænke på, at han er forelsket i en tysk dame, det gør det."

"Han sagde jo så bestemt, at det ikke var tilfældet, moder," svarede Kate. "Husker du ikke, at han sagde det den første aften, han var her? Og desuden, hvorfor skulle det gøre *os* ondt? Hvad kommer det os ved, moder?"

"*Os* måske ikke, Kate," sagde mrs. Nickleby med en udtryksfuld betoning, "men *mig* dog noget, tilstår jeg. Jeg ser helst, at englændere helt og holdent er englændere og ikke halvt englændere og halvt, jeg ved ikke hvad. Når han kommer næste gang, siger jeg ham rent ud, at jeg ville ønske, han giftede sig med en af sine landsmandinder; så skal vi se, hvad han siger til det."

"Tænk dog for alt i verden ikke på det, moder," svarede Kate hastigt. "Husk på, hvor højst –"

"Nå, barn, hvor højst –?" sagde mrs. Nickleby og spilede forbavset øjnene op.

Førend Kate havde svaret, forkyndte et rask lille dobbeltslag, at miss La Creevy kom for at besøge dem, og da hun trådte ind, glemte mrs. Nickleby det hele, skønt hun havde været så opsat på at udbrede sig over det foregående spørgsmål. Hun tabte sig derimod i en mangfoldighed af gisninger om den omnibus, miss La Creevy var kommet med, og antog, at kusken enten havde været ham i skjorteærmerne eller ham med det blå øje, men at han, hvem han så var, ikke havde fundet den parasol, hun i forrige uge havde glemt i den, samt at de utvivlsomt havde været længe undervejs eller også havde haft fuld fragt og var kørt lige ud, og endelig, at de ganske sikkert måtte være kommet forbi Nicholas.

"Ham så jeg ikke noget til," svarede miss La Creevy, "men derimod så jeg den gode gamle sjæl mr. Linkinwater."

"På sin aftenvandring kommer han for at hvile sig her, er jeg vis på," sagde mrs. Nickleby.

"Det tror jeg også," svarede miss La Creevy, "især da den unge mr. Cheeryble fulgte med ham."

"Det er dog ingen grund til, at mr. Linkinwater skulle komme herud," sagde Kate.

"Jo, det er det dog, lille ven," sagde miss La Creevy. "En ung mand som mr. Frank er nemlig ingen god fodgænger, og jeg har lagt mærke til, at han i almindelighed er træt og trænger til at hvile sig, når han er gået så langt som hertil. Men hvor er min ven?" spurgte hun, idet hun så sig om med et skælmsk sideblik til Kate. "Han er vel ikke igen løbet sin vej?"

"Ja, hvor er mr. Smike?" sagde mrs. Nickleby, "han var her jo lige før."

Ved nærmere undersøgelse viste det sig til den gode dames grænseløse forbavselse, at Smike kort i forvejen var gået ovenpå for at lægge sig.

"Men det er dog et besynderligt menneske," sagde mrs. Nickleby. "I tirsdags – var det i tirsdags? Ja vist var det. Du husker nok, kære Kate, sidste gang, da den unge mr. Cheeryble var her – den aften gik han sin vej på den samme besynderlige måde, lige da det bankede på døren. Det kan ikke være, fordi han ikke synes om selskab, for han holder altid af de mennesker, der holder af Nicholas, og det gør sandelig mr. Cheeryble. Og det underligste er, at han ikke går i seng, og altså kan det ikke være, fordi han er træt. Jeg ved, at han ikke går i seng, for jeg har mit sovekammer ved siden af hans, og da jeg i tirsdags gik ovenpå, flere timer senere, så jeg, at han ikke engang havde trukket sine sko af, og lys havde han ikke, så han må have siddet og måbet i mørke hele tiden. Men det er dog meget mærkeligt, nu da jeg kommer til at tænke på det."

Da tilhørerne tav stille, enten fordi de ikke vidste, hvad de skulle sige, eller fordi de ikke ville afbryde mrs. Nickleby, fortsatte hun på sin ejendommelige vis sit foredrag.

"Jeg vil håbe," sagde hun, "at denne uforklarlige adfærd ikke er begyndelsen til, at han lægger sig i sin seng og tilbringer hele sit liv i den, ligesom den tørstige kone fra Tutbury eller spøgelset i Cock Lane eller andre sådanne mærkværdige skabninger. En af dem stod i forbindelse med vor familie. Jeg kan ikke, uden at se nogle gamle breve igennem, som jeg har ovenpå, sige, om det var min oldefader, som gik i skole med

spøgelset i Cock Lane, eller den tørstige kone fra Tutbury, som gik i skole med min bedstemoder. Miss La Creevy, De ved det naturligvis. Hvem af dem var det, som ikke brød sig om, hvad præsten sagde? Var det spøgelset i Cock Lane eller den tørstige kone fra Tutbury?"

"Spøgelset i Cock Lane, tror jeg."

"Så tvivler jeg heller ikke på," sagde mrs. Nickleby, "at det var ham, min oldefader gik i skole med; jeg ved, at forstanderen for den skole var en dissenter, hvilket for en stor del forklarer, at spøgelset opførte sig så upassende mod præsten, da det var blevet voksent. At oplære et spøgelse – et barn, mener jeg –"

Alle yderligere betragtninger over dette frugtbare emne blev afbrudte ved Tim Linkinwaters og Frank Cheerybles komme, idet mrs. Nickleby snart tabte interessen for alt andet i sin ivrighed for at modtage dem.

"Det gør mig ondt, at Nicholas ikke er hjemme," sagde mrs. Nickleby. "Kære Kate, du må være både Nicholas og dig selv."

"Miss Nickleby behøver kun at være sig selv," sagde Frank. "Jeg – hvis jeg tør tillade mig at tale således – protesterer mod enhver forandring hos hende."

"Da skal hun i alle tilfælde bede Dem blive," svarede mrs. Nickleby. "Giv os i det mindste ti minutter, mr. Linkinwater, før får De ikke lov til at gå, ellers ville Nicholas sandelig blive vred. Kære Kate –"

Kate adlød moderens udtryksfulde nik, øjekast og panderynkninger og bad gæsterne ligeledes om at blive, skønt hun udelukkende henvendte sig til Tim Linkinwater. Der var lidt forlegenhed i hendes væsen, som, selv om den var lige så langt fra at forringe hendes ynde som den rødme, den meddelte

hendes kind, var fra at formindske hendes skønhed, dog var iøjnefaldende for enhver, endog for mrs. Nickleby. Men da denne forstandige matrone ikke holdt af at anstille betragtninger, undtagen når disse kunne indklædes i ord og udtales højt, troede hun, at datterens bevægelse skyldtes den omstændighed, at hun ikke havde sin bedste kjole på – "skønt jeg sandelig aldrig har set hende se bedre ud," tænkte hun. Efter at være blevet enig med sig selv og kommet til den glædelige overbevisning, at hendes formodning i dette som i alle andre tilfælde måtte være den rigtige, gav hun den afsked og glædede sig over, at hun var så snild.

Nicholas kom ikke hjem, og Smike viste sig heller ikke igen, men ingen af disse omstændigheder gjorde, oprigtig talt, det ringeste indtryk på det lille selskab. De var i udmærket humør, ja det kom endog til en slags kurtiseren mellem miss la Creevy og Tim Linkinwater, idet han sagde en mængde morsomme og skæmtefulde ting og efterhånden blev formelig galant, for ikke at sige øm. Lille miss La Creevy var også meget munter og drillede med et sådant held Tim med, at han hele sit liv var forblevet ugift, at han lod sig fraliste den erklæring, at hvis der var nogen, der ville have ham, var det ikke umuligt, at han endnu kunne gøre en forandring. Hun anbefalede indstændigt en dame af sit bekendtskab, der netop ville passe for mr. Linkinwater og havde en pæn lille formue. Denne egenskab gjorde kun et meget svagt indtryk på Tim, der mandigt svarede, at formue ikke ville have nogen betydning for ham, men at ægte værd og et muntert sind var det, en mand burde søge hos sin kone, og fandt han dem, havde han penge nok til begges beskedne fornødenheder. Denne erklæring var så hædrende for

Tim, at hverken mrs. Nickleby eller miss La Creevy noksom kunne rose ham, og ansporet af deres lovtaler, afgav han flere andre erklæringer, der vidnede om hans uegennyttighed og hans ærbødighed for kønnet. Alt dette gik for sig med så pudsig en blanding af spøg og alvor, at hele selskabet måtte le af det.

Kate plejede ellers altid at være livet og sjælen i sit hjem, men ved denne lejlighed var hun mere tavs end sædvanlig – måske fordi Tim og miss La Creevy næsten ene førte ordet – og sad afsides ved vinduet. Her iagttog hun skyggerne, alt som det mørknedes, og nød aftenens stille skønhed. Det syntes også at være tillokkende for Frank, som først stod tæt ved og derpå satte sig ved siden af hende. Der findes unægtelig mange ting, som passende kunne siges en sommeraften, og de siges unægtelig bedst med dæmpet røst, da den samstemmer med øjeblikkets fred og mildhed. Lange ophold, og så et par inderlige oret, og derefter nok et ophold, som dog ikke synes at være tavshed, og måske nu og da et bøjet hoved eller nedslagne øjne – alle disse små ting i forbindelse med ulyst til at få lys og tilbøjelighed til at forveksle timer med minutter, er upåtvivlelig ikke andet end en sommeraftens virkninger, hvad mange yndige læber kan bevidne. Heller ikke var der den fjerneste grund for mrs. Nickleby til – da der blev bragt lys – at blive forundret over, at Kates strålende øjne ikke kunne tåle skinnet af dem og at hun blev nødt til at vende ansigtet bort, ja endog gå et øjeblik ud af stuen, for når man har siddet længe i mørke, blændes man virkelig af lysene, og intet er mere naturligt end sådanne resultater, hvad jo alle oplyste unge mennesker ved. For den sags skyld ved gamle mennesker det med eller har

engang vidst det, om de også undertiden glemmer det, hvad der kun er så meget større skade.

Den gode dames forundring endte imidlertid ikke her, men blev større, da det blev opdaget, at Kate slet ingen lyst havde til at spise. Denne opdagelse var så foruroligende, at det er umuligt at sige, i hvilken ubeskrivelig veltalenhed moderens frygt ville have givet sig luft, hvis den almindelige opmærksomhed ikke var blevet henvendt på en sælsom og påfaldende lyd, der, som den blege og skælvende tjenestepige påstod, og hvad alles øren syntes at bekræfte, kom "lige lukt" ud af kaminen i værelset ved siden af.

Da det nu var klart for samtlige tilstedeværende, at denne lyd, hvor mærkeligt og usandsynligt det end syntes, virkelig kom fra kaminen, samt at den var en besynderlig sammensætning af sjokkende, puslende, rumlende og knurrende lyde og stadig blev ved, tog Frank Cheeryble et lys og Tim Linkinwater ildtangen. De ville snart have fået grunden til støjen at vide, hvis mrs. Nickleby ikke nær var faldet i afmagt og havde forsikret, at hun på ingen måde tillod, at de forlod hende. Deraf fulgte en kort forhandling, som endte med, at de alle som en gik ind i det uhyggelige værelse, alene med undtagelse af miss La Creevy. Da tjenestepigen nemlig tilstod, at hun i sin barndom havde lidt af krampeslag, blev hun tilbage hos hende for i nødsfald at gøre anskrig og anvende passende lægemidler.

Da de nærmede sig døren til det gådefulde værelse, blev de ikke så lidt overraskede ved at høre en menneskelig stemme, der med det mest udspekulerede udtryk af melankoli og med så kvalte toner, som en menneskelig røst kunne frembringe under fem-seks dyner af bedste slags, sang den i sin tid så yndede

vise: "Har hun da sveget sit ord, den skønne mø, jeg tilbeder?" Da de så uden videre parlamenteren trængte ind i værelset, blev deres forbavselse heller ikke formindsket ved, at de opdagede, at disse lyde kom fra en mand oppe i kaminen, af hvem man ikke så andet, end et par ben, som dinglede oven over risten og åbenbart med den største ængstelighed søgte at finde fodfæste. Dette usædvanlige og alt andet end dagligdags syn lammede aldeles Tim Linkinwater, der efter at have knebet den ukendte lidt i benene, stod og klaprede med ildtangen, som om han hvæssede den til et nyt angreb.

"Det må være en fuld mand," sagde Frank, "for en tyv ville ikke røbe sin nærværelse på den måde."

Med disse ord holdt han lyset i vejret for bedre at se benene og ville lige til at springe frem for uden mange ceremonier at trække dem ned, da mrs. Nickleby slog hænderne sammen og med en skingrende lyd, der halvt lignede et skrig og halvt et udråb, spurgte, om de gådefulde lemmer ikke var iført knæbenklæder og grå, uldne strømper.

"Jo, ganske rigtigt," udbrød Frank efter at have set lidt nøjere til. "Knæbenklæder og – og – grove, grå strømper. Kender De ham, frue?"

"Kære Kate," sagde mrs. Nickleby og satte sig sindigt på en stol med en fortvivlet hengivelse i skæbnen, som syntes at antyde, at det afgørende øjeblik nu var kommet og al forstillelse derfor var unyttig. "Du må være så god tydeligt at forklare, hvorledes denne sag forholder sig. Jeg har ingen opmuntring givet ham – ingen som helst – ikke den allermindste. Det ved du meget godt, barn. Han var meget ærbødig – overordentlig ærbødig, da han erklærede sig, hvilket du kan bevidne, men skal

jeg alligevel forfølges på denne måde, skal jeg overøses med græskar og alle slags køkkenurter, når jeg går uden for min dør, og skal herrer komme og stoppe vore kaminer herhjemme til, ved jeg virkelig ikke, hvad der skal blive af mig. Det er meget tungt – tungere end noget, jeg nogen sinde havde været udsat for, førend jeg blev gift med din kære salig fader, skønt jeg også den gang havde mange genvordigheder – men det havde jeg naturligvis ventet og forberedt mig på. Da jeg ikke var nær så gammel som du, kære barn, var der en ung mand, som sad ved siden af os i kirken og næsten hver søndag under prædikenen skar mit navn med store bogstaver i sin stol. Det var naturligvis smigrende, men alligevel også ærgerligt, da stolen havde en iøjnefaldende plads, og han flere gange for alles øjne blev trukket ud af den af kirkebetjenten, fordi han havde gjort det. Men det var dog intet imod dette. Dette er langt værre og en del ubehageligere. Jeg vil hellere, kære Kate," sagde hun højtideligt og grædende, "jeg vil hellere, forsikrer jeg, være født med en svinetryne end være udsat for et liv som det."

Frank Cheeryble og Tim Linkinwater så med uforstilt forbavselse først på hinanden og dernæst på Kate. Hun følte, at en forklaring var nødvendig, men på grund af sin forfærdelse over synet af benene, sin frygt for, at deres ejermand skulle blive kvalt, og sin lyst til at give den mindst latterlige forklaring, var hun ude af stand til at frembringe et eneste ord.

"Han volder mig meget bryderi," fortsatte mrs. Nickleby og tørrede sine øjne, "meget bryderi. Jeg beder Dem, krum ikke et hår på hans hoved. Gør det endelig ikke."

Det vil ikke have været så let at krumme et hår på den gamle herres hoved, som mrs. Nickleby syntes at forestille sig,

eftersom denne del af hans person var adskillige fod oppe i kaminen, der ingenlunde hørte til de brede. Da han hele tiden blev ved at synge om den skønne møs troløshed og nu begyndte ikke alene at bræge meget svagt, men samtidig at sparke på det voldsomste, som om han havde ondt ved at trække vejret, halede Frank Cheeryble uden længere betænkning så kraftigt i knæbenklæderne og de uldne strømper, at han kom sprællende ned i stuen med større fart, end egentlig beregnet.

"Ja, ja!" sagde Kate, så snart den sælsomme gæsts hele skikkelse var kommet til syne, "nu ser jeg, hvem det er. Gør ham ikke fortræd! Er han kommet til skade? Det vil jeg ikke håbe – å se, om han er kommet til skade."

"Nej han er ikke," svarede Frank, der efter denne opfordring behandlede genstanden for sin overraskelse med pludselig ømhed og ærbødighed. "Han er slet ikke kommet til skade, forsikrer jeg Dem."

"Lad ham ikke komme nærmere til mig," sagde Kate og trak sig tilbage, så hurtig hun kunne.

"Det skal han nok lade være med," svarede Frank. "De ser, at jeg har ham i god behold. Men tør jeg spørge, hvad alt det skal betyde, og om De ventede denne person?"

"Nej, på ingen måde," svarede Kate, "men det – moder mener det rigtignok ikke, tror jeg – men det er en vanvittig mand, der er undveget fra nabohuset og må have fundet lejlighed til at skjule sig her."

"Kate," afbrød mrs. Nickleby hende med streng værdighed. "Du forbavser mig."

"Kære moder –" indvendte Kate blidt.

"Du forbavser mig," gentog moderen, "jeg er på ære ganske forbavset over, at du kan forene dig med denne ulykkelige mands forfølgere, selv om du meget godt ved, at de har de skammeligste hensigter med hans formue, og at det er dét, hele hemmeligheden stikker i. Det ville være langt smukkere af dig at bede mr. Linkinwater eller mr. Cheeryble tage sig af ham og hjælpe ham til hans ret. Du bør ikke lade dig påvirke af dine følelser; det er ikke rigtigt – langtfra! Hvorledes tror du, at jeg er til mode? Hvis nogen har ret til at være opbragt, hvem skulle det så være? Mig naturligvis, men alligevel vil jeg ikke for alt i verden begå en sådan uretfærdighed. Nej," fortsatte mrs. Nickleby, idet hun rettede sig og med en slags undselig majestæt så en anden vej, "denne herre vil forstå mig, når jeg siger ham, at jeg gentager det svar, jeg gav ham forleden dag – at jeg altid vil gentage det, skønt jeg, når jeg ser ham bringe sig selv i så skrækkelige stillinger for min skyld, må tro, at han mener det ærligt – og at jeg beder ham have den godhed straks at gå sin vej, da det ellers vil være umuligt at holde hans opførsel hemmelig for min søn. Jeg er ham forbunden, meget forbunden, men jeg kan ikke låne øre til hans tilnærmelser. Det er en ren umulighed."

Under dette foredrag sad den gamle, hvis næse og kinder var forskønnet af store sodklatter, på gulvet med korslagte arme og betragtede tilskuerne i dyb tavshed og med et majestætisk væsen. Han syntes ikke i fjerneste måde at bryde sig om, hvad mrs. Nickleby sagde, men da hun tav, beærede han hende med en lang stirren og spurgte, om hun var færdig.

"Jeg har ikke mere at sige," svarede hun beskedent. "Jeg kan virkelig ikke sige mere."

"Meget vel," sagde den gamle med høj stemme, "så bring mig den afproppede lynild, et rent glas og en proptrækker!"

Da ingen adlød denne befaling, opløftede han atter sin stemme og forlangte et tordensmørrebrød, og da denne vare heller ikke kom til stede, forlangte han at blive opvartet med en frikassé af støvlesåler og guldfiskesauce, hvorpå han stak i at skoggerle og glædede sine tilhørere med et meget langt, meget lydeligt og såre melodisk brøl. Men alligevel rystede mrs. Nickleby til svar på de andres betydningsfulde blikke stadig på hovedet, som om hun ville forsikre dem, at hun ikke så noget mærkeligt i alt dette, medmindre det skulle være en ringe grad af overspændthed. Denne anskuelse ville hun måske hele sit liv have holdt fast ved, hvis ikke en række ubetydelige omstændigheder, hvor intetsigende de end var, havde givet sagen et helt andet udseende.

Tilfældigvis kom nemlig miss La Creevy, da hun ikke fandt pigens tilstand videre foruroligende og selv brændte af nysgerrighed efter at se, hvad der gik for sig, farende ind, netop mens den gamle var i færd med at brøle. Samtidig traf det sig, at den gamle, så snart han fik øje på hende, pludselig holdt inde, sprang op og begyndte at kysse på fingrene. Denne forunderlige adfærd skræmte næsten livet af den lille portrætmalerske og bragte hende til i største hast at søge ly bag Tim Linkinwater.

"Aha!" udbrød den gamle, idet han foldede sine hænder og af al magt trykkede dem mod hinanden, "nu ser jeg hende, nu ser jeg hende! Min elskede, mit liv, min brud, min mageløse skønhed. Endelig er hun kommet – endelig – og alt er gas og gamacher!"

Mrs. Nickleby blev noget befippet, men fattede sig dog og nikkede flere gange ad miss La Creevy og de andre tilskuere, rynkede panden og smilede alvorlig for at lade dem at forstå, at hun nok så, hvad misforståelsen bestod i, men skulle klare det hele på et par minutter.

"Hun er kommet!" sagde den gamle og lagde hånden på hjertet. "Søravne og kæmper, hun er kommet! Al den rigdom, jeg ejer, skal være hendes, når hun vil antage mig til sin slave. Hvor findes der skønhed og ynde som her? Hos kejserinden af Madagaskar? Nej. Hos Ruder Dame? Nej. Hos mrs. Rowland, som hver morgen bader sig gratis i Kalydor? Nej. Smelt alle disse sammen til én sammen med de tre gratier, de ni muser og fjorten bagerdøtre og se, om I kan skabe en halvt så yndig kvinde! Pyt! Jeg byder jer trods!"

Efter denne tale knipsede den gamle herre tyve-tredive gange med fingrene og sank derpå hen i en henrykt beskuelse af miss La Creevys yndigheder. Da mrs. Nickleby derved fik en gunstig lejlighed til at forklare sig, benyttede hun den straks.

"Under så ubehagelige omstændigheder," sagde den værdige dame med en indledende hosten, "er det mig en stor lettelse at se en anden blive antaget for mig – en meget stor lettelse, og det er noget, som aldrig før er sket, skønt jeg flere gange er blevet antaget for min datter Kate. Jeg tvivler ikke om, at det var meget dumt af folk, og at de burde have bedre forstand, men de gjorde det nu engang, og det var naturligvis ikke min skyld, og det vil også være meget hårdt, om jeg skal gøres ansvarlig for det. I dette tilfælde må jeg derimod naturligvis erkende, at det vil være overordentlig urigtigt at lade nogen – og især en person, som jeg skylder megen venlighed – komme i

forlegenhed for min skyld, og derfor anser jeg det for min pligt at sige ham, at han tager fejl – at jeg er den dame, om hvem en næsvis person har fortalt ham, at hun var en niece af brolægningskommissionen, og at jeg beder og besværger ham om at gå sin vej, om ikke for andet, så for" – her stammede mrs. Nickleby – "for min skyld."

Man skulle nu tro, at den gamle herre ville have følt sig ramt i hjertet af det fine og nedladende i denne opfordring og i det mindste have givet et høfligt og passende svar. Mrs. Nickleby fik derfor et hårdt stød, da han med umiskendelig tydelighed henvendte sig til hende og med lydelig og klangfuld stemme råbte: "Væk, kat!"

"Min herre!" udbrød mrs. Nickleby med mat røst.

"Kat!" svarede den gamle. "Kis, mis, rottebider – futsj!" Ved den sidste lyd, som han hvislede mellem tænderne, svang han armene så voldsomt i luften og trak sig igen tilbage fra hende med den slags vilde dans, som man kan se drenge på torvedage skræmme grise, får og andre dyr med, når de halsstarrigt bliver ved at dreje om i en forkert gade.

Mrs. Nickleby spildte ikke et ord på ham, men gav sig luft i et overrasket udråb og dånede.

"Jeg skal nok passe moder," sagde Kate hastigt, "jeg er slet ikke bange, men få ham bare bort!"

Frank vidste ikke rigtigt, hvorledes han skulle bære sig ad, førend han fandt på den list at lade miss La Creevy gå nogle skridt i forvejen og bede den gamle gå bag efter hende. Det lykkedes som ved et mirakel, og han gik med henrykt beundring og nøje bevogtet af Tim Linkinwater på den ene side og af Frank på den anden.

"Kate," mumlede mrs. Nickleby, der kom til sig selv igen, da luften var ren, "er han borte?" – Det forsikrede hun hende. – "Jeg vil aldrig kunne tilgive mig selv, Kate, aldrig! Denne herre er gået fra forstanden, og jeg er den ulykkelige årsag til det."

"Du årsagen?" sagde Kate forbavset.

"Ja jeg, mit barn," svarede mrs. Nickleby med fortvivlet ro. "Du så, hvorledes han var forleden dag, og du ser, hvorledes han er nu. Allerede for flere uger siden sagde jeg til din broder, at jeg håbede, at en skuffelse ikke ville blive for stærk for ham, og nu ser du, hvilket vrag han er. Uden hensyn til, at han var lidt flygtig, må du selv indrømme, at han talte så fornuftigt, så følsomt og så hæderligt, da vi så ham i haven. Du har hørt det rædsomme vås, han kom med i aften, og hvorledes han tog på veje med den stakkels gamle pige. Kan der være nogen tvivl om, hvorledes alt dette er gået til?"

"Det tror jeg næppe," svarede Kate blidt.

"Jeg ikke heller," sagde hendes moder. "Nå, om jeg også er den ulykkelige årsag til det, så har jeg dog den beroligende bevidsthed, at jeg er uden skyld. Jeg sagde til Nicholas: "Kære Nicholas, vi bør gå meget forsigtigt til værks," men han ville næppe høre mig. Var sagen fra først af blevet taget på den rette måde, således som jeg ønskede – men I er begge to ganske som jeres kære salig fader. Imidlertid har jeg min gode samvittighed, og det bør være mig nok."

Efter således at have fralagt sig ethvert både forbigangent, nærværende og tilkommende ansvar tilføjede mrs. Nickleby kærligt, at hun håbede, hendes børn aldrig ville få større grund til at gøre sig bebrejdelser, end hun havde, og forberedte sig på at modtage eskorten. Den kom kort efter tilbage med den

besked, at den gamle var blevet bragt velbeholden i hus, og at de havde fundet hans vogtere, der havde holdt sig lystige med nogle venner uden at vide noget om hans fraværelse. Da roligheden var blevet genoprettet, tilbragte de en yndig halv time – således kaldte Frank det, da han gik hjem med Tim – en yndig halv time med samtale, og da Tims ur omsider underrettede ham om, at det var på høje tid at gå, lod de damerne alene, skønt ikke uden mange tilbud fra Franks side om at blive, til Nicholas kom, lige meget på hvilken tid af natten det måtte være, hvis de nærede ringeste frygt for at være alene. Da der imidlertid ikke var tale om dette, fik han ikke noget påskud til at trække på vagt og blev nødt til at forlade fæstningen og drage bort med den trofaste Tim.

Næsten tre timer gik hen i tavshed, og da Nicholas kom hjem, rødmede Kate ved at se, hvor længe hun havde siddet alene og været optaget af sine tanker.

"Jeg troede ikke, det var en halv time," sagde hun.

"Dine tanker må have været meget underholdende, Kate," sagde Nicholas spøgende, "siden tiden er gået så hurtigt for dig. Hvad tænkte du så på?"

Kate blev forvirret og legede med en lille ting, som lå på bordet – så op og smilede – så ned og fældede en tåre.

"Hør, Kate," sagde Nicholas, idet han drog sin søster til sig og kyssede hende, "lad mig se dig i ansigtet. Ikke? Å, det var kun et glimt, det var ikke nok; jeg må se længere på dig. Kom, så skal jeg læse dine tanker for dig."

Der lå noget i dette forslag, der, skønt det blev fremsat uden nogen hensigt, gjorde hans søster så urolig, at han smilende gik over til at tale om huslige genstande. Mens de forlod værelset og

fulgtes ad ovenpå, fik han lidt efter lidt at vide, at Smike havde været alene hele aftenen – men også kun lidt efter lidt, da Kate syntes at berøre dette emne med ulyst.

"Stakkels fyr," sagde Nicholas, idet han bankede sagte på hans dør, "hvad kan årsagen til alt dette være?"

Kate hang ved sin broders arm, og da døren hurtigt blev lukket op, fik hun ikke tid til at gøre sig fri, førend Smike, bleg og mat og helt påklædt, stod foran dem.

"Har du ikke været i seng?" spurgte Nicholas.

"N-ej," var svaret.

Nicholas holdt blidt på sin søster, da hun søgte at trække sig tilbage, og spurgte:

"Hvorfor ikke?"

"Jeg kunne ikke sove," svarede Smike og greb den hånd, hans ven rakte ham.

"Er du ikke rask?" spurgte Nicholas videre.

"Nu har jeg det bedre – langt bedre," svarede Smike.

"Hvorfor vil du give efter for disse anfald af tungsindighed?" spurgte Nicholas i sin venligste tone. "Hvorfor vil du ikke sige os årsagen? Du bliver til et helt andet menneske."

"Ja, jeg ved det," svarede han. "Engang skal jeg sige Dem årsagen, men ikke nu. Jeg hader mig selv for det; De er alle så gode og venlige. Men jeg kan ikke gøre for det – mit hjerte er så fuldt, De ved ikke, hvor fuldt."

Han trykkede Nicholas' hånd, førend han slap den, og efter at have set et øjeblik på broderen og søsteren, mens de stod ved siden af hinanden, som om der var noget i deres inderlige kærlighed, der rørte ham, gik han igen ind i sit kammer og var snart den eneste vågne under det fredelige tag.

50

Indeholder en alvorlig katastrofe.

Den lille væddeløbsbane ved Hampton viste sig i sin fulde pragt, dagen var så glimrende, som nogen dag kunne være, solen stod højt på den skyfri himmel og skinnede med hele sin glans. Enhver broget farve, som flagrede fra agestol og telttop, spillede i sit friskeste skær. Gamle, smudsige flag blev som ny, falmet forgyldning forgyldtes op, plettet, råddent sejldug så ud som nyt. Selv tiggernes pjalter blev frisket op, og menneskekærlige folk glemte helt at gøre godt under deres beundring for så malerisk en armod.

Det var et af disse livlige og bevægede optrin i dets friskeste, øjeblikke, som alle måtte synes om, for når øjet bliver træt af glimmer og pragt og øret af uafladelig tummel, kan øjet, hvorhen det så vender sig, hvile ved at se på glade og forventningsfulde ansigter og øret glemme pinefulde lyde over glade og muntre. Selv de halvnøgne sigøjnerbørns ansigter indeholder en smule trøst. Det er glædeligt at se, at solen har været der; at vide, at de hver dag omgives af luft og lys; at føle, at de er børn og lever som børn; at om også deres hovedgærde er fugtigt, så er det af himlens dug og ikke af tårer; at pigernes lemmer er fri og ikke svækkes ved forvridninger, som pålægger deres køn en unaturlig og rædsom bod; at de tilbringer deres liv den ene dag efter den anden mellem de frit bølgende træer og ikke blandt skrækkelige maskiner, der gør børn gamle, førend

de har fået at vide, hvad barndom er, og lægger alderdommens afkræftelse og svagelighed på dem uden at give dem alderdommens ret til at dø. Gud give, at de gamle ammestuehistorier var sande, og at sigøjnerne stjal sådanne børn i snesevis!

Det store løb var netop forbi, og de tæt sluttede rækker af mennesker på begge sider af banen, der pludselig opløstes og trængte ind på den, gav skuepladsen et nyt liv, som atter var idel bevægelse. Nogle skyndte sig af alle kræfter bort for at få et glimt at se af den sejrende hest; andre vimsede frem og tilbage og søgte lige så ivrigt efter de vogne, de havde forladt for at få en bedre plads. Her flokkedes en lille klynge omkring et taskenspillerbord for at se, hvorledes en ulykkelig landsbytosse blev plukket, og hist søgte en anden gavtyv og hans hjælpere i forskellige forklædninger – en med briller på, en anden med et øjeglas og en moderne hat, en tredje som en velstående forpagter med sin overfrakke på armen og sine falske pengesedler i en stor brevtaske, og alle med svære ridepiske for at forestille skikkelige landmænd, der var kommet ridende til væddeløbet – ved højrøstet tale og foregivent spil at forlokke en eller anden uforsigtig fremmed, mens kæltringerne (der så endnu modbydeligere ud i de gode klæder og det rene linned) røbede deres interesse for udfaldet ved de forventningsfulde, stjålne øjekast, de skottede til alle nyankommende med. Disse holdt sig ude i den yderste rand af en vid kreds af mennesker, som havde samlet sig om en vandrende gøgler, overfor hvem der fandtes et musikkorps eller den klassiske leg "at ringe tyren" blev foretaget, mens bugtalere, der holdt dialoger med trædukker, og spåkoner, der kvalte virkelige børneskrig, delte

den almindelige opmærksomhed med dem og mange flere. Beværtningsteltene fyldtes, glas klang på vognene, kurve blev pakket ud, fristende madvarer sat frem, knive og gafler raslede, champagnepropper knaldede, øjne, som ikke havde været matte, blev endnu klarere, og lommetyve talte deres gevinst under det sidste løb. Opmærksomheden, som nylig kun havde været fæstet på en ting, deltes nu mellem hundrede, og hvorhen man vendte øjet, så man en broget blanding af frådsen, leen, snakken, tiggen, spillen og gøglen.

Af spilletelte fandtes en rigelig mængde, udstyrede med prægtige gulvtæpper, stribede tapeter, rødt klæde, tårne på taget, urtepotter med geranier og liberitjenere. Der var Fremmedklubben, Athenæumklubben, Hamptonklubben, St. Jamesklubben og en halv mil af andre klubber, hvor man kunne spille rouge et noir, farao og andre hasardspil. Til et af disse telte fører vor fortælling os.

Teltet med tre spilleborde var propfuldt af spillere og tilskuere, og der var – skønt det var det største på væddeløbsbanen – umådelig varmt derinde, selv om en del af sejldugstaget var rullet tilbage for at skaffe luft, og der var to døre til fri ud- og indgang. Med undtagelse af to-tre personer, der – hver med en bunke halfcrowns, blandede med enkelte sovereigns, i den venstre hånd – hver gang, kuglen rullede, satte deres penge ind med en forretningsmæssig besindighed, som viste, at de var vant til det og havde spillet hele denne dag og sandsynligvis også hele den foregående, var der ingen fremragende personlighed blandt spillerne. Selskabet bestod af unge mennesker, der åbenbart havde indfundet sig af nysgerrighed, eller fordi det hørte med til dagens forlystelser,

og satte små summer ind uden at bryde sig synderligt om, enten de vandt eller tabte. Der var imidlertid to personer til stede, der som fortrinligt gode typer af en vis klasse fortjener nærmere at omtales.

Den ene af dem, en mand på seks eller otte og halvtreds år, sad på en stol ved en af indgangene til teltet med hænderne om sin stokkeknap og sin hage hvilende på dem. Det var en høj, tyk, langlivet mand i en lige til halsen tilknappet grøn frakke, der gjorde ham endnu mere langlivet; endvidere var han iført drapfarvede knæbenklæder og gamacher, hvidt halstørklæde og en bredskygget hat. Under spillets støj og tummel og den idelige gåen ud og ind af folk syntes han at være fuldstændig rolig og tankefuld uden mindste spor af spænding i sit væsen. Han viste intet tegn på træthed og for den overfladiske iagttager heller intet på deltagelse. Der sad han, aldeles stille og rolig. Undertiden, men meget sjældent nikkede han ad en forbigående eller vinkede ad en opvarter, for at denne skulle gå hen til et af bordene, men det næste øjeblik var han atter sunket hen i sin forrige tilstand. Han kunne godt være en stokdøv gammel herre, der var kommet ind for at hvile sig eller tålmodigt ventede på en ven, uden mindste bevidsthed om andres nærværelse, eller han kunne have syner eller være i en opiumsrus. Folk vendte sig om og så på ham, men han gjorde ikke en bevægelse, opfangede ikke nogens blik og lod dem gå deres vej og andre komme ind og blive afløst af andre, uden at han ænsede det. Når han rørte sig, syntes det underligt, at han kunne have set noget, som havde bragt ham til at gøre det. Og det var det i virkeligheden også. Men der var ingen, som gik ud og ind, uden at denne mand så det; der var ikke en bevægelse

ved noget af de tre borde, som undgik ham; der blev ikke sagt et ord af bankholderne, uden at det nåede hans øre; der var ikke en vindende eller tabende, som han ikke kunne have nævnet, og han var stedets ejermand.

Den anden førte forsædet ved rouge-et-noir bordet. Han var vel en halv snes år yngre, en buttet, tykmavet, kraftig karl, hvis underlæbe var lidt sammentrukket, fordi han havde den vane at tælle pengene ved sig selv, mens han udbetalte dem, men han havde intet afgjort slet udtryk i sit ansigt, som snarere var åbent og muntert end det modsatte. Han havde ingen frakke på, da det var så varmt i vejret, og stod bag ved bordet med en vældig bunke hele og halve kroner og en kasse med sedler foran sig. Spillet var uafladelig i gang. Tyve mennesker satte ind på én gang, og denne mand skulle rulle kuglen, passe på indsatserne, når de blev lagt på bordet, stryge dem bort fra den farve, der havde tabt, betale dem, der havde vundet, gøre alt dette med den størst mulige hurtighed, atter rulle kuglen og sørge for, at spillet aldrig gik i stå. Og det gjorde han også med en vidunderlig færdighed uden at betænke sig, uden at tage fejl, uden at holde op med at gentage usammenhængende sætninger. Dels af vane og dels for at have noget passende at sige, stadig udtalte han dem med samme ensformige betoning og næsten i den samme orden, så lang som dagen var. Stadig hørte man: "Ruse-e-nore fra Paris, mine herrer, gør Deres indsats og hold på, hvad De vil – hele tiden, mens kuglen ruller – ruse-e-nore fra Paris, mine herrer, et fransk spil, jeg har selv bragt det herover, har jeg! – Ruse-e-nore fra Paris – sort vinder – sort – vent et minut, sir, så skal jeg straks betale Dem – to der, et halvt pund der, tre der – og én der – mine herrer, kuglen

ruller – hele tiden, sir, mens kuglen ruller – det smukke ved spillet er, at De kan fordoble Deres indsatser eller sætte Deres penge ind hele tiden, mens kuglen ruller – igen sort – sort vinder – jeg har aldrig set mage – aldrig i mit liv, på min ære; hvis nogen havde holdt på sort i de sidste fem minutter, ville han have vundet fem og fyrre pund i fire omdrejninger, – vi har portvin, sherry, cigarer og en fortræffelig champagne. Hejda, opvarter, kom med en flaske champagne og bring os et dusin cigarer – og lad os gøre os til gode, mine herrer – og kom med rene glas – hele tiden, mens kuglen ruller – i går tabte jeg hundrede og syv og tredive pund i én omdrejning, ja jeg gjorde såmænd! – God dag!" (han hilste på en mand af faget, uden at standse eller forandre stemme, og blinkede så let, at det syntes at ske ganske tilfældigt). "Vil De have et glas sherry, sir? – Hejda, opvarter, et rent glas og skænk for denne herre – og lad den gå rundt, opvarter – det er ruse-e-nore fra Paris, mine herrer – hele tiden, mens kuglen ruller – gør Deres indsats, og hold på, hvad De vil – det er ruse-e-nore fra Paris, et ganske nyt spil, jeg har selv bragt det herover – kuglen ruller, mine herrer!"

Mens han således røgtede sit hverv, kom fem-seks personer drivende gennem teltet. Uden at standse i sin tale eller sit arbejde bukkede han ærbødigt, mens han samtidig ved et blik henvendte en ved siden af ham siddende mands opmærksomhed på den højeste skikkelse i klyngen, som ejeren tog sin hat af for. Det var sir Mulberry Hawk, der var ledsaget af sin ven og lærling og et lille følge af godt klædte mænd af et mere tvivlsomt end ukendt rygte.

Ejeren bød med dæmpet stemme sir Mulberry velkommen, og sir Mulberry bad i samme tone ejeren gå Fanden i vold og

vendte sig om for at tale med sine venner. Han havde åbenbart en irriterende bevidsthed om at være genstand for nysgerrighed nu, da han viste sig for første gang efter sit uheld, og det var let at se, at han havde indfundet sig ved væddeløbet mere i håb om at træffe sammen med en mængde bekendte og derved komme ud over denne ubehagelighed, end for egentlig at more sig. Der var endnu et ubetydeligt ar i hans ansigt, og når nogen hilste på ham, hvilket skete næsten hvert minut, gjorde han en nervøs anstrengelse for at skjule arret med sin handske; dette viste, hvor nær han tog sig den skam, han havde lidt.

"Nej, se god dag, Hawk!" sagde en meget moderne klædt person med en Newmarket-frakke, et broget halstørklæde og alt andet tilbehør i den ulasteligste orden. Det var nok en rival i den kunst at dressere unge adelsmænd og herrer og en person, som sir Mulberry hadede mere end alle andre og især var bange for at møde. De vekslede håndtryk med overdreven hjertelighed.

"Hvorledes har De det nu, kære ven, hvad?"

"Tak, meget godt," sagde sir Mulberry.

"Det var jo prægtigt," sagde den anden. "God dag, Verisopht? Vor ven er lidt forknyt, ikke rigtig kommet til kræfter endnu, hvad?"

Denne herre havde meget hvide tænder, og når han intet påskud havde til at smile, endte han med det nævnte enstavelsesord, som han udtalte således, at han derved viste dem frem.

"Han har såmænd kræfter nok; der er ingenting i vejen med ham," sagde den unge mand ligegyldigt.

"Det glæder mig på ære," svarede den anden. "Er De nylig kommet tilbage fra Brüssel?"

"Vi kom først til byen i aftes," sagde lord Frederick. Sir Mulberry vendte sig om for at tale med en af sine egne ledsagere og lod, som om han ikke hørte noget.

"Det er på ære," sagde vennen halvt hviskende, "ualmindelig kækt og dristigt af Hawk at vise sig så snart igen. Jeg siger det med velberåd hu; det røber stort mod. Han har ikke været borte længe nok til at folk kunne have glemt den fordømt ubehagelige – det er sandt – De kender jo sammenhængen. Hvorfor gjorde De ikke disse skændige blade til løgnere? Jeg læser sjældent bladene, men jeg så efter det i bladene, og jeg vil være –"

"Se i bladene i morgen," afbrød sir Mulberry ham og vendte sig pludselig om, – "nej, i overmorgen; vil De?"

"Jeg læser virkelig sjældent eller aldrig bladene, kære ven," sagde den anden og trak på skuldrene, "men denne gang vil jeg dog føje Dem. Hvad skal jeg se efter, hvad?"

"Far vel," sagde sir Mulberry og drejede sig rask om på hælen og tog sin lærling med sig. De satte sig atter i den langsomme gang, de var trådt ind med, og drev bort arm i arm.

"Han skal ikke læse om et mord," mumlede sir Mulberry med en ed, "men det skal dog blive til noget, som ikke er langt fra det, hvis en pisk kan snerte og en knippel slå."

Hans ledsager sagde intet, men der var noget i hans væsen, som ærgrede sir Mulberry således, at han med næsten samme raseri, som om hans ven havde været Nicholas selv, tilføjede: "Klokken otte i morges sendte jeg Jenkins til Nickleby. Det er en rask mand; han var hos mig, før mit bud kom tilbage, og inden fem minutter havde han sagt mig alt. Jeg ved, hvor denne hund

er at træffe – både tiden og stedet. Men det er ikke værd at tale mere om det; det er jo snart i morgen."

"Hvad skal der da ske i morgen?" spurgte lord Frederick.

Sir Mulberry beærede ham med et forbitret øjekast, men nedlod sig ikke til at give noget svar, og de gik gnavent videre og så ud, som om deres tanker var stærkt optaget. Først da de var kommet helt ud af trængslen og var alene, vendte sir Mulberry sig om for at svare.

"Vent lidt," sagde hans ledsager. "Jeg ønsker at tale med Dem – et alvorsord. Lad os fortsætte med at gå her et par minutter."

"Hvad har De at sige mig, som De ikke lige så godt kunne sige der som her?" spurgte hans mentor, idet han gjorde sin arm fri.

"Hawk," svarede den anden, "sig mig; jeg må vide –"

"*Må vide!*" afbrød sir Mulberry ham hånligt. "Hvis De nu må vide det, har jeg jo intet andet valg. *Må vide!*"

"Jeg må da spørge," svarede lorden, "og må indstændigt bede Dem om et tydeligt og uforbeholdent svar – er det, De nylig sagde, kun et øjeblikkeligt indfald, fordi De er irriteret og i dårligt humør, eller er det en alvorlig beslutning, som De har taget efter modent overlæg?"

"Husker De ikke, hvad der foregik den aften, da jeg nær var blevet slået fordærvet?" spurgte sir Mulberry med et spottende smil.

"Jo, meget godt."

"Så lad det være mit svar i djævels skind og ben," svarede sir Mulberry, "og forlang intet andet af mig."

Et sådant herredømme havde han vundet over den unge mand, og denne var så vant til at rette sig efter ham, at han et

øjeblik syntes halvt bange for at tale mere om sagen. Men han overvandt snart denne følelse, hvis den overhovedet havde holdt ham tilbage, og udbrød i en harmfuld tone:

"Husker jeg ret, hvad der foregik den gang, så udtalte jeg meget bestemt, at De med mit vidende eller min vilje aldrig skulle komme til at gøre, hvad De nu truer med."

"Vil De hindre det?" spurgte sir Mulberry leende.

"Ja, hvis jeg kan," svarede den anden rask.

"Et meget fornuftigt forbehold," sagde sir Mulberry, "som De nok kan have nødigt. Pas De Deres egne sager og lad mig passe mine."

"Denne sag er min," svarede lord Frederick. "Jeg gør den til min, jeg vil gøre den til min. Den er allerede min, idet jeg har mere del i den, end jeg burde have."

"Gør, som De vil og hvad De vil for Deres eget vedkommende," sagde sir Mulberry og påtog sig en godmodig, utvungen tone. "Det må vel være Dem nok! Men gør intet på mine vegne. Jeg vil ikke råde nogen til at blande sig i, hvad jeg finder for godt at foretage mig, og De kender mig sikkert også for godt til at ville gøre det. Sagen er, ser jeg, at De vil give et råd. Det er upåtvivlelig vel ment, men jeg bryder mig ikke om det. Skal vi så gå tilbage til vognen? Jeg morer mig ikke her, og hvis vi fortsatte denne samtale, kunne vi let blive uenige, hvilket ikke ville være noget bevis på klogskab, hverken hos Dem eller mig."

Med dette svar og uden at vente på nogen yderligere forklaring gabede sir Mulberry og gik langsomt tilbage. Der lå en ikke ringe grad af takt og kendskab til den unge lords karakter i denne måde at behandle ham på. Sir Mulberry indså,

at skulle han beholde sit herredømme, måtte det befæstes nu. Han vidste, at så snart han blev hidsig, blev den unge mand det også. Han havde mangen en gang styrket sin indflydelse, når noget havde truet med at svække den, ved denne koldblodige og lakoniske fremgangsmåde, og han stolede også nu på den med meget ringe tvivl om, at den ville lykkes ham.

Men mens han påtog sig det sorgløseste og ligegyldigste væsen, som hans snedighed satte ham i stand til, besluttede han alligevel ikke alene at hævne sig for sin ærgrelse over at måtte undertrykke sine følelser ved en endnu værre optræden mod Nicholas, men også lejlighedsvis skulle den unge lord bøde dyrt derfor enten på den ene eller den anden måde. Så længe han havde været et viljeløst redskab i hans hænder, havde sir Mulberry kun betragtet ham med foragt, men nu, da han vovede at vedkende sig anskuelser, der stred imod hans, og endog at vende sig imod ham i en stolt tone og med en overlegen mine, begyndte han at hade ham. I bevidstheden om, at han i ordets laveste og uværdigste betydning var afhængig af den enfoldige unge lord, kunne han så meget mindre finde sig i ydmygelse fra hans side. Da han nu begyndte at fatte nag til ham, målte han – som mennesker så ofte gør – sit nag efter omfanget af de forurettelser, han havde tilføjet genstanden for det. Når man husker, at sir Mulberry havde plyndret, narret, bedraget og hånet sin lærling på alle mulige måder, vil man ikke undres over, at han, da han først begyndte at hade ham, hadede ham af sit ganske hjerte.

På den anden side var den unge lord, efter at have tænkt – noget, som sjældent skete – og tænkt alvorligt over historien med Nicholas og de omstændigheder, som havde foranlediget

den, kommet til en mandig og hæderlig beslutning. Sir Mulberrys rå og fornærmelige opførsel ved den omtalte lejlighed havde gjort et dybt indtryk på ham; en stærk mistanke om, at han af egennyttige hensigter havde fået ham til at forfølge miss Nickleby, havde i nogen tid ligget på bunden af hans sjæl. Han skammede sig virkelig over sin delagtighed i sagen og følte sig dybt krænket ved anelsen om at være blevet holdt for nar. Under deres ophold i udlandet havde han haft tid nok til at overveje alt dette og virkelig også, når hans letsindige og magelige natur havde tilladt ham det, stundom benyttet lejligheden til at gøre det. Samtidig var der indtruffet nogle ubetydelige omstændigheder, som havde forøget hans mistanke, så at der kun behøvedes en ubetydelig omstændighed endnu for at bringe hans forbitrelse mod sir Mulberry til at blusse op. Den hånlige og uforskammede tone under deres sidste samtale, den eneste, de havde haft om denne sag siden den tid, sir Mulberry havde hentydet til, havde bevirket dette.

I denne stemning kom de atter til deres venner. Hver især havde grund til nag, men den unge mand forfulgtes desuden af tanken om den hævn, som truede Nicholas, og af beslutningen om at hindre den ved et kraftigt skridt, hvis det var muligt. Men dette var endnu ikke alt. I den tanke at have bragt ham til tavshed, kunne sir Mulberry ikke skjule sin triumf eller bare sig for at forfølge, hvad han antog var hans fordel. Mr. Pyke, mr. Pluck, oberst Chowser og nogle andre herrer af samme slags var til stede, og det var nu sir Mulberry meget magtpåliggende at vise dem, at han ikke havde mistet sin indflydelse. Først nøjedes den unge lord med den stiltiende beslutning at trække sig ud af sit forhold til ham, men lidt efter lidt blev han mere

forbitret og irriteret af vittigheder og fortroligheder, som for nogle få timer siden ville have været en kilde til morskab for ham. Dette gavnede ham ikke, for han kunne ikke måle sig med sir Mulberry i den slags indfald og svar, som gjorde lykke hos dette selskab. Imidlertid fandt der dog intet åbenlyst brud sted, og da de vendte tilbage til byen, forsikrede d'hrr. Pyke & Pluck undervejs, at sir Mulberry aldrig i sit liv havde været i så fortræffeligt et humør.

De spiste en glimrende middag. Vinen flød, som den da havde flydt hele dagen. Sir Mulberry drak for at belønne sig for sin afholdenhed i den sidste tid; den unge lord for at drukne sin harme, og de øvrige, fordi vinen var af bedste slags og ikke kostede dem noget. Det var næsten midnat, da de, vilde og glødende af vin, med blodet i kog og hjernen i brand styrtede til spillebordet.

Der traf de sammen med et andet selskab, der var lige så afsindigt som de selv. Ophidselsen af spillet, heden i værelserne og den stærke belysning egnede sig ikke til at dæmpe feberen. I dette hvirvlende virvar af tummel og forvirring blev disse mennesker som vanvittige. Hvem tænkte i øjeblikkets vilde rus på penge, ødelæggelse eller den næste dag? Der blev bestilt mere vin, det ene glas tømtes efter det andet, deres tørre, brændende ganer slog revner af tørst. Vinen skyllede ned som olie i en luende ild, og stadig fortsattes larmen – sviren nåede sit højdepunkt – glas blev slået i gulvet af hænder, som ikke kunne føre dem til læberne – eder udstødt af læber, som næppe kunne forme ordene for at udtale dem, de tabende bandede og brølede; nogle steg op på bordene, svang flasker over deres hoveder og udfordrede de øvrige; nogle dansede, andre sang, og

atter andre rev kortene i stykker og talte over sig. Over alt herskede der tummel og vanvid, indtil man hørte en støj, som overdøvede alt andet, og to mænd, som holdt hinanden i struben, kom ravende midt ind i salen.

En halv snes stemmer, som tidligere ikke havde ladet sig høre, råbte, at man skulle skille dem ad. De, som havde bevaret koldt blod for at vinde og tjente deres brød ved sådanne optrin, kastede sig over de kæmpende og trak dem med magt hver til sin side.

"Slip mig!" råbte sir Mulberry med tyk, hæs stemme. "Han slog mig! Hører De? Han slog mig, siger jeg! Har jeg ingen ven her? Hvem er det? Westwood. Hører De, jeg siger, at han slog mig?"

"Jeg hører det, jeg hører det," svarede en af dem, som holdt på ham. "Men lad det nu være nok for i aften."

"Nej," svarede han heftigt. "En halv snes mennesker har set, at han slog mig."

"I morgen er det jo mere end tidsnok," sagde vennen.

"Langtfra tidsnok!" råbte sir Mulberry tænderskærende,

"I aften – straks – her!"

Hans heftighed var så stor, at han ikke kunne tale sammenhængende, men stod og knyttede hånden, rev sig i håret og stampede i gulvet.

"Hvad er det, mylord?" spurgte en af dem, der omgav lorden. "Er der faldet slag?"

"Ét slag!" lød det gispende svar. "Jeg slog ham – jeg siger det højt til alle, som er til stede her. Jeg slog ham, og han ved godt hvorfor. Jeg siger som han, lad denne strid straks blive afgjort.

Kaptajn Adams," sagde den unge lord til en af dem, der havde lagt sig imellem, "må jeg tale et par ord med Dem?"

Kaptajnen trådte frem og tog den unge mands arm; de gik ud sammen, hvilket sir Mulberry og hans ven kort efter ligeledes gjorde.

Det var en berygtet spillehule og et sted, hvor en sådan sag ikke ville kunne vække deltagelse for nogen af parterne eller fremkalde yderligere forestillinger eller indvendinger. Alle andre steder ville dens videre udvikling øjeblikkelig være blevet standset, og vedkommende have fået tid til roligt og sindigt overlæg, men ikke her. Selskabet, der var blevet forstyrret i sine orgier, brød op; nogle ravede bort med beruset værdighed; andre trak sig tilbage, mens de støjende talte om det skete; de brave mænd, som levede af at spille, ytrede, at Hawk var en god skytte, og de, som havde været mest larmende, faldt trygt i søvn på sofaerne og tænkte ikke mere på det.

Imidlertid mødtes de to sekundanter, som de nu kunne kaldes, efter en lang samtale hver med sin duellant, i et andet værelse. Begge var aldeles hjerteløse, velkendte, fuldkommen indviede i de værste laster, ja hengivne til enhver udskejelse, som det gode selskab giver et gentilt navn, og for hvilken det kan anføre sine nedværdigende vedtægter som undskyldning, men de var naturligvis alligevel selv gentlemen med den mest pletfri ære og meget nøjeregnende med hensyn til andres ære! De var i dette øjeblik ualmindelig fornøjede, da det var temmelig vist, at sagen ville gøre opsigt og forøge deres anseelse betydeligt.

"Det er en ubehagelig historie," sagde mr. Westwood.

"En meget ubehagelig historie," svarede kaptajnen, "der er faldet slag, og der er derfor naturligvis kun én ting at gøre."

"Ingen undskyldninger, formoder jeg?"

"Ikke en stavelse fra min ven, om vi så talte til dommedag," svarede kaptajnen. "Den oprindelige anledning til tvisten var, som jeg hører, et pigebarn, som Deres ven bragte nogle udtalelser om, som lord Frederick, der forsvarede hende, viste tilbage. Dette førte til en lang ordveksling om en mængde kildne genstande, beskyldninger og modbeskyldninger. Sir Mulberry blev spydig og lord Frederick hidsig og slog ham i sin hidsighed og under meget fornærmelige omstændigheder. For dette slag er lord Frederick, hvis sir Mulberry ikke vil tilbagekalde alt, hvad han har sagt, rede til at stå til ansvar."

"Der er ikke mere at tale om," svarede den anden, "end at beramme tiden og mødestedet. Det er jo rigtignok en egen sag, men begge parter er det om at gøre at få ende på det. Har De noget imod, at det bliver ved solopgang?"

"Et pokkers hastværk," svarede kaptajnen og så på sit ur, "men da det synes at have været længe i gære, og enhver yderligere forhandling ville være spildt – nej."

"Efter hvad der foregik inde i det andet værelse, vil der muligvis blive sagt et og andet uden for huset, som kan gøre det ønskeligt, at vi ufortøvet tager bort og begiver os uden for byen," sagde mr. Westwood. "Hvad mener De om en af engene lige over for Twickenham nede ved floden?"

Kaptajnen havde intet imod dette.

"Skal vi mødes i den allé, som fører fra Petersham til Ham house og aftale det videre fornødne om stedet, når vi kommer derhen?" spurgte mr. Westwood.

Også heri samtykkede kaptajnen. Efter nogle få andre lige så korte bestemmelser, og efter at have aftalt, hvilken vej de hver især skulle køre for at undgå mistanke, skiltes de ad.

"Vi får mere end tid nok, mylord," sagde kaptajnen, da han havde underrettet lord Frederick om den trufne aftale, "til at tage hjem til min bolig efter en kasse med pistoler og derpå køre i ro og mag derud. Hvis De tillader, at jeg sender Deres tjener bort, kan vi tage min cabriolet, for Deres vil måske blive genkendt."

Hvilken modsætning, da de kom ud på gaden, til det sted, de havde forladt! Det var allerede daggry. I stedet for det flimrende, gule lys derinde, var her den klare, lyse, herlige morgenstund; i stedet for en hed, beklumret atmosfære, svanger med lugten af udgående lamper og stinkende dunster af svir og udskejelser, var her den fri, friske, sunde luft. Men for det febersyge hoved, som den kølige luft blæste på, syntes den at komme, tynget af samvittighedsnag over misbrugt tid og utallige forsømmelser, hvor der kunne have været udrettet noget. Med bankende puls og brændende hud, vilde og tunge øjne, drukne og usammenhængende tanker var han til mode, som om lyset var en bebrejdelse, og gøs uvilkårligt tilbage for dagen, som om den havde været noget fælt og afskyeligt.

"De ryster," sagde kaptajnen. "Fryser De?"

"Ja, lidt."

"Det er også koldt, når man kommer ud fra disse hede værelser. Svøb denne kappe om Dem. Så, nu kører vi."

De rullede gennem de rolige gader, hentede pistolerne i kaptajnens bolig, kørte ud af byen og nåede uhindrede den åbne landevej.

Marker, træer, hække, alt var så smukt. Den unge mand syntes aldrig at have lagt mærke til dem før, skønt han tusinde gange var kommet forbi de samme genstande. Der hvilede en fred og renhed over dem, som stod i en sælsom strid med forvirringen og uordenen i hans egne, halvt ædru tanker, men som var velgørende og styrkende. Der var ingen frygt i hans sjæl, men da han så sig om, blev hans forbitrelse mindre, og skønt han var revet ud af alle vildfarelser med hensyn til den fordums ven, ønskede han dog snarere, at han aldrig havde kendt ham, end han tænkte på, at det var kommet så vidt.

Den sidste nat, den foregående dag og mange andre dage og nætter sammenblandedes i en uforståelig og meningsløs hvirvel; han kunne ikke skelne begivenhederne på ét tidspunkt fra begivenhederne på et andet. Snart opløste larmen af hjulene sig i en vild melodi, hvori han kunne genkende brudstykker af kendte sange, og snart var der intet andet i hans øren end en bedøvende og forvirrende lyd, ligesom af rislende vand. Men hans ledsager drillede ham med, at han var så tavs, og de talte og lo højt. Da de holdt, studsede han lidt ved at bemærke, at han røg en cigar, men ved nærmere eftertanke erindrede han, hvornår og hvor han havde tændt den. De holdt ved leddet til alleen og steg ud og betroede vognen til tjeneren, en snild fyr, der næsten var lige så fortrolig med denne slags forretninger som hans herre. Sir Mulberry og hans ven var allerede kommet, og de vandrede nu alle fire i dyb tavshed under hvælvingen af gamle, majestætiske elmetræer, som højt oppe over deres hoveder dannede et langt, grønt perspektiv af gotiske buer, der som en gammel ruin nåede helt op til himlen.

Efter et ophold og en kort forhandling mellem sekundanterne drejede de omsider til højre, gik ad en sti over en lille eng forbi Ham House og kom ind på nogle marker. På en af disse standsede de. Afstanden blev skridtet af, nogle sædvanlige formaliteter iagttaget, de to duellanter stilledes lige over for hinanden i den aftalte afstand, og nu vendte sir Mulberry for første gang sit ansigt mod sin unge modstander. Han var meget bleg; hans øjne var underløbne med blod, hans klæder i uorden, hans hår uredt, alt sammen rimeligvis en følge af den foregående dag og nat. Ansigtet selv udtrykte kun voldsomme og slette lidenskaber. Han skyggede for sine øjne med hånden, stirrede nogle øjeblikke vist på sin modstander, og idet han derpå tog pistolen, som blev rakt ham, fæstede han sine øjne på den og så ikke op igen, førend tegnet blev givet, hvorpå han øjeblikkelig skød.

Begge skuddene faldt så godt som samtidig. I samme øjeblik drejede den unge lord pludselig sit hoved, fæstede et spøgelsesagtigt blik på sin modstander og sank uden stønnen eller vaklen livløs til jorden.

"Han er væk!" udbrød Westwood, der sammen med den anden sekundant var løbet hen til liget og havde lagt sig på knæ ved siden af det.

"Hans blod kommer over hans eget hoved," sagde sir Mulberry. "Det var hans skyld; han tvang mig til det."

"Kaptajn Adams," udbrød Westwood, "jeg kalder Dem til vidne på, at alt er gået ærligt til. Vi har ikke et øjeblik at spilde, Hawk, men må straks herfra, skynde os til Brighton og over til Frankrig. Det var en slem historie, og den kan blive værre

endnu, hvis vi nøler. Tænk på Deres sikkerhed, Adams, – og bliv ikke her. De levende går forud for de døde. Far vel!"

Med disse ord tog han sir Mulberry ved armen og ilede bort med ham. Efter at have opholdt sig længe nok til at forvisse sig om det sørgelige udfald, skyndte kaptajn Adams sig ligeledes bort for med sin tjener at aftale det fornødne om ligets flytning og sørge for sin egen sikkerhed.

Således faldt lord Frederick Verisopht for den samme hånd, som han havde belæsset med gaver og trykket tusinde gange; dræbt af ham, uden hvem og hans ligemænd han kunne have ført et lykkeligt liv og være død i sin seng, omgivet af barneansigter.

Solen stod stolt op i hele sin majestæt, den herlige flod fortsatte sit bugtede løb, bladene dirrede og susede i luften, fuglene kvidrede muntert i træerne, sommerfuglen flagrede med sine små vinger, dagen kom med alt sit lys og liv, og midt iblandt alt dette lå den døde mand med sit stivnede ansigt vendt imod himlen og tyngede på græsset, hvoraf hvert blad bar tyve spæde liv.

51

Ralph Nicklebys og hans vens plan bliver, lige da den nærmer sig en heldig løsning, uventet kendt for en i deres fortrolighed uindviet tredjemand.

Arthur Gride boede i et gammelt, modbydeligt, mørkt og støvet hus, der syntes at være visnet ligesom han selv og blevet gult og runkent af at gemme ham for dagens lys, ligesom han havde gemt sine penge for det. Tynde, gamle stole og spinkle og knoklede borde, hårde og kolde som gnieres hjerter, stod stillet i barsk slagorden op imod de skumle vægge; indskrumpede skabe, der var blevet magre og indfaldne af at bevogte de skatte, de indeholdt, og vaklede af idelig frygt og bæven for tyve, stod indknebne i mørke kroge, hvorfra de ingen skygge kastede på gulvet, og syntes at unddrage sig enhver iagttagelse. Et højt, barsk stueur med lange, tynde visere og en afbleget skive pikkede med forsigtig hvisken ude på gangen, og når det slog med en spæd og pibende lyd, der lignede en oldings røst, raslede det i det, som om det led af sult.

Der fandtes ingen kaminplads, som indbød til hvile og hyggelighed. Nogle lænestole stod der, men de så ud, som om de var urolige i sindet, strakte frygtsomt og mistroisk deres arme ud og var altid på samme plet. Andre var fantastisk barske og truende, som om de havde rettet sig i deres hele højde og påtaget sig deres vredeste mine for at forknytte enhver, som muligvis kom. Atter andre støttede sig enten til deres naboer

eller op til væggen på en iøjnefaldende måde, som om de ville kræve alle mennesker til vidne på, at det ikke var umagen værd at tage dem. De mørke, firkantede, plumpe sengesteder syntes skabt til urolige drømme, de mugne tapeter at krybe sammen i tarvelige folder og, når vinden susede imellem dem, at hviske til hinanden om de fristende varer, der lå gemte i de sorte, tætlukkede kister.

Fra det mest indskrænkede og forsultne værelse i hele dette indskrænkede og forsultne hus lød en morgen de skælvende toner af gamle Grides stemme, mens han svagt kvækkede nogle stumper af en for længe siden glemt vise, hvis omkvæd var:

> Ta-ran-ta-to,
> kast den gamle sko,
> gid bryllupet lykkeligt blive!

idet han tænkte på den gode, gamle skik med at kaste en gammel sko efter de nygifte for at skaffe dem lykke.

Han gentog atter og atter de samme skingrende, sitrende toner, indtil et voldsomt hosteanfald nødte ham til at holde op og fortsætte sit arbejde uden sang. Dette bestod i at tage en del skimlede klædningsstykker et for et ned fra hylderne i et ormstukkent klædeskab, at underkaste ethvert af dem en nøjagtig og omhyggelig undersøgelse ved at holde det op imod lyset og, efter at have lagt det sammen igen med den største nøjagtighed, at lægge det på den ene eller den anden af to små bunker ved siden af ham. Han tog aldrig to klædningsstykker ud ad gangen, men hentede dem enkeltvis og undlod aldrig at lukke skabsdøren og dreje nøglen om imellem hvert besøg på hylderne.

"Den kaffebrune klædning," sagde Arthur Gride, idet han betragtede en luvslidt frakke, "tog jeg mig godt ud i kaffebrunt? Lad mig tænke mig om!"

Udfaldet af hans tanker syntes at være ugunstigt, for han lagde klædningsstykket sammen igen, lagde det fra sig og stod op på en stol for at tage et andet, mens han kvækkede:

Ung, yndig og skøn,
O hvilken glædelig løn!
Ja brylluppet lykkeligt bliver.

"De sætter altid *ung*," sagde gamle Arthur, "men viser bliver kun gjort for rimets skyld, og denne er en dum en, som de enfoldige landsbyfolk sang, mens jeg var lille. Men holdt – ung er jo ganske rigtigt – det passer på bruden – ja. Hi, hi, hi, det passer på bruden. Gud, det er meget godt. Og desuden sandt, fuldstændig sandt!"

I sin glæde over denne opdagelse sang han verset endnu en gang med stærkere udtryk og et par tremulanter hist og her og tog så igen fat på sit arbejde.

"Den flaskegrønne ville være en herlig klædning at have på, og jeg købte den meget billigt hos en pantelåner, og der lå – hi, hi, hi! – en anløben shilling i vestelommen. At tænke sig, at han ikke vidste af, at der lå en shilling i den! Men jeg vidste det; jeg mærkede den, da jeg undersøgte kvaliteten. Sikken dum hund! Og det er tilmed en heldig klædning, denne flaskegrønne. Den allerførste dag, jeg havde den på, brændte den gamle lord Mallowford op i sin seng, og dermed var alle hans forskrivninger forfaldne. Jeg vil vies i den flaskegrønne. Peg – Peg Sliderskew! Jeg vil have den flaskegrønne på."

Ved denne kalden, som han gentog et par gange i stuedøren, kom en lille, tynd, vissen, rødøjet, gammel kone, der var lam og rædsomt grim, ind i stuen, og idet hun tørrede sit runkne ansigt med sit smudsige forklæde, spurgte hun i den dæmpede tone, som døve folk i almindelighed taler med:

"Var det Dem, der kaldte, eller bare uret, der slog? Min hørelse bliver så dårlig, at jeg aldrig ved, hvilket er hvilket, men når jeg hører støj, ved jeg, at det må være en af delene, for der er ellers aldrig noget, som rører sig her i huset."

"Mig, Peg, mig," sagde Arthur Gride, og bankede sig på brystet for at gøre svaret mere forståeligt.

"Dem, så?" svarede Peg. "Hvad vil De mig?"

"Jeg vil vies i den flaskegrønne," råbte Arthur Gride.

"Den er alt for god til at vies i, herre," svarede Peg efter en kort undersøgelse af klædningen. "Har De ingen dårligere end den?"

"Ingen, der kan gå an," svarede gamle Arthur.

"Hvorfor ikke?" indvendte Peg. "Hvorfor vil De ikke bruge Deres hverdagsklæder, hvad?"

"De er ikke gode nok, Peg," svarede hendes husbond.

"Hvad er de ikke?" spurgte Peg.

"Gode nok."

"Til hvad?" spurgte Peg skarpt. "Er de ikke gode nok til at gå med?"

Arthur Gride mumlede en forbandelse over sin husholderskes døvhed og brølede hende i øret:

"Ikke pæne nok; jeg vil gerne se så godt ud som muligt."

"Så?" råbte Peg. "Er hun så smuk, som De siger, vil hun ikke se efter Dem, det kan De tage gift på, og hvad Deres eget

udseende angår, så gør det såmænd ingen forskel, enten De klæder Dem i gråt, himmelblåt, flaskegrønt eller ternet."

Med denne forsikring tog Peg Sliderskew den valgte klædning, holdt på bylten med sine skindmagre arme og surmulede og blinkede med sine rindende øjne som et utyske i et hæsligt billedskærerarbejde.

"De er i godt humør, hvad, Peg?" sagde Arthur med just ikke den største venlighed.

"Har jeg måske ikke årsag til det?" svarede den gamle. "Men jeg tager snart døren på nakken, hvis nogen prøver på at dominere mig, det siger jeg Dem forud, herre. Ingen må blive sat over Peg Sliderskew efter så mange års forløb. Det ved De, og derfor behøver jeg ikke at fortælle Dem det. Det ville ikke passe sig for mig – nej, nej, og heller ikke for Dem. Prøv blot på det, og det skal blive Deres ødelæggelse – ødelæggelse – ødelæggelse!"

"Å Gud, nej, jeg skal aldrig prøve på det," sagde Arthur Gride, forfærdet over dette ord, "ikke for alt i verden. Det ville være meget let at ødelægge mig. Vi må være meget forsigtige og endnu mere sparsommelige, da vi får en mund mere at føde. Kun må vi – kun må vi ikke lade hende tabe sin skønhed, for den holder jeg så meget af at se på."

"Vogt Dem for, at den skønhed ikke bliver Dem for kostbar," svarede Peg og truede med pegefingeren.

"Men hun kan selv tjene penge, Peg," sagde Arthur Gride for at se, hvilket indtryk denne meddelelse gjorde på den gamle kone, "hun kan tegne, male, lave alle slags sirater til skamler og stole, tøfler, urbånd, hårbånd og tusinde nydelige småting, som jeg ikke kan nævne halvdelen af. Og desuden kan hun synge

som en lille fugl, spille på fortepiano – og hvad mere er, hun *har* et. Hun vil være meget billig at holde med kost og klæder, Peg, tror De ikke?"

"Måske, hvis De ikke lader hende tage Dem ved næsen!"

"Tage mig ved næsen!" udbrød Arthur. "De kan stole på, Peg, at Deres gamle herre ikke lader sig tage ved næsen af et glat ansigt, nej, nej, – og heller ikke af et rynket, mrs. Sliderskew," tilføjede han sagte.

"De siger noget, som jeg ikke skal høre, ved jeg."

"Fanden står også i den kælling," sagde Arthur og tilføjede med en styg skelen: "Jeg sagde bare, at jeg i enhver henseende stolede på Dem, Peg; det var det hele."

"Gør det, så vil alle Deres sorger være forbi," sagde Peg bifaldende.

"Hvis jeg gør det, Peg Sliderskew," tænkte Arthur Gride, "vil de være det."

Skønt han tænkte dette ganske tydeligt, vovede han dog ikke at bevæge læberne for ikke at røbe sig for den gamle kone. Ja han syntes endog at være halvt bange for, at hun skulle have læst hans tanker, for han skelede smiskende til hende, idet han sagde højt:

"Sy alle de løse sting efter med silke. Tag en dukke af den bedste og nogle ny knapper til kjolen, og – det er et godt indfald, Peg, et indfald, som De vil synes om, ved jeg – da jeg endnu ikke har foræret hende noget, og unge piger kan godt lide sådanne opmærksomheder, skal De polere et glimrende halsbånd, som jeg har ovenpå, og det vil jeg give hende i bryllupsgave – selv fæste det på hendes fortryllende lille hals – og tage det fra hende igen dagen efter. Hi, hi, hi! – gemme det

for hende, og så lade det blive borte. Hvem monstro der så bliver taget ved næsen fra begyndelsen af – hvad, Peg?"

Mrs. Sliderskew syntes godt om dette sindrige påfund og tilkendegav sin tilfredshed med det ved forskellige vridninger og kast med hovedet og kroppen, som ingenlunde forhøjede hendes yndigheder. Hun blev ved med det, indtil hun var humpet hen til døren, hvor hun byttede dem om med et tvært, ondskabsfuldt blik, mimrede med underkæben og fremmumlede nogle hjertelige forbandelser over den tilkommende mrs. Gride, mens hun langsomt krøb ned ad trappen og standsede for at trække vejret efter hvert trin.

"Hun er så noget nær en heks, tror jeg," sagde Arthur Gride, da han atter var blevet alene. "Men hun er meget nøjsom og meget døv. Hendes føde koster mig så godt som intet, og det nytter hende ikke at lure ved nøglehullerne, da hun ikke kan høre. Det er en rar kone – til sit brug, en højst forstandig husholderske, og hvad hun vejer, er hun værd i kobber."

Efter at have lovprist sit tyendes fortjenester i disse højtklingende udtryk, vendte gamle Arthur tilbage til omkvædet af sin vise, og da den klædning, som skulle pryde ham ved hans bryllup, nu var valgt, gemte han de andre med den samme omhu, han havde vist, da han tog dem ud af de mugne afkroge, hvor de havde hvilet stille i mange år.

Overrasket af en ringen på gadedørsklokken, endte han i en fart sit arbejde og lukkede skabet i lås, skønt det ikke var nødvendigt, at han skyndte sig, da den sindige Peg sjældent vidste, at det havde ringet, når hun ikke tilfældigvis løftede sine matte øjne i vejret og så klokken dingle. Efter en kort tids forløb kom Peg dog rokkende ind, fulgt af Newman Noggs.

"Ah, mr. Noggs!" udbrød Arthur Gride fornøjet. "Min gode ven, hvad nyt bringer De?"

Med fast og urokkelig holdning og sit stive øje stirrende meget stift, svarede Newman:

"Et brev fra mr. Nickleby. Overbringeren venter."

"Vil De ikke have en – en –"

Newman så op og smækkede med læberne.

"En stol?" sagde Arthur Gride.

"Nej," svarede Newman, "ellers tak."

Arthur åbnede brevet med rystende hænder og slugte indholdet med største grådighed, idet han fnisede henrykt og læste det flere gange igennem, førend han kunne tage det fra sine øjne. Så mange gange læste han det igennem, at Newman fandt det hensigtsmæssigt at minde ham om sin nærværelse.

"Svar," sagde Newman. "Overbringeren venter."

"Rigtigt," svarede gamle Arthur. "Ja – ja, jeg havde nær glemt det, forsikrer jeg."

"Det tænkte jeg nok," sagde Newman.

"Meget rigtigt af Dem at minde mig om det, mr. Noggs. Ja meget rigtigt. Jeg vil skrive en linje. Jeg – jeg – er lidt forvirret, mr. Noggs. Efterretningen er –"

"Slet?" afbrød Newman ham.

"Nej, mr. Noggs, god, god. Den allerbedste efterretning. Sæt Dem, mens jeg henter pen og blæk og skriver en linje til svar. Jeg tør ikke opholde Dem; jeg ved, at De er en skat for Deres principal, mr. Noggs. Han taler undertiden om Dem i sådanne udtryk, at De ville falde i forbavselse over det. Jeg kan godt sige, at også jeg gør og altid har gjort det. Jeg siger altid det samme om Dem."

"Det vil altså sige: "Fanden i vold med mr. Noggs!"" tænkte Newman, da Gride skyndte sig ud.

Brevet var faldet på gulvet, og efter omhyggeligt at have set sig et øjeblik om, tog Newman, drevet af nysgerrighed efter at erfare udfaldet af den plan, han var blevet vidne til i sit skab, det op og læste hurtigt følgende:

> "Gride.
> Jeg talte atter med Bray i formiddags og foreslog ham, som De havde ønsket, at brylluppet skal stå i overmorgen. Der er intet til hinder fra hans side, og enhver dag er hans datter lige god. Vi vil følges ad derhen, og De må være hos mig klokken syv om morgenen. Jeg behøver ikke at pålægge Dem at være punktlig.
>
> Besøg imidlertid ikke oftere den unge pige. De har i den sidste tid været der langt oftere, end De burde. Hun længes ikke efter Dem, og det kan let være blevet farligt. Betving Deres ungdommelige varme i otte og fyrre timer og overlad hende til faderen. De fordærver kun, hvad han gør og gør godt.
>
> Deres
>
> *Ralph Nickleby.*"

Der hørtes trin udenfor. Newman lod brevet falde på det samme sted, trykkede på det med sin fod for at forebygge, at det flagrede bort, vendte med et eneste skridt tilbage til sin stol og så så dum og enfoldig ud, som nogen dødelig kunne. Efter at have set sig ængsteligt om, opdagede Arthur Gride brevet, tog det op og satte sig til at skrive, idet han skelede til Newman

Noggs, der stirrede så ufravendt på væggen, at Arthur blev ganske urolig over det.

"Ser De noget mærkeligt?" spurgte Arthur, idet han søgte at følge retningen af Newmans øjne, hvilket var en umulighed, som intet menneske nogen sinde havde kunnet.

"Kun et spindelvæv," svarede Newman.

"Er det det hele?"

"Nej," sagde Newman, "der er en flue i det."

"Der er mange spindelvæv her," bemærkede Arthur.

"Ja, og fluer med," svarede Newman.

Newman syntes at finde stor morskab i dette svar og frembragte til megen forstyrrelse for Arthur Grides nerver en række knæk med sine fingerled, som lignede lyden af en fjern geværsalve. Det lykkedes imidlertid dog Arthur at få svaret færdigt.

"Der er det, mr. Noggs," sagde Gride.

Newman nikkede, gemte det i sin hat og ville allerede til at sjokke af, da Gride, hvis fjollede henrykkelse ingen grænser kendte, vinkede ham tilbage og med en skærende hvisken og et grin, som gjorde hans ansigt til lutter rynker og næsten skjulte hans øjne, sagde:

"Vil De ikke – vil De ikke nyde en lille dråbe af et eller andet – kun en mundsmag?"

For kammeratskabs skyld (hvis Gride havde kendt til det) ville Newman ikke have drukket en dråbe med ham af den kosteligste vin, som nogen sinde var blevet presset, men for at se, hvad han ville komme med, og straffe ham så meget, det stod i hans magt, modtog han øjeblikkelig tilbuddet. Arthur Gride gik derfor igen hen til skabet og tog på en hylde, der var

fuld af høje, flamske glas og sære flasker, nogle med halse som en stork og andre med firkantede, hollandske kroppe og korte, tykke, apoplektiske halse, en støvet flaske af et lovende udseende og to glas af et meget lille omfang.

"Sådant noget har De aldrig smagt," sagde Arthur. "Det er eau d'or – gyldenvand. Jeg kan lide det på grund af navnet. Det er et dejligt navn. Vand af guld, gyldenvand! Å Gud, det er næsten synd at drikke det."

Da hans mod syntes at være nær ved at svigte ham og han legede med proppen på en måde, der truede med, at flasken ville blive sat på sin gamle plads, tog Newman et af de små glas og klingrede et par gange med det mod flasken som en blid påmindelse om, at han endnu ikke havde fået noget. Med et dybt suk fyldte Arthur Gride det langsomt – skønt ikke til randen – og skænkede derpå i sit eget glas.

"Holdt, holdt. Drik det ikke endnu," sagde han, idet han lagde sin hånd på Newmans. "jeg fik det forærende for tyve år siden, og når jeg tager mig en lille mundfuld deraf, hvilket er meget sjældent, kan jeg nok lide at tænke på det i forvejen og pine mig, inden jeg smager det. Vi vil drikke en skål. Skal vi drikke en skål, mr. Noggs?"

"Ja!" sagde Newman med et utålmodigt blik på sit lille glas. "Skynd Dem. Overbringeren venter."

"Nå ja, så vil jeg sige Dem noget," sagde Arthur, "vi vil drikke – hi, hi, hi, vi vil drikke en dames skål."

"Damernes skål?" spurgte Newman.

"Nej, nej, mr. Noggs," svarede Gride og holdt på hans hånd, "én dames skål. Et glas for den lille Madeline – det er skål en – et glas for den lille Madeline!"

"Madeline!" sagde Newman og tilføjede ved sig selv, "Gud hjælpe hende!"

Den hurtighed og ligegyldighed, Newman affærdigede sin part af gyldenvandet med, gjorde et dybt indtryk på den gamle mand, der sad stiv på sin stol og stirrede på ham med åben mund, som om dette syn havde taget vejret fra ham. Aldeles ubevæget lod Newman ham imidlertid suge indholdet af sit glas i sig eller hælde det i flasken igen, hvis han ville, og gik, efter dybt at have krænket Peg Sliderskews værdighed ved at fare forbi hende ude på gangen uden en hilsen eller et undskyldende ord.

Så snart Gride og hans husholderske var blevet alene, konstituerede de sig som finansudvalg og forhandlede de anstalter, der skulle træffes til den unge bruds modtagelse, men da de, som så mange andre udvalg, var yderst kedelige og vidtløftige i deres forhandlinger, må denne fortælling følge Newman Noggs og derved forene det nyttige med det nødvendige, idet dette under alle omstændigheder ville have været nødvendigt, og nød jo, som hele verden ved, bryder alle love.

"De blev længe borte," sagde Ralph, da Newman kom tilbage.

"Han opholdt mig," svarede Newman.

"Snak!" udbrød Ralph utålmodig. "Giv mig hans brev, hvis De har fået et, eller også hans mundtlige svar. Og gå ikke. Jeg vil tale et ord med Dem, sir."

Newman rakte ham brevet og så meget dydig og uskyldig ud, mens hans principal brød seglet og lod sine øjne løbe over papiret.

"Han skal ganske sikkert komme!" mumlede Ralph, "naturligvis ved jeg, at han kommer; det behøvede han ikke at fortælle mig. Noggs! Hør, hvad var det for en mand, jeg så Dem sammen med på gaden i aftes?"

"Det ved jeg ikke," svarede Newman.

"De gør bedst i at opfriske Deres hukommelse," sagde Ralph med et truende blik.

"Jeg siger Dem jo," svarede Newman dristigt, "at jeg slet ikke kender ham. Han var her to gange og spurgte efter Dem, men De var ude. Han kom igen, og De viste ham selv døren. Han kaldte sig Brooker."

"Det ved jeg," sagde Ralph, "hvad mere?"

"Hvad mere? Nå, så luskede han omkring og opsporede mig på gaden. Han forfølger mig den ene aften efter den anden og beder mig bringe ham sammen med Dem, som han siger, at han allerede én gang har været, og det for ikke længe siden. Han ønsker at se Dem ansigt til ansigt, så vil De nok høre på ham, påstår han."

"Og hvad svarer De til det?" spurgte Ralph med et skarpt blik på sit trældyr.

"At det ikke kommer mig ved, og at jeg ikke vil have noget at gøre med det. Jeg sagde ham, at han måske kunne træffe Dem på gaden, hvis det ikke var andet, han ville, men det var ham ikke nok. Der ville De ikke høre et ord, sagde han. Han måtte være alene med Dem i et værelse, hvor døren var lukket i lås, for at han uden frygt kunne tale med Dem, så ville De snart forandre tone og høre tålmodigt på ham."

"Den uforskammede hund!" mumlede Ralph.

"Det et alt, hvad jeg ved," sagde Newman. "Jeg siger endnu en gang, at jeg ikke ved, hvad det er for en mand. Jeg tror ikke, at han selv ved det. Måske ved De det?"

"Det tror jeg næsten," svarede Ralph.

"Nå," blev Newman tvært ved, "så forlang ikke, at jeg også skal vide, hvem han er. De vil vel spørge mig, hvorfor jeg aldrig har talt til Dem om det. Hvad ville De sige, hvis jeg ville fortælle Dem alt, hvad folk siger om Dem? Hvad kalder De mig, når jeg undertiden gør det? "Fæ, asen!" og farer op imod mig som en drage." Dette var sandt nok, skønt det spørgsmål, Newman havde besvaret, før det kom, i samme øjeblik havde svævet på Ralphs læber.

"Det er en kæltring af en dagdriver," sagde Ralph, "en løsgænger fra den anden side af havet, hvor han var sat til tvangsarbejde for sine misgerningers skyld, en forbryder, der er løsladt for engang at få løkken om halsen, en bedrager, som har den frækhed at ville intrigere imod mig, der kender ham så godt. Når han næste gang indlader sig med Dem, skal De lade ham anholde som en, der har villet afpresse Dem penge ved løgne og trusler – hører De? – Og overlade resten til mig. Han skal svale sig i et fængsel en kort tid, og når han så kommer ud igen, tør jeg indestå for, at han vil se sig om efter andre folk, som han kan flå. Hører De efter, hvad jeg siger?"

"Ja," svarede Newman.

"Så gør det," sagde Ralph, "og jeg vil belønne Dem. Nu kan De gå."

Newman benyttede sig med glæde af denne tilladelse og lukkede sig inde i sit lille kontor, hvor han blev hele dagen i alvorlige betragtninger. Da han om aftenen slap ud, begav han

sig, så hurtigt han formåede, til City, hvor han stillede sig på sin gamle plads bag ved posten for at vente på Nicholas. Newman Noggs var stolt på sin vis og kunne ikke finde sig i at vise sig som hans ven for brødrene Cheeryble i den lurvede og nedværdigende tilstand, han var blevet bragt i. Han havde ikke stået der ret længe, førend han havde den glæde at se Nicholas nærme sig, og fo'r ud fra sit baghold for at ile ham i møde. Nicholas blev ikke mindre glad over at træffe sin ven, som han ikke havde set i nogen tid, hvorfor de hilste hjerteligt på hinanden.

"Jeg tænkte i dette øjeblik netop på Dem," sagde Nicholas.

"Det var ret," svarede Newman, "og jeg tænkte på Dem. Jeg kunne ikke lade være at komme i aften, for De må vide, at jeg har snuset noget op."

"Hvad er det?" spurgte Nicholas, smilende over denne snurrige meddelelse.

"Jeg ved ikke, hvad det er, og jeg ved heller ikke, hvad det ikke er," sagde Newman. "Det er en hemmelighed, Deres onkel er indviklet i, men hvilken har jeg endnu ikke kunnet opdage, skønt jeg har en stærk mistanke om det. Jeg vil dog endnu ikke meddele Dem den, for at De ikke skal blive skuffet."

"Jeg skuffet!" udbrød Nicholas, "vedkommer det da mig?"

"Ja, det tror jeg," svarede Newman. "Der er noget, som siger mig, at det må være således. Jeg har opdaget en mand, som åbenbart ved mere, end han straks vil rykke ud med, men han har allerede ladet falde vink, som have gjort mig ganske fortumlet i hovedet – ganske fortumlet i hovedet," sagde Newman, idet han kradsede sig så heftigt på sin røde næse, at

der kom voldsom betændelse i den, og imens stirrede han af alle kræfter på Nicholas.

Nicholas undrede sig over, hvad der kunne have gjort hans ven så gådefuld, og søgte ved en række spørgsmål at få lys i sagen, men forgæves. Newman kunne ikke give nogen anden eller tydeligere forklaring end en gentagelse af de uforståelige ting, han allerede havde meddelt. Han sagde desuden, at det var nødvendigt at være meget forsigtig, da Ralph med sine losøjne allerede havde set ham i selskab med hans ukendte fortrolige, men at han havde narret Ralph ved sit tilbageholdne væsen og sine lige så varsomme ord, idet han straks fra begyndelsen af havde forberedt sig på det.

Nicholas tænkte på sin vens tilbøjelighed – på hvilken hans røde næse rigtignok, ligesom et fyrtårn, gjorde enhver opmærksom – og tog ham med sig ind i et afsides værtshus, hvor de, som folk jo undertiden gør, begyndte at gennemgå oprindelsen til og udviklingen af deres bekendtskab. Ved at forfølge de små begivenheder, det var stærkest betegnet ved, kom de omsider til miss Cecilia Bummer.

"Det," sagde Newman, "minder mig om, at De aldrig har sagt mig den unge dames virkelige navn."

"Madeline," sagde Nicholas.

"Madeline!" udbrød Newman. "Hvilken Madeline? Hendes efternavn – sig mig hendes efternavn!"

"Bray," svarede Nicholas forbavset.

"Det er hende!" råbte Newman. "Sørgelig historie! Kan De lægge hænderne i skødet og lade dette ulykkelige ægteskab finde sted uden at gøre forsøg på at frelse hende?"

"Hvad mener De?" udbrød Nicholas og sprang op. "Ægteskab! Er De gal?"

"Er De det? Er hun det? Er De blind, døv, stum, død?" spurgte Newman. "Ved De, at hun inden otte og fyrretyve timer med Deres onkels bistand skal giftes med en mand, der er lige så slem som han, ja værre, hvis der kan findes nogen værre? Så vist som De står der, skal hun inden otte og fyrretyve timer ofres til en affældig usling, en født djævel og gråhærdet i alle Satans kunster."

"Tag Dem i agt for, hvad De siger," svarede Nicholas, "tag Dem for Himlens skyld i agt. Jeg står ganske alene her, og de, som kunne række hende en frelsende hånd, er langt borte. Hvad mener De egentlig?"

"Jeg havde aldrig hørt hendes navn," sagde Newman nær ved at kvæles af ivrighed. "Hvorfor sagde De mig det ikke? Hvor skulle jeg vide det fra? Så havde vi i det mindste haft tid til at tænke os om."

"Hvad er det, De mener?"

Det var ikke nogen let sag at få oplysning, men efter en mængde pantomimer, der ingenlunde gjorde sagen tydeligere, tvang Nicholas, der næsten var lige så forvirret som Newman Noggs selv, ham ned på en stol og holdt ham fast, indtil han begyndte sin fortælling. Raseri, forbavselse, harme og et uvejr af lidenskaber stormede gennem tilhørerens hjerte, da han hørte anslaget, og næppe havde han fattet det i dets helhed, førend han, askegrå i ansigtet og skælvende på alle sine lemmer, styrtede ud af huset.

"Stop ham!" råbte Newman, idet han fo'r ud efter ham. "Han gør et eller andet fortvivlet skridt – han myrder en eller anden.

– Halløj der! Stop ham! Stop tyven!"

52

Nicholas tvivler på at kunne redde Madeline, men fatter atter mod og beslutter at prøve det. Huslige efterretninger om Kenwigs'erne og Lillyvick'erne.

Da Nicholas mærkede, at Newman havde besluttet, det koste, hvad det ville, at standse ham i hans fart, og da han frygtede for, at en veltænkende fodgænger ved råbet: "Stop tyven!" virkelig kunne lægge voldsom hånd på ham og bringe ham i forlegenhed, som han måske ville have ondt ved at fri sig ud af, sagtnede han sine skridt og lod sig indhente af Newman, der var så åndeløs, at han næppe syntes at kunne holde ud et minut endnu.

"Jeg går lige hen til Bray," sagde Nicholas, "jeg vil tale med den mand, og hvis der er spor af menneskelig følelse tilbage i hans bryst, en gnist af godhed for hans eget, moder- og venneløse barn, vil jeg vække den."

"Det kan De sandelig ikke," svarede Newman.

"Så vil jeg følge min første tilskyndelse," sagde Nicholas, "og straks gå til min onkel."

"Når De kommer hjem til ham, ligger han i sin seng," indvendte Newman.

"Jeg trækker ham ud af den!" råbte Nicholas heftigt.

"Stille, stille!" sagde Noggs, "vær dog rolig."

"De er min bedste ven, Newman," svarede Nicholas efter et ophold og greb hans hånd, "jeg har holdt stand mod mange

prøvelser, men denne er så overvældende, at jeg er rent forstyrret og ikke ved, hvad jeg skal gøre."

Det syntes også, at alt håb var ude. At benytte de oplysninger, som Newman Noggs havde samlet, mens han var skjult i skabet, var umuligt, og den omstændighed, at Ralph Nickleby og Gride havde indgået en overenskomst, kunne ikke i og for sig gøre ægteskabet ugyldigt eller stemme Bray imod det, da han, om han end ikke var udtrykkelig vidende om en sådan aftale, dog utvivlsomt havde mistanke om den. Antydningerne om et bedrageri mod Madeline var allerede blevet fremsat mere end dunkelt nok af Arthur Gride, men som de kom fra Newman Noggs og oven i købet plumrede af hans lommepufferts dunster, blev de aldeles uforståelige og mørke.

"Der synes ikke at være spor af håb," sagde Nicholas.

"Des mere behøves der koldblodighed, fornuft, overvejelse og eftertanke," sagde Newman, som standsede ved hvert ord for bekymret at se sin ven i ansigtet. "Hvor er brødrene?"

"Begge er rejst bort, og ingen af dem kommer hjem i de første otte dage."

"Findes der intet middel til at sætte sig i forbindelse med dem og til at få en af dem hertil i morgen?"

"Umuligt," svarede Nicholas, "havet er imellem os og dem. Om vinden end var aldrig så god, vil man dog bruge tre døgn til at rejse dertil og komme tilbage."

"Deres nevø," sagde Newman, "eller deres gamle fuldmægtig?"

"Hvad vil nogen af dem kunne udrette, som jeg ikke kan?" svarede Nicholas. "Og især med hensyn til dem er der pålagt mig den strengeste tavshed i denne sag. Hvilken ret har jeg til

at svige brødrenes tillid, når kun et mirakel kan forebygge denne skændige ofring?"

"Tænk Dem om," forestillede Newman ham. "Findes der intet middel?"

"Nej," svarede Nicholas aldeles modløs, "ikke et eneste. Faderen trænger på – datteren samtykker. Disse djævle har hende i deres garn; lovmæssig ret, magt, penge og al indflydelse er på deres side. Hvor tør jeg håbe at kunne frelse hende?"

"Håb til det sidste," sagde Newman og klappede ham på ryggen. "Håb som en brav dreng. Slip aldrig håbet, det nytter ikke. Hører De, Nick? Det nytter ikke. Prøv alt. Det er altid noget at vide, at man har gjort alt, hvad der har stået i ens magt. Men hold ikke op at håbe, ellers nytter det ikke at gøre noget som helst."

Nicholas trængte til opmuntring, for den pludselighed, efterretningen om de to ågerkarles anslag var kommet til hans kendskab med, den næsten til vished grænsende sandsynlighed for, at Madeline Bray om nogle få timer ikke ville være at få i tale for ham og hjemfalden til ubeskrivelig elendighed og måske til en for tidlig død, alt dette overvældede og bedøvede ham. Ethvert håb, som han havde tilladt sig at fatte eller sig selv uafvidende havde næret, syntes at falde visnet og livløst ned for hans fødder. Enhver tillokkelse, hans hukommelse eller indbildningskraft havde omgivet hende med, fremstillede sig kun for ham for at forøge hans kvaler eller føje ny bitterhed til hans fortvivlelse. Enhver følelse af deltagelse for hendes fortabte stilling og af beundring for hendes heltemod og styrke forstærkede den harme, som bragte hans legeme til at skælve og hans hjerte til at svulme, så det var nær ved at briste.

Men var Nicholas nedtrykt i sit eget hjerte, kom Newmans ham til undsætning. Der lå en sådan inderlighed i hans forestillinger, en sådan oprigtighed og varme i hans væsen, hvor snurrigt og latterligt dette end ellers var, at Nicholas hentede ny styrke derfra og, efter at være gået tavs et stykke vej, blev i stand til at sige:

"De har givet mig en god lære, Newman, og jeg skal have nytte af den. Ét skridt i det mindste kan jeg, ja er jeg forpligtet til at gøre, og det vil jeg gøre."

"Hvad er det?" spurgte Noggs i en ængstelig tone. "De vil da ikke true Ralph eller tale med faderen?"

"Nej, tale med datteren, Newman," svarede Nicholas. "Gøre, hvad der, når alt kommer til alt, er det højeste, brødrene kunne gøre, hvis de var her. Gud give, de var her! Tale med hende om denne afskyelige forbindelse, forestille hende, hvilke rædsler hun iler i møde, ubesindigt måske og uden tilbørligt overlæg. Besværge hende i det mindste at give sig tid. Der kan ikke være nogen, som råder hende til hendes bedste, men måske kan endog jeg endnu bevæge hende dertil, skønt det er i den ellevte time, og hun står på undergangens rand."

"Vel talt!" sagde Newman. "Gør det, gør det!"

"Og jeg forsikrer højtideligt," udbrød Nicholas med oprigtig begejstring, "at min bestræbelse ikke udgår fra egenkærlige eller personlige hensyn, men af medynk med hende og afsky og modbydelighed for denne hjerteløse plan, og at jeg ville gøre det samme, om jeg så havde tyve rivaler og var den sidste og mindst begunstigede af dem alle."

"Det vil De," sagde Newman, "det er jeg overbevist om. Men hvor skynder De Dem nu hen så stærkt?"

"Hjem," svarede Nicholas. "Følger De med, eller skal jeg sige Dem farvel?"

"Jeg vil gerne følge med Dem et lille stykke, hvis De vil gå og ikke løbe," sagde Noggs.

"Jeg kan ikke gå i aften, Newman," svarede Nicholas. "Jeg må bevæge mig rask, ellers kan jeg ikke trække vejret. I morgen skal jeg fortælle Dem, hvad jeg har sagt og gjort."

Uden at vente på svar fo'r han af sted med hurtige skridt og forsvandt snart mellem mængden, som fyldte gaden.

"Han er undertiden noget hidsig," sagde Newman og så efter ham, "men det kan jeg godt lide ham for. Og der er også god grund til det nu, eller pokker står i det. Håb! Jeg sagde: håb, tror jeg! Nickleby og Gride stikker hovederne sammen – og håb for modparten! Ho, ho!"

Det var med en meget tungsindig latter, Newman Noggs sluttede denne enetale, og det var med en meget tungsindig rysten på hovedet og et forknyt ansigt, at han sjokkede af. Under almindelige omstændigheder ville hans vej have ført ham til en eller anden brændevinskippe, som han ellers plejede at ty til, men nu var han alt for deltagende og bekymret til at opsøge et sådant sted og gik derfor under mange nedslående og sørgelige betragtninger lige hjem.

Nu havde Morlina Kenwigs netop samme eftermiddag fået en indbydelse til dagen efter at tage pr. dampskib fra Westminster Bridge til Twickenham for der at nyde koldt køkken, afproppet øl, limonade og rejer og danse under åben himmel med musik af et omvandrende musikkorps, som udtrykkeligt skulle tages med i dette øjemed. Dampbåden var nemlig blevet fragtet af en søgt danselærer til gavn for hans

talrige elever, og eleverne havde vist deres påskønnelse af hans fortjenester ved både selv at købe og ligeledes få deres venner til at købe diverse lyseblå billetter, som berettigede dem til at deltage i turen. Af disse lyseblå billetter havde en ærgerrig naboerske foræret miss Morlina én og indbudt hende til at følge med hendes døtre. Mrs. Kenwigs indså fornuftigvis, at familiens ære beroede på, at miss Morlina optrådte så glimrende, som det med så kort et varsel var muligt, og vise danselæreren, at der var andre danselærere foruden ham, og samtlige tilstedeværende fædre og mødre, at andre folks børn lige så vel som deres kunne lære at være gentile. Hun var derfor to gange dånet under vægten af sine forberedelser, men holdt oppe af den faste beslutning at hævde familiens ære eller omkomme, havde hun endnu meget travlt, da Newman Noggs kom hjem.

Men mrs. Kenwigs havde været så fuldstændig optaget af at pibe strimler, garnere mamelukker, prøve kjoler, dåne og komme til sig selv igen, at hun først en halv time i forvejen havde opdaget, at Morlinas hørgule hårpiske var på en måde gået i frø, og at hun, hvis hun ikke kom under en duelig frisørs behandling, aldrig ville opnå den afgørende triumf over alle andre folks døtre, uden hvilken alt andet ville være det samme som et nederlag. Denne opdagelse bragte mrs. Kenwigs til fortvivlelse, da frisøren boede tre gader og otte overkørsler derfra. At lade Morlina gå alene derhen var alt for voveligt, selv om det havde været passende, hvad mrs. Kenwigs tvivlede om. Mr. Kenwigs var endnu ikke kommet hjem fra sine forretninger, og der var ingen, som kunne gå med hende, hvorfor mrs.

Kenwigs først gav miss Kenwigs en ørefigen for den ærgrelse, hun voldte hende, og derpå brast i gråd.

"Dit utaknemmelige barn," sagde mrs. Kenwigs, "efter alt, hvad jeg har gennemgået for din skyld i aften!"

"Jeg kan ikke gøre for det, moder," svarede Morlina ligeledes grædende, "mit hår vil vokse."

"Tal ikke til mig, du uartige tøs," sagde moderen, "ti! Selv om jeg turde lade dig gå alene, og du undgik at blive kørt over, ved jeg godt, at du ville løbe ind til Laura Chopkins –" den ærgerrige naboerskes datter – "og fortælle hende, hvad du skal have på i morgen. Du har ikke den fornødne stolthed og man kan ikke tabe dig et øjeblik af syne."

Idet mrs. Kenwigs således beklagede sig over sin datters slette sind, destillerede hun på ny ærgrelsens tårer af sine øjne og forsikrede, at hun ikke troede, at nogen var så plaget som hun. Derover gav Morlina sig atter til at græde, og de hulkede og klynkede begge to.

På dette punkt stod sagerne, da de hørte Newman Noggs hinke forbi døren for at gå ovenpå. Mrs. Kenwigs hentede nyt håb fra lyden af hans fodtrin og fjernede så mange spor af sin bevægelse fra sit ansigt, som kunne udslettes med så kort et varsel, og, idet hun skyndte sig ud til ham, skildrede hun deres forlegenhed og besvor ham at følge Morlina til frisøren.

"Jeg ville ikke bede Dem om det, mr. Noggs," sagde hun, "hvis jeg ikke vidste, hvilket godt, velvilligt menneske De er; nej ikke for alt i verden. Jeg har kun et svagt helbred, men mit sind ville lige så lidt tillade mig at bede om en tjeneste, hvor jeg kunne tænke mig, at den blev nægtet, som det ville tillade mig at se

mine børn underkuede og trådte på nakken af misundelse og lavhed."

Newman var for godmodig til ikke at samtykke, endog uden denne fortrolige bekendelse af mrs. Kenwigs, og følgelig drog han og miss Morlina efter få minutters forløb til frisørens stue.

Det var ikke egentlig en frisørstue, da nemlig folk af en lav og uopdragen tænkemåde måske ville have kaldt den en barberstue, eftersom man der ikke alene klippede og krøllede damer og børn, men også med let hånd ragede herrer. Alligevel var det et højst gentilt etablissement – virkelig et af første rang – og i vinduet var der foruden andre ornamenter udstillet voksbrystbilleder af en lys dame og en mørk herre, som hele nabolaget beundrede, ja nogle damer påstod endog, at den mørke herre egentlig var et portræt af den raske unge frisør selv, og den store lighed mellem deres frisure – begge havde nemlig meget blankt hår med en smal skilning lige i midten og en mængde flade, runde lokker på begge sider – støttede denne påstand. De bedre underrettede af kønnet forkastede den imidlertid, for hvor villige de end var – og villige nok var de – til at lade frisørens smukke ansigt og legemsdannelse vederfares al mulig retfærdighed, antog de dog den mørke herres åsyn i vinduet for at være et sjældent og abstrakt udtryk for mandlig skønhed, der måske undertiden lod sig finde blandt engle og officerer, men såre sjældent legemliggjordes for at glæde dødelige øjne.

Newman Noggs bragte miss Kenwigs i god behold til dette etablissement, og da frisøren vidste, at hun havde tre søstre, hver med tre hørgule piske og alle så gode som en sixpence stykket i det mindste en gang om måneden, forlod han

øjeblikkelig en gammel herre, som han nylig havde indsæbet, og overgav ham til svenden for selv at betjene den unge dame.

Netop som denne forandring var foregået, trådte en svær, kraftig, godmodig kuldrager med en pibe i munden ind for at lade sig rage og spurgte, idet han strøg sig om hagen, om han snart kunne blive gjort i stand. Svenden, som dette spørgsmål blev rettet til, så med et tvivlende øjekast på den unge frisør, og den unge frisør med et hånligt øjekast på kuldrageren.

"Her kan De ikke blive raget, min gode mand."

"Hvorfor ikke?" spurgte kuldrageren.

"Vi rager ikke folk af Deres stand."

"Da så jeg Dem dog forrige uge rage en bager, mens jeg kiggede ind ad vinduet," sagde kuldrageren.

"Det er nødvendigt at sætte grænsen et sted, gode ven," svarede principalen, "og vi trækker nu grænsen der. Vi kan ikke gå neden for bagere. Gjorde vi det, ville vore kunder forlade os, og så måtte vi lukke butikken. De må henvende Dem et andet sted; vi kan ikke have med Dem at gøre."

Kuldrageren gjorde store øjne, grinede til Newman Noggs, der syntes at more sig kosteligt, så sig lidt om i butikken, ligesom med en vis foragt for pomadekrukkerne og de andre varer, tog piben af munden og fløjtede, stak den derpå i munden igen og gik sin vej.

Den gamle herre, som var blevet indsæbet og sad ganske tungsindig med ansigtet mod væggen, lod til at være aldeles uvidende om denne tildragelse og ligegyldig for alt på grund af det drømmeri, han var fordybet i – sikkert et højst sørgeligt efter de sukke at dømme, som han undertiden udstødte. Smittet af dette eksempel, begyndte frisøren at klippe miss

Kenwigs, svenden at rage den gamle herre, og Newman at læse det sidste søndagsblad, alle tre i den dybeste tavshed, indtil miss Kenwigs udstødte et lille skingrende skrig, og Newman Noggs ved at slå øjnene op, så, at det var blevet fremkaldt ved, at herren havde drejet hovedet og åbenbaret opkræveren mr. Lillyvicks ansigtstræk.

Det var mr. Lillyvicks ansigtstræk, men påfaldende forandrede. Havde en gammel herre nogen sinde sat en ære i at vise sig offentligt glatraget og ren, var det mr. Lillyvick. Havde en opkræver nogen sinde holdt sig som opkræver og for menneskenes øjne antaget en højtidelig og majestætisk værdighed, som om han havde haft hele verden i sine bøger og alle stået to kvartaler til restance, var det mr. Lillyvick. Og nu sad han der med levningerne af et i det mindste otte dage gammelt skæg på hagen, en smudsig og krøllet kalvekrøs, der ligesom krøb sammen på hans bryst, i stedet for at stikke dristig frem, en holdning, der var så modløs, så nedslået og udtrykte en sådan ydmyghed, sorg og undseelse, at havde alle sjælene af fyrre uvederhæftige husejere, der alle havde fået vandet stoppet på grund af udeblivelse med afgiften kunnet sammentrænges i et legeme, ville dette ene legeme næppe have udtrykt så megen krænkelse og sønderknuselse, som opkræveren mr. Lillyvicks person nu udtrykte.

Newman Noggs nævnte hans navn. Mr. Lillyvick stønnede og hostede derpå for at skjule det. Men hans stønnen var en forsvarlig stønnen, og hans hoste kun hvæsen.

"Er der noget i vejen med Dem?" sagde Newman.

"I vejen, sir?" udbrød mr. Lillyvick. "Livets prop er tør, og kun mudderet tilbage."

Da denne tale – hvis stil Newman tilskrev den forbindelse, hvori mr. Lillyvick i den sidste tid havde stået til teatret – ikke var tilstrækkelig oplysende, og Newman derfor så ud, som om han ville stille endnu et spørgsmål, forekom mr. Lillyvick ham ved sørgmodigt at trykke hans hånd og slog derpå ud med sin egen.

"Lad mig blive raget," sagde han. "Jeg bliver færdig før Morlina – det er jo Morlina, ikke sandt?"

"Jo," svarede Newman.

"Kenwigs' har jo fået en søn, ikke sandt?"

Atter svarede Newman:

"Jo."

"Er det en smuk dreng?" spurgte opkræveren.

"Grim er han ikke," svarede Newman, temmelig forlegen over spørgsmålet.

"Susan Kenwigs plejede at sige," bemærkede opkræveren, "at hvis hun skulle få en søn til, ville hun håbe, at han kom til at ligne mig. Ligner han mig?"

Det var et kildent spørgsmål, men Newman undgik det ved at svare, at han troede, at barnet muligvis med tiden ville komme til at ligne ham.

"Det skulle glæde mig," sagde mr. Lillyvick, "om nogen kom til at ligne mig, før jeg dør."

"Det agter De dog vel ikke at gøre så snart?" sagde Newman.

Hertil svarede mr. Lillyvick højtideligt: "Lad mig blive raget," og overgav sig atter i svendens hænder uden at sige mere. Det var en mærkelig adfærd, og så mærkelig forekom den Morlina, at hun ikke kunne bare sig for at se sig flere snese gange om med stor fare for at få øret klippet af. Hende skænkede mr.

Lillyvick imidlertid ingen opmærksomhed, men bestræbte sig snarere for – således forekom det i det mindste Newman Noggs – at undgå hendes iagttagelser og at trække sig tilbage i sig selv, når hun fæstede sine øjne på ham. Newman undrede sig over, hvad der kunne være grunden til opkræverens forandrede opførsel, men med den filosofiske betragtning, at han dog tidligere eller senere ville få det at vide og meget godt kunne vente, lod han sig ikke bringe ud af fatning ved den gamles påfaldende holdning.

Da klipningen og krølningen endelig var færdig, rejste den gamle herre sig for at gå og tog, idet han gik ud med Newman og Morlina, Newmans arm og fulgte et stykke med dem uden at sige noget. Newman, der besad en evne til at tie, som kun få overgik ham i, gjorde intet forsøg på at bryde tavsheden, og således fortsatte de deres vandring, indtil de næsten var kommet til Morlinas hjem, og mr. Lillyvick sagde da: "Blev Kenwigs'erne meget overvældede af den efterretning, mr. Noggs?"

"Hvilken efterretning?" spurgte Newman.

"Den om – at jeg – var blevet –"

"Gift?" tilføjede Newman.

"Ja!" svarede hr. Lillyvick med en ny stønnen, som nu ikke engang skjultes af hvæsen.

"Moder gav sig til at græde, da hun fik det at vide," tog miss Morlina til orde, "skønt vi længe skjulte det for hende, og fader var meget forknyt, men har det nu bedre, og jeg blev meget syg, men er nu kommet mig."

"Vil du give din grandonkel et kys, hvis han bad dig om det, Morlina?" spurgte mr. Lillyvick tøvende.

"Ja, onkel, det ville jeg," svarede Morlina med en forening af begge sine forældres energi, "men ikke tante Lillyvick. Hun er ikke min tante, det kalder jeg hende aldrig."

Ikke så snart var disse ord udtalt, førend hr. Lillyvick løftede Morlina op på sin arm og kyssede hende, og da de imidlertid var kommet til det hus, hvor mr. Kenwigs boede, gik han lige ind i dagligstuen og satte Morlina ned midt på gulvet. Mr. og mrs. Kenwigs sad ved aftensbordet. Ved synet af deres falske slægtning blev mrs. Kenwigs bleg og afmægtig, og mr. Kenwigs rejste sig majestætisk.

"Kenwigs," sagde opkræveren. "Deres hånd!"

"Sir," sagde Kenwigs, "der var en tid, da jeg var stolt af at veksle håndtryk med en mand som den, der nu betragter mig. Der var en tid, sir, da et besøg af denne mand fremkaldte både naturlige og vækkende følelser i mit og min families hjerter. Men nu ser jeg med helt andre fornemmelser denne mand og spørger mig selv: Hvor er hans ære, hvor er hans ligefremhed, og hvor er hans menneskelige natur?"

"Susan Kenwigs," sagde mr. Lillyvick, idet han vendte sig ydmygt mod sin niece, "siger du ikke et ord til mig?"

"Hun formår det ikke, sir," sagde mr. Kenwigs og slog udtryksfuldt i bordet, "fordi hun ammer et sundt barn og stadig tænker på Deres grusomme opførsel, kunne to potter maltekstrakt om dagen næppe holde hende på benene."

"Det glæder mig," sagde den stakkels opkræver blidt, "at det er et sundt barn. Det glæder mig inderligt."

Dette var at tage Kenwigs'erne på det ømme sted. Hun brast i tårer, og han røbede stærk bevægelse.

"Mine gladeste følelser i al den tid, mens jeg ventede dette barn," sagde mr. Kenwigs sørgmodigt, "var at tænke: "Bliver det en dreng, som jeg håber, da jeg tit og mange gange har hørt onkel Lillyvick sige, at han helst ville have, at vi fik en dreng – bliver det en dreng, hvad vil så hans onkel Lillyvick – hvad vil han helst, at han skal hedde – skal det være Peter eller Alexander eller Pompejus eller Diorgenes, eller hvad skal det være?" og når jeg nu ser ham – dette søde, uskyldige, hjælpeløse barn, der ikke kan bruge sine små arme til andet, end til at rive sin lille hue i stykker og sine små ben til at sparke sin egen lille krop – når jeg nu ser ham ligge og kvække på sin moders skød og i sin uskyldige tilstand næsten kvæle sig selv med sin lille hånd – når jeg ser ham således og tænker på, at hans onkel, som havde lovet at holde så meget af ham, har trukket sig tilbage, kommer der en sådan hævngerrighed over mig, at den ikke kan beskrives, og jeg bliver til mode, som om selve dette hellige barn bød mig at hade ham."

Denne gribende skildring rørte mrs. Kenwigs dybt. Efter flere ufuldstændige ord, som forgæves søgte at trænge sig frem, men druknedes og skylledes bort af hendes tårers stride strøm, talte hun.

"Onkel," sagde hun, "at tænke sig, at De kunne vende Dem bort fra mig og mine elskede børn og fra Kenwigs, ophavsmanden til deres tilværelse – De, som engang var så god og kærlig, at vi med en foragt som lynild ville have knust enhver, der havde sagt sådan noget om Dem, – De, efter hvem den lille Lillyvick, vor første og ældste søn, blev opkaldt ved selve altret – å Gud!"

"Var det penge, vi spurgte efter?" sagde mr. Kenwigs.

"Nej," udbrød mrs. Kenwigs, "noget sådan foragter jeg."

"Det gør jeg med," sagde mr. Kenwigs, "det har jeg altid gjort."

"Mine følelser er blevet sønderslidte," sagde mrs. Kenwigs, "mit hjerte er blevet opløst af sorg, min barselsseng er blevet langvarig, mit uskyldige barn er blevet uroligt og stridigt, Morlina er tæret hen til ingenting. Alt dette glemmer og tilgiver jeg, og med onkel kan jeg aldrig strides. Men forlang ikke, at jeg nogen sinde skal modtage hende, onkel, det kan, det vil, det gør jeg ikke, nej, nej!"

"Bedste Susan," sagde mr. Kenwigs, "tænk på dit barn!"

"Ja," skreg mrs. Kenwigs, "jeg vil tænke på mit barn! Jeg vil tænke på mit barn, mit eget barn, som ingen onkler kan tage fra mig, mit eget hadede, foragtede, forladte, forskudte barn!" Og nu blev hendes bevægelse så heftig, at manden så sig nødt til at anvende salmiakspiritus indvendig og eddike udvendig samt ødelægge et snøreliv, fire skørtebånd og flere små knapper.

Newman havde været en stiltiende tilskuer ved dette optrin, da mr. Lillyvick havde betydet ham, at han ikke måtte gå, og mr. Kenwigs desuden med et indbydende nik havde opfordret ham til at blive. Da mrs. Kenwigs nogenlunde var blevet bragt til sig selv igen, og Newman som den, der besad nogen indflydelse hos hende, havde bedt og besvoret hende om at fatte sig, sagde mr. Lillyvick med dirrende stemme:

"Jeg skal aldrig bede nogen her at modtage min – jeg behøver ikke at udtale ordet; I ved, hvad jeg mener. I går otte dage løb hun bort med en pensioneret kaptajn."

Mr. og mrs. Kenwigs fo'r begge to op.

"Hun løb bort med en pensioneret kaptajn," gentog mr. Lillyvick, "skændigt og skammeligt – en tyknæset kaptajn, som enhver mand ville have troet sig sikker for. Det var i dette værelse," sagde mr. Lillyvick, idet han så sig om med et alvorsfuldt blik, "at jeg først så Henrietta Petowker. Det er i dette værelse, at jeg forskyder hende for altid."

Denne erklæring forandrede aldeles sagernes stilling, mrs. Kenwigs kastede sig til onklens bryst med bitre bebrejdelser for sin hårdhed og udbrød, at om også hun havde lidt, hvad måtte hans lidelser da ikke have været. Mr. Kenwigs greb hans hånd og svor ham evigt venskab og evig anger, mrs. Kenwigs var som lammet af rædsel ved tanken om, at hun nogen sinde havde kunnet nære en sådan snog, øgle, hugorm, slange og lumpen krokodille som Henrietta Petowker ved sin barm. Mr. Kenwigs påstod, at hun rigtignok måtte have været slet, når hun ikke havde kunnet forbedres ved så længe at have været vidne til mrs. Kenwigs' dyder. Mrs. Kenwigs huskede, at mr. Kenwigs ofte havde sagt, at han ikke var så ganske overbevist om sømmeligheden af miss Petowkers opførsel, og undrede sig over, at hun havde ladet sig forblinde af en så elendig skabning. Mr. Kenwigs huskede nok, at han havde næret en sådan mistanke, men undrede sig ikke over, at mrs. Kenwigs ikke havde næret den, da hun var idel kyskhed, renhed og oprigtighed, og Henrietta idel lumpenhed, troløshed og falskhed. Og mr. og mrs. Kenwigs sagde begge med megen følelse og mange deltagende tårer, at alt skete for det bedste, og besvor den gode opkræver ikke at give efter for unyttig sorg, men søge trøst i omgangen med de kærlige slægtninge, hvis arme og hjerter altid stod åbne for ham.

"Af godhed og agtelse for jer, Susan og Kenwigs," sagde mr. Lillyvick, "og ikke af had og hævngerrighed mod hende – for dertil står hun for lavt – vil jeg i morgen overdrage jeres børn, hvad jeg engang havde tænkt at testamentere dem, og jeg skal drage omsorg for, at det bliver udbetalt til dem, der overlever mig og opnår myndighedsalderen eller bliver gifte. Dokumentet skal blive udfærdiget i morgen, og mr. Noggs skal være et af vitterlighedsvidnerne. Han hører mig sige dette og skal se det fuldbyrdet."

Overvældet af dette ædle og højmodige tilbud, begyndte mr. Kenwigs, mrs. Kenwigs og Morlina Kenwigs alle på en gang at hulke, og da larmen af deres hulken hørtes i værelset ved siden af, hvor børnene lå i deres senge, kom de også til at græde, og nu styrtede mr. Kenwigs vildt derind og kom tilbage med dem på sine arme, to og to, kastede dem i deres natdragt for mr. Lillyvicks fødder og opfordrede dem til at takke og velsigne ham.

"Og nu," sagde mr. Lillyvick, efter at dette hjerteskærende optrin var overstået og børnene atter bragt bort, "lad mig nu få noget at spise. Det skete mange mil fra byen. Jeg kom hertil i morges og har gået omkring den hele dag uden at kunne beslutte mig til at besøge jer. Jeg føjede hende i alt, hun fik sin vilje, gjorde, hvad hun lystede, og nu har hun gjort dette! Der var tolv teskeer og fire og tyve sovereigns – dem savnede jeg først – det er en prøvelse – jeg føler, at jeg ikke mere vil være i stand til at slå et dobbeltslag, når jeg går min runde – tal ikke mere om det – skeerne havde en værdi af – men det er det samme – det er det samme!"

Under sådanne afbrudte udgydelser fældede han nogle tårer, men de fik ham snart ned i lænestolen og uden megen nøden bevæget til at tage et dygtigt aftensmåltid til sig. Da han havde røget sin første pibe og tømt et halvt dusin glas af en bolle kronpunch, som mr. Kenwigs havde bestilt for at højtideligholde hans tilbagekomst til hans families skød, syntes han, skønt endnu meget ydmyg, at finde sig i sin skæbne og snarere at føle sig lettet end nedtrykt af sin kones flugt.

"Når jeg ser denne mand," sagde mr. Kenwigs med sin ene hånd om mrs. Kenwigs' liv, idet han holdt sin pibe i den anden, og fæstede sine øjne på Morlina, som sad på sin onkels knæ, "når jeg ser denne mand atter færdes i den kreds, som han pryder, og ser hans kærlighed udfolde sig i legitime situationer, da føler jeg, at hans natur er lige så ophøjet og stor, som hans stilling i samfundet som offentlig personlighed er uplettet, og mine for livstid forsørgede småbørns stemmer synes da blidt at hviske til mig: "Dette er en begivenhed, som Himlen selv skuer ned på!"

53

Indeholder den yderligere udvikling af Ralph Nicklebys og Arthur Grides onde planer.

Med den bestemthed og faste vilje, som mærkelige forhold så ofte fremkalder selv hos langt mindre pirrelige og mere langsomme gemytter end Madeline Brays beundrers, sprang Nicholas ved daggry op fra det urolige leje, som ikke havde skænket ham nogen hvile, og gjorde sig rede til det sidste forsøg, i hvis skøre og tynde tråd det eneste håb om hendes frelse endnu hang.

Skønt morgenen måske er den bedste arbejdstid, når man er energisk og lidenskabelig, er den dog ikke altid det tidspunkt, da håbet er kraftigst og ånden lysest og mest elastisk. I kritiske situationer formindsker ungdom, vane og en rolig betragtning af forhindringer, som man kender, umærkeligt frygten og avler en forholdsvis ligegyldighed, om ikke en ubestemt og letsindig tillid til en eller anden hjælp, som man venter skal komme, skønt man ikke bryder sig om at være på det rene med hvorfra. Men når vi om morgenen kaster det første blik på slige ting og tænker tilbage på det tavse og mørke rum, der ligger imellem nu og i går, mens ethvert led i håbets skrøbelige kæde på ny truer med at briste, efter at den varme begejstring er afløst af den kolde rolige fornuft, da får tvivl og mørke anelser atter liv. Ligesom den rejsende ser længst om dagen og bemærker ujævne fjelde og uvejsomme sletter, som det venlige mørke

havde skjult, således ser også den, der færdes på livets besværlige vej med enhver tilbagevendende sol en eller anden ny hindring, et eller andet nyt bjerg, som skal bestiges. Der viser sig afstande, som den foregående aften næppe blev ænset, og det lys, der forgylder hele naturen med sine herlige stråler, synes kun at skinne på de trættende vanskeligheder, som endnu findes hist og her mellem ham og graven.

Således tænkte Nicholas, da han med en utålmodighed, der ikke var urimelig i en stilling som hans, sagte listede sig ud af huset. Han syntes, at hvis han var blevet i sengen, da ville han have spildt den kostbare tid, men at han ved at være oppe og i virksomhed på en måde fremmede det formål, han havde for øje. Han vandrede altså til London, skønt han godt vidste, at han endnu i flere timer ikke kunne få Madeline i tale og ikke gøre andet end ønske, at tiden ville gå hurtigere.

Og selv nu, mens han skred igennem gaderne og med urolige blikke iagttog de travle forberedelser til dagen, forekom alt ham at give ny grunde til at fortvivle. Den foregående aften havde et ungt, kærligt og skønt væsens opofrelse for en sådan usling og i en sådan sag syntes at være noget for afskyeligt, til at det kunne lykkes, og jo varmere han var blevet, des fastere havde han følt sig overbevist om, at en eller anden hjælp ville frelse hende af uhyrets kløer. Men nu følte han, hvor ringe grund der i virkeligheden var til at håbe.

Ungdommen er imidlertid ikke tilbøjelig til at betragte den mørke side af et maleri, når den kan vende det efter behag. Ved at overveje, hvad han havde at gøre, og mindes de fantasier, natten havde afbrudt, samlede Nicholas hele sin kraft, og da morgenen var rykket tilstrækkelig frem, havde han kun tanke

for at bruge den på den fordelagtigste måde. Efter i hast at have spist morgenmad og besørget de forretninger, som krævede en hurtig afgørelse, gik han til Madeline Brays bolig.

Det var faldet ham ind, at den unge dame muligvis kunne blive nægtet hjemme, skønt dette aldrig var sket før, og mens han endnu grublede over, hvorledes han i et sådant tilfælde bedst skulle skaffe sig adgang til hende, bemærkede han, at gadedøren stod på klem. Der var ingen anledning til at gøre ceremonier, hvorfor Nicholas benyttede sig af denne fordel, gik sagte ovenpå og bankede på døren til det værelse, som han var vant til at blive vist ind i. Efter at en person indenfor havde tilladt ham at træde ind, åbnede han døren og gik ind.

Bray og hans datter sad der alene. Det var næsten tre uger siden, Nicholas sidst havde set hende, men der var foregået en forandring med den yndige pige, som i overraskende udtryk sagde ham, hvilke åndelige lidelser der var blevet sammentrængt i dette korte tidsrum. Der gives ingen ord, som kan skildre, intet, som kan sammenlignes med den bleghed, den klare, gennemsigtige, kolde, spøgelsesagtige bleghed i det skønne ansigt, som hun vendte imod ham, da han trådte ind. Hendes hår var glinsende mørkebrunt, men som det beskyggede dette ansigt og faldt ned ad en nakke, der kappedes med det i hvidhed, så det på grund af den stærke modsætning ganske kulsort ud. Der var noget vildt og uroligt i det dunkle øje, men samtidig det samme tålmodige blik, det samme blide sørgmodige udtryk, som han mindedes så godt, og intet spor af en eneste tåre. Hvor skønt hendes ansigt også var – og måske det nu var skønnere end ellers – lå der dog noget i det, som aldeles overvældede ham og forekom ham langt mere gribende

end den heftigste sorg. Det var ikke alene roligt og fattet, men stift og koldt, som om den voldsomme anstrengelse, hun i sin faders nærværelse havde tilkæmpet sig denne fatning med, ved at gøre sig til herre over alle andre tanker havde hindret endog det øjeblikkelige udtryk, den havde meddelt trækkene, i at tabe sig og stivnet det der som et vidnesbyrd om dens triumf.

Faderen sad lige over for hende uden at se hende lige i ansigtet, men skottede til hende med en glad mine, som kun dårligt skjulte hans bekymrede tanker. Tegneapparaterne lå ikke på det sædvanlige bord, og heller ikke var der andre tegn på hendes sædvanlige arbejder. De små vaser, som han ellers altid havde set fyldt med friske blomster, var tomme eller indeholdt kun nogle visne stilke og blade. Fuglen tav. Det klæde, dens bur var dækket til med om aftenen, var ikke taget af; dens ejerinde havde glemt den.

Der findes øjeblikke, da sindet er pinefuldt modtageligt for indtryk, og i hvilke meget kan opfattes med et blik. Dette var et sådant, for Nicholas havde næppe set sig om, førend han blev genkendt af mr. Bray, der utålmodigt sagde:

"Nå, sir, hvad vil De? Hav den godhed så hurtigt som muligt at sige Deres ærinde; min datter og jeg er optaget af andre og vigtigere sager end dem, der bringer Dem her hen. Underret os straks om, hvad De vil."

Nicholas mærkede meget godt, at det pirrelige og utålmodige i disse ord kun var påtaget, og at Bray i sit hjerte glædede sig over enhver afbrydelse, som kunne optage hans datters opmærksomhed. Han fæstede uvilkårlig sine øjne på faderen, mens denne talte, og lagde mærke til hans uro, for han rødmede og vendte hovedet bort. Denne list, for så vidt det var

en list for at få Madeline vækket, lykkedes imidlertid. Hun rejste sig og gik hen imod Nicholas, men standsede på halvvejen og strakte hånden ud, som om hun ventede et brev.

"Madeline," sagde faderen, "hvad er det, du gør?"

"Miss Bray venter måske et pengebrev," sagde Nicholas, der talte meget tydeligt og med et eftertryk, hun næppe kunne misforstå, "og hvis min principal ikke havde været fraværende, havde jeg sikkert også bragt det, men jeg håber, at hun vil give mig udsættelse – en kort udsættelse – jeg beder kun om en ganske kort udsættelse."

"Kommer De ikke for andet, sir," sagde mr. Bray, "kan De være ganske rolig. Jeg vidste ikke, kære Madeline, at denne person skyldte dig noget?"

"Jo, jeg tror nok – en ubetydelighed," svarede Madeline med svag stemme.

"De antager formodentlig," sagde Bray, idet han drejede sin stol om, så at han kom til at sidde over for Nicholas, "at vi ville sulte ihjel uden de jammerlige summer, som De bringer os, fordi det har behaget min datter at bruge sin tid, som hun har gjort?"

"Det har jeg ikke tænkt på," svarede Nicholas.

"Det har De ikke tænkt på, siger De?" sagde patienten spottende. "De ved, at De har tænkt på det, og har tænkt det og tænker således hver gang, De kommer her. Tror De ikke, unge mand, at jeg ved, hvorledes disse pengestolte småkræmmere er, når de ved heldige omstændigheder en kort tid har fået eller tror at have fået en gentleman i lommen?"

"Mit ærinde," sagde Nicholas, "angår en dame."

"En gentlemans datter, sir," svarede den syge mand, "og kræmmerånden er den samme. Men De bringer måske bestillinger? Har De ny bestillinger til min datter?"

Nicholas fattede den triumferende og spottende tone i dette spørgsmål, men da han huskede, hvor nødvendigt det var, at han vedligeholdt sin rolle, tog han et stykke papir frem, som han foregav indeholdt en fortegnelse over emner til tegninger, som hans principal ønskede udført, og som han for et sådant tilfældes skyld havde forsynet sig med.

"Nå," sagde mr. Bray, "det er altså bestillinger?"

"Siden De endelig vil holde fast ved dette udtryk, sir – ja," svarede Nicholas.

"Så kan De sige Deres herre," sagde Bray, idet han med et triumferende smil skød papiret tilbage, "at min datter – miss Madeline Bray – ikke længere nedlader sig til sådanne arbejder; at hun ikke står på pinde for ham, som han tror; at vi ikke lever af hans penge, som han smigrer sig med, at vi gør; at han kan give det, han skylder os, til den første tigger, der går forbi hans butik, eller lægge det til sit eget udbytte, når han næste gang gør det op, og at han for mig gerne kan gå Fanden i vold. Det er mit svar på hans bestillinger, sir!"

"Og dette er en mands uafhængighed, der sælger sin datter, således som han har solgt denne grædende pige!" tænkte Nicholas med harme.

Faderen var alt for fordybet i sin triumf til at bemærke det hånlige blik, som Nicholas ikke kunne have undertrykt, selv om han havde ligget på pinebænken.

"Der," fortsatte han efter en pause, "har De Deres besked, og nu kan De gå, medmindre De skal have flere – – flere

bestillinger."

"Nej," svarede Nicholas alvorligt, "og jeg har heller ikke af agtelse for den stilling, De tidligere har indtaget, betjent mig af dette eller noget andet ord, der, hvor uskyldigt det end i og for sig måtte være, kunne tyde på myndighed fra min side eller på afhængighed fra Deres. Jeg har ingen bestillinger, men jeg har en frygt – som jeg vil udtale, hvor irriteret De end bliver – en frygt for, at De har bestemt denne unge dame til noget værre, end til at ernære Dem ved sine hænders gerning, selv om hun skulle arbejde livet af sig ved det. Dette er min frygt, og denne frygt støtter jeg på Deres egen adfærd. Deres samvittighed, sir, vil sige Dem, om jeg fortolker den rigtigt eller ikke."

"For Himlens skyld," udbrød Madeline og trådte i sin forskrækkelse imellem dem, "husk på, at han er syg!"

"Syg!" råbte patienten gispende og snappede efter vejret. "Syg, syg! Jeg fornærmes og trodses af en kræmmerdreng, og hun beder ham at bære over med mig og huske på, at jeg er syg!"

Han fik et så voldsomt angreb af sit onde, at Nicholas nogle øjeblikke var urolig for hans liv, men da han mærkede, at han begyndte at komme til sig selv, trak han sig tilbage efter med en bevægelse at have betydet den unge dame, at han havde noget vigtigt at meddele og ville vente på hende udenfor. Han kunne høre, at den syge mand efterhånden, men langsomt atter kom sig, og at han uden at berøre, hvad der nylig havde tildraget sig, som om han ikke tydeligt huskede det, forlangte at være alene.

"Gid denne svage udsigt ikke må gå tabt," tænkte Nicholas, "og jeg må opnå om det så kun er otte dages udsættelse til overvejelse!"

"De har et ærinde til mig?" sagde Madeline i heftig bevægelse. "Lad mig være fri for det nu, beder jeg Dem. Kom her hen i overmorgen."

"Da vil det være for sent at sige, hvad jeg har at sige," sagde Nicholas, "og De vil ikke være her. Frøken, har De kun en eneste tanke til overs for ham, der har sendt mig, den mindste omsorg for Deres egen sindsro og hjertefred, så beder jeg Dem for Guds skyld høre mig."

Hun søgte at gå forbi ham, men Nicholas holdt hende blidt tilbage. "Hør mig," sagde han. "Jeg beder Dem høre mig ~ ikke mig alene, men også ham, i hvis navn jeg taler, og som er langt borte og ikke kender den fare, De er stedt i. Hør mig i Himlens navn!"

Den stakkels tjenestepige, hvis øjne var røde og ophovnede af gråd, var til stede, og til hende henvendte Nicholas sig i så lidenskabelige udtryk, at hun åbnede en dør og, idet hun førte sin frøken ind i værelset, tilkendegav Nicholas, at han kunne følge med.

"Forlad mig," bad den unge dame.

"Jeg kan, jeg vil ikke forlade Dem således," svarede Nicholas. "Jeg har en pligt at opfylde, og enten her eller i det værelse, vi netop er kommet fra, må jeg, hvad det så kan komme til at koste mr. Bray, besværge Dem endnu en gang at overveje det frygtelige skridt, De er blevet drevet til."

"Hvilket skridt taler De om, og af hvem skulle jeg være blevet drevet?" spurgte den unge dame med en bestræbelse for at tale i en stolt tone.

"Jeg taler om dette ægteskab," svarede Nicholas, "der er berammet til i morgen af en mand, som aldrig har vaklet i et

slet forsæt eller ydet sin bistand til nogen god sag; om dette ægteskab, hvis historie jeg kender langt, langt bedre, end De. Jeg ved, i hvilke garn De er fanget. Jeg ved, hvad det er for mænd, dette anslag hidrører fra. De er blevet forrådt og solgt for penge – for guld, hvoraf hvert eneste stykke er anløbet af tårer, om ikke rødt af blod af ødelagte mennesker, der i fortvivlelse er omkommet for deres egne vanvittige hænder."

"De siger, at De har en pligt at opfylde," sagde Madeline med fasthed, "det har jeg med, og med Himlens bistand skal jeg opfylde den."

"Sig hellere med Djævlens bistand," svarede Nicholas, "med menneskers bistand, af hvilke den ene er bestemt til Deres ægtefælle, og som –"

"Jeg tør ikke høre Dem tale således," udbrød den unge dame, idet hun søgte at undertrykke en gysen, som endog denne svage hentydning til Arthur Gride syntes at frembringe. "Denne ulykke, hvis det er en ulykke, er mit eget værk. Jeg er ikke blevet tilskyndet til dette skridt af nogen, men gør det af min egen fri vilje. De ser, at jeg ikke tvinges eller nødes af trusler eller skræmmeord. Sig dette til min dyrebare ven og velgører og forlad mig for stedse og tag mine bønner og taksigelser med til ham og Dem selv."

"Ikke," udbrød Nicholas, "førend jeg med al den varme og inderlighed, jeg besjæles af, har besvoret Dem at udsætte dette ægteskab i otte dage; ikke førend jeg har besvoret Dem at overveje det skridt, De er i færd med at gøre, meget nøjere, end De hidtil, under det tryk De er, har kunnet. Skønt De ikke kender den mands skændighed, som De agter at række Deres hånd, kender De dog nogle af hans gerninger. De har hørt ham

tale og set hans ansigt – betænk, betænk, førend det er for sent, hvilket gøglespil det ville være, ved alteret at love ham en troskab, Deres hjerte ingen del kan have i – at udtale højtidelige ord, som naturen og fornuften må oprøres imod – at nedsætte Dem i Deres egen agtelse, hvilket vil blive følgen af det, og som De mere og mere vil komme til at føle, alt som hans afskyelige karakter for hver dag bliver klarere for Dem. Gys tilbage for den væmmelige forbindelse med denne skændige usling, således som De vil gyse tilbage for pest og smitsot. Find Dem i trang og arbejde, hvis De vil, men sky ham, sky ham og vær lykkelig. For tro mig, jeg taler sandhed; den kummerligste fattigdom, den elendigste livsstilling med et rent og oprigtigt hjerte vil være lyksalighed i sammenligning med, hvad De vil komme til at lide som en sådan mands hustru!"

Længe førend Nicholas havde ophørt at tale, havde den unge dame skjult sit ansigt i sine hænder og givet sine tårer frit løb. Med en stemme, der før var usikker af bevægelse, men som blev fastere og fastere, jo længere hun talte, svarede hun:

"Jeg vil ikke skjule for Dem, skønt jeg måske burde, at jeg har haft store sindslidelser og nær var bukket under for dem, siden jeg så Dem sidst. Jeg elsker ikke denne mand. Forskellen mellem vor alder og vore vaner og tilbøjeligheder forbyder det. Det ved han, men han tilbyder mig alligevel sin hånd. Ved at modtage den og alene derved kan jeg befri min fader, som her på dette sted er døden nær, forlænge hans liv måske i mange år, skaffe ham velvære – jeg kan næsten kalde det overflødighed – og fritage en ædelmodig mand for den byrde at understøtte en person, af hvem, det smerter mig at sige det, hans ædle hjerte bliver så lidt forstået. Tænk ikke så slet om mig, at jeg skulle

hykle en kærlighed, som jeg ikke nærer. Tro ikke så slet om mig, for det kunne jeg ikke bære. Forbyder end naturen og fornuften mig at elske den mand, der betaler sin pris for min ringe hånd, så kan jeg dog opfylde en hustrus pligter, kan og vil jeg være alt, hvad han søger hos mig. Han er tilfreds med at tage mig, som jeg er. Jeg har givet mit ord og bør glæde mig, ikke græde over, at det er således, og det gør jeg. Den deltagelse, De viser et så forladt og venneløst væsen som mig, den fine følelse, De har røgtet Deres hverv med, den troskab, De har lagt for dagen imod mig, fortjener min varmeste tak og rører mig, som De ser, til tårer, idet jeg udtaler min sidste svage påskønnelse af den. Men jeg fortryder ikke, hvad jeg har gjort, og jeg er heller ikke ulykkelig. Jeg glæder mig ved udsigten til alt, hvad jeg så let kan udrette, og ved, at jeg vil blive endnu gladere, når jeg ser tilbage på det, og alt er overstået."

"Deres tårer flyder hurtigere, mens De taler om glæde," sagde Nicholas, "og De undgår at tænke på den mørke fremtid, som vil bringe Dem så megen elendighed. Opsæt dette bryllup i otte dage – kun i otte dage."

"Da De kom, talte han med et smil, som jeg kan mindes fra gamle dage, men ikke har set i lang, lang tid, om den frihed, som skulle komme i morgen," sagde Madeline med øjeblikkelig bestemthed, "om den velkomne forandring, den friske luft, alle de ny omgivelser og genstande, som atter vil bringe liv i hans udmattede legeme. Hans øjne strålede, hans ansigt opklaredes ved denne tanke. Jeg vil ikke opsætte det en time."

"Det er kun påfund og rænker for at tvinge Dem," udbrød Nicholas.

"Jeg vil ikke høre mere," sagde Madeline hastigt, "jeg har allerede hørt for meget, mere, end jeg burde. Hvad jeg har sagt Dem, sir, har jeg sagt, som om det var til en dyrebar ven, for hvem jeg stoler på, at De ærligt og oprigtigt vil gentage det. Om nogen tid, når jeg er blevet mere fattet og fortrolig med min ny livsstilling, hvis jeg lever længe nok til det, skal jeg skrive til ham. Gid alle hellige engle udøser deres velsignelser over hans hoved og styrke og beskærme ham!"

Da hun nu ville skynde sig forbi Nicholas, stillede han sig i vejen for hende og bad hende kun en gang endnu at betænke, hvilken skæbne hun så overilet gik i møde.

"Der gives intet tilbageskridt," sagde Nicholas med kvalfuld beden, "ingen udvej til frelse; enhver anger vil være unyttig, og dyb og bitter må den blive. Hvad kan jeg sige for at formå Dem til at standse i dette sidste øjeblik? Hvad kan jeg gøre for at redde Dem?"

"Intet," svarede hun stammende. "Dette er den tungeste prøvelse, jeg har gennemgået. Hav barmhjertighed med mig og gennembor ikke mit hjerte med sådanne opfordringer. Jeg – jeg hører ham kalde. Jeg – jeg – tør, jeg vil ikke blive her et minut længere."

"Hvis det nu var en sammensværgelse," sagde Nicholas med den samme voldsomme hurtighed, hun havde talt med, "en endnu ikke afsløret sammensværgelse, som jeg måske med tiden kan afsløre; hvis De, uden at vide det, var berettiget til en formue, som De, hvis De kom i besiddelse af den, kunne udrette det samme som ved dette ægteskab, ville De da ikke skifte mening?"

"Nej, nej! – Det er umuligt, det er en fabel; tiden vil bringe ham døden. Han kalder igen."

"Det er måske sidste gang, vi mødes på denne jord," sagde Nicholas, "det er måske bedst for mig, at vi aldrig mere mødes."

"For os begge – for os begge," sagde Madeline uden at lægge mærke til, hvad hun sagde. "Den tid vil komme, da mindet om denne ene samtale vil gøre mig afsindig. Lov mig at sige dem, at De forlod mig rolig og glad, og Gud og mit hjertes taknemmelighed og velsignelse være med Dem!"

Hun var borte. Da Nicholas vaklede bort, tænkte han på det forvirrede optrin, der havde fundet sted, som om det havde været en vild, urolig drøm. Dagen gik, og om aftenen, da han var blevet i stand til i det mindste for en del at samle sine tanker, gik han ud igen.

Denne aften, den sidste i Arthur Grides pebersvendeliv, fandt ham i det ypperligste humør og den gladeste stemning. Den flaskegrønne klædning var blevet børstet. Peg Sliderskew havde aflagt sit husholdningsregnskab og strengt gjort rede for de atten pence – han betroede hende aldrig en større sum ad gangen, og regnskabet blev opgjort i almindelighed to gange om dagen. Alle forberedelser til festen var truffet, og Arthur kunne have sat sig ned og anstillet betragtninger over sin forestående lykke, hvis han ikke havde foretrukket at sætte sig hen og anstille betragtninger over posterne i en gammel, smudsig bog i pergamentsbind og med rustne spænder.

"Å ja," sagde han fnisende, idet han lagde sig på knæ foran en jernkasse, der var fastskruet i gulvet, og stak armen næsten lige til skulderen ned i den og langsomt tog den fedtede bog frem,

"ja det er hele mit bibliotek, men det er en af de mest underholdende bøger, der er blevet skrevet. Det er en dejlig bog og sikker og pålidelig – det er det bedste ved det – så sikker som Bank of England og så pålidelig som dens sølv og guld, skrevet af Arthur Gride – hi, hi, hi! Der er såmænd ingen af alle disse romanforfattere, der kan skrive så god en bog som den. Skrevet som manuskript for venner – for min egen mund og ingen andens. Hi, hi!"

Under denne monolog bar Arthur Gride sin kostbare bog hen til bordet, satte brillerne på og begyndte at blade i den.

"Det er en stor sum, mr. Nickleby skal have," sagde han med klynkende stemme. "Gælden, som skal betales fuldt ud, er ni hundrede og fem og halvfjerds pund, fire shillings og tre pence, hvortil endvidere kommer fem hundrede pund, tilsammen et tusinde fire hundrede og fem og halvfjerds pund, fire shillings og tre pence.

På kreditsiden står derimod det søde kyllingeben. Men så er det igen et spørgsmål, om jeg ikke selv kunne have udrettet det alt sammen. "Fejt hjerte vandt aldrig fager mø." Hvorfor var mit hjerte så fejt? Hvorfor åbnede jeg det ikke selv dristigt for Bray og sparede et tusinde fire hundrede og fem og halvfjerds pund, fire shillings og tre pence?"

Disse tanker forknyttede den gamle pengepuger i den grad, at de aftvang hans bryst nogle svage suk og bragte ham til med oprakte hænder at erklære, at han ville komme til at dø i et fattighus, men da han ved nærmere eftertanke huskede på, at han under alle omstændigheder ville være blevet nødt til at betale Ralph hans tilgodehavende, og ingenlunde følte sig overbevist om, at det ville være lykkedes ham at opnå sit øjemed

uden bistand, fik han sin sindsro igen og sad og gennemså og småmumlede over mere tilfredsstillende poster, indtil Peg Sliderskew forstyrrede ham.

"Aha, Peg!" sagde Arthur, "hvad er der, Peg?"

"Der er hønen," svarede Peg og rakte et fad med en lille – en ganske lille – et sandt fænomen af en høne, så lille og skindmager var den.

"En dejlig fugl!" sagde Arthur, efter at have forhørt sig om prisen og fundet den passende i forhold til størrelsen. "Med en skive skinke, et æg i sauce, kartofler, grønt og æblebudding, Peg, og en lille bid ost, vil vi have et måltid til en kejser. Der er ingen andre end hun og jeg – og De, Peg, når vi har spist – ingen andre."

"Men kom ikke bagefter og beklag Dem over udgiften," sagde mrs. Sliderskew mut.

"Jeg er bange for, at vi må leve noget kostbart i de første otte dage," svarede Arthur med et suk, "men senere må vi se at bøde på det. Jeg skal ikke spise mere, end jeg hårdt behøver, og jeg ved, at De holder alt for meget af Deres gamle herre til at spise mere, end *De* hårdt behøver, ikke sandt, Peg?"

"Hvad for noget?" spurgte Peg.

"Holder alt for meget af Deres gamle herre –"

"Nej, ikke en smule for meget," sagde Peg.

"Å, gid Fanden havde det fruentimmer!" udbrød Arthur, "holder alt for meget af ham til at spise mere, end De hårdt behøver, på hans bekostning."

"På hvad for noget?" spurgte Peg.

"Å Gud! Hun hører aldrig det vigtigste ord, men derimod alle de andre," klynkede Gride. "På hans bekostning – De havgasse!"

Da den sidstnævnte hyldest til mrs. Sliderskews yndigheder kun udtaltes hviskende, gik damen ind på hans udtalelse i almindelighed med en barsk brummen, som blev akkompagneret af en ringen på gadedørsklokken.

"Det ringer på klokken," sagde Arthur.

"Ja, ja, det ved jeg nok," svarede Peg.

"Hvorfor går De da ikke?" brægede Arthur.

"Hvor skal jeg gå hen?" spurgte Peg. "Jeg er da vel ikke til ulejlighed her?"

Til svar gentog Arthur Gride ordet "klokken" så højt, han kunne brøle, og da hans mening samtidig blev gjort yderligere forståelig for mrs. Sliderskews sløve hørelse ved nogle pantomimer, som skulle udtrykke en ringen på en klokke, humpede Peg ud efter i en skarp tone at have spurgt, hvorfor han ikke før havde sagt, at det ringede, i stedet for at snakke om alle slags ting, som ikke havde noget at gøre med det, og lade hendes halve krus øl vente udenfor.

"Der er en forandring i gære med Dem, mrs. Peg," sagde Arthur og fulgte hende med øjnene. "Hvad den vil sige, ved jeg ikke rigtig, men varer den ved, bliver vi to ikke ret længe sammen, mærker jeg nok. Jeg tror, De begynder at blive gal, og i så fald må De tage Deres afsked, mrs. Peg – eller få den."

Han bladede i sin bog, mens han mumlede, og stødte snart på noget, som tiltrak sig hans opmærksomhed, hvorpå han glemte Peg Sliderskew og alt andet over de indholdsrige sider.

Der var intet andet lys i stuen, end det, der kom fra en døsig, tilsølet lampe, hvis søvnige væge, der end mere fordunkledes af en mørk skærm, bredte sine svage stråler over et ganske lille rum og lod alt andet ligge i en mørk skygge. Lampen havde

ågerkarlen trukket så tæt hen til sig, at der kun var plads mellem den og ham til bogen, han bukkede sig over, og mens han sad med sine albuer på pulten, og hans spidse kæbeben hvilede på hans hænder, tjente den kun til end mere at fremhæve hans afskyelige træk sammen med det lille bord, han sad ved, mens den indhyllede resten af værelset i dybt mørke. Idet Arthur Gride slog øjnene op og stirrede ud i denne dæmring, mødte han pludselig en mands faste blik.

"Tyve, tyve!" skreg pengepugeren og sprang op og lagde bogen sammen mod sit bryst. "Røvere, mord!"

"Hvad er der på færde?" sagde skikkelsen, idet den nærmede sig.

"Bliv fra mig!" råbte den skælvende usling. "Er det et menneske eller et – et –"

"Hvad antager De mig for, hvis det ikke er for et menneske?" lød det hånlige spørgsmål.

"Ja, ja," råbte Arthur Gride, idet han skyggede for sine øjne med hånden, "det er et menneske og intet genfærd. Det er et menneske. Røvere, røvere!"

"Hvorfor skriger De sådan. – De kender mig måske og har en ond samvittighed?" sagde den fremmede og gik tæt hen til ham. "Jeg er ingen tyv."

"Hvorfor kommer De her da?" udbrød Gride noget beroliget, men idet han stadig trak sig tilbage for den anden. "Hvad er Deres navn, og hvad vil De?"

"Mit navn behøver De ikke at vide," var svaret, "men jeg kommer, fordi Deres tjenestepige viste mig herop. Jeg har talt flere gange til Dem, men De var så fordybet i Deres bog, at De ikke hørte mig, og jeg har ventet i stilhed, til De blev mindre

tankefuld. Hvad jeg vil, skal jeg sige Dem, hvis De kan samle så meget mod, at De kan høre og forstå mig."

Arthur Gride vovede at se nøjere på sin gæst, og da han nu opdagede, at det var en ung mand af fordelagtigt ydre, vendte han tilbage til sin plads og, efter at have mumlet noget om, at der fandtes så mange slette mennesker her i verden, hvilket i forbindelse med, at man flere gange havde forsøgt at bestjæle ham, havde gjort ham ængstelig, bad han den ukendte at sætte sig. Dette afslog han imidlertid.

"Du gode Gud, jeg bliver jo ikke stående for at have nogen fordel over Dem," sagde Nicholas – for det var ham – da han bemærkede en forskrækket bevægelse fra Grides side. "Hør på mig. De skal giftes i morgen formiddag."

"N-n-ej," svarede Gride. "Hvem har sagt det? Hvor ved De det fra?"

"Det kan være Dem det samme," sagde Nicholas, "det er nok, at jeg ved det. Den unge dame, som skal række Dem sin hånd, hader og foragter Dem. Blodet størkner i hendes årer, når hun hører Deres navn – gribben og lammet, rotten og duen kunne ikke passe værre sammen end De og hun. De ser, at jeg kender hende."

Gride så på ham, som om han var forstenet af forbavselse, og var måske ikke i stand til at tale.

"De og Ralph Nickleby har udklækket dette anslag," fortsatte Nicholas, "og De betaler ham for hans delagtighed i at bringe denne handel om Madeline Bray i stand. De gør det. Jeg ser en løgn på Deres læber." Han standsede, men da Arthur Gride ikke svarede, tog han atter ordet. "De holder Dem skadesløs ved at bedrage hende. Hvorledes eller ved hvilke midler ved jeg ikke, i

det mindste ikke for øjeblikket, men jeg står ikke ene eller uden hjælpere i denne sag. Kan en mands bestemte vilje bevirke opdagelsen af Deres bedrageri og troløshed før Deres død, kunne penge, hævngerrighed og retfærdigt had spore og forfølge Dem gennem Deres rænker, vil De endnu blive krævet strengt til regnskab for dem. Vi er allerede på sporet – døm nu De, der ved, hvad vi ikke ved, hvornår vi vil få Dem i vor magt."

Han standsede, men Arthur Gride stirrede på ham.

"Hvis De var en mand, jeg kunne henvende mig til med mindste håb om at vække medlidenhed eller menneskekærlighed," sagde Nicholas, "ville jeg bede Dem mindes denne dames hjælpeløshed, uskyld og ungdom, hendes værd og skønhed, hendes sjældne datterlige sind og først og fremmest som det, der nærmest vedkommer Dem, den opfordring, hun har stillet til Deres barmhjertighed og følelser som mand. Men jeg går ud fra det eneste punkt, man godt kan gå ud fra over for mænd som Dem, og spørger Dem, hvor mange penge De vil have for at træde tilbage? De ser, at jeg ved nok til med lidt hjælp at få mere at vide. Gør i betragtning af den fare, De undgår, afslag på en forventet vinding og nævn Deres pris."

Gamle Arthur Gride rørte sine læber, men de frembragte kun et hæsligt smil og var atter ubevægelige.

"De tror," sagde Nicholas, "at prisen ikke bliver betalt. Miss Bray har formuende venner, som vil lade deres hjerter præge til mønt for at frelse hende fra en ulykke som denne. Nævn Deres pris, udsæt dette bryllup kun nogle få dage, og De skal se, at de, jeg taler om, ikke vil vægre sig ved at betale den. Hører De mig?"

Da Nicholas begyndte, havde Arthur glides første tanke været, at Ralph Nickleby havde forrådt ham, men da han gik videre, blev han overbevist om, at, hvorledes Nicholas så var kommet til den kundskab, han besad, var den rolle, han spillede, ægte, og at han ikke stod i forbindelse med Ralph. Alt, hvad han syntes at vide med vished, var, at Gride skulle fyldestgøre Ralph for hans fordring på Bray. Men enhver, der vidste, hvorfor Bray ikke havde sin frihed, måtte jo vide dette, hvilket også Bray selv vidste. Hvad bedrageriet mod Madeline angik, kendte hans gæst så lidt til det, at det kunne være en heldig gisning eller tilfældig beskyldning, og han havde åbenbart ikke nogen nøgle til hemmeligheden og kunne ikke skade ham, så længe han selv bevarede denne under lås og lukke i sit bryst. Hentydningen til venner og tilbuddet om penge anså Gride ikke for andet end tomme ord for at få udsættelse. "Og selv om der var penge at tjene," tænkte han, idet han skelede til Nicholas, forbitret over dennes dumdristighed og frækhed, "vil jeg dog have det lækre kyllingeben til kone og snyde *dig* for hendes unge, glatte ansigt."

Ved så længe at have været vant til at veje og mærke sig sine klienters udtalelser og omhyggeligt beregne muligheder i sine tanker, uden i mindste måde at se ud til det, havde Gride erhvervet sig færdighed i at tage bestemmelser og at udlede kløgtige slutninger af forviklede, dunkle og ofte uforenelige forudsætninger. Deraf kom det, at han, mens Nicholas gik videre, stadig fulgte ham med sine fortolkninger, og, da han tav, var lige så godt forberedt, som om han havde betænkt sig i fjorten dage.

"Jeg hører Dem," udbrød han, idet han sprang op fra sin stol, løftede krogene af vinduet og skubbede det op. "Hjælp her! Hjælp, hjælp!"

"Hvad er det, De gør?" sagde Nicholas og greb ham i armen.

"Hvis De ikke forlader mit hus," svarede Gride, idet han med et fælt grin tog hovedet til sig, "vil jeg råbe tyve, røvere, mord, sætte alle naboerne i bevægelse, brydes med Dem, miste noget blod og gøre min ed på, at De kom for at plyndre mig. Det vil jeg."

"Usling!" udbrød Nicholas.

"Nå, så De truer!" sagde Gride, som skinsygen på Nicholas og bevidstheden om hans egen triumf havde gjort til en sand djævel, "De, den skuffede elsker – å Gud! Hi, hi, hi! – men De skal ikke få hende eller hun Dem. Hun er min kone, min søde, yndige kone. Tror De, at hun vil savne Dem? Tror De, at hun vil græde? Det skal more mig at se hende græde – det rører mig ikke. Hun tager sig smukkest ud, når hun græder."

"Skurk!" sagde Nicholas, nær ved at kvæles af raseri.

"Et minut endnu," udbrød Arthur, "og jeg bringer hele gaden på benene ved skrig, som, hvis en anden opløftede dem, vil vække mig endog i Madelines arme."

"Lumpne hund," sagde Nicholas, "var De bare yngre!"

"Ja vist," spottede Arthur Gride, "var jeg bare yngre, ville det ikke være så slemt som nu, da jeg er så gammel og styg, at blive forskudt af den lille Madeline for min skyld!"

"Hør mig," sagde Nicholas, "og tak Gud for, at jeg har selvbeherskelse nok til ikke at kaste Dem ned på gaden, hvilket ingen kunne hindre mig i, når jeg først tog fat på Dem. Jeg har ikke stået i kærlighedsforhold til denne dame. Intet

kærlighedsord er blevet vekslet imellem os. Hun kender ikke engang mit navn!"

"Da vil jeg dog spørge hende om det – jeg vil aftrygle hende det med kys," sagde Arthur Gride. "Ja, og hun vil sige mig det og give mig kyssene tilbage, og vi vil le og elske hinanden og være så lystige, når vi tænker på den stakkels unge mand, der så gerne ville have hende, men ikke kunne få hende, fordi hun var forlovet med mig."

Denne spot fremkaldte et sådant udtryk i Nicholas' ansigt, at Arthur Gride åbenbart anså det for en forløber for, at han øjeblikkelig ville udføre sin trussel om at kaste ham ned på gaden. Han stak derfor hovedet ud ad vinduet og gjorde anskrig, idet han holdt sig godt fast med begge hænder, men Nicholas, som ikke fandt det nødvendigt at afvente følgerne, udstødte et harmfuldt udråb og forlod værelset og huset. Efter at have set ham gå over gaden, tog Arthur Gride hovedet til sig, lukkede vinduet og satte sig ned for at trække vejret.

"Hvis hun nogen sinde bliver tvær eller gnaven, skal jeg drille hende med denne knægt," sagde han, da han var kommet til sig selv. "Hun drømmer ikke om, at jeg ved besked om ham, og hvis jeg bærer mig fornuftigt ad, kan jeg ved hjælp af det kue hende og holde hende tommelfingeren på øjet. Det glæder mig, at der ikke kom nogen. Jeg råbte heller ikke så højt. Hvilken frækhed at komme og indlade sig med mig! Men i morgen sejrer jeg, mens han gnaver fingrene af sig, drukner sig eller skærer halsen over på sig! I det mindste skal det ikke undre mig! Det ville gøre sejren fuldstændig, det ville det!"

Efter ved disse betragtninger at være kommet i sin sædvanlige stemning igen, lagde Arthur Gride bogen fra sig,

lukkede jernkassen omhyggeligt i lås og gik ned i køkkenet for at jage Peg Sliderskew i seng og skænde på hende, fordi hun havde ladet en fremmed komme uhindret ind. Men da den intet anende Peg ikke kunne fatte den brøde, hun skulle have gjort sig skyldig i, befalede han hende at holde lyset, mens han efterså slåer og bolte og egenhændigt stængede for gadedøren.

"Øverste slå," mumlede Arthur og lukkede til, mens han talte, "nederste slå – kæden – stangen – låsen to gange rundt – nøglen af for at lægges under min hovedpude – så, hvis der nu er flere stødte beundrere tilbage, der vil ind, må de gå gennem nøglehullet. Og nu vil jeg lægge mig til at sove til klokken halv seks; så må jeg stå op for at holde bryllup, Peg."

Med disse ord kildrede han spøgende Peg under hagen og syntes endog et øjeblik tilbøjelig til at højtideligholde slutningen af sine ungkarledage med at trykke et kys på hendes indskrumpede læber. Imidlertid betænkte han sig dog og listede i seng, efter at have kildret hende endnu en gang under hagen, i stedet for at vise hende ømhed.

54

Anslagets krise og udfald.

Der findes ikke mange mennesker, som ligger for længe eller sover over sig på deres bryllupsmorgen. Rigtignok findes der et sagn om en mand, der udmærkede sig ved sin åndsfraværelse og som, da han åbnede øjnene den dag, der skulle skænke ham en ung kone, havde glemt det hele og skændte på sine tjenestefolk, fordi de havde taget de smukke, festlige klæder frem, ligesom der også findes en fortælling om en ung mand, der, uden frygt for de af kirken i denne henseende foreskrevne regler, fattede lidenskab for sin bedstemoder, men begge tilfælde er af en særlig og ejendommelig slags, og det er meget tvivlsomt, om noget af dem kan betragtes som et eksempel, der i synderligt omfang vil blive fulgt af kommende slægter.

En hel time førend mrs. Sliderskew bankede på Grides kammerdør, havde han iført sig sine flaskegrønne bryllupsklæder, var humpet ned i fuld stads og havde smækket med læberne efter nydelsen af en tarvelig mundsmag af sin yndlingsstyrkelse, førend den sjældne antikvitet havde forherliget køkkenet med sin nærværelse.

"Pyt!" sagde Peg Sliderskew, mens hun under varetagelsen af sine huslige forretninger ragede i en lille bunke aske på den rustne kaminrist. "Bryllup! Et dejligt bryllup! Han vil altså have en, der skal kunne passe ham bedre end hans gamle Peg? Men hvad har han ikke mangen en god gang sagt til mig, for at jeg

skulle lade mig nøje med smal kost, ringe løn og knapt brændsel! "Mit testamente, Peg, mit testamente!" sagde han. "Jeg er pebersvend – ingen venner – ingen slægtninge, Peg." Løgn! Og nu fører han en kone ind i huset – en tøs med et barneansigt. Når han endelig vil have sig en kone, den nar, hvorfor tog han sig da ikke en, som passede for hans alder og kendte hans vaner? Hun skal ikke stå mig i vejen, siger han. Nej, det skal hun ikke heller, men du tænker mindst på hvorfor ikke, min gode Gride."

Mens mrs. Sliderskew, påvirket af en dunkel følelse af skuffelse og personlig forhånelse, fordi hendes gamle herre havde foretrukket en anden, i køkkenet gav sig luft i denne knurren, tænkte Arthur Gride oppe i dagligstuen på, hvad der var foregået aftenen i forvejen.

"Jeg kan ikke fatte, hvorledes han har fået at vide, hvad han ved," sagde Arthur, "med mindre jeg selv har røbet mig – for eksempel ymtet om et eller andet hos Bray. Det har jeg måske. Det skulle ikke undre mig, om det var tilfældet. Mr. Nickleby har ofte været vred, fordi jeg talte til ham, førend vi var kommet ud af døren. Jeg vil ikke fortælle ham noget om den historie, ellers skænder han og sætter mig i dårligt humør for hele dagen."

Alle Ralphs kolleger så op til ham og betragtede ham som et overordnet geni, men på Gride havde hans hårde, ubøjelige karakter og fuldendte snedighed gjort et så dybt indtryk, at han ligefrem var bange for ham. Af naturen fej og krybende, kastede Arthur Gride sig i støvet for Ralph Nickleby og ville hellere have slikket hans sko og kastet sig på jorden for ham end have vovet

at give ham svar på tiltale eller optræde på anden måde, end med den mest slaviske underdanighed.

Til Ralph Nickleby begav Arthur Gride sig nu efter aftale, og til Ralph Nickleby fortalte han, at en ung, uforskammet knægt, som han aldrig før havde set, den foregående aften var trængt ind i hans hus og havde prøvet på at afskrække ham fra at holde bryllup – fortalte, kort sagt, hvad Nicholas havde sagt og gjort, alene med undtagelse af, hvad han havde besluttet at beholde for sig selv.

"Nå, og hvad så mere?" spurgte Ralph.

"Ikke mere," svarede Gride.

"Han søgte at forskrække Dem," sagde Ralph hånligt, "og De blev vel også forskrækket?"

"Nej, jeg forskrækkede ham ved at råbe tyve og mordere," svarede Gride. "Én gang mente jeg det alvorligt, for jeg havde halvvejs besluttet at gøre ed på, at han bragte trusler og fordrede mit liv eller mine penge."

"Aha," sagde Ralph og skelede hen til ham, "altså skinsyg!"

"Nej hør, hvor han taler!" udbrød Arthur og lod, som om han lo.

"Hvorfor skærer De ansigter, menneske?" spurgte Ralph barsk, "De er skinsyg – og det med god grund."

"Nej, nej – ikke med god grund, hvad? De tror dog vel ikke med god grund?" udbrød Arthur stammende.

"Hvorledes er forholdet?" spurgte Ralph. "Her har vi en gammel mand, der vil gifte sig med en ung pige mod hendes vilje, og til denne gamle mand kommer der en ung, smuk karl. De sagde jo, at han var smuk, sagde De ikke?"

"Nej," svarede Arthur Gride.

"Nå," svarede Ralph, "jeg syntes det. Nå lige meget! Til denne gamle mand kommer der en ung fyr, som brager en hel del trusler og siger ham rent ud, at hans kæreste hader ham. Hvorfor gør han det? Af menneskekærlighed?"

"Ikke for damens skyld," forsikrede Gride, "for han sagde – det var hans egne ord – at der aldrig var blevet vekslet et kærlighedsord imellem dem."

"Han sagde!" gentog Ralph hånligt. "Men en ting kan jeg lide ham for, og det er, at han har givet Dem denne utvetydige advarsel om at holde Deres – hvad er det nu? – puttelår eller kyllingeben – under lås og slå. Vogt Dem, Gride, vogt Dem. Det er en triumf at rive hende bort fra en kæk, ung rival, en stor triumf for en gammel mand. Men det gælder om at passe på hende, når De har fået hende."

"Hvad De dog er for en mand!" udbrød Arthur Gride, og lod, som om han trods alle sine kvaler morede sig herligt. Og derpå tilføjede han bekymret: "Ja, passe på hende, det er sagen, og det er jo ikke så vanskeligt, vel?"

"Vanskeligt?" sagde Ralph spottende. "Enhver ved jo, hvor let det er at blive klog på fruentimmerne og styre dem. Men kom, det er snart på tiden, at De skal være lykkelig. De har vel ikke noget imod at indfri forskrivningen nu, for siden at spare os ulejligheden?"

"Å, hvad De dog er for en mand!" kvækkede Arthur.

"Hvorfor ikke?" sagde Ralph. "Der er dog vel ingen, som betaler Dem renter af pengene fra nu af og til klokken tolv?"

"Nej, men der er heller ingen, som betaler Dem renter af dem, ved De nok," svarede Arthur og skelede til Ralph med al den kløgt og lystighed, han kunne lægge i sit ansigt.

"Og desuden," sagde Ralph og fortrak sine læber til et smil, "har De ikke pengene hos Dem og var ikke forberedt på det, ellers havde De taget dem med, for der er ikke nogen, De hellere vil, end lempe Dem efter end mig. Det ved jeg godt. Vi tror hinanden omtrent lige godt. Er De færdig?"

Gride, som under Ralphs sidste udbrud ikke havde gjort andet end grine, nikke og mimre, svarede ja og tog et par store, hvide sløjfer ud af sin hat. Han stak den ene fast på sit bryst og fik med megen møje sin ven til at gøre ligeså. Således udstyrede satte de sig i en vogn og kørte til den skønne, ulykkelige bruds bolig.

Gride, hvis mod og kækhed mere og mere svigtede ham, jo nærmere de kom huset, blev aldeles forkuet og forfærdet over den sørgelige stilhed, som herskede der. Den stakkels tjenestepige, den eneste person, de så, viste sig med et ansigt, der var skæmmet af tårer og nattevågen. Der var ingen, som modtog eller bød dem velkommen, og de listede sig op i dagligstuen snarere som to indbrudstyve end som en brudgom og hans ven.

"Man skulle tro," sagde Ralph, der, uden at vide af det, talte med dæmpet røst, "at det var en begravelse og ikke et bryllup, som skulle gå for sig her."

"Hi, hi, hi!" fniste hans ven. "De er så – så morsom."

"Det kan også behøves," bemærkede Ralph tørt, "for her er kedeligt og koldt. Sæt dog et muntrere ansigt op, menneske, og hæng ikke således med næbbet."

"Ja, ja, det skal jeg," svarede Gride. "Men tror De ikke, hun kommer snart?"

"Hun kommer næppe, førend hun er nødt til det," svarede Ralph, idet han så på sit ur, "og hun har endnu en halv time til overs. Styr Deres utålmodighed."

"Jeg – jeg – er ikke utålmodig," stammede Arthur. "Ikke for alt i verden ville jeg være streng imod hende, nej, nej, ikke på nogen mulig måde. Lad hende kun give sig tid – så lang tid, hun vil. Vi retter os efter hende."

Mens Ralph betragtede sin skælvende ven med et skarpt blik, som viste, at han godt fattede grunden til hans store opmærksomhed og føjelighed, hørte man fodtrin ude på trappen. Det var Bray selv, som trådte ind på tåspidserne og rakte hånden op med en bevægelse, som om der var en syg person i nærheden, der ikke måtte forstyrres.

"Stille!" sagde han sagte. "Hun var meget syg i aftes, og jeg troede, at hendes hjerte skulle briste. Hun er klædt på og sidder og græder i sit værelse, men har det nu bedre og er ganske rolig – mere kan man ikke forlange."

"Er hun rede?" spurgte Ralph.

"Ja," svarede faderen.

"Og hun opholder os ikke med barnagtige svagheder – besvimelser eller deslige?" sagde Ralph.

"Nej, vi kan trygt stole på hende," svarede Bray. "Jeg har talt med hende i formiddag. Kom herhen."

Med disse ord trak han Ralph hen i en krog og pegede på Gride, der sad sammenkrøbet og pillede på knapperne i sin kjole med et ansigt, i hvilket et lumsk og lavt udtryk skærpedes og forstærkedes af hans spænding.

"Se på denne mand," hviskede Bray med eftertryk. "Er det ikke ham?"

"Hvad?" spurgte Ralph med så roligt et ansigt, som om han virkelig var aldeles uvidende om den andens mening.

"Dette ægteskab!" svarede Bray, "spørg ikke, De ved det lige så godt som jeg."

Ralph trak på skuldrene som en stiltiende indsigelse mod Brays nervøsitet, løftede øjenbrynene op og snerpede munden sammen, som folk plejer at gøre, når de har et afgørende svar på en eller anden bemærkning, men venter på en gunstigere lejlighed til at komme med det eller næppe finder det umagen værd overhovedet at svare.

"Se på ham. Er det ikke grusomt?" sagde Bray.

"Nej!" svarede Ralph dristigt.

Når folk er i færd med at begå eller samtykke i en uretfærdighed, er det ikke så sjældent, at de udtrykker medlidenhed med genstanden enten for denne eller en lignende fremgangsmåde, mens de anser sig selv for fuldkommen dydige og moralske og umådeligt ophøjede over dem, som ingen medlidenhed viser, og det er en meget bekvem skinhellighed. Det må indrømmes, at Ralph Nickleby kun sjældent brugte denne slags forstillelse, men han forstod dem, der brugte den, og lod derfor Bray atter og atter med megen heftighed forsikre, at de var i færd med i forening at begå en stor grusomhed, førend han igen sagde et ord.

"De ser selv, hvilken tør, indskrumpen, vissen gammel fyrrepind han er," svarede Ralph, da den anden omsider tav stille. "Hvis han var yngre, ville det være grusomt, men nu – husk på, mr. Bray, at han snart dør og efterlader hende som en rig, ung enke. Denne gang føjer miss Madeline sig efter Deres

ønske. Næste gang kan De jo lade hende følge sin egen tilbøjelighed."

"Det er sandt," sagde Bray og bed sig i neglene, men åbenbart meget lidt tilfreds. "Jeg kan ikke gøre noget bedre for hende, end råde hende til at modtage dette tilbud, vel? Jeg spørger Dem, Nickleby, som en mand, der kender verden, kan jeg vel?"

"Nej," svarede Ralph. "Jeg vil sige Dem noget. I fem miles omkreds findes der hundrede fædre, velstående, rige, ansete folk, som med glæde ville give deres døtre og deres egne øren oven i købet til denne mand, hvor meget han end ligner en abe og en mumie."

"Det er sandt!" udbrød Bray, som ivrigt greb efter enhver ting, der syntes at kunne tjene til hans retfærdiggørelse. "Og det har jeg sagt hende både i aftes og i dag."

"De har sagt hende sandhed," sagde Ralph, "og gjort vel i det, skønt jeg dog må bemærke, at hvis jeg havde en datter, og min frihed, min glæde, ja mit helbred og mit liv beroede på, at hun tog den mand, jeg foreslog hende, vil jeg ikke håbe, at der behøvedes andre grunde til at bevæge hende til at rette sig efter mit ønske."

Bray så på Ralph, ligesom for at se, om han mente, hvad han havde sagt, hvorpå han nikkede et par gange for at tilkendegive sit ubetingede bifald med hans udtalelser og sagde:

"Jeg må gå nogle minutter ovenpå for at klæde mig på, og når jeg kommer ned igen, skal jeg have Madeline med. Jeg havde en besynderlig drøm i nat, som jeg ikke har husket på før i dette øjeblik? Jeg drømte, at det var i dag, og at De og jeg havde talt med hinanden, ligesom nu. Jeg gik ovenpå i det samme øjemed, hvori jeg nu går derop, og gulvet sank sammen under mig, idet

jeg strakte min hånd ud for at tage Madelines og føre hende ned. Efter at jeg var faldet ned fra en så ubeskrivelig og forfærdelig højde, som fantasien kun i drømme kan udmale sig, lå jeg i en grav."

"Og vågnede og lå på ryggen eller hang med hovedet ud over sengekanten eller led af en dårlig fordøjelse," sagde Ralph. "Pyt, gør som jeg – De vil få lejlighed til det nu, da en mængde adspredelser venter på Dem – rør Dem lidt mere om dagen, så får De ikke tid til at tænke på, hvad De har drømt om natten."

Efter at have fulgt ham til døren med øjnene, drejede Ralph, da de atter var blevet alene, sig om mod brudgommen og sagde:

"Læg mærke til mine ord, Gride; *hans* livrente kommer De ikke til at udbetale ret længe. De har altid en Fandens lykke med Dem i Deres spekulationer. Hvis han ikke er indskrevet til at gøre den lange rejse, før mange måneder er omme, vil jeg gå med en appelsin i stedet for hoved."

På denne for hans øren så behagelige spådom svarede Arthur kun med en fornøjet kaglen, og efter at Ralph derpå havde kastet sig i en lænestol, sad de begge og ventede i den dybeste tavshed. Mens Ralph med et hånsmil på læberne tænkte på Brays forandrede væsen, og hvor hurtigt deres kammeratskab i en nederdrægtighed havde lagt bånd på hans stolthed og gjort dem til venner, hørte han pludselig en fruentimmerkjoles raslen og et mandfolks trin ude på trappen.

"Vågn op," sagde han og stampede utålmodigt i gulvet, "og vær lidt livlig, menneske, hører De? De kommer. Flyt Deres gamle, tørre knokler herhen – skynd Dem, menneske, skynd Dem!"

Gride sjokkede hen til ham og stod og skelede og bukkede ved siden af Ralph, da døren gik op, og ind trådte – ikke Bray og hans datter, men Nicholas og hans søster.

Hvis et frygteligt syn fra skyggernes verden pludselig havde vist sig for Ralph Nickleby, kunne han ikke være blevet mere lynslået, end han blev ved denne overraskelse. Hans hænder sank kraftesløse ned, han vaklede tilbage og stod med åben mund og askegrå i ansigtet og stirrede på dem, mens hans øjne trængte således ud af deres huler, og hans ansigt i den grad blev fordrejet og forandret af de lidenskaber, der rasede i ham, at det ville have været vanskeligt at genkende i ham den barske, alvorlige mand med de hårde træk, som han havde været for et minut siden.

"Det er ham, der var hos mig i aftes," hviskede Gride og puffede til ham. "Det er ham."

"Jeg ser det," mumlede Ralph, "jeg ved det. Jeg burde have gættet det for længe siden. Hvorhen jeg så vender mig, hvorhen jeg så går, hvad jeg så foretager mig, altid skal han komme mig i vejen!"

Nicholas' farveløse åsyn, udspilede næseboer og dirrende læber, som, skønt de var presset fast mod hinanden, ikke kunne holde sig stille, røbede, hvilke heftige følelser der kæmpede om herredømmet hos ham. Men han betvang dem og stod, idet han sagte trykkede Kates arm for at berolige hende, rank og uforfærdet lige over for sin uværdige slægtning.

Idet broderen og søsteren stod ved siden af hinanden med kæk holdning, som klædte dem smukt, viste der sig en stærk lighed imellem dem. Broderens mine, holdning ja selv hans væsen og udtryk afspejlede sig hos søsteren, men blidere og

afglattede inden for den skarpeste grænse for kvindelig finhed og ynde. End mere påfaldende var en ubeskrivelig lighed i Ralphs ansigt med dem begge. Selv om de aldrig havde holdt sig stoltere, og han aldrig havde været halvt så sammenkrøben, havde denne lighed dog aldrig været så iøjnefaldende eller ejendommelighederne ved et hæsligt og syndefuldt ansigt så fremtrædende.

"Bort!" var det første ord, han kunne fremtvinge, mens han bogstavelig talt skar tænder. "Bort! Hvad fører dig herhen – løgner – skurk – nidding – tyv!"

"Jeg er kommet," sagde Nicholas med dyb, dæmpet stemme, "for at frelse Deres offer, hvis jeg kan. Som løgner og skurk viser De Dem i enhver handling i Deres liv, tyveri er Deres håndværk, og en dobbelt nidding må De være, siden De er her i dag. Grove ord skal ikke rokke mig, lige så lidt som hårde slag. Her står jeg og bliver stående, til jeg har udført mit ærinde."

"Gå, pige," sagde Ralph. "Mod ham kan vi bruge magt, men dig vil jeg ikke gøre fortræd, så længe jeg kan undgå det. Gå, du svage, enfoldige tøs, og lad denne hund blive behandlet efter fortjeneste."

"Jeg går ikke," udbrød Kate, idet hendes øjne lynede, og det røde blod steg op i hendes kinder. "De kan intet ondt tilføje ham, som han ikke vil gengælde. De kan bruge magt imod mig. Det vil jeg gerne tro, De vil, for jeg er en kvinde, og det kunne klæde Dem godt. Men har jeg end en kvindes svaghed, har jeg også en kvindes hjerte, og De kan i en sag som denne ikke gøre det vaklende i dets beslutning."

"Og hvad er da Deres beslutning, høje dame?" spurgte Ralph.

"At tilbyde den ulykkelige pige, som De ødelægger, et hjem og et tilflugtssted," svarede Nicholas. "Hvis udsigten til en ægtefælle som ham, De har skaffet hende, intet formår over hende, så håber jeg, at hun vil lade sig bevæge af bønner og forestillinger af en person af hendes eget køn. I alt fald ville vi gøre, hvad vi kan, og når jeg meddeler hendes fader, fra hvem jeg kommer, vil det være endnu skændigere, mere lumpent og grusomt, om han alligevel vover at drive dette ægteskab igennem. Her vil jeg vente på ham og hans datter. Derfor er jeg kommet, og derfor har jeg bragt min søster i Deres modbydelige selskab. Det er ikke vor hensigt at se eller tale med Dem, og derfor nedlader vi os ikke til at sige mere til Dem."

"Ja så!" sagde Ralph. "De vil altså blive her, frøken?"

Hans nieces barm hævede sig af den harmfulde spænding, han havde bragt hende i, men hun svarede ikke.

"Se engang her hen, Gride," sagde Ralph. "Denne fyr – desværre må jeg sige: min broders søn, en udsvævende usling, der er plettet af alle lave og egennyttige forbrydelser – denne fyr indfinder sig her i dag for at forstyrre en højtidelig ceremoni, og da han ved, at følgen af, at han på en sådan tid viser sig i en anden mands hus og vægrer sig ved at forlade det, må blive, at han bliver sparket ud på gaden og slæbt af sted som den landstryger, han er, tager denne fyr sin søster med som skærmbræt i den tro, at vi ikke vil udsætte et enfoldigt pigebarn for en medfart, som ikke er noget nyt for ham. Selv efter at jeg har advaret hende om, hvad der vil ske, beholder han hende hos sig og hænger sig i hendes skørter, som en fej dreng hænger sig i sin moders. Er det ikke en net karl til at bruge så stolte ord, som De nylig hørte ham bruge?"

"Og som jeg hørte ham bruge i aftes," sagde Arthur Gride, "da han havde lusket sig ind i mit hus, men – hi, hi, hi! – han måtte snart luske af igen, for jeg skræmte næsten livet af ham. Og han vil gifte sig med miss Madeline! Er der ellers ikke noget, han vil – ellers ikke noget, vi kan gøre, foruden at give slip på hende? Vil han måske have sin gæld betalt, sit hus møbleret og nogle sedler til skægplaster, hvis han overhovedet barberer sig? Hi, hi, hi!"

"Du vil altså blive, pige," sagde Ralph til Kate, "og lade dig slæbe ned ad trappen som en beruset skøge, hvilket jeg sværger dig vil ske, hvis du bliver her? Du svarer ikke! Tak så din broder for følgerne! Hent Bray, Gride, men ikke hans datter; hun skal blive ovenpå."

"Hvis De har Deres hoved kært," sagde Nicholas, idet han stillede sig foran døren og talte i den samme dæmpede tone som før og uden større ydre heftighed, end han tidligere havde lagt for dagen, "så bliv, hvor De er."

"Hør ikke på ham, men på mig, og hent Bray," sagde Ralph.

"Tænk på Deres eget bedste og bliv, hvor De er," sagde Nicholas.

"Vil De hente Bray?" råbte Ralph lidenskabeligt.

"Husk på, at det går ud over Dem selv, hvis De kommer mig for nær," sagde Nicholas.

Gride tøvede, og som en ophidset tiger nærmede Ralph sig døren og greb Kate hårdt i armen, men Nicholas, hvis øjne sprudede ild, tog ham i kraven. I samme øjeblik faldt et tungt legeme voldsomt om på gulvet ovenpå, og straks efter hørte man et forfærdeligt skrig. De blev alle stående og stirrede på hinanden. Det ene skrig afløste det andet; derpå lød fodtrin og

en mængde skingrende stemmer råbte imellem hinanden: "Han er død!"

"Tilbage!" råbte Nicholas og gav nu hele den voldsomme lidenskabelighed luft, han hidtil havde holdt tilbage, "er der sket, hvad jeg næppe vover at håbe, er I fanget i jeres eget garn, I skurke!"

Han skyndte sig ud af værelset, ilede ovenpå, hvorfra larmen kom, og banede sig vej gennem en mængde mennesker, som aldeles fyldte det lille sovekammer. Her lå Bray død på gulvet, og hans datter klyngede sig til hans lig.

"Hvorledes er dette gået til?" udbrød han og så sig om.

Flere stemmer svarede i munden på hinanden, at man gennem døren, som stod på klem, havde set ham sidde i en besynderlig og umagelig stilling på en stol. Han svarede ikke, da man talte til ham, og man havde troet, at han sov, indtil en var gået hen til ham og havde rusket ham i armen, hvorpå han var faldet tungt ned på gulvet. Man opdagede da, at han var død.

"Hvor er ejeren af dette hus?" spurgte Nicholas.

Man viste ham en aldrende kone, og til hende sagde han, idet han lagde sig på knæ og blidt løsnede Madelines arme fra den livløse masse, hun havde omslynget:

"Jeg repræsenterer denne dames nærmeste venner, som hendes tjenestepige her ved, og må fjerne hende fra dette skrækkelige sted. Dette er min søster, til hvis varetægt De kan betro hende. Mit navn og min adresse står på dette kort, og jeg skal meddele Dem enhver fornøden underretning om de anstalter, der skal træffes. Gå nu allesammen til side og gør for Guds skyld plads."

Menneskehoben åbnede sig, næppe mere forundret over, hvad der var foregået, end over hans spænding og heftighed. Han tog den bevidstløse pige på armen, bar hende ud af kammeret og ned i værelset underneden, ledsaget af sin søster og den tro tjenestepige, som han bad ufortøvet hente en vogn, mens han og Kate bøjede sig over deres skønne byrde og forgæves søgte at bringe hende til live. Pigen udrettede sit ærinde så hurtigt, at vognen efter nogle få minutters forløb holdt uden for døren.

Bedøvede og lammede af det slag, der så pludselig havde kuldkastet deres planer, og overvældede af Nicholas' overordentlige bestemthed og raskhed, som rev alt med sig, så Ralph Nickleby og Gride på alt dette, som om de drømte eller så syner. Først da enhver forberedelse til at fjerne Madeline var truffet, brød Ralph tavsheden ved at erklære, at hun ikke måtte føres bort.

"Hvem siger det?" udbrød Nicholas, idet han sprang op fra sin knælende stilling og stillede sig lige over for dem, men dog beholdt Madelines livløse hånd i sin.

"Jeg!" svarede Ralph med hæs stemme.

"Stille, stille!" sagde den forskrækkede Gride og tog ham ved armen. "Hør, hvad han siger."

"Ja!" sagde Nicholas og udstrakte den hånd, han havde fri. "Hør ham da sige, at jeres tilgodehavende er betalt med naturens ene, store krav – at den til i dag klokken tolv forfaldne forskrivning nu kun er et unyttigt stykke papir – at det af jer tilsigtede bedrageri skal komme for dagen – at jeres rænker er blevet kendt for mennesker og kuldkastet af Himlen – at han opfordrer jer til at gøre jeres værste, I uslinger!"

"Denne mand," sagde Ralph med knap forståelig stemme, "gør fordring på sin hustru, og han skal have hende."

"Denne mand gør fordring på, hvad der ikke tilhører ham, og skal ikke få hende, om han så var halvtreds mænd og havde halvtreds andre til sin bistand."

"Hvem vil forhindre det?"

"Jeg."

"Med hvilken ret, spørger jeg," sagde Ralph.

"I kraft af den ret, at De, da De ved, hvad jeg gør, ikke vover at udæske mig yderligere," sagde Nicholas, "og i kraft af den bedre ret, at de, i hvis tjeneste jeg står, og hos hvem De ville sværte og forurette mig, hvis De havde kunnet, er hendes nærmeste og bedste venner. I deres navn tager jeg hende med. Gør plads!"

"Et ord endnu!" råbte Ralph med skummende mund.

"Ikke et," svarede Nicholas, "jeg vil ikke vide af noget, undtagen dette. Vogt Dem og læg mærke til den advarsel, jeg giver Dem! Deres dag er forbi, og natten nærmer sig!"

"Min forbandelse, min bitreste, min giftigste forbandelse komme over dit hoved, dreng!"

"Hvorfra skulle forbandelser komme på Deres bud? Eller hvad betyder forbandelse eller velsignelse af en mand som Dem? Jeg siger Dem, at ulykke og opdagelse samler sig om Deres hoved; at De bygninger, De har opført i Deres slet anvendte liv, snart vil smuldre til støv; at Deres veje er omgivet af spejdere; at endnu i dag ti tusinde pund af Deres sammenskrabede penge er gået tabt ved en fallit!"

"Det er løgn!" udbrød Ralph og veg tilbage.

"Det er sandt, som De snart vil erfare. Flere ord har jeg ikke at spilde. Gå fra døren! Gå du først ud, Kate. Læg ikke hånd på

hende, på denne kvinde eller på mig, eller så meget som rør ved deres klædningsstykker, når de går forbi Dem! – hvad, De lader Dem komme ud, og *han* spærrer atter døren?"

Arthur Gride stod nemlig i denne, men om med forsæt eller tilfældigvis, var ikke ganske klart. Nicholas rev ham imidlertid bort med en sådan voldsomhed, at han snurrede rundt i stuen, indtil han stødte mod et skarpt hjørne af væggen og faldt, hvorpå Nicholas tog sin skønne byrde på armene og ilede ud. Ingen vovede at standse ham, selv om der var nogen, som skulle have haft lyst til det; han banede sig vej gennem den trængsel, som rygtet om det skete havde samlet om huset, og i sin ivrighed bar han Madeline så let, som om hun havde været et barn, og nåede vognen. Kate og tjenestepigen sad allerede og ventede, og efter at have betroet dem sin byrde, sprang han op ved siden af kusken og bad ham at køre.

55

Om familiesager, bekymringer, forhåbninger, skuffelser og sorger.

Selv om mrs. Nickleby af sin søn og sin datter var blevet underrettet om alt det af Madeline Brays historie, som de selv kendte, selv om Nicholas' ansvarsfulde stilling var blevet hende omhyggeligt forklaret, og hun endog var blevet forberedt på muligheden af at måtte optage den unge dame i sit eget hus – hvor usandsynlig end en sådan begivenhed syntes at være, selv kun nogle minutter, førend den havde fundet sted – var hun dog i en usikker og aldeles mystificeret tilstand, som ingen forklaringer eller grunde kunne bringe hende ud af og enhver ny tanke kun forværrede endnu mere.

"Du store Gud, Kate," ræsonnerede den gode dame, "hvis de herrer Cheeryble ikke vil have den unge dame gift, hvorfor udtager de da ikke en stævning mod lordkansleren, gør hende til kanslerretsmyndling og spærrer hende ind i Fleet-fængslet for en sikkerheds skyld? Sådanne ting har jeg læst hundrede gange i aviserne. Eller hvis de holder så meget af hende, som Nicholas siger, hvorfor gifter de sig da ikke selv med hende – en af dem, mener jeg da? Men selv om de ikke vil have hende gift og ikke selv vil gifte sig med hende, hvorfor i al verden skal så Nicholas gå hen og nedlægge forbud mod andre menneskers giftermål?"

"Du fatter det vist ikke så ganske," sagde Kate blidt.

"Nå, det må jeg sige, kære Kate, du er meget høflig," svarede mrs. Nickleby. "Jeg er selv blevet viet, vil jeg håbe, og har også set andre blive det. Fatter det ikke, ja så!"

"Jeg ved, at du har megen erfaring, kære moder," sagde Kate, "jeg mener kun, at du måske ikke ganske fatter alle omstændighederne i dette tilfælde. Vi har vist fremstillet dem utydeligt for dig."

"Ja, det har I," svarede hendes moder hurtigt. "Det er højst rimeligt. Det har jeg ingen skyld i, men jeg må dog, da omstændighederne selv taler for sig, tage mig den frihed at bemærke, at jeg fatter dem og fatter dem overmåde godt, hvad så du og Nicholas måtte behage at tænke om det. Hvorfor gøres der så mange ophævelser af, at denne miss Magdalena skal giftes med en, der er ældre end hun? Din salig fader var ældre end jeg. Jane Dibabs blev gift med en mand, der var meget ældre end hun, og ville endelig have ham trods alt, hvad der blev sagt imod det, og holdt så meget af ham, at man aldrig havde kendt mage. Der blev ingen ophævelser gjort over Jane Dibabs, og hendes mand var en højst hæderlig og fortræffelig mand, og alle talte godt om ham. Hvorfor skal der da gøres ophævelser over denne Magdalena?"

"Hendes tilkommende mand er meget ældre; hun har ikke selv valgt ham, og hans karakter er netop det modsatte af den, du nylig har beskrevet. Indser du da ikke, at der er stor forskel mellem disse to tilfælde?" sagde Kate.

Hertil svarede mrs. Nickleby, at hun vist var meget enfoldig, ja hun havde slet ingen tvivl om det, da hendes børn jo hver dag sagde hende det så godt som rent ud, skønt hun rigtignok var lidt ældre end de, og nogle tåbelige mennesker måske mente, at

hun derfor måtte have mere forstand. Men hun havde sikkert uret – det havde hun naturligvis – det havde hun altid – hun kunne ikke have ret – det var ikke til at vente – og derfor ville hun heller ikke indlade sig videre på den sag. På alle Kates overtalelser og indrømmelser svarede den gode dame i en hel time kun med et: "Ja ganske vist – hvorfor spurgte de *hende* – *hendes* mening var jo ligegyldig – det gjorde jo intet til sagen, hvad *hun* sagde" – samt mange andre udtalelser af samme slags.

Af denne stemning, der, når hun tav, blev udtrykt ved nikken, himmelvendte øjne, små suk, som, når man lagde mærke til dem, forvandledes til en tør hoste, kom mrs. Nickleby ikke ud, før Nicholas og Kate kom tilbage med genstanden for deres bekymring. Da hun nu havde forvisset sig om sin egen vigtighed og desuden fattede deltagelse for et så ungt og skønt væsens genvordigheder, viste hun ikke alene en høj grad af iver og omhu, men gjorde sig endog til af at have foreslået den af hendes søn brugte fremgangsmåde, idet hun med et udtryksfuldt øjekast erklærede, at det var meget heldigt, at det var gået, som det var, og lod falde vink om, at hvis hendes opmuntringer og store klogskab ikke havde været, ville det ikke være gået så godt.

Uden at vi nærmere vil undersøge, om mrs. Nickleby havde haft nogen synderlig del i, at sagen gik således, lader det sig dog ikke nægte, at hun havde al grund til at være stolt. Efter deres hjemkomst holdt brødrene sådanne lovtaler over Nicholas for hans virksomhed og udtrykte så megen glæde over forholdene og deres unge venindes frelse fra så store prøvelser og truende farer, at hun, som hun mere end én gang betroede sin datter, nu anså familiens lykke for "så godt som" gjort. Mr.

Charles Cheeryble havde, forsikrede hun, i sin første henrykkelse over sin overraskelse og glæde "så godt som" sagt det, og uden egentlig at forklare, hvad hun mente med dette udtryk, sank hun hen, hver gang hun bragte sagen på bane, i en sådan gådefuldhed og vigtighed og fik sådanne syner af rigdom og værdighed, at hun i disse øjeblikke næsten var lige så lykkelig, som om hun virkelig var blevet forsørget for livstid efter den mest glimrende målestok.

Det pludselige og skrækkelige stød, Madeline havde fået, i forbindelse med den sorg og sindsuro, hun så længe havde båret på, viste sig at være for meget for hendes kræfter. Efter at være kommet til sig selv af den bedøvelse, hendes faders pludselige død lykkeligvis havde bragt hende i, forvandledes denne tilstand til en heftig og farlig sygdom. Den sygdom, Madeline blev angrebet af, var ikke af en forbigående natur, men truede en tid lang hendes forstand og – hvad der næppe var værre – hendes liv.

Hvem kunne, efter at have overstået en så alvorlig og farlig sygdom, være ufølsom for den utrættelige og opmærksomme pleje, som den blide, ømme, kærlige Kate ydede hende? På hvem kunne den yndige, bløde stemme, de lette skridt, den varsomme hånd, den stille, glade, lydløse opfyldelse af de tusinde små kærlighedstjenester, som vi føler så dybt, når vi er syge, og glemmer så hurtigt, når vi er blevet helbredt – på hvem kan de gøre et så dybt indtryk som på et ungt hjerte, der har alle rene og ægte kvindelige følelser, der næsten var ukendt med sit eget køns kærtegn og opofrelser, undtagen for så vidt det har lært dem af sig selv og ved ulykke og lidelser er blevet levende modtageligt for en så længe ukendt og så længe savnet

deltagelse? Det var intet under, at de i de dage knyttedes til hinanden, som om det havde været år. Med hver time af tilbagevendende sundhed indfandt der sig en kraftigere og sødere godkendelse af de lovtaler, som Kate, når de genkaldte sig gamle optrin – de syntes nu at være gamle og ligesom foregået for flere år siden – overøste sin broder med. Det var intet under, at disse lovtaler fandt en hurtig besvarelse i Madelines bryst, og at hun, idet Nicholas' billede så uafbrudt trådte frem i hans søsters træk, at hun næppe kunne skelne de to fra hinanden, undertiden fandt det vanskeligt at tildele dem hver for sig de følelser, de havde vakt, og umærkeligt i sin taknemmelighed mod Nicholas blandede noget af den varmere følelse, hun havde bestemt for Kate.

"Nå, kære barn," plejede mrs. Nickleby at sige, når hun trådte ind med en udspekuleret forsigtighed, der kunne ryste en rekonvalescents nerver langt mere, end en rytter, som kom ridende ind i fuldt firspring, "hvorledes har De det i aften? Bedre, vil jeg håbe?"

"Næsten fuldstændig godt, moder," svarede da Kate, idet hun lagde sit arbejde fra sig og greb Madelines hånd.

"Kate," kunne så mrs. Nickleby sige i en irettesættende tone, "tal ikke så højt!"

Den gode dame talte selv med en hvisken, som kunne have bragt blodet til at stivne i den stærkeste mands årer.

Denne irettesættelse tog Kate sig let, og mrs. Nickleby, der fik hvert bræt i gulvet til at knirke og hver tråd til at rasle, mens hun gik så sagte om, tilføjede da:

"Min søn Nicholas er nylig kommet, og som sædvanlig er jeg her for af Deres egen mund at høre, hvorledes De har det, da

han aldrig vil lade sig nøje med min besked."

"Han er kommet senere hjem i aften end ellers," svarede Madeline måske så. "Næsten en halv time."

"Nej, nu har jeg aldrig set mage til mennesker til at passe på tiden!" kunne mrs. Nickleby da forbavset udbryde. "Nej, jeg har såmænd ikke. Jeg havde ikke den fjerneste forestilling om, at Nicholas var kommet senere hjem end ellers – ikke den fjerneste. Mr. Nickleby plejede at sige – jeg taler om din salig fader, bedste Kate – plejede at sige, at appetit var det bedste ur i verden, men De har ingen appetit, bedste miss Bray, gid De bare havde, og jeg tror, at De burde tage noget ind for at få nogen. Jeg ved ikke med vished, om det er sandt, men jeg har hørt sige, at to eller tre dusin friske hummere giver appetit, skønt det vel egentlig ikke er rigtigt, for jeg mener, at man må have appetit, førend man kan spise dem. Sagde jeg hummere, så mente jeg østers – men det kommer jo ud på ét. Men hvorledes De kunne vide, at Nicholas –"

"Vi talte netop om ham, moder, det var derfor."

"Du synes aldrig at tale om andet, Kate, og det undrer mig virkelig, at du kan være så tankeløs. Sommetider kan du såmænd finde på ting nok at tale om, og når du ved, hvor vigtigt det er at holde miss Bray i godt humør og opmuntre hende og alt sådant noget, kan jeg sandelig ikke forstå, hvorledes du evig og altid kan blive ved at vrøvle om ét og det samme. Du er en overmåde god og omhyggelig sygeplejerske, Kate, og jeg ved, at du mener det så godt som nogen, men jeg vil dog sige, at hvis jeg ikke var, ved jeg min tro ikke, hvad det skulle blive til med miss Brays humør, og det siger jeg doktoren hver eneste dag. Han siger, at han ikke kan begribe, hvorledes

jeg kan holde mit eget ved lige, og det undrer mig virkelig også meget ofte, at det lykkes mig. Naturligvis er det en anstrengelse, men da jeg ved, hvor meget der hviler på mig her i huset, fritager jeg mig ikke for den. Der er intet rosværdigt i det, for det er nødvendigt, og derfor gør jeg det."

Med disse ord plejede mrs. Nickleby at tage en stol og i en tre kvarters tid gennemgå de mest usammenhængende emner på den mest usammenhængende måde, indtil hun til sidst rev sig løs under påskud af, at hun nu måtte gå ned for at opmuntre Nicholas, mens han spiste sin aftensmad. Efter foreløbig at have opmuntret ham med den underretning, at hun anså patienten for at have det værre, forbedrede hun endvidere hans humør ved at fortælle, hvor sløv, ligegyldig og forknyt miss Bray var, fordi Kate var tosset nok til ikke at tale om andet end ham og familiesager, og når hun havde glædet Nicholas med disse og lignende oplivende bemærkninger, kunne hun udbrede sig over de besværlige pligter, hun den dag havde opfyldt, og undertiden røres til tårer ved tanken om, hvorledes familien skulle komme ud af det, hvis der tilstødte hende noget.

Til andre tider var Nicholas ved sin hjemkomst om aftenen ledsaget af Frank Cheeryble, som brødrene havde pålagt at forhøre sig om Madelines befindende. Ved sådanne lejligheder – og de indtraf meget tit – anså mrs. Nickleby det for særlig vigtigt at bruge sine øjne. På grund af visse tegn og mærker, som havde vakt hendes opmærksomhed, havde hun listelig fået mr. Frank mistænkt for, at hvor levende hans farbrødres deltagelse for miss Madeline end var, kom han dog fuldt så meget for at se Kate, som for at spørge til hende, og det så meget mere, som brødrene, der selv stod i stadig forbindelse

med lægen, indfandt sig meget tit og hver morgen modtog en fuldstændig beretning af Nicholas. Det var stolte timer for mrs. Nickleby, og aldrig har nogen været halvt så snu og forsigtig eller halvt så gådefuld som hun, og aldrig har der været mage til listig taktik og uransagelige planer som de, hun brugte mod Frank for at erfare, om hendes mistanke var grundet, og i så tilfælde at pine ham til at betro og overgive sig til hende. Det skyts, både svært og let, som mrs. Nickleby lod spille for at fremme disse planer og de forskellige og modstridende midler, hun anvendte for at nå sit mål, var meget talrige. Til én tid var hun lutter hjertelighed og ligefremhed, til en anden lutter stivhed og kulde. Snart syntes hun at åbne hele sit hjerte for sit ulykkelige offer, og næste gang de traf sammen, modtog hun ham med den stiveste og omhyggeligste tilbageholdenhed, som om et nyt lys var gået op for hende, og hun gættede hans hensigter, havde besluttet at kvæle dem i fødslen og anså det for sin ufravigelige pligt at handle med spartansk fasthed og straks og for altid slå forhåbninger ned, der aldrig kunne opfyldes. En anden gang, når Nicholas var fraværende og Kate ovenpå for at pleje sin syge veninde, kunne den værdige dame lade falde sørgmodige vink om, at hun ville sende Kate til Frankrig et par år eller til Skotland for at styrke hendes svækkede helbred eller til Amerika på et besøg eller hvilket som helst andet sted, som kunne medføre en langvarig og kedelig skilsmisse. Ja hun gik endog så vidt, at hun dunkelt hentydede til, at hendes datter nærede godhed for en søn af en af deres tidligere naboer, Horatio Peltirogus – en ung herre, som på den tid kunne være omtrent fire år gammel – og skildrede sagen som så godt som afgjort mellem familierne, så at der endnu kun manglede

hendes datters endelige beslutning, for at forbindelsen kunne blive stadfæstet af kirken til alle parters ubeskrivelige glæde og tilfredshed.

Det var i sin stolthed over, at hun med held havde ladet denne sidste mine springe, at hun en aften, da hun var blevet alene med sin søn, benyttede lejligheden til at udforske ham om det, der altid var i hendes tanker, idet hun ikke tvivlede på, at de var af samme mening. Hun nærmede sig spørgsmålet med forskellige rosende og passende bemærkninger om mr. Franks elskværdighed.

"Du har ret, moder," sagde Nicholas, "fuldstændig ret; det er en prægtig fyr."

"Og han er smuk," sagde mrs. Nickleby.

"Ja, meget smuk," svarede Nicholas.

"Hvad ville du vel sige om hans næse, kære søn?" fortsatte hun for rigtigt at interessere Nicholas for emnet.

"Sige om hans næse?" gentog Nicholas.

"Ja," svarede hans moder, "hvilken slags stil af næse – af hvilken arkitektonisk orden, om man kan udtrykke sig således? Jeg forstår mig ikke synderlig på næser. Kalder du den romersk eller græsk?"

"Kære moder," sagde Nicholas smilende, "så vidt jeg kan huske den, ville jeg kalde den en slags sammensat eller blandet næse. Men jeg husker den ikke rigtig. Kan det fornøje dig, skal jeg se nærmere på den."

"Gid du ville," sagde hun,

"Ja, det skal jeg nok, moder."

Nicholas gav sig derpå igen til at læse i sin bog, som han havde lagt fra sig, men efter at have betænkt sig lidt tog mrs.

Nickleby atter ordet.

"Han holder meget af dig, Nicholas."

Smilende sagde Nicholas, idet han lukkede sin bog, at det var ham kært at høre det, og bemærkede, at hans moder syntes allerede at være stærkt inde i deres ny vens fortrolighed.

"Hm," sagde mrs. Nickleby, "det ved jeg ikke noget af, men jeg anser det for meget nødvendigt, at en eller anden bliver indviet i hans fortrolighed – højst nødvendigt."

Et nysgerrigt blik fra hendes søn og bevidstheden om selv at være i udelukkende besiddelse af en stor hemmelighed opmuntrede mrs. Nickleby, som fortsatte:

"Det er påfaldende, at du ikke har lagt mærke til det, kære Nicholas, skønt jeg ikke ved, hvad det skal gøre godt for, at jeg siger det, da der naturligvis til en vis grad er en hel del i den slags ting, især på dette tidlige trin, som er klart for kvinder, men ikke står tydeligt for mænd. Jeg siger ikke, at jeg er særlig skarpsindig i sådanne sager. Måske er jeg det. Det må mine omgivelser bedst vide, og måske ved de det også. I så henseende skal jeg ikke udtrykke nogen mening – det ville ikke være passende for mig, der kan slet ikke være tale om det, slet ikke."

Nicholas pudsede lysene, stak hænderne i lommen og lagde sig med et udtryk af tålmodig liden og tungsindig hengivelse i skæbnen tilbage i stolen.

"Jeg anser det for min pligt, kære Nicholas," fortsatte hans moder, "at sige dig, hvad jeg ved, ikke blot fordi du er berettiget til at få det at vide og vide alt, hvad der foregår i familien, men også fordi det står i din magt at støtte denne sag, og der er ingen tvivl om, at jo før man kan komme til en klar opfattelse af

sådanne ting, des bedre er det i enhver henseende. Der er en hel del ting, du kan gøre, som f.eks. en gang imellem at spadsere ud i haven, blive en kort tid oppe på dit værelse, lade, som om du faldt i søvn, eller foregive, at du huskede på, at du havde noget at besørge, og gå bort en times tid og tage mr. Smike med dig. Alt dette synes kun at være ubetydeligheder, og du vil sagtens le ad mig, fordi jeg tillægger det så megen vigtighed, men jeg kan forsikre dig, min søn (og du vil nok selv erkende det, når du engang forelsker dig, som jeg håber og stoler på, at du gør, når hun blot er agtværdig og velopdragen, og naturligvis kan det aldrig falde dig ind at forelske dig i nogen, som ikke er det), jeg siger, at jeg kan forsikre dig, at sådanne småting er langt vigtigere, end du aner. Hvis din salig fader levede, kunne han sige, hvor meget det kommer an på, at de pågældende er alene. Du skal naturligvis ikke gå ud af stuen, som om du gjorde det med vilje eller i bestemt hensigt, men som om det skete ganske tilfældigt, og komme ind igen på samme måde. Hvis du hoster ude i gangen, førend du lukker døren op, eller fløjter eller nynner for at lade dem forstå, at du kommer, så er det så meget bedre, fordi det naturligvis, skønt det ikke blot er naturligt, men også rigtigt og passende under sådanne omstændigheder, dog er meget pinligt for unge mennesker at blive forstyrret, mens de – mens de sidder på sofaen og – alt sådan noget, som måske er meget tosset af dem, men som de dog gør."

Den dybe forbavselse, hendes søn betragtede hende med under dette lange foredrag, og som efterhånden voksede, alt som foredraget nærmede sig sit toppunkt, foruroligede på ingen måde mrs. Nickleby, men forhøjede snarere hendes gode

mening om hendes egen kløgt. Idet hun kun standsede for med stort velbehag at bemærke, at hun ganske rigtigt havde ventet, at han ville blive overrasket, udbredte hun sig over en masse indicier af den mest usammenhængende og uklare slags, som gik ud på at bevise, at mr. Frank Cheeryble var dødelig forelsket i Kate.

"I hvem?" udbrød Nicholas.

"I Kate," gentog mrs. Nickleby.

"Hvad? Vor Kate – min søster?"

"Gud, Nicholas," svarede mrs. Nickleby, "hvis Kate skulle det ellers være, når det ikke var vor, eller hvorfor skulle jeg bekymre mig om den sag, når det ikke var din søster?"

"Det kan aldrig være muligt, moder," sagde Nicholas.

"Meget vel, min ven," svarede mrs. Nickleby tillidsfuldt, "vent bare, så får du det nok at se."

Lige til dette øjeblik havde Nicholas ikke gjort sig mindste tanke om en fjern mulighed af det, som nu var blevet fortalt ham, thi foruden at han i den sidste tid havde været meget hjemmefra og stærkt optaget af andre sager, havde hans egen skinsyge frygt vakt den mistanke hos ham, at en med hans egen beslægtet interesse for Madeline var grunden til, at Frank Cheeryble aflagde disse besøg, som især for nylig var blevet så hyppige. Skønt han vidste, at en omhyggelig moders øje i et sådant tilfælde ville være skarpere end hans eget, og selv om hun mindede ham om mange små omstændigheder, der vistnok kunne fortolkes, som hun nu så triumferende gjorde, var han selv ikke overbevist om, at de hidrørte fra andet end et godmodigt, tankeløst galanteri, som Frank ville have vist

enhver anden ung og indtagende pige – i hvert tilfælde håbede han det og søgte derfor at tro det.

"Hvad du har sagt mig, foruroliger mig meget," sagde Nicholas efter at have betænkt sig lidt, "skønt jeg endnu håber, at du kan tage fejl."

"Jeg begriber ikke, hvorfor du vil håbe det," sagde mrs. Nickleby, "men du kan være vis på, at jeg har ret."

"Hvorledes er det fat med Kate?" spurgte Nicholas.

"Ja, min ven," svarede mrs. Nickleby, "i det punkt er jeg endnu ikke så vis i min sag. Under denne sygdom er hun så godt som ikke veget fra Madelines seng – aldrig har et par mennesker været så gode venner, som de to er blevet – og sandt at sige, Nicholas, har jeg selv undertiden holdt hende borte, fordi jeg anser det for et godt middel til at anspore en ung mand. Han må ikke finde vejen alt for jævn."

Hun sagde dette med en sådan blanding af inderlig glæde og selvtilfredshed, at det blev pinligt for Nicholas at kuldkaste hendes forhåbninger, men han følte, at det var det eneste hæderlige valg, han havde, og at det var hans pligt at gøre det.

"Kære moder," sagde han mildt, "indser du ikke, at hvis Frank virkelig nærede en alvorlig tilbøjelighed for Kate og vi et eneste øjeblik opmuntrede den, ville det være en højst uhæderlig og utaknemmelig opførsel af os? Jeg spurgte dig, om du ikke indså dette, men jeg behøver ikke at sige, at jeg ved, at du ikke gør det, da du ellers ville have vogtet nøjere på dig selv. Lad mig forklare dig min mening – husk på, hvor fattige vi er."

Mrs. Nickleby rystede på hovedet og sagde gennem tårer, at fattigdom ikke var nogen forbrydelse.

"Nej," svarede Nicholas, "men netop derfor bør fattigdom avle en ærlig stolthed, for at den ikke skal friste og forlede os til uværdige handlinger, og for at vi kan bevare den selvagtelse, som en brændehugger og en vandbærer kan bevare – og gør bedre i at bevare, end en konge i at bevare sin. Tænk på, hvad vi skylder disse to brødre. Husk på, hvad de har gjort og dagligt gør for os med en ædelmodighed og et højsind, som vort hele livs hengivenhed kun vil være en såre ufuldstændig og utilstrækkelig gengæld for. Hvad vil det være for en gengæld, hvis vi tillod, at deres brodersøn, deres eneste slægtning, som de betragter som søn, og som de naturligvis har lagt planer for i overensstemmelse med den opdragelse, han har fået, og den formue, han vil komme til at arve – hvis vi tillod, at han giftede sig med en fattig, med os så nøje forbundet pige? Den uigendrivelige slutning af dette vil være, at han var blevet overlistet ved et komplot, og at det havde været en overlagt plan og beregning af os, ikke sandt? Gør dig forholdet rigtig tydeligt, moder. Hvorledes ville du være til mode, hvis de var gift, og du, når brødrene kom her i et af de kærlige ærinder, som så ofte fører dem herud, skulle åbenbare sandheden for dem? Ville du da være rolig og føle, at du havde handlet ærligt og oprigtigt?"

Mere og mere grædende mumlede stakkels mrs. Nickleby noget om, at mr. Frank naturligvis først ville bede sine onkler om deres samtykke.

"Det vil jo rigtignok bringe ham i et bedre forhold," sagde Nicholas, "men derfor vil vi alligevel være udsat for den samme mistanke, afstanden imellem os være lige så stor, de fordele, der vil vindes, være lige så klare som nu. Men vi gør her måske regning uden vært," tilføjede Nicholas, "og det håber og tror jeg

næsten. I hvert tilfælde har jeg den tillid til Kate, at hun vil føle ligesom jeg, og til dig, kære moder, at du efter lidt nærmere overvejelse også vil føle således."

Efter mange flere forestillinger og bønner fik Nicholas det løfte af mrs. Nickleby, at hun ville gøre alt for at sætte sig ind i hans tankegang og, hvis Frank skulle fortsætte sine opmærksomheder, søge at modarbejde dem eller i det mindste ikke yde ham nogen bistand eller opmuntring. Hvad Kate angik, besluttede han ikke at tale med hende om sagen, førend han var blevet overbevist om, at det virkelig var nødvendigt. Han ville ved personlig iagttagelse skaffe sig vished om, hvorledes sagen stod, en meget fornuftig plan, som han dog blev hindret i at udføre ved en ny kilde til ængstelse.

Smike blev nemlig foruroligende syg, så svag og mat, at han knap kunne gå fra det ene værelse til det andet uden hjælp, og så medtaget og udtæret, at det var pinefuldt at se. Den samme læge, som Nicholas allerede en gang havde henvendt sig til, meddelte ham nu, at det sidste middel og håb for hans liv beroede på, at han øjeblikkelig kom bort fra London, og mente, at den del af Devonshire, hvor Nicholas havde levet som dreng, ville være et gunstigt sted. Men til dette råd knyttede han den forsigtige bemærkning, at den, der ledsagede ham, måtte være forberedt på det værste, da der var alle tegn på en galoperende svindsot, og han måske ikke kom levende tilbage.

De kærlige brødre, som kendte den stakkels fyrs sørgelige historie, havde ladet gamle Tim være til stede ved forhandlingen med lægen, og samme morgen kaldte broder Charles Nicholas ind i sit eget værelse og talte således til ham:

"Der er ingen tid at spilde, bedste sir. Knægten skal ikke dø, hvis hans liv kan frelses ved de menneskelige midler, vi kan anvende, og heller ikke skal han dø alene på et fremmed sted. Rejs bort med ham i morgen tidlig, sørg for, at han får alle de bekvemmeligheder, hans tilstand fordrer, og forlad ham ikke, førend De ved, at der ingen umiddelbar fare er til stede. Det vil være alt for hårdt for ham at skilles fra Dem – nej, nej. Broder Ned, kære ven, mr. Nickleby venter på at give dig hånden og sige farvel. Han bliver ikke længe borte. Det bliver snart bedre med den stakkels fyr – meget snart – og så finder han nok nogle skikkelige landsbyfolk, han kan betro ham til, og siden kan han jo besøge ham nu og da – der er ingen grund til at tabe modet. Det bliver snart bedre med ham, meget snart, ikke sandt, Ned?"

Næste morgen tiltrådte Nicholas og hans svage ledsager rejsen. Og hvem, undtagen én – og det den, der aldrig havde mødt et venligt blik, aldrig hørt et medlidende ord af andre, end af dem, der nu flokkede sig om ham – kunne sige, hvilken sjælekvide, hvilke mørke tanker, hvilken unyttig sorg der indbefattedes i denne bedrøvelige skilsmisse?

"Se," råbte Nicholas ivrigt, idet han så ud ad karetvinduet, "de står endnu ved hjørnet af gaden! Og nu vinker Kate – stakkels Kate, som du sagde at du ikke kunne tåle at sige farvel til – nu vinker hun med sit lommetørklæde. Rejs dog ikke uden en afskedshilsen til Kate!"

"Jeg kan ikke," klagede hans skælvende rejsefælle, idet han sank tilbage på sædet med hånden for øjnene. "Ser De hende? Er hun der endnu?"

"Ja, ja," svarede Nicholas livligt, "så, nu vinker hun igen. Jeg har svaret hende for dig – og nu er de ude af sigte. Græd dog

ikke så bitterligt, min kære ven. Du får Dem jo alle at se igen."

Han, som han således opmuntrede, rakte sine afmagrede hænder i vejret og foldede dem med brændende inderlighed.

"I Himlen – beder jeg ydmygt til Gud – i Himlen!"

Det lød ligesom en bøn fra et bristende hjerte.

56

Da Ralphs nevø har ødelagt hans sidste anslag, udklækker han en hævnplan, som tilfældet indgiver ham, og tager en prøvet forbundsfælle på råd.

Vi må nu vende tilbage til Ralph Nickleby og Arthur Gride og iagttage dem, efter at de var blevet alene i det hus, hvor døden så nylig havde plantet sit sorte og tunge banner.

Med knyttede hænder og så fast og tæt sammenpressede læber, at ingen mundklemme kunne have bundet dem stærkere, blev Ralph Nickleby stående nogle minutter i den samme stilling, hvori han sidst havde tiltalt sin nevø. Han trak vejret tungt, men var i alle henseender lige så stiv og ubevægelig, som om han havde været en malmstøtte. Efter nogen tids forløb begyndte han lidt efter lidt at røre sig som et menneske, der vågner af en tung søvn. Et øjeblik truede han hemmeligt og rasende med sin knyttede næve hen mod den dør, Nicholas var forsvundet igennem, og efter derpå at have stukket den ind på sit bryst, for ligesom med magt at undertrykke endog dette udbrud af lidenskabelighed, vendte han sig om mod den mindre dristige ågerkarl, som endnu ikke havde rejst sig op fra gulvet. Den feje usling, der endnu skælvede på alle lemmer, og hvis få grå hår dirrede og rystede på hans hoved af ydmygelse og frygt, rejste sig vaklende, da han mødte Ralphs øjne og

forsikrede, idet han holdt begge hænder for ansigtet og listede sig hen til døren, at skylden ikke var hans.

"Hvem har sagt det, menneske?" svarede Ralph med dæmpet stemme. "Hvem har sagt det?"

"De så ud, som om De tænkte, at jeg fortjente dadel," sagde Gride frygtsom.

"Å!" mumlede Ralph og tvang sig til at smile. "Jeg dadler *ham*, fordi han ikke levede én time til – én time ville have været længe nok – andre dadler jeg ikke."

"I-n-gen andre?" spurgte Gride.

"Ikke for dette uheld," svarede Ralph. "Jeg har en gammel regning at afgøre med den – den unge fyr, som bortførte Deres kæreste, men den har intet at gøre med hans optræden her, da vi nok skulle være blevet ham kvit, hvis denne fordømte begivenhed ikke var indtruffet."

"Vognen," sagde Ralph efter nogen tid, hvor han havde kæmpet mod sin sindsbevægelse som en stærk mand mod en besvimelse. "Vi kom kørende. Er vognen her endnu?"

Gride benyttede med glæde dette spørgsmål som et påskud til at gå hen til vinduet for at se ad. Ralph holdt stadig sit ansigt den modsatte vej og sled i sin skjorte med den hånd, han havde stukket ind på brystet, mens han med en hæs hvisken mumlede:

"Ti tusinde pund! Ti tusinde, sagde han! Netop den sum, jeg indbetalte i går for de to panteobligationer og skulle have tilbage i morgen med svære renter. Er det hus gået fallit, og skulle han være den første, som bringer mig efterretningen om det? – Er vognen der?"

"Ja, ja," sagde Gride, forskrækket over hans heftige spørgsmål, "ja vist er den. Gud, hvor De er hidsig!"

"Kom herhen," sagde Ralph. "Vi må lade, som om der ikke er noget i vejen, og gå ned arm i arm."

"Men De klemmer mig jo brun og blå," indvendte Gride.

Ralph stødte ham utålmodigt bort, gik med sine sædvanlige faste og tunge skridt ned ad trappen og satte sig ind i vognen. Arthur Gride fulgte bag efter ham. Da kusken spurgte, hvor han skulle køre hen, så han uvis på Ralph, og da han mærkede, at Ralph tav og intet ønske udtrykte, nævnte han sit eget hus, hvor de derpå kørte hen. Undervejs sad Ralph med korslagte arme uden at mæle et ord. Da hans hage var sunket ned på hans bryst og hans nedadvendte øjne aldeles skjultes af hans buskede, sammentrukne bryn, kunne man gerne have troet, at han sov. Så lidt røbede han bevidsthed, førend vognen holdt. Nu så han op og spurgte, hvad det var for et sted?

"Mit hus," svarede den forknytte Gride, måske grebet af dets øde udseende. "Det er jo mit hus!"

"Ja ja!" sagde Ralph. "Jeg har ikke lagt mærke til, hvilken vej vi kørte. Jeg vil gerne have et glas vand. Det har De vel i huset?"

"De skal få et glas – af – af hvad De vil," svarede Gride med et suk. "Det nytter ikke at banke, kusk. Ring på klokken!"

Manden ringede og ringede og ringede igen, bankede derpå, til gaden genlød af det, og lagde til sidst øret til nøglehullet for at lytte, men der kom ingen, og huset var tavst som graven.

"Hvad skal det betyde?" spurgte Ralph utålmodigt.

"Peg er så døv," svarede Gride med uro og bekymring. "Å ring igen, kusk. Hun ser klokken."

Atter ringede og bankede og bankede og ringede manden. Nogle af naboerne lukkede deres vinduer op og råbte over gaden, at gamle Grides husholderske måtte være død; andre flokkede sig om vognen og kom med forskellige gisninger. Nogle mente, at hun var faldet i søvn, andre, at hun havde brændt sig selv levende op, atter andre, at hun havde drukket sig en rus, og en tyk mand ytrede den formodning, at hun måtte have set noget spiseligt, og da hun ikke var vant til sådan et syn, var hun blevet så forfærdet, at hun var besvimet. Dette sidste indfald morede i særdeleshed de omstående, der modtog det med stormende bifald og kun med møje lod sig holde fra at sprænge køkkendøren for at forvisse sig om sammenhængen. Da rygtet havde sagt, at Arthur skulle have bryllup samme formiddag, gjorde man indstændige spørgsmål efter bruden, som flertallet mente var forklædt som mr. Ralph Nickleby, hvad der fremkaldte en lystig forargelse over, at en brud havde støvler og bukser på og vakte en umådelig hyssen og hylen. Omsider fik de to ågerkarle ly i et nabohus, hvorfra de ved hjælp af en stige klatrede over den temmelig lave mur til baggården og kom i god behold ned på den anden side.

"Jeg er næsten bange for at gå ind," sagde Arthur til Ralph, da de var blevet alene. "Hvis hun nu var myrdet – havde fået hovedet slået i stykker med en ildrager – hvad så?"

"Ja hvad så?" sagde Ralph. "Jeg vil kun ønske, at sådanne ting var hyppigere, end de er, og lettere lod sig udføre. Ja stir og skælv De kun, så meget De vil; det er mit alvor."

Han gik hen til posten i gården, og efter at han havde taget sig en slurk vand og stænket sig grundigt i hovedet og ansigtet,

genvandt han sin sædvanlige fatning og gik ind i huset, mens Arthur Gride fulgte ham lige i hælene.

Det var det samme uhyggelige sted som altid, ethvert værelse øde og stille, som det plejede, og ethvert stykke af det spøgelsesagtige bohave på sin sædvanlige plads. Uden at lade sig forstyrre af støjen udenfor bankede det barske, gamle stueurs jernhjerte stadig i det støvede futteral. De vaklende skabe trak sig som sædvanlig tilbage i deres tungsindige kroge. Genlyden af fodtrin drønede hult. Den langbenede edderkop standsede i sit vævre løb og blev ved synet af mennesker skræmmet ind på sine sørgelige enemærker og hang som død på væggen, indtil de var gået forbi.

De to ågerkarle gik fra kælder til kvist, åbnede enhver knirkende dør og så ind i ethvert tomt værelse, men uden at finde nogen Peg. Til sidst satte de sig i det værelse, som Arthur Gride plejede at benytte for at hvile sig.

"Den heks er formodentlig gået ud for at hente noget til Deres bryllupsfest," sagde Ralph, idet han rejste sig for at gå. "Se her. Jeg tilintetgør forskrivningen; den får vi jo ikke mere brug for."

Gride, der havde set sig omhyggeligt om i stuen, faldt i samme øjeblik på knæ foran en stor kiste og udstødte et frygteligt hyl.

"Hvad nu?" sagde Ralph barsk.

"Bestjålet! Bestjålet!" skreg Arthur Gride.

"Bestjålet? For penge?"

"Nej! For det, som værre er; for det, som værre er."

"For hvad da?" spurgte Ralph.

"For ting, der er meget værre end penge!" råbte den gamle mand, idet han rev papirerne ud af kisten, ligesom et dyr kradser jorden op. "Hun måtte hellere have taget penge – alle mine penge – jeg har ikke så mange. Hun måtte hellere have gjort mig til tigger end gjort det."

"Hvilket, De fordømte vrøvlehoved?"

Endnu svarede Gride ikke, men rodede mellem papirerne og hylede og skreg som en pint djævel.

"Der er noget borte, siger De," sagde Ralph og tog ham voldsomt i kraven. "Hvad er det?"

"Papirer, dokumenter. Jeg er en ødelagt mand – borte – borte! Jeg er bestjålet, ødelagt. Hun så mig læse det – læse det for nylig – det gjorde jeg så tit. – Hun passede på mig – så mig gemme det i en kasse, som passede i denne – kassen er borte – hun har taget den. – Gid alt ondt ramme hende, hun har bestjålet mig!"

"For hvad!" udbrød Ralph, for hvem et lys pludselig syntes at gå op. Hans øjne lynede og hans legeme dirrede afspænding, idet han greb Gride i armen. "For hvad?"

"Hun ved ikke, hvad det er, hun kan ikke læse!" skreg Gride uden at ænse spørgsmålet. "Der findes kun en måde, der kan tjenes penge ved det, og det er ved at bringe *hende* det. En eller anden vil læse det for hende og sige hende, hvad hun skal gøre, hun og hendes medskyldige vil få penge for det og samtidig gå fri for straf. De vil gøre sig en fortjeneste af det – sige, at de fandt det – kendte det – og optræde som vidner imod mig. Den eneste, det vil gå ud over, er mig – mig – mig!"

"Tålmodighed!" sagde Ralph og holdt ham endnu fastere og betragtede ham med et sideblik så ivrigt, at det tydeligt røbede,

han havde et hemmeligt øjemed med, hvad han var i færd med at sige. "Tag imod fornuft. Det kan ikke være længe siden, at hun er gået. Jeg vil hente politiet, og når De angiver, hvad hun har stjålet, vil man nok få fingre i hende. Halløj – hjælp!"

"Nej, nej!" skreg den gamle mand og holdt sin hånd for Ralphs mund. "Jeg kan – jeg tør ikke."

"Hjælp, hjælp!" råbte Ralph.

"Nej, nej!" skreg den anden og stampede i gulvet med en vanvittigs bestemthed. "Jeg tør ikke – jeg tør ikke!"

"Tør De ikke bekendtgøre tyveriet?" spurgte Ralph ivrigt.

"Nej!" svarede Gride og vred sine hænder. "Stille, stille! Ikke et ord må der siges. Hvorhen jeg så vender mig, er det ude med mig. Jeg er forrådt. jeg bliver angivet; jeg kommer til at dø i Newgate!"

Efter sådanne og mange flere afsindige udbrud, hvori frygt, sorg og raseri blandede sig på en sælsom måde, dæmpede den forhærdede skurk efterhånden sin første skrigen, indtil den tabte sig i en sagte, fortvivlet stønnen, som dog nu og da blev afbrudt af et hyl, når han ved at gennemgå de papirer, der var tilbage i kisten, opdagede et nyt tab. Med en flygtig undskyldning, fordi han gik så pludseligt, forlod Ralph ham, satte sig i vognen og kørte bort, efter dog at have skuffet lurerne uden for huset ved at fortælle dem, at der ingenting var på færde.

På hans bord lå der et brev. Han lod det ligge nogen tid, som om han ikke havde mod til at åbne det, men gjorde det dog til sidst og blev ligbleg.

"Det værste er sket," sagde han. "Huset er falleret. Rygtet om det, ser jeg, var allerede i City i aftes og kommet de folk for øre.

Nå, godt!"

Han gik heftig frem og tilbage i værelset og standsede atter.

"Ti tusinde pund! Og endda havde de kun været anbragt der en dag – en eneste dag! Hvor mange år fulde af bekymringer, hvor mange dage fulde af savn, hvor mange søvnløse nætter er ikke forløbet, førend jeg fik disse ti tusinde pund skrabet sammen! – Ti tusinde pund! Hvor mange stolte, sminkede damer ville ikke have smilet og smisket, hvor mange enfoldige ødelande ville ikke have smigret mig, men forbandet mig i deres hjerter, mens jeg forvandlede disse ti tusinde pund til tyve! Hvilke glattungede ord, hvilke opmærksomme blikke, hvilke høflige breve ville disse grådige lånsøgere ikke have ødslet på mig, mens jeg pressede og klemte dem og benyttede dem til min adspredelse og fordel! Den løgnagtige verden råber altid på, at jeg og mine lige samler vore rigdomme ved forstillelse og troløshed, ved kryben, logren og bukken. Men hvor mange løgne, hvilke lave og lumpne udflugter, hvilke ydmygelser af lykkeriddere, som, hvis mine penge ikke havde været, ville have sparket til mig, således som de hver dag gør ved folk, der er bedre end de selv, vil disse ti tusinde pund ikke have indbragt mig! – Om jeg også havde fordoblet – tjent hundrede procent på dem, ville der dog ikke have været et pengestykke i den hele bunke, der ikke ville have været et udtryk for ti tusinde usle, jammerlige løgne, som var sagt, ikke af pengepugeren, å nej! men af pengelånerne, disse rundhåndede, tankeløse, ædelmodige, raske folk, som ikke for alt i verden vil nedlade sig til at spare på en sixpence!"

Mens Ralph stadig gik op og ned ad gulvet, syntes han ligesom at bestræbe sig for at glemme noget af sin bitre

ærgrelse over disse andre bitre tanker. Hans væsen blev mindre og mindre bestemt, mens han efterhånden igen kom til at tænke på sit tab, og idet han til sidst kastede sig i sin lænestol og tog så fast i armene på den, at de knagede, sagde han mellem sine sammenpressede tænder:

"Der var en tid, da intet kunne have sat mig i en sådan bevægelse som tabet af denne store sum – intet. Fødsler, dødsfald, ægteskaber og enhver begivenhed, som har vigtighed for de fleste mennesker, havde ingen vigtighed for mig, når den ikke stod i forbindelse med tab eller vinding. Men nu, det sværger jeg, blander der sig i dette tab hans triumf, da han underrettede mig om, det. Selv om han havde bevirket det – og det forekommer mig næsten således – kunne jeg ikke hade ham mere. Lad mig bare få hævn over ham, om end nok så langsomt. Lad mig bare begynde at få bugt med ham, lad mig bare rive ham af sadlen, og jeg skal bære det."

Hans betragtninger var langvarige og dybe og endte med, at han sendte Newman bort med et brev til mr. Squeers i *The Saracen's Head*, hvor han skulle spørge, om Squeers var kommet til byen, og i så tilfælde vente på svar, Newman kom tilbage med den besked, at mr. Squeers samme morgen var kommet med diligencen og lå i sengen, da han fik brevet, men havde bedt ham bringe hans hilsen og sige, at han straks ville stå op og indfinde sig hos mr. Nickleby.

Der forløb ikke lang tid mellem dette budskab og Squeers' komme, men førend han kom, havde Ralph undertrykt ethvert tegn på bevægelse og atter antaget det hårde, ubevægelige, ubøjelige væsen, der for en ikke ringe del var grunden til den indflydelse, han næsten efter ønske kunne udøve på mange

mennesker, som ikke nærede alt for stærke fordomme i moralsk henseende.

"Nå, mr. Squeers," sagde han, idet han modtog denne hædersmand med sit vante smil, hvorfra et skarpt blik og en rynket pande var uadskillelige, "hvorledes har De det?"

"Tak, sir," svarede Squeers, "ganske godt, og familien og drengene har det også godt, med undtagelse af, at der breder sig en slags udslæt i skolen, som berøver dem madlysten. Men intet er så galt, at det ikke er godt for noget; det siger jeg altid, når drengene lider af en hjemsøgelse. Hjemsøgelser, sir, er dødelighedens lod. Dødeligheden selv er en hjemsøgelse. Verden er propfuld af hjemsøgelser, og klynker en dreng over en hjemsøgelse og plager en med sine plager, får han dunk i hovedet. Det er ligefrem efter evangeliet, er det."

"Mr. Squeers," sagde Ralph tørt.

"Sir –"

"Med Deres tilladelse vil vi undgå alle disse moralske sentenser og tale om forretninger."

"Med største fornøjelse," svarede Squeers, "og lad mig da først sige –"

"Nej, lad *mig* først sige, hvis De tillader – Noggs!"

Efter at denne opfordring var blevet gentaget, kom Noggs og spurgte, om hans principal havde kaldt.

"Ja! Gå og spis til middag, men straks, hører De?"

"Det er endnu ikke tiden," sagde Newman mut.

"Min tid er Deres, og den retter De Dem efter."

"De forandrer den hver dag, det er ikke rimeligt."

"De har ikke så mange kokke! De kan jo let gøre dem en undskyldning for ulejligheden," svarede Ralph. "Af sted!"

Ralph gav ikke alene denne befaling i sin mest bydende tone, men sørgede for, at den blev adlydt, hvorpå han satte kæden for døren for at forebygge, at Noggs lukkede sig ind med sin hovednøgle.

"Jeg har grund til mistanke mod denne karl," sagde Ralph, da han igen kom ind i sit eget kontor, "derfor anser jeg det for bedst at holde ham fra livet, indtil jeg på en nem måde får ham ødelagt."

"Det kan ikke koste megen ulejlighed at få ham ødelagt, skulle jeg tro," sagde Squeers med et grin.

"Måske ikke," svarede Ralph, "og heller ikke at få andre folk, som jeg kender, ødelagte. De ville have sagt –?"

Den korte og ligefremme måde, Ralph fremsatte denne antydning på og gav det påfølgende vink, gjorde åbenbart indtryk på Squeers, der, efter at have betænkt sig lidt, sagde i en langt ydmygere tone:

"Hvad jeg ville sige, sir, er, at denne hersens sag med den utaknemmelige og hårdhjertede Snawley junior volder mig et mageløst bryderi, foruden at den hele uger ad gangen gør mrs. Squeers til en sand enke. At virke sammen med Dem er mig derimod naturligvis en fornøjelse."

"Naturligvis," sagde Ralph tørt.

"Ja, jeg siger naturligvis," vedblev Squeers, "men alligevel, når man, som jeg, rejser den lange vej for at aflægge en edelig forklaring, volder det dog en hel del bryderi, for ikke at tale om faren."

"Hvor er faren, mr. Squeers?" sagde Ralph.

"Jeg sagde, for ikke at tale om faren," svarede Squeers undvigende.

"Og jeg sagde, hvor er faren?"

"Jeg beklagede mig jo ikke, mr. Nickleby," sagde Squeers. "Jeg har på ære aldrig set –"

"Jeg spørger Dem, hvor er faren?" gentog Ralph.

"Hvor faren er?" svarede Squeers. "Å, det er ikke værd at tale om det. Visse emner må man helst undgå. De ved nok, hvilke farer jeg mener?"

"Hvor ofte har jeg ikke sagt Dem," sagde Ralph, "og hvor ofte skal jeg sige Dem, at De ikke udsætter Dem for nogen fare? Hvad andet har De beediget, end at der på den og den tid blev sat en dreng ved navn Smike i kost hos Dem; at han var i Deres institut i et vist antal år, blev borte under de og de omstændigheder, er nu fundet og blevet genkendt af Dem hos den og den? Er det ikke alt sammen sandt?"

"Jo," svarede Squeers, "det er det rigtignok."

"Nå," sagde Ralph, "hvad udsætter De Dem så for? Det er jo kun Snawley, der beediger en løgn, og jeg har dog ikke betalt ham nær så meget, som jeg har betalt Dem. – Han gjorde det for godt køb!" blev Ralph spydigt ved. "Og han gjorde det godt og fører det igennem med et hyklerisk ansigt og en skinhellig mine, men De – fare! Hvad mener De med fare? Attesterne *er* alle sammen ægte, Snawley *har haft* en søn, han *har* været to gange gift, hans første kone er død. Kun hendes genfærd kunne sige, at hun ikke havde skrevet det brev. Kun Snawley selv kan sige, at det ikke er hans søn, og at hans søn er ormeføde. Den eneste, der aflægger falsk ed, er Snawley, og det, tænker jeg, er han temmelig godt vant til. Hvad udsætter De Dem for?"

"Når De taler således," sagde Squeers og rokkede på sin stol, "kunne jeg spørge, hvad *De* udsætter Dem for?"

"Hvad jeg udsætter mig for!" svarede Ralph. "Ja, det må De gerne spørge om. Jeg optræder jo ikke i sagen – lige så lidt som De. Alt, hvad Snawley har at gøre, er at holde fast ved den historie, han har fortalt, og han kommer kun i fare, når han i mindste måde afviger fra den. At tale om, at De løber nogen fare ved dette komplot!"

"Hør," sagde Squeers og så sig uroligt om, "kald det ikke således, gør mig den tjeneste ikke at kalde det det."

"Kald det, hvad De vil," sagde Ralph irriteret, "men hør nu! Denne fortælling blev fra først af opfundet for at såre et menneske, der havde skadet Dem i Deres næringsvej og pryglet Dem halvt ihjel, og for at De atter kunne komme i besiddelse af et halvt dødt trældyr, som De ønskede at få tilbage, fordi De vidste, at mens De hævnede Dem på ham for hans delagtighed i sagen, ville bevidstheden om, at drengen atter var i Deres magt, være den bedste tugtelse, De kunne give Deres fjende. Ikke sandt?"

Næsten overvældet af Ralphs barske, kolde tone og den bestemthed, han vendte alt imod ham med, svarede Squeers:

"Jo, på en måde, sir."

"Hvad skal det sige?" spurgte Ralph roligt.

"Å, på en måde," svarede Squeers, "det skal sige, at det nok kan forholde sig således, men at det dog ikke var helt og holdent for min skyld, da også De havde et gammelt nag at tilfredsstille."

"Tror De," sagde Ralph, som denne bemærkning intet indtryk gjorde på, "at jeg ville have hjulpet Dem, hvis det ikke havde været tilfældet?"

"Nej, det tror jeg jo rigtignok ikke," svarede Squeers. "Jeg ville kun, at vi skulle være fuldstændig på det rene med hinanden i dette punkt."

"Hvor kan det være anderledes?" sagde Ralph. "Kun er jeg den tabende, da jeg giver penge ud for at tilfredsstille mit had, og De stikker dem i lommen, og tilfredsstiller samtidig Deres. De er i det mindste lige så pengebegærlig, som De er hævngerrig – det er jeg med. Hvem er nu bedst faren? De, som på en gang og ved de samme midler får både penge og hævn og i ethvert tilfælde er vis på pengene, om ikke på hævnen, eller jeg, som kun er vis på at give penge ud og *måske* får hævn?"

Da Squeers kun kunne besvare dette spørgsmål ved at smile og trække på skuldrene, bød Ralph ham barsk at tie stille og være taknemmelig, fordi han var så heldigt stillet. Idet han stirrede på ham, sagde han videre:

For det første, at Nicholas havde hindret ham i en plan, han havde lagt til en ung dames ægteskab, og at han under den forvirring, som opstod ved faderens pludselige død, havde bemægtiget sig hende og ført hende bort i triumf.

For det andet, at hun ifølge et testamente eller gavebrev – i hvert tilfælde ganske sikkert ved et skriftligt dokument, som måtte indeholde den unge dames navn og derfor let kunne skelnes fra andre, når man bare kunne få adgang til det sted, hvor det var gemt – var berettiget til en formue, der, hvis dette dokument blev kendt af hende, ville gøre hendes ægtefælle – og Ralph fremstillede det som en afgjort sag, at Nicholas ville blive gift med hende – til en rig mand og en farlig fjende.

For det tredje, at dette dokument sammen med nogle flere var blevet stjålet fra en mand, der selv havde fået og skjult det

på en svigagtig måde og var bange for at gøre skridt til atter at komme i besiddelse af det, og at han, Ralph, vidste, hvem tyven var.

På alt dette hørte mr. Squeers med grådige øren, der slugte hver stavelse, mens hans ene øje og hans mund stod vidt åbne, idet han ikke kunne begribe, af hvilken særlig grund han i den grad beæredes med Ralphs fortrolighed, og hvad meningen var.

"Hør nu," sagde Ralph, bøjede sig forover og lagde sin hånd på Squeers' arm, "den plan, jeg har lagt og som jeg må have iværksat – jeg siger *må*, hvis der er mindste mulighed for det. Af dokumentet kan ingen anden end den unge pige eller hendes tilkommende mand have nogen som helst fordel, og for at enten den ene eller den anden af dem skal kunne drage nytte af dokumentet, må han eller hun være i besiddelse af det. Så meget er hævet over enhver tvivl, jeg ønsker at få dette dokument og vil give den, der bringer mig det, halvtreds pund i guld og brænde det til aske i hans påsyn."

Efter at Squeers med sit øje havde fulgt den bevægelse, Ralph gjorde med sin hånd hen mod kaminen, som om papiret allerede fortæredes der, drog han vejret dybt og sagde:

"Ja, men hvem skal bringe Dem det?"

"Ingen måske, da der er meget at gøre, førend man kan få fat på det," sagde Ralph. "Men er der nogen, som kan det, er det – Dem."

Mr. Squeers' første udbrud af forfærdelse og hans bestemte vægring ved at påtage sig dette hverv ville have sat de fleste i forlegenhed og måske bragt dem til ganske at opgive forehavendet, men de gjorde ikke det mindste indtryk på Ralph. Da institutbestyreren havde snakket sig ganske åndeløs,

tog han ordet lige så koldblodigt, som om han slet ikke var blevet afbrudt, og udbredte sig over de omstændigheder, som han fandt rådeligst at lægge vægt på.

Disse var mrs. Sliderskews alder, affældighed og enfoldighed, den store usandsynlighed af, at hun havde nogen medskyldig, da hun altid havde levet så ensomt og det oven i købet i et hus som Grides; den gode grund, der var til at antage, at tyveriet ikke var nogen følge af en overlagt plan eller ikke engang af, at hun havde lidt mangel, da hun ellers ville have passet sit snit til at bemægtige sig en sum penge; den forlegenhed, hvori hun ville være, når hun begyndte at tænke over, hvad hun havde gjort, og så sig belemret med dokumentet, om hvis beskaffenhed hun var aldeles uvidende, og den forholdsvise lethed, som den, der kendte hendes stilling og fik adgang til hende, ved at gøre hende bange kunne liste sig ind i hendes fortrolighed og under et eller andet påskud få dokumentet i sin magt. Hertil kom endnu flere betragtninger, såsom den lange afstand mellem Squeers' opholdssted og London, som gjorde hans forbindelse med mrs. Sliderskew til en simpel maskeradespøg, uden hvilken det ikke var rimeligt, at nogen ville opdage ham. Umuligheden af, at Ralph selv påtog sig hvervet, da hun kendte ham af udseende, og flere lovtaler om mr. Squeers' ualmindelige takt og erfaring, som ville gøre det til en leg og adspredelse for ham at overliste en gammel kone. Foruden disse påvirkninger og overtalelser udkastede Ralph med sin hele styrke og snildhed et levende billede af det nederlag, Nicholas ville lide, hvis det lykkedes dem at binde ham til en fattig pige, mens han troede at ægte en rig arving – han lod falde vink om den umådelige vigtighed, det måtte være

for en mand i Squeers' stilling at bevare en sådan ven som ham – han dvælede ved en lang række velgerninger, som han havde vist Squeers siden deres første bekendtskab, idet han havde aflagt en gunstig beretning om hans behandling af en syg dreng, der var død mellem hænderne på ham (meget belejligt for Ralph og hans klienter, hvilket han dog ikke sagde) – og han antydede sluttelig, at de halvtreds pund muligvis kunne blive forøgede til fem og halvfjerds eller endog i tilfælde af et særdeles heldigt udfald til hundrede.

Da dette ræsonnement var sluttet, lagde Squeers benene over kors og skilte dem atter ad, kløede sig i hovedet, gned sig i øjet, undersøgte de indvendige flader af sine hænder, bed sig i neglene og spurgte, efter at have vist disse tegn på uro og tvivl, "om hundrede pund var det højeste, mr. Nickleby ville gå til?" og da dette spørgsmål besvaredes bekræftende, blev han atter urolig og betænkte sig. Efter en uheldig forespørgsel: "om han ikke ville lægge halvtreds til?" sagde han til sidst, at han vel kom til at prøve på det og gøre sit bedste for en ven, hvilket altid var hans grundsætning. Han ville derfor påtage sig dette stykke arbejde.

"Men hvorledes vil De få fat i konen?" sagde han. "Det er det, jeg ikke kan indse."

"Jeg får måske slet ikke fat i hende," svarede Ralph, "men jeg vil prøve på det. Jeg har før opsporet folk her i byen, som har været bedre skjult end hun, og jeg ved steder, hvor et par guineas, anvendt med forstand, ofte kan løse mørkere gåder end denne – og samtidig holde dem hemmelige, hvis det behøves. Men nu hører jeg min kontorist ringe, og det er derfor

lige så godt, vi skilles. De gør bedst i ikke at komme igen, førend De hører fra mig."

"Godt," svarede Squeers. "Men skulle De ikke finde hende, betaler De vel udgifterne i *The Saracen's Head* og lidt til for tidsspilde?"

"Nå ja," svarede Ralph gnavent. "Er der så mere?"

Da Squeers lystede på hovedet, fulgte Ralph ham til gadedøren, og idet han til opbyggelse for Newman udtalte sin forundring over, at den var låset, som om det havde været nat, lukkede han Newman ind og Squeers ud og vendte derpå tilbage til sit værelse.

"Nå!" mumlede han. "Komme, hvad der vil, for øjeblikket er jeg fast og urokkelig. Hvis jeg bare får denne lille oprejsning for mit tab og for den hån, jeg har lidt; kan jeg bare tilintetgøre denne ene forhåbning for ham; den må være ham dyrebar og skal være det første led i en kæde, som der endnu aldrig er blevet smedet mage til af mennesker, og med den vil jeg omsnøre ham."

57

Hvorledes Ralph Nicklebys medhjælper tog fat på sit arbejde, og hvordan det gik med det.

En fugtig, mørk, ubehagelig efterårsaften sad en enøjet mand ganske alene oppe på et kvistkammer i en lidet befærdet gade eller rettere sagt gyde i nærheden af Lambeth, grotesk klædt enten af mangel på bedre klæder eller for at være forklædt, i en vid kavaj med ærmer, der var en halv gang så lange som hans arme og af en bredde og længde, der ville have tilladt ham at svøbe sig med hoved og krop ind i den med største lethed og uden mindste fare for at sprænge det gamle, fedtede tøj, den var syet af.

I denne dragt og på et så fattigt og usselt sted ville han vanskeligt være blevet genkendt selv af mrs. Squeers, om end hendes medfødte skarpsindighed naturligvis var skærpet af en øm hustrus kærlige længsler og drifter. Men mrs. Squeers' husbond og herre var det, og i en temmelig mistrøstig stemning syntes han at være. Idet han skænkede af en sort flaske, som stod på bordet, så han sig om i værelset med et blik, hvori en såre ringe agtpågivenhed på de synlige genstande åbenbart blandedes med en nedslående og utålmodig erindring om andre optrin og personer.

Der var bestemt heller ikke noget særlig tillokkende, hverken ved det værelse, mr. Squeers' blik flakkede så misfornøjet om i, eller ved den smalle gyde, det kunne have trængt ned i, hvis han

havde fundet for godt at nærme sig vinduet. Kvistkammeret var bart og usselt, sengestedet og de få andre nødvendige stykker bohave af den simpleste slags, i den mest forfaldne tilstand og af det mest uindbydende udseende. Gaden var dyndet, smudsig og øde. Da den kun havde én udgang, kom der sjældent andre end beboerne, og da det var en af de aftener, da folk helst holder sig inden døre, frembød den nu ingen andre livstegn end det matte skær af tynde lys gennem de smudsige ruder, og ingen andre lyde end regnens plasken og undertiden et dumpt bulder, når en knirkende dør blev slået i.

Mr. Squeers blev ved at se sig mistrøstig om og lytte efter disse lyde i den dybe stilhed, som kun blev afbrudt af hans kavajs raslen, når han nu og da bevægede sin arm for at føre glasset til munden. Han blev ved med dette i nogen tid, indtil det tiltagende mørke mindede ham om at pudse lyset. Idet han syntes at blive ligesom lidt vækket ved denne anstrengelse, så han op mod loftet, og med øjnene fæstede på nogle plumpe og fantastiske skikkelser, som den fra taget dryppende fugtighed havde tegnet på det, udbrød han i følgende enetale:

"Nå, det er en dejlig historie, denne hersens! Her har jeg nu været en hel del uger for at komme i lag med denne søde gamle enkefrue, den tyvekvind" – kun med møje og anstrengelse bragte han dette tillægsnavn over sine læber – "og imidlertid er Dotheboys Hall gået rent i frø. Det kommer der ud af at være i ledtog med en forvoven krabat som denne gamle Nickleby; man ved aldrig, når han er færdig med én, og det kan lige så godt gælde en penny som hundrede pund."

Denne bemærkning mindede måske mr. Squeers om, at det gjaldt om hundrede pund for ham. I hvert tilfælde opklaredes

hans åsyn, og han satte glasset for munden med større velbehag over dets indhold, end han tidligere havde vist.

"Jeg får aldrig mage til skarp fil at se som denne gamle Nickleby – aldrig. Han overgår alle i snedighed, gør han. Nickleby er, hvad man kalder en rasp. At se, hvor snildt og lystigt han arbejdede væk den ene dag efter den anden, snusede og luskede og sporede og følte sig for, indtil han fik opdaget, hvor denne kostbare mrs. Peg var skjult, og ryddede grunden for mig og krøb og kravlede på maven som en gammel, grim, klarøjet, koldblodig snog! Ja, han ville have gjort lykke i mit fag, men det ville være for indskrænket for ham. Hans geni ville have sprængt alle bånd, fjernet alle hindringer, nedrevet alle skranker, indtil det havde rejst sig som et mindesmærke for – nå, jeg vil betænke mig på, for hvad, og sige det, når det passer mig."

Idet Squeers her gjorde en standsning i sine betragtninger, satte han atter glasset for munden og tog et smudsigt brev op af lommen, hvis indhold han gennemløb med en mine, som om han meget ofte havde læst det og nu i mangel af en bedre underholdning snarere opfriskede sin hukommelse end egentlig søgte oplysninger.

"Svinene er friske," sagde han, "køerne er friske, og drengene er flinke. Den unge Sprouter har skulket." Ja, jeg skal skulke ham, når jeg kommer hjem. "Cobbey nøs stadig ved middagsbordet og sagde, at det var, fordi kødet lugtede så stærkt." Meget godt, Cobbey, vi vil se, om vi ikke kan få dig til at nyse uden kød. "Pitcher fik igen peber," – ja naturligvis – "og døde få dage, efter at han var blevet hentet hjem af sine slægtninge," – ja naturligvis og det af pure ondskab. Det hører

med til hans underfundigheder. Ingen anden dreng i hele instituttet ville have lagt sig til at dø lige i slutningen af kvartalet og hævnet sig ved at udsuge mig til sidste blodsdråbe. "Den yngste Palmer sagde, at han ville ønske, han var i Himlen," – jeg ved virkelig ikke, hvad der er at gøre med denne unge knægt. Han ønsker altid et eller andet afskyeligt. Engang sagde han, at han ville ønske, at han var et æsel, for så havde han ikke en fader, som ikke holdt af ham! – Temmelig ondskabsfuldt det, af et barn på seks år!"

Mr. Squeers blev så rørt ved tanken om den forhærdede natur hos et så ungt væsen, at han forbitret gemte brevet og søgte trøst i ny tanker.

"Det er en lang tid, jeg har opholdt mig her i London," sagde han, "og dette er et nydeligt hul at bo i, selv om det kun havde været i otte dage. Men hundrede pund er fem drenge, og fem drenge bruger et helt år til at give hundrede pund, foruden at de skal have kosten. Heller ikke er der tabt noget ved, at jeg har været her, da pengene for drengene løber ind, som om jeg havde været hjemme, og min kone holder dem i orden. Naturligvis er der et og andet at indhente – der vil være adskillige tilgodehavender af prygl at uddele, men alt det kan klares på et par dage, og hvor der er hundrede pund at tjene, skal man ikke bryde sig om en smule ekstraarbejde. Nu er det snart på tide at hilse på den gamle kone. Efter hvad hun sagde i går, antager jeg, at hvis det overhovedet lykkes mig, vil det lykkes mig i aften, og derfor vil jeg drikke et halvt glas endnu på et heldigt udfald og for at sætte mig i humør. Mrs. Squeers, din skål, min skat."

Skelende med sit ene øje, som om den dame, hvis skål han havde drukket, virkelig havde været til stede, skænkede han glasset fuldt og tømte det, og da det var brændevin, han havde drukket, og han allerede flere gange havde benyttet flasken, er det ikke så underligt, at han nu var i en overordentlig munter stemning og mere end tilstrækkelig opsat på sit øjemed.

Hvad dette øjemed var, kom snart for dagen. Efter at have gjort et par vendinger i stuen, tog han flasken under armen og glasset i hånden, pustede lyset ud, som om han agtede at blive borte en tid lang, og gik ud på trappegangen, hvor han listede sig hen til en dør lige over for hans egen og bankede sagte på.

"Men hvad kan det nytte at banke?" sagde han, "hun hører det jo ikke. Hun har vist ikke noget særligt for, og det gør vel ikke noget, hvis jeg ser det."

Med denne korte indledning lagde han hånden på låsen og stak hovedet ind i et kvistkammer, der var endnu ynkeligere end det, han havde forladt, og da han så, at der ingen andre var derinde end en gammel kone, som bøjede sig over en svag ild, gik han ind og bankede hende på skulderen.

"Nå, min Slider!" sagde mr. Squeers spøgende.

"Er det Dem?" spurgte Peg.

"Ja det er mig, og mig er første person i singularis nominativ og hører til verbet *det er* og styres af Squeers," svarede han, "i det mindste må De vide det bedre, hvis det ikke er det, og hvis det er det, så har jeg ret."

Mens han gav dette svar i sin sædvanlige tone, hvorfor Peg naturligvis heller ikke kunne høre det, flyttede han en stol hen til ilden og satte sig lige over for hende og flasken og glasset på gulvet imellem dem, hvorpå han brølede højt:

"Nå, min Slider."

"Jeg hører Dem," sagde Peg med et nådigt nik.

"Jeg er kommet efter løfte," brølede han.

"Det plejede man at sige i min fødeegn," bemærkede Peg venligt, "men jeg finder dog, at olie er bedre."

"Bedre end hvilket?" råbte Squeers og tilføjede med dæmpet stemme nogle knubbede ord.

"Nej naturligvis," sagde Peg.

"Jeg har aldrig set mage til uhyre," mumlede Squeers med så forekommende en mine, som han kunne påtage sig, for Pegs øjne vogtede på ham, og hun fniste frygteligt, som om hun godtede sig ved at have givet et udmærket svar. "Ser De denne? Det er en flaske."

"Det ser jeg," svarede Peg.

"Godt, og ser De dette?" brægede han. "Det er et glas."

Også det så Peg.

"Så se her," sagde Squeers og ledsagede sine ord med de tilsvarende bevægelser, "af denne flaske skænker jeg i glasset, siger: "Deres skål, Slider," og tømmer det; derpå skyller jeg det pynteligt med en lille dråbe, som jeg er nødt til at kaste i kaminen – halløj! nu går der nok snart ild i skorstenen – skænker igen i glasset og rækker Dem det."

"*Deres* skål," sagde Peg.

"Det forstår hun i hvert tilfælde," mumlede Squeers, mens hun tømte glasset og derpå hostede og spruttede forfærdeligt, "lad os nu snakke lidt sammen. Hvorledes går det med gigten?"

Blinkende og fnisende og med øjekast, som udtrykte hendes levende beundring for mr. Squeers, hans person, væsen og talegaver, svarede hun, at det gik bedre.

"Hvad er grunden," sagde mr. Squeers efter at have hentet ny munterhed i flasken, "hvad er grunden til gigt, hvad vil den sige, hvorfor får folk den – hvad?"

Mrs. Sliderskew vidste det ikke, men mente, at det sagtens var, fordi de ikke kunne undgå den.

"Mæslinger, gigt, kighoste, feber, tyfus og lændeværk," sagde mr. Squeers, "er lutter filosofi, er de. De himmelske legemer er filosofi, og det samme er de jordiske. Når der går en skrue løs i et himmelsk legeme, er det filosofi, og går der en løs i et jordisk, er det også filosofi, medmindre der en gang imellem kommer en smule metafysik til, men det sker ikke ofte. Filosofien er nu min kæphest. Gør en fader mig et spørgsmål i det klassiske, kommercielle eller matematiske fag, siger jeg alvorligt: "Med forlov, sir, førend vi går videre, er De filosof?" – "Nej, mr. Squeers," svarer han, "det er jeg ikke." – "Ja, sir," siger jeg så, "så gør det mig sandelig ondt for Dem, for så kan jeg ikke forklare Dem det." Naturligvis går faderen sin vej og ønsker, at han var filosof, og tror lige så naturligt, at jeg er det."

Efter at have sagt alt dette og en hel del mere med drukken dybsindighed og en halvt alvorlig og halvt komisk mine, og idet han stadig holdt sit øje fæstet på mrs. Sliderskew, der ikke kunne høre et ord, sluttede han med at skænke for sig selv og flytte flasken over til Peg, der modtog den med sømmelig ærbødighed.

"Det er den rette tid på dagen!" sagde Squeers. "De ser tyve pund og ti shillings bedre ud end sidst."

Atter fniste mrs. Sliderskew, men var beskeden nok til ikke mundtligt at indrømme komplimentens rigtighed.

"Tyve pund og ti shillings bedre ud," gentog Squeers, "end den dag, da jeg første gang fremstillede mig for Dem – husker De ikke nok det?"

"Jo!" sagde Peg og rystede på hovedet, "men den dag gjorde De mig så bange."

"Gjorde jeg?" sagde Squeers. "Ja, det var jo også temmelig overraskende, at en fremmed skulle komme og anbefale sig ved at sige, at han vidste alt om Dem, og hvad De hed, og hvorfor De levede så stille her, og hvad De havde nappet, og fra hvem De havde nappet det, ikke sandt?"

Peg indrømmede med et nik rigtigheden af dette.

"Men jeg får alting at vide, hvad der sker i den retning, ser De," fortsatte Squeers. "Der foregår intet, uden at jeg er fuldkommen inde i det. Jeg er en slags prokurator af første klasse, slider, og står på fortrolig fod med alle de mandfolk, fruentimmer og børn, der bringer sig selv i forlegenhed ved at være alt for nemme på fingrene. Jeg –"

Squeers' opremsning af hans fortjenester og fuldkommenheder, hvilken dels var en følge af en tidligere mellem ham selv og Ralph Nickleby aftalt plan og dels udstrømmede fra den sorte flaske, blev her afbrudt af mrs. Sliderskew.

"Ha, ha, ha!" udbrød hun, idet hun lagde armene over kors og virrede med hovedet. "Så han blev altså dog ikke gift – han blev altså dog ikke gift?"

"Nej," svarede Squeers, "det blev han rigtignok ikke!"

"Og en ung elsker kom og bortførte bruden?"

"Lige for næsen af ham," svarede Squeers, "og jeg har hørt, at den unge fyr oven i købet blev grov, slog ruderne ud og tvang

ham til at æde sin egen bryllupssløjfe, så at han nær var blevet kvalt."

"Fortæl mig det alt sammen endnu en gang," udbrød Peg med en ondskabsfuld glæde, som formelig gjorde hendes medfødte styghed rædsom. "Begynd med begyndelsen, som om De aldrig havde fortalt mig det før. Giv mig det ord til andet lige fra begyndelsen af, da han om morgenen gik derhen."

Efter rundelig at have trakteret mrs. Sliderskew af brændevinsflasken og styrket sig selv mod anstrengelsen ved at skulle tale så højt, idet han tog for sig, opfyldte Squeers denne anmodning ved at beskrive Arthur Grides uheld med de modifikationer i sandheden, som tilfældigvis faldt ham ind, og hvis sindrige opfindelse og anvendelse havde bidraget meget til at sætte ham fast i hendes gunst i begyndelsen af deres bekendtskab. Hun blev henrykt af glæde, trak sine knoklede skuldre i vejret, virrede med hovedet og lagde sit dødningeansigt i så mange indviklede og så afskyelige folder, at hun vakte endog Squeers' forbavselse og modbydelighed.

"Han er en gammel, troløs gedebuk," sagde Peg, "og lokkede for mig med listige ord og løgnagtige løfter, men det er ligemeget nu – jeg har gjort gengæld!"

"Mere end gengæld," svarede Squeers, "selv om han var blevet gift, ville De have gjort gengæld nok. Men nu, da han er blevet taget således ved næsen, har De betalt ham med renters rente, Slider. Og derved kommer jeg til at tænke på, at hvis De vil høre min mening om disse dokumenter og have mig til at sige, hvilke De bør brænde, så kunne det, nu være på tide, Slider."

"Å, det har det ingen hast med," sagde Peg med en fiffig blinken.

"Nå," bemærkede Squeers, "mig kan det være det samme. Det var Dem selv, som bad mig om det, husker De. Jeg ville ikke beregne Dem noget for det, da jeg er Deres ven. De er naturligvis den bedste dommer i Deres egne sager, men De er nu alligevel et dristigt fruentimmer, Slider."

"Hvad mener De – dristig?" sagde Peg.

"Å, jeg mener bare, at hvis det var mig, ville jeg ikke gemme på papirer, som kunne bringe mig i galgen, og lade dem ligge og svømme rundt omkring, i stedet for at gøre dem i penge. Dem, der ingen nytte var til, ville jeg tilintetgøre og opbevare de andre på et sikkert sted. Men enhver er jo den bedste dommer i sine egne sager. Jeg siger bare, Slider, at jeg ikke ville gøre det."

"Nå ja," sagde Peg, "så skal De få dem at se."

"Jeg bryder mig ikke om at se dem," svarede Squeers, der lod, som om han var stødt. "Tal ikke om det, som om det var nogen fornøjelse for mig. Vis en anden dem og følg hans råd."

Squeers havde gerne spillet den fornærmede lidt længere, hvis mrs. Sliderskew ikke i sin ivrighed efter at genvinde sin tidligere høje plads i hans yndest var blevet så overdrevent venlig, at han svævede i fare for at kvæles af hendes kærtegn. Idet han med så megen anstand som muligt afviste disse små fortroligheder, i hvilke der er grund til at tiltro den sorte flaske lige så megen skyld som nogen svaghed hos mrs. Sliderskew – forsikrede han derfor, at det kun havde været hans spøg, og at han til bevis på sit uforandrede gode humør var rede til straks at undersøge dokumenterne, hvis han derved kunne gøre sin skønne veninde en tjeneste eller lette hendes sind.

"Og siden De nu er kommet på benene, min Slider," kvækkede Squeers, da hun rejste sig for at hente dem, "så skyd slåen for

døren."

Peg humpede hen til døren. Efter at have famlet lidt ved slåen, listede hun sig hen i den anden ende af kammeret. Neden under kullene, som lå på bunden af hjørneskabet, fremtog hun en lille fyrretræskasse, som hun satte ved Squeers' fødder; derpå tog hun under sin hovedpude en lille nøgle og bad ham lukke kassen op. Squeers fulgte straks dette vink, og da låget var slået tilbage, stirrede han henrykt på de dokumenter, der var i kassen.

"Hør nu," sagde Peg, idet hun lagde sig på knæ ved siden af ham og standsede hans utålmodige hånd, "det, som ikke duer, brænder vi; hvad vi kan få penge for, gemmer vi, og skulle der være noget, hvorved vi kan bringe ham i fedtefadet og gøre ham grøn af ærgrelse, så vil vi især passe godt på det, for det er især det, jeg vil, og det var det, jeg håbede at kunne, da jeg forlod ham."

"Jeg tænkte nok," sagde Squeers, "at De ikke havde nogen synderlig velvilje for ham. Men hvorfor tog De ikke samtidig nogle penge?"

"Nogle hvad for noget?" spurgte Peg.

"Nogle penge!" brølede Squeers. "Jeg tror, at kællingen kan høre, hvad jeg siger, men vil have, at jeg skal sprænge et blodkar, alene for at hun kan få den fornøjelse at pleje mig. Nogle penge, Slider – penge!"

"Hvor De dog kan spørge!" udbrød Peg med en vis hån. "Hvis jeg havde taget penge fra Gride, ville han have ransaget hele Jorden for at finde mig – ja, og have opsnuset dem og bragt dem for lyset, om jeg så havde begravet dem på bunden af den dybeste brønd i hele England. Nej, nej, det havde jeg for megen

forstand til, jeg tog det, jeg troede hans hemmeligheder var skjult i, og dem turde han ikke gøre kendt, om de så var aldrig så mange penge værd. Han er en gammel lumsk hund, en listig, snedig, utaknemmelig hund. Først sultede og så narrede han mig – jeg ville tage livet af ham, hvis jeg kunne."

"Meget rigtigt og prisværdigt," sagde Squeers. "Men brænd først og fremmest kassen, Slider. Gem aldrig på ting, som kan lede til opdagelse. Husk på det. Og mens De brækker den i stykker og brænder den, skal jeg efterse papirerne og sige Dem, hvad de indeholder."

Da Peg havde samtykket i dette, vendte Squeers bunden af kassen i vejret og hældte dens indhold ud på gulvet, hvorpå han rakte hende den. Det hele var et øjeblikkeligt påfund af ham for at beskæftiget hendes opmærksomhed, hvis det skulle blive rådeligt at skjule, hvad han selv foretog sig.

"Så," sagde Squeers, "læg De nu stykkerne i kaminen og gør en god ild på med dem, så vil jeg imidlertid læse – lad mig engang se – lad mig engang se."

Squeers tog lyset ned til sig og gav sig meget ivrigt og med et snedigt grin til at undersøge papirerne.

Havde den gamle kone ikke været så døv, måtte hun, da hun den sidste gang gik hen til døren, have hørt åndedrættet af to personer bag ved den, og havde disse to personer været uvidende om hendes svaghed, ville de sandsynligvis have valgt dette øjeblik til enten at vise sig eller flygte. Men da de vidste, hvem de havde at gøre med, blev de stående ganske stille og trådte nu ubemærkede ikke alene ind ad døren, der ikke var låset, men forsigtigt og med lydløse trin helt ind i kammeret.

Mens de sneg sig længere og længere ind med en sådan varsomhed, at de knap syntes at ånde, var den gamle heks og Squeers, uden at drømme om et sådant overfald og aldeles uvidende om, at der var en eneste sjæl til stede foruden dem selv, ivrigt optaget hver af sit arbejde. Den gamle kone, der med sit rynkede ansigt tæt til kaminristen pustede til de udgående emmer, som endnu ikke havde taget fat i splinterne – Squeers, der bukkede sig ned til lyset, som fremhævede hans ansigt i dets hele styghed, ligesom skæret af ilden gjorde det ved hans venindes – begge beskæftiget og med et hoverende udtryk i deres miner, som dannede en stærk modsætning til de ængstelige blikke af de bag ved dem stående personer, der benyttede sig af den svageste lyd til at skjule deres skridt og standsede igen, næsten førend de havde bevæget sig en tomme, og alt var blevet stille – alt dette i forening med det store, tomme værelse, de fugtige vægge og den flimrende, ustadige belysning dannede et skue, lige over for hvilket selv den ligegyldigste tilskuer – hvis en sådan kunne have været til stede – ikke kunne have været kold, og som han ikke så let ville have glemt.

Af de hemmelighedsfulde gæster var Frank Cheeryble den ene og Newman Noggs den anden. Newman holdt en gammel puster ved den rustne pibe og svang den netop nu i luften som en indledning til at lade den falde ned på mr. Squeers' hoved, da Frank med en alvorlig bevægelse standsede ham. Frank gjorde endnu et skridt fremad og stillede sig så tæt bag ved institutbestyreren, at han, når han bøjede sig lidt forover, tydeligt kunne skelne bogstaverne på det papir, Squeers holdt op for øjet.

Squeers, der ikke var synderlig skriftlærd, syntes at være i forlegenhed med det første stykke af sit bytte, som var skrevet med fraktur og ikke let læseligt, undtagen for et øvet øje. Efter at have prøvet på at læse det fra venstre til højre og fra højre til venstre og fundet det lige tydeligt på begge leder, vendte han med ikke bedre held op og ned på det.

"Ha, ha, ha!" fniste Peg, der på knæ foran ilden blev ved at putte stumperne af kassen i den og grinede med djævelsk glæde. "Hvad er det om?"

"Å, ikke om noget særdeles," svarede Squeers, idet han kastede det hen til hende. "Det er kun et gammelt fæstebrev, så vidt jeg kan se. Kast det i ilden."

Mrs. Sliderskew adlød og spurgte, hvad det næste var.

"Dette," sagde Squeers, "er en bunke forfaldne gældsbeviser og fornyede veksler, udstedt af unge herrer, men da de alle er parlamentsmedlemmer, som ikke kan arresteres for gæld, har papirerne ingen værdi. Smid dem i ilden."

Peg gjorde som befalet og ventede på det næste.

"Dette," sagde Squeers, "synes at være en købekontrakt om kaldsretten til sognekaldet Purechurch. Gem det, Slider – bogstavelig talt for Guds skyld. Det når nok sin pris, når det kommer under hammeren."

"Hvad er det næste om?" spurgte Peg.

"Ja dette," sagde Squeers, "synes efter de to breve at dømme, der ligger ved det, at være en obligation, hvorved en præst på landet forpligter sig til at betale et halvt års løn af fyrretyve pund for et lån på tyve. Pas vel på det, for betaler han ikke, kommer hans biskop snart på nakken af ham. De kender nok historien om kamelen og nåleøjet – den, der ikke kan leve af

sine indtægter, kan vente at komme lige ind i Himmerig. Men det er dog besynderligt; endnu har jeg ikke fundet noget, som kunne ligne det."

"Hvad er der i vejen?" spurgte Peg.

"Ingenting," svarede Squeers, "jeg søger kun efter –"

Atter løftede Newman pusteren i vejret, og atter standsede Frank ham, ved en bevægelse med sin arm.

"Her har vi dem," sagde Squeers, "obligationer – pas vel på dem. En arrestbefaling – gem den. To forlig – gem også dem godt. Et skøde – brænd det. Ah! "Madeline Bray – når hun er blevet myndig eller gift – skal bemeldte Madeline" – der, brænd *dette*."

Idet Squeers ivrigt kastede et andet dokument, som han i den hensigt havde lagt til side, hen til den gamle kone, stak han, så snart hun drejede hovedet, det andet i brystlommen på sin store kavaj og brast i en triumferende latter.

"Nu har jeg det," sagde Squeers, "nu har jeg det! Hurra! Planen var god, skønt midlet var fortvivlet. Endelig har vi sejret!"

Peg spurgte, hvad han lo af, men fik intet svar, da Newmans arm ikke længere lod sig holde tilbage; tungt og med sikkert sigte traf pusteren mr. Squeers i hovedet og strakte ham bevidstløs til jorden.

58

Hvori et afsnit af denne fortælling sluttes.

Nicholas delte vejen i to dagsrejser, for at hans ven ikke skulle anstrenges og udmattes alt for meget af at køre, og ved slutningen af den anden dag var de kun nogle få mil fra det sted, hvor han havde tilbragt de lykkeligste år af sit liv. Mens det opfyldte hans sjæl med glade og fredelige forestillinger, vakte det samtidig smertelige og levende minder om de forhold, han og hans familie var draget bort fra deres gamle hjem, blevet stødt ud i den barske verden og overgivet til fremmedes barmhjertighed.

Der behøvedes ikke betragtninger som dem, mindet om gamle dage og en vandring på de steder, hvor man har tilbragt sin barndom, plejer at vække selv hos følelsesløse sjæle, til at blødgøre Nicholas' hjerte og stemme ham til endnu større omhu for hans skrantende ven. Nat og dag, til enhver tid og time, altid årvågen, opmærksom og fuld af omsorg og aldrig træt af at udføre sine frivilligt påtagne pligter mod et så venne- og hjælpeløst væsen som han, hvis timeglas nu var nær ved at løbe ud, var han altid ved hans side. Han forlod ham aldrig; at opmuntre og oplive ham, understøtte og hjælpe ham, så godt det stod i hans magt, var nu hans stadige beskæftigelse.

De skaffede sig et beskedent logi i den lille bondegård, der var omgivet af enge, hvor Nicholas ofte havde tumlet sig som dreng med en flok lystige skolekammerater.

I begyndelsen havde Smike kræfter til at gå korte stykker ad gangen, uden anden understøttelse end den, Nicholas kunne yde ham, og intet syntes at glæde ham mere end at besøge de steder, som i tidligere dage havde været de kæreste for hans ven. Idet Nicholas gav efter for denne lyst og var glad ved at se, at han derved udfyldte mange kedelige timer for den syge og gav stof til eftertanke og samtaler, gjorde han sådanne pletter til målet for deres daglige udflugter. Han kørte ham fra den ene til den anden i en lille let vogn og støttede ham med sin arm, mens de flakkede om på de gamle legepladser eller standsede i solskinnet for at kaste et langt afskedsblik på de roligste og smukkeste af dem.

Ved sådanne lejligheder kunne Nicholas, næsten uden at han vidste af det, hengive sig til gamle tanker og vise Smike et eller andet træ, som han hundrede gange var klatret op i for at se til fugleungerne i deres rede, eller den gren, han havde råbt fra ned til den lille Kate, der stod nedenunder, forfærdet over den højde, som han havde nået, og dog ved sin ivrige beundring drev ham endnu højere op. Der var også det gamle hus, som de hver dag kom forbi. De kiggede op til det lille vindue, hvor solen var trængt ind og havde vækket ham om sommermorgenerne – den gang havde der været lutter sommermorgener – og når Nicholas klatrede op ad havemuren og så ned over den, kunne han se den rosenbusk, Kate havde fået i gave af en eller anden lille kæreste og plantet med sine egne hænder. Der var de hække, hvor broderen og søsteren så tit havde plukket vilde blomster med hinanden, og de grønne marker og skyggefulde stier, hvor de så ofte havde leget. Der var ikke en bæk eller gyde, ikke et krat eller hus der i nærheden, som der ikke knyttede sig

et eller andet barndomsminde til, der straks viste sig for hans hukommelse som alle sådanne barndomsminder – i og for sig et intet, måske kun et ord, et blik, en eller anden ubetydelig bekymring, en forbigående tanke eller frygt – og dog skarpere og tydeligere tegnet og langt bedre husket end de hårde og bitre prøvelser, der kun var et år gamle.

En af disse udflugter førte dem over den kirkegård, hvor Nicholas' fader lå begravet.

"Selv her," sagde han blidt, "plejede vi at strejfe om, førend vi vidste, hvad døden var, og mens vi mindst drømte om, hvem der skulle hvile her, og, idet vi undrede os over stilheden, sætte os ned for at hvile og tale ganske sagte sammen. Engang var Kate blevet borte, og efter en times frugtesløs søgen fandt de hende liggende under det træ, som nu overskygger min faders grav. Han holdt meget af hende, og da han tog den sovende pige på sine arme, sagde han, at han kunne ønske, at han, når han var død, blev jordet der, hvor hans kære lille barn havde hvilet sit hoved. Du ser, at hans ønske ikke blev glemt."

Mere skete der ikke den gang, men samme aften, mens Nicholas sad ved hans seng, fo'r han op af et blund, og mens han lagde sin hånd i hans, og tårerne randt ned ad hans kinder, bad han om, at han ville give ham et højtideligt løfte.

"Hvad er det?" sagde Nicholas venligt. "Kan jeg holde eller håbe at holde det, ved du, at jeg vil give det."

"Det er jeg overbevist om," var svaret. "Lov mig da, at jeg, når jeg er død, skal blive begravet tæt – så tæt som det kan lade sig gøre – ved det træ, vi så i dag."

Nicholas gav løftet. Han havde kun få ord at give det med, men de var højtidelige. Hans stakkels ven beholdt hans hånd i

sin og vendte sig om, ligesom for at sove, men Nicholas hørte en kvalt hulken og måtte trykke hans hånd flere gange, førend han faldt til ro.

Efter en fjorten dages forløb blev han for syg til at gå omkring. Et par gange kørte Nicholas ham ud, understøttet af puder, men bevægelsen voldte ham smerter og bevirkede afmagter, der på grund af hans svækkede helbredstilstand var farlige. I huset var der en gammel sofa, som om dagen var hans kæreste hvilested, og når solen skinnede, og det var varmt i vejret, lod Nicholas den bringe ud i en lille have tæt ved, hvor han og hans ven, godt indpakket, kunne sidde flere timer.

Ved en af disse lejligheder tildrog der sig noget, som Nicholas den gang ikke antog for andet end et blændværk af Smikes svækkede fantasi, men som han siden fik alt for god grund til at erkende var virkeligt.

Han havde båret Smike ud på sine arme – den stakkel! et barn kunne have båret ham – for at han skulle se solen gå ned, ordnet hans leje og sat sig ved siden af ham, men da han havde våget hele den foregående nat og var træt på sjæl og legeme, var han lidt efter lidt faldet i søvn. Han kunne ikke have haft sine øjne lukkede i fem minutter, da han blev vækket af et skrig, og idet han nu fo'r op med den skræk, som griber én, når man pludselig vækkes, så han til sin store forbavselse, at hans ven havde arbejdet sig op i en siddende stilling og råbte om hjælp, mens hans øjne var nær ved at træde ud af deres huler, den kolde sved stod på hans pande, og hele hans legeme skælvede krampagtigt.

"Men hvad er der dog?" udbrød Nicholas og bøjede sig over ham. "Vær rolig. Drømte du?"

"Nej, nej!" råbte Smike og klyngede sig til ham. "Hold fast på mig. Slip mig ikke. Der – der – bag træet!"

Nicholas fulgte hans øjne, som så efter et eller andet bag ved den stol, han selv havde rejst sig fra, men der var intet at se.

"Det er kun indbildning," sagde han, idet han bestræbte sig for at berolige ham. "Det er virkelig ikke andet."

"Det ved jeg bedre. Jeg så det lige så tydeligt, som jeg nu ser Dem," var svaret. "Sig, at De vil blive hos mig – sværg, at De ikke vil forlade mig et øjeblik!"

"Forlader jeg dig da nogen sinde?" svarede Nicholas. "Læg dig nu igen – så. Du ser jo, at jeg er her. Fortæl mig nu, hvad det var."

"Husker De," spurgte Smike med dæmpet stemme, idet han så sig forfærdet om, "husker De, hvad jeg fortalte Dem om den mand, der bragte mig til instituttet?"

"Ja vist."

"Jeg vendte nylig mine øjne mod det træ – det med den tykke stamme – og der stod han med øjnene fæstet på mig."

"Tænk dig lidt om," sagde Nicholas, "selv om det kunne være rimeligt, at han endnu skulle være i live og flakke om på et ensomt sted som dette så langt borte fra alfarvej, tror du så, at du efter så lang tids forløb ville kunne genkende ham?"

"Over alt – i enhver dragt," svarede Smike, "men netop nu stod han og støttede sig på en stok og så på mig, ganske som jeg har fortalt Dem, at jeg kunne huske ham. Han var støvet og dårligt klædt, men så snart jeg fik øje på ham, syntes den regnfulde aften, hans ansigt, da han forlod mig, stuen, hvori jeg blev tilbage, de mennesker, som var der til stede, alt sammen at vende tilbage. Da han mærkede, at jeg så ham, blev han bange.

Han fo'r sammen og listede sig bort. Jeg har tænkt på ham om dagen og drømt om ham om natten. Han viste sig for mig i søvne, mens jeg var et lille barn, og har siden altid vist sig for mig i søvne netop således som nu."

Nicholas søgte ved alle de forestillinger og grunde, han kunne finde på, at overbevise den forfærdede stakkel om, at hans fantasi havde bedraget ham, og at den stærke lighed mellem hans drømmefoster og den mand, han troede at have set, kun var et bevis på det, men alt forgæves. Efter at han havde overtalt ham til nogle øjeblikke at være alene med de folk, som ejede huset, anstillede han en nøjagtig undersøgelse af, hvor vidt nogen fremmed var blevet set, og søgte selv bag træet og i haven, på de nærmeste marker og alle de steder, hvor det var muligt, at et menneske kunne ligge skjult, men alt sammen forgæves. Overbevist om at have ret i sin første formodning, søgte han at berolige Smike, hvilket også til sidst for en del lykkedes. Derimod kunne han ikke fjerne det indtryk, der var fremkommet hos Smike. Atter og atter forsikrede han på det højtideligste og ivrigste, at han havde set det, han havde beskrevet, og at intet ville kunne svække hans faste overbevisning om, at det var virkeligt.

Nu begyndte Nicholas at se, at alt håb var ude, og at det snart var forbi med ham, der havde været hans staldbroder i fattigdom og senere delt hans bedre dage med ham. Der var ingen synderlig smerte eller uro til stede, men heller ingen stræben eller kamp for livet. Han var afmagret og udtæret til det yderste; hans røst var blevet så svag, at man knap kunne høre, hvad han sagde. Naturen var aldeles udtømt, og han havde lagt sig ned for at dø.

En smuk, mild efterårsdag, da alt var stille og roligt, da den blide, duftende luft sneg sig gennem det åbne vindue ind i det fredelige kammer, og ingen anden lyd hørtes end bladenes sagte susen, sad Nicholas på sin gamle plads ved sengen. Han vidste, at timen var nær for hånden. Alt var så stille, at han nu og da bukkede sig for at lytte efter den sovendes åndedræt, ligesom for at forvisse sig om, at livet endnu var til stede, og at han ikke var faldet i den dybe søvn, af hvilken der ingen opvågnen gives her på Jorden. Mens han sad således, åbnede de lukkede øjne sig, og over det blege ansigt bredte der sig et roligt smil.

"Det var ret," sagde Nicholas. "Søvnen har gjort dig godt."

"Jeg havde sådanne smukke drømme," lød svaret. "Sådanne smukke, glade drømme."

"Om hvad?" spurgte Nicholas.

Den døende vendte sig om imod ham, og idet han lagde sin arm om hans hals, sagde han:

"Jeg vil snart være der!"

Efter et kort ophold talte han atter.

"Jeg er ikke bange for at dø," sagde han, "jeg dør tværtimod gerne. Jeg tror næsten, at selv om jeg kunne rejse mig fuldkommen frisk fra denne seng, ville jeg ikke engang ønske det. De har så ofte sagt mig, at vi atter skulle mødes – sagt det så ofte i den sidste tid, og nu føler jeg så levende sandheden af det, at jeg endog kan holde ud at skilles fra Dem."

Den dirrende røst, de tårefyldte øjne og det fastere tryk af armen, som ledsagede disse ord, viste, hvor opfyldt den syges hjerte var af dem, og heller ikke manglede der tegn på, hvor dybt de rørte hans hjerte, de blev sagt til.

"Du taler rigtigt," svarede Nicholas omsider, "og trøster mig, min kære ven. Lad mig høre dig sige, at du er lykkelig, hvis du kan."

"Først må jeg sige Dem en anden ting. Jeg bør ingen hemmeligheder have for Dem, og nu vil De heller ikke skænde på mig, ved jeg."

"Jeg skænde på dig!" udbrød Nicholas.

"Det vidste jeg nok, at De ikke ville. De spurgte mig engang, hvorfor jeg var blevet så forandret og – sad så meget alene. Skal jeg sige Dem hvorfor?"

"Ikke, hvis det volder dig smerte," svarede Nicholas. "Jeg spurgte kun om det for om muligt at kunne opmuntre dig."

"Det ved jeg – det følte jeg den gang." Han trak sin ven tættere ind til sig. "De vil tilgive mig. Jeg kunne ikke gøre for det, men skønt jeg med glæde ville have døet for at gøre hende lykkelig, knuste det mit hjerte at se – jeg ved, hvor højt han elsker hende – og hvem kunne vel se det så hurtigt som jeg?"

De følgende ord blev udtalte mat og svagt og med lange ophold, men af dem erfarede Nicholas for første gang, at han elskede hans søster Kate med en uovervindelig, håbløs, hemmelig lidenskab, der var så meget stærkere, fordi al hans naturs varme koncentrerede sig i denne ene stærke følelse.

Han havde skaffet sig en lok af hendes hår, som han bar om halsen, indsvøbt i et par små stykker bånd, som hun havde båret, og han bad om, at Nicholas, når han var lagt i sin kiste og skulle jordes, atter ville hænge den om hans hals, for at den kunne hvile hos ham i graven.

På sine knæ gav Nicholas ham dette løfte og lovede ham atter, at han skulle komme til at hvile på det sted, han havde valgt. De

omfavnede og kyssede hinanden.

"Nu er jeg lykkelig!" hviskede han.

Han faldt i en let søvn, og da han atter vågnede, smilede han ligesom før, talte derefter om skønne haver, som viste sig for ham og var fulde af mænd, kvinder og mange børn, alle sammen med strålende ansigter; hviskede derpå, at det var Paradiset – og døde.

59

Planerne begynder at mislykkes, og ophavsmanden plages af tvivl og fare.

Ralph var alene i det ensomme værelse, hvor han plejede at nyde sine måltider og sidde om aftenen, når ingen indbringende forretning kaldte ham ud. Foran ham stod en urørt morgenmad, og tæt ved det sted, hvor hans fingre uroligt trommede på bordet, lå hans ur. Det var langt over den tid, han i mange år havde stukket det i lommen på og med afmålte skridt var gået ned til dagens forretninger, men nu ænsede han ikke dets ensformige påmindelse mere, end han havde ænset frokosten, og blev siddende med hovedet støttet på den ene hånd og øjnene fæstet mørkt på gulvet.

Denne afvigelse fra en regelmæssig vane hos en mand, der var så regelmæssig og uforanderlig i alt, hvad der hørte til den daglige stræben efter rigdom, ville næsten i og for sig have røbet, at ågerkarlen ikke var rask. At han led af et eller andet legemligt eller åndeligt ildebefindende, som ikke kunne være ringe, når det havde taget således på en mand som ham, fremgik tydeligt nok af hans gustne, forstyrrede ansigt og de hule, matte øjne, som han til sidst slog op med en studsen og hastig skelen til alle sider ligesom en, der pludselig vågner op af søvne og ikke kan genkende det sted, hvor han er.

"Hvad er det, der trykker mig, og som jeg ikke kan ryste af? Jeg har aldrig kælet for mig selv og burde ikke være syg. Jeg har

aldrig sørget, grublet eller hengivet mig til drømmerier, men hvad skal man gøre, når man ikke kan få ro?"

Han trykkede hånden mod panden.

"Den ene nat kommer og går efter den anden, uden at jeg finder hvile. Selv om jeg sover, er det dog ingen hvile, for jeg forstyrres idelig af drømme om de forhadte ansigter, som flokkes om mig – om de forhadte mennesker, som virker og blander sig i alt, hvad jeg siger og foretager mig, og altid til min skade. Når jeg er vågen, finder jeg lige så lidt hvile, for jeg forfølges stadig af denne trykkende skygge af – jeg ved ikke hvad, hvilket er dens værste egenskab. Jeg må have ro! En nats uafbrudt hvile, og jeg, er igen en mand."

Idet han skød bordet fra sig, som om han væmmedes ved synet af mad, kom han til at se på uret, hvis viser stod på tolv.

"Det er besynderligt!" sagde han, "tolv, og Noggs er her endnu ikke! Har han drukket sig fuld, og er han kommet i slagsmål? Jeg ville give noget, jeg ville give penge, endog efter dette skrækkelige tab, for at han havde slået et menneske ihjel i slagsmål på en knejpe eller var brudt ind i et hus eller havde stjålet eller gjort noget, så han kan komme ud af landet med en jernring om benet og jeg blive af med ham. Endnu bedre vil det være, om jeg kunne stille ham en eller anden fælde og friste ham til at stjæle fra mig. Han måtte gerne beholde, hvad han tog, hvis det kunne bringe ham i lovens kløer, for jeg tør bande på, at han narrer mig. Hvis, hvor eller hvorledes, ved jeg ikke, men jeg har en anelse om det."

Efter at have ventet en halv time til, sendte han den kone, som holdt hus for ham, til Newmans bolig for at spørge, om han var syg, og hvorfor han ikke var kommet eller havde sendt

bud. Hun kom tilbage med det svar, at han havde været ude hele natten, og at ingen vidste besked om ham.

"Men der er en herre nede," sagde hun, "som stod ved døren, da jeg gik ind, og han siger –"

"Hvad siger han?" spurgte Ralph heftigt. "Jeg sagde Dem jo, at jeg ikke ville tale med nogen."

"Han siger," svarede konen, forskrækket over hans barskhed, "at han kommer i et meget vigtigt ærinde, som ingen opsættelse tåler, og jeg troede, at det måske kunne være om –"

"Om hvad, for Fanden?" sagde Ralph. "Spionerer og spekulerer De på, hvad folk vil mig, hvad, kone?"

"Gud, nej, sir! Jeg så, at De var bekymret, og troede, at det måske kunne være for mr. Noggs."

"Så, at jeg var bekymret!" mumlede Ralph, "De holder alle øje med mig nu. Hvor er den mand? De sagde da vel ikke, at jeg endnu ikke var gået ned?"

Konen svarede, at han var inde i det lille kontor, og at hun havde sagt, at hendes herre havde forretninger, men at hun ville melde ham.

"Godt," sagde Ralph, "jeg vil tale med ham. Gå ned i Deres køkken og bliv der, hører De?"

Glad over at slippe forsvandt konen hurtigt, hvorpå Ralph, efter at have påtaget sig så meget af sit sædvanlige væsen, som han med den største viljekraft var i stand til, gik ned ad trappen. Efter at have tøvet nogle øjeblikke med hånden på låsen trådte han ind i Newmans værelse og fandt her mr. Charles Cheeryble.

Af alle levende mennesker var denne en af de sidste, han ønskede at mødes med; nu, da han i ham kun så Nicholas'

velynder og beskytter, ville han hellere have set et spøgelse. Én gavnlig virkning gjorde imidlertid dette møde på ham, idet det øjeblikkelig vakte alle hans slumrende kræfter, atter opflammede alle de lidenskaber, der i mange år havde hersket i hans bryst, fremkaldte hele hans harme, had og ondskab, bragte hånsmilet tilbage på hans læber og igen i enhver ydre henseende gjorde ham til den samme Ralph Nickleby, som så mange havde bitter grund til at mindes.

"Hm!" sagde Ralph. "En uventet ære!"

"Og uvelkommen," sagde broder Charles, "uvelkommen."

"Folk siger, at De er sandheden selv, sir," svarede Ralph. "I hvert tilfælde taler De sandhed nu, og jeg vil ikke modsige Dem. Æren er i det mindste lige så uvelkommen, som den er uventet. Det er alt, hvad jeg kan sige."

"Rent ud sagt, sir –" begyndte broder Charles.

"Rent ud sagt, sir," afbrød Ralph ham, "ønsker jeg, at denne sammenkomst bliver kort og ender, hvor den begynder. Jeg kan gætte, hvad De agter at tale med mig om, men jeg vil ikke høre Dem. De er en ven af ligefremhed, tror jeg – der har De den. Der er døren! Vore veje går i forskellige retninger. Gå De Deres og lad mig gå min i fred."

"I fred!" gentog broder Charles med et mere medlidende end bebrejdende blik på ham. "Gå *hans* vej i fred!"

"De vil dog vel næppe blive i mit hus imod min vilje," sagde Ralph, "og lige så lidt kan De håbe at gøre indtryk på en mand, der lukker sine øren for alt, hvad De kan sige, og er fuldt og fast bestemt på ikke at høre Dem."

"Mr. Nickleby," svarede broder Charles lige så mildt som før, men samtidig alvorlig, "jeg kommer her mod min vilje, meget

imod min vilje. Jeg har aldrig før været i dette hus, og rent ud sagt, føler jeg mig hverken hjemme eller vel til mode i det og ønsker ikke at komme her oftere. De kan ikke gætte, hvorfor jeg kommer, eller hvad jeg vil tale med Dem om. Det er jeg sikker på, for ellers ville Deres tone være helt anderledes."

Ralph stirrede skarpt på ham, men den redelige gamle købmands åbne, frimodige øjne forandrede ikke udtryk og mødte uforbeholdent hans blik.

"Skal jeg gå videre?" spurgte mr. Cheeryble.

"Vær så artig," svarede Ralph tørt. "Her er vægge, De kan tale til, sir, en pult og to stole – meget opmærksomme tilhørere, som sikkert ikke vil forstyrre Dem. Gå De kun videre; gør mit hus til Deres, og når jeg kommer hjem fra min tur, er De måske færdig med, hvad De har at sige, og viger pladsen for mig."

Med disse ord knappede han sin frakke og gik ud i gangen, hvor han tog sin hat. Den gamle herre fulgte efter ham, men ligesom han ville til at tale, slog Ralph utålmodigt ud med hånden og sagde:

"Ikke et ord! Ikke et ord, siger jeg Dem, sir. Hvor dydig De end er, så er De dog endnu ingen engel, som kan indfinde sig i folks huse og mod deres vilje fylde deres øren med ord. Præk for væggene, siger jeg Dem, ikke for mig."

"Gud ved, at jeg ikke er en engel," svarede broder Charles og rystede på hovedet, "men et vildfarende, ufuldkomment menneske. Ikke des mindre er der en dyd, som menneskene lige såvel som englene er så lykkelige at kunne udøve, når de vil – barmhjertighed. Det er et barmhjertighedsærinde, som har ført mig herhen. Lad mig udrette det."

"Jeg viser ingen barmhjertighed," sagde Ralph med et triumferende smil, "og forlanger heller ingen. Søg ikke barmhjertighed hos mig for den karl, der har ført Deres barnagtige lettroenhed bag lyset, men lad ham vente sig det værste, jeg kan gøre."

"Han forlange barmhjertighed af Dem!" udbrød den gamle købmand med varme. "Forlang De den af ham, sir. Vil De ikke høre mig nu, da De kan, så hør mig, når De må, eller forestil Dem, hvad jeg vil sige, og søg at forebygge, at vi oftere mødes. Deres nevø er en ædel ung mand, sir, en retskaffen, ædel ung mand. Hvad De er, mr. Nickleby, vil jeg ikke sige, men hvad De har gjort, ved jeg. Når De nu går ud for at arbejde for det foretagende, som De nylig har indladt Dem på, og finder det vanskeligt at komme til rette med det, så henvend Dem til mig og min broder Ned og Tim Linkinwater. Vi skal da forklare det for Dem. Men kom snart, ellers kunne det blive for sent, og De kan få det forklaret på en noget barskere og mindre fin måde – og glem ikke, sir, at jeg kom her i dag af barmhjertighed imod Dem og altid er rede til at tale med Dem i den samme ånd."

Med disse ord, som udtaltes med stærkt eftertryk og megen bevægelse, satte broder Charles sin bredskyggede hat på og skyndte sig uden flere ord ud på gaden. Ralph så efter ham, men hverken talte eller rørte sig i nogen tid, indtil han omsider med en hånlig latter afbrød en tilstand, der næsten var bedøvelse.

"Det er så urimeligt," sagde han, "at det godt kan være en af de drømme, der i nogen tid har forstyrret min ro. Af barmhjertighed mod mig? – Åh, den gamle nar er blevet gal!"

Skønt Ralph udtalte sig spottende og hånligt, var det dog klart, at jo mere han grublede, des mere urolig blev han og des mere følte han sig trykket af en dunkel frygt og ængstelse, der tiltog, alt som tiden gik, uden at der indløb efterretninger om Newman Noggs. Pint af forskellige tvivl og anelser og mindet om den advarsel, som hans nevø havde givet ham, og som nu blev stadfæstet på forskellige mere eller mindre sandsynlige måder og idelig forfulgte ham, ventede han til langt ud på eftermiddagen. Han gik da, idet han næppe vidste hvorfor, det skulle da være, fordi han var i en mistroisk og rolig stemning, til Snawleys hus, hvor han traf konen. Hende spurgte han, om manden var hjemme.

"Nej han er såmænd ikke," svarede hun i en skarp tone, "og hvad mere er, jeg tror ikke, han kommer hjem så snart."

"Ved De, hvem jeg er?" spurgte Ralph.

"Ja, jeg kender Dem rigtigt godt – for godt, måske, og det gør han måske med, og det gør mig ondt, at jeg skal sige det."

"Sig ham, at jeg så ham gennem jalousiet ovenpå, da jeg gik over gaden, og at jeg ønsker at tale med ham om en forretning," sagde Ralph spydigt. "Hører De?"

"Ja," svarede mrs. Snawley uden at ænse anmodningen.

"Jeg vidste nok, at dette fruentimmer var en hyklerske med sin salmesyngen og sine bibelsteder," sagde Ralph, idet han gik rolig forbi hende, "men ikke, at hun drak."

"Holdt, her kommer De ikke ind," sagde mrs. Snawley, idet hun stillede sin sværlemmede person i døren, "De har allerede talt mere end nok med ham om forretninger. Jeg har altid sagt ham, hvad der ville komme ud af, at han gav sig af med Dem og gik Deres ærinder. Det var enten Dem eller institutbestyreren –

en af Dem eller Dem begge – som fik det falske brev lavet, husk vel på det. Det var ikke hans værk, og kom derfor ikke og giv ham skylden for det."

"Ti, De Jesabel," sagde Ralph og så sig frygtsomt om.

"Å, jeg ved nok, når jeg skal tie, og når jeg skal tale," svarede hun. "Sørg De bare for, at andre også tier."

"De tøjte!" sagde Ralph og skar tænder af raseri. "Har Deres mand været dum nok til at betro Dem sine hemmeligheder, så bevar Dem, djævelinde som De er."

"Måske ikke så meget sine som andres hemmeligheder," svarede konen, "ikke så meget sine som Deres. Ikke disse truende miner til mig! De kan få dem nødig til en anden lejlighed; gem dem derfor til den tid."

"Vil De," sagde Ralph, idet han undertrykte sin heftighed, så godt han formåede, og greb hende fast om håndleddet, "vil De gå op til Deres mand og sige ham, at jeg ved, han er hjemme, og at jeg må tale med ham? Og vil De sige mig, hvad De og han mener med denne underlige opførsel?"

"Nej," svarede konen og rev sig voldsomt løs, "jeg vil ikke sige nogen af delene."

"De vil altså trodse mig?" sagde Ralph.

"Ja," lød svaret.

Ét øjeblik holdt Ralph sin hånd løftet, som om han ville slå hende, men han lod dog være og gik bort, idet han mumlede noget om, at hun kunne være sikker på, at han ikke skulle glemme hende. Derpå gik han lige hen til den gæstgivergård, hvor mr. Squeers plejede at tage ind, og spurgte, hvornår han sidst havde været der, i det svage håb, at han, hvad enten han havde været heldig eller uheldig med sit hverv, nu måske var

kommet tilbage og kunne fortælle ham, at alt var forløbet lykkeligt. Men Squeers havde ikke været der i en halv snes dage, og det eneste, folkene vidste om ham, var, at han havde ladet sit tøj blive stående og ikke betalt sin regning.

Ængstet af tusinde tvivl og gisninger og opsat på at få at vide, hvorvidt Squeers havde nogen mistanke til Snawley eller på en eller anden måde var delagtig i hans forandrede opførsel, besluttede Ralph at vove det sidste skridt ved at forhøre sig om ham i logiet i Lambeth og der få en samtale med ham. I dette øjemed og i en stemning, hvor enhver opsættelse er utålelig, gik han straks derhen og listede sig, godt kendt som han af beskrivelsen var med værelsets beliggenhed, op ad trappen og bankede sagte på døren.

Ikke én, ikke to, ikke tre, ja ikke ti bankninger kunne overbevise Ralph om, at der ingen var derinde. Han forestillede sig, at han måske var faldet i søvn, og bildte sig næsten ind, at han kunne høre ham trække vejret. Selv da han havde overbevist sig om, at han ikke var der, satte han sig på en faldefærdig stol og ventede tålmodigt i den tro, at han var gået ud i et eller andet ærinde og snart måtte komme tilbage.

Mange fødder gik op ad den knagende trappe, og trinnene forekom tit hans lyttende øre at ligne den mands så meget, han ventede på, at han rejste sig for straks at kunne tiltale ham, så snart han var kommet helt op, men alle disse personer drejede af til andre steder end der, hvor han stod, og ved enhver sådan skuffelse følte han sig forladt og alene. Da han omsider mærkede, at det ikke kunne nytte at blive der længere, gik han ned og spurgte en af de logerende, om han vidste noget om Squeers, idet han nævnte denne hædersmand ved et imellem

dem aftalt navn. Af den logerende blev han henvist til en anden og af denne til en tredje, som underrettede ham om, at han aftenen i forvejen var gået sent ud med to mænd, der kort efter var kommet tilbage efter den gamle kone. Denne omstændighed havde vel vakt mandens opmærksomhed, uden at han dog den gang havde talt til dem eller senere anstillet nogen undersøgelse.

Herved kom han på den tanke, at Peg Sliderskew måske var blevet sat fast for tyveriet, og at mr. Squeers, da han havde været inde hos hende, ligeledes var blevet sat fast som mistænkt for at være hendes medskyldige. Forholdt det sig således, måtte Gride vide det; han gik derfor til Grides hus, i højeste grad urolig og fuld af frygt for, at der var noget i gære, som kunne ødelægge ham.

Da han kom til ågerkarlens hus, fandt han vinduerne tæt tillukkede, de smudsige jalousier slået ned og alt stille, øde og sørgeligt. Men således så der jo altid ud. Han bankede på – først sagte og derpå stærkt, men der kom ingen. Han skrev et par ord med blyant på et kort og ville allerede, efter at have stukket det ind under døren, til at gå igen, da en lyd oppefra, ligesom af et vindue, der hemmeligt lukkes op, nåede hans øre, og idet han så i vejret, kunne han skelne Grides ansigt, der kiggede ned fra kvistvinduet. Da Gride så, hvem der stod der nedenfor, trak han sig tilbage, men ikke så hurtigt, at Ralph ikke fik tid til at lade ham vide, at han var blevet bemærket, og råbe til ham, at han skulle komme ned.

Da dette råb blev gentaget, kiggede Gride igen så forsigtigt ud, at ikke det mindste af hans krop kom til syne, men hovedet

og de skarpe træk og hvide hår, som viste sig uden for vinduet, så ud, som om det var et afhugget hoved, der hang på muren.

"Stille!" råbte han. "Gå, gå!"

"Kom ned," sagde Ralph og vinkede ad ham.

"Gå Deres vej," kvækkede Gride og rystede utålmodig på hovedet. "Tal ikke til mig, bank ikke, henled ikke opmærksomheden på huset, men gå Deres vej!"

"Hvis De ikke siger mig, hvad det skal betyde, at De holder Dem skjult deroppe, De pibende køter," sagde Ralph, "sværger jeg, at jeg skal banke så længe, at alle naboerne kommer på benene."

"Jeg kan ikke høre, hvad De siger – tal ikke til mig, det er ikke godt – gå – gå!" svarede Gride.

"Kom ned, siger jeg. Kom straks ned!" sagde Ralph hidsigt.

"Ne-e-ej," svarede Gride og trak hovedet til sig, og mens Ralph blev stående nede på gaden, kunne han høre vinduet blive lukket sagte og forsigtigt i.

"Hvad skal det sige," mumlede han, "at de alle falder fra mig og skyr mig som pesten – disse mennesker, som tidligere slikkede støvet af mine fødder? Er min dag forbi, og kommer virkelig natten? Jeg vil vide, hvad det betyder, hvad det så skal koste. Jeg er mere bestemt og mere mig selv nu, end jeg har været i mange dage."

Han vendte sig bort fra døren, som han i sin første forbitrelse havde tænkt at ville hamre løs på, indtil Gride af lutter frygt lukkede ham ind, og gik lige hen til brødrene Cheerybles kontor, hvor han stak hovedet ind i Tims værelse og fandt ham alene.

"Mit navn er Nickleby," svarede Ralph.

"Det ved jeg," svarede Tim, og så på ham gennem brillerne.

"Hvem af Deres firma var det, som var hos mig i formiddag?"

"Mr. Charles."

"Så sig mr. Charles, at jeg ønsker at få ham i tale."

"Det skal De," sagde Tim og stod rask op. "De skal ikke alene få mr. Charles, men også mr. Ned i tale."

Tim standsede, så strengt og alvorlig på Ralph, nikkede én gang kort, som om der lå noget bagved, og forsvandt. Lidt efter kom han tilbage og førte Ralph ind til de to brødre og blev selv derinde.

"Jeg ønsker at tale med den af Dem, som var hos mig i formiddags," sagde Ralph

"Jeg har ingen hemmeligheder for min broder Ned eller for Tim Linkinwater," bemærkede broder Charles sagtmodigt.

"Men det har jeg," sagde Ralph.

"Mr. Nickleby," sagde broder Ned, "det ærinde, min broder Charles var hos Dem om i formiddags, var om en sag, som allerede er fuldstændig kendt af os tre og andre med, og den må desværre snart blive kendt af mange flere. Han gik til Dem, alene for at vise Dem en venlighed, men nu indser vi, at venlighed og opmærksomhed var på urette sted her. Skal vi altså forhandle sammen, så må det ske uden alle ceremonier eller slet ikke."

"Nu vel," sagde Ralph med et hånligt smil, "De synes begge at have Deres styrke i at tale i gåder, og som en fornuftig mand har Deres bogholder sagtens også lagt sig efter den kunst for at indsmigre sig hos Dem. Tal i Guds navn i fællesskab, mine herrer. Jeg skal rette mig efter Dem."

"Han vil rette sig!" udbrød Tim Linkinwater, der pludselig blev ganske rød i ansigtet. "Han vil rette sig efter os! Han vil rette sig efter brødrene Cheeryble! Hører De ham? Hører De ham sige, at han vil rette sig efter brødrene Cheeryble?"

"Tim," sagde brødrene på én gang, "Tim, ti stille."

Efter dette vink kvalte Tim sin harme, så godt han kunne, og lod den undvige gennem sine briller samt en anden sikkerhedsventil, der bestod i en kort, krampagtig latter nu og da og syntes at lette ham.

"Da ingen byder mig en stol," sagde Ralph, idet han så sig om, "tager jeg selv en, eftersom jeg er træt af at gå. Og hvis det nu måtte behage Dem, ønsker jeg at erfare – *forlanger* jeg at erfare; jeg har ret til det – hvad det er, De har at sige mig, og som kan berettige Dem til den tone, De har antaget, og til den skjulte indblanding i mine anliggender, som De uden tvivl har tilladt Dem. Jeg siger Dem rent ud, at hvor lidt jeg end bryder mig om verdens dom, som man siger, vil jeg dog ikke tålmodigt finde mig i bagvaskelse og ondskab. Hvad enten De alt for let har ladet Dem føre bag lyset eller forsætligt har gjort Dem skyldige i det, bliver følgerne af det de samme for mig, og i intet af tilfældene kan De vente dem nogen synderlig forekommenhed eller overbærenhed af en ligefrem mand som jeg."

Dette blev sagt så roligt og koldsindigt, at ni mennesker af ti, der havde været uvidende om forholdene, måtte have troet, at han virkelig var forurettet. Der sad han med korslagte arme, rigtig nok blegere end sædvanligt og tilstrækkelig modbydelig, men fuldstændig fattet, langt mere fattet end brødrene eller den forbitrede Tim, og rede til at trodse det værste.

"Meget vel, sir," sagde broder Charles. "Vil du ringe, broder Ned?"

"Charles, kære ven, vent et øjeblik," svarede den anden. "Det vil være bedre for mr. Nickleby og for vort øjemed, at han forholder sig tavs, hvis han kan, til vi har sagt, hvad vi har at sige. Det ønsker jeg, at han skal vide."

"Meget rigtigt, meget rigtigt," sagde broder Charles.

Ralph smilede, men svarede ikke. Der blev ringet; døren til stuen gik op; en mand trådte ind med haltende gang, og idet Ralph drejede hovedet, mødte hans øjne Newman Noggs. Fra dette øjeblik begyndte modet at svigte ham.

"Det er en god begyndelse," sagde han bittert. "Hvilke ærlige, redelige, åbenhjertige, ligefremme mænd! Jeg har altid vidst at påskønne karakterer som Deres efter fortjeneste! At indlade sig med en karl som denne, der ville sælge sin sjæl – hvis han havde nogen – for brændevin, og hvis ord alle sammen er løgne – hvem kan være sikker, når der drives sådant et spil? Ja, det er en god begyndelse!"

"Jeg *vil* tale!" råbte Newman, der stod på tåspidserne for at se over hovedet på Tim, som havde stillet sig foran ham for at holde ham tilbage. "Halløj, De sir – gamle Nickleby – hvad mener De, når De taler om "en karl som denne?" Hvis jeg ville have solgt min sjæl for brændevin, hvorfor gjorde jeg mig da ikke til tyv, bedrager, falskner eller røver, i stedet for at gøre mig til Deres trældyr og pakæsel? Hvis mine ord alle sammen var løgne, hvorfor var jeg da ikke Deres yndling og kæledægge? Løgne? Hvornår har jeg nogen sinde krøbet eller smigret for Dem, hvad? Svar mig på det! Jeg har tjent Dem ærligt og redeligt. Jeg arbejdede mere end nogen mand, De kunne have

fået fra arbejdshuset, fordi jeg var fattig, og tog imod flere hårde ord fra Dem, fordi jeg foragtede Dem og Deres ord. Det gjorde jeg. Jeg tjente Dem, fordi jeg var stolt; fordi jeg var alene hos Dem, og min fornedrelse ikke kunne ses af andre trældyr, og fordi ingen vidste bedre end De, at jeg var en ødelagt mand, at jeg ikke altid havde været, hvad jeg er, og at jeg måske ville være bedre faren, hvis jeg ikke havde været en tåbe og var faldet i hænderne på skurke som De og Deres lige. Kan De nægte det, hvad?"

"Så sagte," sagde Tim, "De lovede jo ikke at blive hidsig."

"Ja vist lovede jeg det," udbrød Newman, idet han skød Tim til side og lagde sin hånd på ham for at holde ham en arms længde fra sig. "Det behøver De ikke at fortælle mig. Hør, Nickleby, lad bare ikke, som om De ikke ænser mig; det nytter ikke, vil jeg sige Dem. De talte om at indlade sig med nogen. Hvem indlod sig med institutbestyreren fra Yorkshire og sendte trældyret bort, for at det ikke skulle høre, hvad der blev sagt, men glemte, at en så overdreven forsigtighed kunne gøre ham mistroisk og få ham til at passe herren op om aftenen og sætte andre til at passe institutbestyreren op? Hvem indlod sig med en egenkærlig fader og opfordrede ham til at sælge sin datter til gamle Arthur Gride, indlod sig samtidig med Gride, og det i et værelse, *hvor der stod et skab?*"

Ralph havde pålagt sig stærk tvang, men selv om han i det næste øjeblik skulle have været halshugget for det, kunne han dog ikke undertrykke en studsen.

"Ha, ha!" udbrød Newman. "Nu lægger De altså mærke til mig? Hvad var det, som først gjorde denne træl mistroisk mod hans herre og bragte ham til erkendelse af, at hvis han ikke

modarbejdede ham, hvor han kunne, ville han være lige så slet – ja slettere end han? Det var denne herres grusomme adfærd mod hans eget kød og blod og skændige anslag mod en ung pige, som endog vakte deltagelse hos hans ødelagte, fordrukne, elendige træl og bragte denne til at blive hos ham i håb om at kunne vise hende en tjeneste – hvilket han, Gud være lovet, også et par gange har vist andre – i stedet for at han ellers ville have lettet sit sind ved at give sin herre en god dragt prygl og så være gået Fanden i vold. Det ville han – læg vel mærke til det, og læg mærke til, at jeg nu er her, fordi disse herrer har fundet det rigtigt. Da jeg søgte dem, sagde jeg, at jeg ønskede at bidrage til at klæde Dem af, til at blotte Dem i hele Deres nøgenhed, fuldføre, hvad jeg havde begyndt, og hjælpe den, der havde ret, og når jeg havde gjort det, ville jeg trænge mig ind i Deres værelse og sige Dem det hele ansigt til ansigt, mand imod mand og som en mand. Nu har jeg sagt, hvad jeg havde at sige, og nu kan andre gøre det samme og fyre væk!"

Newman Noggs, der snart havde sat sig ned og snart var stået op igen under sin tale, som han havde stødt frem, var på grund af den voldsomme anstrengelse og spændingen kommet i en meget heftig tilstand. Men han blev pludselig med denne slutning stiv, rank og ubevægelig og blev stående således, mens han stirrede på Ralph Nickleby.

Ralph så et øjeblik, men også kun et øjeblik på ham, slog derpå ud med hånden og sagde, mens han stampede i gulvet, med kvalt stemme:

"Bliv kun ved, mine herrer, bliv kun ved. Der er lov og ret for os alle. Jeg skal kræve Dem til regnskab. Pas på, hvad De siger; De skal komme til at bevise det."

"Beviset findes," svarede broder Charles, "og er i vor hånd. Snawley gik til bekendelse i aftes."

"Hvem er Snawley," spurgte Ralph, "og hvad kan hans bekendelse have med mine sager at gøre?"

På dette spørgsmål, som blev fremsat i en halsstarrig, ubøjelig tone, som ord ikke kunne beskrive, gav mr. Charles intet svar. Men for at vise ham, hvor alvorligt de mente det, sagde han, at det var nødvendigt at meddele ham, ikke alene hvilke beskyldninger der var gjort imod ham, men også hvilke beviser de havde, og hvorledes disse beviser var blevet tilvejebragt. Ved disse udtalelser kom broder Ned, Tim Linkinwater og Newman Noggs alle tre på en gang på benene, og efter at de havde talt en hel del sammen, fik Ralph med rene og klare ord følgende underretning:

Efter at Newman af en person, som ikke for øjeblikket kunne fremstilles, havde fået den højtidelige forsikring, at Smike ikke var en søn af Snawley, var de af denne meddelelse blevet bragt til at tvivle på rigtigheden af Snawleys påstand, som de ellers ikke ville have fundet grund til at bestride, da den blev støttet af vidnesbyrd, som det ikke stod i deres magt at modbevise. Da de først havde fattet mistanke om et komplot, var det ikke faldet dem vanskeligt at søge dets oprindelse i Ralphs ondskab og Squeers' hævngerrighed og pengegriskhed. Men da mistanke og bevis var to højst forskellige ting, havde en berømt sagfører. der var kendt for sin skarpsindighed og snildhed, rådet dem til at modsætte sig de af modparten gjorte skridt til atter at komme i besiddelse af det unge menneske så langsomt og listigt som muligt og imidlertid bringe Snawley – der åbenbart var hovedløgneren – i knibe, for om muligt at forlede ham til

modsigende forklaringer, ængste ham på alle mulige måder og ved at gøre ham bange for, at han selv kunne komme i fare, formå ham til at tilstå hele anslaget og angive hovedmanden og hans medskyldige. Alt dette var også blevet ordnet med stor behændighed, men Snawley, som havde megen erfaring i alle lave og smudsige kunstgreb, havde modstået alle deres forsøg, indtil en uventet omstændighed den foregående aften havde bragt ham til at falde til føje.

Det hang således sammen: Da Newman Noggs havde meldt, at Squeers atter var kommet til byen, og at en hemmelighedsfuld sammenkomst havde fundet sted mellem ham og Ralph, havde de sat en mand ud på institutbestyreren i håb om, at der ville blive opdaget et eller andet, som kunne kaste lys over det formodede komplot. Men da han ingen flere sammenkomster havde med Ralph eller Snawley og boede ganske alene for sig selv, var de blevet bragt på vildspor. Spejderen var blevet kaldt tilbage, og de ville ikke længere have holdt øje med Squeers, hvis Newman ikke en aften tilfældigvis havde truffet ham og Ralph på gaden. Ved at følge efter dem opdagede han til sin store forundring, at de gik til forskellige simple logihuse og kroer, som blev holdt af ødelagte spillere, som Ralph kendte flere end én af, og søgte efter en gammel kone, hvis signalement stemte nøjagtig med den døve mrs. Sliderskews. Da sagerne derved fik et alvorligere udseende, fortsattes efterforskningen med forøget årvågenhed. De fik en opdagelsesbetjent til at logere sig ind i det samme hus som Squeers, og han og Frank Cheeryble forfulgte den intetanende institutbestyrer, indtil han lykkelig og vel var flyttet ind i huset i Lambeth. Da Squeers havde skiftet logi, skiftede betjenten

ligeledes sit og kom ved at holde sig skjult i den samme gade og i huset lige overfor snart efter, at mr. Squeers og mrs. Sliderskew havde samkvem med hinanden.

Man havde også henvendt sig til Arthur Gride. Dels på grund af naboernes nysgerrighed og dels ved hans egen sorg og forbitrelse var tyveriet for længe siden blevet kendt, men han havde hårdnakket vægret sig ved at yde nogen bistand til den gamle kones anholdelse og var blevet grebet af en sådan skræk ved tanken om at skulle optræde som vidne imod hende, at han havde lukket sig inde i sit hus og nægtet at tale med nogen. Derpå havde forfølgerne atter holdt råd, og da de var kommet sandheden så nær, at de havde antaget, at Gride og Ralph ved hjælp af Squeers underhandlede om igen at komme i besiddelse af de stjålne papirer, som ikke kunne tåle at se lyset og måske kunne forklare de vink om Madeline, som Newman havde listet sig til at høre, havde de besluttet, at mrs. Sliderskew øjeblikkelig skulle sættes fast og ligeledes Squeers, hvis der var nogen mistanke imod ham. Efter at så sagen var blevet ordnet med politiet, og alle forberedelser var truffet, havde de iagttaget Squeers' vindue, og da hans lys blev slukket, vidste de, efter tidligere iagttagelser, at han var inde hos mrs. Sliderskew. Så havde Frank Cheeryble og Newman listet sig op ad trappen for at belure deres samtale og i det rette øjeblik give tegn til betjenten. Hvorledes det gik, ved læseren allerede. Mr. Squeers var blevet ført halvt bedøvet bort med et stjålet dokument i sin besiddelse, og mrs. Sliderskew var ligeledes blevet grebet. Da Snawley var blevet underrettet om, at Squeers var i fængsel, havde denne hædersmand, efter først at have tryglet sig til løfte om, at der ikke skulle ske ham noget ondt, erklæret den hele

fortælling om Smike for digt og bedrag og helt givet Ralph Nickleby skylden. Mr. Squeers var om formiddagen blevet taget i forhør af en fredsdommer, og da han ikke havde kunnet give nogen tilfredsstillende forklaring om dokumentet, blev han anholdt sammen med hende.

Disse opdagelser blev fortalt Ralph i alle enkeltheder, men hvilket indtryk de end gjorde på ham, lod han dog intet tegn på bevægelse undslippe sig. Han blev siddende ganske roligt, idet han holdt sine skelende øjne ufravendt fæstet på gulvet og dækkede sin mund med hånden. Da fortællingen var til ende, løftede han hastigt hovedet op, som om han ville tale, men sank tilbage i sin forrige stilling, da broder Charles i det samme tog ordet.

"Jeg sagde Dem i formiddags," sagde den gamle herre, idet han lagde sin hånd på sin broders skulder, "at jeg kom til Dem af barmhjertighed. Hvorvidt De er blandet ind i denne sidste sag, eller hvorvidt den person, som nu sidder i varetægtsfængsel, kan anklage Dem, må De selv bedst vide, men retfærdigheden må gå sin gang imod dem, der er delagtige i komplottet mod den stakkels uskyldige, forurettede yngling. Det står hverken i min eller broder Neds magt at befri Dem for følgerne. Det højeste, vi kan gøre, er at advare Dem og give Dem lejlighed til at undgå dem, da vi ikke ønsker, at en gammel mand som De skal lide vanære og straf for sin slægtnings skyld, eller at han, således som De, skal glemme alle blodets og naturens bånd, vi besværger Dem – broder Ned, du forener dig med mig i denne bøn, og det gør De med, Tim Linkinwater, skønt De lader, som om De var en halsstarrig hund, sir, og sidder der og rynker panden, som om De ikke vil det – vi

besværger Dem at forlade London og søge et tilflugtssted, hvor De kan være i sikkerhed for følgerne af disse syndige planer, og hvor De kan få tid til at gøre bod og blive et bedre menneske."

"Tror De," svarede Ralph, idet han rejste sig med et djævelsk smil, "tror De, at De så let kan knuse mig? Tror De, at hundrede velordnede planer, hundrede bestukne vidner, hundrede falske køtere i hælene på mig eller hundrede hykleriske talere, fulde af glatte ord, kan rokke mig? Jeg takker Dem, fordi De har fortalt mig Deres anslag, som jeg nu kan møde. De har ikke med den mand at gøre, som De tror. Prøv mig og husk på, at jeg spytter på Deres smukke ord og sorte handlinger og opfordrer, udfordrer Dem til at gøre det værste, De kan."

Således skiltes de ad for den gang, men det værste var endnu ikke kommet.

60

Faren forøges, og det værste kommer frem.

I stedet for at gå hjem, kastede Ralph sig i den første droske, han så, og lod kusken køre hen til politikontoret i det kvarter, hvor Squeers' ulykker var indtruffet. Han steg ud et kort stykke derfra og gik resten af vejen til fods. Ved at spørge sig for om genstanden for sin bekymring, erfarede han, at han var kommet i rette tid, da Squeers netop nu ventede på en vogn, som han havde bestilt, for at han som gentleman kunne drage i sin otte dages ensomhed.

Efter at have forlangt arrestanten i tale, blev Ralph ført ind i et venteværelse, hvor mr. Squeers af hensyn til sin stilling som skolemand og hans agtbarhed i det hele taget havde fået lov til at tilbringe dagen. Her kunne Ralph ved skæret af et løbende tællelys netop se, at institutbestyreren lå og sov trygt på en bænk i en krog. Et tømt glas stod på et bord foran ham, og dette, sammen med hans sovende tilstand og en stærk lugt af toddy, røbede, at mr. Squeers havde søgt en midlertidig forglemmelse af sin ubehagelige stilling i legemlige styrkningsmidler. Det var ikke nogen let sag at få ham vækket, så tung og hård var hans søvn. Efter at han lidt efter lidt var kommet til besindelse, satte han sig op og stirrede med et meget gult ansigt, en meget rød næse og et meget langt skæg, hvis forenede virkninger forstærkedes af et hvidt, meget blodplettet, smudsigt tørklæde, som han havde bundet om

hovedet, vemodig og tavs på Ralph, indtil han gav sine følelser luft i følgende kraftige sætning:

"Hør, unge knægt, det er dig, der har gjort det, siger jeg."

"Hvad fejler Deres hoved?" spurgte Ralph.

"Å, Deres kontorist, Deres tyveknægt af en skriver har slået det i stykker," svarede Squeers gnavent. "Det er det, der fejler det. Nå, endelig kommer De da?"

"Hvorfor har De ikke sendt bud til mig?" sagde Ralph. "Hvor kunne jeg komme, førend jeg fik at vide, hvad der var i vejen?"

"Min familie!" hikkede mr. Squeers, idet han vendte sine øjne mod loftet. "Min datter, der er i den alder, da alle følelser står i deres fulde blomster – min søn, der er sin families pryd og en henrykt landsbys stolthed – hvilket stød for familien! Squeers'ernes våbenskjold er sønderbrudt, og deres sol gået ned i oceanets vover!"

"De har drukket," sagde Ralph, "og har endnu ikke sovet rusen ud."

"Jeg har ikke drukket Deres skål, gamle pengepuger," svarede Squeers, "altså kommer det ikke Dem ved."

Ralph undertrykte den harme, som institutbestyrerens forandrede og uforskammede væsen vakte hos ham, og spurgte igen, hvorfor han ikke havde sendt bud til ham.

"Hvad kunne det nytte at sende bud til Dem?" svarede Squeers. "Det ville ikke have hjulpet mig stort, at det blev kendt, at jeg var i ledtog med Dem, og De ville ikke tage mod kaution, førend de havde fået nogle flere oplysninger. Følgelig blev jeg sat fast, mens De er frank og fri."

"Det samme vil De være om nogle dage," sagde Ralph med påtaget godmodighed. "Man kan ikke gøre Dem noget."

"Nej, det tror jeg heller ikke, når jeg forklarer, hvorledes det gik til, at jeg kom i lag med dette kadaver, den gamle Slider," svarede Squeers i en ondskabsfuld tone. "Jeg ville ønske, at hun var død og begravet og var stået op igen og blevet dissekeret og hængt op i ståltråde i et anatomisk museum, førend jeg fik med hende at gøre. Men hør nu, hvad han med den pudrede paryk sagde til mig i formiddags: "Arrestant, da De er blevet truffet i selskab med dette fruentimmer. Da De er blevet fundet i besiddelse af dette dokument, og da De sammen med hende var i færd med at tilintetgøre andre og ikke kan give nogen tilfredsstillende forklaring om Dem selv, anholder jeg Dem, for at der kan blive anstillet undersøgelser og tilvejebragt beviser. I den tid kan jeg ikke løslade Dem mod kaution." Men nu kan jeg sige, at jeg kan meddele tilfredsstillende forklaring om mig selv, jeg kan overrække mit instituts program og sige: "Jeg er den Wackford Squeers, som nævnes heri, sir. Jeg er en mand, som kan påberåbe mig de uforkastelige vidnesbyrd om moralitet og retskaffenhed. Er der noget galt ved sagen, er det ikke min skyld. Jeg havde ikke nogen ond hensigt, sir. Jeg vidste ikke, at der var noget galt ved det. Jeg blev brugt af en ven – min ven, mr. Ralph Nickleby fra Golden Square – send bud efter ham, sir, og spørg ham, hvad han har at sige. Han er manden, ikke jeg."

"Hvad var det for et dokument, De havde?" spurgte Ralph, som i øjeblikket ville gå uden om sagen.

"Dokumentet!" svarede Squeers. "Det om Madeline – hvad er det nu, hun hedder. Det var et testamente."

"Hvis testamente, af hvilket indhold, når dateret, hvor meget var der skænket hende?" spurgte Ralph hurtigt.

"Et testamente til fordel for hende, det er alt, hvad jeg ved," svarede Squeers, "og det er mere, end De ville have fået at vide, hvis De havde fået den puster i hovedet. Det var Deres velsignede forsigtighed, der var skyld i, at de fik fingre i det. Havde De ladet mig brænde det og troet mig på mit ord, at det var tilintetgjort, ville det have været en bunke aske på kaminristen, i stedet for at jeg stak det urørt i min lomme."

"Slået over alt," mumlede Ralph og bed sig i fingrene.

"Ak," sukkede Squeers, som groggen og såret i hovedet havde gjort forvirret, "i den yndige landsby Dotheboys i nærheden af Greta Bridge i Yorkshire får ungdommen kost, klæder, bøger, vask og lommepenge, alle nødvendige ting, lærer alle sprog, matematik, ortografi, geometri, astronomi, trigonometri – A-l-t – Alt, hver ting – en sangstemme. F-o-r – For, b-i – bi, forbi, adverbium. M-e-d, med, præposition. S-qu-e-e-r-s, Squeers, substantiv, ungdomsopdrager, summa summarum: alt forbi med Squeers!"

Ved at tage således på veje havde han givet Ralph tid til at fatte sig og at indse, hvor nødvendigt det var at fjerne institutbestyrerens mørke anelser og bringe ham til at tro, at sikkerhed og fordel beroede på, at han iagttog den strengeste tavshed.

"Jeg siger Dem endnu en gang," sagde han, "at man ikke kan gøre Dem noget! De kan udtage en stævning for ulovlig anholdelse og endda tjene penge ved dette. Vi skal finde på en historie for Dem, der kan hjælpe Dem tyve gange ud af en så ubetydelig forlegenhed som denne, og vil man fordre en kaution på tusinde pund for, at De på opfordring møder for retten, skal De få den. Alt, hvad De har at gøre, er at fortie

sandheden. De er lidt fortumlet i hovedet i aften og indser det måske ikke så tydeligt nu, som De senere vil, men således må De bære Dem ad og holde alle Deres sanser samlede, for en forglemmelse kan let gøre skade."

"Åh," sagde Squeers, der snedigt havde set på ham med hovedet på den ene side ligesom en gammel ravn, "så det er det, jeg skal gøre? Nej, hør nu et ord af mig. Jeg vil ingen opdigtede historier have, og jeg vil ikke holde fast ved noget. Mærker jeg, at sagen går mig imod, venter jeg også, at De får Deres part, og det skal jeg nok sørge for, at De kommer til. De har aldrig sagt et eneste ord om fare. Jeg har aldrig samtykket i at lade mig bringe i sådan en klemme og agter ikke at finde mig så roligt i det, som De tror. Jeg har ladet mig lede fra det ene til det andet af Dem, fordi vi ligesom var i en slags kompagni, og fordi De, hvis De ville have været ondskabsfuld, måske kunne have skadet forretningen, men i modsat fald givet mig en hel del at opnå. Nå, går alt, som det skal, så er det jo meget godt, og så kan det være det samme, men hvis ikke, så stiller sagen sig anderledes, og så siger og gør jeg, hvad jeg mener, er det bedste, og det uden at jeg lader mig råde af nogen. Min moralske indflydelse hos drengene," tilføjede Squeers med dybere alvor, "er rystet i sin grundvold. Billeder af mrs. Squeers, min datter og min søn Wackford, alle sammen helt nødlidende, står idelig for mine tanker, ethvert andet hensyn smelter bort og forsvinder over for dem, og det eneste tal i den hele aritmetik, som jeg kender til som mand og fader, er under disse højst sørgelige forhold nummer ét."

Hvor længe mr. Squeers ville være blevet ved at deklamere, eller til hvilken stormende forhandling hans deklamation

kunne have ført, ved ingen. Han blev her afbrudt af en betjent, som skulle ledsage ham, og satte gravitetisk sin hat oven på tørklædet om sit hoved, stak den ene hånd i lommen, tog med den anden betjentens arm og lod sig føre bort.

"Jeg tænkte det nok, siden han ikke sendte mig bud!" tænkte Ralph. "Trods denne karls drukne vrøvl, ser jeg tydeligt, at han har besluttet at vende sig imod mig. Jeg er nu så bastet og bundet, at de ikke alene er slået af skræk, men endog nu, ligesom dyrene i fablen, sparker til mig, skønt der var en tid, og det ikke længere siden end i går, da de var lutter høflighed og føjelighed. Men de skal ikke rokke mig. Jeg giver ikke efter. Jeg viger ikke en tomme!"

Han gik hjem og blev glad, da han hørte husholdersken klage over, at hun var dårlig, idet han derved fik et påskud til at blive alene og sende hende hjem til hendes bolig. Derpå satte han sig ved et eneste lys og begyndte for første gang at tænke over, hvad der var foregået den dag. Han havde hverken spist eller drukket siden den foregående aften og i mange timer næsten uophørlig skyndt sig fra det ene sted til det andet, for ikke at tale om den spænding, hvori han havde været. Han følte sig syg og udmattet, men kunne ikke få andet ned end et glas vand og blev siddende med hovedet på sin hånd uden at hvile eller tænke, men idet han søgte at gøre begge dele, følte han, at mathed og mismod var det eneste, han for øjeblikket havde sans for.

Klokken var næsten ti, da han hørte, at det bankede på døren, men desuagtet blev han siddende, som om han ikke engang kunne fæste sine tanker på det. Der blev banket igen, og han havde flere gange hørt en stemme udenfor sige, at der var lys i vinduet, førend han kunne overtale sig til at rejse sig og gå ned.

"Mr. Nickleby, der er skrækkelige efterretninger til Dem, og jeg er blevet sendt for at bede Dem straks at følge med mig," sagde en stemme, som han syntes at skulle kende. Han holdt hånden over øjnene og så Tim Linkinwater stå på trappen.

"Hvorhen?" spurgte Ralph.

"Hjem til os, jeg har en vogn."

"Hvorfor skulle jeg tage derhen?" spurgte Ralph.

"Spørg mig ikke, men følg med."

"En ny udgave af i dag!" svarede Ralph, idet han lod, som om han ville lukke døren.

"Nej, nej!" udbrød Tim i en indstændig tone. "Det er, for at De skal høre noget, der har sket – noget skrækkeligt, mr. Nickleby, der angår Dem. Tror De, at jeg ville sige det eller komme således, hvis det ikke var tilfældet?"

Ralph iagttog ham skarpere, og da han så, at han virkelig var stærkt bevæget, blev han uvis og vidste ikke, hvad han skulle tro eller sige.

"Det er bedre, at De hører det nu end siden," sagde Tim, "det kan måske få nogen indflydelse på Dem. Følg for Himlens skyld med."

Ralphs halsstarrighed og uvilje ville måske på et andet tidspunkt have modstået enhver opfordring fra denne side, men nu gik han efter et øjebliks betænkning ind efter sin hat og satte sig ind i vognen uden at sige et ord. Tim huskede bagefter det hele tydeligt og sagde ofte, at da Ralph Nickleby gik ind, havde han ved skinnet af lyset, som han havde sat på en stol, set ham vakle og rave som en fuld mand. Han huskede også klart, at da han havde sat sin fod på vogntrinnet, havde han vendt sig om og set på ham med et ansigt, der var så askegråt og vildt, at

han kom til at gyse ved det og næsten blev bange for at følge med. Folk plejede at sige, at Ralph den gang havde haft en eller anden mørk anelse, men hans bevægelse kunne måske med større grund udledes af, hvad han havde oplevet den dag.

Under kørslen herskede den dybeste tavshed. Da de var kommet til deres bestemmelsessted, fulgte Ralph sin fører ind i et værelse, hvor de to brødre var. Han blev så forfærdet, for ikke at sige forbavset, over den stumme medlidenhed med ham, der viste sig i deres og den gamle bogholders væsen, at han knap kunne tale. Da han havde sat sig, lykkedes det ham imidlertid, skønt med afbrudte ord, at få sagt:

"Hvad – hvad mere har De at sige mig, end der – end der allerede er sagt?"

Værelset var gammelt og rummeligt, dårligt oplyst og havde i den ene ende et karnapvindue, foran hvilket der hang et tykt gardin. Da han, mens han talte, vendte sine øjne derhen, forekom det ham, at han kunne skimte skikkelsen af en mand, og i denne formodning blev han bestyrket ved at se, at genstanden bevægede sig ligesom af uro over hans stirren.

"Hvem er det derhenne?" spurgte han.

"En person, der for ikke to timer siden bragte os det budskab, som er grunden til, at vi lod Dem kalde," svarede broder Charles. "Men lad ham blive der til at starte med."

"Flere gåder!" sagde Ralph mat. "Hvad så, sir?"

Idet han drejede hovedet om mod brødrene, blev han nødt til at vende øjnene bort fra vinduet, men førend nogen af dem kunne få sagt et ord, vendte han dem atter derhen. Det var klart, at den usynlige person gjorde ham urolig og ængstelig. Han gentog flere gange denne bevægelse og satte sig til sidst,

som om han var så nervøs, at det var umuligt for ham at vende sig bort fra stedet, idet han mumlede noget om, at han ikke kunne tåle lyset.

Brødrene talte en kort tid afsides med hinanden, og deres væsen viste, at de var stærkt bevægede. Ralph skelede to-tre gange til dem og sagde til sidst med en stærk anstrengelse for at genvinde sin fatning:

"Nå, hvad er det? Er jeg blevet kaldt hjemmefra på denne tid af aftenen, så må der da være grund til det. Hvad har De at sige mig?" Efter et kort ophold tilføjede han: "Er min niece død?"

Han havde anslået en streng, som gjorde det lettere at begynde, og broder Charles vendte sig om og sagde, at det rigtignok var et dødsfald, de ville underrette ham om, men at hans niece var rask.

"De vil vel ikke fortælle mig," sagde Ralph, idet der kom et glimt i hans øjne, "at hendes broder er død? Nej, det ville være for godt. Det ville være for velkommen en nyhed."

"Skam Dem, De forhærdede, unaturlige mand," udbrød den anden broder med varme. "Forbered Dem på en efterretning, der må bringe selv Dem til at gyse og skælve, hvis der er gnist af menneskelig følelse i Dem. Hvis vi nu fortalte Dem om en stakkels, ulykkelig knægt, et barn i alt, undtagen i det, at han aldrig har kendt ømme kærtegn – et uskyldigt, kærligt væsen, der aldrig har fornærmet eller forurettet Dem, men som De lod Deres ondskab og had mod Deres nevø gå ud over, idet De benyttede ham til at hævne Dem på denne nevø – hvis vi fortalte Dem, at dette stakkels væsen er blevet tilintetgjort ved Deres forfølgelse og ved al den elendighed og mishandling, han har måttet udstå, og er gået hen for at fortælle sin sørgelige

historie der, hvor De visselig vil blive krævet til regnskab for den?"

"Hvis De fortæller mig, at den dreng er død," sagde Ralph ivrigt, "tilgiver jeg Dem alt andet. Hvis De fortæller mig, at han er død, er jeg i Deres gæld for livstid. Han er død! Jeg kan se det på Deres ansigt. Hvem triumferer så? Er det Deres rædsomme budskab, er det Deres skrækkelige efterretning? De ser, hvilket indtryk det gør på mig. De gjorde vel i at lade mig kalde. Jeg ville gå hundrede mil på mine fødder gennem dynd og mørke for at høre denne efterretning netop i dette øjeblik."

Selv da kunne Ralph, hvor overvældet han end var af sin vilde glæde, se på de to brødres ansigter, at der i deres rædsel og afsky blandede sig noget af den ubeskrivelige medlidenhed med ham, som han før havde bemærket.

"Og det var ham, der bragte Dem dette budskab?" sagde Ralph og pegede på vinduesfordybningen. "Og han sad der utvivlsomt for at se mig nedbøjet og overvældet? Sig ham, at jeg vil være ham en fæl torn i øjet mangen en kommende dag, og jeg siger Dem, at De endnu ikke kender ham, og at De vil angre den dag, da De fattede medlidenhed med denne landstryger."

"De antager mig for Deres nevø," sagde en hul, modfalden stemme. "Det ville være bedre både for Dem og for mig, hvis jeg var det."

Skikkelsen, som han dunkelt havde skimtet, rejste sig og trådte langsomt frem. Han fo'r tilbage. Han så, at han stod over for, ikke Nicholas, som han havde troet, men Brooker. Ralph mente ikke at have nogen grund til at være bange for denne mand, men den bleghed, som havde vist sig i hans ansigt, da han gik ud den aften, overfaldt ham nu igen. Han skælvede, og

hans stemme dirrede, mens han med øjnene fæstet på Brooker sagde:

"Hvad bestiller den karl her? Ved De, at han er en straffefange – en forbryder – en tyv?"

"Hør, hvad han har at sige Dem – å, mr. Nickleby, hør, hvad han har at sige Dem, han være så, hvad han vil," udbrød brødrene med en sådan alvor, at Ralph stirrede atter mekanisk på ham.

"Den knægt," sagde manden, "som disse herrer nævnte –"

"Den knægt," gentog Ralph og stirrede på ham med et intetsigende blik.

"Ham jeg så ligge død og kold på sit leje, og som nu hviler i sin grav –"

"Som nu hviler i sin grav," gentog Ralph som i søvne.

Manden så op og foldede højtideligt hænderne.

"– var Deres eneste søn, så sandt hjælpe mig Gud!"

Der var dødsstille, da Ralph satte sig ned og trykkede hænderne mod sine tindinger. Efter et minuts forløb tog han dem bort igen, men aldrig har man set et levende menneske med et så forvredet ansigt, som hans nu var. Han blev ved at stirre på Brooker, men han sagde ikke et ord eller gjorde den mindste bevægelse.

"Jeg vil ingen undskyldninger gøre for mit eget vedkommende. Det er jeg for længe siden ude over. Når jeg fortæller, at jeg blev hårdt behandlet og måske drevet til at handle mod min natur, gør jeg det kun, fordi det hører med til min fortælling, men ikke for at sætte mig selv i et bedre lys. Jeg er et brødefuldt menneske."

Han standsede, ligesom for at huske sig om, og idet han så bort fra Ralph og henvendte sig til brødrene, fortsatte han i en dæmpet tone:

"Blandt dem, der tidligere havde forretninger med denne mand, – det kan nu være omtrent en snes år siden – var der en rå, fordrukken rævejæger, som havde sat sin egen formue over styr og havde lyst til ligeledes at ødelægge sin søsters. De var forældreløse, og hun boede hos ham og styrede hans hus. Jeg ved ikke, om det oprindelig var for at skaffe sig indflydelse og for at forføre det unge fruentimmer, men han –" her pegede han på Ralph, – "plejede at tage temmelig ofte ned til huset i Leicestershire og opholde sig der flere dage ad gangen. Manden og han havde haft mange forretninger med hinanden, og han rejste måske derned for at lappe på sin klients sager, der var i en mådelig forfatning. Damen var smuk og berettiget til en stor formue. I tidens løb giftede han sig med hende. Den samme vindesyge, som bevægede ham til at indgå dette ægteskab, fik ham også til at holde det strengt hemmelig; ved en bestemmelse i hendes faders testamente var det nemlig fastsat, at hvis hun giftede sig uden sin broders samtykke, skulle formuen gå over til en anden gren af familien. Broderen ville ikke give sit samtykke, hvis søsteren ikke betalte ham ordentligt for det; mr. Nickleby ville ikke finde sig i dette offer og blev derfor ved at holde ægteskabet hemmeligt i håb om, at broderen skulle knække halsen eller dø på en anden måde. Denne gjorde ingen af delene, og imidlertid blev en søn frugten af dette hemmelige ægteskab. Barnet blev sat i pleje langt borte. Moderen så det kun et par gange i al hemmelighed, og faderen så det ikke for at undgå at vække mistanke – så begærlig var

han efter pengene, som han nu syntes at have så godt som i sine hænder, da hans svoger var meget syg og dag for dag blev svagere. Broderen holdt det gående i nogen tid, mr. Nicklebys kone opfordrede ham idelig til at offentliggøre ægteskabet, men han afslog det bestemt. Hun blev alene ude på landet uden anden omgang end støjende, fordrukne jægere. Han boede i London og varetog sine forretninger. Det kom til heftige skænderier og gensidige beskyldninger imellem dem, og efter at de havde været gift i syv år, og netop som broderens død nogle uger senere ville have jævnet det hele, løb hun bort med en ung mand."

Her tav han, men Ralph rørte sig ikke, og brødrene gav tegn til, at han skulle blive ved.

"Da var det, at jeg af hans egen mund erfarede dette forhold, som ikke længere var nogen hemmelighed, da broderen og andre kendte det; han meddelte mig det, fordi han behøvede mig. Han forfulgte flygtningene – nogle siger for at tjene penge ved sin kones skændsel, men, efter hvad jeg tror, for at hævne sig, da dette lå lige så meget i hans karakter, ja måske mere. Han fandt dem ikke, og kort efter døde hun. Jeg ved ikke, om han havde begyndt at tro, at han kunne fatte godhed for barnet, eller om det var, fordi han ville være vis på, at det ikke skulle falde i moderens hænder, men førend han rejste, pålagde han mig at bringe det til ham, og det gjorde jeg."

Han talte i en endnu mere ydmyg tone og ganske sagte, idet han pegede på Ralph, mens han gik videre.

"Han havde behandlet mig slet – grusomt – da jeg for ikke længe siden mødte ham på gaden, mindede jeg ham om hvorledes, og jeg hadede ham. Jeg bragte drengen hjem til hans

eget hus og indkvarterede ham på kvisten. Forsømmelse havde gjort ham meget sygelig, og jeg var nødt til at tilkalde en læge, som sagde, at han måtte flyttes til en sundere luft, da han ellers ville dø. Det, tror jeg, vakte først tanken om det hos mig, og jeg udførte den. Faderen havde været borte i seks uger, og da han kom tilbage, fortalte jeg ham, at drengen var død og begravet. Måske blev han skuffet i en eller anden plan, eller måske rørte der sig en naturlig følelse hos ham, men det gik ham nær, og jeg blev bestyrket i mit anslag om engang i tiden at åbenbare hemmeligheden og bruge den som et middel til at aftvinge ham penge. Som de fleste andre havde jeg hørt tale om institutterne i Yorkshire, og jeg bragte drengen til en mand, der hed Squeers; og lod ham blive hos ham under navn af Smike. Jeg betalte for ham i seks år uden i al den tid at sige det mindste om hemmeligheden. Jeg havde imidlertid forladt hans faders tjeneste, efter atter at være blevet dårligt behandlet og kommet i uenighed med ham. Jeg blev deporteret og var næsten otte år borte, men så snart jeg kom hjem igen, rejste jeg lige ned til Yorkshire, hvor jeg ved aftenstid listede ind i landsbyen, og ved at forhøre mig om instituttet erfarede jeg, at drengen var løbet bort med en ung mand af samme navn som hans fader. I London opsøgte jeg hans fader og bad ham om en lille understøttelse, for at jeg kunne friste livet, men han afviste mig med trusler. Derpå opsøgte jeg hans skriver. Ved at vise ham, at der var gode grunde for ham til at have fortrolighed til mig, erfarede jeg, hvad der gik for sig, og da sagde jeg ham, at drengen ikke var en søn af den mand, der påstod at være hans fader. I al denne tid havde jeg ikke set drengen, men nu erfarede jeg, at han var meget syg, og hvor han var. Jeg rejste

derned for om muligt at genkalde mig i hans erindring og få mine udsagn bekræftet. Jeg traf ham uventet, men førend jeg kunne få et ord sagt, kendte han mig – han havde god grund til at huske mig, stakkels fyr – og selv om jeg havde set ham i Indien, turde jeg have svoret min ed på, at det var ham, så tydeligt genkendte jeg det ynkelige ansigt, jeg havde set hos det lille barn. Efter nogle dages vaklen henvendte jeg mig til den unge mand, til hvis varetægt han var betroet, og erfarede, at han var død. Den unge Nickleby ved, hvor hurtigt han genkendte mig, hvor ofte han havde beskrevet mig, og at han havde fortalt ham om et kvistkammer, der er det samme, som endnu findes i hans faders hus. Dette er min forklaring. Jeg forlanger at blive stillet ansigt til ansigt med institutbestyreren, og jeg skal da godtgøre, at min fortælling kun er alt for sand."

Næppe havde han talt ud, førend lampen, der stod på bordet tæt ved Ralph og var den eneste i værelset, faldt på gulvet, så at der blev ganske mørkt. Der opstod en ubetydelig forvirring, mens der blev hentet lys. Tiden, som gik med dette, var for intet at regne, men da der kom lys, var Ralph Nickleby borte.

De gode brødre og Tim Linkinwater drøftede i nogen tid sandsynligheden af hans tilbagekomst, og da det viste sig, at han ikke kom, ville de ikke lade ham kalde tilbage. De huskede imidlertid på, hvor tavs og ubevægelig han havde siddet hele tiden, og da de tænkte, at han måske kunne være syg, besluttede de, skønt det var meget sent, at sende et bud til hans hus under et eller andet påskud. Da de fandt, at Brooker, som de ikke ville lade gå uden at have hørt hans ønsker, kunne gavne dem i så henseende, blev de enige om at udføre denne beslutning, førend de gik til ro.

61

Hvori Nicholas og hans søster forspilder alle verdenskloge og forstandige menneskers gode mening.

Morgenen efter at Brooker havde aflagt sin tilståelse, kom Nicholas tilbage til sit hjem. Sammenkomsten mellem ham og hans slægtninge gik ikke af uden stærk bevægelse på begge sider. Af hans breve var de blevet underrettet om, hvad der var foregået, og foruden at hans sorg var deres, sørgede de med ham over den, hvis forladte og hjælpeløse tilstand først havde gjort krav på deres medlidenhed, og hvis trofaste hjerte og taknemmelige, inderlige natur for hver dag havde gjort ham mere og mere dyrebar for dem.

"Ak," sagde mrs. Nickleby, idet hun tørrede sine øjne og hulkede, "jeg har mistet den bedste, mest tjenstvillige og opmærksomste skabning, jeg nogen sinde har kendt – naturligvis med undtagelse af dig, kære Nicholas, Kate og jeres salig fader og den skikkelige amme, som løb bort med linnedet og de tolv små gafler. Han var et af de omgængeligste, godmodigste, taknemmeligste og trofasteste væsener, der nogen sinde har levet. At gå ud i haven nu, som han var så stolt af, eller ind i hans værelse og se det fuldt af så mange af de små indretninger til vor bekvemmelighed, som han holdt så meget af at lave og så godt forstod at lave og mindst tænkte på, at han ikke skulle få færdige – det kan jeg ikke holde ud, nej jeg kan

virkelig ikke. Ak, det er en stor prøvelse for mig, en meget stor prøvelse! Det vil være dig en trøst, kære Nicholas, i din sidste stund at huske på, hvor blid og god du var imod ham – og det samme vil det være for mig, når jeg tænker på, hvor gode venner vi altid var, og hvor meget han altid holdt af mig, den stakkel! Det var så naturligt, at du var ham hengiven, min søn, og at du har taget dig hans død så nær. Man behøver jo kun at se, hvor forandret du er blevet, for at fatte det, men hvilke mine følelser er, det ved ingen, det kan ingen vide, det er aldeles umuligt!"

Mens mrs. Nickleby med største oprigtighed gav sin sorg luft ved på sin ejendommelige måde at stille sig selv i spidsen, var hun ikke den eneste, der nærede sådanne følelser. Skønt Kate var vant til at glemme sig selv, hvor det gjaldt om at tage hensyn til andre, kunne hun dog ikke undertrykke sin sorg. Madeline var ikke mindre bevæget, og den trofaste, redelige lille miss La Creevy, der, mens Nicholas havde været borte, var kommet til dem og ikke havde gjort andet end trøste og opmuntre dem alle, så ikke så snart Nicholas træde ind ad døren, førend hun satte sig på trappen, brast i en strøm af tårer og ville i lang tid ikke lade sig trøste.

"Det gør mig så ondt," udbrød den stakkels dame, "at se Nicholas komme alene tilbage. Jeg kan ikke lade være at tænke på, hvor meget han selv må have lidt, og det ville ikke smerte mig så dybt, hvis han var lidt mere nedbøjet, men han bærer det så mandigt."

"Men det bør jeg jo," sagde Nicholas, "ikke sandt?"

"Jo, jo," svarede hun, "og Gud velsigne Dem, fordi De er så god. Men for en enfoldig sjæl som mig synes dette ved første

øjekast kun at være en kummerlig løn for alt, hvad De har gjort."

"Nej," svarede Nicholas, "hvilken bedre løn kunne jeg vel få end bevidstheden om, at hans sidste dage var fredelige og lykkelige, og mindet om, at jeg var hans stadige ledsager og ikke blev hindret i at være ved hans side, hvad hundrede omstændigheder kunne have forbudt mig?"

"Ja, det er sandt," hulkede miss La Creevy, "og jeg er en utaknemmelig, syndig lille tosse."

Dermed gav den gode sjæl sig på ny til at græde og forsøgte at smile, idet hun bestræbte sig for at fatte sig. Smilet og gråden, der således pludselig mødtes, kæmpede en tid lang om herredømmet med uafgjort udfald, og miss La Creevy blev hysterisk. Da de alle var nogenlunde rolige og fattede, gik Nicholas, der trængte til hvile efter sin lange rejse, op på sit værelse, hvor han kastede sig påklædt på sin seng og faldt i en tryg søvn. Da han vågnede, så han Kate sidde ved sengen, og idet han slog øjnene op, bøjede hun sig over ham for at kysse ham.

"Jeg kom for at sige dig, hvor glad jeg er ved at se dig hjemme igen."

"Og jeg kan ikke sige dig, Kate, hvor glad jeg er ved at se dig."

"Vi har længtes så meget efter dig," sagde Kate, "moder og jeg og – Madeline."

"I dit sidste brev skrev du, at hun nu var fuldstændig rask," sagde Nicholas temmelig hastigt og rødmede. "Er der ikke blevet talt om, hvilke planer brødrene har med hende, mens jeg har været borte?"

"Ikke et ord," svarede Kate. "Jeg kan ikke uden sorg tænke på at skilles fra hende, og du, Nicholas, du ønsker det vist ikke

heller?"

Nicholas rødmede igen, og idet han satte sig ved siden af sin søster på en lille sofa ved vinduet, sagde han:

"Nej, Kate, nej, det gør jeg ikke. For alle andre bør jeg søge at skjule mine sande følelser, men til dig vil jeg sige, at – kort og tydeligt, Kate – at jeg elsker hende."

Kates øjne lyste, men, idet hun ville gøre en bemærkning, lagde Nicholas sin hånd på hendes arm og fortsatte:

"Ingen andre end du må få dette at vide, og hun mindst af alle – aldrig, skønt aldrig er en lang tid. Ind imellem søger jeg at forestille mig, at den tid kan komme, da jeg som ærlig mand kan sige hende det, men det ligger så langt borte, i en så fjern fremtid, der må forløbe mange år, førend den kommer, og hvis det nogen sinde sker, vil jeg være så forskellig fra, hvad jeg nu er, og i den grad have overlevet min ungdom og mit sværmeri – skønt ikke min kærlighed til hende – at jeg endog nu indser, hvor tomme alle sådanne forhåbninger må være, og hellere prøver på selv at knuse dem og få smerten overstået, end lade tiden trække dem ud og gemme skuffelser til mig. Nej, Kate. I min fraværelse har jeg i den stakkel, som nu er borte, set endnu et eksempel på de to ædle brødres højmodige gavmildhed. Så vidt det står til mig, vil jeg fortjene den, og har jeg end tidligere vaklet i min pligt imod dem, har jeg nu besluttet strengt at opfylde den og gøre enhver yderligere fristelse umulig for mig."

"Før du går videre, kære Nicholas," sagde Kate, "må du høre, hvad jeg har at sige dig. Det var derfor, jeg kom, men jeg turde ikke. Dog, hvad du nu har sagt, giver mig nyt mod."

Der var noget i hendes væsen, som forberedte Nicholas på, hvad der ville komme. Kate søgte at tale, men kunne ikke for

gråd.

"Nå, du tossede pige," sagde Nicholas, "vær en kvinde, Kate. Jeg tror at vide, hvad du vil betro mig. Det angår mr. Frank, ikke sandt?"

Kate lagde sit hoved på hans skulder og svarede hulkende: "Ja."

"Og han har måske i min fraværelse tilbudt dig sin hånd," sagde Nicholas. "Er det det? – Ja. Nå, nå, du ser, det er ikke så vanskeligt at fortælle mig det. Han har altså tilbudt dig sin hånd?"

"Som jeg afslog," sagde Kate.

"Ja, men hvorfor?"

"Jeg sagde ham," svarede hun med skælvende stemme, "alt, hvad du, som jeg siden har erfaret, havde sagt moder, og skønt jeg ikke kunne skjule for ham og heller ikke kan skjule for dig, at det var en smerte og stor prøvelse, sagde jeg ham det dog bestemt og bad ham ikke at besøge os oftere."

"Det ligner min egen, retskafne Kate!" sagde Nicholas og trykkede hende til sit bryst. "Jeg vidste nok, at du ikke ville handle anderledes."

"Han søgte at rokke min beslutning," sagde Kate, "og påstod, at han ville ikke alene underrette sine onkler om det skridt, han havde gjort, men også meddele dig det, når du kom hjem. Jeg var bange for," tilføjede hun, idet hendes fatning svigtede hende, "at jeg ikke stærkt nok har udtalt, hvor dybt jeg påskønner så uegennyttig en kærlighed, og hvor inderligt jeg beder for hans lykke i fremtiden. Taler I sammen, kunne – kunne jeg ønske, at han fik det at vide."

"Og kunne du tro, Kate, at jeg, efter at du har bragt et sådant offer, kunne gyse tilbage for, hvad jeg anser for min pligt?" spurgte Nicholas ømt.

"Nej, ikke hvis din stilling var den samme, men –"

"Men den er den samme" afbrød Nicholas hende, "vel er Madeline ikke nogen nær slægtning af vore velgørere, men hun er nøje knyttet til dem ved næsten lige så dyrebare bånd, og da hendes historie blev mig betroet, var det især, fordi de havde ubetinget tillid til mig og antog mig for at være tro som guld. Hvor lavt ville det ikke derfor være af mig at benytte mig af de omstændigheder, som har ført hende herhen, og søge at vinde hendes kærlighed, når udfaldet af det, hvis det lykkedes, måtte blive, at brødrene skuffedes i deres inderlige ønske om at sørge for hende som for deres eget barn! Jeg ville da synes at have bygget min lykke på deres medlidenhed med den unge pige, som jeg så skammeligt og uværdigt havde forledet ved at benytte hendes taknemmelighed og varme hjerte til min egen fordel og spekulere i hendes ulykke. Jeg er ikke vis på, om jeg ikke allerede har handlet urigtigt, og i dag vil jeg uforbeholdent og utvetydigt sige mr. Cheeryble mine grunde og bede ham sørge for, at den unge dame kan finde ly under et andet tag."

"I dag? Så snart?"

"Jeg har tænkt på det i flere uger, og hvorfor skulle jeg opsætte det? Når det optrin, jeg nylig har oplevet, har lært mig at overveje min pligt og vakt en levende bevidsthed om den hos mig, hvorfor skulle jeg da vente, til indtrykket er kølnet? Du vil vist ikke fraråde mig det, Kate, vel?"

"Men du kan jo blive rig," sagde Kate.

"Jeg kan blive rig," gentog Nicholas med et sørgmodigt smil, "ja, og jeg kan blive gammel. Men rige eller fattige, gamle eller unge vil vi to altid være de samme for hinanden, og deri ligger vor trøst. Hvad gør det, om vi kun har ét hjem? Det kan aldrig være ensomt for dig og mig. Hvad gør det, om vi bliver vore første indtryk så tro, at vi ikke kan modtage andre? Det er kun et led mere i den stærke kæde, som knytter os til hinanden. Det synes kun at være som i går, at vi var legekammerater, Kate, og det vil kun synes at være som i morgen, når vi er blevet adstadige, gamle mennesker og skuer tilbage på disse sorger, ligesom vi nu skuer tilbage på vor barndoms sorger og med vemodig glæde mindes den tid, da de kunne røre os. Måske vil vi, når vi som gamle taler om de dage, da vor gang var lettere og vort hår ikke gråt, endog kan føle os taknemmelige for de prøvelser, der gjorde os så kære for hinanden og ledede vort liv i den retning, som vi da har tilbagelagt så fredeligt og lykkeligt. Og når vore yngre omgivelser – unge som du og jeg nu, Kate – lærer vor historie at kende, vil de søge medfølelse hos os og betro deres sorger til broderen, den gamle pebersvend, og søsteren, den gamle jomfru."

Kate smilede gennem tårer, mens Nicholas opridsede denne skildring, men det var ikke sorgens tårer, selv om de blev ved at flyde, efter at han var holdt op med at tale.

"Har jeg ikke ret, Kate?" spurgte han efter et kort ophold.

"Jo fuldstændig, og jeg kan ikke sige dig, hvor glad jeg er over at have handlet, som du ønskede."

"Og du fortryder det ikke?"

"N-n-nej," svarede Kate frygtsomt, idet hun lod sin lille fod følge et mønster i gulvtæppet. "Jeg fortryder naturligvis ikke at

have gjort, hvad der var rigtigt og hæderligt, men det gør mig ondt, at det overhovedet er hændt – i det mindste smerter det mig stundom, og stundom så – jeg ved ikke, hvad jeg siger. Jeg er kun en svag pige, Nicholas, og det har gjort et meget stærkt indtryk på mig."

Det er intet praleri at påstå, at hvis Nicholas i dette øjeblik havde haft ti tusinde pund, ville han i sin ædelmodige kærlighed til ejerinden af de blussende kinder og nedslagne øjne havde givet dem bort til sidste skilling for at sikre hendes lykke. Men alt, hvad han nu kunne gøre, var at trøste og berolige hende med venlige ord, og disse ord var så fulde af ømhed og opmuntring, at stakkels Kate slyngede sine arme om hans hals og lovede ikke at græde mere.

"Hvilken mand," tænkte Nicholas med stolthed, mens han kort efter begav sig til brødrenes hus, "ville ikke føle sig tilstrækkelig belønnet for ethvert offer ved den lykke at besidde et hjerte som dette. Når hjerter ikke lå så let og guld og sølv så tungt i vægtskålen, ville det være ubetaleligt. Frank har penge og trænger ikke til flere. Hvor kunne de købe ham en skat som Kate? Og dog mener man, at den rige ved et ulige ægteskab bringer et stort offer, og den uformuende gør en god handel! Men jeg tænker som en elsker eller som en tosse, hvad der måske er et og det samme."

"God dag, mr. Nickleby!" udbrød Tim Linkinwater, da han lidt senere trådte ind til ham. "Gud velsigne Dem! Hvorledes har De det? Godt? Sig, at De har det rigtig godt og aldrig har haft det bedre – skynd Dem!"

"Ja, rigtig godt," sagde Nicholas.

"Men De ser mig dog noget træt ud nu, når jeg tager Dem nærmere i øjesyn. Tys! Der er han, kan De høre ham? Det var Dick, droslen. Han har ikke været sig selv, mens De har været borte. Han kan ikke undvære Dem, men holder lige så meget af Dem som af mig."

"Dick måtte ikke være nær så klog, som jeg anser ham for, hvis han fandt mig halvt så værdig til sin opmærksomhed som Dem," svarede Nicholas.

"Hør, ved De hvad," sagde Tim, der stod i sin yndlingsstilling og pegede op på buret med sin pen, "det er en højst mærkværdig egenskab ved den fugl, at de eneste mennesker, den bryder sig om, er mr. Charles, mr. Ned og Dem og mig."

Her standsede Tim og så vist på Nicholas, hvorpå han gentog: "og Dem og mig," og derpå så han atter på Nicholas og sagde, idet han trykkede hans hånd: "Jeg duer ikke til at skjule, hvad der ligger mig på hjerte. Jeg ville ikke have spurgt Dem om det, men jeg vil så gerne høre noget nærmere om den stakkels knægt. Talte han nogen sinde om brødrene Cheeryble?"

"Ja," svarede Nicholas, "mange, mange gange."

"Det var ret af ham," sagde Tim og tørrede sine øjne, "det var meget rigtigt af ham."

"Og han nævnte ligeledes snese gange Deres navn, og bad mig ofte bringe mr. Linkinwater hans hilsen."

"Nej, nej, gjorde han virkelig?" udbrød Tim formelig hulkende. "Den stakkel! Jeg ville ønske, at vi kunne få ham begravet her i byen. Der er ikke mage til begravelsesplads i hele London som den lille på den anden side af torvet – der er købmandshuse rundt omkring den, og i godt vejr kan man se

bøgerne og pengekasserne gennem de åbne vinduer. Og han sendte mig sin hilsen, gjorde han? Sin hilsen!"

Tim blev så overvældet af dette tegn på hengivenhed, at han var aldeles ude af stand til at fortsætte samtalen, hvorfor Nicholas listede sig hen til broder Charles' værelse. Om han end hidtil havde bevaret sin fasthed, så havde det været med en anstrengelse, som havde voldt ham ikke ringe smerte, men den gode gamle mands varme modtagelse, hjertelige væsen og uforstilte deltagelse gik ham til hjertet, og ingen indre kamp kunne hindre ham i at røbe det.

"Nå, nå, min kære ven," sagde den venlige købmand, "vi må ikke være så nedslåede, nej, nej. Vi må lære at finde os i modgang og huske på, at endog døden indeholder mange kilder til trøst. For hver dag, den stakkels knægt havde levet længere, ville han være blevet mere uskikket for verden og ulykkelig over sine egne mangler. Det er bedre, som det er, kære ven. Ja, ja, det er bedre, som det er."

"Alt dette har jeg tænkt mig, sir," svarede Nicholas, "og jeg erkender det, forsikrer jeg Dem."

"Det er godt," svarede mr. Cheeryble, der trods alle sine trøstegrunde var lige så bevæget som den gamle skikkelige Tim, "det er godt. Hvor er min broder Ned? Tim Linkinwater, hvor er min broder Ned?"

"Gået ud med mr. Trimmers for at få den ulykkelige mand på hospitalet og skaffe et fruentimmer, der kan passe hans børn," svarede Tim.

"Min broder Ned er en prægtig fyr, en stolt fyr!" udbrød broder Charles, idet han lukkede døren og vendte tilbage til

Nicholas. "Han vil blive inderligt glad ved at se Dem. Vi har talt om Dem hver dag."

"Oprigtig talt, sir, glæder det mig at træffe Dem alene," sagde Nicholas med en naturlig tøven, "for jeg har noget at sige Dem. Kan De skænke mig nogle minutter?"

"Ja vist," svarede broder Charles, idet han så forventningsfuldt på ham. "Tal, kære ven."

"Jeg ved knapt, hvor eller hvorledes jeg skal begynde," sagde Nicholas. "Hvis noget menneske har haft grund til at være gennemtrængt af kærlighed eller ærbødighed for en anden, af en hengivenhed, der ville gøre det strengeste arbejde for hans skyld til fryd og glæde, og nære så taknemmelige erindringer, at de måtte vække al den iver og troskab, hans natur ejede, så er det mig, som nærer og bør nære disse følelser for Dem."

"Jeg tror Dem," sagde den gamle herre, "og glæder mig over det. Jeg har aldrig tvivlet og vil aldrig tvivle om det."

"Deres venlighed," sagde Nicholas, "giver mig mod til at tale videre. Da De indviede mig i Deres fortrolighed og sendte mig til miss Bray, burde jeg have sagt Dem, at jeg for længe siden havde set hende, at hendes skønhed havde gjort et indtryk på mig, som jeg ikke kunne udslette. Jeg sagde Dem det ikke, fordi jeg nærede det forfængelige håb, at jeg kunne overvinde min svaghed og kun tage hensyn til min pligt imod Dem."

"Mr. Nickleby," sagde broder Charles, "De krænkede ikke den tillid, jeg viste Dem. Det er jeg overbevist om."

"Nej," svarede Nicholas med fasthed, "det gjorde jeg ikke. Skønt jeg mærkede, at selvbeherskelse og tvang med hver dag blev mere nødvendig og samtidig mere vanskelig, optrådte jeg ikke anderledes, end jeg ville have gjort, hvis De havde været til

stede. Men nu føler jeg, at den daglige omgang med denne yndige pige er farlig for min sindsro og for de beslutninger, jeg straks i begyndelsen fattede og har holdt. Kort sagt, jeg kan ikke stole på mig selv og beder Dem ufortøvet at lade den unge dame komme bort fra min moder og søster. For enhver anden end mig selv – for Dem, der tager hensyn til den umådelige kløft mellem mig og den unge dame, som nu er Deres myndling, og som De særligt tager Dem af – må kun tanken om, at jeg kunne elske hende, være en utrolig letsindighed. Jeg ved, at det må være sådan. Men hvem kan se hende, således som jeg har set hende, og hvem kan kende hendes livs historie uden at elske hende? Jeg har ingen anden undskyldning, og da jeg ikke kan undgå denne fristelse eller undertrykke denne lidenskab, så længe jeg ser hende, bønfalder jeg Dem om at fjerne hende og overlade til mig at glemme hende!"

"Mr. Nickleby," sagde den gamle mand efter et ophold, "De kan ikke gøre mere. Det var urigtigt af mig at udsætte en ung mand for denne prøvelse, da jeg burde have forudset, hvad der ville ske. Tak skal De have. Madeline skal komme bort."

"Vil De vise mig den godhed aldrig at meddele hende denne tilståelse, for at hun kan tænke på mig med agtelse?"

"Det lover jeg Dem," sagde mr. Cheeryble. "Men var dette alt, hvad De havde at sige mig?"

"Nej, det var ikke," svarede Nicholas og så på ham.

"Resten ved jeg," svarede mr. Cheeryble, åbenbart meget lettet ved dette raske svar. "Hvornår fik De det at vide?"

"I morges, da jeg kom hjem."

"Og De anså det for Deres pligt at komme til mig og sige mig, hvad Deres søster har meddelt Dem?"

"Ja," sagde Nicholas, "skønt jeg kunne have ønsket først at have talt med mr. Frank."

"Frank var hos mig i aftes," svarede den gamle. "De har handlet rigtigt, meget rigtigt, og jeg takker Dem."

Om dette punkt udbad Nicholas sig tilladelse til at tilføje nogle ord. Han vovede at håbe, at intet af, hvad han havde sagt, ville fjerne Kate og Madeline fra hinanden. De havde fattet en sådan hengivenhed for hinanden, at det ville være en stor sorg for dem at skilles, og det ville gøre ham meget ondt, hvis han skulle være den ulykkelige årsag til det. Når alle disse ting var glemt, håbede han, at Frank og han fremdeles ville være venner, og at ingen ord eller tanker om hans beskedne hjem eller om hende, som var godt tilfreds med at dele hans simple kår med ham, skulle forstyrre den gode forståelse imellem dem.

På alt dette hørte broder Charles i dyb tavshed, mens han sad således, at Nicholas ikke kunne se hans ansigt. Han talte heller ikke som ellers, men underlig stift og forlegent. Nicholas var bange for at have gjort ham vred.

"Nej – nej," sagde han, "han havde handlet fuldstændig rigtigt," men det var også alt.

"Frank er en letsindig, tosset fyr," sagde han, efter at Nicholas havde tiet i nogen tid, "en meget letsindig og tosset fyr. Jeg skal sørge for, at dette straks bliver ordnet. Lad os ikke tale mere om denne sag, det er mig meget pinligt. Kom til mig om en halv time. Jeg har mærkelige ting at fortælle Dem. Deres onkel har bestemt, at De skal komme til ham i eftermiddag sammen med mig."

"Komme til ham? Sammen med Dem, sir?" udbrød Nicholas.

"Ja, sammen med mig," svarede den gamle. "Kom igen om en halv time, så skal jeg fortælle Dem mere."

Nicholas kom til den bestemte tid og erfarede da alt, hvad der var hændt den foregående dag, samt alt, hvad man vidste om den mellem Ralph og brødrene aftalte sammenkomst. For bedre at kunne forstå dette, vil det være nødvendigt at vende om og følge Ralph på hans vandring fra brødrenes hus.

62

Ralph træffer en sidste aftale – og holder den.

Ralph sneg sig ud af huset og luskede af som en tyv. Han følte sig for med hænderne, da han var kommet ud på gaden, som om han var blind, og så sig ofte tilbage, som om han blev forfulgt af nogen, der ville udfritte eller opholde ham.

Det var mørkt, og en kold blæst drev med rasende fart skyerne af sted. Der var én sort, skummel masse, som syntes at forfølge ham, ikke med den samme vilde jagen som de andre, men langsomt og hemmeligt. Han så sig ofte om efter den og standsede mere end en gang for at lade den komme forbi, men når han igen gik videre, var den stadig bag ved ham og bevægede sig langsomt og sørgelig som et spøgelsesagtigt ligfølge.

Han skulle forbi en fattig, simpel kirkegård – et stygt sted, der lå nogle fod højere end gaden, og var skilt fra den ved en lav mur og et jerngitter. Et stinkende, usundt, råddent sted, hvor græsset og ukrudtet med deres smuds syntes at vise, at de var fremspiret af fattiglemmers lig og havde slået rødder i grave, hvis beboere var blevet opfostret i uhumske gårde og forsultne brændevinskipper. Og her lå de skilt fra de levende ved en smule jord og et bræt eller to. Her lå de tykt og tæt i en stor og smudsig klynge. Her lå de side om side med livet, ikke dybere end de menneskemassers fødder, som hver dag strømmede dem forbi, og stablet op så højt som til halsen af dem. Her lå de,

en gyselig familie, alle disse hedengangne brødre og søstre til den rødmossede præstemand, der forrettede sin tjeneste så hurtigt, når de blev gemt i jorden!

Da Ralph gik forbi, faldt det ham ind, at han for længe siden havde været medlem af en jury, som havde holdt ligskue over en mand, der havde skåret halsen over på sig og var blevet begravet på dette sted. Han kunne ikke forklare sig, hvorledes han nu kom til at huske på det, da han så ofte var gået der forbi uden at have tænkt på ham, men det var tilfældet, og idet han standsede og tog fat i jerngitteret, kiggede han indenfor og spekulerede på, hvor den mands grav vel kunne være.

I dette øjeblik kom nogle fulde folk syngende og støjende hen mod ham, fulgt af andre, som gjorde dem forestillinger og opfordrede dem til at gå roligt hjem. De var lystige, og en af dem, en lille skarp, pukkelrygget mand, begyndte at danse. Det var en pudsig, fantastisk skikkelse, og de andre lo. Ralph selv blev munter og istemte latteren, hvorfor en af dem vendte sig om og så ham i ansigtet. Da de var gået forbi, og han var blevet alene, fortsatte han sine betragtninger med ny interesse, idet han huskede, at den person, som sidst havde set selvmorderen levende, havde forladt ham meget lystig, og han mindedes, hvor besynderlig han og de andre edsvorne den gang havde fundet det.

Han kunne ikke finde graven, men fremmanede en levende forestilling om manden selv, om hvorledes han havde set ud, og hvad der havde bevæget ham til at gøre det. Han dvælede så længe ved dette emne, at han tog indtrykket med sig, da han gik, ligesom han også erindrede, at han som barn havde husket billedet af en nisse, som han engang havde set tegnet med kridt

på en dør. Men da han nærmede sig sit hjem, glemte han det igen og begyndte at tænke på, hvor øde og ensomt der måtte være derinde i huset.

Denne følelse blev til sidst så stærk, at han, da han kom til sit hus knap kunne beslutte sig til at dreje nøglen om og åbne døren, og da det var gjort og han var gået ind i gangen, blev han til mode, som om han ved at lukke den ville lukke hele verden ude. Men han lod den falde i, og den faldt i med en lydelig larm. Der var intet lys. Hvor skrækkelig øde, koldt og stille var der ikke! Gysende over hele kroppen, gik han op til sit værelse. Han havde besluttet, at han ikke ville tænke på, hvad der var foregået, førend han var kommet hjem. Nu var han hjemme og begyndte for første gang at overveje det.

Hans søn – hans egen søn! Han havde ikke tvivlet på rigtigheden af fortællingen. Han følte, at den var sand, vidste det nu så godt, som om han hele tiden havde været medvider i hemmeligheden. Hans egen søn var død, død hos Nicholas, som han havde elsket og næsten betragtet som en engel! Det var det værste.

Alle havde vendt sig bort fra ham og forladt ham, første gang han var i nød. Endog penge kunne ikke købe dem. Alt måtte komme for dagen og blive kendt for alle. Den unge lord var død, hans staldbroder udenlands og ude af hans vold, ti tusinde pund gået tabt på en gang, hans komplot med Gride var kuldkastet i selve triumfens øjeblik, hans senere planer opdaget, han selv i fare, den person, han havde forfulgt og som Nicholas havde været kærlig imod, var hans egen ulykkelige søn. Alt ramlede sammen og styrtede ned over ham, og han krøb om i støvet.

Havde han vidst, at hans søn levede, ville dette bedrageri aldrig have fundet sted. Da ville han være vokset op under hans øjne. Han var måske blevet en ligegyldig, hård, streng fader – rimeligvis, det følte han, men forholdet ville måske dog også have taget en anden vending og hans søn være blevet en trøst for ham og begge lykkelige ved hinanden. Han begyndte nu at tro, at hans søns formentlige død og hans hustrus flugt havde bidraget til at gøre ham til den barske, hårde mand, han var. Han syntes at mindes den tid, da han ikke havde været helt så rå og forhærdet, og troede næsten, at han fra først af havde hadet Nicholas, fordi han var ung og smuk og måske lignede den unge fyr, som havde bragt skam og tab over hans hoved.

Men én øm tanke, én naturlig sorg i denne hvirvel af lidenskab og anger var som en dråbe stille vand i det frådende hav. Hans had til Nicholas var blevet næret ved hans eget nederlag, ved dennes griben ind i hans rænker, ved hans trods og held. Der var grunde til, at hadet måtte vokse, og efterhånden var det blevet stærkere. Nu nåede det en højde, som var fuldstændigt vanvid. At Nicholas frem for alle andre skulle have været midlet til at frelse hans ulykkelige søn; at han skulle have været hans beskytter og trofaste ven; at han skulle have vist ham ømhed; at han skulle have lært ham at hade sin egen fader og forbande hans navn; at han nu skulle vide og føle alt dette og triumfere ved erindringen om det, var galde og vanvid for ågerkarlens hjerte. Den døde drengs kærlighed til Nicholas og Nicholas' hengivenhed for ham var en utålelig kval. Billedet af hans dødsleje, hvor Nicholas havde plejet og understøttet ham og han fremstammet sin tak og draget sit sidste suk i hans arme, i stedet for at han ønskede, de skulle

have været dødelige fjender og hade hinanden til det yderste, gjorde ham rasende. Han skar tænder og slog i luften, og idet han så sig vildt om med øjne, der gnistrede i mørket, råbte han højt:

"Jeg er trådt i støvet og ødelagt. Skurken talte sandt; natten er kommet. Findes der intet middel til at berøve dem deres triumf og spotte deres medynk og medlidenhed? Er der ingen djævel, som vil hjælpe mig?"

Hurtigt sneg atter den skikkelse sig ind i hans hjerne, som han havde fremmanet den aften. Den syntes at ligge foran ham. Sengen var nu dækket til således, som den havde været, da han første gang havde set den. Også de stive, marmorhvide fødder huskede han godt. Derpå kom de blege, skælvende slægtninge, som havde afgivet deres forklaringer ved ligsynet – kvindernes skrig – mandfolkenes tavse frygt – forfærdelsen og uroen – den sejr, som var blevet vundet af en hob støv, der ved en bevægelse med sin hånd havde ladet livet løbe ud og fremkaldt dette røre iblandt dem –

Han sagde ikke mere, men famlede efter et ophold ud af værelset og op ad trappen – helt ovenpå – op på kvistkammeret – hvor han lukkede døren efter sig.

Det var nu kun et pulterkammer, men indeholdt dog endnu det gamle, brøstfældige sengested, hans søn havde sovet i, for der havde aldrig været noget andet deroppe. Han undgik det og satte sig så langt fra det, som han kunne.

Det svage skær af lygterne nede på gaden, som skinnede gennem vinduet, var nok til at vise, hvorledes værelset var, men ikke tilstrækkeligt til, at man kunne se alt det ragelse, de gamle, sammenbundne kufferter og de stumper af sønderbrudt

bohave, som lå spredt omkring. Loftet var skråt, højt på den ene side og nåede på den anden næsten helt ned til gulvet. Mod dets højeste del vendte Ralph sine øjne, holdt dem nogle minutter fæstet på det. Til sidst rejste han sig for at trække en gammel kasse, han havde siddet på, derhen, og steg nu op på den og følte med begge hænder oven over sit hoved, endelig rørte han ved en stor jernkrog, som var drevet ind i en af bjælkerne.

I dette øjeblik blev han forstyrret af en stærk banken på gadedøren. Efter at have betænkt sig lidt, åbnede han vinduet og spurgte, hvem det var.

"Jeg skal tale med mr. Nickleby," svarede en stemme.

"Hvad vil De ham?"

"Det er ikke mr. Nicklebys røst," lød svaret.

Den lignede den heller ikke, men det var dog Ralph, som havde talt, og det sagde han.

Stemmen svarede, at brødrene Cheeryble ønskede at vide, om den mand, han havde set om aftenen, skulle holdes tilbage.

"Ja," råbte Ralph, "behold ham til i morgen, så kan de bringe ham herhen – ham og min nevø – og komme selv. Jeg skal da sikkert modtage dem."

"Til hvilket klokkeslæt?" spurgte stemmen.

"Når som helst," svarede Ralph heftigt. "Helst dog om eftermiddagen. Til hvilket som helst klokkeslæt – enhver tid er mig lige god."

Han lyttede efter mandens fodtrin, indtil lyden havde tabt sig; stirrede derpå op på himlen og så eller troede at se den sorte sky, som han syntes havde fulgt ham hjem og nu svævede lige oven over huset.

"Nu ved jeg, hvad den betyder," mumlede han, "og jeg forstår de urolige nætter, drømmene, og hvorfor jeg har været så modfalden i den sidste tid – alt tydede på det. Hvis et menneske kunne være herre i en given tid ved at sælge sin sjæl, for hvilken kort frist ville jeg da ikke sælge min i nat!"

Den dybe klang af en kirkeklokke tonede i luften, båret af blæsten. Ét!

"Bliv kun ved at lyve med din jerntunge!" råbte ågerkarlen, "kim lystigt for fødsler, som bringer ventende arvinger til at græde, og for ægteskaber, som stiftes i Helvede, og ring sørgeligt for de døde, hvis sko allerede er slidt op. Kald mennesker til bøn, som anses for retfærdige, fordi de endnu ikke er blevet opdaget, og ring hvert nyt år ind, som bringer denne forbandede verden nærmere mod dens afslutning. Ingen sang og klang for mig. Kast mig på en mødding og lad mig rådne der, så jeg forpester luften!"

Med et vildt blik, hvori vanvid, had og fortvivlelse på en rædsom måde var blandede, truede han med sin knyttede næve ad den mørke himmel og lukkede vinduet.

Regnen piskede mod ruderne. Skorstenspiberne rystede og vaklede. Blæsten ruskede i den ormstukne vinduesramme, som om en utålmodig hånd indenfor søgte at støde den op. Men der var ingen hånd, og vinduet blev ikke mere åbnet.

"Hvad skal det betyde?" udbrød en, "herrerne siger, at der ingen kommer, selv om de har stået her i to timer og banket på."

"Og han kom dog hjem i aftes," sagde en anden. "Han talte med nogen ud ad det vindue deroppe."

Der var en lille klynge mennesker, og da vinduet blev omtalt, gik de ud på gaden for at se op på det. Huset var endnu tæt tillukket, således som husholdersken havde sagt, det havde været, da hun gik den foregående aften, og der blev fremsat flere forslag, som endte med, at nogle af de dristigste gik om til bagsiden af huset og klatrede ind ad et vindue, mens de andre blev stående udenfor i utålmodig forventning.

De undersøgte alle værelserne i stuen og åbnede skodderne for at lade lyset strømme ind. Da de alligevel ikke fandt nogen og alt stod på sin plads, var de tvivlrådige, om de skulle gå videre, men da de endnu ikke havde været oppe på kvisten, hvor han sidst var blevet set, blev de enige om også at søge der og gik med sagte skridt ovenpå, da stilheden havde gjort dem bange. Efter at de havde stået et øjeblik på trappeafsatsen og set på hinanden, drejede en af dem nøglen om og så ind gennem dørsprækken, men trådte straks tilbage.

"Det er dog underligt," sagde han, "han skjuler sig bag ved døren. Se!"

De trængte frem for at se, men en af dem skød de andre til side med et højt udråb, tog en foldekniv op af lommen, styrtede ind i værelset og skar liget ned.

Han havde revet et tov af en af de gamle kufferter og hængt sig på jernkrogen lige under lemmen i loftet – på det samme sted, hvor hans søn som en forladt, ensom lille skabning så ofte for fjorten år siden med barnlig skræk havde fæstet sine øjne.

63

Brødrene Cheeryble giver på egne og andres vegne erklæringer. Tim Linkinwater giver en erklæring på egne vegne.

Nogle uger var forløbet, og den første rystelse efter disse begivenheder havde lagt sig. Madeline var borte. Frank var rejst, og Nicholas og Kate havde med god vilje bestræbt sig for at undertrykke deres sorger og leve for hinanden og deres moder, den stakkel, som på ingen måde kunne finde sig i de kedelige, forandrede omstændigheder. Men en aftenstund overbragte mr. Linkinwater ikke alene mrs. Nickleby, Kate og Nicholas, men også den lille miss La Creevy en indbydelse fra brødrene til middag næste dag.

"Nå, børn," sagde mrs. Nickleby, da de havde modtaget indbydelsen og Tim var gået, "hvad tror I nu, at dette betyder?"

"Hvad tror du, moder?" spurgte Nicholas smilende.

"Jeg siger," svarede den hæderlige dame med et meget hemmelighedsfuldt ansigt, "hvad betyder denne indbydelse til middag – hvad er hensigten med den?"

"Jeg antager, at den betyder, at vi på den og den dag skal spise og drikke i deres hus, og at hensigten med den er at glæde os," sagde Nicholas.

"Er det det hele, min ven?"

"Ja, længere er jeg endnu ikke kommet, moder."

"Så vil jeg kun sige dig," sagde mrs. Nickleby, "at du vil blive lidt overrasket. Du kan være vis på, at den betyder noget mere end et middagsmåltid."

"Te og aftensmad måske," mente Nicholas.

"Jeg ville ikke gøre løjer, hvis jeg var i dit sted," svarede mrs. Nickleby i en værdig tone, "for det er på ingen måde passende og klæder dig ikke. Hvad jeg vil sige, er, at herrerne Cheeryble ikke for ingenting beder os til middag med alle disse ceremonier. Men det er lige meget, vent bare og se. Du tror naturligvis ikke et ord af, hvad jeg siger. Jeg siger bare, husk på, hvad jeg nu siger, og når jeg siger, at jeg har sagt det, så modsig mig ikke."

Med disse ord tav mrs. Nickleby, som dag og nat ventede at se et bud, der hæsblæsende ville rive døren op for at melde, at Nicholas var blevet optaget som kompagnon i firmaet.

Da dagen kom, overgav den gode dame sig en times tid efter frokosten i Kates hænder og fuldendte sin påklædning i så god tid, at hendes datter ligeledes kunne tilendebringe sin. Den var meget simpel og tog ikke ret lang tid, men blev dog så tilfredsstillende, at hun aldrig havde set nydeligere ud. Også miss La Creevy kom med to spånæsker, hvis bund faldt ud, da de blev rakt ned fra diligencen, og noget i en avis, som en herre havde siddet på undervejs, og som måtte stryges ud, førend det kunne gøre tjeneste. Omsider var alle påklædt, Nicholas ikke at forglemme; han var kommet hjem for at hente dem i en karet, der var blevet sendt af brødrene. Undervejs var mrs. Nickleby meget nysgerrig efter at få at vide, hvad de skulle have til middag, og forhørte Nicholas, om han ikke havde lugtet noget, der lignede skildpadde, og, hvis ikke, hvad han da havde lugtet,

samt bragte afveksling ind i samtalen ved erindringer om middagsselskaber, hun havde været til for tyve år siden. Hun opregnede ikke alene retterne, men også gæsterne, der dog ikke vakte hendes tilhøreres interesse, da ingen af dem havde hørt deres navne før.

Den gamle butler modtog dem ærbødigt og med mange smil, og førte dem ind i salen, hvor de blev modtaget med så megen venlighed og hjertelighed af brødrene, at mrs. Nickleby blev ganske forlegen og knap havde åndsnærværelse nok til at tage sig af miss La Creevy. Kate blev endnu mere grebet af denne modtagelse, da hun vidste, at brødrene havde fået at vide, hvad der var foregået mellem hende og Frank, og stod og skælvede ved Nicholas' arm, indtil mr. Charles førte hende hen i den anden ende af værelset.

"Har De set Madeline, frøken," sagde han, "siden hun forlod Deres hus?"

"Nej, sir," svarede Kate, "ikke en eneste gang."

"Og heller ikke hørt fra hende?"

"Jeg har kun fået et brev," svarede Kate. "Jeg havde ikke troet, at hun fuldt så snart ville have glemt mig."

"Åh," sagde den gamle mand, idet han klappede hende på kinden og talte så kærligt til hende, som om hun havde været hans yndlingsbarn. "Lille stakkel! Hvad synes du om det, broder Ned? Madeline har kun skrevet én gang til hende – og hun havde ikke troet, at hun fuldt så snart ville have glemt hende, Ned."

"Det er meget sørgeligt!" sagde Ned.

Brødrene vekslede et blik, og efter at have set en stund på Kate uden at tale, rakte de hinanden hånden og nikkede, som

om de lykønskede sig til noget rigtig glædeligt.

"Nå, nå," sagde broder Charles, "gå ind i det værelse, min kære, og se, om der ikke ligger et brev derinde til Dem fra hende. De behøver ikke at skynde Dem med at komme tilbage, min skat, hvis der er et; vi spiser ikke lige straks, der er tid nok."

Kate gik altså, og efter at have fulgt hendes yndige skikkelse med sine øjne vendte broder Charles sig om mod mrs. Nickleby og sagde:

"Vi har taget os den frihed at indbyde Dem en time tidligere end den virkelige spisetid, da vi har nogle småsager at afgøre, som vil udfylde mellemtiden. Ned, kære ven, vil du sige, hvad vi har aftalt? Mr. Nickleby, hav den godhed at følge med mig."

Uden videre forklaring blev mrs. Nickleby, miss La Creevy og broder Ned alene, og Nicholas fulgte med broder Charles ind i hans eget værelse, hvor han til sin store forbavselse fandt Frank, som han antog var i udlandet.

"Unge mænd," sagde mr. Cheeryble, "giv hinanden hånden."

"Det behøver ingen at bede mig om," sagde Nicholas, og strakte sin hånd frem.

"Mig ikke heller," svarede Frank, idet han hjerteligt greb den.

Den gamle herre mente, at der ikke kunne stå to smukkere og vakrere ynglinge ved siden af hinanden end de to, som han betragtede med så stort velbehag. Efter at han i nogen tid stiltiende havde ladet sine øjne hvile på dem, satte han sig ved sin pult og sagde:

"Jeg ønsker, at I skal være venner, inderlige og trofaste venner – og kan jeg tro andet, vil jeg betænke mig på at sige, hvad jeg nu vil meddele. Kom herhen, Frank! Måske De, mr. Nickleby, vil gå om på den anden side."

De unge mænd stillede sig hver på sin side af broder Charles, som tog et papir op af pulten og bredte det ud.

"Dette," sagde han, "er en genpart af Madelines onkels testamente, hvorved hun får tolv tusinde pund, som skal udbetales hende, når hun bliver myndig eller gifter sig. Fordi hun ikke ville stille sig under denne mands beskyttelse og løsrive sig fra sin fader, havde han gjort et testamente, hvorved han overdrog denne kapital til en velgørende stiftelse, men han synes dog at have fortrudt dette, og tre uger senere oprettede han dette. Ved et eller andet bedrageri forsvandt det efter hans død, og det andet – det eneste, som fandtes – blev fremlagt og godkendt. Efter at dette dokument var kommet i vore hænder, er der blevet ført venskabelige forhandlinger, som nylig er blevet endt, og da der ingen tvivl er om dets ægthed, er pengene blevet tilbagebetalt. Madeline er således kommet til sin ret og er eller bliver, når et af de tilfælde, jeg har nævnt, indtræffer, herre over denne formue. Forstår De mig?"

Frank svarede ja, men Nicholas, som ikke vovede at tale, for at man ikke skulle høre hans stemme dirre, bøjede kun hovedet.

"Nu var du, Frank," sagde den gamle herre, "den, der tilvejebragte dette dokument. Formuen er kun lille, men vi elsker hende, og således som den er, vil vi hellere se dig forenet med hende, end med nogen anden pige med tre gange så mange penge. Vil du derfor nu bede hende om hendes hånd?"

"Nej, onkel; det var mig magtpåliggende at skaffe dette dokument frem, fordi jeg troede, at hendes hånd allerede var lovet til en, der havde tusinde gange større krav på hendes taknemmelighed og, hvis jeg ikke tager fejl, også på hendes hjerte. Imidlertid synes det, at det var en overilet slutning."

"Som du altid gør," udbrød broder Charles og glemte aldeles sin påtagne værdighed. "Hvor kan du tro, at vi ville have dig til at gifte dig for penges skyld, når ungdom, skønhed og alle dyder og fortræffelige egenskaber var at få for kærlighed? Hvor turde du gå hen og fri til miss Nickleby, uden først at sige os, hvad du havde i sinde, og lade os tale for dig?"

"Jeg vovede ikke at håbe det."

"Du vovede ikke at håbe det! Så meget mere trængte du jo til vor bistand. Mr. Nickleby, skønt Frank sluttede for overilet, sluttede han dog én gang rigtigt. Madelines hjerte er givet bort – ræk mig Deres hånd; det er ganske naturligt, og De fortjener det. Formuen skal være Deres, men De får en større formue i hænde, end De ville have fået i pengene, om der så havde været fyrre gange så mange. Hun vælger Dem, mr. Nickleby. Hun vælger, som vi, hendes bedste venner, ønskede, at hun skulle vælge. Og Frank vælger, som vi ønskede, at han skulle vælge. Han skal have Deres søsters lille hånd, om hun så nægtede ham den tyve gange, ja det skulle han, og det skal han! De handlede ædelt, da De ikke kendte vore anskuelser, men nu kender De dem og må gøre, hvad der befales Dem. Hvad, I er jo børn af en værdig herre! Der var en tid, da min kære broder Ned og jeg var to fattige, enfoldige drenge, der vandrede så godt som barbenede ud i verden for at søge vor lykke, men har vi siden den tid forandret os, undtagen i alder og velstand? Nej, det forbyde Gud! – O Ned, hvor denne dag er lykkelig for dig og mig. Havde vor dyrebare moder levet og set os nu, Ned, hvor stolt ville det ikke have gjort hendes kærlige hjerte!"

Ned, der var trådt ind med mrs. Nickleby og ikke var blevet bemærket af de unge mennesker, ilede frem og trykkede broder

Charles til sit bryst.

"Hent min lille Kate," sagde denne efter et kort ophold. "Hent hende, ned. Lad mig se Kate, lad mig kysse hende. Nu har jeg lov til det; jeg var meget nær ved at gøre det, da hun kom; jeg har tit været nær ved det. – Nå, fandt De brevet, min lille spirrevip? Fandt De Madeline selv? Fandt De, at hun ikke ganske havde glemt sin veninde og kærlige plejerske? Ih, det er jo næsten det bedste af det hele!"

"Nå, nå," sagde Ned, "Frank bliver skinsyg, og det kunne let komme til blodsudgydelse!"

"Så lad ham tage hende med, Ned. Madeline er inde i værelset ved siden af. Nu skal begge parrene gå den vej ud og tale med hinanden i enrum, hvis de har noget at sige hinanden. Jag dem ud, Ned, alle til hobe."

Broder Charles begyndte udjagningsforretningen ved selv at føre den rødmende pige hen til døren og lade hende gå med et kys. Frank var ikke synderlig sen til at gå bagefter, og Nicholas var den første af alle til at forsvinde, så at der ikke blev andre tilbage end mrs. Nickleby og miss La Creevy, som begge hulkede af hjertens grund, samt de to brødre og Tim Linkinwater, der nu kom for at lykønske dem alle, idet hans runde ansigt strålede og skinnede af lutter smil.

"Nå, Tim Linkinwater," sagde broder Charles, som stadig førte ordet, "nu er de unge mennesker glade."

"Men De lod dem dog ikke vente så længe, som De sagde, at De ville," svarede Tim polisk, "mr. Nickleby og mr. Frank skulle jo være blevet inde i Deres værelse, jeg ved ikke hvor længe, og jeg ved ikke alt det, De ville have sagt dem, førend De rykkede ud med sproget."

"Har du nu nogen sinde kendt mage til skarn, Ned?" sagde mr. Charles. "Han beskylder mig for at være utålmodig, og dog har han morgen, middag og aften pint og plaget os for at få lov til at fortælle dem, hvad der forestod, førend vore planer var halvt færdige, – det er en slubbert."

"Det er han, broder Charles," svarede Ned, "Tim er en slubbert; tim er ikke til at stole på. Tim er en ung, vild krabat – han mangler alvor og stadighed; han må løbe hornene af sig, så bliver han måske et agtværdigt medlem af samfundet."

Da dette var en af de stående vittigheder mellem de gamle fyre og Tim, lo de alle tre hjerteligt og ville have lét længere, hvis ikke brødrene ved at se, at mrs. Nickleby anstrengte sig for at udtale sine følelser og virkelig var overvældet af øjeblikkets lyksalighed, havde taget hende imellem sig og ført hende ud af værelset under påskud af at rådføre sig med hende om nogle vigtige sager.

Nu var Tim og miss La Creevy ofte truffet sammen, havde altid sladret nok så venligt og fortroligt med hinanden og havde altid været de bedste venner. Følgelig var det den naturligste ting af verden, at Tim, da hun blev ved at hulke, søgte at trøste hende. Da miss La Creevy sad på en bred, gammeldags vinduessofa, hvor der var rigelig plads til to, var det lige så naturligt, at Tim satte sig ved siden af hende. Tim var ualmindelig pæn og pillen i sin påklædning den dag, men der var jo en stor fest og højtidelig anledning, og derfor var det det mest naturlige af det hele.

Tim satte sig ved siden af miss La Creevy, og idet han lagde det ene ben over det andet, således at hans fod – han havde meget smukke fødder og overmåde pyntelige sko og sorte

silkestrømper på – let kunne komme inden for hendes synskreds, sagde han:

"Græd ikke."

"Det er jeg nødt til," svarede hun.

"Nej lad være," sagde Tim; "lad endelig være."

"Jeg er så glad!" hulkede hun.

"Så le," sagde Tim, "så le."

Hvad Tim nu foretog sig med sin arm, er umuligt at gætte, men han stødte med sin albue mod den del af vinduet, der var helt omme på den anden side af miss La Creevy, og det var dog klart, at han intet havde at bestille der.

"Le," sagde Tim, "ellers græder jeg."

"Hvorfor skulle De græde?" spurgte hun smilende.

"Fordi også jeg er glad," sagde Tim. "Vi er begge glade, og jeg vil så gerne bære mig ad ligesom De."

Aldrig kan vist noget menneske have siddet så uroligt, som Tim sad. Han stødte igen mod vinduet, og miss La Creevy sagde, at hun var vis på, han slog det i stykker.

"Jeg vidste nok," sagde Tim, "at De ville glæde Dem over, hvad der er sket."

"Det var meget opmærksomt og venligt at huske på mig," svarede hun. "Der er ingenting, som kunne have glædet mig halvt så meget."

Hvorfor sagde nu miss La Creevy og Tim Linkinwater alt dette hviskende? Det var jo ingen hemmelighed. Og hvorfor så Tim Linkinwater vist på miss La Creevy, og hvorfor så miss La Creevy vist ned på gulvet?

"Det er fornøjeligt for folk som os," sagde Tim, "der har tilbragt hele vort liv alene i verden, at se unge mennesker, som

vi holder af, blive forenet og have så mange lykkelige år i vente."

"Ja," udbrød hun, "det er det."

"Skønt," fortsatte Tim, "man derved kommer til at føle sig endnu mere alene – ikke sandt?"

Miss La Creevy svarede, at det vidste hun ikke. Men hvorfor svarede miss La Creevy, at hun ikke vidste det? Hun måtte dog vide, om det var således eller ikke.

"Det kunne få en til at gifte sig, ikke sandt?" sagde Tim.

"Det er noget snak!" svarede hun leende. "Vi er for gamle."

"Ikke en smule," sagde Tim, "vi er tværtimod for gamle til at være ugifte. Hvorfor gifter vi os ikke, i stedet for at sidde alene de lange vinteraftener? Hvorfor gifter vi os ikke med hinanden?"

"Åh, mr. Linkinwater, De spøger!"

"Nej, jeg gør ikke. Nej, jeg gør virkelig ikke," sagde Tim. "Jeg vil, hvis De vil. Sig ja, kære!"

"Folk vil le skrækkeligt af os."

"Lad dem le," udbrød Tim kækt, "vi har begge to et let sind og vil le med. Vi har jo tit og mange gange lét nok så hjertelig, siden vi er blevet kendte med hinanden."

"Det har vi," sagde miss La Creevy og gav lidt efter, syntes Tim.

"Det har været den lykkeligste tid i hele mit liv – i det mindste, når jeg har været borte fra kontoret og brødrene Cheeryble," sagde Tim. "Sig ja, kære, sig ja."

"Nej nej, det går ikke," sagde miss La Creevy. "Hvad vil brødrene sige?"

"Ih Gud velsigne Dem!" udbrød Tim i sin uskyldighed. "De tror dog vel ikke, at jeg kunne tænke på sådan noget uden

brødrenes vidende? De har jo med vilje ladet os blive her tilbage!"

"Jeg kan aldrig mere se Dem i ansigtet!" stammede miss La Creevy, nær ved at dåne.

"Hør nu," sagde Tim, "lad os blive et lykkeligt par. Vi vil bo i det gamle hus her, hvor jeg nu har boet i fire og fyrretyve år; vi vil gå i den gamle kirke, hvor jeg i al denne tid har været hver søndag formiddag. vi vil have alle mine gamle venner omkring os – Dick, porthvælvingen, posten, urtepotterne og mr. Franks børn og mr. Nicklebys børn, og for dem vil vi være som bedstefader og bedstemoder. Lad os blive et lykkeligt par og sørge for hinanden, og skulle vi blive døve, blinde, halte eller sengeliggende, hvor glade vil vi da ikke være ved at have en, som vi holder af, til at tale med og sidde hos os! Lad os blive et lykkeligt par. Sig nu ja, kære ven."

Fem minutter efter disse ærlige og ligefremme ord talte den lille miss La Creevy og Tim lige så fornøjeligt med hinanden, som om de havde været gift i en snes år, uden en eneste gang at have været uenige i al denne tid, og fem minutter senere, da miss La Creevy havde skyndt sig ud for at se, om hendes øjne var røde, og for at glatte sit hår, bevægede Tim sig med majestætiske skridt hen til døren med de ord:

"Der er ikke mage til fruentimmer i hele London – det siger jeg!"

Imidlertid var den apoplektiske butler nær ved at falde i afmagt på grund af den uhørte udsættelse af middagsmåltidet. Da Nicholas, der havde været beskæftiget med noget, som enhver læser og læserinde kan forestille sig, på hans kalden skyndte sig ned ad trappen, mødte der ham en ny overraskelse.

På en af gangene indhentede han en fremmed i fine sorte klæder. Da han var noget halt og gik langsomt, blev Nicholas lidt tilbage, fulgte ham skridt for skridt og spekulerede på, hvem det kunne være, indtil den fremmede pludselig vendte sig om og greb begge hans hænder.

"Newman!" udbrød Nicholas glad.

"Ja, Newman, Deres egen Newman, Deres egen gamle, trofaste Newman. Min kære dreng, min kære Nick, jeg ønsker Dem glæde, sundhed, lykke, alt godt. Jeg kan ikke holde det ud, det er for meget, min kære dreng – det gør mig til et barn!"

"Hvor har De været?" spurgte Nicholas. "Hvad har De taget Dem for? Hvor har jeg ikke spurgt efter Dem, men altid fået det svar, at jeg snart skulle høre fra Dem!"

"Jeg ved det," svarede Newman, "de ville, at hele glæden skulle komme på en gang. Jeg har været i ledtog med dem. Jeg – jeg – se på mig, Nick, se på mig."

"Det ville De aldrig tillade mig at gøre for Dem," sagde Nicholas i en blidt bebrejdende tone.

"Den gang brød jeg mig ikke om, hvorledes jeg så ud. Jeg ville ikke have haft mod til at klæde mig som en gentleman. Det ville have mindet mig om gamle dage og gjort mig ulykkelig. Nu er jeg blevet et andet menneske, Nick. Jeg kan ikke tale, min kære dreng – sig ikke noget til mig – ringeagt mig ikke for disse tårer – De ved ikke, hvad jeg føler i dag. De kan ikke, vil aldrig kunne fatte det!"

De gik arm i arm ind til bordet og satte sig ved siden af hinanden.

Aldrig har der siden Verdens skabelse været mage til middag. Der var den pensionerede bankassistent, Tim Linkinwaters ven,

og der var den rødkindede gamle dame, Tim Linkinwaters søster. Hun viste miss La Creevy så megen opmærksomhed, og den pensionerede bankassistent gjorde så mange løjer, og Tim selv var i sådant et perlehumør, og miss La Creevy var så komisk, at de alene for sig ville have udgjort et fornøjeligt selskab. Så var der mrs. Nickleby, så fornem og nedladende, Madeline og Kate, så rødmende og skønne, Nicholas og Frank så forelskede og stolte, og alle fire så stille og lykkelige; der var Newman, så hjerteklemt og dog så overmåde glad, og der var tvillingbrødrene så henrykte, at den gamle tjener stod som forstenet bag sin herres stol og mærkede, at hans øjne blev dunkle, når han så på selskabet.

Da deres glade overraskelse havde lagt sig lidt, og de rigtigt begyndte at mærke, hvor lykkelige de var, blev samtalen almindeligere og endrægtigheden og glæden om mulig endnu større. Brødrene var aldeles henrykte, og deres påstand om at ville kysse alle damerne, førend de ville tillade dem at gå, skaffede den pensionerede bankassistent lejlighed til at sige så mange gode ting, at han overgik sig selv og blev betragtet som et vidunder af vittighed.

"Kære Kate," sagde mrs. Nickleby, der straks, efter at de var kommet ovenpå, tog sin datter til side. "Er det virkeligt sandt, det med miss La Creevy og mr. Linkinwater?"

"Ja, det er, moder."

"Nej nu har jeg aldrig hørt mage!" udbrød mrs. Nickleby.

"Mr. Linkinwater er en fortræffelig mand," svarede Kate, "og ung endnu af sin alder."

"Af *sin* alder, barn!" svarede mrs. Nickleby. "Ja, og der er heller ikke andet på ham at sige, end at han er det enfoldigste og

tåbeligste menneske, jeg har kendt. Det er *hendes* alder, jeg taler om. At han kunne gå hen og fri til et fruentimmer, der må være – åh, en halv gang så gammel som jeg, og at hun turde vove at sige ja! Men det er lige meget, Kate – jeg synes, det er væmmeligt!"

Mrs. Nickleby rystede på hovedet og vendte sig bort. Hele aftenen opførte hun sig under den almindelige glæde og munterhed, hvori hun i øvrigt uforbeholdent deltog, mod miss La Creevy på en majestætisk og kold måde, der skulle vise, hvor upassende hun fandt hendes adfærd, og tilkendegive hendes knusende misbilligelse af den grove forseelse, som hun havde gjort sig skyldig i.

64

En gammel bekendt genfindes under bedrøvelige omstændigheder, og Dotheboys Hall opløses.

Nicholas hørte til de mennesker, hvis glæde ikke er fuldkommen, når den ikke deles af vennerne fra modgangens ublide dage, og hans varme hjerte længtes derfor, hvor meget end hans kærlighed og håb optog ham, efter den ligefremme John Browdie. Han mindedes deres første møde med et smil og deres andet med en tåre. Han så i tankerne stakkels Smike med bylten på ryggen traske tålmodigt af sted ved hans side og hørte den ærlige yorkshirers plumpe, men opmuntrende ord, da han forlod dem på deres vandring til London.

Madeline og han foresatte sig mange gange i forening at skrive et brev, som skulle meddele John fuldstændig underretning om hans forandrede kår og forsikre ham om hans venskab og taknemmelighed, men hvorledes det nu gik til eller ikke, så kunne dette brev aldrig blive færdigt. Skønt de tog fat på det med den bedste vilje af verden, kom de dog altid til at tale om andre ting, og når Nicholas alene prøvede på at skrive, fandt han det umuligt at sige halvdelen af, hvad han ønskede, eller at skrive noget, som han ikke fandt koldt og utilfredsstillende i sammenligning med det, der lå ham på hjertet. Efter at det var gået således fra den ene dag til den anden, og han stadig havde gjort sig flere og flere bebrejdelser,

besluttede han til sidst at tage en udflugt til Yorkshire og uden foregående varsel fremstille sig for mr. og mrs. Browdie.

Han og Kate indfandt sig derfor en aften i *The Saracen's Head* for at bestille en plads til Greta Bridge i den første diligence, som afgik den følgende dag. Da de skulle hen i den vestlige del af byen for at købe nogle småfornødenheder til hans rejse, og aftenen var smuk, blev de enige om at gå derhen og køre hjem.

Det sted, hvor de nylig havde været, vakte så mange erindringer, og Kate havde så meget at fortælle om Madeline, og Nicholas så meget at fortælle om Frank, og den ene tog så megen del i, hvad den anden sagde, at de begge var så glade og begge havde så meget at sige, at Nicholas, da de kom ind i en labyrint af gader, begyndte at tro, at de var faret vild. Dette var også tilfældet, for skønt han så sig om og først gik en og derpå en anden gade helt igennem, kunne han dog ikke finde noget, som han kunne genkende, og blev nødt til at vende om for at finde et sted, hvor han kunne få nærmere underretning.

Det var en sidegade, og der var ingen i eller uden for de usle butikker, de kom forbi. Idet Nicholas styrede efter en svag lysstribe, som skinnede ud på fortovet fra en kælder, og ville til at gå ned i kælderen for at spørge om vej, standsede han ved larmen af en skældende fruentimmerstemme.

"Å kom," sagde Kate, "de skændes; du kan let komme i forlegenhed."

"Vent et øjeblik, Kate. Lad os høre, hvad der er på færde," svarede broderen. "Tys!"

"Du ækle, dovne, elendige dyr," udbrød fruentimmeret og stampede i gulvet, "hvorfor trækker du ikke i rullen?"

"Det gør jeg jo, mit liv og min sjæl," svarede en mandfolkestemme. "Jeg trækker jo idelig og altid som en pokkers gammel hest i en pokkers mølle. Mit hele liv er en eneste pokkers afskyelig trækken!"

"Hvorfor går du ikke hen og lader dig hverve til soldat?" spurgte fruentimmeret. "Det skal du have lov til."

"Til soldat?" udbrød mandfolket. "Til soldat? Vil hans fryd og glæde da se ham i en grov rød frakke med små skøder? Vil hun høre fortælle, hvorledes han blev pryglet som bare pokker? Vil hun have ham til at skyde virkelige geværer af og have hans hår studset og hans bakkenbarter raget af og hans øjne vendt til højre og venstre og hans bukser gnedet med pibeler?"

"Kære Nicholas," hviskede Kate, "du ved ikke, hvem det er, men det er bestemt mr. Mantalini."

"Se på ham, mens jeg spørger om vej," sagde Nicholas. "Gå et par trin ned; kom!"

Med hende bag efter sig listede Nicholas sig ned ad trappen og så ind i en lille kælder. Der stod – den skønne, elegante, bedårende, en gang så flotte mr. Mantalini. Han stod der midt iblandt klædekurve og linned i bare skjorteærmer, men endnu iført et par gamle, lappede benklæder af moderne snit, en fordum glimrende vest og med bakkenbarter, skønt ikke så blanke som før. Han søgte at formilde en kraftig kvinde og halede imens på liv og død i rullen, hvis knirkende lyd i forening med hendes skingrende toner syntes næsten at betage ham hørelsen.

"Du falske forræder!" udbrød damen og truede med at ville kradse mr. Mantalini i ansigtet.

"Falsk! For pokker! Vær dog rolig, du mit søde, yndige, fortryllende og som bare pokker fængslende puttelår!" sagde Mantalini ydmygt.

"Nej," skreg konen, "jeg vil rive dine øjne ud!"

"Åh! hvilket pokkers vildt lam!" råbte Mantalini.

"Man kan aldrig stole på dig," skreg konen igen. "I går var du ude hele dagen og løb grassat – det kan du ikke nægte. Er det ikke nok, at jeg betalte to pund og fjorten shillings for at fri dig ud af gældsfængsel; skal du nu også opføre dig således og knuse mit hjerte?"

"Jeg skal aldrig knuse dens hjerte, jeg vil være en god dreng og aldrig gøre det mere; jeg skal aldrig mere være uartig og beder den om dens lille tilgivelse," sagde Mantalini, idet han slap rullen og foldede sine hænder. "Det er rent forbi med dens smukke ven, han er helt og holdent gået pokker i vold. Vil den have medlidenhed, vil den kæle og klappe og lade være at rive og kradse?"

Meget lidt rørt, som det syntes, af denne ømme opfordring, ville damen give et forbitret svar, da Nicholas i det samme spurgte om vejen til Piccadilly. Mr. Mantalini vendte sig om, og, da han fik øje på Kate, sprang han uden at sige et ord, med et sæt op i en seng, der stod bag døren, trak tæppet op over ansigtet og sparkede voldsomt.

"For pokker," udbrød han med kvalt stemme, "det er den lille Nickleby! Luk døren, sluk lyset og skjul mig i sengen! For pokker, for pokker!"

Konen så først på Nicholas og derefter på Mantalini, som om hun ikke vidste, hvem af dem hun skulle tugte for denne adfærd, men da Mantalini uheldigvis kom til at stikke næsen

frem for at se, om de fremmede var gået, kastede hun med en færdighed, som hun kun kunne have erhvervet sig ved lang øvelse, en tung klædekurv efter ham. Dette blev gjort med et så sikkert sigte, at han sparkede endnu voldsommere uden at vove at frigøre sit hoved, der var helt borte. Da Nicholas fandt det passende at gå, førend hendes vredes strøm vendte sig mod ham, trak han Kate med sig og overlod det til den ulykkelige Mantalini at klare sig, som han bedst kunne.

Næste morgen tiltrådte han sin rejse i et koldt vintervejr, som levende mindede ham om de omstændigheder, han første gang var kommet denne vej under, og om de mange forandringer og omskiftelser, han siden havde oplevet.

Natten efter sin ankomst lå han i værtshuset i Greta Bridge og gik tidligt den næste morgen ud i byen for at udspørge John Browdie. Som familiefader boede John nu i forstaden, og da alle kendte ham, faldt det ikke Nicholas vanskeligt at få en dreng til at føre ham til hans bolig. I sin tålmodighed gik Nicholas lige hen til køkkendøren og bankede kraftigt på den med sin stok.

"Holla!" råbte en stemme indenfor. "Hvad er der? Er der ildløs i byen? Du gør i det mindste støj nok."

John Browdie lukkede selv døren op, og med opspilede øjne slog han hænderne sammen og brast i en hjertelig latter.

"Nej se, det er jo gudfaderen! Tilly, der er Nickleby. Giv hånden, mand. Gå fra døren; ind med Dem til skorstenen; tag en slurk af dette hersens, men sig ikke et ord, førend De har drukket. Helt ud med det, mand! Hvor det glæder mig at se Dem!"

Med disse ord trak John Nicholas ind i køkkenet, trykkede ham ned i en vældig lænestol ved siden af en blussende ild,

skænkede et ordentligt glas brændevin af en uhyre flaske, stak ham det i hånden, lukkede sin mund op og lagde hovedet tilbage, ligesom for at sige ham, at han skulle drikke straks, og med sit brede velkomstgrin over hele ansigtet lignede han en lystig kæmpe.

"Jeg burde have vidst," sagde John, "at ingen andre end De kunne banke således. Således var det jo, at De bankede på skolemesterens ryg, hvad? Ha, ha, ha! Men det er sandt, hvad er alt det med skolemesteren?"

"De ved det altså?" sagde Nicholas.

"De snakkede om det i byen i aftes," svarede John, "men ingen vidste rigtig besked om det."

"Han er blevet dømt til deportation på syv år," sagde Nicholas, "for at have været i ulovlig besiddelse af et stjålet testamente, og derefter skal han endvidere straffes for et komplot."

"Uh," råbte John, "et komplot! Sådan noget som Krudtsammensværgelsen – sådant noget som det, Guy Fawkes var mester for, da han ville sprænge hele Parlamentet i luften?"

"Nej, et komplot, der vedkom hans institut; jeg skal straks forklare Dem det."

"Det var ret," sagde John, "forklar det efter morgenmad, for De må være sulten, og det er jeg med. Tilly må være med til forklaringen, for deri, siger hun, består den gensidige fortrolighed. Ha, ha, ha! Det er min tro noget løjerligt noget, denne gensidige fortrolighed!"

Mrs. Browdies indtrædelse med en pyntelig kappe på afbrød John i hans undersøgelse af dette emne og fremskyndede frokosten. Da den bestod af umådelige stabler smørrebrød,

friske æg, kogt skinke, yorkshirepostej og andre kolde sager (hvoraf svære afløsninger kom ind fra et andet køkken under ledelse af en buttet tjenestepige), kom den rigtig til pas i den kolde, ubehagelige morgenluft, og alle parter lod den vederfares retfærdighed. Omsider fik den ende, og da der nu var blevet varmt inde i stadsestuen, hvor der imidlertid var lagt i kaminen, gik de derind for at høre, hvad Nicholas havde at fortælle.

Nicholas fortalte dem alt, og aldrig har en fortælling vakt så forskelligartede følelser hos to tilhørere. Snart hulkede den ærlige John af deltagelse, og snart skoggerlo han af glæde; i det ene øjeblik lovede han at ville rejse til London alene for at få brødrene Cheeryble at se, og i det næste svor han på, at Tim Linkinwater skulle få en sådan skinke med posten, og det portofrit, at der aldrig var blevet sat kniv i magen til den. Da Nicholas begyndte at beskrive Madeline, sad han med opspilet mund og puffede til mrs. Browdie, idet han udbrød, at hun måtte være "af den rette slags," og da han hørte, at hans unge ven udtrykkelig var kommet for at meddele ham sin lykke, så kunne John ikke beherske sig længere. Han så med et vredt blik på sin kone og spurgte, hvad hun flæbede for, og fo'r med sit frakkeærme hen over sine øjne og græd som et barn.

"Men hør nu," sagde John alvorligt, "for at komme tilbage til skolemesteren; hvis disse nyheder om ham når skolen i dag, beholder hans kælling ikke et helt ben i kroppen og Fanny ikke heller."

"Å John!" udbrød mrs. Browdie.

"Ja, og å John igen," svarede Yorkshireren. "Det er umuligt at sige, hvad de drenge kunne finde på. Da det var blevet kendt, at

skolemesteren var i fedtefadet, lod nogle forældre straks deres børn afhente, og hvis de, der er tilbage, får sammenhængen rigtigt at vide, bliver der oprør og revolution. De bliver rent gale og udgyder blod som vand!"

John Browdies frygt var virkelig så stor, at han besluttede at ride over til skolen, og opfordrede Nicholas til at følge med; denne afslog det dog, fordi hans nærværelse måske ville forøge fru og frøken Squeers' sorg.

"Det er sandt," sagde John, "det tænkte jeg ikke på."

"Jeg må rejse i morgen," sagde Nicholas, "men jeg spiser hos Dem i dag, og hvis jeg kan få en seng –"

"En seng!" udbrød John, "om det så var fire senge, skal De få dem. Men vent bare, til jeg kommer tilbage, så skal vi have en glad dag."

Efter at have givet sin kone et hjerteligt kys og Nicholas et ikke mindre hjerteligt håndtryk, satte John sig på sin hest og red bort. Da han kom til Dotheboys Hall, bandt han hesten ved et led og gik hen til skolestuedøren, som han fandt lukket indvendig fra. Indenfor lød en forfærdelig støj og tummel, og ved at kigge gennem en sprække i væggen, så han snart hvad der gik for sig. Efterretningen om mr. Squeers' fald havde nået Dotheboys Hall, og drengene havde først for kort tid siden fået den at vide, for oprøret var nylig brudt ud.

Det var en af svovl- og sirupsmorgenerne, og mrs. Squeers var som sædvanlig trådt ind i skolestuen med sin store ske og skål, ledsaget af miss Squeers og den elskværdige Wackford, der i sin faders fraværelse havde påtaget sig de underordnede grene af den udøvende magt, såsom at sparke disciplene med sine sømbeslåede støvler, rykke de mindre drenge i håret, knibe

andre og således gøre sin moder glæde. Deres indtrædelse blev løsenet til opstand. Mens én afdeling styrtede hen til døren og lukkede den af, og en anden steg op på pultene og bænkene, tog den stærkeste og følgelig nyeste dreng spanskrøret, rev kappen og hatten af mrs. Squeers og satte den på sit eget hoved, bevæbnede sig med skeen, og bød hende under dødsstraf at knæle og straks tage en dosis. Førend damen kunne fatte sig eller gøre modstand, blev hun trykket i knæ og tvunget til at synke en skefuld af den skrækkelige blanding, der blev gjort end mere velsmagende, ved at master Wackfords hoved blev dyppet ned i skålen. Dette heldige resultat æggede den ondskabsfulde skare til yderligere voldsomheder. Anføreren fordrede allerede, at mrs. Squeers skulle tage en dosis til, master Squeers skulle have nok en dukkert, og de begyndte at tage fat på miss Squeers, da John Browdie sprængte døren med et spark. Råbene, brølene og klapsalverne holdt pludselig op, og der var dødsstille.

"I er nogle kønne drenge," sagde John. "Hvad er det, I tager jer for her, I unge hvalpe?"

"Squeers er i fængsel, og vi vil løbe vor vej!" råbte en snes skingrende stemmer. "Vi vil ikke blive her!"

"Så gå," svarede John, "der er jo ingen, som holder på jer! Løb jeres vej som mænd, men gør ikke fruentimmerne fortræd."

"Hurra!" råbte de skingrende stemmer.

"Hurra!" gentog John. "Råb nu også hurra som mænd. Nå, giv agt: Hip, hip, hip – hurra!"

"Hurra!" råbte drengene.

"En gang til," sagde John, "højere!"

Drengene adlød.

"Én gang endnu!" sagde John. "I skal ikke være bange. Lad os få et dygtigt hurra."

"Hurra!"

"Nå," sagde John, "lad os få et endnu til slut, og så kan I smøre haser. Træk først vejret – Squeers er i fængsel – skolen er opløst. Hurra!"

Drengene opløftede sådant et råb, at Dotheboys Halls mure aldrig før havde runget og heller aldrig mere skulle give genlyd af magen til det. Så var skolestuen tom, der var ikke en dreng tilbage.

"Meget vel, mr. Browdie," sagde miss Squeers. "De har opmuntret vore drenge til at løbe bort. Vi skal dog se, om De ikke kommer til at bøde for det! Selv om fader er ulykkelig, lader vi os ikke kujonere af Dem og Tilda."

"Nej," svarede John, "det skal De heller ikke; det kan De bande på. Jeg skal sige Dem, jeg er glad, fordømt glad over, at den gamle endelig er blevet nappet, men hverken jeg eller Tilly holder af at tryne nogen. Og hvis De trænger til venners hjælp for at komme bort herfra – stik ikke næsen således i sky, Fanny, for det kan dog nok alligevel komme til at ske – skal De se, at Tilly og jeg huske gamle dage og vil give Dem en håndsrækning. Men De må ikke tro, at jeg fortryder, hvad jeg har gjort, for jeg siger endnu en gang hurra og pokker i vold med skolemesteren – så!"

Med disse afskedsord skred John Browdie ud af døren, satte sig igen op på sin hest og ilede tilbage til sin kone og Nicholas.

I nogle dage efter vrimlede det i omegnen af drenge, som man sagde, at mr. og mrs. Browdie hemmeligt forsynede ikke alene med brød og kød, men også med shillinger og sixpencer.

John benægtede det rigtignok, men han grinede, så at mistroiske folk ikke var i tvivl om, det var rigtigt.

Der var nogle få frygtsomme unge børn, som, hvor ulykkelige de end havde været, og hvor mange tårer de end havde fældet i det usle institut, dog ikke kendte noget andet hjem og havde fattet en slags hengivenhed for det og ikke ville forlade det. Af sådanne fandtes nogle grædende under hække og på lignende steder.

De blev ført tilbage sammen med nogle flere desertører, men efterhånden blev de udleveret eller løb bort og snart blev Dotheboys Hall og dets opløsning glemt af naboerne eller kun omtalt som noget, der var sket for lang tid siden.

65

Slutning.

Da Madelines sørgetid var udløbet, skænkede hun Nicholas sin hånd og formue, og på samme dag og i samme time blev Kate mrs. Frank Cheeryble. Man havde ventet, at Tim Linkinwater og miss La Creevy ville have udgjort et tredje par ved denne lejlighed, men de afslog det og gik et par uger senere ud sammen en morgen før frokosttid. Da de kom tilbage med glade ansigter, opdagede man, at de havde ladet sig vie i al stilhed.

De penge, Nicholas havde fået med sin kone, satte han i brødrene Cheerybles forretning. Frank var blevet optaget som kompagnon. Førend ret mange år var forløbet, forandredes dette firma til "Cheeryble og Nickleby", så at mrs. Nicklebys spådom endelig gik i opfyldelse.

Tvillingbrødrene trak sig tilbage. Behøves det at tilføjes, at de var lykkelige? De var omgivet af en lykke, som de selv havde skabt, og levede kun for at forøge den.

Efter mange bønner nedlod Tim Linkinwater sig til sidst til at blive optaget i firmaet, men man kunne aldrig få ham til at lade dette bekendtgøre, og selv tillod han sig aldrig nogen afvigelse fra sine pligter som bogholder.

Han og hans kone boede i det gamle hus og benyttede det samme sovekammer, hvor han havde sovet i fire og fyrretyve år. Med årene blev hans kone endog livligere, end hun før havde

været, og det var et almindeligt ord blandt deres venner, at det var umuligt at sige, hvem af dem der så lykkeligst ud, enten Tim, når han sad smilende i sin lænestol på den ene side af kaminen, eller hans lille kone, der sladrede og lo i sin på den anden side.

Droslen Dick blev flyttet fra kontoret til en varm krog i dagligstuen, og under dens bur hang to portrætter fra mrs. Linkinwaters hånd; det ene forestillede hende selv og det andet Tim, og begge smilede til enhver, som betragtede dem. Da Tims hoved var pudret som en søsterkage og hans briller meget nøjagtigt gengivet, opdagede fremmede ved første øjekast ham, og da det lå nær at formode, at det andet portræt måtte være hans kones, og de dristede sig til at sige det, var fruen meget stolt af disse frembringelser og anså dem for de heldigste portrætter, hun havde malet, Tim troede også på ligheden, for heri, ligesom i alle andre henseender, havde de kun én mening, og fandtes der noget steds i verden et lykkeligt par, var det mr. og mrs. Linkinwater.

Da Ralph var død uden at have gjort testamente og ikke havde andre slægtninge end dem, han havde næret et så dødeligt fjendskab imod, ville de blive hans arvinger, men de kunne ikke udholde tanken om at modtage således erhvervede penge; dem kunne der ikke være nogen lykke ved. De gjorde ikke fordring på hans formue, og de rigdomme, for hvis skyld han havde tynget sin sjæl med så mange slette handlinger, hjemfaldt til statskassen, uden at noget menneske blev bedre eller gladere ved dem.

Arthur Gride blev tiltalt for ulovlig besiddelse af testamentet, men ved hjælp af en snild prokurator og en formfejl ved sagen

slap han fri, dog kun for at lide en endnu værre straf. Nogle år efter blev der nemlig gjort indbrud i hans hus af tyve, der havde ladet sig friste af rygtet om hans store rigdom, og man fandt ham myrdet i hans seng.

Mrs. Sliderskew blev deporteret næsten samtidig med Squeers og kom aldrig mere tilbage. Brooker døde som en angrende synder. Sir Mulberry Hawk vendte efter nogle års ophold i udlandet, hvor han havde levet i stor anseelse som en rask, fejende fyr, tilbage til sit fædreland, men blev til sidst sat i gældsfængsel og døde der ynkeligt, som det plejer at gå sådanne ophøjede, stolte ånder.

Det første, Nicholas gjorde, da han var blevet velhavende, var at købe sin faders tidligere gård. Alt som tiden gik, og der efterhånden flokkede sig en klynge yndige børn om ham, blev den forandret og udvidet, men intet af de gamle værelser blev ødelagt, intet gammelt træ fældet, intet, der knyttede sig minder om svundne dage til, fjernet eller forandret.

Nær ved det lå et andet hus, som ligeledes oplivedes af glade barnestemmer, og her boede Kate med mange ny pligter og sysler og mange ny ansigter, der elskede hendes søde smil. Hun var det samme trofaste, blide væsen, den samme ømme søster, den samme i kærlighed mod alle dem, der omgav hende, som hun havde været som pige.

Mrs. Nickleby boede snart hos sin søn og snart hos sin datter og ledsagede dem til London, når forretningerne krævede det. Hun var altid meget værdig og meddelte sine erfaringer med megen højtidelighed og vigtighed. Det varede meget længe, førend man kunne bevæge hende til at tilgive mrs. Linkinwater, og det er tvivlsomt, om hun nogen sinde gjorde det fuldt ud.

Der var en gråhåret, stille, fredsommelig mand, som vinter og sommer boede i et lille landsted tæt ved Nicholas' gård og førte tilsyn med den i hans fraværelse. Hans bedste glæde var børnene. De kunne intet foretage sig uden den kære Newman Noggs.

Græsset var grønt på den døde ynglings grav og blev betrådt af fødder så små og lette, at ikke en tusindfryd sænkede sit hoved under deres tryk. Hele foråret og sommeren igennem hang der friske kranse, bundet af barnehænder, på gravstenen, og når børnene kom for at hænge ny, fordi de visne ikke kunne glæde ham, fyldtes deres øjne med tårer, og de talte sagte og blidt om deres stakkels døde fætter.

Om "Nicholas Nickleby"

Forfatter: Charles Dickens (1812-1870).
Org.udgave: *The Life And Adventures Of Nicholas Nickleby, containing a Faithful Account of the Fortunes, Misfortunes, Uprisings, Downfallings and Complete Career of the Nickleby Family.* Som føljeton i månedlige hæfter 1. marts 1838 – 1. september 1839; bogform Chapman & Hall, London 1839.
Denne udgave baseret på: *Charles Dickens' samlede værker, oversatte af L. Moltke.* Fjerde gennemsete udgave, bd. 2-3: *Nicholas Nicklebys levnet og eventyr*. F. H. Eibes og J. Erslevs forlag, København 1890.
Oversætter: Ludvig Moltke (1805-1872).
Redigeret af: Vivi N. Jensen.
Forside: Harold Copping (1863-1932): *Fanny Squeers and Nicholas Nickleby*, fra *Character Sketches from Dickens*, Raphael Tuck & Sons, London 1924.

ISBN 978-87-7628-099-4
2. ebogsudgave, tidligere udgave ISBN 978-87-7979-385-9 (Ølstykke 2014).

© 2024 eBibliotek 1800
www.ebib1800.dk